

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

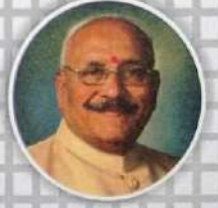
NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.2: Average percentage of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during last five years

1.3.2.1: Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship year-wise during last five years

Sr. No.	Content
01	Project lists along with sample Project (2020-21)

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०२०-२०२१

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १६ - वाङ्मय प्रवाहांचे अध्ययन: ललितगध्य	विषय ललितगध्य: संकल्पना आणि स्वरूप	
१	भंडारी ऋतूजा विजय			<u>R.Bhandare</u>
२	जिरगे सोनम राहूल			<u>S.R.Jirge</u>
३	लौढे राहूल कल्लू			<u>R.K.Lundhe</u>
४	माने अंकुश ईश्वर			<u>Dem</u>
५	पन्हाळकर साजिद अमिन			
६	पाटील माधुरी संजय			<u>MP</u>
७	पाटील वैभव बाळासो			<u>V.B.Patil</u>
८	रास्कर वैभव कृष्णात			<u>V.K.Raskar</u>
	पाटील प्रज्ञा सचिन			<u>P.Patil</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	आरगे प्रविण बाळासो			<u>PM</u>

Davde
Dhaval R.V

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०२०-२०२१

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १५- मराठी भाषा व अर्थार्जनाच्या संधी	विषय प्रसारमाध्यमांतील अर्थार्जनाच्या संधी	
१	भंडारी ऋतूजा विजय			<u>RBhendari</u>
२	जिरगे सोनम राहुल			<u>S.R.Jirage</u>
३	लॉडे राहुल कल्लू			<u>R.K.Landhe</u>
४	माने अंकुश ईश्वर			<u>Am</u>
५	पन्हाळकर साजिद अमिन			
६	पाटील माधुरी संजय			<u>MD</u>
७	पाटील वैभव बाळासो			<u>V.B.Patil</u>
८	रास्कर वैभव कृष्णात			<u>V.K.Rasकर</u>
	पाटील प्रज्ञा सचिन			<u>Prat.</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	आरगे प्रविण बाळासो			<u>RM</u>

Dhaval R.V

Dhaval R.V

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०२०-२०२१

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १४- मध्ययुगीन मराठी वाडमयाचा इतिहास	विषय तुकारामांचे अभंग-स्वरुप	
१	भंडारी ऋतूजा विजय			<u>R.Bhenderi</u>
२	जिरगे सोनम राहुल			<u>S.R.Jiruge</u>
३	लौंडे राहुल कल्लू			<u>R.k.Londhe</u>
४	माने अंकुश ईश्वर			<u>Denu</u>
५	पन्हाळकर साजिद अमिन			
६	पाटील माधुरी संजय			<u>MP</u>
७	पाटील वैभव बाळासो			<u>V.B.Patil</u>
८	रास्कर वैभव कृष्णात			<u>W.Raskar</u>
	पाटील प्रज्ञा सचिन			<u>R.S.Patil</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>SSM</u>
	आरगे प्रविण बाळासो			<u>R.A.</u>

Bardle

Dhavale R.U

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०२०-२०२१

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १३- मराठी भाषा व भाषाविज्ञान	विषय मराठीचे ध्वनीपरीवर्तन	
१	भंडारी ऋतूजा विजय			<u>RRhemelwal</u>
२	जिरगे सोनम राहूल			<u>S.R. Tirage</u>
३	लोढे राहूल कल्लू			<u>R.K. Londhe</u>
४	माने अंकुश ईश्वर			<u>Demu</u>
५	पन्हाळकर साजिद अमिन			
६	पाटील माधुरी संजय			<u>MD</u>
७	पाटील वैभव बाळासो			<u>RS Patil</u>
८	रास्कर वैभव कृष्णात			<u>V.B. Patil</u>
	पाटील प्रजा सचिन			<u>V.K. Reshkan</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>Shatil</u>
	मिरजे शुभम शिवमुमार			<u>Shatil</u>
	आरगे प्रविण बाळासो			<u>Rmy</u>

Dhaval

Dhaval R.V.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०२०-२०२१

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १२- साहित्यविचार	विषय शब्दशक्तीचे स्वरूप	
५०१	भंडारी ऋतूजा विजय			<u>PBhamelocai</u>
५०२	जिरगे सोनम राहूल			<u>S.R. Jirage</u>
५०३	लॉडे राहूल कल्लू			<u>R. Is Landhe</u>
५०४	माने अंकुश ईश्वर			<u>Dem</u>
५०५	पन्हाळकर साजिद अमिन			
५०६	पाटील माधुरी संजय			<u>MP</u>
५०७	पाटील प्रजा सचिन			<u>PSpatil</u>
५०८	पाटील वैभव बाळासो			<u>V.B. Patil</u>
५०९	रास्कर वैभव कृष्णात			<u>VkRaskar</u>
५१०	शिंंगे अशोक कृष्णात			
६१९	आरगे प्रविण बाळासो			<u>AM</u>
६२०	मिरजे शुभम शिवकुमार			<u>S.S. Miraje</u>
६२१	माळी शुभम शशिकांत			<u>SSmali</u>

Dhaval
Dhaval R. U

1

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन २०२०-२०२१

Rajdhani

DATE / /

~~प्रश्न~~ दिशिपत्र

नाव :- ऋतुजा विजय मंडारी

कॉलेजचे नाव :- श्री. विजयसिंह. यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय पेठ वडगाव.

वोल नं :- ५०।

इयत्ता :- B.A.III

तुकडी :- अ

विभाग :- मराठी. सेमिनर-६

मार्गदर्शक :- देवळे रंजर

प्रोजेक्ट विषय :- (१३) मराठीचे, हवनीपरीवर्तन.
(१४) तुकावामांचे अभंग - रचकप.
(१६) ललितगद्य : संकल्पना
आणि रचकप

Dhaval R. U

Dhaval R. U

Principal

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

प्रश्न १) ध्वनिपरिवर्तन म्हणजे काय ते सांगून ध्वनिपरिवर्तनाचे विशेष लिहा.

→ भाषा नित्य परिवर्तनशील असते. परिवर्तन हा खुद्दीचा नियम आहे. परिवर्तनाच्या या निमित्त नियमांनुसार भाषाही खुद्दलेली नाही. भाषेचे हे परिवर्तन भाषेच्या विकासात पुरकच असते. भाषेत परिवर्तन अथवा विकास होण्याची अनेक कारणे व प्रकार आहेत. परिवर्तनाची जी कारणे प्रामुख्याने भाषेतच असतात. त्यांना अन्तर्गत असते म्हणतात. यात आठव्याच्या वैयक्तिक कारणांचा समावेश असतो. भाषेचे परिवर्तन बाह्य परिस्थितीं-वरही अवलंबून असते. भौगोलिक, ऐतिहासिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक प्रेरणा व घडामोडी या बाह्य गोष्टींचा परिणाम भाषे-वर होऊन भाषा बदलत राहते. भाषेतील परिवर्तनाचे स्वरूप दुहेरी असते. ध्वनी, वर्ण व शब्द हे भाषेचे बाह्यांग मानले. तर या बाह्यांगात म्हणजेच उच्चारणात कारक पडतो. विविध कारणांनी होणाऱ्या या बदलासच उच्चारप्रक्रिया, ध्वनिप्रक्रिया किंवा स्वरप्रक्रिया जाणाऱ्या एका विशिष्ट समाजाच्या भाषेतील ध्वनी कालांतराने बदलतात. यालाच ध्वनिपरिवर्तन असे म्हणतात. विवेचन :- ध्वनिपरिवर्तन हे निरपवाद व अज्ञेय असते. त्यामुळे कोणता वर्ण कधी बदलेल हे ठामपणे सांगता येत नाही. तरीही ध्वनिपरिवर्तनाचे काही विशेष सांगता येतील.

1) ध्वनिपरिवर्तन निरपवाद असते :- ध्वनिपरिवर्तनाचा हा पहिला स्वरूप आहे. एका विशिष्ट परिस्थितीत असलेला वर्ण एका भाषेत एका विशिष्ट देश-कालमर्यादित प्रकारे बदलताना दिसतो. उदाहरणार्थ, संस्कृतमध्यस्थ संस्कृत 'प' चा मराठीत 'व' होतो. दीपक - दिवा.

2) ध्वनिपरिवर्तन अमर्याद असते :- ध्वनिपरिवर्तन अमर्याद म्हणजे ते सातत्याने चालू असते. त्यात थंड पडत नाही. वास्तवातील कोणतेही घटक निरवस्थेची नसतात. त्यामुळे मुळ रूप व परिवर्तित रूप यात कोणतेच स्थाय्य एखाद्या वेळेस राहत नाही. भाषेचे हे उत्क्रांतिमत्त्व असते. नाहीतर भाषा स्थिर होईल.

3) ध्वनिपरिवर्तन नियमित असते :- प्रत्येक भाषेची वर्णमाला

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट- 2020-2021

रोल नं	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५११ ५१३ ५१६ ५१७ ५१८ ५१९	१.आदिसरे ऋतुजा दिलीप २.चौगुले गायत्री चंद्रकांत ३.कांबळे दीक्षिता भगवान ४.माली अनिकेत प्रकाश ५.माली अनिकेत प्रकाश नायकवडी स्मिता बालासो	१. अंतिम साक्ष्य कथावस्तू समीक्षा २. आलोचना के प्रकार, आलोचक गुण ३. छायावाद और प्रगतिवाद ४. इन्टरनेट, फेसबुक, ई मेल, ट्वीटर ५. भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	<i>Ratna</i> <i>Cohwale</i> <i>Rumble</i> <i>M.A. Singh</i> <i>Mun. S. M.</i> <i>Nayab S.B.</i>
५१४ ५१५ ५२१ ५२२ ५२३	१.गुरव हर्शल संतोष २.जाधव जोतीराम रविंद्र ३.पोवार सोनाली शंकर ४.पोवार विशाल राजेंद्र ५.झोरे निलेश दगडू	१. अंतिम साक्ष्य- चंद्रकांता- व्यक्तित्व, कृतित्व २. डायरी - स्वरूप तत्व और प्रकार ३. बिहारी, देव, केशवदास एक अध्ययन ४. अनुवाद के प्रकार, अनुवादक- गुण ५. भाषा विज्ञान का साहित्य से संबंध	<i>Gurav. H. S.</i> <i>J. R. Pathan</i> <i>Samp</i> <i>Rajeshwar</i> <i>Nayab</i>

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेठ वडगाव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगाव.

हिंदी विभाग -

प्रोजेक्ट का नाम - छायावाद और प्रगतीवाद

- अभ्यासक -

पेपर न-14

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
01	कांबळे दिक्षीता भगवान	516	
02	चौगुले गायत्री चंद्रकांत	513	
03	अडिसरे ऋतुजा दिलीप	511	
04	माळी अनिकेत प्रकाश	517	
05	माने शुभम मनोजकुमार	518	
06	नायकवडी स्मिता बाळासो	519	

मार्गदर्शक - डॉ. एन. आय. शेख.

डॉ. वर्षारणी सहदेव.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Head

Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन - 2020 - 2021

छायावाद :-

दोन महायुद्धों के बीच ब्रिटीश स्वतंत्रता का वादवी कविता को सामाज्यता छायावाद कहा जाता है। किंतु यह समझना गलत होगा की प्रथम महायुद्ध के समाप्तीपर सन 1919 में यह कविता की द्वारा सहज कुछ फूटी और 1939 में प्रकटम विस्फोट हो गई। यह द्वारा तो लम्बे समय आजा भी चल रही है। हिंदी साहित्य की यह काव्यद्वारा अपने आप में स्वतंत्रता तथा मौलिक है। कुछ आलोचक इस द्वारा पर आध्यात्म का प्रभाव मानते हैं किंतु हजारि प्रसाद द्विवेदी जी इसे संस्कृत परंपरा का परिचय मानते हैं। जयशंकर प्रसाद, सुमित्रानंदन पंत, सुर्यकांत त्रिपाठी, निराला और महादेवी वर्मा ये छायावाद के प्रमुख आचार्यस्तंभ हैं। इन्होंने जिस प्रकार का काव्य लिखा उसे ही छायावादी काव्य के नाम से अभिधीत किया जाता है। इस काव्य की विषयगत और कलागत प्रवृत्तियों का विश्लेषण इस प्रकार से किया जायगा।

1) व्यक्तीवाद की प्रधानता :-

छायावादी काव्य में एक स्वतंत्रता वादी प्रवृत्ति प्रमुखरूप से दिखाई देती है। आधुनिक काल में आत्म का अन्वेषण और पूँजीवादी व्यवस्था के परिणामस्वरूप व्यक्तीवाद का जन्म हुआ। केवल आध्यात्मिक पक्ष या दार्शनिक अनुभूति ही छायावाद नहीं है। तो छायावादी कविता, मुख्यतः व्यक्तीवादी कविता है। छायावाद के सभी कवियों ने व्यक्तीवादी दृष्टिकोण को सामने रखते हुए भी अपने काव्य को बचा, अपने आप को दिखाने की प्रवृत्ति इस काल की इसी दृष्टि के परिणामस्वरूप व्यक्तीवाद की प्रधानता इस काल की

Seminar presentation - Literary Criticism and Appreciation

Semester V paper No. VII (2020-2021)

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	524	Anuse Priyanka Nagnath	Nature and definitions of Criticism
02	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Mimesis of Aristotle
03	526	Dabhade Atul Shahji	Irony
04	527	Mane Divya Sagar	The Role of Critic
05	528	Patil Chaitali Dipak	Catharsis of Aristotle
06	529	Patil Laxmi Ramesh	Practical Criticism
07	530	Patil Akshay Uday	Reason and judgment
08	531	Patil Manisha Tukaram	Functions of Criticism
09	532	Patil Rutuja Suhas	Realism
10	533	Patil Ujwala Kisan	Preface to lyrical ballad
11	534	Shaikh Arifa Raju	Hamartia
12	535	Shinde Sonal Rajaram	Sir Philip Sydney 'An apology for Poetry'
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Naturalism
14	537	Taral Adarsh Ankush	Satire

Surya
Cor. A. L. Panab

S. P. Padhi
(Dr. S. P. Padhi)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Department: English

CLASS- B. A. III Sem V Subject: Poetry

Seminar- 2020-21

Roll No.	Name of Students	Title of the Seminar
524	Anuse Priyanka Nagnath	Objectives on Elizabethan Poetry
525	Chougule Pooja Ravsaheb	Characteristics of Elizabethan Poetry
526	Dabhade Atul Shahaji	Objectives on Metaphysical Poetry
527	Mane Divya Sagar	Characteristics of Metaphysical Poetry
528	Patil Chaitali Dipak	Objectives on Romantic Poetry
529	Patil Laxmi Ramesh	Objectives on Elizabethan Poetry
530	Patil Akash Uday	Characteristics of Elizabethan Poetry
531	Patil Manisha Tukaram	Objectives on Metaphysical Poetry
532	Patil Rutuja Suhas	Characteristics of Metaphysical Poetry
533	Patil Ujvala Kisan	Objectives on Romantic Poetry
534	Shaikh Arifa Raju	Objectives on Elizabethan Poetry
535	Shinde Sonal Rajaram	Characteristics of Elizabethan Poetry
536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Objectives on Metaphysical Poetry
537	Taral Adarsh Ankush	Characteristics of Metaphysical Poetry

(Dr. P. P. Yadav)

(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Year: 2020 -2021

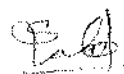
CLASS- B. A. III

SUBJECT: English [Special]

PAPER: English Drama

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Name of the Student	Seminar Title
1	524	Anuse Priyanka Nagnath	Comedy as Form
2	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Elements of Drama
3	526	Dabhade Atul Shivaji	Types of Drama
4	527	Mane Divya Sagar	Character sketch of Algernon
5	528	Patil Chaitali Dipak	Tragedy as a Form
6	529	Patil Laxmi Ramesh	Ending of Importance of Being Ernest
7	530	Patil Akash Uday	Character sketch of Dr. Chasuble
8	531	Patil Manisha Tukaram	Beginning of Drama
9	532	Patil Rutuja Suhas	Miss Prism
10	533	Patil Ujvala Kisan	Character sketch of Jack
11	534	Shaikh Arifa Raju	Significance of Ernest
12	535	Shinde Sonal Rajaram	Love between Jack and Gwendolon
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Character sketch of Cecily
14	537	Taral Adarsh Ankush	Definitions of Drama

(Dr. S.P.Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yada
Peth Vadgaon, Dist. N

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Year: 2020 -2021

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English [Special]

PAPER: English Novel

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Name of the Student	Seminar Title
1	524	Anuse Priyanka Nagnath	Development of Novel
2	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Rise of Novel
3	526	Dabhade Atul Shivaji	Marlin
4	527	Mane Divya Sagar	Relationship between Santiago and The Marlin
5	528	Patil Chaitali Dipak	The Struggle between the Old Man and The Marlin
6	529	Patil Laxmi Ramesh	Types of Novel
7	530	Patil Akash Uday	Santiago and Manolin
8	531	Patil Manisha Tukaram	Santiago as a Hero
9	532	Patil Rutuja Suhas	Novel as a Form
10	533	Patil Ujvala Kisan	Manolin
11	534	Shaikh Arifa Raju	American Novelist
12	535	Shinde Sonal Rajaram	Concept of Sea
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Aspects of Novel
14	537	Taral Adarsh Ankush	The Old Man: Santiago

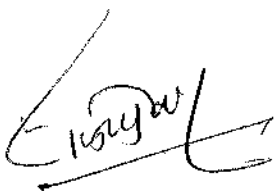

(Dr. S.P.Patil)

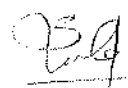
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav
Peth Vadgaon, Dist. K

Seminar presentation – The Structure and Function of Modern English

Semester V paper No. XI (2020-2021)

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	524	Anuse Priyanka Nagnath	Three term Labels Vowels
02	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Three term Labels Consonants
03	526	Dabhade Atul Shahji	All Sounds in English Language
04	527	Mane Divya Sagar	Word formation process
05	528	Patil Chaitali Dipak	Three term Labels Diphthongs
06	529	Patil Laxmi Ramesh	Morphological Analysis
07	530	Patil Akshay Uday	Words with stress
08	531	Patil Manisha Tukaram	Noun Phrases
09	532	Patil Rutuja Suhas	Open word Classes
10	533	Patil Ujwala Kisan	Adjective and Adverb Phrases
11	534	Shaikh Arifa Raju	Close Word Classes
12	535	Shinde Sonal Rajaram	Words With Phonetic Transcription
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Post Modifiers in noun Phrases
14	537	Taral Adarsh Ankush	Prepositional Phrase

 (Dr. A. L. Pawar)

 (Dr. S. P. Pawar)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav arts and science college, Peth Vadgaon

Department of English

- Literary Criticism and Appreciation

Semester VI paper No. XII (2020-2021) Group Project

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Group Project Topic
01	524	Anuse Priyanka Nagnath	Practical Criticism of poetry
02	525	Chougule Pooja Ravsaheb	
03	526	Dabhade Atul Shahji	
04	527	Mane Divya Sagar	
05	528	Patil Chaitali Dipak	
06	529	Patil Laxmi Ramesh	Critical Appreciation of Poetry
07	530	Patil Akshay Uday	
08	531	Patil Manisha Tukaram	
09	532	Patil Rutuja Suhas	
10	533	Patil Ujwala Kisan	
11	534	Shaikh Arifa Raju	Preface to Lyrical Ballad
12	535	Shinde Sonal Rajaram	
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	
14	537	Taral Adarsh Ankush	

Dr. A. L. Pawar
Teacher

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Department: English

CLASS- B. A. III Sem VI Subject: Poetry

Group Projects- 2020-21

Roll No.	Name of Students	Title of the Project
524	Anuse Priyanka Nagnath	PPT on The Lady of Shallot
525	Chougule Pooja Ravsaheb	Collect Five Poems and Translate in English
526	Dabhade Atul Shahaji	PPT on My Last Duchess
527	Mane Divya Sagar	Collect Five Poems and Translate in English
528	Patil Chaitali Dipak	PPT on Love Came Down At Christmas
529	Patil Laxmi Ramesh	PPT on Second Troy
530	Patil Akash Uday	PPT on The Lady of Shallot
531	Patil Manisha Tukaram	PPT on The Lady of Shallot
532	Patil Rutuja Suhas	PPT on My Last Duchess
533	Patil Ujvala Kisan	PPT on My Last Duchess
534	Shaikh Arifa Raju	PPT on Love Came Down At Christmas
535	Shinde Sonal Rajaram	PPT on Love Came Down At Christmas
536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	PPT on The Hallow Men
537	Taral Adarsh Ankush	PPT on The Hallow Men

Dr. P. P. Yadav

(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Year: 2020 -2021

CLASS- B. A. III   SUBJECT: English [Special]

PAPER: English Drama

Semester-VI

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Name of the Student	Group Project
1	524	Amuse Priyanka Nagnath	✓ Local Superstitions [Five]
2	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Local drama programmes [five]
3	526	Dabhade Atul Shivaji	✓ Local Superstitions [Five]
4	527	Mane Divya Sagar	Local drama programmes [five]
5	528	Patil Chaitali Dipak	Local drama programmes [five]
6	529	Patil Laxmi Ramesh	Local drama programmes [five]
7	530	Patil Akash Uday	✓ Local Superstitions [Five]
8	531	Patil Manisha Tukaram	Local drama programmes [five]
9	532	Patil Rutuja Suhas	✓ Local Superstitions [Five]
10	533	Patil Ujvala Kisan	Local drama programmes [five]
11	534	Shaikh Arifa Raju	✓ Local Superstitions [Five]
12	535	Shinde Sonal Rajaram	✓ Local Superstitions [Five]
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	✓ Local Superstitions [Five]
14	537	Taral Adarsh Ankush	✓ Local Superstitions [Five]

(Dr. S.P.Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav
Peth Vadgaon, Dist. i

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Year: 2020 -2021

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English [Special]

PAPER: English Novel

Semester-VI

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Name of the Student	Group Project
1	524	Anuse Priyanka Nagnath	Lives of fishermen [Five]
2	525	Chougule Pooja Ravsaheb	Lives of fishermen [Five]
3	526	Dabhade Atul Shivaji	Lives of fishermen [Five]
4	527	Mane Divya Sagar	Lives of fishermen [Five]
5	528	Patil Chaitali Dipak	Lives of fishermen [Five]
6	529	Patil Laxmi Ramesh	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
7	530	Patil Akash Uday	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
8	531	Patil Manisha Tukaram	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
9	532	Patil Rutuja Suhas	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
10	533	Patil Ujvala Kisan	Lives of fishermen [Five]
11	534	Shaikh Arifa Raju	Lives of fishermen [Five]
12	535	Shinde Sonal Rajaram	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	Write an imaginary autobiography of animals [Five]
14	537	Taral Adarsh Ankush	Write an imaginary autobiography of animals [Five]

(Dr. S.P.Patil)

Head
Department of English
Shri Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav arts and science college, Peth Vadgaon

Department of English

The Structure and Function of Modern English

Semester VI paper No. XVI (2020-2021) Group Project

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Group Project Topic
01	524	Anuse Priyanka Nagnath	Phonetic Transcription of the Words
02	525	Chougule Pooja Ravsaheb	
03	526	Dabhade Atul Shahji	
04	527	Mane Divya Sagar	
05	528	Patil Chaitali Dipak	
06	529	Patil Laxmi Ramesh	Use of Phrases in the sentences
07	530	Patil Akshay Uday	
08	531	Patil Manisha Tukaram	
09	532	Patil Rutuja Suhas	
10	533	Patil Ujwala Kisan	
11	534	Shaikh Arifa Raju	Identification of underline Phrases in the sentences
12	535	Shinde Sonal Rajaram	
13	536	Suryagandh Pankaj Abhimanyu	
14	537	Taral Adarsh Ankush	

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Teacher
Group
(Dr. A.L. Pawar)

Shri. Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Online Quiz 2020-21

S.N.	FACULTY	THEME	LEVEL	RESPONDENTS	NUMBER
1	Dr. Suresh P. Patil	English Literature	National	241	01
2	Dr. Amar L. Powar	Structure and Function of Modern English Language	College	12	01
3	Dr. Prashant P. Yadav	Basic Grammar	University	52	01

(Dr. Suresh Patil)

Head, Department of English

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department of English : COC Test

52 responses

Results analysis

Your Full Name

52 responses

ATISH DASHARATH KHANDEKAR

Dr. Suresh Pandurang Patil

Krishnat Mohan Patil

Mr. NAVNATH KASHINATH CHAVAN

Amar Lagu Powar

Amitkumar Dasharath Khandekar

Yunus Ismail Jamage

Geeta sanjay Ganbavale

Prof. Tukaram Umesh Sannake

(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Name of your College

52 responses

Shri Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

VYMP

Shri. Vijaysinha Yadav College Peth Vadgaon

SUK

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science college Pethvadgaon

Shri Vijaysinha Yadav College, peth vadgaon

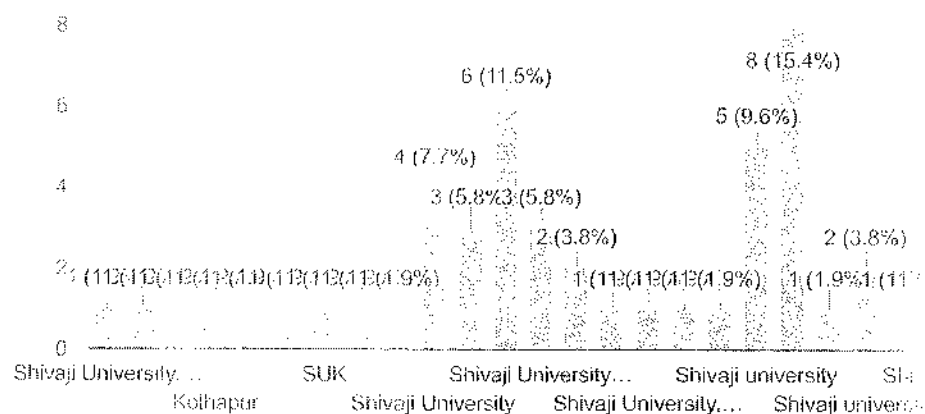
Shahaji Law College, Kolhapur

Shri Vijaysinha yadav art's and science collage

V.Y.college

Name of your University

52 responses

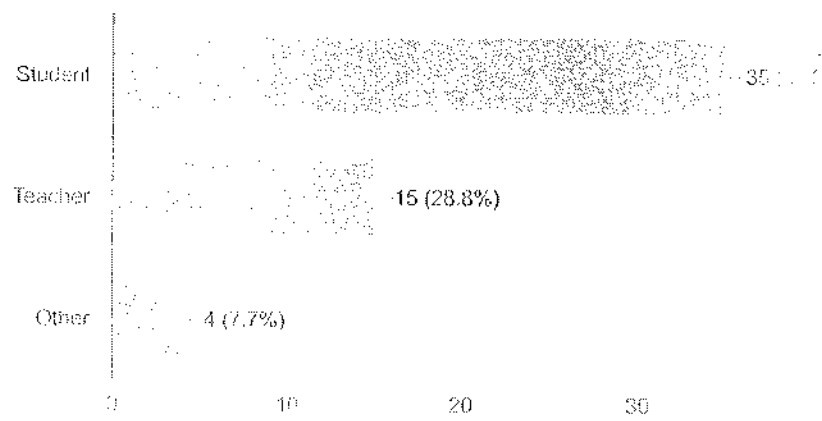

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Designation

52 responses

Mobile Number

52 responses

9960127128

9970129775

9527167208

9403867356

9860805735

8830276907

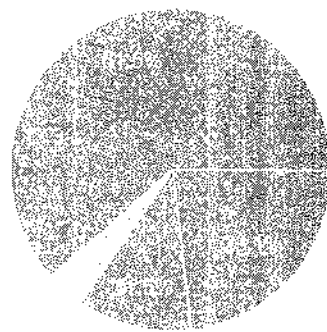
+919139271195

7083626510

9657081042

1. This time tomorrow, I ..... on the beach.

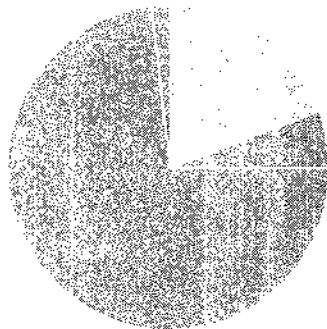
52 responses

- am lying
- will lie
- was lying
- will be lying

2. I can't dance because I ..... my leg.

52 responses

- have broken
- broke
- had broken
- broken

3. How many alphabets are in English?

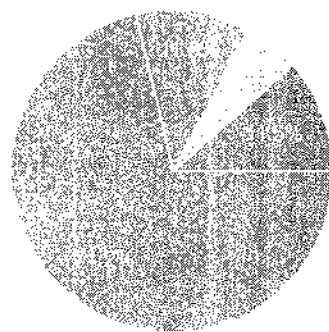
52 responses

- 22
- 26
- 24
- 27

4. How many sounds are in English?

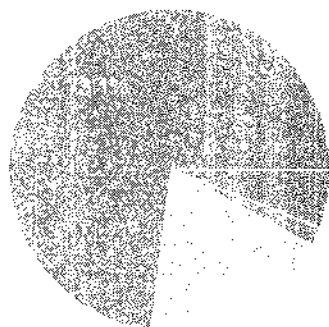
52 responses

- 44
- 48
- 45
- 46

5. What is essential to acquire a good pronunciation in English language?

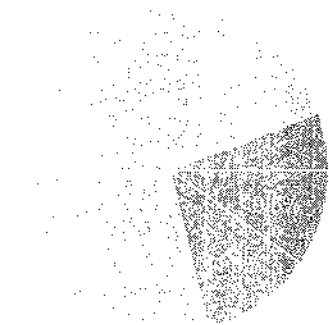
52 responses

- a) A lot of conscious effort
- b) A lot of systematic effort
- c) A lot of regular practice
- d) All the above

6. When you phoned, I ..... in the garage.

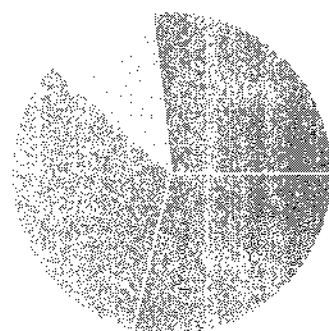
52 responses

- worked
- am working
- was working
- had worked

7. Tourists ----- when large numbers of middle class people ----- to join the more wealthy aristocratic travellers.

52 responses

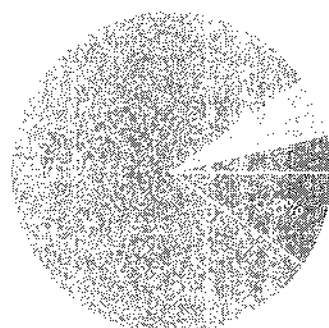

- have originated / had begun
- had originated / began
- could have originated / had begun
- originated / began

8. Beautiful ----- the ----- of the -----.

8. Beautiful

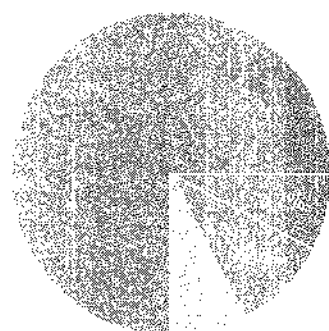
52 responses

- Adverb
- Adjective
- Noun
- Preposition

9. She -----

52 responses

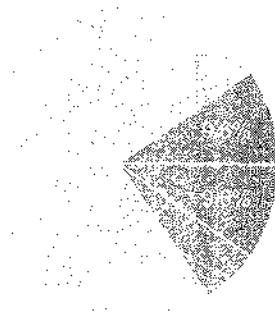

- Conjunction
- Preposition
- Noun
- Pronoun

10. Quickly

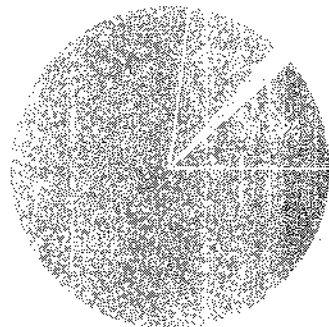
52 responses

- Verb
- b) Conjunction
- c) Adverb
- d) Adjective

11. University

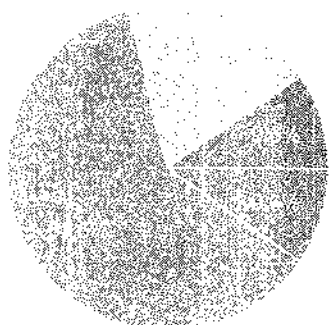
52 responses

- noun
- pronoun
- verb
- all of the above

12. Freedom

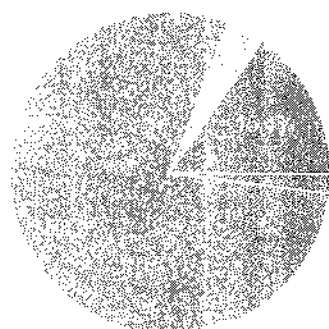
52 responses

- concrete noun
- abstract noun
- common noun
- proper noun

13. There was a phone on the floor, so I picked it up and said, "_____ phone is this?"

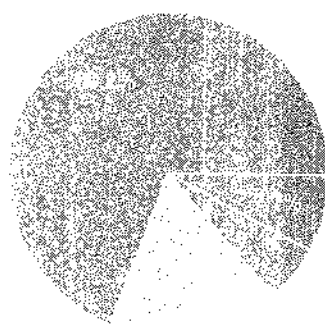
52 responses

- Whom
- Whose
- Who
- to whom

14. "I will have done", find out the tense.

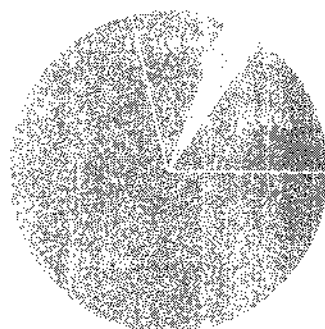
52 responses

- Present perfect
- Past perfect
- Future Simple
- Future Perfect

15. The instructor told the young climbers to hold on to the rope with _____ hands.

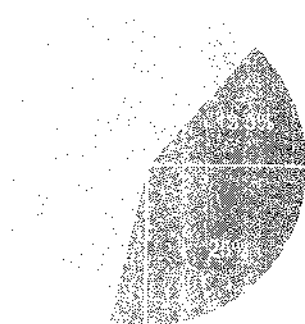
52 responses

- Both
- Right
- Left
- All

16. ----- lion is a ferocious animal.

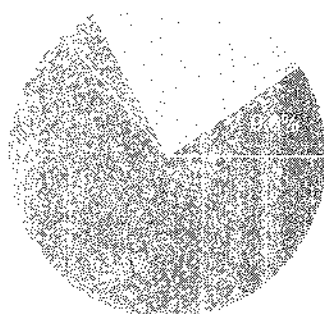
52 responses

- ☒ a
- ☒ an
- ☒ the
- ☒ no article

17. The Yamuna is.....longest river in India.

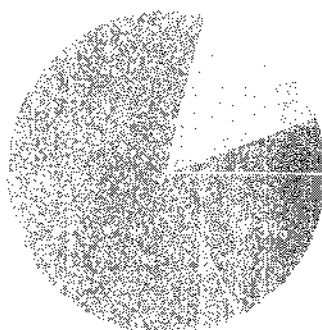
52 responses

- ☒ the
- ☒ an
- ☒ a
- ☒ no article

18. The doctor advised him to abstain ..... alcoholic drinks.

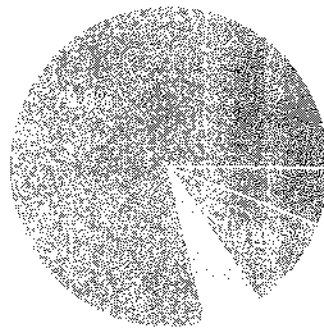
52 responses

- ☒ with
- ☒ from
- ☒ off
- ☒ to

19. _____ (drink) milk is good for health.

52 responses

● Drunk
● Drinks
● Drank
● Drinking

20. I am sorry, I am late, I was held up in a traffic.....

52 responses

● jam
● crush
● block
● stumble

This document contains information generated by Google. [Report Abuse](#) - [Terms of Service](#) - [Privacy](#)

(Dr. S. P. Padi)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

23

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Grammar Quiz

Title: Grammar Quiz

Level: College

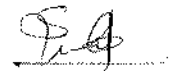
Platform: Offline

Stakeholders: Students

Date:

Details:

This competition was organized to check the grammar proficiency of the students.

(Mr. S.B. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon DEPARTMENT OF ENGLISH

General Awareness of English

* Required

1. Email *

.....

2. Full Name *

.....

3. Designation *

Mark only one oval.

- ☐ Student
- ☐ Faculty
- ☐ Research Fellow
- ☐ Other

4. Institution/ College *

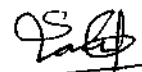
.....

5. Affiliating University *

.....

6. Whatsapp Number *

.....

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

10. "Lycidas" is a pastoral elegy written by John Milton on ----- death. *

1 point

Mark only one oval.

- ☐ Edward King
- ☐ Arthur Hallam
- ☐ Oliver Cromwell
- ☐ Charles I

11. Who said, "The proper study of mankind is man"? *

1 point

Mark only one oval.

- ☐ William Shakespeare
- ☐ John Keats
- ☐ Matthew Arnold
- ☐ Alexander Pope

12. Who wrote, "God made the country and man made the town."? *

1 point

Mark only one oval.

- ☐ William Cowper
- ☐ William Wordsworth
- ☐ William Blake
- ☐ James Thomson

13. Who says, "A thing of beauty is a joy for ever."? *

1 point

Mark only one oval.

- ☐ P. B. Shelley
- ☐ Robert Byron
- ☐ John Keats
- ☐ Robert Southey

18. The famous poem 'If' is written by -----.*

1 point

Mark only one oval.

- ☐ Rudyard Kipling
- ☐ W.B Yeats
- ☐ Thomas Hardy
- ☐ T.S.Eliot

19. "Chocolate cream hero" is a creation of -----.*

1 point

Mark only one oval.

- ☐ James Joyce
- ☐ G.B.Shaw
- ☐ D.H.Lawrence
- ☐ Virginia Woolf

20. "All animals are equal, but some animals are more equal than others." This line appears in * 1 point
-----.

Mark only one oval.

- ☐ Gulliver's Travels
- ☐ Animal Farm
- ☐ The Jungle Book
- ☐ The Lord of the Flies

21. "Hamlet and His Problems" is -----.*

1 point

Mark only one oval.

- ☐ Drama
- ☐ Novel
- ☐ Essay
- ☐ Poem

26. "The Sphinx" is a collection of poems by -----.*

1 point

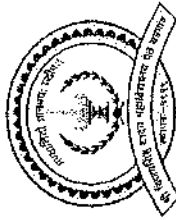
Mark only one oval.

- ☐ T.S.Eliot
- ☐ Oscar Wilde
- ☐ James Joyce
- ☐ D.H.Lawrence

This content is neither created nor endorsed by Google.

Google Forms

(Dr. S.P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

Shri Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon, Dist:Kolhapur

Online quiz organized by

Dept. of English

CERTIFICATE

This e-certificate is granted to Shri./Smt./Dr. **{{Full Name}}**
for successful accomplishment of online quiz on "General Awareness of English"
organized by **Department of English** . We appreciate and congratulate the
participant for enthusiastic performance

Dr Suresh Patil
HOD, of English

Dr. Vijaya Chavan
Principal

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

Department of English

Report of Quizzes [2020 to 2021]

Department of English conducted various student centric activities to enhance student performance in academic development. The **Quizzes** is one of those activities that promoted overall development of students of third year. It proved significant in improvement of their general knowledge, subject knowledge, communication skills, vocabulary etc.

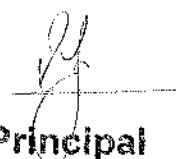
The details of the activity are as following:

S.N.	Name of Faculty	Title of Quiz	Level	Participants
1	Dr. S.P. Patil	General Awareness of English	National	241
2	Dr. P.P. Yadav	Basic Grammar	University	52
3	Dr. A.L. Powar	Structure and Function of Modern English Language	College	12
	Total	03	03	305

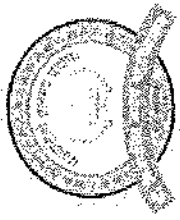
(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

SHRI VIJAYSINHA YADAV MAHAVIDYALAYA,

PETH VADGAON, DIST. KOLHAPUR.

Department of English

Online Quiz On

Career Oriented Course (COC): Certificate Course in Spoken English

● E-CERTIFICATE ●

This is to certify that **ATISH DASHARATH KHANDEKAR** of **Shri Vijaysinha Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon** has participated in 'ONLINE QUIZ' organized by **COC, Department of English, Shri Vijaysinka Yadav Mahavidyalaya, Peth Vadgaon** during July, 2020. He/She has successfully completed the quiz based on English grammar.
Certificate ID: Eng./VYMP/7BBEDW-CE000006

Atish Khandekar

Atish Khandekar
Convener

Dr. Amar Powar

Dr. Amar Powar
Assist. Professor

Dr. Prashant Yadav

Dr. Prashant Yadav
Co-ordinator, COC

Dr. Suresh Patil

Dr. Suresh Patil
Head

Dr. Vijaya Chavan

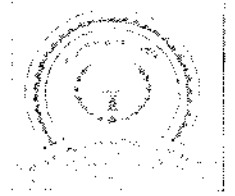
Dr. Vijaya Chavan
Principal

Dept. of English

18/07/2024

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE,

PETH VADGAON

Department of English

Organizes

Capsule short term course in

Leadership Skills

Coordinator: Dr. Amar Lahu Powar

Head of the department: Dr. Suresh Pandurang Patil

Principal Dr. Vijaya R. Chavan

Year: 2020 – 2021 (06th Aug to 11th Aug 2021)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

**Capsule Course
Leadership Skills**

❖ **Course Coordinator:** - Dr. Amar L. Powar

❖ **Faculty:** -

- i. Dr. Suresh P. Patil
- ii. Dr. Amar L. Powar
- iii. Dr. Prashant P. Yadav
- iv. Mr. Atish D. Khandekar
- v. Dr. Sanjay P. Kamble (Assistant Prof.) Yashwantrao Chavan KMC College Kolhapur.

❖ **General information of the Course**

1) Aims:

- i. To develop leadership abilities within the pupils.
- ii. To aware students about theoretical knowledge of Leadership.
- iii. To aware students about Management Skills.
- iv. To make the pupils fit for problem handling situation.

2) Objectives -

- i. To make students responsible citizen of nation, with various skills
- ii. To develop various skills of leadership within students.
- iii. To strengthen students to apply leadership knowledge in real life
- iv. To develop skills of Leadership.

3. Duration: - 10 days

4. Target Group: - B. A., B. Com. and B. Sc. Students

5. Intake capacity: - 100

6. Course fees: - free of Costs

7. Structure of Course

- i. Theory 08 hours
- ii. Visit to grampanchyat (Demo 02 hours) (One demo in a day)

iii. Examination: - Total 50 Marks (25 MCQs)

8. Scheme of Examination

Question paper will be set in the view of the / in accordance with the entire syllabus and preferably covering each unit of syllabi.

Syllabus

i.	Positivity	(1)
ii.	Creativity	(2)
iii.	Communication/Motivation	(1)
iv.	Guidance/ Delegating	(1)
v.	Responsibility/ Team Work	(1)
vi.	Inspiration/ Feedback	(2)

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Nature of Question Paper

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Capsule Course- Leadership Skills

Day: -

Date: -

Time: - 1 Hours.

Total Marks: - 50

Q.1. Select the correct alternative for the following and write the answer.

50

25 Multiple choice questions (2 marks each)

Time table of Capsule course on Leadership Skills

2020-2021

(06th Aug to 11th Aug 2021)

Sr. No	Date	Time	Name of the teacher	Topic for lecture	Link for the lecture
01	06/08/2021	11 to 12.00	Dr. S. P. Patil	Communication/Motivation	http://meet.google.com/azp-bhzw-rzp
02	07/08/2021	11 to 12.00	Dr. S. P. Kamble	Positivity	http://meet.google.com/azp-bhzw-rzp
03	09/08/2021	11 to 12.00	Dr. A. L. Powar	Guidance/ Delegating	http://meet.google.com/azp-bhzw-rzp
04	10/08/2021	11 to 12.00	Dr. P. P. Yadav	Responsibility/ Team Work	http://meet.google.com/azp-bhzw-rzp
05	11/08/2021	11 to 12.00	Mr. A.D. Khandekar	Creativity	http://meet.google.com/azp-bhzw-rzp

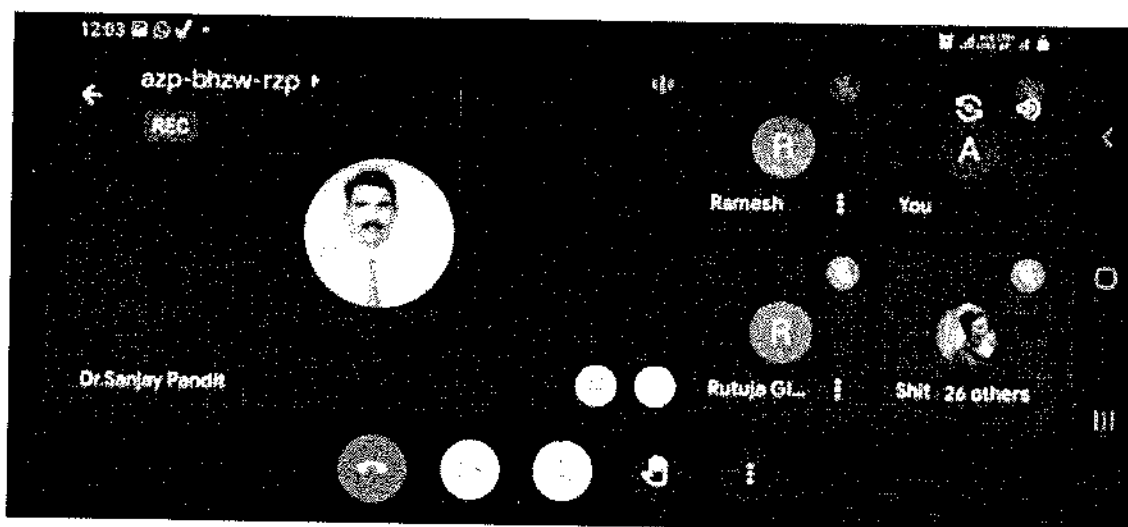
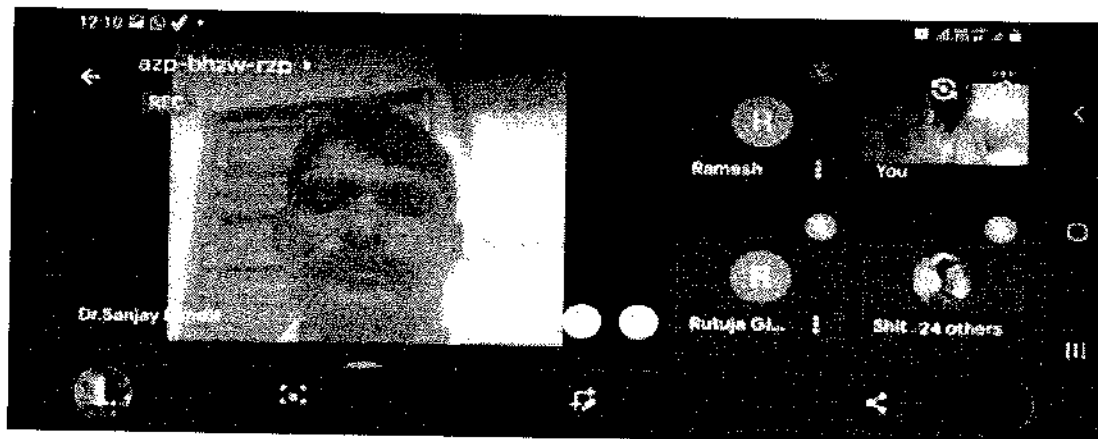
Report:

The department of English conducted short term course on Leadership Development to enhance the leadership abilities of students and to aware them about the career opportunities in the field of politics, education and social work.

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

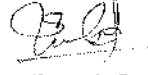

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Dr. Vijay R. Chavan

Head of the Department

Dr. Suresh P. Patil

Coordinator

Dr. A. L. Powar

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Online Lecture on Career Opportunities in Languages

Title: Career Opportunities in Languages

Level: University Level

Platform: Online

Stakeholders: All the students of Languages

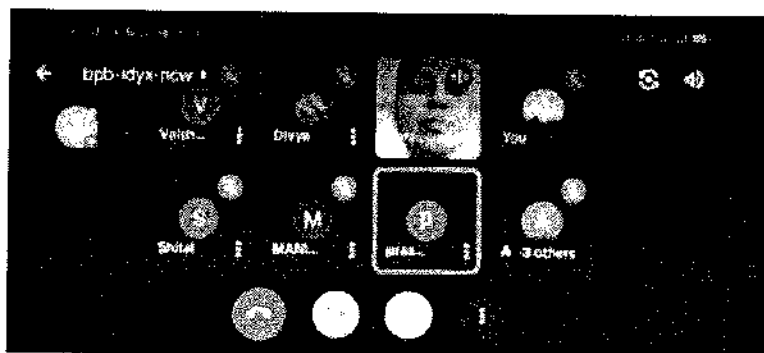
Date: 10th August, 2021

Time: 11.00.a.m

Resource Person: 1. Dr. Arun Shinde,
Assistant Professor,
Night College, Kolhapur

Details:

The lecture was organized to aware the students for various career opportunities available in the field of languages.

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur,

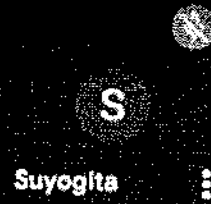
10:10

Signal strength and battery icons

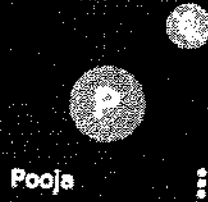
← bpb-idyx-ncw ▶

Dr. Arun

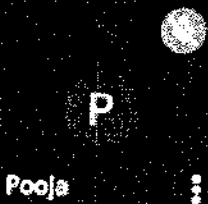
Suyogita

Pooja

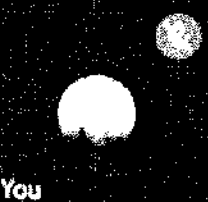
Gayatri

Pooja

Varsharani

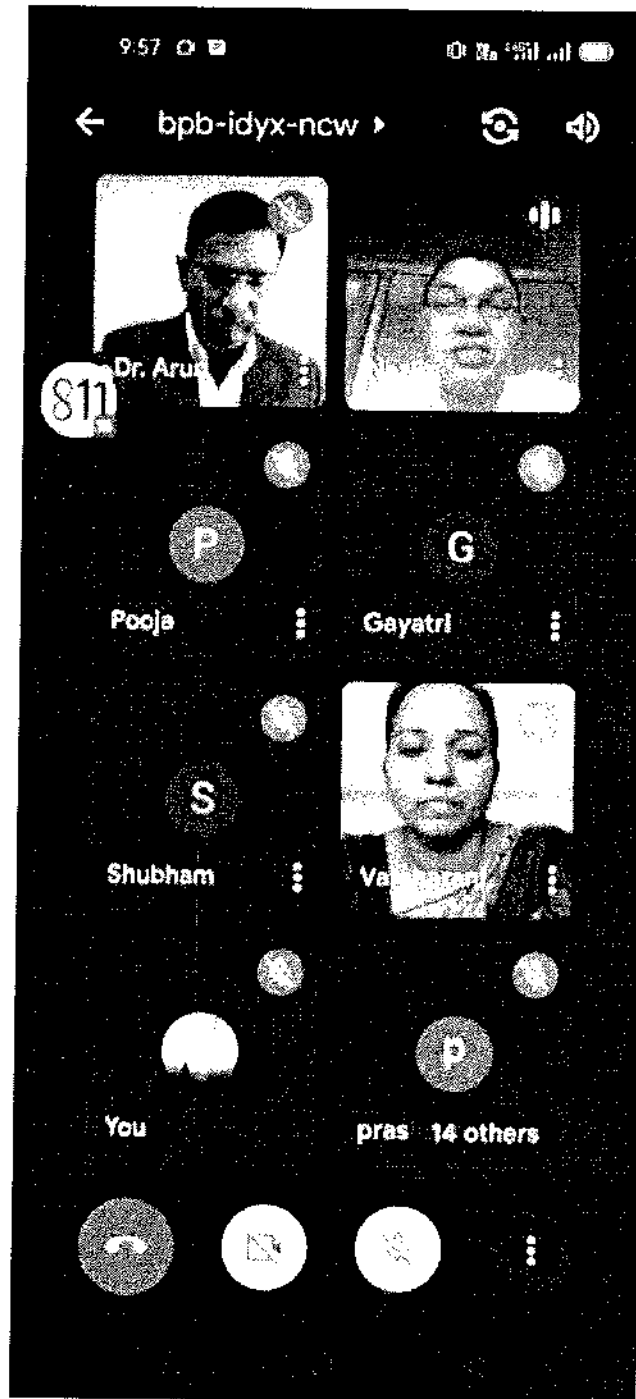

You

pras and 18 others

(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur,

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Title: One Day Webinar on "English for Competitive Examinations"

Level: National

Platform: You Tube

Stakeholders: 798 (views till date)

Date: 14th August 2020

Time: 10.00.a.m.

Resource Person: Prof. Dr. Kiran Kadam

Trainer,

Nalanda Competitive Examination Academy, Sangli.

Assistant Professor

N.D.Patil Night College, Sangli

Dist.: Sangli (MS)

Dr. Suresh Patil, HoD, Department of English,

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

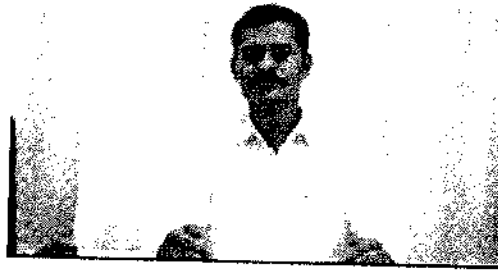

Dr. Vijaya Chavan,

Principal,

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Dr. Kiran Kadam, Resource Person.

Place: Peth Vadgaon

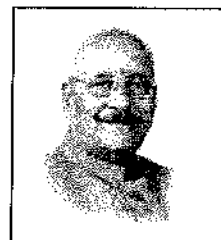
Date: 03/09/2020

Dr. Suresh Pandurang Patil

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON
 Dist. Kolhapur, Maharashtra
 NAAC Re-Accredited 'B++ Grade' (2.87 CGPA)

ONLINE WORKSHOP ON
 REVISED SYLLABUS (CBCS) OF B. A. III

English Drama

Semester V (Paper IX) ((DSE – E13) & Semester VI (Paper XIV) (DSE - E138)

Organized by

Department of English

On Saturday 06th March, 2021

Programme Schedule		
Inaugural Function		
		10.00 am to 10.30 am
Welcome and Introduction	Dr. S. P. Patil	HOD, Department of English, VYMP
Key Note Address	Dr. S. B. Bhambar	Chairman, BoS in English & Linguistics
Presidential Speech	Prin. Dr. V. R. Chavan	Principal, Shri Vijaysinha Yadav College
Vote of Thanks	Dr. A. L. Powar	Department of English, VYMP
Session - I: English Drama - General Topics		
		10.30 am to 11.30 am
Resource Person	Dr. P. B. Kamble	Rajarshi Shahu Arts and Commerce College, Rukadi
Chairperson	Dr. H. B. Patil	ACS College, Palus
Q & A Session and Vote of Thanks	Dr. P. P. Yadav	Department of English, VYMP
Session- II English Drama, Semester V (Paper IX)		
		11.30 am to 12.30 pm
Introduction	Dr. A. L. Powar	Department of English, VYMP
Resource Person	Prin. M. A. Shaikh	Eminent Academician
Chairperson	Prin. Dr. N. K. Shinde	Principal, M. H. Shinde Mahavidyalaya, Tisangi
Q & A Session and Vote of Thanks	Dr. A. L. Powar	Department of English, VYMP
Session- III English Drama, Semester VI (Paper XIV)		
		12.30 pm to 01.30 pm
Introduction	Dr. S. P. Patil	HOD, Department of English, VYMP
Resource Person	Dr. T. K. Karekatti	HOD, Department of English, SUK
Chairperson	Prin. Dr. P. R. Shewale	Principal, D. D. Shinde Sarkar College, Kolhapur
Q & A Session and Vote of Thanks	Dr. S. P. Patil	HOD, Department of English, VYMP
Valedictory Function		
		01.30pm to 02.00 pm
Introduction	Dr. S. P. Patil	HOD, Department of English, VYMP
Chief Guest	Dr. T. K. Karekatti	HOD, Department of English, SUK
Presidential Speech	Prin. Dr. V. R. Chavan	Principal, Shri Vijaysinha Yadav College
Vote of Thanks	Dr. A. L. Powar	Department of English, VYMP

Dr. Suresh P. Patil
 Coordinator

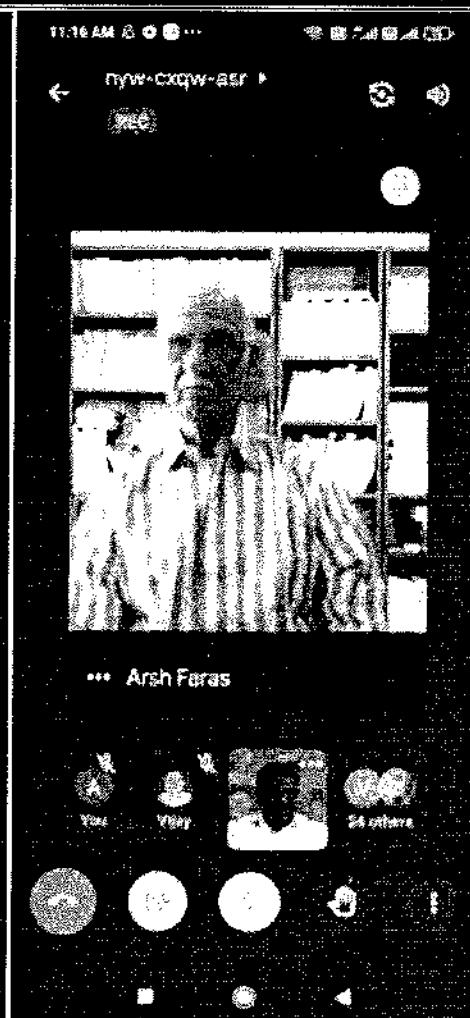
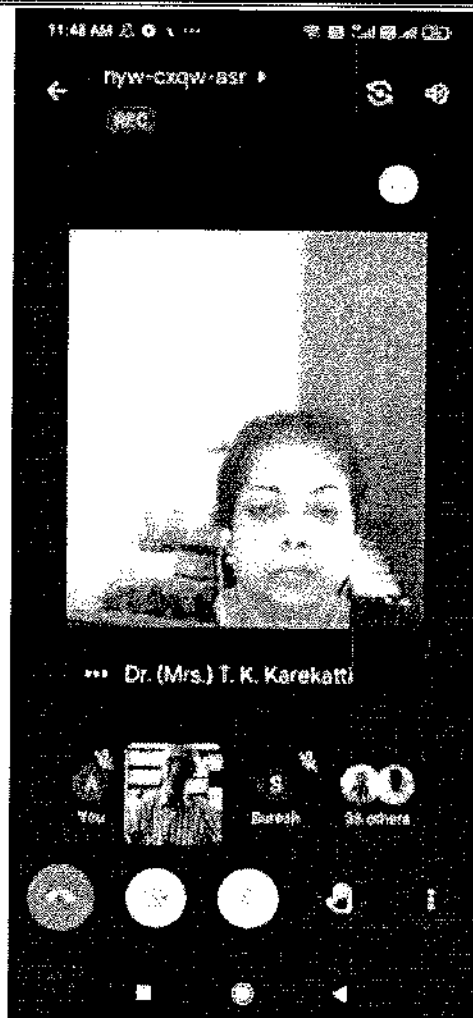
Head

Dr. Vinaya R. Chavan
 Principal

Department of English
 Shri Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

(Dr. S. P. Rathi)

Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Title: One Day Webinar on "Communication Skill"

Level: Inter College Under MOU

Platform: You Tube / Google Meet

Stakeholders: 200 (views till date)

Date: 14th August 2020

Time: 11.00 a.m.

Resource Person: Prof. Dr. Prashant Yadav

Assistant Professor in English,

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Details:

This Webinar is organized for the B. Sc. I year Students of Shri. Vijaysinha Yadav College and Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur. The students were oriented regarding various objective type questions to be asked on the syllabus.

Dr. Prashant Yadav
Assistant Professor in English
Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon
Kolhapur

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Dr. Prashant Yadav, Department of English,

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Dr. Vijaya Chavan,

Principal,

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

(Dr. S. B. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Vijaywant Film Society
Department of English

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Screen on : 25/08/2020

इराणमधील दक्षिण तेहरानचा भाग. इथे कस्ती कपडाळू, गरीब लोकांची. इथे अली आणि झाहरा हे भाऊबहिण
आपल्या आई-वड्यांबरोबर राहतात. एका दुर्दैवी दिवशी अली कटून, त्याची बहिण झाहरा हिचे बूट पोरनेला जातात -
हरवतात. आता हे परी सांगताही येत नाही आणि सांगितले तरी नवे बूट घेण्याची परिस्थिती नाही. अशा वेळी अली आणि
झाहरा एक योजना आखतात. अलीचेच बूट दोघांनी आलटून पालटून पापरायचे. झाहरा, सकाळी शाळेला जाताना ते बूट
घालून जाईल. तर ती परी आल्यावर ते बूट घालून, अली शाळेला जाईल. आणि मग अलीची धवपळ सुरू होते. शाळेत
त्याला सारखा उशीर होतो. मात्र तो अन्यायाने दुशार असल्याने, शिक्षेपासून तो वाचत राहतो. पण हे काही फार काळ
पालण्यासारखे नसते. अशा वेळी धवण्याची एक स्पर्धा जाहीर होते. यामध्ये तिला कसाला स्पर्धकाला बूट घडीस
पडणून मिळणार असतो. अली ठरवतो..

प्रख्यात इराणी दिग्दर्शक मजिद मजिदीचा हा सर्वोत्तम चित्रपट. सामान्यांचे आयुष्य, त्यांच्या समस्या, त्या सोडवण्याची
त्यांची खटाटोप आणि बाहूनही प्रभावीपणे वेणारे निराश्रयता आणि घट्ट नाते हा मजिदीच्या चित्रपटांचा मुख्य गाथा
राहितेला आहे. अस्सल मातीतला आणि दारिद्र्यातही स्नेहाची घट्ट वीण बांधलेला हा चित्रपट. १९९८ च्या ऑगस्ट
सर्दीमध्ये या चित्रपटाला नावोफन मिळाले. तसेच जगातील विविध देशातील आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवांमध्येही त्याचा
गौरव झाला. जगातील विविध फिल्म स्कूलमध्ये या चित्रपटाचा अभ्यासही केला जातो.

Children of Heaven

१९९७/इराणी/संगीत/८९ मिनिटे

दिग्दर्शक आणि पटकथा: मजिद मजिदी, निर्माते: अमीर आणि मोहम्मद हस्फजदिबारी, छायाचित्रण: परवेज सलेकजादे,

संगीत: किसान जहानशाही

प्रमुख भूमिका: अमीर ह्योनीया(अली), बहार सिद्दीकी (झाहरा), रेझा नाझी (वडिल), परेस्त साराबंदी (आई)

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Coordinator
Shri Vijaysinha Yadav Arts &
Science College Peth Vadgaon

Vijayvanti Film Society Department of English

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon
Screen on : 04/09/2021

कलरेशन ऑफ़ फ़िल्मस् सोसायटीज ऑफ़ इंडिया (फ़िल्म विभाज)ची नोंदिकत

सांजाली फ़िल्म सोसायटी

वज्दा

सौदी अरेबिया. आधुनिक, श्रीमंत पण धार्मिकदृष्ट्या कडू. हा कडूपणा स्त्रीयांबाबत अधिकच. वज्दा (वाद मुहम्मद) ही, रियाध येथे राहणारी, ११ वर्षांची एक चुणचुणीत मुलगी. तिच्या आईसोबत राहते. तिला वडिल आहेत, मात्र ते दुसऱ्या लग्नाच्या तयारीमध्ये. कारण त्याला वंशाचा दिव-मुलगा हवा आहे. आई (सैम अब्दुल्ला), आधुनिक, मात्र उंबय्याच्या अत. बहेर बुख्याशिवाय निघता येत नाही. ती ही नोकरी करते... वज्दाचा एक मित्र आहे, अब्दुल्ला (अब्दुल्लरहमान अल गोहानी). मात्र तो तिला खेळण्यासाठी सायकल देत नाही. स्वाभिमानो वज्दा स्वतः सायकल विकत घेण्याचे ठरवते. रस करून अब्दुल्लाला हरवयाचे ठरवते. 'मुल्ले सायकल चालवत नाही' असा एकंदर सामाजिक संकेत. पैसे नाहीत ही दुसरी अडचण. असे संकेत आणि अडचणी या विरुद्ध वज्दा उभी राहते... केणेतेही अकडतांडव न करता; सहजपणे, छोट्या छोट्या प्रसंगातून, संवादतून, अनिघातून धार्मिक कडुता, रती-पुरुष भेद, दोगीपणा अर्शान चिमटे काढणार हा चित्रपट.

हा सौदी अरेबियातील सर्व ने दिदर्शित केलेला पहिला चित्रपट. व्हेनिस, व्हॅलुव्हर, दाम स्प्रिंग, रोटरडॅम, दुबई इ. इंटर्नॅशनल फ़िल्म फेस्टिवलचा सर्वोत्कृष्ट नायिका, दिदर्शिका आणि चित्रपटाचा पुरस्कार; अलायन्स ऑफ़ युनेन फ़िल्म जर्नालिस्टचा सर्वोत्कृष्ट दिदर्शनाचा पुरस्कार.

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

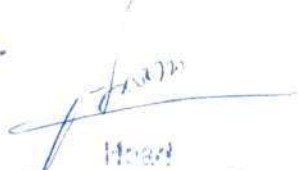
Political Science

B. A. III

2020-21

Student Project

ग्रुप नंबर	विद्यार्थी नाव	पेपर नं. १२	पेपर नं. १३	पेपर नं. १४	पेपर नं. १५	पेपर नं. १६
१	Jadhav Sonali Madhukar Lad Aarju Mahamad Magdum Sandip Krushnath More Tanmay Pravin Sadalkar Sandesha Subhash Shinde Rutuja Kashinath	स्त्रीवादाविषयीचे विविध सिद्धांत- एक अभ्यास	संयुक्त महाराष्ट्राची निर्मिती - एक अभ्यास	भारत - बांगलादेश संबंध - एक अभ्यास	अमेरिकेच्या अध्यक्षीय पद्धती - एक अभ्यास	जे. एम. मिल यांचे राजकीय विचार - एक अभ्यास
२	Chavan Ajay Anil Chavan Shivani Dilip Jadhav Poonam Sanjay Pawar Swapnali Narayan Vadd Prashant Kumar	बहुसंस्कृतीवादा मधील विलकिमालीका यांचे योगदान एक अभ्यास	महाराष्ट्राच्या राजकारणातील राज्यपालांची भूमिका - एक अभ्यास	भारत - पाकिस्तान संबंध - एक अभ्यास	इंग्लंडमधील लोकशाही प्रक्रिया - एक अभ्यास	कार्ल मार्क्सचा ऐतिहासिक भौतिकवाद - एक अभ्यास
३	Ekshinge Priyanka Ramchandra Hajare Ajay Anil Kadam Prathamesh Prakash Karade Sandhya Sunil Makote Harshal Sunil Patil Omkar Dinkar	पर्यावरण वादाच्या संरक्षणासाठी जागतिक पातळीवरील योगदान- एक अभ्यास	महाराष्ट्राचे मेन्विमेंडळ - एक अभ्यास	भारत - चीन संबंध - एक अभ्यास	इंग्लंडमधील संसदीय पद्धती - एक अभ्यास	कार्ल मार्क्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत - एक अभ्यास

 Head
 Department of Political Science
 Shri. Vijaysinh Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय ,पेठ वडगाव
राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग -३

२०२०-२०२१

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १२

पेपरचे नाव :- आधुनिक राजकीय संकल्पना

विषय : स्त्रीवादविषयीचे विविध सिद्धान्त - मक अभ्यास

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१		Jadhav sonali Madhukar	<u>SMJadhav</u>
२		Lod Aarju Mahamad	<u>AAKLod</u>
३		Magdum sandip krushnath	<u>SPmagdum</u>
४		More Tanmay Pravin	<u>TPmore</u>
५		Sadalkar Sandesha subhash	<u>SSS</u>
६		Shinde Rutuje kashinath	<u>Rkshinde</u>
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख

Department of Political Science
Shri. Vijayendra Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

प्रस्तावना

पाश्चात्य देशांच्या सुरुवातीच्या इतिहास पाहता, स्त्रिया या फक्त चूल आणि मूल या कौटुंबिक व्यवस्थेत अडकलेल्या होत्या. त्यांना सार्वजनिक जीवनात स्थान नव्हते. लो पुरुषांच्या अधिकार समजला जाई. मध्ययुगात स्त्रियांना संपत्तीचा वारस नव्हता आणि शिक्षणाची संधी नव्हती. स्त्रियांचे सामाजिक स्थान, समाजजीवनातील त्यांचा सहभाग आणि योगदान, त्यांचे विविध प्रश्न व समस्या इत्यादीबद्दलचे विचारमंथन अठराव्या शतकात होऊ लागले. या विचारमंथनातून स्त्रीवाद विचारधारेचा उगम झाला आणि स्त्रीशिक्षण, स्त्रियांचे राजकीय हक्क, समान संधी अशा अनेक प्रश्नांकडे समाजाचे लक्ष वेधले गेले.

स्त्री व पुरुष दोघे मिळून एकत्र येऊन समाज तयार झाला. अर्थातच दोघांचेही महत्त्व समानच असायला हवे. पण पुरुषसत्ताक अवस्थेमध्ये स्त्रीला मिळणारे स्थान, तिचा दर्जा, तिला प्राप्त होणारे स्वातंत्र्य, अधिकार यामध्ये असमानता आढळून येते. एकंदरितच स्त्रीला निव्वळ ती स्त्री आहे म्हणून कमी लेखणे ही प्रवृत्ती समस्या निर्माण करणारी आहे. या समस्येचा तिच्या सर्वांगीण विकासाच्या दृष्टीने अभ्यास होणे गरजेचे आहे. व यातूनच आपण पाहतो की स्त्रियांशी निगडित सर्व प्रश्न हाताळताना स्त्रीवादी संकल्पना अस्तित्वात आली आहे.

20 व्या शतकात समाजशास्त्रीय दृष्टीकोनातून समाजजीवनाच्या अध्ययनासाठी ज्या नवीन परंपरा निर्माण झाल्या आहेत, त्यामध्ये स्त्रीवादी अध्ययन परंपरा खूपच गाजली. किंवा आपणाला असे म्हणता येईल की स्त्रीवादी विचारप्रणालीने सर्वांचे लक्ष वेधले.

श्रीवादाची पायाभूत मांडणी

१९५९ हे वर्ष श्रीवादी विचारसरणीच्या जडणघडणीतील एक महत्त्वपूर्ण वर्ष मानले जाते. याच वर्षी 'सिमॉन-दि-बोव्हा' या फ्रेंच विद्वषीच्या 'दि सेकंड सेक्स' हा मौलिक ग्रंथ प्रकाशित केला होता. आणि संबंध पुरुषप्रधान सत्तेची मांडणी करणाऱ्या व्यवस्थेलाच हादरा बसला. या ग्रंथासुद्धे श्रीवादी विचारसरणीला वैचारिक पाठ-बळ मिळाले. शुद्धोत्तर श्रीवादी अमिक्षेच्या शिल्पकार असे 'सिमॉन-दि-बोव्हा' यांचे वर्णन केले जाते.

सिमॉन-दि-बोव्हा यांनी स्त्रियांबद्दल असे म्हणले आहे की, 'one is born a Women, one becomes one' म्हणजेच बार्ड स्वरूप कोणी जन्माला येत नाही. तर नंतर ती 'बार्ड' बनली जाते. 'स्त्री' किंवा 'बार्ड' नसते तर समाजव्यवस्थाच तिच्यावर हे 'स्त्रीपण किंवा बार्डपण' लादते. समाज व्यवस्थाच तिला एका भूमिकेत जगायला शिकवते. धर्म, राजकारण, शिक्षण, समाजकारण या समाजाच्या महत्त्वाच्या वास्तवतेमध्येही तिची भूमिका दुय्यम दर्जाची ठरविली आहे. पुरुषसत्ताक समाजव्यवस्थेत पुरुष हा केंद्रबिंदू असतो तर स्त्रीला परिधावस्थे स्थान दिले जाते.

श्रीवादी सिद्धांताची ऐतिहासिक मांडणी कधीपासून झाली किंवा श्रीवादी चळवळीची मुळे इतिहासात किती खोलवर रुजली आहेत हे तपासताना आपणस असे पाहायला मिळते की, एका दृष्टिने विचार करता श्रीवादी दृष्टिकोन समाजामध्ये सतत आढळते. पाश्चिमात्य देशातील माहितीच्या आधार घेता या संदर्भातील श्री-वादी लेखनाची परंपरा सुमारे ५०० वर्षांपूर्वी सुरू झाली व ती सामाजिक निषेधापुर्तरीय मर्यादित होती. हे त्या काळातील लिखाण आजच्या श्रीवादी विचार मांडणाऱ्या लोकांना प्रेरणादायी ठरेल असे होते. तसेच श्रीवादी चळवळी ही साधारणतः १७ व्या शतकात सुरू झाल्या.

स्त्रीवादाची व्याख्या

'स्त्रीवाद म्हणजे लिंगभेद झुगारून स्त्री-पुरुष समानतेकडे वाटचाल करणारा विचारप्रवाह.' सामान्यतः जरी स्त्रीवाद ही पुरुषविरोधी चळवळ समजली जाते. त्यामुळे ही स्त्रियांचे ऐतिहासिक दुय्यमत्व उजेडात आणून हे बोधोपा संपन्नतेचा प्रयत्न करते. ही सामाजिक, राजकीय जाणीव आहे.

स्त्रीवादाचा अर्थ

स्त्रीवादचा अर्थात Feminism हा शब्द लॅटिन भाषेतील Femina या शब्दापासून तयार झाला. फेमिनाचा अर्थ स्त्री (Woman) असा असून रालिस रॉसी यांनी फेमिनिझम हा शब्द प्रथम 1895 साली "The Athenaeum" या नियतकालिकेत प्रथम वापरला.

प्राचीन समाजातील स्त्रियांचा दर्जा दुय्यम, कनिष्ठ प्रतीचा होता. स्त्री व पुरुष यांची शारीरिक व मानसिक भिन्नता हा जरी जीवशास्त्रीय स्वरूपाची असली तरी सामाजिक स्तरावर तिला या लिंगभेदावर आधारित वागणूक मिळू लागली. स्त्री पुरुष असमानता हा मूळ मुद्दा धरून तिला सर्व क्षेत्रात कमीपणा प्राप्त झाला. दुय्यम स्थान प्राप्त झाले. परंतु हे दुय्यम स्थान हे अन्यायी विषमतेवर आधारित असल्याने याविरुद्ध स्त्रीत्वाचे दुय्यम स्थान नाकारून मागूस म्हणून समाजात स्थान मिळविण्यासाठी तिचा प्रयत्न सुरू झाला. या व्यवस्थेमध्ये तिला तिचे स्वतःचे स्थान निर्माण करण्याची गरज भासू लागली व यातूनच स्त्रीवादाचा जन्म झालेला दिसतो.

स्त्रीवादी सिद्धांकन

स्त्रीवादी सिद्धांकन हे स्त्रीवादामधील महत्वाच्या मांडणीचे सैद्धांतिक स्वरूप आहे. लिंगभाव आधारित केली जाणारी विषमता समजून घेऊन त्याचे विश्लेषण करणे हे त्याचे उद्दिष्ट असते. स्त्रीवाद हा ज्याप्रमाणे एकच एक नसतो तर स्त्रीवादामध्ये विविध प्रवाह असतात; त्याचप्रमाणे विभिन्न स्त्रीवादामधून वेगवेगळे स्त्रीवादी सिद्धांकन निर्माण झालेले आहेत. प्रमुखप्रवाही स्त्रीवाद हा परीधावर असणाऱ्या सामाजिक समूहांना सामावून घेणारा अथवा त्यातील स्त्रियांचे अनुभव समाविष्ट करणारा असेलच असे नाही. उदा. भारतातील प्रमुखप्रवाही स्त्रीवादामध्ये दलित स्त्रियांच्या प्रश्नांची अनेक काळापर्यंत दखल घेतली नव्हती.

पश्चात्य जगातील प्रमुखप्रवाही स्त्रीवादामध्ये काळ्या समूहासारख्या परीधावर असणाऱ्या स्त्रियांच्या अनुभवांच्या प्रारंभीच्या काळात समावेश करण्यात आला. नव्हता. बेल हूक्स या अमेरिकेतील स्त्रीवादी लेखिका त्यांच्या फेमिनिस्ट थिअरी: फ्रॉम मार्जिन टू सेंटर या पुस्तकामधून वरील संदर्भात मांडणी करतात. स्त्रीवादी सिद्धांकन हे परीधावरील असणाऱ्या व्यक्ती कशाप्रकारे निर्माण करू शकतात याची व्याख्याता नमूद करतात.

स्त्रीवादाचे सिद्धांत

पुरुष संस्कृत मानसिकतेतून, अनिष्ट, अंधाश्रयदद्याकू चालीरिती, संकेत या सर्व बंधनातून स्त्रियांची मुक्तता हा स्त्रीवादाचा मूळ हेतू आहे. अर्थात हा हेतू साध्य करताना त्या त्या सामाजिक-आर्थिक-राजकीय परिस्थितीनुरूप निर्माण झालेले दिसतात. प्रामुख्याने स्त्रीवादी विचारांचा अभ्यास करताना स्त्रीवादी सिद्धांत अभ्यासणे गरजेचे होते.

1) स्त्रीवादाचा उदारमतवादी सिद्धांत

मुळात उदारमतवादी सिद्धांत व्यक्तीला केंद्रस्थानी मानतो. व्यक्ती हितामध्ये समाजहित साधले जाते व साहजिकच समाजहितातून समाजविकास आपोआप घडतो. मात्र सार्वजनिक जीवन जगताना राज्यसंस्थेने आपली सत्ता मर्यादित ठेवून व्यक्ती-वर किमान निर्बंध घालावेत व व्यक्तीच्या खाजगी जीवनात पूर्ण स्वातंत्र्य द्यावे ही भूमिका उदारमतवाद मांडताना दिसते. उदारमतवादी स्त्रीवादाचा मुख्य हेतू हा आहे की स्त्रियांना राजकीय व कार्यदेशीर समता प्राप्त करून देणे एकदा समाजात स्त्री-पुरुष समानता प्रस्थापित झाली की स्त्री तिच्या क्षेत्रात किंबहुना तिळा हल्या त्या क्षेत्रात संधीच्या पुढारे स्वतःची क्षमता / कुवत सिद्ध करेल.

2) मार्क्सवादी / समाजवादी स्त्रीवादी सिद्धांत

स्त्रीवादी सिद्धांताचा अभ्यास करताना मार्क्सवादी / समाजवादी स्त्रीवादी अभ्यास अत्यंत महत्वाचा ठरतो. मांडवलशाही समाज व्यवस्थेत कमकुवत श्रमिक वर्गाचे शोषण केले जाते. व म्हणूनच मांडवलशाही व्यवस्थेस मार्क्सवादी विचार विरोध करताना दिसतात, साहजिकच कमकुवत

शोषिक व दास्य वर्ग म्हणून स्त्रीकडे पाहिले जात असल्याने व मार्क्सवादी सिद्धांत हा शोषिक दास्य प्रथा यांना विरोध करत असल्याने स्त्रीवादी विचार मार्क्सवादाकडे आकर्षित झालेले दिसतात.

3) भारतीय स्त्रीवादी सिद्धांत

साधारणतः भारतीय स्त्रीवादी चळवळीमध्ये स्त्री-मुक्तीसाठी, स्त्री-पुरुष समानतेसाठी प्रगल्भ स्त्री-पुरुष नाते, स्त्री-स्वातंत्र्यासाठी, स्त्री शिक्षणासाठी मुक्ता साळवी, लाराबाई शिंदे, पं. रमाबाई, रमाबाई शनडे, कमला देशपांडे, जनाकका शिंदे अशा कितीतरी स्त्रीवादी महिला आपल्या विचारातून लेखणीतून, कार्यातून स्त्रीवादी चळवळीचे कार्य करित होत्या. अलिकडील काळात अनेक स्त्रीवादी विचारवंत भारताच्या, महाराष्ट्राच्या क्षेत्रात आपल्या विचारातून, कार्यातून भूमिका मांडताना दिसतात. 1993 साली 73 वी व 74 वी घटनादुरुस्तीने स्त्रियांना स्थानिक स्वरूपी संस्थामध्ये राजकीय सहभागाच्या दृष्टीने मंजूर करून कार्यरत केले.

4) आधुनिकोत्तर स्त्रीवादी सिद्धांत

स्त्रियांना दुष्यमत्व देण्यामागे जी पुरुषी मानसिकता आहे त्यांचा बीमोड करणे हे स्त्रीवादाचे मूळ उद्दिष्ट आहे. स्त्रीवादांतर्गत अनेक गोष्टींचा समावेश होतो. पुरुषांइतकीच आज स्त्रियांनीही स्वताची म्हणून ओळख निर्माण केलेली आहे. स्व-विकास, स्वतंत्रता यांची जरूरी आहे. स्वत्वाची ओळख, स्वायत्तता, स्वयंनिर्णय, सक्रिय सहभाग या गोष्टी स्त्रीला व्यक्ती म्हणून परियक्व बनवितात. त्या मिळवून देण्याचा प्रयत्न स्त्रीवादी चळवळीने केला आहे. विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात स्त्रीवादी-सुधारणावादी महिला अधिक आक्रमक झाल्या.

राक समाजसेवक

पंडिता रमाबाई यांचे स्त्रीउद्धारार्थे कार्य :-

पंडिता रमाबाई यांनी स्त्री उद्धारसाठी आपले संपूर्ण आयुष्य पणाला लावले होते. त्यांच्या जन्म 22 एप्रिल 1858 रोजी चित्तपावन ग्रामात कुटुंबात कर्नाटक येथे झाला होता. रमाबाई यांनी संपूर्ण भारतभर दौरे करून भारतातील स्त्रियांच्या दयनीय अवस्थेची जवळून पाहणी केली आणि त्या अवस्थेची त्यांनी जाहीरपणे टीका करून स्त्रियांना देवघील शिक्षणाच्या अधिकार मिळाला पाहिजे. बालविवाह बंद पाडले पाहिजेत. विधवा विवाह घडवून आणले पाहिजेत असे विचार आपल्या भाषणातून त्यांनी मांडले होते.

स्त्रियांच्या उद्धारसाठी रमाबाई यांनी इ.स. 1882 मध्ये पुणे येथे "आर्य महिला समिती" ची स्थापना केली. या समितीच्या शाखा मुंबई आणि इतर भागात देखील स्थापन करण्यात आल्या. रमाबाईंनी भारतात आल्यानंतर मुंबई येथे 11 मार्च 1889 रोजी "शारदा सदन" नावाची संस्था स्थापन केली. या संस्थेत निराश्रित विधवा व अनाथ स्त्रिया यांच्या राहण्या, जेवण्याची सोफत व्यवस्था करण्यात आलेली होती. त्याचप्रमाणे या स्त्रियांना शिक्षण देण्याची व्यवस्थाही शारदा सदनने केली होती.

क्रिश्चन मुलींसाठी त्यांनी "मुक्ती मिशन" नावाची संस्था स्थापन केली. समाजातील निराश्रित स्त्रियांसाठी त्यांनी कृपासदन नावाची संस्था स्थापन केली. त्याचबरोबर प्रौढ व वृद्ध महिलांच्या संगोपनासाठी व्हांतीसदन नावाचा आश्रम त्यांनी स्थापन केला होता. समाजातील बालिका, वृद्ध, निराश्रित जवळपास सर्व वयोगटाच्या सर्व समस्यांच्या पीडित स्त्रियांच्या उद्धारसाठी रमाबाई यांनी अविरत प्रयत्न केले होते.

स्त्रीवादाची वैशिष्ट्ये

1) स्त्रीवादी विचारांचा अभ्यास

स्त्रीवाद ही मूळातच 'स्त्री' या व्यक्तीला केंद्रीत धरून आहे. पुरुष जसा व्यक्ती आहे तशी स्त्री ही सुद्धा एक व्यक्ती आहे. मात्र पुरुषसत्ताक वृत्तीतून स्त्रीला कमी लेखण्याची तिला मनुष्यहीन म्हणून वागवूक देण्याची जी प्रथा पूर्वा-पार चालत आली तिला जागतिक पातळीवर फार मोठ्या प्रमाणात विरोध झालेला दिसतो. भारतात राजाराम मोहन रॉय, म. फुले, सा. फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, छ. शाहू महाराज अशा अनेक समाजसुधारकांनी आपल्या विचारातून व कृतीतून स्त्रीवादी भूमिकेस प्राधान्य दिलेले दिसून येते.

2) स्त्री अत्याचारास विरोध व स्त्री स्वातंत्र्याचा पुरस्कार

स्त्रीने चुल आणि मूल एवढेच सांभाळावे, तिचे कार्यक्षेत्र तेवढेच आहे. तिला कोणताही निर्णय घेण्याचा अधिकार नाही. धार्मिक अनिष्ट चालीरितींच्या बंधनात ती जीवत जगते. तिला शिक्षण नाकारले गेले. प्राचीन काळापासून स्त्री-स्वातंत्र्याचा फार मोठ्या प्रमाणात संकोच करण्यात आला आहे या संकोचातूनच तिच्यावर अनेक बंधने लादण्यात आली. तिच्यावर अत्याचार घडला म्हणूनच या सर्व बंधनातून मुक्त होणे म्हणजेच स्त्री-स्वातंत्र्य, स्वविकास प्राप्त करणे ही प्रमुख भूमिका स्त्रीवादाची असलेली दिसून येते.

3) लिंगभेदविहीन स्त्री-पुरुष समानतेवर आधारित समाजव्यवस्था

निसर्गातच स्त्री व पुरुष या दोघांचेही स्थान हे तितकेच समान पातळीवर महत्वाचे आहे. थोडक्यात लिंगभेदामुळे स्त्रियांन

सर्व पातळीवर पुरुषांप्रमाणे दर्जा, समान, आदर प्राप्त झाला नाही. अधिकार व स्वातंत्र्य डावलण्यात आले व म्हणूनच स्त्रीवादी विचार - सरणीमध्ये स्त्री ही एक व्यक्ती आहे, व्यक्ती म्हणून तिला स्थान, सन्मान, आदर मिळायला हवा.

4) राजकीय सखलीकरणा

जागतिक पातळीवर स्त्रियांना राजकीय अधिकार प्राप्त करण्यासाठी झगडावे लागले. विविध स्त्रीवादी संघटनांनी राजकीय अधिकार प्राप्तीसाठी चळवळीद्वारे आपले लढे उभे केले व आपले अधिकार प्राप्त केले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी यांनी घटना -त्मकदृष्ट्या संविधानात दिलेले स्त्री-पुरुष समानता - स्वातंत्र्याविषयक कायदे, स्थानिक स्वराज्य संस्थामध्ये स्त्रियांचा सहभाग वाढविण्याच्या दृष्टीने 1993 साली झालेली 73 वी व 74 वी घटनादुरुस्ती अशा प्रकारे भारतातही स्त्रियांचा सहभाग व सखलीकरणाच्या दृष्टीने प्रयत्न झालेले दिसतात.

5) आधुनिकीकरणाच्या स्त्रीवादावरील परिणाम

राकीगिरी नवदपूर्वच्या स्त्रीवाद हा स्त्री म्हणून तिला न पाहता एक व्यक्ती म्हणून समाजाने पाहणे यासाठी होता. तिच्या अस्तित्वाच्या, स्वातंत्र्याच्या, समानतेच्या, अधिकारांच्या असा स्त्रीवाद होता. 1991 नंतर जागतिकीकरण, उदारीकरण, खाजगीकरण याच्या प्रभाव संपूर्ण समाजकरण, अर्थकारणावर पडला. साहजिकच स्त्रीवादावरील याच्या परिणाम झालेला दिसतो. स्त्रियांचे प्रश्न, कौटुंबिक हिंसाचाराचा प्रश्न, प्रसारमाध्यमातील स्त्रीची मांडणी यातून स्त्रियांवर होणारा परिणाम तसेच मानवी म्हणून प्राप्त झालेले स्त्रियांचे अधिकार व प्रत्यक्षात असणारे वस्तुस्थिती अशा विविध पातळीवर स्त्रीवादी अभ्यास होताना दिसतो.

6) स्त्रीवादी विविध दृष्टिकोन व मतभिन्नता

स्त्रीवादी विचारांच्या जन्म मूळात स्त्री ही एक व्यक्ती आहे, तिला नस तिचा विकास करण्यासाठी स्वातंत्र्य, समानता, सर्व अधिकार प्राप्त असणे गरजेचे आहे या विचारसरणीतून निर्माण झाले. अर्थात उद्देश समान असला तरी तो उद्देश साध्य करण्याच्या दृष्टीने विविध विचारप्रवाह अस्तित्वात आलेले दिसतात. स्त्रीवादी विचारात उदारमतवादी विचार व्यक्तीस्वातंत्र्यास प्राधान्य व स्त्री-पुरुष समानता मानणारी दिसते. उच्चवर्गीय स्त्री, मध्यम-वर्गीय स्त्री, धर्म, संस्कृती अशा विविध दृष्टकातील स्त्रिया त्यांच्या स्त्रीवादात होते. तसेच वर्गभेद, वंशभेद अशा मुद्यांवरही स्त्रीसंघटनात मतभिन्नता दिसून येते.

स्त्रीवादाची उद्दिष्टे

स्त्रीविषयक प्रश्नांच्या अभ्यास सविस्तरपणे करणे.

स्त्रीला सध्यावती ठेवून तिच्या विषयक सामाजिक जीवनाच्या आणि मानवी अनुभवाच्या विस्तृत क्षेत्राच्या सर्वसामान्यपणे अभ्यास करणे.

स्त्रीवादी सिद्धांताच्या सर्वांगीण अभ्यास करता येईल.

स्त्रीवादी सिद्धांत आणि समाजशास्त्रीय सिद्धांत यांची तुलनात्मकता पाहता येईल.

स्त्रियांची समाजात होणारी पिळवणूक, शोषण याच्या अभ्यास सविस्तरपणे करणे.

१९ व्या शतकाच्या शेवटी शेवटी व २० व्या शतकात समाजशास्त्रीय अध्ययनात ज्या नवीन विचारांना चालना मिळाली त्यामध्ये 'स्त्रीवादी' विचारसरणी 'गाला' महत्वाचे स्थान प्राप्त झालेले पाहायला मिळते. 'स्त्रीवादी' सिद्धांताची स्त्रियांचे समाजातील स्थान, त्यांची पिढवणूक व त्यांच्यावर होणारे अत्याचार इ. दृष्टिकोनातून जे विचार मांडले गेले ते स्त्रीवादी सिद्धांत म्हणून ओळखले जातात.

स्त्रीवाद म्हणजे लिंगभेद अुगारून स्त्री-पुरुष समानतेकडे वाटचाल करणारा विचारप्रवाह. सामान्यतः जरी स्त्रीवाद ही पुरुषविरोधी चळवळ समजली जाते. त्यामुळे ही स्त्रियांचे ऐतिहासिक दुर्धमत्व उजेडात आणून हे बोध संपवण्याचा प्रयत्न करते. ही एक सामाजिक, राजकीय जाणीव आहे. स्त्रीवाद ही संकल्पना जरी पारंपार्य आधुनिक -तेत उदयास आली अशी सामान्य समजूत असली तरी ही जाणीव त्यापूर्वीही वेगवेगळ्या कालखंडात आणि ठिकाण आढळून आलेली दिसते. म्हणूनच एकच स्त्रीवाद नसून अनेक स्त्रीवाद दिसून आले आहेत व येतात.

००
१४

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2020-2021

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	"Online शिक्षणप्रणाली आणि विद्यार्थिनी समोरील अडचणी"	1)Mulgaonkar Shabadali Shivaji (BA-III) 2) Kamble Lisha Ratndeeep (BA-III)	Completed as Part College Research Activity	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

श्री.विजयसिंह यादव महाविद्यालय,पेठ वडगाव

अर्थशास्त्र विभाग

विद्यार्थी सेमिनार

सन: २०१६-१७ ते २०२०-२१

समूह प्रकल्प (Group Project)

अर्थशास्त्र विभाग दरवर्षी बी.ए भाग III (सत्र ६ साठी) च्या विद्यार्थ्यांसाठी समूह प्रकल्प उपक्रम आयोजित करतो. प्रत्येक ग्रुपमध्ये एक प्रकल्प करणे बंधनकारक केले.

समूह प्रकल्पाची उद्दीष्टे:

१. स्वयंअध्ययनाची सवय लावणे.
२. स्वकुवतीनुसार अध्ययनाची संधी देणे.
३. विद्यार्थ्यांमध्ये उपक्रमशीलता व आत्मविश्वास निर्माण करणे.
४. विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानात्मक पातळीत बदल घडवून आणणे.
५. स्वतःमध्ये उपजत असणाऱ्या निरीक्षण, निवेदन,संकलन ,सादरीकरण इ.क्षमतांचा विकास घडवणे.
६. तर्कसंगत विचार करून अनुमान मांडणे.
७. कल्पकता,सर्जनशीलता संग्रहवृत्ती ,श्रमप्रतिष्ठा ,स्वयंशिस्त ,चिकाटी, वक्तशीरपणा,नीटनेटकेपणा,संघभावना इ.गुणांचा विकास घडवणे.
८. विद्यार्थ्यांचा बौद्धिक व सामाजिक विकास करणे.
९. विद्यार्थ्यांच्या अभिरुचीचा शोध घेणे.
१०. विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक दर्जा सुधारणे.

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri.Vijaysinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Economics

Group Project: 2020-21

Teacher Name: Dr.A.V.Jadhav ,Dr.R.H.Karande Class: B.A.III

Group No.	Students Name	पेपर नं	Project Title
1.	Badare Pavan Sanjay	पेपर नं. XII:	पूर्ण स्पर्धा: किंमत निश्चिती
	Chopade Shradha Pandit	पेपर नं.XIII:	नियोजनाचे प्रकार
	Dhanawade Swpnali Dipak	पेपर नं. XIV	व्यापारतोल आणि व्यवहारतोल महत्व: असमतोलाची कारणे व दुरुस्त करण्याचे उपाय
	Gaikwad Mayuri Manik	पेपर नं. XV	नमुना निवड
	Kamble Alisha Atul	पेपर नं. XVI	मार्शल यांचे आर्थिक विचार
2.	Kamlakar Vaishnavi Ashok	पेपर नं. XII:	मक्तेदारी: किंमत निश्चिती
	Kurane Shubham Babaso	पेपर नं.XIII:	उत्पादन तंत्राची निवड
	Lugade Swati Namdev	पेपर नं.XIV:	भारताच्या विदेशी व्यापाराचे आकारमान रचना व दिशा
	Patil Kajal Atmram	पेपर नं. XV	आधार सामग्री प्रक्रिया व मांडणी
		पेपर नं. XVI	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे आर्थिक विचार
3.	Patil Dipak Pandurang	पेपर नं. XII	मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा: किंमत निश्चिती
	Valivde Shraddha Aannaso	पेपर नं. XIII	नीती आयोग: स्थापना,उद्दीष्टे
	Wadkar Gayatri Shrikant	पेपर नं. XIV	भारताचे व्यापार प्रशासन
	Zure Sonali Ramesh	पेपर नं. XV	तथ्ये विश्लेषणाची तंत्रे
		पेपर नं. XVI	शाहू महाराज यांचे आर्थिक विचार

Dr. A. V. Jadhav
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ,

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगाव.

अर्थशास्त्र विभाग

पेपरचे नाव — सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्र १२

बी.ए. भाग ३

प्रकल्पाचे नाव — "मक्तेदारी : किंमत निश्चिती "

— अभ्यासक —

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नं	सही
०१	कमलाकर वैष्णवी अशोक	५९७	
०२	कुरणे शुभम बाबासो	५९८	S.B.K
०३	लुगडे स्वाती नामदेव	५९९	Skugade
०४	पाटील काजल आत्माराम	६०१	

9/10

मार्गदर्शक — डॉ. ए.व्ही. जाधव सर

सही

मार्गदर्शक — डॉ. आर.एच. कारंडे सर

Principal

Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur,

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन — २०२० - २०२१

* अनुक्रमनिका *

क्र.	विषय	पान. क्र.	शही
१)	प्रस्तावना	१	
२)	अर्थ	२	
३)	व्याख्या	३	
४)	मक्तेदारीची वैशिष्ट्ये	४-७	
५)	मक्तेदारीचे प्रकार	८-१०	
६)	मक्तेदारीतील वस्तूची किंमत निश्चिती/ किंमत निर्धारणा	११	

मक्तेदारी: किंमत निश्चिती

अर्थ:

मक्तेदारीसाठी इंग्रजीत Monopoly असा शब्द वापरला जातो. यातील Mono म्हणजे एक (single) आणि Poly म्हणजे उत्पादक (producer) म्हणून मक्तेदारी म्हणजे एकच उत्पादक विक्रेता असणारा बाजाराचा प्रकार होय. इतर बाजारात उत्पादकाने उत्पादन केलेल्या वस्तूला अनेक पर्याय असतात. उदा - चहाला कॉफी, बोनव्हिटाला कॉम्प्लॅन, इ. परंतु एकाधिकार मक्तेदारीच्या प्रकारात उत्पादकाने उत्पादन केलेल्या वस्तूला अथवा सेवेला पर्याय असत नाहीत. उदा - भारतात टेलिफोन सेवेचा पुरवठा करणारी टेलिफोन निगम ही एकमेव संस्था होती. तसेच कागदी नोटा छापण्याची भारतीय रिझर्व्ह बँकेची मक्तेदारी आहे. उपग्रहांच्या मालकीची जबाबदारी मक्तेदारी केंद्र सरकारची आहे.

मक्तेदारी बाजारात वस्तूचा एकच विक्रेता असल्याने वस्तूच्या पुरवठ्यावर त्याचे पूर्ण नियंत्रण असते. तसेच वस्तूच्या किंमतीवरही नियंत्रण असते. तो वस्तूचा पुरवठा कमी-जास्त करून वस्तूच्या किंमतीत बदल घडवून आणू शकतो. म्हणूनच मक्तेदाराला किंमतकर्ता असे म्हटले जाते. त्याचे उद्दिष्ट हे नेहमी जास्तीत जास्त नफा मिळवणे हे असते. त्यासाठी प्रसंगी तो एकाच वस्तूसाठी अथवा सेवेसाठी वेगवेगळ्या ग्राहकांना वेगवेगळी किंमत आकारू शकतो. मक्तेदारीतील उत्पादन हे नेहमी पूर्ण स्पर्धेतील उत्पादनापेक्षा कमी असते तर किंमत मात्र नेहमी जास्त असते, अशा मक्तेदारी बाजारात उत्पादक हा एकच असल्याने उद्योगसंस्था ही उद्योगघंटा असते.

.विजयसिंह यादव महाविद्यालय,पेठ वडगाव

अर्थशास्त्र विभाग

विद्यार्थी सेमिनार

सन: २०१६-१७ ते २०२०-२१

समूह प्रकल्प फलित (Outcome)

अर्थशास्त्र विभाग दरवर्षी बी.ए भाग III (सत्र ६ साठी) च्या विद्यार्थ्यांसाठी समूह प्रकल्प उपक्रम आयोजित करतो. प्रत्येक ग्रुपमध्ये एक प्रकल्प करणे बंधनकारक केले. विद्यार्थ्यांच्या समूह प्रकल्पामुळे खालील फलित दिसून आले.

समूह प्रकल्पाची फलित : (Outcome)

१. विद्यार्थ्यांना संशोधन पद्धती म्हणजे काय याची माहिती झाली.
२. विद्यार्थ्यांच्या मधील संशोधन वृत्तीला चालना मिळाली.
३. विद्यार्थ्यांना प्राथमिक आणि दुय्यम तथ्य संकलन कसे करावे याबाबत माहिती मिळाली.
४. संशोधनातून विद्यार्थ्यांमध्ये उपक्रमशीलता व आत्मविश्वास निर्माण झाला.
५. कल्पकता,सर्जनशीलता संग्रहवृत्ती ,श्रमप्रतिष्ठा ,स्वयंशिस्त ,चिकाटी, वक्तशीरपणा,नीटनेटकेपणा,संघभावना इ.गुणांचा विकास होण्यास मदत झाली.
६. विद्यार्थ्यांना तर्कसंगत विचार मांडण्याची सवय लागली.

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेट वडगाव

इतिहास विभाग

BA – III (Project)

2020 – 2021

प्रकल्पाचे नाव – कोल्हापूर येथील वस्तुसंग्रहालय

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्याची नावे	सही
1)	555	अनुसे सागर संजय	<u>S. Anuse</u>
2)	555	अनुसे सागर संजय	
3)	556	बाबर विपुल विश्वास	<u>DP Babar</u>
4)	553	मदने ऋतुजा रघुनाथ	<u>madane</u>
5)	564	मोरे प्रियंका अनिल	<u>P. A. more</u>
6)	566	निकम यश शामराव	<u>Nikam Y. S.</u>
7)	567	साबळे निलम भूपाल	<u>sum</u>

डॉ. एस.व्ही. माने

sum

डॉ. एन.पी. सुरवसे

- sumase

sum
Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

कोल्हापूर येथील वस्तुसंग्रहालय

१) प्रास्ताविक :-

वस्तुसंग्रहालय हे ठिकाण लैकिक अर्थाने भाषणबाजीने नाही, तर प्रकटीकरणाचे ठिकाण आहे. वस्तुसंग्रहालयामधील व्यक्ती प्रत्यक्ष बोलण्यापेक्षा प्रकटीकरण व कृती वर भर देत आहे. याचा एवढाच अर्थ की, वस्तुसंग्रहालय हे ठिकाण पाहण्याचे, येथील वास्तूंचा आनंद उपभोगण्याचे व आपल्या ज्ञानामध्ये भर टाकण्याचे ठिकाण आहे. वस्तु संग्रहालयामध्ये वस्तूची मांडणी, वेगवेगळ्या, कोनांमधून वस्तू कशा चांगल्या प्रकारे प्रदर्शित करता येतील. याकडेच संग्रहालयाच्या अधिकारी वर्गाचे लक्ष असते. या वस्तू मांडण्याच्या प्रक्रियेशी पुरातत्वशास्त्र, विविध कला, मानववंशशास्त्र, नवनवीन भौतिक शास्त्रे यांचा जवळचा संबंध असतो. भारतीयाची अशी विविध मनःस्थिती होण्याचे कारण म्हणजे आपण असे विचारतो. की हे शिकल्याने नोकरी मिळणार आहे काय.? म्हणजे जगातील महत्वाच्या बाबीसंबंधी आपण पैशाच्या भाषेत बोलतो. वस्तुसंग्रहालयासंबंधी सर्वसामान्य समाजाची भावना अतिशय गैर, चुकीच्या समजावर आधारित आहे. वस्तुसंग्रहालये ही फक्त ट्रिपला गेलेला असता पाहण्याचे ठिकाण आहे. किंवा लहान मुलांच्या मनोरंजनाचे ते ठिकाण आहेत.

वस्तुसंग्रहालय हे ठिकाण संशोधन, शिक्षण राष्ट्रीय उदात्तीकरण व सांस्कृतिक वारसा यांचा अभ्यास करणारे ठिकाण आहे याची आपण जाणीव ठेवली पाहिजे.

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव

इतिहास विभाग

BA – III (Project)

2020 – 2021

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
1)	555	अनुसे सागर संजय	1) सम्राट अशोकाचा धम्म व त्याचा अभ्यास 2) मुगलकालीन प्रशासन व्यवस्था 3) पंजाबमधील दहशतवाद 4) बाजीरावाची योग्यता 5) कोल्हापूर येथील वस्तुसंग्रहालय
	556	बाबर विपूल विश्वास	
	553	मदने ऋतुजा रघुनाथ	
	564	मोरे प्रियंका अनिल	
	566	निकम यश शामराव	
	567	साबळे निलम भूपाल	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
2)	557	भोसले विद्या शिवाजी	1) हर्षवर्धनाची कामगिरी 2) अकबराचे धार्मिक धोरण 3) पर्यावरण चळवळी 4) थोरले माधवराव पेशवे 5) आधुनिक इलेक्ट्रॉनिक्स माध्यम
	558	गोयकर सागर जगन्नाथ	
	659	गुरव मनिष पोपट	
	560	कांबळे प्रणाली विश्वनाथ	
	561	खरात दिपक भैरव	
	562	लोखंडे राहुल चंद्रकांत	

Head
 Department of History
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Sr. No.	Seat No.	Name of the Student	Title of Project	Marks
1	36315	Bhopale Vaibhavi Ramchandra	कोरोना: आर्थिक सुधारणांसाठी मोठी संधी	07
2	36316	Jadhav Gouri Arvind	भारताचा औद्योगिक विकास	08
3	36317	Patil Monika Sanjay	भारतातील औद्योगिक धोरण	09
4	36318	Paril Runali Sursh	कोरोना-१९चा भारतातील मृत्युदर	08
5	36319	Todkar Shivani Bhimrao	कोरोना काळातील पर्यटन: लॉकडाऊनआणि प्रवासबंदी	08
6	36320	Dhanawade Mrunmai Khanderao	कोरोनाव्हायरसपूर्वीचीअर्थव्यवस्था	10
7	36321	Jadhav Vishal Vijay	२०२०मधील महाराष्ट्रातील कोरोना विषाणू उद्रेक	04
8	36322	Kamble Sonali Villas	कोरोनामुळेअर्थक्षेत्रातअनर्थ	10
9	36323	Koli Mayuri Dilip	कोरोनामुळे ग्रामीणअर्थव्यवस्था संकटात	07
10	36324	Mulik Sakshi Anandrao	कोरोना-१९चा भारतातील मृत्युदर	10
11	36325	Pol Dashrath Subhash	आर्थिक उदारीकरण	05
12	51100	Lohar Babaso Bajiro	वर्षभरात कोव्हिडने शिकविलेले धडे	04
13		Chavan Prakash Lakshman	---	---

(Dr. B. S. Jadhav)

Sr. No.	Seat No.	Name of the Student	Title of Project	Marks
1	36315	Bhopale Vaibhavi Ramchandra	सिबीडी- नगरातील व्यापारी केंद्रे	06
2	36316	Jadhav Gouri Arvind	महाराष्ट्रातील नगरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण	09
3	36317	Patil Monika Sanjay	कोल्हापूर शहरातील औद्योगिक क्षेत्र व उपनगरे	09
4	36318	Paril Runali Sursh	कोल्हापूर शहरातील औद्योगिक क्षेत्र व उपनगरे	09
5	36319	Todkar Shivani Bhimrao	वडगाव नगराच्या रचनेचा अभ्यास	07
6	36320	Dhanawade Mrunmai Khanderao	वडगाव नगराच्या रचनेचा अभ्यास	09
7	36321	Jadhav Vishal Vijay	वडगाव नगरातील सुविधांचा अभ्यास	04
8	36322	Kamble Sonali Villas	वडगाव नगराच्या रचनेचा अभ्यास	10
9	36323	Koli Mayuri Dilip	सिबीडी- नगरातील व्यापारी केंद्रे	06
10	36324	Mulik Sakshi Anandrao	महाराष्ट्रातील नगरांचे कार्यानुसार वर्गीकरण	10
11	36325	Pol Dashrath Subhash	वडगाव नगरातील सुविधांचा अभ्यास	05
12	51100	Lohar Babaso Bajiro	वडगाव नगरातील सुविधांचा अभ्यास	04
13		Chavan Prakash Lakshman	--	--

(Dr. D. J. Bhandare)

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur-416112

Department of Geography

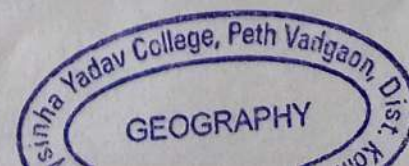
B. A. Part-III, Sem. VI Project Report

Internal Evaluation 2020-21

Geography (Political Geography) Paper No. XII

Sr. No.	Seat No.	Name of the Student	Title of Project	Marks
1	36315	Bhopale Vaibhavi Ramchandra	राजकीय भूगोलाची व्याख्या	07
2	36316	Jadhav Gouri Arvind	राजकीय भूगोल परिचय	08
3	36317	Patil Monika Sanjay	भारत व अमेरिका संबंध	08
4	36318	Paril Runali Sursh	हृदयस्थल सिद्धांत	07
5	36319	Todkar Shivani Bhimrao	राजकीय भूगोल परिचय	08
6	36320	Dhanawade Mrunmai Khanderao	राजकीय भूगोलाची व्याप्ती	09
7	36321	Jadhav Vishal Vijay	राजकीय भूगोलाची ओळख	04
8	36322	Kamble Sonali Villas	भारत-चीन संबंध	09
9	36323	Koli Mayuri Dilip	भारत व अमेरिका संबंध	08
10	36324	Mulik Sakshi Anandrao	भारत-पाकिस्तान सीमावाद	09
11	36325	Pol Dashrath Subhash	राजकीय भूगोलाची ओळख	04
12	51100	Lohar Babaso Bajiro	राजकीय भूगोलाची ओळख	04
13		Chavan Prakash Lakshman	---	--

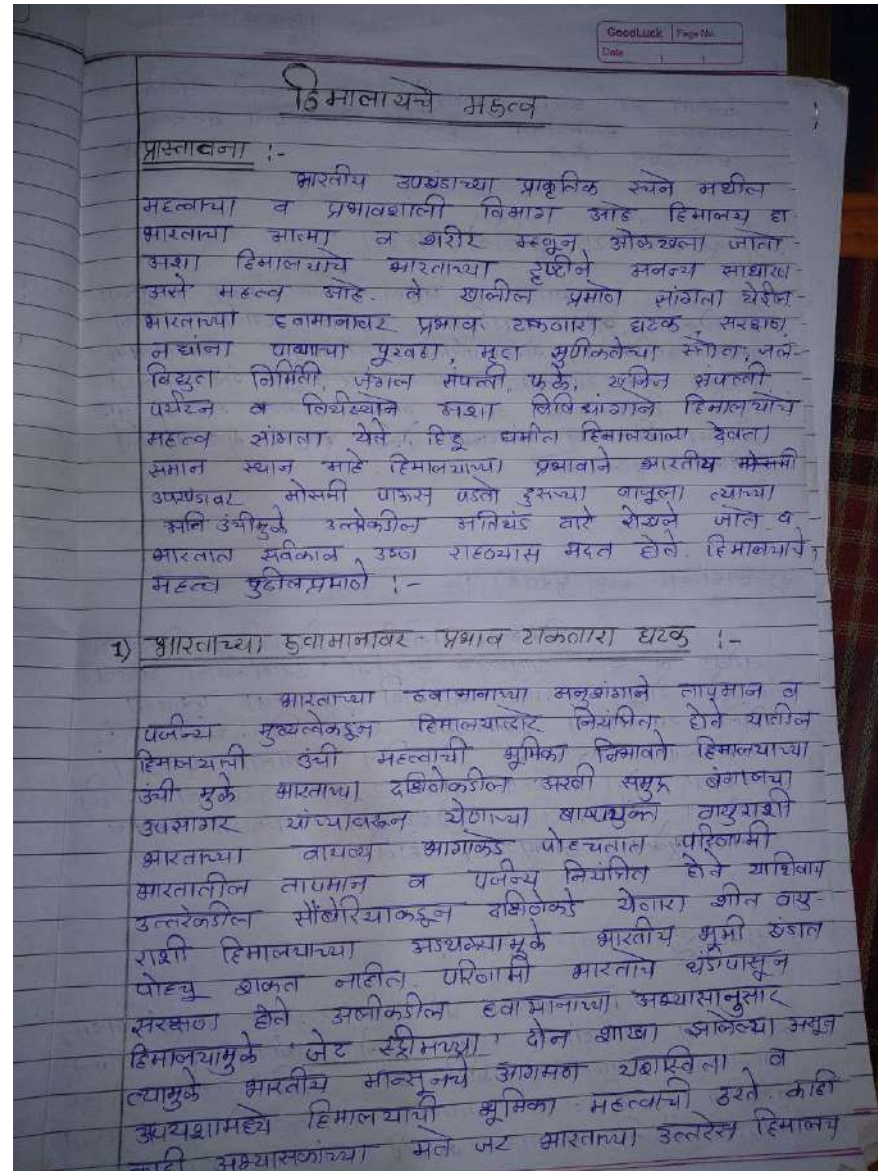
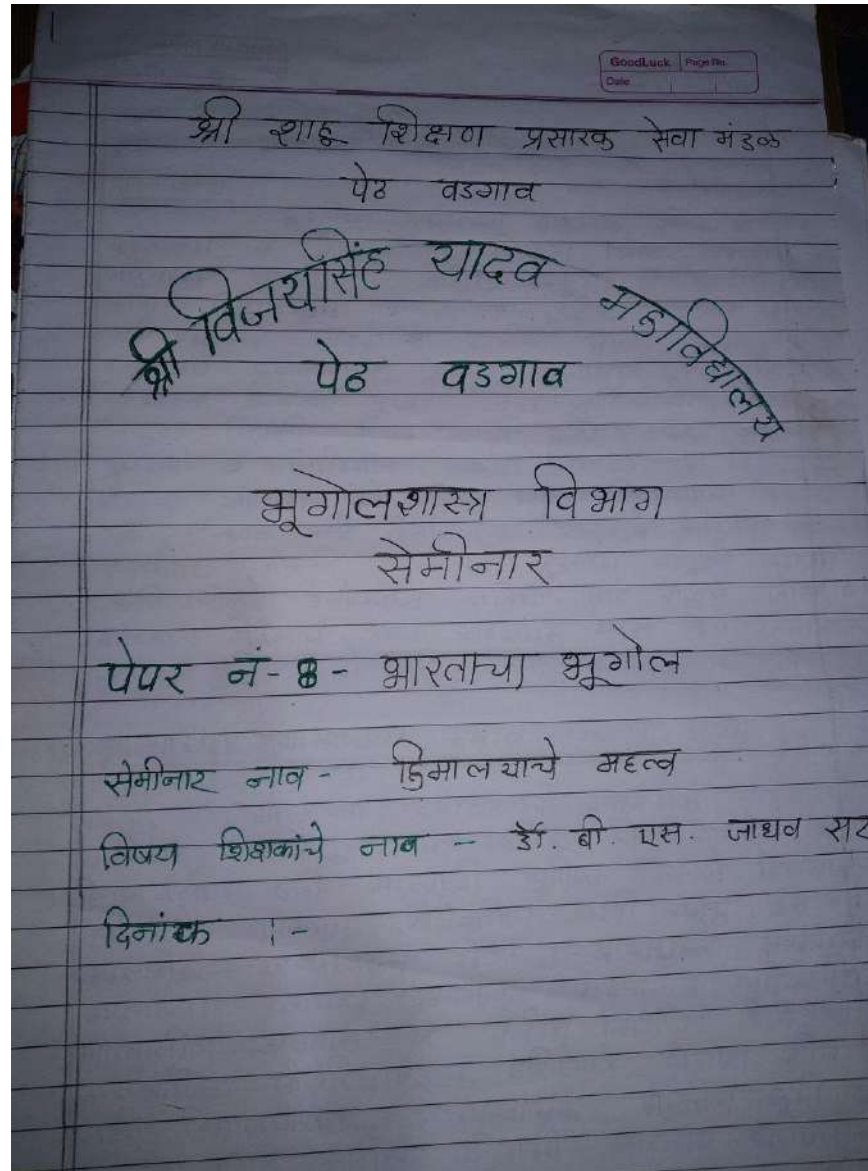
M. A. Palot
(Prof. Dr. M. A. Palot)

Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Department of Geography
Screenshots of Seminar
2020-21

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ, पेठवडगाव

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठवडगाव

* भूगोलशास्त्र विभाग *

सेमिनार

पेपर नं : 8

सेमिनार विषय : भारतातील मृदा

विद्यार्थीनाचे नाव : कु. मुळिक साक्षी आर्जुनराव

विषय शिक्षकाचे नाव : डॉ. बी. एस. जाधव (सर)

मृदा (टप्पाळ्या) - पृथ्वीवरील निरनिराळ्या साधनसंपत्ती पैकी जमीन (मृदा) एक साधन आहे.

"निरनिराळ्या बाह्यशक्तीच्या कारणांमुळे भूपृष्ठावरील थंडकांची तुटफूट होऊन तयार होणाऱ्या मातीच्या पातळ थरांना जमीन किंवा मृदा असे म्हणतात."

भारतातील मृदेचे प्रकार :

1) गाळाची मृदा (Alluvial Soil)

प्रदेश : उत्तर भारताच्या मैदानात ही जमीन आढळते. पंजाब, हरियाणा, उत्तरप्रदेश, बिहार, पश्चिमबंगाल, आसाम, मेघालय आणि ओरिसाच्या काही भागात ही जमीन आढळते. या जमिनिचे क्षेत्र 15 लक्ष चौ. कि. मी असून देशाचा 43.5% भाग या जमिनिने व्यापलेला आहे.

निर्मिती : ही जमीन नद्यांनी वाहून आणलेल्या गाळापासून बनलेली आहे. ही प्रामुख्याने गाळ व रेंती यांच्या संचयनाने तयार झाली आहे. यात थंडकाचे तुकडे, दगड, गोटे क्वचितच आढळतात. प्रकार : गाळाच्या जमिनिचे खालील चार प्रकार पडतात :

अ) भाबर (Bhabar) : भारताच्या उत्तरेस हिमालयाच्या पायथ्याच्या भागात ही जमीन आढळते. त्यास भाबर म्हणतात. हिमालयपर्वत भागातून वाहत येणाऱ्या नद्या पर्वत पायथ्याच्या भागात भरड पदार्थ साचवितात. याने थंडकाचे तुकडे, दगड, छोटे इ. पदार्थ असतात. या पदार्थांना 'कंकर' म्हणतात. आणि ही जमीन नापीक असते. त्यामुळे शेतीच्या हव्तीने या जमिनिचे प्रस्त्व कमी आहे. या जमिनिवर जंगले आढळतात.

ब) ब्रॅंगर (Bhanger) : जे प्रदेश नदीच्या पर प्रदेशापेक्षा उंच आहेत. म्हणजे पुराचे पाणी पोहचत नाही. अशा भागात पुराच्या पाण्याच्या संचयनाने पूर्वी तयार झालेली गाळाची जमीन

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा
मंडळ पेठ वडगांव

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय
पेठ वडगांव

भूगोलशास्त्र विभाग

पेपर नं - ९

सेमिनार विषय - लोकसंख्या भूगोलाचे
कोत

विद्यार्थ्याचे नाव - जाधव गौरी अश्विंद

विषय शिक्षकांचे नाव - डॉ. डी. जे. भंडारे सर

दिनांक -

Notes:-

(मनशांती) १८९१ -

जन्मानंतर्गत मिलाणी लोकसंख्येची अहिली लोकसंख्या अन्वयातील वर्णन मेरे कोत मानवी माने. १७ व्या व १८ व्या शतकात जन्मानंतर्गत विविध आकारात लोकसंख्येची गणना केले जात होती ही गणना कर लोका कुठे व जैव्यदला सेहतची अहिली लोका कुठे असा पद्धतीची होती. आधुनिक पद्धतीने कुला मधील व्यक्ती येथे १८८५ साली तर आर्झलॉक मध्ये १७३० मध्ये जन्माला आली १९ व्या शतकाच्या ओव्हायत संपूर्ण युरोप खंडात जनगणना प्रणाली विकसित झाली.

याच्या :-

UNO - (United Nations) -

"जन्माला मरणाचे लोकसंख्या आर्थिक व सामाजिक अहिली विविध काळापासून लोका कुठे व प्रकाशित कुठे ही प्रक्रिया होय."

जन्मानंतर्गत अहिलीचे प्रकार -

एकूण लोकसंख्या को - पुरुष लोकसंख्या, साक्षर व निरक्षर लोकसंख्या, औद्योगिक उत्पन्नाने लोकसंख्या व्यवसायानुसार वर्गीकरण इत्यादी प्रणाली अहिली संपूर्ण देशाची, राज्याची व निव्व्याची जन्मानंतर्गत ठराविक काळानंतर जन्मदर, मृत्युदर व त्यानंतर यांच्या संख्येची मुख्यतः अहिली लोका केले जाते.

जन्म मृत्यु नोंद (जन्मदर) -

जन्म, मृत्यु विवाह छत्रकोट, पाळकल होतो. लोका या जन्मदर मध्ये समावेश होतो. जन्म प्रकाशनी नोंदणी युरोप खंडात १८९१ मध्ये प्रथमच होई. जिना देणे व विवाह या प्रकाशने केले जात होते. १८३६ मध्ये इंग्लंड मध्ये पहिली आर्थिक नोंदणीची प्रणाली विकसित झाली. परंतु या अन्वयेत विवेकमय १७५४ पासून लोकसंख्येबाबतची अहिली नोंद करण्याविषयी कायदा झाला. या कायद्यांतर्गत जन्म, मृत्यु व विवाह नोंद पुढात लक्षात होता.

जन्म, मृत्यु नोंदविषय प्रथम जन्मान्ती नोंद ना कुठे आर्थिकाची विना, आर्झल वय आर्थिकाची मुल्याची संख्या, पाळकल प्रकाशनी छत्रकोट नोंद केले जाताना तर मृत्युच्या छत्रकोट मृत्युचे दिनांक व दिवस, विना, वय व व्यवसाय तसेच मृत्युचे कारण नोंद केले जाते.

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडल

पेठ वडगाव

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय
पेठ वडगाव

भूगोलशास्त्र विभाग

सेमिनार

पेपर नं - १ प्राचिन भौगोलिक विचारांचा

ऐतिहासिक आडावा

सेमिनार नाव : ग्रीकांचे भूगोलशास्त्रातील

योगदान

विषय शिक्षकांचे नाव :- डॉ. महमद हुसेन पेटेल

प्रास्तावना :-

ग्रीक ज्ञानाच्या विविध क्षेत्रांचे संस्थापक मानले जातात. त्यांनी इलियडियन, मसियन, खानडियन व दालिनीयन संस्कृतीमधून विस्तृत ज्ञान व संकल्पना यांचा स्वीकार केला होता. ग्रीक पूर्व काळात भौगोलिक ज्ञान अस्पष्ट होते. तसेच सांगोवांगी, माहितीवर आधारित होते. ग्रीकांनी वैज्ञानिक विचारसरणीचा अवलंब केला व ज्ञानाला तत्वज्ञानाची व चिंतनाची बैठक प्राप्त करून दिली. ग्रीकांच्याकडे अष्टपैषी पुष्टिमता होती. तसेच पुरुष अष्टि व्यापक विचार करण्याची क्षमता होती. जेमिथन व आमीनियन समुद्रांच्या दरम्यान ग्रीसला वैशिष्ट्यपूर्ण भौगोलिक स्थान लाभले होते. उंच पर्वत शिखरे, सखल मैदाने, किनारी प्रदेश, बेटे, वेगवान नद्या, उल्लेखनीय वंदरे यासारख्या भौगोलिक विविधतेमुळे ग्रीकांना भूगोलाच्या अखोल अभ्यास करण्यास सुरुवात झाली.

ग्रीसचे स्थान भूगोलशास्त्रीयदृष्ट्या कमकुवत होते. त्यामुळे वारंवार युद्धांचे शिकवे बसताना ग्रीक विचारवंतांनी भूकंपाची कारणे शोधून भूकंपाचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास केला. ग्रीसच्या परिसरात जागतिक ज्वालामुखी आहेत. भूगोलशास्त्र या ज्ञानशाखेला महत्त्वपूर्ण योगदान करणाऱ्या ग्रीक विचारवंतांची स्वतःची परंपरा निमिषा ज्ञानी यामध्ये -

- १) होमर
- २) थ्योडोस अँक मिलेटस
- ३) अँनाक्सीमँडर
- ४) हेकॅटियस
- ५) हेरोडोटस
- ६) मॅलेक्सँडर - दि - डोट
- ७) अँरिस्टॉटल
- ८) थियोफ्रेस्टस
- ९) स्ट्रॅबो
- १०) क्लियडरस

यांचा समावेश होतो.

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2020-21

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department Of Chemistry
B. Sc. III Students Project list 2020-21

Group No	Name of students	Name of Project	Guide
1	Gavade Prashant Arjun	Animal Feed Supplement	R.A.Pawar (Madam)
2	Mulla Sameer Yadav Nilesh Sambhaji Mohite Sushant Sunil	Magnesium % in Talcum Powder	R.A.Pawar (Madam)
3	Ghatage Akash Satish Sutar Mahesh Krishnat Kurade Hanmant Dattatray	Natural Dye of Fabric	R.A.Pawar (Madam)
4	Patil Pradip Narayan Yadav Vivek Vibhute Amit Satish	Pesticides in Fruits & Vegetables	R.A.Pawar (Madam)
5	Bhasar Anukush Bandu Patil Pratik Dattatray Dalavi Suyog Surjerao	Analysis of Honey	R.A.Pawar (Madam)
6	Jadhav Nilesh Uttam Surywashi Anukush Arun Kadam Abhijeet Krushnat	Analysis of different milk samples	R.A.Pawar (Madam)
7	Patil Akashay Satish Phalake Shivraj Shahaji Patavekar Mustkim	Acid & Basic Toothpaste	R.A.Pawar (Madam)
8	Rathod Nitin Shrikant Charane Omkar Rajaram Gaikwad Ashitosh	To Prepare Natural Perfumes	C.B.Mane (Sir)
9	Yadav Sakshi Chavan Jyoti	Analysis of Fruit Juice	R.A.Pawar (Madam)
10	Bhosale Rutuja Sanjay Kerlekar Ashwini Sharad Kumbhar Vaishanvi Ashok	Analysis of Soaps	R.A.Pawar (Madam)
11	Chavan Pratiksh Baban Thorat Pooja Lalaso Patil Amruta Rajendra	Effect Of Dilution on ph & Conductance	C.B.Mane (Sir)

12	Gundavade Priyanka Patil Komal Maruti khamkar Snehal	Preparation & Analysis of Herbal Shampoo	C B Mane (Sir)
13	Amate Sadhna Balaso Chaugule Pallavi Umesh Gurav Vaishanvi Vishwas	The Determination of glucose in fruit juice	R A Pawar (Madam)
14	Kshirsagar Nikita Sutar Sayali Rajendra Jadhav Trupti Mahipati	Soap Production	C B Mane (Sir)
15	Jagtap Swapnali Shivaji Hirave Gitanjali Bapuso Kamble Sneha Vishwas	Physico-chemical Analysis of Soils in Hatkangle Tahsil	C B Mane (Sir)
16	Zirange Priyanka Mane Vaishanvi Sopan Telvekar Shivani Laxman	Estimation Of Casein of Milk	R A Pawar (Madam)
17	Chavan Rutuja Ravaso Jamadar Muskan Patil Harshada	Soil Analysis	C B Mane (Sir)
18	Patil Rohini B Dorale Rutuja R Havale Pratiksha C	Qualitative Analysis of Chocolate brands	R A Pawar (Madam)
19	Bandgar Rutuja Babaso Kamble Pratiksha Tanaji Bodake Chaitali D	Effect of Temp on Vitm.C in different fruit Juice	R A Pawar (Madam)
20	Upadhye Prachi Vrushabh Kumbar Shivani Maruti Shinde Varsha Mahadev	Comparative study of water quality of warana river from different regions	C B Mane (Sir)
21	Nalavade Prajka Vilas Farne Rutuja Rajaram Naikwadi Dipali Dattatray	To Determine Calcium Carbonate in egg shell	R A Pawar (Madam)
22	Shivani Ganesh Kharade Ankita Dhanaji bhosale Supriya Prakash Patil	Detection of food Adulterants	R A Pawar (Madam)
23	Suryavanshi Omkar Bhimrao	Analaysis of Adultrato in maggi	R A Pawar (Madam)

Head
 Department of Chemistry
 Smt. Yashvati Yadav College
 Ambegaon, Dist. Kolhapur

Roll No - ~~1035~~ 1335

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal Sanchalit

**Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon**

A

**PROJECT REPORT ON
“Pesticides In Fruits & Vegetables”**

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

**AS PARTIAL FULFILLMENT OF THE DEGREE OF
BATCHLER OF SCIENCE IN CHEMISTRY**

SUBMITTED BY

Mr. Vibhute Amit Satish

UNDER THE GUIDANCE OF

Prof. Pawar R.A.

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

YEAR

2020 - 2021

ACKNOWLEDGEMENT

I take this golden opportunity to express my heart full thanks and deep sense of gratitude to Prof. Pawar R. A., Department of Chemistry. **Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon.** Who has been a constant source of encouragement to complete this project work and giving his excellent guidance and suggestion from time to time during course of this work.

I am also thanks to Prof. Pawar R. A, Head, Department of Chemistry of the inspiration, motivation and ever willing help.

Lastly, I would like to thanks all my friends and well wishers for their good will to complete the project work.

Mr. Vibhute Amit Satish

Place: Peth Vadgaon.

Date:

DECLARATION

I undersigned, hereby declare that projection "Pesticides In fruits & Vegetables" developed under the guidance of Prof. Pawar R. A. The conclusion based on the data, which is collected by me. I declare that this is my original work.

I have not copied any material, which is useful to my work, which are submitted to Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon in this year.

Yours Faithfully,

MR. Vibhute Amit Satish

Place: Peth Vadgaon.

Date:

INDEX

SR. NO.	CONTENT	PAGE NO.
01	Introduction	1 TO 4
02	Objectives and Need of study	5
03	Materials and Methods	6 TO 7
04	Result and Discussion	8 TO 10
05	Remdy	11
06	Toxicity of Pesticide	12 to 13
07	Advantage & Disadvantage	14 to 15
08	Conclusion	16
09	References	17

PESTICIDES IN FRUITS AND VEGETABLES

INTRODUCTION

Insects are one of human being's modernization brought about gradual but fundamental changes in man's mode of living. From a predatory (preying animals for food) life, man became a cultivator of crop cultivation propagated a new era of civilization of human race but of the same time it has upset the natural balance which always existed in primitive the plant communities untouched by man. Man upset the equilibrium of nature in other ways also. The congregation of human being's into the small areas of villages, town & cities improved the possibilities of social & increased the risk of parasitic insects & disease caused by it to spread in urban communities. The concentration of waste material favored the development of many insect species. Rodents & other pests such condition increased the risk of epidemic diseases. Gradually man realized the serious threat of these pests & with their knowledge & experience started developing methods for pest control. The tremendous effort of man to control these harmful pests gave rise to "pesticides" the "super chemicals" used to control pests around the home as well as agriculture. Today pesticides have become an essential in gradients of our life & it becomes necessary for every conscientious citizen to know something about this valuable chemicals. The term pesticides are an all inclusive but nondescript word meaning "killer of pests". The various generic words ending in "icide" (from the Latin-cider, to kill") are classes of pesticides such as insecticides. Fungicides herbicides etc. acaricides are legally closed as "Economic poisons" & are defined as "any substance used for controlling, preventing, destroying repelling or mitigating any pest".

The world's main source of food is plant diseases caused by viruses. Bacteria, fungi, algae, rickettsias etc. approximately one third of the world's food crop is destroyed by these pests during growth,

Shri Vijay sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2020-21

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as fallows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Mrs. R. A. Pawar

Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETHVADGAON

Department of Botany,

Departmental Projects (Duration: Semester- I & II)

Project In charge: Dr. Kranti Abhijit Patil

Sr. No.	Title of the project	Name of the Student	Roll No.	Sign of the student	Remark
1	Phytological extraction of Bio-enzymes	1. Prajakta Sambhaji Chavan 2. Madhuri Sarjerao Ghatage	1410 1411		
2.	Effect of Biofertilizers on Seed germination using Seed dressing technique	1. Amruta Ajay Wagave 2. Sonali Vijay Wagave	1419 1420		
✓ 3.	Germplasm Conservation of Local varieties in the form of Seed bank	1. Madhumati Mohanrao Powar	1414	<i>mm</i>	Field project
✓ 4	Herbarium of Wild vegetables from Narande Village and nearby locality	1. Shubhada Bajirao Bhosale 2. Komal Kumar Chavan	1408 1409	<i>Bosale</i>	Field Project.
5.	Making of Varieties of Hanging baskets	1. Swapnali Chandrakant Parit	1413		
6.	Extraction of Eco-friendly Natural Colour's for Aesthetic use	1. Rutuja Rajaram Suryavanshi 2. Rahul Arun Naikavadi	1416 1412		
7.	Effect of different Non-metallic Containers on Growth of Plants	1. Sangram Udaysinh Savant	1415		
8.	Effect of Phyto-hormones (Gibberellins and Auxins) on plant growth	1. Priti Popat Sutar 2. Pratiksha Sunil Vasudeo	1417 1418		

M. Patil
Head,

Dept. of Botany
Head

Department of Botany
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Student Centric Methods - 2020-21

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2020-21, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, Butterfly photo competition under Wildlife week celebration, online poster presentation competition, guest lecture and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	23 to 27 February 2021	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	March 2021 to July 2021	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Butterfly photo competition	October 2020	Photography skills, Knowledge of Wildlife & Butterfly diversity
4	Online poster presentation competition	12 to 14 February 2021	Poster making, Online presentation skill, Subject knowledge

(Dr. Rajaram H. Atigre)
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Dr. Vijaya R. Chavan)
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2020-21 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1339	Chougule Pradip Prakash	Study of Some Snakes from Narande	Dr. S. V. Maske
	1340	Desai Chetan Sanjay		
2	1343	Hujare Akshata Rajaram	Study of role of birds in environment	Dr. R. H. Atigre
	1342	Giri Apurva Chandrakant		
3	1349	Patil Rajnandini Mahadev	Study of insect pest in Top and adjacent area	Dr. A. S. Pawar
	1344	Kurane Sudha Nandkumar		
4	1345	Mali Anjali Ravi	Study of some spiders from Kini	Dr. S. V. Maske
	1347	Maner Samina Ilai		
5	1341	Dhanawade Komal Suresh	Study of birds in Talsande and Kini	Dr. R. H. Atigre
	1348	Patil Poonam Shivaji		
6	1353	Thorvat Shweta Dilip	Study of different nests of birds from Koregaon and Savarde	Dr. A. S. Pawar
	1350	Patil Aarti Arjun		
7	1351	Phutane Ashwini Anil	Study of diversity of butterflies from Bhadole	Dr. S. V. Maske
	1346	Mane Dhanashri Shrikant		

Dr. Rajaram Hindurao Atigre
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

**"STUDY OF SOME SPIDERS FROM PETH
VADGAON AND ADJACENT AREA"**

A Project Report Submitted to

Shivaji University, Kolhapur

For the partial fulfillment of

Bachelors Degree in

ZOOLOGY

By

Sr. No	Name of the Student	Exam No.
1	Miss. Mali Anjali Ravi	29147
2	Miss. Maner Samina Ilai	29149

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

**SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON, DIST. KOLHAPUR**

2020-2021

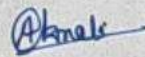
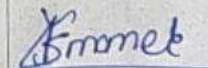

DECLARATION

We hereby declare that the present work in the form of project report Entitled, "is an original work carried out by us under the guidance of **Mr. Atigre R. H.** Asst. Prof. and Head, And **Dr. Maske S. V.**, Asst. Prof., Department of zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. We also declare that this project report has not formed the basis for the award of any Degree / Diploma / Associate ship / Fellowship or other similar title to any candidate in any University.

Place: Peth vadgaon

Date:

Sr. No	Name	Exam No.	Signature
1	Miss. Mali Anjali Ravi	29147	
2	Miss. Maner Samina Ilai	29149	

I am also thankful to **Smt. Pawar A. S.** for their support and guidance in the completion of the project. I am also thankful to **Shri Anil Gabak**, Lab. Attendant and Lab. Assistant for their all time help during the completion of the project.

We owe deep sense of gratitude to our parents for their constant encouragement and support throughout the tenure of this study.

Our whole hearted thanks are also due to all those who have directly or indirectly contributed to the successful completion of this work.

Miss. Mali Anjali Ravi
Miss. Maner Samina Ilai

INDEX

Sr.NO	Chapter	Page no
1	Chapter I - Introduction	7-11
2	Chapter II - Material & methods	12-18
3	Chapter III- Observation & Results	19-30
4	Chapter IV - Result & Discussion	31-32
5	Bibliography	33

Chapter I

Introduction

Spiders are abundant and ecologically important in almost every terrestrial and Semi-terrestrial (wetland) habitat on Earth, from cold tundra and alpine ecosystems to tropical rainforests and deserts. Some species live on the shores of the ocean and some dive into ponds and streams in search of prey-members of one Eurasian spider family (Argyronetidae) even live underwater in silken "diving bells" which they fill with air brought from the surface clinging to their hairy abdomens. Spiders are found high up on Mount Everest, and some of the most northerly animals are spiders, as well (although there are no spider species indigenous to Antarctica, some undoubtedly share quarters with another "exotic" Antarctic inhabitant humans).

Because they are usually so abundant, spiders are among the most important predators in many ecosystems. Numbers often exceed 100 per square meter, which equates to 1 million spiders per hectare (Coleman and Crossley 1996). Although spiders are relatively small (body length from 1 mm to several cm), their combined weight often exceeds that of the larger, but more rare, vertebrates such as birds.

All spiders are predators, and because the main item in most spider diets is insects, humans benefit enormously from spiders. Spiders are important in controlling insect pests in most agricultural crops. By controlling insect population sizes, they keep most potential insect populations too small to be economically damaging, most of the time. But because spiders cannot reproduce as quickly as their insect prey, they cannot control an insect population once it has grown to "outbreak" proportions. For this reason, the importance of spiders to agriculture has generally been underestimated. After their spider enemies have

ACKNOWLEDGEMENT

We consider ourselves very fortunate to have worked under the inspiring guidance of **Mr. R. H. Atigre**, Assistant Professor and Head, Department of Zoology, **Shri Vijaysinha Yadav arts and Science College, Peth vadgaon** who introduced us to this modern area of research. He allowed us the freedom and independence to pursue our own research ideas. Without his intellectual contribution this project would have been impossible to complete. He shared advice and editorial comments freely; and his broad perspective on the field of animal behavior has enriched our education. His suggestions greatly improved our research, and his patience and understanding helped us through a busy last semester. Words are inadequate to express our thanks towards him.

We are greatly thankful to **Mr. Sachin R. Patil**, Assistant Zoologist, Zoological Survey of India, Western Regional Centre, Akurdi, and Pune for his consistent help in identification of Spider species. Without his intellectual contribution this project would have been impossible to complete.

We are also thankful to **Dr. S. V. Maske**, for his timely suggestions in present work.

We are also thankful to our principal, **Dr. V. R. Chavan**, for providing all the facilities to carry out this work.

when threatened (as when they are accidentally pressed between a glove they've been living in and a hand). Spiders do not "attack" humans.

Morphology:

Spider anatomy: (1) four pairs of legs (2) cephalothorax (3) abdomen. Spiders, unlike insects, have only two body segments instead of three: a fused head and thorax (called a cephalothorax) and an abdomen. The exceptions to this rule are the assassin spiders, whose cephalothorax seems to be almost divided into two independent units. Except for a few species of very primitive spiders (family Liphistiidae), the abdomen is not externally segmented. The abdomen and cephalothorax are connected with a thin waist called the pedicle or the *pregenital somite*, a trait that allows the spider to move the abdomen in all directions. This waist is actually the last segment (somite) of the cephalothorax and is lost in most other members of the Arachnida (in scorpions it is only detectable in the embryos).

They have venomous fangs on their chelicerae, generally have 8 eyes (though some have 6 and a small number of species have fewer), have spinnerets, and do not have tails.

Taxonomy:

In the world there are 40,998 spiders species from 109 families and 3747 genera (The World Spider Catalog, Version 10.0 by Norman I. Platnick, 2009) India represented only 1520 species 60 families and 377 genera of spiders.

Garden spiders belong to the family ARANEIDAE, a group of 2,500 different species of spiders that weave orb. Or circular, webs. Like most orb weavers, a garden spider typically sits upside down in the middle of the orb web, placing its eight feet on the threads radiating out from the center of the web. The feet act as sensors, picking up vibrations when prey enters the web. Nearly all spiders produce silk. Most of them use this

silk to create webs. These webs are varied in shape and construction. One of the most recognizable are orb webs, which consist of crossing strands meeting in the middle and continuous thread spiraling outward. There are also many other styles, such as cobwebs, which have a flat sheet of silk with a small funnel retreat where the spider waits for prey. Most spiders use their web to catch insects. Some spiders do not build webs to feed may still build silken retreats, in which they take shelter.

CHAPTER II

Material and Methods

The easiest way to capture and collect spiders is to scare them into a dry container and then transfer them into a container with alcohol. The container can be placed in a freezer for a few minutes. In the freezer the spider will enter torpor and die relatively quick and may experience fewer traumas. Carbon dioxide gas can also be used to anesthetize spiders before collecting. The following are a basic methods used while collecting spiders.

1. Visual search :-

Walk through the habitat and search visually for spiders, their webs or retreats (curled leaves, silken cases) walls of houses, building and basement, which are spider haunting grounds.

2. Sweeping :-

Using a heavy insect net sweep through the soft vegetation or tall grass with vigor. After a few sweeps, dump the content of the net onto a flat sheet and capture the spiders. This is one of the best method for capturing active hunters such as jumping (salticidae), lynx nursery-web, and sac or ghost spider (oxyopidae, Lycodidae, clubionidae). Small web-building species are also frequently captured.

3. Beating :-

This method is similar to sweeping. In this case spread the cloth sheet or keep an open umbrella under a bush or the low branches of tree. Grab the branches and give them a vigorous shaking, alternatively strike them with a stick or stiff. Spiders will be dislodged from their location and fall on to the sheet/open umbrella.

Beating and sweeping technique do not work well in wet conditions. If there is heavy dew or if it has rained recently the net and the spiders will stick to the wet cloth and are often damaged or killed during the sweeping. Avoid sweeping and beating in such conditions.

4. Pitfall trapping :-

This method is effective for capturing ground-living spiders. Any smooth sided container buried within the ground surface will work. Some prefer to have a funnel at the top of the container. Inside the pit, place a second cup so that the contents can be removed without disturbing the edge of the pit. This edge is the crucial key to success. If a spider detects a lip or a ridge, it is likely to walk around rather than tumble into the trap. To avoid the problem of rain, place a cover over the pit. The smaller the gap between trap and lid will, reduce accidental captures of small vertebrates. Sometimes pits are left "dry" but normally filled with auto antifreeze in the pits. This will kill and preserve the captives with minimal evaporation. In either case the problem encountered are dry pits-small spiders will be killed or eaten by centipedes and other organisms. In wet pits the fluid may attract wildlife, which could be poisoned. Antifreeze is available in two forms: ethylene glycol-based and propylene glycol-based. Propylene glycol is preferred because it is but that toxic.

5. Litter Sampling:

With help of gloves, collect a large amount of leaf litter and place them over a large funnel that is fitted with hardware-cloth or wire screen. The funnel should be placed in a rack with the opening over a cup with alcohol. Suspend a bright light over the top of the leaf litter. Ensure bulb is at least 3 inches away from the top of the litter but *never let it*

touch the leaves. As the pile of leaves dries out the small organisms will migrate down and eventually fall through the funnel into the alcohol-filled cup.

The two tools that render the best result in the shortest amount of time are kick nets and sweep nets.

Materials Required:

Varieties of methods have been employed for collecting spiders. The method used depends upon the objectives of the study and ease of sampling in a given habitat. Before we venture in field for collection we need to keep in mind following important aspects of natural history studies required for any taxonomist.

Basic Items Required For Collection of Spiders:

- I. **Collecting bottles of various sizes:** For carrying live specimens of spiders collected during field study;
- II. **Field notebook, pencil, and pen:** For maintaining field notes on ecology and biology of spiders.
- III. **Preservative:** 70% ethyl alcohol for preservation of specimens
- IV. **Aspirators:** For collection of small to medium sized spider without damaging.
- V. **Forceps:** For general searching of habitat, webs and sifting of litter for spiders;
- VI. **Brushes of various sizes:** For picking of small spiders without damaging;
- VII. **GPS machine:** For locating co-ordinates of study sites;
- VIII. **Camera:** For recording images of specimens in life and habitat associations;
- IX. **Collecting Bag(s):** For keeping collecting specimens;
- X. **Sweeping Net(s):** For sweeping of grass and small bushes for spiders;

XI. **Umbrella and White Cloth Sheet:** For collecting spider by beating and shaking of trees;

XII. **Measuring tapes and scale:** For recording quadrat size and for measurements related to web(s);

XIII. **Field Guide to Indian spiders:** For preliminary identification and documentation of spiders.

XIV. **Calculator:** For basic calculations pertaining to conversions;

XV. **Nylon Twine:** For measuring and marking the quadrat for field-survey;

XVI. **Data Sheet:** For recording the details regarding habitat, spider species, their numbers, species associations etc.

XVII. **Labels:** For putting name, date, location, site description on the bottles and bags.

D) Labeling and Accessioning of Spiders Specimens

Labeling: Great care should be taken to accurately label all specimens as specimens without labels are of no scientific value and incorrect labels can lead to wrong interpretations and wrong identification at taxonomic levels. Bottles / jars used for processing of collected samples from field must also labels, so that collecting data is retained for future reference.

A specimen label should mention:

- i. Location / site information: With name of country, state, city, map coordinates
- ii. Date of collection
- iii. Name(s) of collector(s) : Conveniently two names
- iv. Habitat data / host plant name

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "**STUDY OF SOME SPIDERS FROM PETH VADGAON & ADJACENT AREA**" submitted to the Shivaji University, Kolhapur, in partial fulfillment of the requirements for the award of the Degree of Bachelor of Science in Zoology, is a record of original research work done by **Miss. Mali Anjali Ravi** and **Miss. Maner Samina Ilai** under our supervision and guidance and the project report has not formed the basis for the award of any Degree / Diploma / Associate ship / Fellowship or other similar title to any candidate of any University.

Place: Peth Vadgaon

Date: **09/08/2021**

Mr. R. H. Atigre

Dr. S. V. Maske

Head

Examiners I

The current world list of spiders includes nearly 40,462 species in over 3694 genera in 109 families (Platnick, 2008: Version 9.0). Historically, arachnological studies in India dates back to 19th century with taxonomists such as Blackwell (1864, 1867), Stoliczka (1869), Thorell (1877), Simon (1897), Cambridge (1892, 1897), Simon (1897a), Pocock (1895, 1899a, b, 1901), Gravely (1922) and Sherriffs (1919, 1927, 1928, 1929, 1951), Narayan (1915). The first spider *speciemen sphasus lepidus*, form India was described by Blackwell in 1864 [= *Oxyopes lepidus* (Blackwell, 1864)]. Some recent workers on spiders include Majumdar and Tikader (1991), Reddy and Patel (1992), Biswas and Biswas (1992), Biswas and Majumdar (1995), sadana and Goel (1995), Biswas and Biswas (1996), Biswas et al. (1996), Single and Sadana (2000), Biswas and Majumdar (2000), Patel and Vyas (2001), Patel (2003a), Patel (2003b), Biswas and Biswas(2003). General Series on fauna published by Gazetteer of India, Maharashtra State, records a total of 90 species of spiders belonging to 14 families (Tikader, 1974). Very few reports are available on *in silico* analysis of antigenic determinant properties of spider venoms responsible for allergenicity or hypersensitivity.

CHAPTER III

OBSERVATIONS AND RESULTS

1. *Plexippus paykulli*

Classification :-

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Arachnida

Order : Araneae

Family : Salticidae

Subfamily : Plexippinae

Genus : *Plexippus*

Species : *P. paykulli*

Plexippus paykulli is a jumping spider in the family Salticidae. It is native to south east Asia but has spread to other parts of the world. In the United States it is called the **pantropical jumping spider**. It is usually associated with buildings and may be found near light sources catching insects attracted by the light.

Distribution

Plexippus paykulli is cosmopolitan in distribution. It has been reported from tropical regions of Africa and Asia. In the American continent it was introduced to Florida and also occurs in Texas, extending as far south as Paraguay.

been killed by the same insecticides, the few surviving insect pests are often able to reproduce and attain larger population sizes than before the insecticide was applied, a phenomenon known as "resurgence".

Spiders also eat many insects that bother humans, such as mosquitoes and cockroaches. Since a single spider may eat many mosquitoes in one day, over the course of its lifetime a spider may prevent hundreds of mosquito offspring. Similarly, a spider in your house "pay rent" by ridding the premises of many cockroaches or other insects. With fewer spiders, the world would be a much "buggier" place.

Additionally, spiders are an important food source for birds, lizards, wasps and other animals. Ground-dwelling spiders may be important in transferring energy directly from the below-ground detritus food web to the above-ground terrestrial food webs of familiar birds, reptiles, amphibians, and mammals (Johnston, 2000). Spiders are an important source of food for many birds, especially in the winter (Peterson et al. 1989; Hogstad, 1984 in Skerl 1997). Spider silk is important to bird species for nest building; 24 of 42 families of passerine birds and nearly all species of hummingbird depend on silk from spiders and caterpillars for construction (Hansel 1993, in Skerl 1997).

Many people fear spiders, but actually the majority of spiders are too small to bite humans. Any spider smaller than about 8 mm, or one-quarter inch, in body length cannot break human skin with their tiny fangs, and most spider species are smaller than this. Of those spiders large enough to bite humans, only black widows (*Latrodectus species*) and the brown recluse spider (*Loxosceles reclusa*) have potentially dangerous bites, and these are much more abundant in regions farther south. Spiders only bite humans as a last resort

Hymenoptera, Lepidoptera, Odonata, Orthoptera and Aranea. In one study, these spiders hunted and consumed individuals of sixteen species of arthropods from fourteen families and six orders. They are reported as being a predator of mosquitoes in African houses, and of insect pests in India and Bangladesh. They are highly agile and can cover many times their own body length in a single jump. In a building where the only available prey were German cockroaches, *Blattella germanica*, the spiders not only survived but also bred on this monophagous diet. They are able to successfully kill prey twice their own size. Large arthropods are injected with venom but are usually overpowered by brute strength before the venom has immobilized them. There have been records of the prey flying, jumping or running away with the spider clinging to it until the victim was eventually overpowered. A study investigated the way in which these spiders stalked their prey. It was found that a mobile prey like a fly was stalked in a different manner to an immobile one such as a maggot. On a camouflaged background, the spider approached with greater stealth and jumped from a shorter distance to attack a mobile prey. This gave the spider a greater likelihood of a successful outcome without prior detection.

2. *Pholcus phalangioides*

Classification :-

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Arachnida

Order : Araneae

Suborder : Araneomorphae

Family : Pholcidae

Genus : *Pholcus*

Species : *P. phalangioides*

Distribution

Originally a species restricted to warmer parts of the west Palearctic, through the help of humans this synanthrope now occurs throughout a large part of the world. It is unable to survive in cold weather, and consequently it is restricted to (heated) houses in some parts of its range.

Morphology

The **cellar spider** or **daddy long-legs spider** (*Pholcus phalangioides*), also known as the **skull spider** due to its cephalothorax looking like a human skull, is a spider of the family Pholcidae. Females have a body length of about 9 mm; males are slightly smaller. Its legs are about 5 or 6 times the length of its body (reaching up to 7 cm of leg span in females). Its habit of living on the ceilings of rooms, caves, garages or cellars gives rise to

one of its common names. They are considered beneficial in some parts of the world because they kill and eat other spiders, including species that are venomous to humans such as hobo and redback spiders.

This is the only spider species described by the Swiss entomologist Johann Kaspar Füssli who first recorded it for science in 1775. Confusion often arises over its common name, because "daddy long-legs" is also applied to two other unrelated arthropods: the harvestman and the crane fly.

Behaviors

Pholcus phalangioides is not considered aggressive, its first line of defense being to shake its web violently when disturbed as a mechanism against predators. It can easily catch and eat other spiders (even those much larger than itself, such as *Tegenaria duellica*), mosquitoes and other insects, and woodlice. When food is scarce, it will prey on its own kind. Rough handling will cause some of its legs to become detached.

Because they originally came from the subtropics, these spiders do not appear to be influenced by seasonal changes and breed at any time of the year. The female holds the 20 to 30 eggs in her pedipalps. Spiderlings are transparent with short legs and change their skin about 5 or 6 times as they mature.

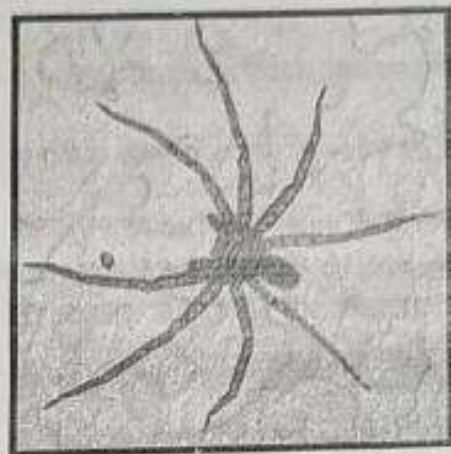
Venom

An urban legend states that Pholcidae are the most venomous spiders in the world, but this claim has been proven untrue. Recent research has shown that pholcid venom has a relatively weak effect on insects.^[4] In the *MythBusters* episode "Daddy Long-Legs" it was shown that the spider's fangs (0.25 mm) could penetrate human skin (0.1 mm) but that only a very mild burning feeling was felt for a few seconds.^[5]

3. *Heteropoda Venatoria*

Classification :-

Kingdom	: Animalia
Phylum	: Arthropoda
Class	: Arachnida
Order	: Araneae
Family	: Sparassidae
Genus	: <i>Heteropoda</i>
Species	: <i>H. venatoria</i>

Distribution

Heteropoda venatoria is a species of spider in the family Sparassidae, the huntsman spiders. It is native to the tropical regions of the world, and it is present in some subtropical areas as an introduced species. Its common names include **giant crab spider** and **cane spider**.

Morphology

The adult has a flat, brown body 2 to 2.5 cm long. This spider is 3 to 4 inches wide, including the legs. The female may be slightly larger than the male, particularly in the abdomen, but the male has longer legs and larger tips on its pedipalps. The clypeus, the area just behind the eyes, is cream or yellowish, and the carapace behind this has a wide band which is usually tan in the female and cream in the male. The body is not very hairy, but the legs have erectile setae, each of which is marked with a black dot.

Biology

The female produces an egg sac up to about 2.5 centimeters wide and carries it with its pedipalps under its body. Egg sacs are variable in size, usually containing over 100 eggs, with larger ones holding over 400. The spiderlings undergo their first molt while still in the sac. In one small laboratory sample, the life span of the male averaged 465 days, and that of the female was 580 days.

The spider feeds on insects, capturing them directly instead of spinning webs. It injects them with venom. The venom of this spider contains the toxin HpTX2, a potassium channel blocker. In some tropical areas the spider is considered a useful resident of households because of its efficient consumption of pest insects. It commonly lives in houses and other structures such as barns and sheds, especially in areas that experience cold temperatures. It is sensitive to cold and can live outdoors only in warmer climates. Besides insects it has been known to prey on scorpions and bats.

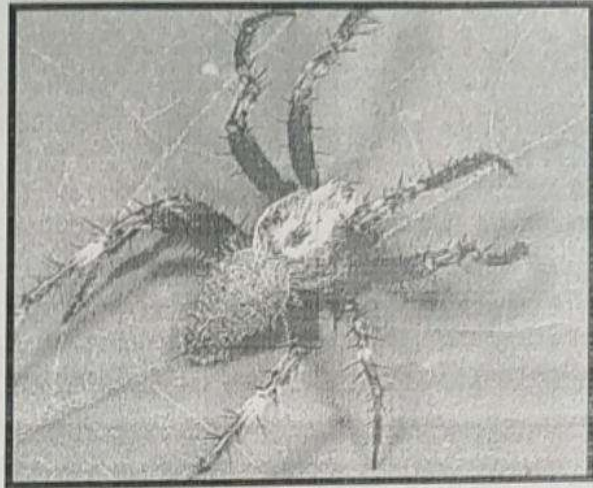
As part of its courtship behavior, the male produces a sound by vibrating its long legs while keeping its feet firmly planted. This is faintly audible to humans as a "buzz" or "hum". The spider is not considered dangerous, but it does deliver enough venom to give a painful bite.

4. *Neoscona Mukerjei*

Classification :-

Kingdom : Animalia
Phylum : Arthropoda
Class : Arachnida
Order : Araneae
Family : Araneidae
Genus : *Neoscona*
Species : *N. mukerjei*

Morphology

Epigastric furrow nearly straight. Boss conspicuously present on chelicerae in most, though rudimentary in some. Femora without trichobothria, or if present then femur IV provided with a double fringe of hairs on the prolateral surface; Epigyne often with scape:

- v. An accession number corresponding with number in an accession system / field book
- vi. Scientific name: Type specimens / holotype / Paratype etc.

Accessioning:

Accessioning is a permanent method of recording of specimen or sample data by assigning a unique number. It serves as an inventory and accessioning makes data retrieval and cross-referencing easier. The information is usually recorded in as accession book or computer programs.

II) Storage and Curation of Spider Specimens:

The specimens collected from a study site carry immense value for being recorded as part of biodiversity, for taxonomic and applied research, their potential role in food web etc. The long term care of spider specimens involves putting them in a glass vials with tight fitting stoppers. Specimen bottles should be kept in racks in a cabinet with proper support so that the bottles remain in upright position. Regular checking of preservative is required. Specimens are grouped or arranged according to identification and usually specimens belonging to same family, genus and species are kept together for easy reference. Unidentified specimens should be consulted to experts for accurate identification upto genus and species level.

Brief Review of Literature on Indian Spiders:

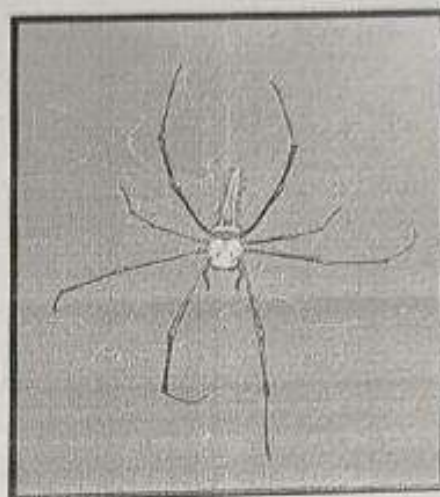
The first comprehensive list of Indian spiders with 1067 species belonging to 249 genera in 43 families was published by Tikader (1987). A recent on the checklist of Indian spiders based on *The World Spider Catalog* (Platnick, 2006: Version 8.0), reports 1447 species of spiders under 365 genera from 60 families from India (Siliwal et al., 2007).

6. *Nephila pilipes*

Classification :-

Kingdom	: Animalia
Phylum	: Arthropoda
Class	: Arachnida
Order	: Araneae
Suborder	: Araneomorphae
Family	: Nephilidae
Genus	: <i>Nephila</i>
Species	: <i>N. pilipes</i>

The **Northern Golden Orb Weaver** or **Giant Golden Orb Weaver** (*Nephila pilipes*) is a species of golden orb-web spider. It can be found in Japan, China, Vietnam, Cambodia, Taiwan, Malaysia, Singapore, Myanmar, Indonesia, Thailand, Laos, Philippines, Sri Lanka, India, and Papua New Guinea. It is commonly found in primary and secondary forests and gardens. Females are large and grow to a body size of 30–50 mm (overall size up to 20 cm), with males growing to 5–6 mm. It is one of the biggest spiders in the world.

The *Nephila pilipes*' golden web is vertical with a fine irregular mesh and not symmetrical, with the hub usually nearer the top. Rather than egg sacks being hung in the web, a pit is dug which is then covered with plant debris or soil.

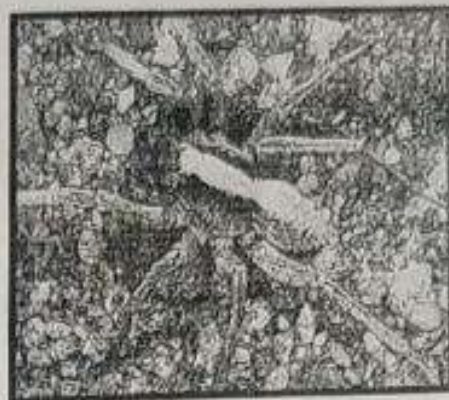

The first, second and fourth pairs of legs of juvenile females have dense hairy brushes, but as the spider matures these brushes disappear.

7. *Lycosa*

Classification :-

Kingdom	: Animalia
Phylum	: Arthropoda
Class	: Arachnida
Order	: Araneae
Suborder	: Araneomorphae
Family	: Lycosidae

Lycosa is a genus of wolf spiders. More than 200 species are found, represented throughout most of the world. Often (incorrectly) called the "true tarantula", *Lycosa* can be distinguished from common wolf spiders by their relatively large size. This genus includes the European *Lycosa tarantula* which was once associated with tarantism, a dubious affliction whose symptoms included shaking, cold sweats, and a high fever, asserted to be curable only by the traditional tarantella dance. There is no scientific substantiation of that myth. In fact, the venom of wolf spiders is much less harmful to humans than, e.g., that of the European widow spider of the Theridiidae family.

Chapter IV

Results and discussion

We collected 21 specimens of Spiders from Peth Vadgaon which are identified with the help of Mr. Sachin R. Patil, Assistant Zoologist, Zoological Survey of India, Western Regional Centre, Akurdi, Pune. There are 12 different specimens identified out of which 06 are identified up to Species level, 03 are identified up to genus level and 03 are identified up to family level. Out of all these 03 specimens belong to family Araneidae, 02 specimens belong to families Pholcidae, Sparassidae and Miturgidae each while families Salticidae, Nephilidae and Lycosidae represents 01 specimen each. *Plexipus pykulli* and *Pholcus phalangioides* are seems to be abundant in Peth Vadgaon as they are collected in large number.

Bibliography

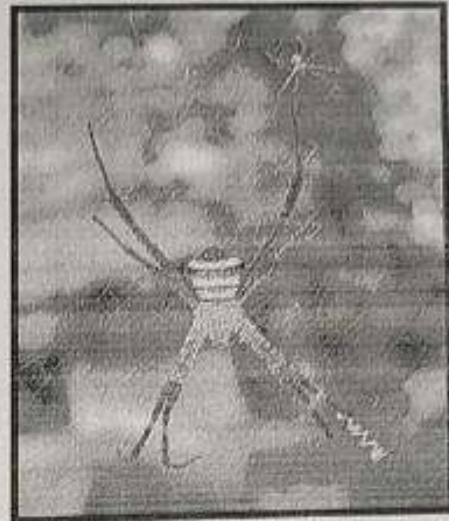

1. Platnick, N.I. 2008. The World Spider Catalog, Version 9.0. American Museum of Natural History.
<http://research.amnh.org/entomology/spiders/catalog/index.html>.
2. Tikader, B.K. 1974. Gazetteer of India, Maharashtra State, General Series: Fauna, Chapter 4 – Spiders, 295-306.
3. Tikader, B.K. (1987). *Handbook of Indian Spiders* (Anon, Ed). Zoological Survey of India, Calcutta, 251 pp.
4. Sebastian P.A. & Peters K.V. *Spiders of India*. Univerversity Press Publication, 2009.
5. Wankhede G.N. (2012) General Review on Spider Ecology, Biology and Taxonomy National Symposia-cum-workshop on Arachnology 1.
6. Akshay Pandirkar and Harshal Karve (2012) Araneological Diversity of tungareshwar Sanctuary National Symposia-cum-workshop on Arachnology 36.

5. *Argiope pulchella*

Classification :-

Kingdom	: Animalia
Phylum	: Arthropoda
Class	: Arachnida
Order	: Araneae
Family	: Araneidae
Genus	: <i>Argiope</i>
Species	: <i>A. pulchella</i>

Argiope pulchella is a species of Orb Spider belonging to the family Araneidae. It ranges from India to China and can be found on Java. It builds a web with a zig-zag stabilimentum. This species has a pentagonal opisthosoma (abdomen).

Morphology

Spiders in this species are robust, with a high carapace, and are covered with short grayish hairs. They are about ten millimeters long, the female being slightly larger than the male. The sexes are easy to tell apart as the males have a black carapace and abdomen with a broad white central stripe, another broad white stripe on either side or a pair of white spots near the posterior end of the abdomen. The stripe continues between the anterior eyes so that the face appears to have three white stripes on a black background. The female is brownish grey, the carapace being darker especially around the eyes, with a broad tan stripe that extends onto the abdomen where it breaks into two chevrons. There are two white spots on either side of the posterior end of the abdomen. Immature spiders resemble the females.

Biology

Plexippus paykulli is generally found living in and around man-made structures, in particular inside buildings, although it has also been recorded from citrus groves and cotton fields. The female creates an egg sac about three centimeters in diameter in a concealed location under floorboards, in a crack or under the eaves. In this a lens-shaped silken case is made into which 35 to 60 eggs are deposited. The female guards these until the spiderlings emerge and disperse some three to four weeks later.

This spider does not spin a web but builds a silken retreat in an elevated position such as the edge of the ceiling from which it makes hunting forays. It has very acute eyesight and approaches its target prey stealthily, leaping on it when close enough to do so. Prey species that have been recorded as being part of the diet include Diptera, Hemiptera,

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE , PETHVADGAON
STUDENTS PROJECTS 2020-2021
Department of Mathematics

Roll Number	Name	Title of Project	Name of Guide	Remark
1483	Bhangare Manisha R.	Harmonic Analysis	Mr.D.B.Patil	Good
1484	Chavan Kajal B.	Applications of PDE	Mr.D.B.Patil	Good
1485	Dabhole Rutuja V.	Maths in Biology	Mr.D.B.Patil	Good
1486	Deshmukh Dipti G.	Validity of ISBN	Mr.D.B.Patil	Good
1487	Gavade Kajal D.	Fibonacci Sequences	Mr.D.B.Patil	Good
1488	Girgavkar Snehal R.	The Most Beautiful Formulae's	Mr.D.B.Patil	Good
1489	Gurav Pallavi P.	Root 2 as a Irrational Numbers	Mr.D.B.Patil	Good
1490	Jadhav Aaditi D.	Write Mathematics Right	Mr.D.B.Patil	Good
1491	Khot Prajakta P.	Origami	Mr.D.B.Patil	Good
1492	Khot Tejaswini S.	Maths in Finance	Mr.D.B.Patil	Good
1493	Magdum Ajinkya G.	Maths in Various fields	Mr.D.B.Patil	Good
1494	Mane Prathamesh P.	Maths Magic -Tricks and Methods	Mr.D.B.Patil	Good
1495	Naikwadi Akshay D.	Maths in Various fields	Mr.D.B.Patil	Good
1496	Naikwadi Muskan J.	Linear Diaphonic Equations	Mr.D.B.Patil	Good
1497	Nangare Saurabh A.	Vedic Mathematics	Mr.D.B.Patil	Good
1498	Patil Komal A.	Graph Theory	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1499	Patil Rutuja S.	Linear Programming Problems	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1500	Patil Susmita S.	Impossible constructions in Maths	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1501	Patil Tushar V.	Differential Calculus	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1502	Pawar Swapnali S.	Pascal's Triangle	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1503	Sawant Mayuri D.	The Life Blood of Mathematics	Mr.A.P.Kumbhar	Good

(Signature)

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

(Signature)

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Sri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal Sanchalit

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon.

A PROJECT REPORT ON *'Pascal's Triangle'*

As partial fulfilment of the Degree of
BATCHLER OF SCIENCE
IN MATHEMATICS

- Submitted By -

Miss. Pawar Swapnali Sunil.

Under the Guidance of

Prof. D.B. Patil.

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

2020 - 2021

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Exam seal No. _____

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled
"Pascal's Triangle"

Is being submitted here with As A partial
Fulfillment of the award of Degree of Bachelor
of science In chemistry under the Faculty
of science of Shri. Vijaysinha Yadav Arts and
science college, Peth Vadgaon is the result
of original project work completed by
Miss. Pawar Swapnali Sunil under my
supervision and guidance and to the best
of my knowledge and belief the matter
presented in this project report has not
been submitted for any other purpose

Examiner

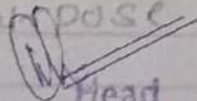
Head

Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

prof. patil D. B.

project Guide

Department of Mathematics

Head

Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

prof. patil D. B.

Head of Department

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and
Science college Peth Vadgaon

**SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE,
PETH VADGAON
DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE
PROJECT LIST**

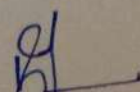
2020-2021

Sr.No	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME	GUIDE NAME
1	Rupali Dilip Basugade Shreeya Abhijeet Pise	Bank Management System	Miss. Mohite.S.M.
2	Harshada Hanamant Chavan Priyanka mahadev shinde	Snake and Ladder	Miss. Patil P. S.
3	Varsha lagamana chougule	Super Market Billing system	Miss. Mohite.S.M.
4	Rushikesh Dilip Ghatage Tushar Mahadev Patil	Internet banking application	Miss. Patil P. S.
5	Shruti yashwantrao jadhav	Student Management System	Miss. Mohite.S.M.
6	Kagale Aishwarya Rajaram Sourabh maruti patil	Face Recognition Attendance System	Miss. Patil P. S.
7	Saiprasad Vishnu Kamalakar	Student Attendance System By QR Scan	Miss. Mohite.S.M.
8	Abhishek Ajit Kamble	WiFi Shopping Guide Project	Miss. Patil P. S.
9	Mali Pranouti Sunil Shraddha Rajendra Hawal	Mobile Quiz Through WiFi Project	Miss. Mohite.S.M.
10	Shrutika Krushnat Mali	Library Management system	Miss. Patil P. S.
11	Mali Sneha Ramesh	Android Merchant Application Using Qr	Miss. Mohite.S.M.
12	Nikam Akanksha annso	Advanced Mobile Store	Miss. Patil P. S.
13	Patil Dhanraj rajendra Kunal krishnat patil	Bank Management System in C# .NET	Miss. Mohite.S.M.
14	Pranali Balaso Patil Anupama Shahajirao Patil	Gym Management System in C# .NET	Miss. Patil P. S.
15	Rohit Ramesh Patil	Doctor Appointment System in C# .NET	Miss. Mohite.S.M.
16	Karishma Jahangir Pinjari	Book E store	Miss. Patil P. S.

Head

Department of Computer Science,
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

17	Akshay Shivraj Raut	online shopping cart website in C# .NET	Miss. Mohite.S.M.
18	Tushar Udaysing Jadhav Sahil Salim Mujawar(Momin)	online shopping cart website in C# .NET	Miss. Patil P. S.
19	Shivprasad Ananda Kumbhar	Face detection	Miss. Mohite.S.M.
19	Venkatesh krushnat lole Vaishnavi Sanjay parit	Online auction system	Miss. Patil P. S.
19	Shital sunil mane Dipak Sunil Patil	Evaluation of academic performance	Miss. Mohite.S.M.

A PROJECT REPORT

ON

Attendance Management System

For

PERSONAL AND PUBLIC USE SUBMITTED TO

Shri. Shahu Shikshan Prasarak SevaMandal Sanchalit

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON

BY

Mr. Kunal Krishnat Patil

Mr. Tushar Udaysing jadhav

UNDER THE GUIDENCE OF

Prof. Miss. Mohite S. M (M.Sc.Comp.Sci)

Department of Computer Science

Year 2020 -2021

CERTIFICATE

This is to certify that, Mr. Kunal Krishnat Patil And Mr. Tushar Udaysing Jadhav have completed their project work on "Attendance Management System" for Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Vadgaon. In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Computer Science (B.Sc-III)" during the year 2018-2019 affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

The work has been carried out under my guidance. To best of Knowledge and brief, the matter present in this project has not been submitted earlier and is has original work. This project works shows their hard work and sincere effort.

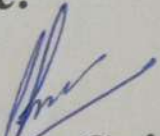
Project Name: "Attendance Management System"

Front End: "PHP"

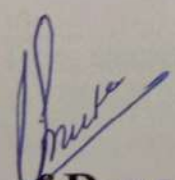
Back End: "SQL Server"

Date:

Place:

Project Guide

Examiner

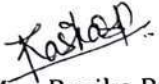

Head of Department
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Microbiology

Project 20-21

Sr.No.	Name of Student	Name of Topic
1	Saloni Sanjay Khot	Environmental monitoring of Science laboratories(Chemistry, Physics, Computer Science, Zoology and Botany)
2	Pratiksha Nitin Shendure	
3	Pranali Pandit Patil	
4	Yogita Appaso Rokade	
5	Rohit Jitendra Kamble	Check the water quality of different brands of mineral water.
6	Darshan Adinath Chougule	
7	Vishwajeet Subhash Chavan	
8	Rushikesh Pandurang Kadam	

Mrs. Rasika Petkar
HOD Microbiology

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

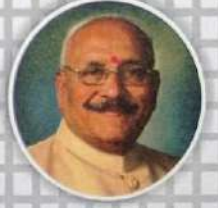
NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.2: Average percentage of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during last five years

1.3.2.1: Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship year-wise during last five years

Sr. No.	Content
01	Project lists along with sample Project (2019-20)

बी.ए भाग - ३

मराठी

द्वितीय सत्र २०१९-२०२०

गट प्रकल्प

रोल क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पेपर नंबर १२ - काव्यशास्त्र	विषय छंद आणि वृत्तांचे स्वरूप	
३०९	समिना शफिक सय्यद			seeme
५०१	कोमल जगन्नाथ आवटे			K.J. Awate
५०३	रामा गोविंद लोले			Rajalekha
५०४	नेहा जालिंदर माळवे			N.J. malh
५०५	मुस्कान मुनीर मोमीन			m.m. mo
५०६	इरफान हिम्मत मुल्लाणी			IRAFAN
५०७	प्रतिभा बाबासो नाईक			Pratik
५०८	प्रतीक्षा प्रकाश रसाळ			Rasal

रोल क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पेपर नंबर १३ - भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	विषय विकारी अविकारी शब्दांच्या जाती	
३०९	समिना शफिक सय्यद			seeme
५०१	कोमल जगन्नाथ आवटे			K.J. Awate
५०३	रामा गोविंद लोले			Rajalekha
५०४	नेहा जालिंदर माळवे			N.J. malh
५०५	मुस्कान मुनीर मोमीन			m.m. mo
५०६	इरफान हिम्मत मुल्लाणी			IRAFAN
५०७	प्रतिभा बाबासो नाईक			Pratik
५०८	प्रतीक्षा प्रकाश रसाळ			Rasal

Dhaval

Dhaval R. U

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

रोल क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पेपर नंबर १४ - मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	विषय बखर वाङ्मयाचे स्वरूप	
३०९	समिना शफिक सय्यद			SemE
५०१	कोमल जगन्नाथ आवटे			K.J. Awat
५०३	रामा गोविंद लोले			Ravle
५०४	नेहा जालिंदर माळवे			N.T. mal
५०५	मुस्कान मुनीर मोमीन			m.m. mon
५०६	इरफान हिम्मत मुल्लाणी			Imulanga
५०७	प्रतिभा बाबासो नाईक			Bravals
५०८	प्रतीक्षा प्रकाश रसाळ			Rasat

रोल क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पेपर नंबर १५ - मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन	विषय सर्जनशीलतेचे स्वरूप - कथा आणि कविता	
३०९	समिना शफिक सय्यद			SemE
५०१	कोमल जगन्नाथ आवटे			K.J. Awat
५०३	रामा गोविंद लोले			Ravle
५०४	नेहा जालिंदर माळवे			N.T. mal
५०५	मुस्कान मुनीर मोमीन			m.m. mon
५०६	इरफान हिम्मत मुल्लाणी			Imulanga
५०७	प्रतिभा बाबासो नाईक			Bravals
५०८	प्रतीक्षा प्रकाश रसाळ			Rasat

Dhaval
Dhaval R.U

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

रोल क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पेपर नंबर १६ - विविध वाङ्मयीन प्रवाहांचे अध्ययन दलित - सुभ आणि पिळ	विषय दलित साहित्याचे स्वरूप आणि विशेष	
३०९	समिना शफिक सय्यद			Same
५०१	कोमल जगन्नाथ आवटे			K.J. Awa
५०३	रामा गोविंद लोले			Bale
५०४	नेहा जालिंदर माळवे			N.J. mal
५०५	मुस्कान मुनीर मोमीन			m.m.m
५०६	इरफान हिम्मत मुल्लाणी			IRHmub
५०७	प्रतिभा बाबासो नाईक			Bavils
५०८	प्रतीक्षा प्रकाश रसाळ			Pesal

Dhaval
Dhaval R.U

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री विजयासेह यादव महाविद्यालय
पेठ. वडभाव.

सन- 2019-2020

शिवाजी
विद्यापीठ
प्रकल्प

मराठी विभाग

द्वितीय सत्र

पेपर नं. :- 12

पेपरचे नाव :- काव्यशास्त्र

शीर्षक :- छंद आणि वृत्त स्वरूप व विशेष

रोल नं. :- 507

विद्यार्थिनीचे नाव :-

प्रतिभा बाबासो नारिक

मार्गदर्शक :-

डॉ. प्रशांत माथकवाड सर.....

३) छंद आणि वृत्त म्हणजे काय ते सांगून खालील वृत्तचे स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा.

→ प्रास्ताविक :-

साहित्यात गद्य आणि पद्य अशी दोन प्रकारची रचना केली जाते. गद्यात कर्त, कर्म, क्रियापद वापरून सरळ रचना केली जाते. पद्यात सरळ रचनाऐवजी विशिष्ट लयीत सुरावर उच्चारलेली विशिष्ट शब्दबंधाने रचना केली जाते. पद्यामध्ये काव्यत्वेचा कविता असते. पण सर्वच पद्यरचना कविता होत नाही. मराठीत बरीच कविता पद्यात आहे. पद्यरचनेचा आणि मराठी कवितेचा घनिष्ट संबंध आहे. प्राचीन मराठी पद्य कविता विविध छंदाने वृत्ताने व अवंकाराने रचलेली दिसते. विशेषतः संतांनी ओवी व अमंग या छंद रचनेत पंडितांनी वृत्त रचनेत शाहिरांनी लावली छंदाने आपली रचना केल्याचे आढळते.

गद्य आणि पद्यात साहित्याची रचना केली जाते. बहुतेक वेळा पद्यात काव्यरचना केली जाते. काव्याच्या रचनेत सौंदर्य निर्माण करणारे काही घटक असतात. कवितेत शब्द 'स्मरणीय' अर्थ निर्माण करणारे असतात. कवितेत सौंदर्य निर्माण व्हावे म्हणून ठेवपुर्वक काही शब्द वापरले जातात. शब्दांचे आणि अर्थाने सौंदर्य वाढावे म्हणून विशिष्ट रचना केली जाते. त्यातून अवंकार निर्माण होताना या अवंकाराचे स्वरूप काय हे या अभ्यास घटकात पडवयाचे आहे.

विषय विवेचन :-

प्राचीन मराठी कवितेकडे बघत टाकल्यास तिच्या रचनेत विविधता आढळते. ओवी अमंग छंदामध्ये जघ्नु गुरु मात्रांमध्ये व अक्षर संख्येच्या मर्यादा पाळून ही रचना झालेली दिसते. बरीचशी रचना गेय व लय बध्नु पद्धतीने रचली गेली आहे. संतांनी आपल्या भावभक्तीच्या आविष्कारासाठी ओवी अमंग हे छंद ठाताळले. पंडितांनी आपल्या आख्याने विविध वृत्त व जाती रचनांमध्ये लिहली शाहिरांनी लावली पोवाडे कटाव कटके विविध छंदाने रचले.

काव्यात सुंदरता याची म्हणून विविध अवंकारांमध्ये रचना केली गेली. पद्याच्या बांधणीचा विचार छंद मात्रावृत्त

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट- 2019-2020

रोल न.	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१० ५१३ ५१४ ५१५ ५१७	१.बागवान अल्फिया गौसमहमद २.जाधव मयुरेश मधुकर ३.केलेंकर सिद्धांत दिलीप ४.कुंभार किरण कृष्णात ५.पाटील सौरभ सुभाष	१. दोहरा अभिशाप दलित जीवन की आत्मकथा २. डायरी का स्वरूप और प्रकार ३. छायावाद और प्रगतिवाद ४. अनुवाद के प्रकार और अनुवादक के गुण ५. भाषा विज्ञान के प्रधान अंग एक परिचय	
५११ ५१२ ५१६ ५१८ ५१९ ५२०	१.चौगुले किशोर कुबेर २.दबडे शुभम राजू ३.मुल्ला अल्फिया आर्यज ४.पाटील ऋषिकेश तानाजी ५.तवांडकर प्रणोती अनिल ६.वरपे पल्लवी शिवाजी	१. दोहरा अभिशाप नारी विमर्श २. आलोचना के प्रकार और आलोचक के गुण ३. बिहारी, देव, केशवदास एक अध्ययन ४. इंटरनेट, फेसबुक इमेल एक अध्ययन ५. भाषा विज्ञान की परिभाषा और महत्व	

Head

Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेंठ वडगाव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेंठ वडगाव.

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट का नाम – अनुवाद के प्रकार और अनुवाद गुण

पेपर नं - 15

— अभ्यासक —

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
01	बागवान अल्फिया गौसमहंमद	510	
02	कुंभार किरण कृष्णात	515	
03	जाधव मयुरेश मधुकर	513	
04	केर्लेकर सिध्दांत दिलीप	514	
05	पाटील सौरभ सुभाष	517	

मार्गदर्शक – डॉ. एन. आय. शेख.

डॉ. वर्षारानी सहदेव.

08/10

Head

Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन – 2019 – 2020

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

di
lege
apur,

अनुवाद के प्रकार

2

DATE:

--	--	--

विषय के अनुसार अनुवाद के प्रकार

अनुवाद के प्रकारों की खोज करना यह एक स्वतंत्र अनुसंधान का विषय बन गया है। प्रत्येक अनुवादीत रचना पाठ अनुवाद का स्वतंत्र प्रकार हो सकता है। अथवा अनुवाद के प्रकारों की निश्चित संख्या कह पाना असंभव है।
मुलतः अनुवाद के प्रकार तय करने के आधार पर ही अनेक हैं। जिन का विशेष अध्ययन नहीं हो पाया। जो वाणिज्य क्षेत्र से संबंधित सभी विषयों के अनुवादों को वाणिज्य अनुवाद में रखा जाएगा। विषय क्षेत्र के दृष्टि से अनुवाद के दो प्रकार हैं।

I] साहित्यिक अनुवाद -

साहित्यिक अनुवाद के अंतर्गत मुख्यतः शब्द और पद्यों यह दो श्रेणियाँ आती हैं। जिन में अनेक विधाएँ भी आती हैं। साहित्यिक अनुवाद में साहित्यिक विधाओं को छोड़ कर भी अनेक विषयों के अनुवाद आते हैं।

जैसे - विज्ञान, विधी, प्रशासन, वाणिज्य, संचार, माध्यम, समाजशास्त्र आदी।

II] काव्यानुवाद [पद्यानुवाद] -

काव्यानुवाद से तात्पर्य है। किसी काव्य-रचना का अनुवाद कुछ विद्वानों के अनुसार काव्य का अनुवाद का अनुवाद का यह प्रकार हो ही नहीं सकता। काव्यानुवाद निश्चय जरी है। फलतः अनुवाद का यह प्रकार विवाद का विषय हो रहा है। काव्यानुवाद में अनुवादक को मूल रचना की मनोभूमी में पड़ने वाले कवि की आत्मा में प्रवेश करना पड़ता है। काव्यानुवाद में मूल अर्थ के साथ-साथ मूल काव्य की शैली को लाना अत्यंत कठिन कार्य होता है। यह कार्य संवेदनशील और कवि उद्बोध का अनुवादक की कर पाना है।

Head

Seminar presentation - Literary Criticism and Appreciation

Semester V paper No. VII (2019-2020)[illegible]

George

(Dr. A. L. Powers)

[Handwritten signature]

[illegible]

Seminar Paper Presentation

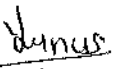

[Academic Year 2019-2020]

Class:- B.A-III

Paper No - VIII

Subject:- Understanding Poetry

Date:- 12/10/2019

SN.	Name of Student	Roll No.	Title of Paper	Signature
1.	Bannane Rohita Raghunath	521	Let Not Old Age Disgrace My High Desire	
2.	Gambavale Geeta Sanjay	522	Metaphysical Poetry	
3.	Giri Meera Chandras	523	John Donne as a Metaphysical Poet	
4.	Honmore Komal Bapusaheb	524	Sonnet as a Lyric Form	
5.	Jamadar Shamabee Balam	525	Elegy written in a Country Churchyard	
6.	Jamange Yunus Ismail	526	Elegy as a Lyrical form	
7.	Kamble Bhagyashri Uday	527	The Ode	
8.	Mahapure Prajakta Sanjay	528	Lyrical Types	
9.				

S.N.	Name of Student	Roll No	Title of Paper	Signature
9.	Momkar Kunal Somjay	529	George Herbert	
10.	Momin Sabina Sartaj	530	The Ballad	<u>Somaj.</u>
11.	Patil Sourabh Shiraji	531	Metaphysical Poets	<u>Patil</u>
12.	Patil Swati Somjay	532	Elizabethan Poetry	<u>Patil</u>
13.	Powar Pradnya Gautam	533	Neo-Classical Poetry	<u>Powar</u>
14.	Shirke Gayatri Sadish	534	Shall I Compare Thee to a Summer's Day	<u>SS</u>

 Head,
 Department of English
 V. Y. College, Peth Vadgaon, Amnagar

Seminars Paper Presentation

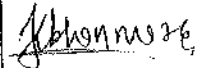
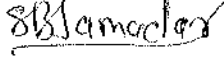

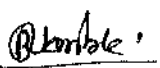
[2019-2020]

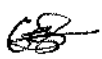
Class: - B.A.III

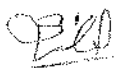
Paper No - ~~VII~~ IX

Paper - Understanding
Drama

Date: - 14/10/2019

SN.	Name of Student	Roll No.	Title of Paper	Signature
1.	Bamane Rohita Raghunath	521	Problem Play as a form	
2.	Gambavale Geeta Sanjay	522	Character sketch of Prospero	
3.	Giri Meera Chander	523	Elements of Drama	
4.	Honnore Komal Bapusaheb	524	Comedy as a form	
5.	Jamadar Shamabee Balam	525	The Tempest: A Romance	
6.	Jamange Yunus Ismail	526	Tragedy as a form	
7.	Kamble Bhagyashri Uday	527	Ending of The Tempest	

S.N.	Name of Student	Roll No.	Title of Paper	Signature
8.	Mahapure Prajktta Sanjay	528	Character sketch of Ferdinand	
9.	Mankar Kunal Sanjay	529	Character sketch of Miranda	
10	Mornin Sabina Sanjay	530	Love Between Ferdinand and Miranda	
11	Patil Saurabh Shiraji	531	The Tempest: A Romance	
2	Patil Swati Sanjay	532	Comedy as a Form	
13	Pawar Pradnya Gautam	533	Definitions of Drama	
14	Shirke Gayatri Satish	534	The Character sketch of Caliban	

 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Seminar Presentation - 2019-2020

Semester V

Paper No. X : Understanding Novel

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	521	Bamane Rohita Raghunath	Realistic Novel
02	522	Ganbavale Geeta Sanjay	Transfiction
03	523	Giri Meera Chandar	Science Fiction
04	524	Honmore Komal Bapusaheb	Campus Novel
05	525	Jamadar Shamabee Balam	Critical Analysis of the novel Journey to Ithaca
06	526	Jamange Yunus Ismail	Character Sketch of Matteo
07	527	Kamble Bhagyashree Uday	Character Sketch of Sophie
08	528	Mahapure Prajakta Sanjay	Character Sketch of Mother
09	529	Mankar Kunal Sanjay	Minor Characters in the Novel Journey to Ithaca
10	530	Momin Sabina Sartaj	Summary of the novel Journey to Ithaca
11	531	Patil Saurabh Shivaji	Realistic Novel
12	532	Patil Swati Sanjay	Transfiction
13	533	Powar Pradnya Gautam	Science Fiction
14	534	Shirke Gayatree Sanjay	Campus Novel

Yadav
(Dr. P.P. Yadav)

Yadav
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Semester V paper No. XI (2019-2020)

[illegible]

Gray
Cor. A. I. Power

 Head,
 Department of English,
 V. Y. College, Peth Vadgaon, Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English, Group Project

Paper- Literary Criticism and Appreciation

Semester- VI Paper No- XI 2019- 2020

Sr.No	Student Name	Project Title
01	Bamane Rohita Raghunath	Practical Criticism
02	Ganbavale Geeta Sanjay	
03	Giri Meera Chandar	
04	Honmore Komal Bapusaheb	
05	Jamadar Shamabee Balam	
06	Jamange Younus Ismail	New Criticism
07	Kamble Bhagyashree Uday	
08	Mahapure Prajakta Sanjay	
09	Mankar Kunal Sanjay	
10	Momin Sabina Sartaj	
11	Patil Sourabh Shivaji	
12	Patil Swati Sanjay	The Function of Criticism at the present time
13	Powar Pradnya Gautam	
14	Shirke Gayatri Satish	

Head

**Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.**

[Dr. Powar Anas Lahu]

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2019-20

PAPER: UNDERSTANDING POETRY

PAPER: XII

CLASS: B.A. III

SEMESTER: VI

TEACHER: Dr. S.P. PATIL

S.N.	NAME OF STUDENT	ROLL NO.	TITLE OF GROUP PROJECT
1	Bamane Rohita Raghunath	521	Indian English Poets
2	Ganbavale Geeta Sanjay	522	Modern 20 th Century Poets
3	Giri Meera Chander	523	Birth Place of Romantic Poets
4	Honmore Komal Bapusaheb	524	Indian English Poets
5	Jamadar Shambee Balam	525	Birth Place of Romantic Poets
6	Jamange Yunus Ismail	526	Modern 20 th Century Poets
7	Kamble Bhagyashri Uday	527	Indian English Poets
8	Mahapure Prajakta Sanjay	528	Indian English Poets
9	Mankar Kunal Sanjay	529	Modern 20 th Century Poets
10	Momin Sabina Sartaj	530	Birth Place of Romantic Poets
11	Patil Sourabh Shivaji	531	Modern 20 th Century Poets
12	Patil Swati Sanjay	532	Birth Place of Romantic Poets
13	Powar Pradnya Gautam	533	Modern 20 th Century Poets
14	Shirke Gayatri Satish	534	Birth Place of Romantic Poets

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2019-20

PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

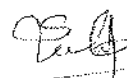
PAPER: XIV

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P. PATIL

SEMESTER: VI

S.N.	NAME OF STUDENT	ROLL NO.	TITLE OF GROUP PROJECT
1	Bamane Rohita Raghunath	521	American Famous Playwrights
2	Ganbavale Geeta Sanjay	522	Indian Classical Music
3	Giri Meera Chander	523	Indian Drama Theatres
4	Honmore Komal Bapusaheb	524	American Famous Playwrights
5	Jamadar Shambee Balam	525	Indian Drama Theatres
6	Jamange Yunus Ismail	526	Indian Classical Music
7	Kamble Bhagyashri Uday	527	American Famous Playwrights
8	Mahapure Prajakta Sanjay	528	American Famous Playwrights
9	Mankar Kunal Sanjay	529	Indian Classical Music
10	Momin Sabina Sartaj	530	Indian Drama Theatres
11	Patil Sourabh Shivaji	531	Indian Classical Music
12	Patil Swati Sanjay	532	Indian Drama Theatres
13	Powar Pradnya Gautam	533	Indian Classical Music
14	Shirke Gayatri Satish	534	Indian Drama Theatres

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P. PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Seminar Presentation - 2019-2020

Semester VI

Paper No. X : Understanding Novel

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Project Titles
01	521	Bamane Rohita Raghunath	Characters in the novel . Baromas
02	522	Ganbavale Geeta Sanjay	Plot and Setting of the Novels
03	523	Giri Meera Chandar	Character Analysis
04	524	Honmore Komal Bapusaheb	Characters in the novel . Baromas
05	525	Jamadar Shamabee Balam	Character Analysis
06	526	Jamange Yunus Ismail	Plot and Setting of the Novels
07	527	Kamble Bhagyashree Uday	Characters in the novel Baromas
08	528	Mahapure Prajakta Sanjay	Characters in the novel Baromas
09	529	Mankar Kunal Sanjay	Plot and Setting of the Novels
10	530	Momin Sabina Sartaj	Character Analysis
11	531	Patil Saurabh Shivaji	Plot and Setting of the Novels
12	532	Patil Swati Sanjay	Character Analysis
13	533	Powar Pradnya Gautam	Plot and Setting of the Novels
14	534	Shirke Gayatree Sanjay	Character Analysis

(Dr. P. P. Yadav)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

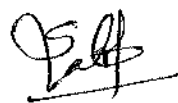
Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English, Group Project

Paper- The Structure and function of Modern of English

Semester- VI Paper No- XVI 2019- 2020

Sr.No	Student Name	Project Title
01	Bamane Rohita Raghunath	Subordination and coordination
02	Ganbavale Geeta Sanjay	
03	Giri Meera Chandar	
04	Honmore Komal Bapusaheb	
05	Jamadar Shamabee Balam	
06	Jamange Younus Ismail	Cohesive devices
07	Kamble Bhagyashree Uday	
08	Mahapure Prajakta Sanjay	
09	Mankar Kunal Sanjay	
10	Momin Sabina Sartaj	
11	Patil Sourabh Shivaji	Discourse Analysis
12	Patil Swati Sanjay	
13	Powar Pradnya Gautam	
14	Shirke Gayatri Satish	

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

[Dr. Powar Anket Laheru]

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

SHRI SHAHU SHIKSHAN PRASARAK SEVA MANDAL'S

SHRI SHAHU SHIKSHAN PRASARAK SEVA MANDAL'S

A/p : Peth Vadgaon, Tal : Hatkanangale , Dist : Kolhapur

B.A. III Department of English

Title of Paper – **Understanding Poetry**

Paper No – XIII

Name of Group Project – Modern 20th Century Poetry

Sr.no.	Name of student	Roll no.	Signature	Remark
1	Geeta Sanjay Ganbavale	522	<i>Geeta Ganbavale</i>	
2	Yunus Ismail jamage	526	<i>Yunus</i>	Good
3	Kunal Sanjay Mankar	529	<i>Kunal</i>	
4	Sourabh Shivaji Patil	531	<i>Sourabh</i>	
5	Pradnya Goutam Powar	533	<i>Pradnya</i>	

Guidance – Dr. S.P. Patil

Academic year – 2019-2020

checked & verified

S.P. Patil

(Dr. S.P. Patil)

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Undertaking

To,

The Principal,

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College,

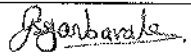
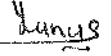

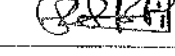
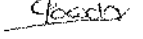
Peth Vadgaon.

Respected madam,

We hereby declare that the project entitled "Modern 20th century poets" is completed by us with the study of different resources and under the guidance of Dr. S. P. Patil.

Place : Peth Vadgaon

Date : 05-02-2020

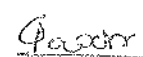
Sr.no.	Name of student	Roll no.	Signature
1	Geeta Sanjay Ganbavale	522	
2	Yunus Ismail jamage	526	
3	Kunal Sanjay Mankar	529	
4	Sourabh Shivaji Patil	531	
5	Pradnya Goutam Powar	533	

Certificate

This is to certify that the following students from B.A.III , Department of English have successfully completed the group project entitled "Modern 20th century poets" and submitted to the department in the academic year 2019-2020.

Date : 05 - 02 - 2020

Place : Peth vadgaon

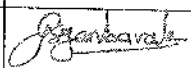

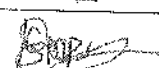
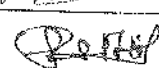
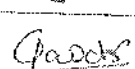
Sr.no.	Name of student	Roll no.	Signature
1	Geeta Sanjay Ganbavale	522	
2	Yunus Ismail jamage	526	
3	Kunal Sanjay Mankar	529	
4	Sourabh Shivaji Patil	531	
5	Pradnya Goutam Powar	533	

Acknowledgement

We sincerely acknowledge our honourable Principal Dr. Vijaya R. Chavan for their invaluable support and cooperation. We are really grateful to our subject teacher Dr. S. P. Patil for his invaluable cooperation and guidance to complete our project.

We are also grateful to our librarian, friends, and relatives who helped us directly and indirectly for completing this project.

Sr.no.	Name of student	Roll no.	Signature
1	Geeta Sanjay Ganbavale	522	
2	Yunus Ismail jamage	526	
3	Kunal Sanjay Mankar	529	
4	Sourabh Shivaji Patil	531	
5	Pradnya Goutam Powar	533	

Objectives ✓

- 1] To study 20th century British Poets.
  - 2] To study the features of 20th century modern English poetry.
  - 3] To take review of an important issues and themes of 20th century modern poetry.
  - 4] To find the similarities and differences of approaches.
  - 5] To evaluate critically the poets of 20th century.
- ✓

W. B. Yeats ✓

William Butler Yeats— 13 June 1865 – 28 January 1939) was an Irish poet writing in English and one of the foremost figures of 20th-century literature. A pillar of the Irish literary establishment, he helped to found the Abbey Theatre, and in his later years served two terms as a Senator of the Irish Free State. He was a driving force behind the Irish Literary Revival along with Lady Gregory, Edward Martyn and others.

Yeats was born in Sandymount, Ireland and educated there and in London. He spent childhood holidays in County Sligo and studied poetry from an early age when he became fascinated by Irish legends and the occult. These topics feature in the first phase of his work, which lasted roughly until the turn of the 20th century. His earliest volume of verse was published in 1889, and its slow-paced and lyrical poems display debts to Edmund Spenser, Percy Bysshe Shelley, and the poets of the Pre-Raphaelite Brotherhood. From 1900, his poetry grew more physical and realistic. He largely renounced the transcendental beliefs of his youth, though he remained preoccupied with physical and spiritual masks, as well as with cyclical theories of life. In 1923, he was awarded the Nobel Prize in Literatur

● Style

Yeats is considered one of the key twentieth century English language poets. He was a Symbolist poet, using allusive imagery and symbolic structures throughout his career. He chose words and assembled them so that, in addition to a particular meaning, they suggest abstract thoughts that may seem more significant and resonant. His use of symbols is usually something physical that is both itself and a suggestion of other, perhaps immaterial, timeless qualities.

Unlike other modernists who experimented with free verse, Yeats was a master of the traditional forms. The impact of modernism on his work can be seen in the increasing abandonment of the more conventionally poetic diction of his early work in favour of the more austere language and more direct approach to his themes that increasingly characterises the poetry and plays of his middle period, comprising the volumes *In the Seven Woods*, *Responsibilities* and *The Green Helmet*. His later poetry and plays are written in a more personal vein, and the works written in the last twenty years of his life include mention of his son and daughter, as well as meditations on the experience of growing old. In his poem, "The Circus Animals' Desertion", he describes the inspiration for these late works:

Now that my ladder's gone
I must lie down where all the ladders start
In the foul rag and bone shop of the heart.

During 1929, he stayed at Thoor Ballylee near Gort in County Galway (where Yeats had his summer home since 1919) for the last time. Much of the remainder of his life was lived outside Ireland, although he did lease Riversdale house in the Dublin suburb of Rathfarnham in 1932. He wrote prolifically through his final years, and published poetry, plays, and prose. In 1938, he attended the Abbey for the final time to see the premiere of his play *Purgatory*. His *Autobiographies of William Butler Yeats* was published that same year. In 1913, Yeats wrote the preface for the English translation of Rabindranath Tagore's *Gitanjali* (*Song Offering*) for which Tagore received Nobel Prize in literature.

While Yeats's early poetry drew heavily on Irish myth and folklore, his later work was engaged with more contemporary issues, and his style underwent a dramatic transformation. His work can be divided into three general periods. The early poems are lushly pre-Raphaelite in tone, self-consciously ornate, and, at times, according to unsympathetic critics, stilted. Yeats began by writing epic poems such as *The Isle of Statues* and *The Wanderings of Oisín*. His other early

poems are lyrics on the themes of love or mystical and esoteric subjects. Yeats's middle period saw him abandon the pre-Raphaelite character of his early work and attempt to turn himself into a Landor-style social ironist.

Critics who admire his middle work might characterize it as supple and muscular in its rhythms and sometimes harshly modernist, while others find these poems barren and weak in imaginative power. Yeats's later work found new imaginative inspiration in the mystical system he began to work out for himself under the influence of spiritualism. In many ways, this poetry is a return to the vision of his earlier work. The opposition between the worldly-minded man of the sword and the spiritually minded man of God, the theme of *The Wanderings of Oisín*, is reproduced in *A Dialogue Between Self and Soul*.

Some critics claim that Yeats spanned the transition from the nineteenth century into twentieth-century modernism in poetry much as Pablo Picasso did in painting while others question whether late Yeats has much in common with modernists of the Ezra Pound and T. S. Eliot variety.

✓ Modernists read the well-known poem "The Second Coming" as a dirge for the decline of European civilisation, but it also expresses Yeats's apocalyptic mystical theories and is shaped by the 1890s. His most important collections of poetry started with *The Green Helmet* (1910) and *Responsibilities* (1914). In imagery, Yeats's poetry became sparer and more powerful as he grew older. *The Tower* (1928), *The Winding Stair* (1933), and *New Poems* (1938) contained some of the most potent images in twentieth-century poetry. Yeats's mystical inclinations, informed by Hinduism, theosophical beliefs and the occult, provided much of the basis of his late poetry, which some critics have judged as lacking in intellectual credibility. The metaphysics of Yeats's late works must be read in relation to his system of esoteric fundamentals in *A Vision*.

• Nobel Prize

In December 1923, Yeats was awarded the Nobel Prize in Literature, "for his always inspired poetry, which in a highly artistic form gives expression to the spirit of a whole nation". He was aware of the symbolic value of an Irish winner so soon after Ireland had gained independence, and sought to highlight the fact at each available opportunity. His reply to many of the letters of congratulations sent to him contained the words: "I consider that this honour has come to me less as an individual than as a representative of Irish literature, it is part of Europe's welcome to the Free State."

✓ Yeats used the occasion of his acceptance lecture at the Royal Academy of Sweden to present himself as a standard-bearer of Irish nationalism and Irish cultural independence. As he remarked, "The theatres of Dublin were empty buildings hired by the English travelling companies, and we wanted Irish plays and Irish players. When we thought of these plays we thought of everything that was romantic and poetical because the nationalism we had called up—the nationalism every generation had called up in moments of discouragement—was romantic and poetical." The prize led to a significant increase in the sales of his books, as his publishers Macmillan sought to capitalise on the publicity. For the first time he had money, and he was able to repay not only his own debts but those of his father.

Reference

- 1) www.Wikipedia.com
- 2) www.bachelorandmaster.com

09
10 ✓

(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Vijayvanti Film Society

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Screen on : 27/10/2019

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Screening of Movie
"The Glass Menagerie"

Date:- 19/12/

Venue:- English Language Laboratory

Class:- B.A.III (Special English

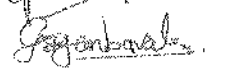
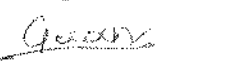
Paper- Understanding Drama

* Name of Students

- 1) Gayatri Satish Ghishe
- 2) Rohida Raghunath Damane
- 3) Meera Chandan Gite
- 4) Prajwal Sanjay Mahapatra
- 5) Geeta Sanjay Ganbavale
- 6) Pradnya Gowtam Pawar

Signature

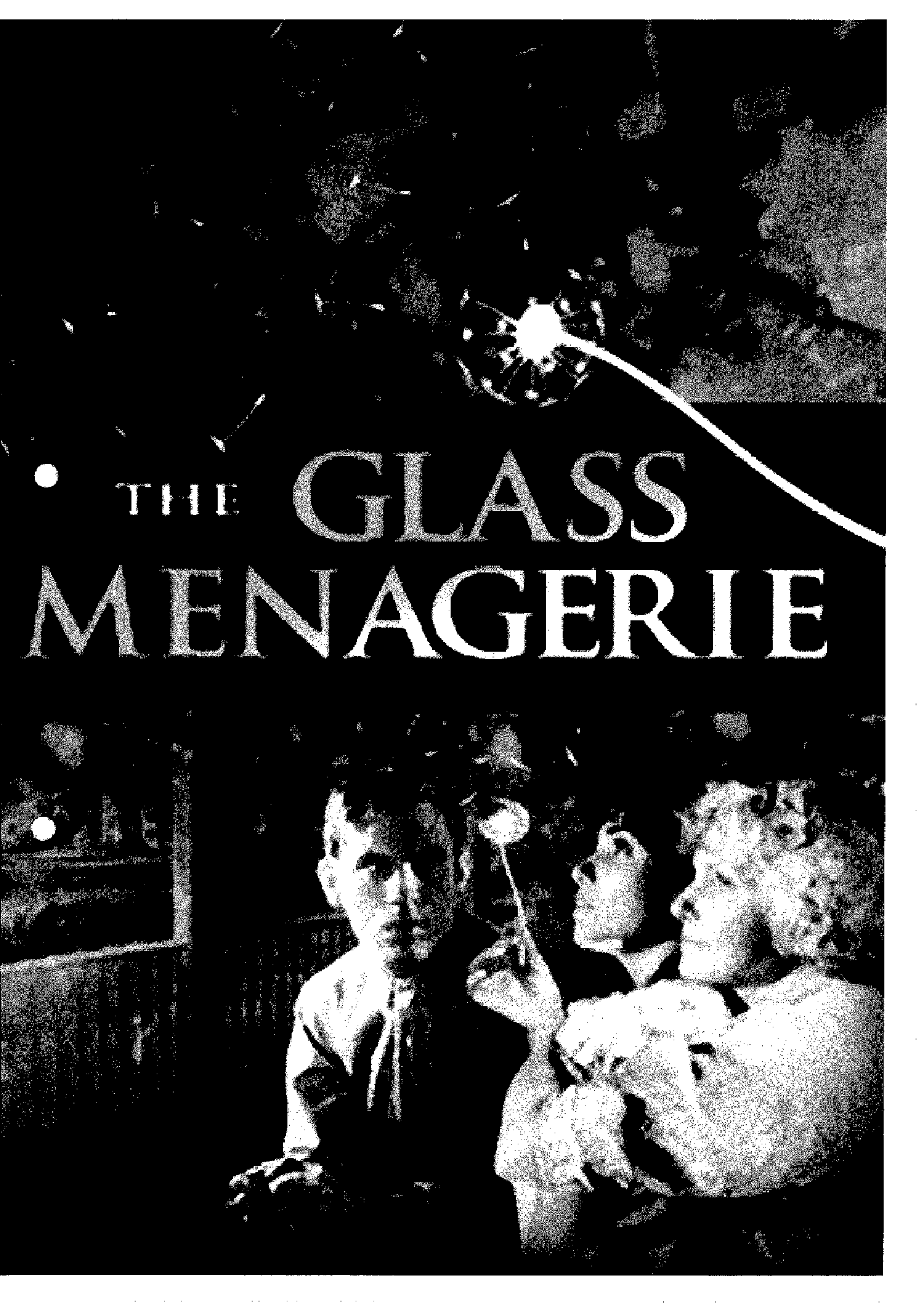

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

THE GLASS MENAGERIE

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon

Department of English

Guest Lecture on

Importance of English Communication

Monday, 9th January, 2020

Chief Guests

Mr. Swapnil Jadhav Director, SJ Academy, Ichalkaranji

President

Dr. Ashok Jadhav HOD, Dept. of Economics

Title: Guest Lecture on Importance of English Communication

Level: Inter College Under MOU

Platform: You Tube / Google Meet

Stakeholders: 115

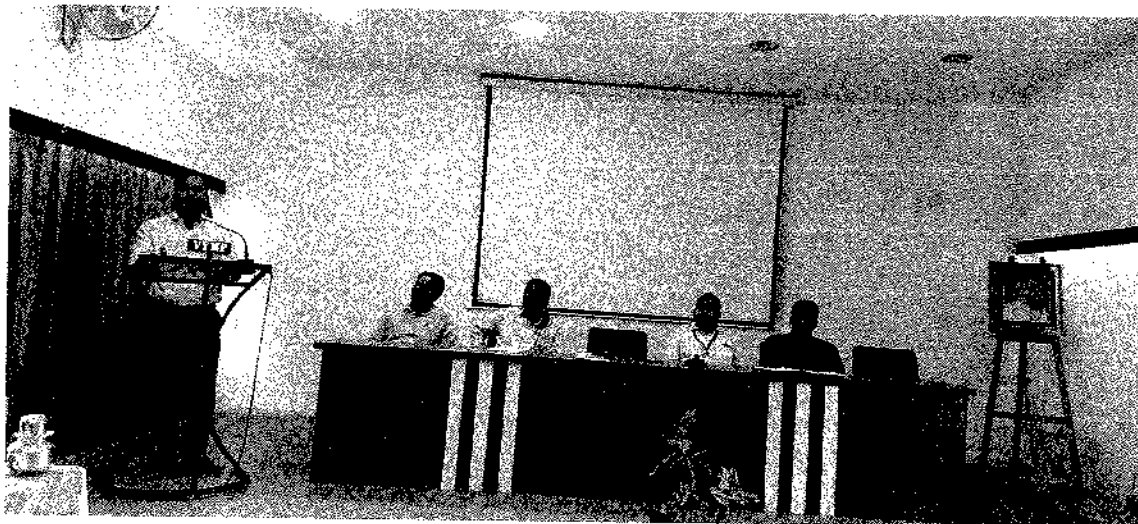
Date: 9th Jan. 2020

Time: 11.00.a.m.

Speeches: 1. Dr. Suresh P. Patil
2. Mr. Atish Khandekar
3. Mr. Swapnil Jadhav

Presidential Address: Dr. Ashok Jadhav

Details: The programme was organized to motivate the Commerce students for enhancing their English proficiency. Students were made aware about the importance of English language in the present world.

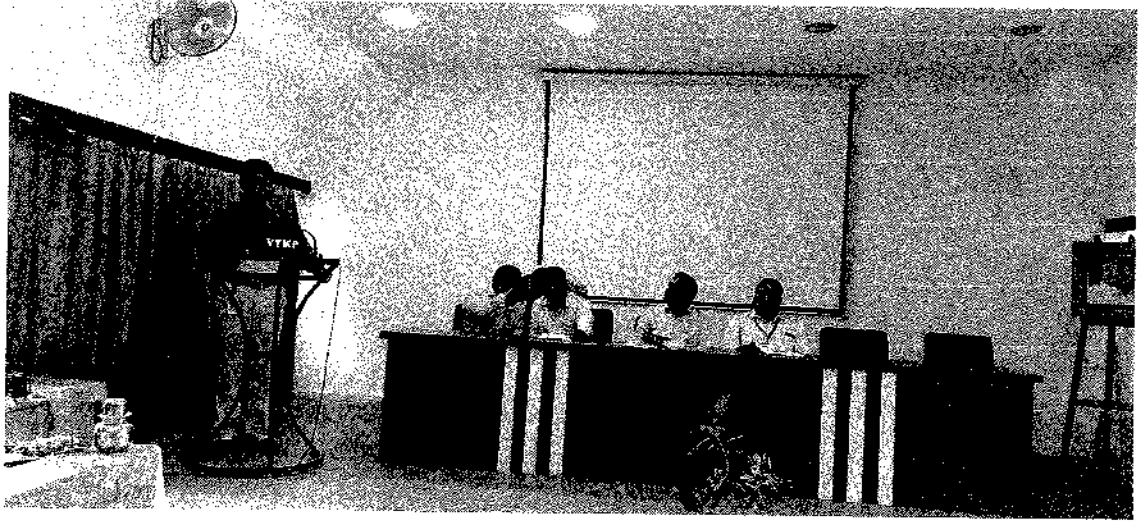

(Signature)

Dr. S.P. Patil

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Pati

(Dr. S. P. Pati)

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Title: A Guest Lecture on "English Communication"

Level: College Level

Platform: Offline

Stakeholders: 35 students of B. A. III and B. A. II form Department of English

Date: 18th Feb. 2020

Time: 11.00.a.m.

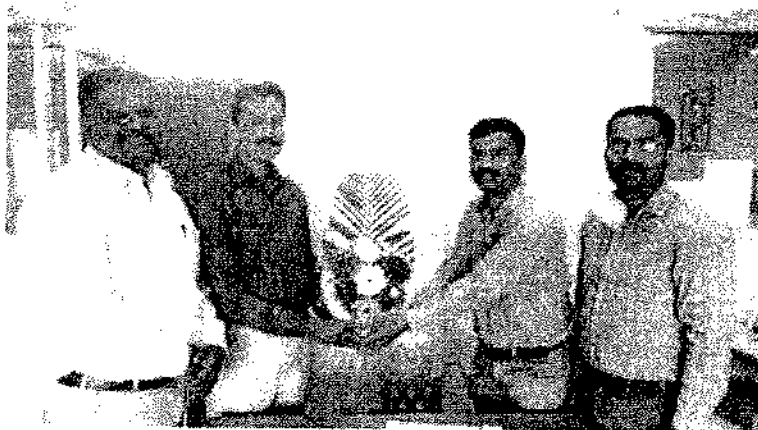
Resource Person: Prof. Digambar Kulkarni

Assistant Professor in English.

Shri. Annasaheb Dange College, Hatkanangale

Details:

This lecture was organized for the students of English department. The students were oriented regarding importance of Communication skill.

Dr. Suresh P. Patil

Head

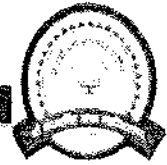
Department of English
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon

Department of English

One Day Teachers Training Programme

Saturday 08 Feb 2020

Title: One Day Teachers Training Programme

Level: District Level

Platform: Offline

Stakeholders: 25 Teachers from various schools in Kolhapur District Participated in the Programme

Date: 8th Feb. 2020

Time: 11.00.a.m. to 05.00 pm.

Resource Person: 1. Prof. Abhijeet Manav,

Director,

Excel Training Centre,

Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

2. Prof. Anit Manav,

Assistant Director,

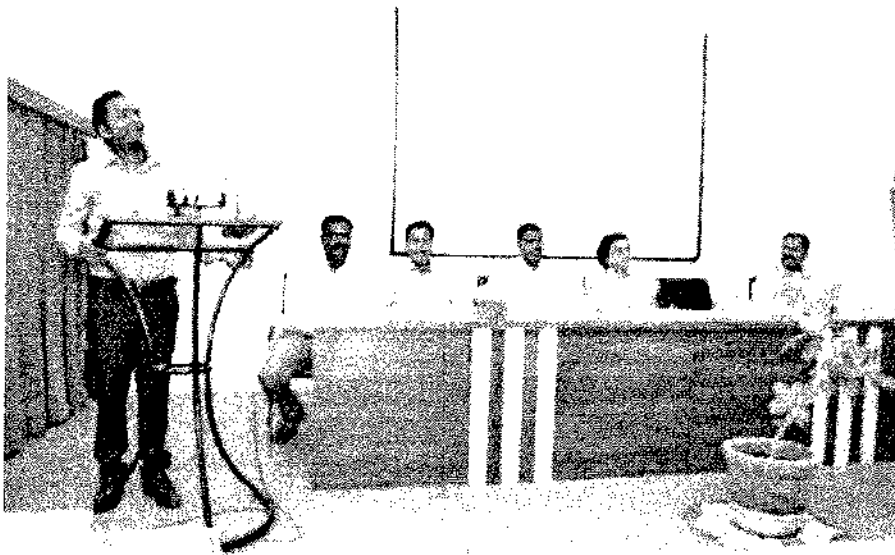
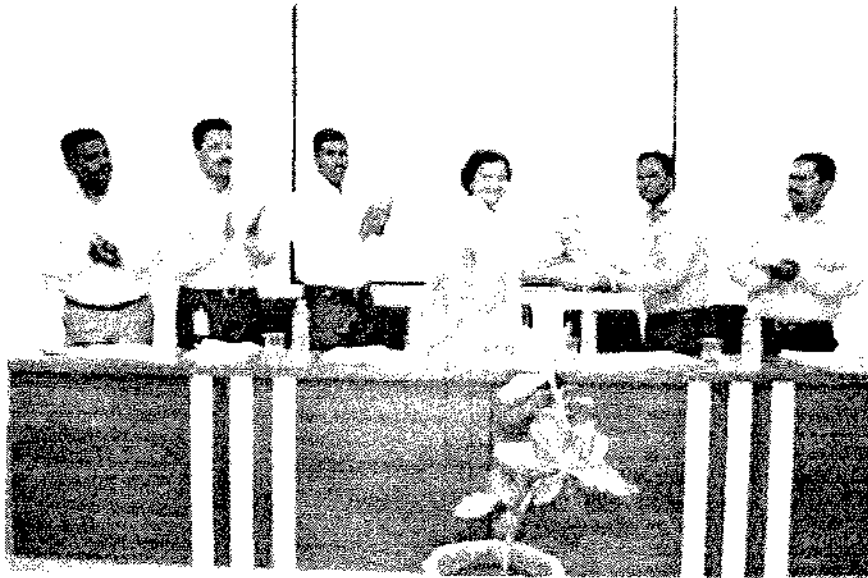
Excel Training Centre,

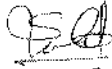
Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

Details:

This one day workshop was organized to orient the teachers regarding advance techniques and trends in English language teaching learning.

 (Dr. S.P. Patil)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

S.P.
(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Department of English
Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Publication of Vision

Title: Publication of Vision online Journal.

Level: College

Platform: Online

Stakeholders: All the students

Date: 8th Feb. 2020

Time: 11.00,a.m

Resource Person: 1. Prof. Abhijeet Manav,
Director,
Excel Training Centre,
Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

2. Prof. Amit Manav,
Assistant Director,
Excel Training Centre,
Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

Details:

The magazine consists of the articles written by students was publish.

(Dr. S. P. Patil)

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Spelling and Elocution Competition

Title: Spelling and Elocution Competition

Level: College

Platform: Offline

Stakeholders: Elocution Competition- 10

Spelling Competition- 54

Date: 15th October, 2019 (Elocution Competition)

11th October, 2019 (Spelling Competition)

Chief Guest of Prize Distribution Ceremony

1. Prof. Abhijeet Manav,
Director,
Excel Training Centre,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

2. Prin. Dr. Vijaya Chavan,
Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

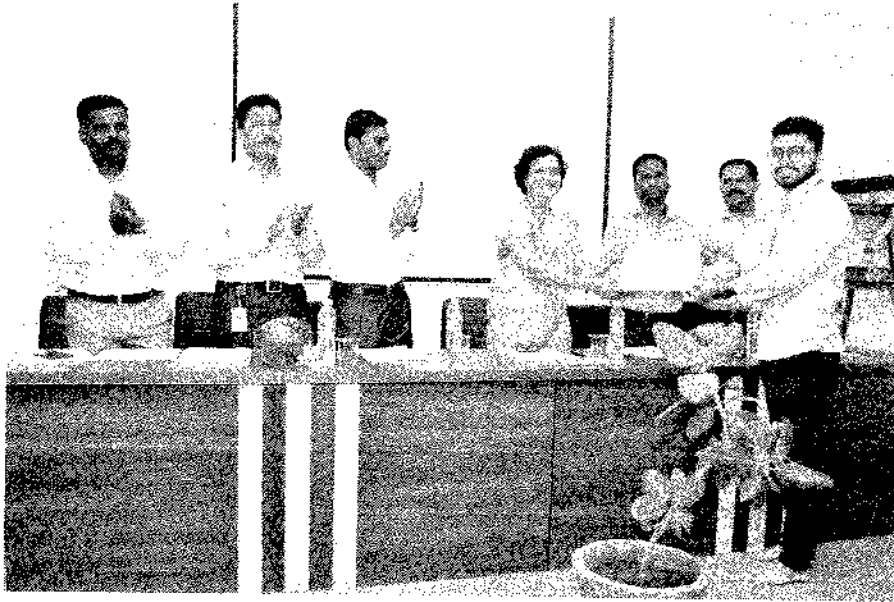
Details:

The prize distribution ceremony was organized. The prizes and certificates were given to the winners.

(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

 (Dr. S. P. Patil)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Petn Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,
PETH VADGAON
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
2019-20

B.A. III Semester -6 Project

Roll No.	Name of Student	Title of Project
535	Bansode Ashitosh Ananda	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13- Bhartatil Budget Paddhaticha Abhyas 14. Indo Russia relation - a study 15- chinachya parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya Dwandwadi vicharacha Abhyas
536	Dhale Prathmesh Dattatry	
537	Dhangar Rushikesh Tanaji	
538	Jadhav Amruta Prakash	
539	Kamble Sumed Shashikant	
540	Khilare Sushant Shankar	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha Abhyas 13- भारतीया - बहुसंस्कृतिवाद 14- Indo Pak Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas 16- Marxchya atirikt Mulyachya Siddhantacha abhyas
541	Patil Pratik Pandti	
542	Shaikh Amir Firoj	
543	Shinde Omkar Prashant	
544	Tahasildar Jamir Mehbub	

Head

Department of Political Science

Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव

राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग - ३

२०१७ - २०

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १३

पेपरचे नाव :- प्रशासकीय विद्यावंत

विषय : विलशम किमलिका शांचा, संस्कृतीवाद

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	५४०	Khilare Subant Shankar	K.S.S.
२	५४१	Patil Pratik Pandhi	P.P.Pandhi
३	५४२	Shalkh Amir Firoj	S.A.F.
४	५४३	Shinde Omkar Prashant	S.O.P.
५	५४४	Tahasildar Jamirmehkar	J.M.
६			
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख

Head

Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

प्रस्तावना

विनयम विमलिका (विल) याच्या जन्म 1962 पासून (वय 58-59) लंडन, ऑस्ट्रेलिया, कॅनडा येथे आता मुंबईत वीनस युनिव्हर्सिटी ऑफ मेडिकल विद्यापीठ येथे आले आहे. डॉ. डेनाल्डसन हाय शास्त्रीय तत्त्वज्ञानात सर्वोत्तम त्याच्या कामासाठी ओळखले आणि पुढील आचारसंहिता, ती समष्टी आहे पुढील तत्त्वज्ञान आणि कॅनडा संशोधन येथे येथे त्याच्या तत्त्वज्ञान मध्ये किंवा हे येथे वीनस विद्यापीठात आहे, वारंवार मेड येथे वाढवाह असावास अवकाशाने पाह्यांक मध्ये युरोपीय विद्यापीठ मध्ये बुडापेड, हेनरी 20 वर्षांहून अधिक काळ ती वाढवाहरी वाहिला आहे- जेवढेही, आणि त्याचे लक्षण कॅनेडियन लेखक आणि पुढील हळू अर्थाने पुढे डेनाल्डसनशी आले आहे. प्रेशा-पाश्चात्य तत्त्वज्ञान आणि डॉक्टर विद्यार्थी सल्लागार जी. मु. डेनन हाय डॉक्टर विद्यार्थी ओमिड पायसे आणि मुख्य श्वासरो शास्त्रीय तत्त्वज्ञान, बहुसंख्यिकता, नागरिकत्व, अल्पसंख्यक, हळू, हाय, प्रभाव: ज्ञान स्टुडेंट मिला, ज्ञान वॉल्स, डेनाल्ड डेव्हिन, जी. मु. डेनन, होम वीगन व प्रभाव होता.

विल किमलिका

FRSG

विल Kymlicka में व्याख्यान देने ग्वाडलुजारा
विश्वविद्यालय, 2007 में मैक्सिको

Will Kymlicka में व्याख्यान
देने ग्वाडलुजारा विश्ववि
- 2007 में मैक्सिको

शैक्षणिक

Kumlicka त्याच्या पुढील BA मध्ये (ऑनर्स) तत्त्वज्ञान आणि वास्तविक अर्थशास्त्र पासून कॅलिफोर्निया विद्यापीठाच्या 1984 मध्ये आणि त्याच्या D.Phil. ची.पू. कोलंबिया विद्यापीठाच्या 198 in University मध्ये ऑक्युपाटिव्ह तत्त्वज्ञानाचा अर्थशास्त्र केला. त्यांनी बहुसंख्यिकीय आणि वास्तविक तत्त्वज्ञानावर विपुल लिखाण केले आहे आणि त्यांची अनेक पुस्तके अनेक भाषांमध्ये अनुवादित झाली आहेत. किन्निकेला यांनी उलटा आणि परस्पर विविध विद्यापीठांमध्ये प्राध्यापक म्हणून काम केले आहे.

विचार केला

त्याच्या पूर्णपणे काम आपल्या मुख्य विंगता मूळ हेन आहे. उदारमतवादी तो वेळ मुलभूत मूल्ये विभाजित करत अल्पसंख्यांक वाट आणि फक्त उपचार, आराखड Poljethnic किंवा परस्परानुन वाट, आणि वास्तविक अल्पसंख्यांक व्यक्ती कि उन्नेडिथन म्हणून व्युत्पन्न होऊन, किंवा आभावी त्या व्युत्पन्न) तो वास्तविक अल्पसंख्यांक किंवा "अल्पसंख्यांक वाट" या निष्कर्षांची राही करतो.

1. स्थापना येथे आरिथेट
2. स्वराज्य मर्यादीना पूर्वीचा अनिहाय,
3. सामान्य वीरकता ;
4. सामान्य भाषा

5. વર્ણના માહ્યમાનૂન 'સ્વતંત્ર'ના ઉપસાર
 યા નિઠ્ઠાંનુસાર ઉનડામણીલ દેન " અ
 યમ વાલ્લાવી નીકસીલ્લા આઠી નેવકો
 કમીલકા અસા બુનિવાદ બનાતુ ડી અસા
 ગદના વાલ્લીય નીકસીલ્લીનીલ ત્યાલ્લા વિસિ
 આઠી જીનહસાલ્લા સ્વરુપામુલે વાલ્લાનુન બન
 મેલનાત.

પાનિલ્લિક ગટ સેલ્લેને વાલ્લાત અસ
 નસા હલ્કાંના કમી પાત્ર ઓહન આઠી ત્યાંસ
 દેલાલ્લા કુદીમલ્લે અસાકલિન લોગલ્લી કહી
 પવાવહારી આહે. ત્યાલ્લા અર્થ અસા નહી કી ને
 હલ્કાંના પાત્ર નહીન કાવળ કિમિલિકા અસા
 ડી વાલ્લ વાંરકીક અલ્પસીલ્લીક સ્વતંત્ર
 નેવડલ્લાલ્લા અધિકાર ઓહે પરંતુ થાલ્લા અર્થ
 અલ્પસીલ્લાલ્લા સમાન હલ્ક અસાલ્લા સમાન

Will Kymlicka

ADCC

स्वरूप

क्रिमिक्रा , बहुवैरकनिका नागरिकत्व यांचा परिचय :

विंटर . १ १९९८ १९९८ से था। क्रिमिक्रासमळे व्यापार
२३ ४० first था पहिला विभागा विल क्रिमिक्रा,
मल्टीकल्चरल सिटीकरणविषय : मु निव्वल सिटी ऑफ मायन
२३ शहरस कमिशन पेस, आवसफाई , १९९५ था
पुस्तकवर आधारित असिल.

Kymlicka मळे Multicultural नागरिकत्व की
multiculturalism आणि गट अधिकार - दोन्ही सिद्धान्त
आणि एक समकालीन समस्या लक्ष केंद्रित करतो.

- उदारमतवाद मुक्त अफुस आहे किंवा त्याच्या मॉडेलसमळे
गट हक्कांचा विचार करण्यास सक्षम नाही. म्हणजेच
उदारमतवादी मॉडेल बहुधा वैयक्तिक हक्कांशी संबंधित
असल्याचे मानले जाते.

- सामाजिक चळवळी आणि व्यक्तिनी उपस्थित केल्या
मुद्द्यांचा विचार करे.

- एक मॉडेल आणि व्यक्तिनी उपस्थित केल्या मुद्द्यांचा
विचार केला.

- एक मॉडेल आणि चारु मार्गदर्शक नवे पदान
करवाचा प्रयत्न

- कित्येक उदाहरणे, ज्यात मोठी संख्या कुनेडियन
आहे - क्यूबेक, प्रथम बावटे. स्वतंत्रांतरित, वार्षिक गट
केम्लिक्रा विरलेषण समकालीन सामाजिक विरलेषणामळे
हे ज्यामध्ये ने समाजातील जातीय आणि वार्षिक
विधाना आणि या समाजांमधील वाढती संबंध
आधुनिक आणि परिवहन आणि विशेषतांच्या प्रकारांसह

परीचे परिणाम, ज्ञानात या वाढीचे व्यंग्यमात्रे जाण
वाचवलीसहजे, वेगळीक अनुभवतासहजे, आणि त्याचप्रमाणे
योग्यतासहजे ओळखता आणि वास्तविकतेचे सुद्धे जाण
त्याचे विश्लेषण तसे स्वाभाविक आहे की, व्यक्तिचे
नोवे स्वरूप मानतात. स्वार्थत्व, स्वान्वय, स्वातंत्र्य
यांचा अर्थ त्यांनी आणि लीकरी, बट आणि
लीकरीत लक्ष्य, आणि लीकरी समाजाने स्व
४० ४१) त्यांनी हे विश्लेषण उल्लेखितवादी परंपरेने
आहे समाजशास्त्रापेक्षा अधिक व्यापकता जाणवते
त्याच वेळी, बहुतेक समाजशास्त्रीय विश्लेषण
वाही परंपरेने उल्लेखित असा विचार केला जातो
मुळतः स्वकारात्मक टर्झिम, वेब, पारसन, किं
वादाची वर्षेचिंत असलेल्या आहे समाजशास्त्रातून
समाजशास्त्रातून एक विश्लेषण दर्शने विद्युत्
परिणाम आणि आपण स्वतः आणि अंतर विद्युत्
कि आणि तुम्हाला आपण एक व्यक्ति म्हणून, आणि
आणि समाजाने, प्रत्येकांना वर्षेचिंत महत्वा वा
हिले वर्षेचिंत पुढील जाणवत वार्षिक दृष्टीने, या
विशेषतः महत्वाचे सुद्धे आहेत.

વિન વિમલિતા :-

તેના વિદ્યાપીઠાના તત્વજ્ઞાન વિભાગમાં પ્રાધ્યાપક આથી ઉમેદિયન ડેપુટી કોમિશનર અને પાલિકા પેપરિસીવે સંગ્રહન વેગાત્મક, કિમ્બી એ લિજાના તાલિકા આદેન લ્યોએ ઉદ્દામનવાદ, જામુદાન આથી વૈવિધ્યના સામ્યતાને લેવક આથી વ્યવસ્થાનિક વાદવ્યવસ્થાન મુદ્દાએ વિરલેષણ અને કિમ્બીલિજાને કિલ્લે વ્યવસ્થાન નાગરિકતા આથી વહુસાંસ્કૃતિકને વાદવ્યવસ્થાન લિલિતે આદે. શાંતી, ચાંતી દેતર, વાલ્કર આથી સૈડેલ અમી લ્યોએ વર્ધા આથી વાપર રૂનર લેવકાંવે આદેન. કિમ્બીલિજાએ કાર્ય વાલ્કર સિદ્ધાંતના હોતાન અસાધ્યતાએ દિસને. લ્યોએ કાર્ય ઉદ્દામનવાદી પરિપેક્ષ આદે. હવ્કાબદલ આથી વ્યક્તિ આથી વ્યમાન થાંચ્યા ઉદ્દામનવાદી દુશ્વરે રક્ષા આથી વિરનાર કુશ્યાંચ્યા પ્રાપ્ત આદે.

વહુસાંસ્કૃતિક નાગરિકતાની શુભિવાદ સ્પષ્ટ આથી ચાંતી વાદર કેલે આદેન. વ્યાન અનેક ઉમેદિયન ઉદ્દામન આદેન - આદિવાસી લોક, વ્યુલેક, પરેશાનુન કાયમથી વસ્તી કુશવાસાદી વેપારા કિવા આલેલા શટ આથી વહુસાંસ્કૃતિકતા. કિમ્બીલિજાએ કાલ્પીપૂર્વક શુભિવાદ કેલ્થામુકે અભ્યર્થેલ્યાક આથી શટ હવ્કાશી વૈવિધ્યન મુદ્દાવિવધી આથી નિલ્થાનીલ દૃષ્ટિકોનાબદલ પુનર્વિચાર મુશ્વર આથી પૂર્વગ્રહ, ગૈરસમજ આથી અસ્પષ્ટ વિચાર ભાગ પાડને.

विल किमिलिकाचे

1984 in मध्ये व्हीन्स विद्यापीठाकडून आणि वाशिंग्टन या विषयान वी मु आणि ऑक्सफोर्ड विद्यापीठानून तत्त्वज्ञान विषयातील मिळवली. नेव्हापासून त्यांनी युनायटेड स्टेट्स ऑफ कॅनडा (व्हीन्स) मधील विविध विद्यापीठांमध्ये फेलोशिप घेतली; होरोटो, ओटावा आणि पॅरिस (युरोपियन युनिव्हर्सिटी इन्स्टिट्यूट), ऑक्सफोर्ड, सिटी प्रेस; निव्वरलिसम, कॅथुनिटी, अँड कॅम्ब्रिज समकालीन जाबकीय तत्त्वज्ञान (1990-1990) पुढांरित केलेल्या तीन पुस्तकांचे ते लेखक आहेत. कॅनेडियन पॉलिटिकल सायन्स असोसिएशनने पुरस्काराने सन्मानित केले होते. अमेरिकन पॉलिटिकल सायन्स असोसिएशनने आणि बॅच पुरस्कार ने इन् पॉलिटिकल फिलॉसॉफी (ऑक्टोबर 1, 1992) शब्दस ऑफ मायनॉरिटी (ऑक्टोबर 1, 1992) चे संपादक देखील आहेत. आणि वैश्विकता आ गेट हव्क (NAPU, 1997) सह्या ने ओटावा कॉलेज ऑन युनिव्हर्सिटी येथे तत्त्वज्ञानाचे प्रोफेसर आणि "सिटिसनशिप, डेमोक्रेसी अँड आइडेंटी" इन् मन्हीमुथनिक स्टेट" या विषयावरील पुस्तक आरसी-व्हाश अगुदाविन संशोधन नेटवर्क समन्व आहेत.

आगारीकृत लोकराही आणि वीरिक सांस्कृतिक विविधतेवरिल शीस्मितीची पुस्तक

प्रोफेसर विमिलिका या लोकराहीतील अनेकहीन घडामोडींचे अभ्यासावरून उरणाऱे त्रैमासिक वनेकटानिक वृत्तपत्र संपादन आणि वितरित करताना. त्यातील आता आठ विषय नगार केले गेले आहेत. वृत्तपत्रात आगामी पक्षिण, अलिकडील पुस्तके, वर्णन, ईटनेट वसाधने आणि वीरिधितन संशोधन कार्यक्रमांची माहिती आहे. पुस्तकाच्या आठ वर्षांच्या आणि उत्तर भागांचा पूर्ण मध्यकूर नागरिकता कोही आणि जानीय शारकनिक विविधता या पुस्तकाच्या

पुस्तकाची निवड :

मी योगायोगाने या पुस्तकाचा मेटलो, पुस्तकाच्या संशोधनाना काम केले होते. त्यातील काही गोष्टी ने अगदी जवळून जोडलेले दिसत आहे. १ १९९२ मध्ये २ - मध्ये मी रेजिना येथे आग्नेय आशिया, अमेरिका, पूर्व युरोप आणि मध्यपूर्वेतील शारगांची मल्लिकथा पंचवीस जणांच्या जोडलेले दिसत आहे. १ १९९२ २ - मध्ये मी रेजिना संशोधन अभ्यासाचे वर्ष केले. या अभ्यासानुसार या लोकराही लोकराही मुनकाळ केनडामधील लोकराही आगमन, लोकराही सेटलमेंट, आणि वास्तव्य करण्यासठी परदेशातून येणे आणि सेटलमेंट संशोधन अनेक मुद्रांविषयीच्या विविध मुद्रांविषयी विचारले गेले. धोर्गेकी ईग्रजी भाषेचे ज्ञान आणि वर्ष कामगार जावनी इतिहास, अशिवासी संशोधन समस्या

कोडुबिक आणि समुदायाने पुरन होने, स्वागताई
प्रतिक्रिया पुढिया सुधारणाव्या। इटिकोनामून या स्व
वनलेकी अही आडवाव्यांना दसविगे हा या पुकनाम
होना. स्वागताई याचा परिणाम मुका अहवालान
इतिना १ रेफी १९९५ गी मधील त्राशगाही समशी
प्रकृष्टिकर लहान ह्या की त्राशकावेवानमह्ये कायमी
करव्याने परपेशानून येगे आणि त्राशगाही मोठ्या
नाहीन २ परीतु विरार आणि न उवेळिन आहेन.
आही जा स्वलांननिनीना ज्या सुदवांविषी भा
व्यांविनले त्यांना म्हणजे परस्पर सांस्कृतिकता. आम
नीना विवरले की त्यांना व बहुसांस्कृतिक नेव्या
माहिती आहे की नाही आणि वर नसे असिल तर
मेकनेवा अर्थ काय ? पँव्यापुंकी पेकी पँव्यापुंकी
सांगिनले की त्यांना बहु सांस्कृतिक नेवी माहिती आहे
त्यांनी त्यासाठी अद्यपुर्ण काम केले. ३ १९९६ १९९६
उन्हाव्यापुर्ण आमहा ऑक्टोबर १ १९९६ १९९६ in m
विनिपेग येगे त्रामेशान आणि इटिगेशन आन नेश
सिद्दोनिवसमस्यो आदर केले.

will Kunalika ADCET

बाह्यरक्षा नागरिकत्व

Multicultural

सांस्कृतिक विविधता :

हे वसमकालीन समाजाचे महत्त्व वैशिष्ट्य बनले आहे आणि नवीकच्या आविष्कारांनी असेच होण्याची शक्यता आहे. सुधारित दळ्यावळी आणि बाह्यरक्षा पद्धतीस म्हणून सोसायट्यांमधील वाढती अंपर्क लोक संस्थेचा हातवाळी आणि लोकसंख्या वाढतल्यास कुंडाम वाढती विविधता हा कायमचे वास्तव्य कुरव्याचे परदेशातील लोकांच्या पद्धतींचा परिणाम आहे. शेताचे क्षेत्र लोक, कुंडा स्थलांतर, कुशनान, बुद्धीशक्तीच्या, शंका, पूर्व, युरोप असा मुख्य आशिया, मुख्य पूर्व अन्वाहो - जगाभरातील आनी संघर्ष मुख्य प्रकारचे ~~राजकीय~~ हिंसाचारचे मुख्य प्रकार आहे.

विविध वांशिक / अल्पसंख्याक बाटांच्या राजकीय असाभाविक कृतीमुळे त्यांची उपस्थिती जाणवते. कुंडाम प्रथम राज्याचे लोक आर्थिक राजकीय दृष्ट्या सक्रिय आहेत आणि त्यांच्या विवेकीचा आढर केला पाहिजे मागणी केली आहे. कृषिके आणि कुंडा यांच्यातील संबंधाचा पुनरावर अलिकडच्या काळाने कुंडामध्ये बळ राजकीय चर्चेचे वर्चस्व राहिले आहे. यामुळे अशा व्यवस्था आणि बाटांच्या हक्कांचा मुळा उपस्थित होणे. ज्यांना वाटते की त्यांच्याशी समान किंवा न्याय्य वागणे गेली नाही. हे अर्थिक उभेपणे आहेत, ने किने आहेत. आणि ने गरीब पालन अताने की मुळाव्या जेवढी सरकारचे धोरण आणि कार्यक्रमवापकी आहे

व्यापारीय सामाजिक आणि वायवीय बदलीचा
पुरवठासाठी पुरवठा केला आहे. अलिकडच्या वर्षांत
वारंवार पुरवठासाठी परदेशातून येणे, प्रमीन
भाषा आणि चालिरिमीकी संबंधित होरगे
बहुसांस्कृतिक होरगे केला मुक लक्षणीय
बहुसांस्कृतिक आणि बहुसांस्कृतिकता ! विविध
वापरली जात आहे. " आधुनिक पाश्चात्य
वाढत्या वैविध्यपूर्ण जीवनाची ओळख पटवून देणे
सालेन्य वानावरणामुळे.

उदारमतवादी सिद्धांत उदारमतवादाच्या पं
किमिलिक आपले विशेषण म्हणजे निष्प
निष्पक्षतासिकल अर्थवास्तव्य वायवीय वैयक्तिक
आहे. म्हणजेच उदारमतवादी व्यक्तिचे स्वायत्त
कार्य पुरवठास समुपम म्हणून पाहणे " वैयक्तिक
अवस्थेसाठीपासून मुक्तता नैतिक आत्मनिर्णय कि
सुखाचा हक्क म्हणून परिभाषित केलेली " याक
आला आहे (सेडमन. पा. १८) जेनांच्या हक्क
अहिष्णुता आणि आदर या गोष्टीचा मुक भाग
म्हणजे बहुव्ययसामाजिक आणि वायवीय का
नवादी समाजाचे आवश्यक वैशिष्ट्य आहे. अ
स्वातंत्र्य, विवेक, स्वातंत्र्य, योग्यता, स्वातंत्र्य असे
हक्क आहेत जे सामान्यतः उदारमतवाद आणि
दी लोकांसाठीची संबंधित आहेत. मुक वायवीय
म्हणून उदारमतवाद बहुतेक वेळा " मुख्यत्वे व्यक्ती
राज्य यांच्यातील संबंधाबद्दल आणि नागरिकत्व
वर राज्य घुसखोरीला मर्यादित वेळ्यासाठी " म्ह
पाहिले जाते

अस्मिता आणि वैयक्तिक हक्क :

हे सध्या उदारमतवादाचे परिभाषित वैशिष्ट्य म्हणून पाहिले जाते. पण म्हणून तेच प्रकृतिनेचा भाग असलेले किमान किंवा कोणतेही गट अधिकार नसताना, सर्व हक्क व्यक्तीने पालन करताना आणि उदारमतवाद अतिशय शक्तिवादी असल्याची टीका अनेकदा केली जाते. याचकट, किमेलिकीचा असा युक्तिवाद आहे की "उदारमतवादामध्ये व्यक्ती आणि समाज यांच्यातील संबंधाचा - आणि विशेषतः समाजाच्या समुदायातील आणि संस्कृतीत व्यक्तीचे व्यवहार असल्याचे विस्तृत वर्णन असले किमेलिका, उदारमतवाद हा युक्तिवाद आहे की किमेलिका बहुसंस्कृतिका नावाचे कत्वात पाठपुरावा करते. आणि जेथे तो गट अधिकारांचे युक्तिवाद करतो उदारमतवादी विचारांचा भाग आहेत. समाजाचे अधिकार उदारमतवादाचा शीर्षक म्हणून पाहिले जाऊ शकतात आणि स्वतंत्रता आणि समाजनेसाठी देखील आवश्यक आहेत.

किमेलिका दोन प्रकारच्या वारिष्क सांस्कृतिक गटांमध्ये फरक नाही.

- ① बहुराष्ट्रीय राज्यांमधील राष्ट्रीय अल्पसंख्यक
- ② पॉलिथिनिक राज्यांमधील क्षेत्रीय गट ज्यांना पुढील प्रकारचे विशेष राज्य हेथीचे मिळणू असू शकते. बहुतेक राज्यांमध्ये पुढीलप्रमाणे पेलू असताना, जरी किमान दोन राष्ट्रीय अल्पसंख्यक आणि अनेक वारिष्क गट असलेल्या देशाचे अनेक अधिक स्पष्टपणे उदाहरण आहे.

राष्ट्रीय अल्पसंख्याक असे गट आहेत ज्यात कुठि किंवा सर्व अनिहास, समुदाय, पुरेशा, भाषा किंवा संस्कृती समान आहेत. या पुढीलप्रमाणे कुठि कुठि एक राष्ट्र, ली किंवा संस्कृती म्हणून संबोधले जाते. हे पुढीलप्रमाणे

वसाहतवाद किंवा विरतारातदार वेचलेने आत्मसंस्कार
बनले असतील किंवा त्यांनी एक किंवा अधिक राष्ट्र
किंवा संस्कृती यांच्यासह संघान पुढे राहण्यास वेचलेने
सहमती दर्शविली असेल. किमितीका राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक
संस्कृतीच्या दृष्टिने परिभाषित करतात. आता असा वाद
करतात की पुर या अल्पसंख्यांकनी आपली संस्कृती
रिक्तवाचपी असेल तर त्यांना वेगळे म्हणून ओळखले
पाहिजे राष्ट्रीय अल्पसंख्यांकनी संघीय अर्थाने गट
होऊ म्हणजे स्वराज्य अधिकार किंवा विशेष
पुतिनिधित्व हक्क कस प्रकारानुसार या प्रकावर अर्थ
करावे लक्षण असले तरी, राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक कोण किंवा
संस्कृती असल्याचा दावा असलेल्या या अधिकारांसाठी
किमितीका एक मजबूत पुरावा बनवते. किमितीकासाठी हे
तात्पुरते हक्क नाहीत पुरंतु ते हक्क आहेत ज्यांना आवश्यक
आहे मान्यता दिली जावी कारण हे राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक
सुळून अधिकार आहेत. नक्कीच, हे गट वेगळे असल्याचा
निर्णय वेळो वेळ करताना आणि हे काही पुरावांमध्ये सर्वोत्कृष्ट
समाधान असू शकते. परंतु जर बाबतीत स्व-सरकार
आणि विशेष पुतिनिधित्वाच्या अधिकारांच्या संयोजनाद्वारे
राष्ट्रीय अल्पसंख्यांकाच्या हक्कांना सामावून घेणे शक्य

Polyethnic अधिकार वाजुलट, किमितीकांच्या असा छुनि
वाद आहे की परदेशातून आणलेले वस्ती असल्यासाठी कोण
किंवा आलेला गट सामान्यतः वांछित गट असतो आणि
त्याला पोलिथिनिक राज्यात पोलिथिनिक अधिकार म्हणता
स्थानानुसार मान्यता दिली जाऊ शकते. किमितीकाचे
नोंद आहे की आणलेले वास्तव्य असल्यासाठी परदेशातून
येणे स्वयंसेवा आहे वस्तुतः त्यांच्या समस्येवर तो स्वतंत्र

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2019-20

B.A. - III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	बलुतेदार -आलुतेदार: बुवाचे वाठार (ता.हातकंणगले जी. कोल्हापूर): काही निरीक्षणे	1)Potdar Pranav Prakash 2)Dabade Akshay Bharat 3) Patil Prajkta Balkrishna	Completed	
०२	शरद कारखाण्यातील (नरंदे) येथील ऊसतोड कामगारांचा अभ्यास	1)Lolage Pooja Dattatray 2)Mulik Snehal Sambhaji 3)Patil Rutuja Sambhaji	Completed	
०३	महिलां मधील कायदे विषयक जागृती : सणगर गल्ली, पेठवडगाव येथील अभ्यास	1)Sangar Smital Vishwas 2)Paste Bhagyaashri Ramesh 3)Patil Sonal Shivaji	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीप : ॥

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर संलग्नीत,
श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ संचलित,

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय
पेठ वडगांव,
ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर

इतिहास विभाग

बी.ए. भाग - ३

शैक्षणिक वर्ष २०१९-२०२०

विषय : इतिहास

पेपरचे नाव : स्वातंत्र्योत्तर भारत

पेपर क्रमांक :

प्रकल्प विषय : भारत-अमेरिका संबंध

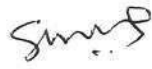
अ.क्र.	विद्यार्थ्याची नावे	रोल	सही
✓ १)	अनुराधा अनिल समुंदे	७७६	
२)	शुभांगी बाबासाहेब माळी	७४८	
३)	प्रतिक खंडेराव धनवडे	७४६	
४)	निकिता प्रमोद माने	७७०	
५)	राधिका पोपट पाटील	७७४	

मार्गदर्शक शिक्षक

सही

१) श्री. एन. पी. सुरवसे -

२) श्री. एस. व्ही. माने

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

प्रस्तावना :

भारत स्वतंत्र झाला तेव्हा आंतरराष्ट्रीय राजकारणात अमेरिका आणि सोव्हिएट रशिया यांच्या नेतृत्वाखाली लष्करी कराराने एकमेकांशी बंध असलेल्या राष्ट्रांचे दोन प्रबळ गट निर्माण झाले होते. अमेरिकेच्या नेतृत्वाखालील भांडवलशाही राष्ट्रांचा गट आणि सोव्हिएट रशियाच्या नेतृत्वाखालील साम्यवादी राष्ट्रांचा गट यांच्यात महायुद्ध समाप्तीनंतर शीतयुद्ध सुरू झाले होते. शीतयुद्धाची व्याप्ती झपाट्याने वाढत होती. त्यामुळे जागतिक शांततेला धोका निर्माण होण्याची सतत भीती वाटत होती. नुकत्याच स्वतंत्र झालेल्या भारताला स्वतःची प्रगती घडवून आणण्यासाठी शांतता आणि स्थैर्य यांची नितांत गरज होती. भारताला रशिया पुरस्कृत 'कॉमिन्फॉर्म' (व्यउपदवितउ) किंवा अमेरिकेचा 'आयसेनहावर सिद्धांत' यात स्वारस्य नव्हते. बड्या राष्ट्रांनी दुबळ्या राष्ट्रांवर वर्चस्व गाजविण्याच्या भूमिकेचा भारताला तिटकारा आहे. अशा राष्ट्रांच्या अंतर्गत कारभारात बड्या सत्तांचा हस्तक्षेप होऊ नये, या धोरणाचा भारताने पुरस्कार केला.

इथे मात्र आपण भारत-अमेरिका संबंधाचा अभ्यास करणार आहोत. भारत व अमेरिका यांच्यात भौगोलिकदृष्ट्या हजारो मैलांचे अंतर आहे. वंश, संस्कृती, समाजपद्धती, जीवनमूल्ये इत्यादींबाबतीत दोन्ही देशांत सामर्थ्य नाही. समाजवादाच्या प्रसाराला व विस्ताराला आळा घालण्याचे उद्दिष्ट डोळ्यांसमोर ठेऊन भांडवलशाही राष्ट्रगटाने आहे. साम्राज्यवाद आणि वसाहतवाद यांच्या वर्चस्वाखाली पिळवून निघालेले, स्थैर्य व विकासाकरता धडपडणारे व तटस्थतेच्या धोरणाचा पुरस्कार करणारे भारत हे आशियातील सर्वात माठे लोकशाही राष्ट्र आहे.

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF HISTORY

STUDENT PROJECT – 2019-2020

Class : B.A. III

Roll No.	Name of Student	Title of Project
553	Patil Abhijeet Sanjay	1 - जागतिकीकरणाचा अभ्यास 2 - वासुदेव बळवंत फडके 3 - प्राचीन भारतातील कलेचा विकास 4 - वस्तुसंग्रालयाची माहिती 5 - कोल्हापूर शहराचा इतिहास
545	Bhosale Priyanka Prakash	
547	Mali Dipali Balaso	
551	Mane Sanjay Bapu	
552	Panhalkar Sameer Kader	
556	Samudre Anuradha Anil	1 - भारत - अमेरिका संबंध 2 - किल्ले रायगड 3 - गुप्तकालीन सांस्कृतिक विकास 4 - छत्रपती शाहू महाराज 5 - अजिंठा - वेरूळ लेण्यांचा अभ्यास
548	Mali Shubhangi Babasaheb	
546	Dhanavade Pratik Khanderao	
550	Mane Nikita Pramod	
554	Patil Radhika Popat	

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Roll No.	Name of the Student	Theory Project Titles			Practical Project
		Paper No. X	Paper No. XI	Paper No. XII	
590	/Airekar Sayali Sanjay	भारतातील आंतरराष्ट्रीय विमानतळांच्या विकासाचा अभ्यास	पेठ वडगाव मधील पर्यावरण आणि जल प्रदूषण समस्या	मनसे पक्षाचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील हवा प्रदूषणाचा भौगोलिक अभ्यास
591	Ghatage Amol Arun	पश्चिम महाराष्ट्रातील साखर उद्योगाचा अभ्यास	वडगाव नगरातील आरोग्य समस्या	१९०९ चा सुधारणा कायदा	
592	/Jangam Madhuri Mahaling	पुणे विभागातील साखर उद्योगाची वाढ व समस्या	वडगाव नगरातील घनकचरा समस्या एक भौगोलिक अभ्यास	राष्ट्रीय नागरिकत्व नोंदणी एक अभ्यास	
593	/Khamkar Sonali Babaso	धवलक्रांतीचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील कचरा व्यवस्थापन समस्येचा अभ्यास	जम्मू काश्मीर व कलम-३७०	
594	/Kharoshe Pooja Prakash	कोल्हापूर जिल्ह्यातील प्रमुख पिके	कसबा वडगाव नागरी वसाहती बाजारपेठेचा भौगोलिक अभ्यास	राजकारणातील महिलांची भूमिका	
595	Khot Akshay Ashok	महामार्ग व राज्यामार्गाचा अभ्यास	पेठ वडगाव मधील लोकसंख्या समस्या	सामाजिक चळवळीची वाटचाल	
597	/Kurane Komal Bajarang	मोटारवाहन उद्योग	पेठ वडगाव मधील जागेची समस्या	भाजप पक्षाचा अभ्यास	
598	/Patil Pratiksha Rangrao	महाराष्ट्रातील कापूस उत्पादनाची स्थिती व किमतीचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील लोकसंख्येचा अभ्यास	बाळासाहेब ठाकरे एक राजकीय व्यक्तिमत्व	
599	/Patil Rutuja Babaso	कोल्हापूर जिल्ह्यातील हरित क्रांतीचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील भूमी उपयोजनाचा अभ्यास	भारताचे आंतरराष्ट्रीय संबंध	
600	/Patil Supriya Bajirao	भारताच्या निर्यात व्यापाराचे स्वरूप	पेठ वडगाव मधील नागरी समस्या	कोरोना व्हायरस एक अस्मानी संकट	
601	/Patole Rutuja Raju	कोल्हापूर जिल्ह्यातील लोहखनिजाचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील वीज पुरवठा अभ्यास	नागरिकता अधिनियम २०१९ : सखोल अभ्यास	
602	/Shelke Samiksha Mangesh	महाराष्ट्रातील धातू खनिजाचा अभ्यास	कसबा वडगाव मधील जल सुविधा आणि समस्या	राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचा अभ्यास	
603	/Shinde Jyoti Ankush	महामार्ग व राज्यामार्गाचा अभ्यास	पेठ वडगाव मधील पर्यावरण आणि जल प्रदूषण समस्या	सामाजिक चळवळीची वाटचाल	
604	Tanekhan Suhel Jahangir	महाराष्ट्रातील सुतीवस्त्रोद्योगाचा अभ्यास	पेठ वडगाव मधील हद्दवाडीचा अभ्यास	भारतातील संसदेचे मार्गभौमत्व व झालेले अवमूल्यन	
	Name of Guide	Dr. D. J. Bhandare	Dr. B. S. Jadhav	Dr. M. A. Patil	Dr. D. J. Bhandare

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]
Head

Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Screenshots of Theory Projects

2018-2019

10
10/10/2019

GOODLUCK
DATE / /

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ
पेठ वडगाव

श्री विनयसिंह यादव कला व विज्ञान
महाविद्यालय पेठ वडगाव

सूत्रोत्पत्ती विभाग
बी. ए. भाग:- 3

पेपर क्र :- 10

प्रकल्प:-

पुणे विभागातील साखर कारखान्याची
वाढ व समस्या

नाव:- माधुरी महालिंग जंगम

हजेरी क्र :- 592

मार्गदर्शक :- प्रा. डी.जे. भंडारी

शैक्षणिक वर्ष :- 2019-20

GOODLUCK
DATE / /

अनुक्रमिका

प्रकरण	तपशील
प्रकरण	प्रतिज्ञापत्र
	प्रश्ननिर्देशन
प्रकरण पहिले	प्रस्तावना
	अभ्यासक्षेत्र
	अभ्यास विषय निवड
	अभ्यास उद्देश
	माहिती संकलन अभ्यास पद्धती
प्रकरण दुसरे	1 प्रस्तावना
	पुणे प्रशासकीय विभागातील साखरेचे उत्पादन (टन)
	पुणे प्रशासकीय विभागातील सहकारी साखर कारखान्याच्या समस्या
प्रकरण तिसरे	निष्कर्ष
	संदर्भ

प्रस्तावना

भारत हा कृषी प्रधान देश आहे. भारताने फार प्राचीन काळापासून ऊसाचे उत्पादन घेतले आहे. लहानहान ऊसाच्या उत्पादनात वाढ होत आहे. आधुनिक काळात भारतामध्ये वेगळे आणि विविध प्रकारचे इंग्रजीची साखर कारखाने उभारण्याचे प्रयत्न सुरू केले. महाराष्ट्रात पहिला साखर कारखाना १८२०ला अहमदनगर जिल्ह्यात बेलापूर येथे उभारण्यात आला. त्यानंतर महाराष्ट्रात साखर कारखान्यांची वाढ होत गेली. महाराष्ट्राच्या शेती व्यवसायावर आधारित साखर उद्योगांमध्ये सर्वात प्रगत व्यवसाय मानला जातो. शेतीमालाच्या प्रक्रिया उद्योगांची जोड घेतांना दिल्ली तर शेतीकरीब परवडतो हे महाराष्ट्रातल्या साखर उद्योगात सिद्ध केलेले आहे. साखर कारखाना हा ऊसाच्या उत्पादनावर अवलंबून असतो.

महाराष्ट्रात एकूण सहा प्रशासकीय विभाग आहेत. त्यामध्ये पुणे विभागाने जास्त साखर कारखाने असलेले दिसतात. पुणे विभागाने पाच जिल्ह्यांचा समावेश आहे. पुणे विभागाने पुणे, सातारा, सांगली, कोल्हापूर, सोलापूर या जिल्ह्यांचा समावेश आहे. महाराष्ट्रात सहा सहकारी साखर कारखाने आहेत. महाराष्ट्राच्या प्रशासकीय विभागांनुसार सहकारी साखर कारखान्यांचे विवरण पाहता असे सादळून येते की महाराष्ट्रात पुणे विभागाने सर्वात जास्त सहकारी साखर कारखाने आहेत. नसेच खाजगी साखर कारखान्यांच्या संख्येत ही दिवसे दिवस वाढत होत आहे.

निष्कर्ष

- पुणे विभागाने सरकारी कारखाने आणि खाजगी साखर कारखाने दिसून नाही.
- पुणे विभागाने आता जवळ जवळ सर्वच साखर कारखाने हे सहकारी आहे.
- पुणे विभागातील काही जिल्ह्यांचे २०००-२००१ ला साखरेचे उत्पादन हे २००९-१० पेक्षा कमी होते.
- पुणे विभागातील काही जिल्ह्यांचे २०००-२००१ ला साखरेचे उत्पादन हे २००९-१० पेक्षा जास्त होते.

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: Project

2019-20

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Department Of Chemistry

B. Sc. III Students Project list with guide 2019-20

Sr. No.	Name of students	Project Name	Guide Name
1.	Khade Swapnil Tanaji	Analysis of different milk samples	Miss. R. N. Mahaldar
2.	Bawade Omkar Ramchandra		
3.	Patil Suhas Sarjerao		
4.	Karade Sanyogita tanaji	Determination of glucose in fruit juice	Mr. V. T. Rohile
5.	Mane Komal Bhimrao		
6.	Patil Komal Bajirao		
7.	Gadiwan Sourabh Shivaji	To determine the rate of evaporation of the different liquids	Mr. V. T. Rohile
8.	Kamble Suraj Shankar		
9.	Bugale Swapnil Bajirao		
10.	Gavade Onkar Dhanaji	Cooking oil smoke prink and adulteration in oil	Miss. A. S. Patil
11.	Patil Rushikesh Rambhau		
12.	Nalawade Sunnyraj Gajanan		
13.	Kalebere Sourabh Popatrao	Sterilization of water by using bleaching powder	K. S. Jagadhane
14.	Patil Prasad Sanjay		
15.	Koli Mangesh Mahadev		
16.	Malekar Yogesh Nivrutti	Preparation of aloe vera lotion for smooth skin	Mrs. R. A. Pawar
17.	Dhole Ajit Babaso		
18.			
19.	Lole Sourav Sagar	To investigate fermentation rate and constant In various fruit juice	Miss T. D. Asagaonkar
20.	Mulani Sohel Shabbir		
21.	Patil Pratik Pandit		
22.	Bhore Rudali Bajirao	Extraction of tannic acid from different tea samples	Miss. P. B. Tambavekar
23.	Kumbhar Snehal Uttam		
24.	Patil Karishma Uttam		
25.	Kalekar Vaishnavi Sampat	Effect of temperature of different fruit juice	Miss. D. M. Chavan
26.	Kolekar Sampada C.		
27.	Chavan Janki Parshuram		
28.	Kolekar Sagar Mahadev	Effect of temperature of different fruit juice	Miss. D. M. Chavan
29.	Chavan Sourabh Sarjerao		
30.	Bhopale Dwarkesh Sambhaji		
31.	Khot Sushmita Raghunath	Extraction of Caffeine	Miss T. D. Asagaonkar
32.	Patil Jyoti Vasant		
33.	Patil Amruta Ganpatii		
34.	Mane Nilesh Bajirao	Foaming Capacity of soap and cleaning capacity of soap	Mr. A. M. Kamble
35.	Pawar Harijeet Kumar		
36.	Mali Swapnil Kumar		
37.	Mali Vishwajeet Sambhaji	Water analysis	Miss. P. S. Patil
38.	Patil Aniket Sanjay		
39.	Patil Sourabh Shankar		
40.	Chalake Rushikesh Mohan	Chocolate analysis	Miss T. D. Asagaonkar
41.	Jadhav Sanket Suresh		

44.	Kamble Diksham Deepak Bhopale Aishwarya Bajrang	Detection of presence of adulteration in food	Mrs. B. B. Mulla
45.	Patil Pallavi Raosaheb	Qualitative analysis of different brands of coldrinks	Miss. S. S. Kapase
46.	Patil Dhanashree ubhash		
47.	Parande Mubarak Malik		
48.	Chougule Pratik Sampat	Presence of pesticide nitrogen containing in fruits and vegetables	Miss. P. S. Patil
49.	Patil Mayur Sachin		
50.	Kolekar Aishwarya Suresh		
51.	Kadam Pooja Dattatray	Characterization and synthesis of Fe doped CeO ₂ nanoparticles	Dr. C. B. Mane
52.	Patil Shivani Manik		
53.	Deshmukh Sayali Sudhakar		
54.	Jagtap Monika Dipak	Analysis of talcum powder	Mrs. R. A. Pawar
55.	Patil Madhurika Sambhaji		
56.	Patil Ankita Rangrao		
57.	Patil Shraddha Lalaso	Saponification of oil	Mr. K. S. Jagadhane
58.	Bedge Vaishnavi Sanjay		
59.	Chavan Mansi Suresh		
60.	Pethakar Arti J.	Blade Analysis	Dr. C. B. Mane
61.	Yadav Sonali H.		
62.	Patil Kiran Ramesh		
63.	Pandharpatte Sarvesh		Miss. A. S. Patil
64.	Khade Shubham		
65.	Jadhav Pratiksha		
66.	Patil Rohini Hambirrao	Preparation of Herbal Shampoo and comparison with commercial shampoo	Mrs. R. A. Pawar
67.	Zirange Pranali Anil urf Khandu		
68.	Kadam Sourabh C.		
69.	Dongare Vivek V.	Analysis of vegetable juice	Mrs. R. A. Pawar
70.	Khardekar Mauryajit		
71.	Patil Shubhangi Gunpal		
72.	Patil Swati Hanmantrao	Analysis of Honey	Mrs. A. A. Dongare
73.	Patil Mansi Abhinandan		
74.	Patil Tejaswini Tukaram		
75.	Shinde Aruna Sunil	Preparation of klintergreen oil	Mr. A. M. Kamble
76.	Nalawade Pooja Sandip		
77.	Patil Vaishnavi Vilas		
78.	Powar Dhanashree Ananda	Natural Dyes of Fabric	Miss. P. S. Patil
79.	Pawar Jagruti Jagdish		
80.	Shinge Shivam Shrikant		
81.	Mohite Pranil Vitthal	Containt of milk	Miss. R. N. Mahaldar
82.	Salunkhe Jayant Sampat		
83.	Tare Tatesh Ramesh		
84.	Chavan Akash Uday	Adulteration of food	Miss. P. B. Tambavekar
85.	Chavan Nikhil P.		
86.	Patil Pratik Sampat		
87.	Patil Sourabh Pravin		
	Kanthe Kishor Krushnat		

Seat No. -

Shri. ShahuShikshanPrasarakSeva Mandal's

**Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science
College, Peth Vadgaon**

A

PROJECT REPORT ON

***'To investigate fermentation rate and
Content present in various fruit juices '***

**As partial fulfillment of the Degree of
BATCHLER OF SCIENCE
IN CHEMISTRY**

Submitted by

Mr. Sourav sagar lole

**Under the Guidance of
Miss. T. D. Asagaonkar**

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

2019-2020

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College,

Peth Vadgaon.

Department of Chemistry

CERTIFICATE

This is certify that Mr. Sourav sagar lole has successfully completed project work at Department of chemistry towards the partial fulfillment for the degree of B.Sc.III Chemistry during 2019-2020.

This report represents the bonafide work of the student.

Miss. T. D. Asagaonkar

Project Guide,

Department of Chemistry

Prof. Pawar R. A.

Head

Department of Chemistry

Head,

Department of Chemistry

V. Y. College. Peth- Vadgaon. Kolhapur

Examiner

Handwritten signature in red ink with the date 4/3/20 below it.

ACKNOWLEDGEMENT

I take this golden opportunity to express my heartfelt thanks and deep sense of gratitude to Miss. T. D. Asagaonkar Department of Chemistry. Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon. Who has been a constant source of encouragement to complete this project work and giving his excellent guidance and suggestion from time to time during course of this work.

I am also thanks to Prof. Pawar R. A. of the inspiration and ever willing help.

Lastly, I would like to thanks all my friends and well wishers for their good will to complete the project work.

Mr. Sourav sagar lole

Place: Peth Vadgaon.

Date:

DECLARATION

I undersigned, hereby declare that project on '*To investigate fermentation rate and Content present in various fruit juices*' developed under the guidance of Miss. T. D. Asagaonkar The conclusion based on the data, which is collected by me. I declare that this is my original work.

I have not copied any material, which is useful to my work, which are submitted to Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon in this year.

Yours Faithfully

Mr. Sourav sagar lole

Place: Peth Vadgaon.

Date:

INDEX

Sr.No.	Contents	Page No.
01	Introduction	1
02	Histrory of fermaintation	2
03	Importance of fermantaion	3
04	Theory	4
05	Objective	5
06	Requirnment	6
07	Method	7
08	Observation table	11
09	Result	16
10	Conclusion	17
11	Reference	18

CHAPTER-I

INTRODUCTION

- **Fermentation :**

Fermentation is a metabolic process that produces Chemical Changes in organic substrates through the action of enzymes, In biochemistry, it is narrowly defined as the extraction of energy from carbohydrates in the absence of oxygen. In the content of food production, it may more broadly refer to any process in which the activity of microorganisms brings about a desirable change to a foodstuff or beverage the science of fermentation is known as Zymology.

In microorganisms, fermentation is the primary means of producing ATP by the degradation of organic nutrients an aerobically. Humans have used fermentation to produce foodstuffs & beverages since the Neolithic age for example fermentation is used for preservation in a process that produce lactic acid found in such sour foods as pickled cucumbers. Kimchi and yogurt as well as for producing alcoholic beverages such as wine and beer fermentation occurs within the gastrointestinal tracts of all animals, including humans.

Below are some definitions of fermentation. They range from informal, general usages to more scientific definitions.

1. Preservation methods for food via microorganisms (general use).
2. Any process that produces alcoholic beverages or acidic dairy products (general use).
3. Any large-scale microbial process occurring with or without air (common definition used in industry).
4. Any energy-releasing metabolic process that takes place only under anaerobic conditions (becoming more scientific).
5. Any metabolic process that releases energy from a sugar or other organic molecule, does not require oxygen or an electron transport system, and uses an organic molecule as the final electron acceptor (most scientific).

Shri Vijay sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: Project

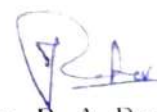
2019-20

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as fallows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

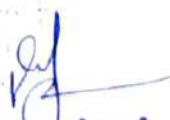
- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

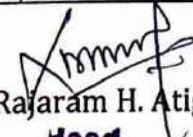
Department of Zoology

Student Centric Methods – 2019-20

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2019-20, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, wildlife photography competition under Wildlife week celebration, guest lecture and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	August to September 2019	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2019 to March 2020	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Guest lecture	24-08-2019 05-10-2019	Students got the information about entrepreneurship opportunities in Zoology Importance of Wildlife and its protection
4	Wildlife week celebration	05-10-2019	Photography skills, Knowledge of Wildlife
5	Study tours	December 2019 & January 2020	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
6	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2019 to March 2020	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. Rajaram H. Atigre)
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Dr. Vijaya R. Chavan)
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

**SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH
VADGAON**

Dept. of Zoology

List of Field Projects of B. Sc. III 2019-20

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Name of the Student	Title off the Project	Name of the Guide
1	Miss Bhate Gayatri Ramakant Miss Kshirsagar Nikita Navnath	Study of Birds in Peth Vadgaon and adjoining area	Dr. S. V. Maske
2	Miss Gavade Manisha Sanjay Miss Patil Poonam Sampat	Comparative study of some parameters of Drinking water in Peth Vadgaon	Dr. A. S. Pawar
3	Mr. Khadake Abhijit Amar Miss Tambvekar Prapti Vilas	Study of some spiders from Peth Vadgaon and adjacent area	Mr. J. A. Daunde
4	Miss Patel Hina Ashpak Miss Yadav Prajakta Sanjay	Study of diversity off Butterflies from Peth Vadgaon and adjacent area	Mr. K. A. Madane
5	Miss Patil Pranita Vishwanath Mr. Magar Pradip Ravindra	Study of some insect pests from Latawade and adjacent area	Dr. R. H. Atigre
6	Miss Pisal Mayuri Mahadev Mr. Patil Mahesh Rajendra	Role of Birda in Environment	Dr. R. H. Atigre

Dr. Rajaram Hindurao Atigre
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

**“COMPARATIVE STUDY OF SOME PARAMETERS OF
DRINKING WATER IN PETH-VADGAON”**

A Project Report Submitted to

Shivaji University, Kolhapur

For the partial fulfillment of

**Bachelors Degree in
ZOOLOGY**

By

Sr. No	Name of the Student	^{Roll} ~~Exam~~ No.
1	Miss. Gawade Manisha Sanjay.	1395
2	Miss. Patil Poonam Sampat.	1400

Under the Guidance of

Smt. Dr. Pawar A. S.

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

**Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth
Vadgaon, Dist. Kolhapur**

2019-2020

DECLARATION

We hereby declare that the present work in the form of project report entitled **“COMPARATIVE STUDY OF SOME PARAMETERS OF DRINKING WATER IN PETH-VADGAON”** is an original work carried out by us under the guidance of **Smt. Dr. Pawar A. S.** Asst. Prof. Department of zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. We also declare that this project report has not formed the basis for the award of any Degree / Diploma / Associate ship / Fellowship or other similar title to any candidate in any University.

Place: Peth vadgaon

Date: 9/3/2020

Sr. No	Name of the Student	Exam No.
1	Miss. Gawade Manisha Sanjay.	1395
2	Miss. Patil Poonam Sampat.	1400

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "STUDY OF SOME PARAMETERS OF DRINKING WATER IN PETH-VADGAON" submitted to the Shivaji University, Kolhapur, in partial fulfillment of the requirements for the award of the Degree of Bachelor of Science in Zoology, is a record of original research work done by Miss. Gawade Manisha Sanjay and Miss. Patil Poonam Sampat under our supervision and guidance and the project report has not formed the basis for the award of any Degree / Diploma / Associate ship / Fellowship or other similar title to any candidate of any University.

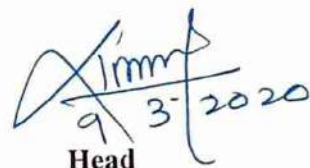
Place: Peth Vadgaon

Date: 9/3/2020

Dr. Pawar A. S.
Project Guide

Examined
9/3/2020
Examiner

Head
Head,
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

ACKNOWLEDGEMENT

We consider ourselves very fortunate to have worked under the inspiring guidance of **Smt. Dr. Pawar A.S.** Assistant Professor, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav arts and Science College, Peth vadgaon who introduced us to this modern area of research. He allowed us the freedom and independence to pursue our own research ideas. Without his intellectual contribution this project would have been impossible to complete. He shared advice and editorial comments freely; and his broad perspective on the field of animal behavior has enriched our education. His suggestions greatly improved our research, and his patience and understanding helped us through a busy last semester. Words are inadequate to express our thanks towards him.

We are also thankful to our principal **Dr. Chavan. V. R.** Madam and **Dr. Atigre R. H.**, Head of the department for providing all the facilities to carry out this work.

I am also thankful to **Dr. S.V. Maske, Mr. K. A. Madane, Mr. J. A. Daunde, Mrs. T. R. Thorvat, Mrs. A. A. Patil, Mrs. P. R. Pardeshi. & Mr. S. R. Sawant** for their support and guidance in the completion of the project. I am also thankful to **Shri Anil Ghabak** Lab. Attendant **Shri Ranjit Yadav** and **Shri Shrinivas Rongate**, Lab. Assistant for their all time help during the completion of the project.

We owe deep sense of gratitude to our parents for their constant encouragement tenure of this study.

Our whole hearted thanks are also due to all those who have directly or indirectly contributed to the successful completion of this work.

Miss. Gawade Manisha Sanjay.
Miss. Patil Poonam Sampat.

INDEX

Sr.NO	Chapter	Page no
1	Chapter I - Introduction	6 to 8
2	Chapter II - Material & methods	9 to 10
3	Chapter III - Observation & Results	11 to 13
4	Chapter IV - Discussion and Conclusion	14
5	Bibliography	15

Chapter I - Introduction

Water is said as liquid of life and it is the essence of all living processes. Water is universal solvent as it dissolves more substances than any other liquid without undergoing any chemical change. Thus water; the unique component of nature has played an important role in the life from molecules to man, hence since the time unmemorable the great human civilization has originated evolved and flourished around water resources. Water covers about 70% of the earth's surface but only 2.7% of the total water is fresh water, of which 1% is ice free water in the rivers, lakes, and atmosphere and as biological water. It has been estimated that only 0.00192% of the total water on the earth is available for human consumption Trivedi (1998).

Numerous anthropogenic activities like disposal of sewage & industrial water, recreational activities, excesses fertilization of lands and use of pesticides have threatened environment health of both surface and ground water. In addition to this, due to the uneven distribution of fresh water on earth, due to development thrust of man and due to difference in the per capita availability of water, the water has become scarce natural resources and national wealth. Water pollution now a day is considered not only in terms of public's health but also in terms of its conservation, aesthetics and preservation of natural beauty and resources. Water pollution has however threatened to reduce the quantity available in ponds, lakes, rivers and reservoirs due to disposal of sewage, industrial waste and due to other human activities (Trivedy and Chandrasekhar, 1999). Population explosion, industrialization, urbanization and development thrust of man have created these problems of water pollution. According to different surveys, 70 to 80 percent of the Indian water sources are polluted and different enteric diseases affect millions of the people every year. United Nations Organization report has

indicated that mortality of world population lack reliable sources of drinking water. Hence, now-a-day raw water from the water body is being analyzed for its utility like drinking, aquaculture, industrial and irrigation purpose.

India has rich fresh water resources in the form of rivers, lakes and rivulets. From all the resources in India, the total available fresh water is estimated to be 1900 billion cubic meters per year. About 80 % of this water is lost as surface run-off. The surface flow represents 97% of the available water. The water-spread area of reservoirs and tanks is about 3 million hectares; where as lakes and ponds of India measures more than 1.5 million hectares. In India there are about 1,17000 small and large natural and manmade fresh water bodies. (Ann. India, 1983). Every year there is an addition in the total water supply tanks, city water supply tanks, irrigation tanks, flood control reservoirs etc. Shrivastava et. al (1983) and Jain (1948) reported the approximate estimate of cultural water spread area as 2.3 million hectares in India.

Drinking water quality standards describes the quality parameters set for drinking water. Despite the truism that every human on this planet needs drinking water to survive and that water may contain many harmful constituents, there are no universally recognized and accepted international standards for drinking water. Even where standards do exist, and are applied, the permitted concentration of individual constituents may vary by as much as ten times from one set of standards to another.

Following table shows the standard values of parameters for quality of drinking water.

Physico-chemical parameters	Standard value for drinking water (by WHO)
Temperature	25 ⁰ C
pH	6.5-8.5
Total Dissolved Solids (T.D.S.)	500(extended upto 2000)
Dissolved Oxygen (D.O.)	7-11 mg/lit
Total alkalinity (as CaCO ₃)	200 (extended up to 600)
Conductivity	0.05-0.5 X10 ⁻³ micromhos/cm
Total Hardness	300 (extended up to 600)
Biological Oxygen Demand (B.O.D.)	350 mg/lit

Chapter II - Material and Method

Materials: - We selected three water resources for testing the quality of drinking used in Peth Vadgaon.

Methodology: - Following parameters are tested by using the methodology given against them by APHA

- i. Temperature – Temperature of the water was determined on site during sampling by inserting thermometer (0-100°C) in the water.
- ii. PH- PH was measured with the help of field ph-meter Hanno model champ.
- iii. Total Dissolved Solids- Presence of total dissolved solids in the sample water was estimated by evaporation dish at 103°C. The amount of total dissolved solid was calculated by determining residue. The calculation was carried out by using following formula –

$$\text{Total Dissolved solids (mg/lit.)} = \frac{\text{Wt. of residue} \times 1000}{\text{ml. of Sample}}$$

- iv. Conductivity- Conductivity was measured by conductometre.
- v. Dissolved oxygen (D.O.) - The dissolved oxygen was determined by Azide modification of Winkler's Idometric method (APHA 1989). The sample was collected in 300ml capacity glass stoppered bottles (B.O.D. bottles) without any bubbling. Then 2ml of each saturated manganous sulphate & alkaline iodide Azide solution were added. The precipitate was dissolved by adding 2ml of conc. H_2SO_4 in sample water and the liberated iodine was titrated against standard Sodium Thiosulphate (0.025N) solution using starch as an indicator. The end point is dark blue to colorless. The calculation was carried out with the help of following formula.

$$\text{D.O (mg/lit)} = \frac{0.1 \times \text{ml. Titant} \times 1000}{100}$$

- vi. Alkalinity - It was measured by titrating the sample with 0.1 N H_2SO_4 using methyl orange as an indicator. The alkalinity was calculated by following formula-

$$\text{Total alkalinity (as CaCO}_3\text{)} = \frac{\text{ml of acid required} \times \text{normality} \times 1000}{\text{ml of sample}}$$

- vii. Hardness - Hardness of water was determined by EDTA method as described in APHA (1989). The pH of the sample was increased to 10 with the help of ammonium buffer solution. Erichrome Black T indicator was added in this alkaline water sample, which forms a wine red complex of calcium and magnesium. The solution was titrated with std. EDTA solution. The EDTA breaks the complex and forms blue colored compound. The end point was permanent blue color. The amount of EDTA solution required was noted. The hardness of water sample was calculated by using following formula.

$$\text{Hardness (as CaCO}_3\text{mg/ltr)} = \frac{\text{ml of EDTA} \times 1000}{\text{ml of sample}}$$

- viii. Biological Oxygen Demand (BOD) - B.O.D. of water sample was determined by the methods described in APHA (1989). Four sample bottles were prepared as, two bottles containing diluted sample and remaining two containing dilution water (Blank). On first day Dissolved Oxygen was determined from one sample bottle & one blank bottle by Winkler's Azide method (APHA, 1989). The remaining bottles were incubated at 20°C for five days. After incubation period, the dissolved oxygen of these water samples was determined. The BOD was calculated as follows.

$$\text{B.O.D. mg/lit} = [(S_1 - S_5) - (B_1 - B_5)] \times \text{dilution factor}$$

Where S_1 = D.O. of sample on first day

S_5 = D.O. of sample after 5 day's incubation

B_1 = D.O. of blank water on first day

B_5 = D.O. of blank water after 5 day's incubation.

Chapter III - Observations and Results

In the present study "COMPARATIVE STUDY OF SOME PARAMETERS OF DRINKING WATER IN PETH-VADGAON" emphasis is given on quality of drinking water by considering some of the physico-chemical parameters. The underground water from bore well, River water from Warana River and Lake Water from Mahalaxmi Lake is used for drinking purpose in Peth Vadgaon. This water is tested with the materials and methodology as given in chapter II. Following observation were made.

Temperature

Table 1: Temperature of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical parameter	Underground water	River water	Mahalaxmi Lake
Temperature	29 ⁰ C	26.2 ⁰ C	26 ⁰ C

pH

Table 2: pH of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground water	River Water	Mahalaxmi Lake
pH	7.4	7.6	7.8

Total Dissolved solids (TDS):

Table 3: Total Dissolved Solids (T.D.S.) of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground water	River water	Mahalaxmi lake
Total Dissolved Solids (T.D.S.)	8 mg/lit	8 mg/lit	1 mg/lit

Conductivity:

Table 4: Conductivity of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground water	River Water	Mahalaxmi lake
Conductivity	0.827	0.122	0.370

Dissolved oxygen: (DO)

Table 5: Dissolved Oxygen (D.O.) of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground water	River water	Mahalaxmi lake
Dissolved Oxygen	8.3 mg/lit	8 mg/lit	1 mg/lit

Alkalinity:

Table 7: Alkalinity of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground water	River Water	Mahalaxmi lake
Alkalinity	128 PPM	0 PPM	44 PPM

Total hardness:

Table 8: Total Hardness of 3 water resources used in Peth-Vadgaon

Physico-Chemical Parameter	Underground Water	River water	Mahalaxmi lake
Total Hardness	0.192	0.172	0.228

pH Meter

Conductometer

Students involved in Titration

Chapter IV - Discussion and Conclusion

Some physico chemical parameters of underground water, Running water and Lake Water are tested to check the quality of drinking water from Peth Vadgaon. The observations are compared with the standards for drinking water given by World Health Organization.

The temperature of the drinking water of all the three sources is found normal as per the standards by World Health Organization. The pH of the drinking water of all the three sources is also found normal which is 7.4, 7.6 and 7.8 for underground water, Running water and Lake Water respectively. This is as per the standards by World Health Organization. The TDS of the drinking water of all the three sources is also found normal which is 8 mg/L, 8 mg/L and 1 mg/L for underground water, Running water and Lake Water respectively. This is as per the standards by World Health Organization. The conductivity of the drinking water of all the three sources is also found normal which is 0.827 microhms/cm, 0.122 microhms/cm 0.370 microhms/cm for underground water, Running water and Lake Water respectively. This is as per the standards by World Health Organization. The dissolved oxygen of the drinking water of underground water and Running water is also found normal which is 8.3 mg/L and 8 mg/L respectively. But the dissolved oxygen of Lake Water is 1 mg/L which is quiet less than the standards. This is as per the standards by World Health Organization. The alkalinity of the drinking water of all the three sources is also found normal which is 128 PPM, 0 PPM and 44 PPM, for underground water, Running water and Lake Water respectively. This is as per the standards by World Health Organization. The total hardness of the drinking water of all the three sources is also found normal which is 0.192 mg/L, 0.172 mg/L and 0.228 mg/L for underground water, Running water and Lake Water respectively. This is as per the standards by World Health Organization.

BIBLIOGRAPHY

A. JOURNALS

1. Agarkar S. V., Bhosale A. B., P. M. Patil (1998): Physico-chemical analysis of drinking water from Buldhana Dist. (M. S.) *J. Aqua. Biol.* 13 (1&2) pp 62 – 63.
2. Ayai Pillai (1999): Physico chemical studies of drinking water of Durg Municipality *Poll. Res.* 18(1): 49-51
3. Bandella N. N., Vaidya D. P. (1998): Seasonal temperature changes and their influence on the level of Carbon Dioxide and pH in Barul dam water *J. Aqua Biol* 13 (1&2): 43-46
4. Bankar and Desmukh (2004): Bacteriological characteristics of Drinking water form public places in Satara Dist. Maharashtra. *J. Aqua.* Vol. 19(2): 1 – 6.
5. Dhembare A. J. (1998): Ground water characteristics and their significance with special reference to public health in Pravara Area, Maharashtra *Poll. Res.* 17 (1): 87-90
6. Dhembare A. J. and Pondhe G. M. (1997): Correlation of ground water Parameter of Pravara area Maharashtra State, India Vol. 12 (1&2): 32 – 33.
7. Fokmare A. K. and Musaddia M. (2001): Comparative studies of Physico-chemical and Bacteriological quality of surface and Ground water at Akola (M.S.) *Pollution Research* Vol. 4(1).

B. BOOKS

1. A.P.H.A. (1980): Standard Methods for the Examination of water and Waste Water (19th Ed) *American Public Health Association and Water pollution control federation* Washington D. C. pp 1134.
2. APHA (1998): Standard Methods for the examination of water and Waste Water 20th ed. *APHA, AWWA and WEF.* N. W. Washington D. C

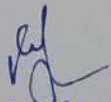
Students Projects
2019-2020

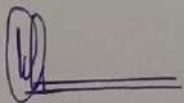
Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon
Department of Mathematics

Roll No	Name	Title of Project	Guide	Remark
1476	Autade Pragati P.	Harmonic Analysis	Mr.D.B.Patil	Good
1477	Babar Priyanka S.	Applications of PDE	Mr.D.B.Patil	Good
1478	Chiibade Rutuja B.	Maths in Biology	Mr.D.B.Patil	Good
1479	Chougule Aishwarya S.	Punctuation Marks In Mathematics and Metamathematics	Mr.D.B.Patil	Good
1480	Chougule Ganesh S.	Early History in Maths	Mr.D.B.Patil	Good
1481	Desai Vardhaman R.	The Most Beautiful Formulae's	Mr.D.B.Patil	Good
1482	Dhanavade Hemlata D.	Root 2 as a Irrational Numbers	Mr.D.B.Patil	Good
1483	Khot Dipali V.	Magic Square	Mr.D.B.Patil	Good
1484	Lugade Aarti A.	Golden Ratios	Mr.D.B.Patil	Good
1485	Mali Suntia S.	Maths in Finance	Mr.D.B.Patil	Good
1486	Mane Komal S.	Maths in Various fields	Mr.D.B.Patil	Good
1487	Mane Namrata S.	Maths Magic -Tricks and Methods	Mr.D.B.Patil	Good
1488	Momin Sadaf S.	Maths in Various fields	Mr.D.B.Patil	Good
1489	Narute Prajakta D.	Linear Diaphonic Equations	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1490	Nerlekar Swapnil N.	Vedic Mathematics	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1491	Patil Asmita A.	Graph Theory	Mr.A.P.Kumbhar	Good

1492	Patil Gayatri R.	Game Theory	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1493	Patil Mayur P.	Impossible constructions in Maths	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1494	Patil Namrata N.	Differential Calculus	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1495	Patil Pranoti R.	Transcendental Number	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1496	Patil Pratibha P.	The Life Blood of Mathematics	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1497	Patil Rutuja T.	The Pigeonhole principle	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1498	Patil Shubhangi V.	Linear Programming Problems	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1499	Patil Trushal S.	Duckworth –Lewis-Stern Method	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1500	Patil Vaishnavi S.	Graph Theory With Application	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1501	Patil Vidula M.	Barcodes	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1502	Pendhari Irfan Y.	Origami	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1503	Powar Nikhil A.	Knot Theory	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1504	Punale Archana B.	Applications of Maths in Real Life	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1505	Salunkhe Dhanashree R.	Graph Theory With Application	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1506	Sankpal Sonali S.	Magic Square	Mr.A.P.Kumbhar	Good
1507	Sawant Aishwarya R.	Fibonacci Sequences	Mr.A.P.Kumbhar	Good

Principal
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Head
 Department of Mathematics
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Seat No. :-

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's

**Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon**

A

PROJECT REPORT ON

DUCKWORTH-LEWIS-STERN (D/L/S) METHOD

As partial fulfillment of the Degree of

BACHELOR OF SCIENCE

In Mathematics

Submitted by

Mr. Trushal Sunil Patil

Under the Guidance of

Prof. D.B. Patil

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

2019-2020

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon.

Department of Mathematics

CERTIFICATE

This is certify that the project report entitled " Duckworth-Lewis-Stern (D/L/S) Method " submitted by Mr. Trushal Sunil Patil , As a partial fulfillment of B.Sc. III in Mathematics to Shree Vijaysinha Yadhav Art and Science College, Peth Vadgaon.

This project has been completed under guidance and supervision. In the best of knowledge and belief, the matter presented in this project report has not been submitted elsewhere for any other purpose.

Date: 17/02/2020

Place: Peth Vadgaon.

Head
Department of Mathematics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

17-02-2020
Project Guide

Miss S. B. Patil

Examiner

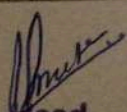
Head of Department

Prof. Mr. D.B. Patil

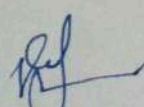

**SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE,
PETH VADGAON
DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE
PROJECT LIST
2019-2020**

Sr.No	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME	GUIDE NAME
1	Barwade Dipali Krishnat	Resturent billing	Miss. Mohite S. M.
2	Bhosale Anuksha Rajendra	Attendance Management System	Miss. Patil P.S.
3	Bhosale Pratiksha Sambhaji Salunkhe Mayuri Baburao	Parking Ticket Management.	Miss. Patil P.S.
4	Chavan Pratiksha Balaso	Bazar management	Miss. Mohite S. M.
5	Chavan Sourabh Sadashiv Sutar Prashant Popatrao	Train Management	Miss. Patil P.S.
6	Dige Pritam Shreyansh Suryavanshi Ashish Anil	Airport Management	Miss. Patil P.S.
7	Ganbavale Asmita Ananda	Cycle world	Miss. Mohite S. M.
8	Gidde Harshda Raghunath	Hospital Mangement System	Miss. Patil P.S.
9	Hajare Ujwala Mangesh	Cloud Media Storage	Miss. Patil S. S.
10	Kadam Raj Dhanaji	Evaluation of academic performance	Miss. Mohite S. M.

Head
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

11	Kakade Megha Gundopant	Health administration	Miss. Patil P.S.
12	Kshirsagar Shivani Vishnu	Matrimonial portal project	Miss. Patil S. S.
13	Naik Aruna Ananda Suryavanshi Ashwarya Suresh	Online blood bank project	Miss. Mohite S. M.
14	Naik Snehal Suresh	Leave Management system	Miss. Patil P.S.
15	Nikam Mayuri Jaysingrao	Calendar event in php	Miss. Patil S. S.
16	Patil Harshda Jaysing Salagar Rohini Appaso	Loan management system	Miss. Mohite S. M.
17	Patil Jyotsana Dinkar	Gym management	Miss. Patil P.S.
18	Patil Mayuri Mahadev Shinge Priti Prakash	Online book store system	Miss. Patil S. S.
19	Patil Shashank Shrirang	Payroll management system	Miss. Mohite S. M.

A
PROJECT REPORT
ON
"ONLINE DOCTORS APPOINTMENT SYSTEM"
FOR
PERSONAL AND PUBLIC USE
SUBMITTED TO,

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal Sanchalit

SHRI. VIJAYSINHA YADAVARTS AND
SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON
BY

Miss. AISHWARYA SURESH SURYAWANSHI

UNDER THE GUIDENCE OF

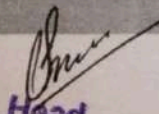
Prof. Mrs. Sujata Patil (M.Sc)

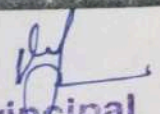

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Year 2019-2020

Head
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

DECLARATION

We undersigned, hereby declare that the project entitled '*Online Doctors Appointment System*' is original work prepared by us under the guidance of Prof. Mrs. Sujata Patil. The empirical findings in this report are based on the data collected by us. The matter presented in this report is not copied from any other source.

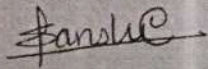
We understand that any such copying reliable to be punished in any way that the university authority they fit.

This work is humbly submitted to "Shivaji University Kolhapur" for the degree of "Bachelor of Science (Computer Science)" for us.

Thanking you.

Place: Peth Vadgoan

Date: 01/03/2020

Miss. Aishwarya Suresh Suryawanshi

CERTIFICATE

This is to certify that, Miss. Aishwarya Suresh Suryawanshi have completed their project work on "Online Doctors Appointment System" for Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth-Vadgaon. In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Science (Computer Science)" during the year 2019-2020 affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

The work has been carried out under my guidance. To best of Knowledge and breif, the matter present in this project has not been submitted earlier and is has original work. This project works shows their hard work and sincere effort.

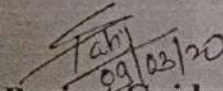
Project Name: "Online Doctors Appointment System"

Front End: "PHP"

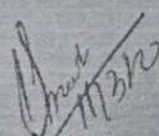
Back End: "Mysql"

Date:- 11/03/2020

Place:- Peth Vadgaon

Project Guide

Examiner

Head of Department

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

2020/07/16 13:32

ACKNOWLEDGEMENT

We have great pleasure in the submission of project entitled "Online Doctors Appointment System" for "Shri.Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Vadgaon". In partial fulfillment of the award of bachelor of Computer Science submission to Shivaji University, Kolhapur. While submitting this project, we take this opportunity to thank those directly or indirectly related to project work without their active co-operation and guidance it would not completely in time. At the outset, we keep on records our deep sense of attitude towards our project guide outset Prof. Mrs.Sujata Patil, who gave guidance right from initial stage of project on offered us several suggestion for developing project in systematic and presentable manner.

We are also thankful to all staff members of Computer Science Department. In the end we express our grattitude our friends and parents who inspire us during this work.

Date: 11/03/2020

Place: Peth Vadgaon.

Miss.Aishwarya Suresh Suryawanshi

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

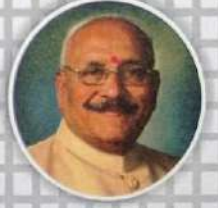
NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.2: Average percentage of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during last five years

1.3.2.1: Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship year-wise during last five years

Sr. No.	Content
01	Project lists along with sample Project (2018-19)

बी.ए. भाग - ३

मराठी

अर्थसत्र २०१८-२०१९

गट प्रकल्प

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	छंद आणि वृत्त	<u>Chavhan</u>	५०१
२	चव्हाण शुभम राजाराम			५०२
३	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
४	जामदार शिवराज सुनिल		<u>Shiv</u>	५०४
५	जासुद शितल राजेंद्र		<u>R. Jasud</u>	५०५

६	खोत शिवानी भगवान		~~खोत~~	५०६
७	कोळी अमित संभाजी		~~अमित~~	५०७
८	मिरजे अकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
९	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
१०	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
११	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय	Roll No.	रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	शब्दांच्या जाती		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		~~A.A. Jadhav~~	५०२
३	जामदार शिवराज सुनिल		~~Shiv~~	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		~~R.Jasud~~	५०५
५	खोत शिवानी भगवान		~~S.B.Khot~~	५०६
६	कोळी अमित संभाजी		~~अमित~~	५०७
७	मिरजे अकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	शाहिरी वाङ्मय सवेचा परिचय		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		~~A.A. Jadhav~~	५०२
३	जामदार शिवराज सुनिल		~~Shiv~~	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		~~R.Jasud~~	५०५
५	खोत शिवानी भगवान		~~S.B.Khot~~	५०६
६	कोळी अमित संभाजी		~~अमित~~	५०७
७	मिरजे अंकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

Barde
Dhevalkar V

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय	सही	रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	कथा आणि कविता लेखन		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		Shiv	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		R. Jasud	५०५
५	खोत शिवानी भगवान			५०६
६	कोळी अमित संभाजी		अमित संभाजी	५०७
७	मिरजे अंकिता कलगोंडा		A.K. Mirje	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		P.P. Patil	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		V.Y. Patil	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		Poo. W. Patil	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	छलित साहित्य स्वरूप		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		Shiv	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		R. Jasud	५०५
५	खोत शिवानी भगवान			५०६
६	कोळी अमित संभाजी		अमित संभाजी	५०७
७	मिरजे अंकिता कलगोंडा		A.K. Mirje	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		P.P. Patil	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		V.Y. Patil	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		Poo. W. Patil	५११

Davale
Dhavale R.V

Principal
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री विजयसिंह यादव कॉलेज पेंठ
वडगाव

मराठी विभाग

सन - २०१८ - २०१९

शिवाजी विद्यापीठ प्रकल्प

द्वितीय सत्र

पेपर १६

पेपरचे नावः वाङ्मय प्रवाहाने अध्ययन

शिर्षकः- दलित साहित्य

पिढ्यचे नावः- अमित संभाजी कोळी

रोल नं - ५०७

मार्गदर्शकः- मा. रामचंद्र टवळे

Dhavarle

Dhavarle R. V

Principal -

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

दमित साहित्य व्याख्या, प्रेरणा, स्वरूप स्पष्ट करा

1960 नंतर मात्र मराठी वाङ्मय प्रांतात जवळच्या विचारधारा येऊ लागल्या त्यातून नवी तरुण पिढी मेखन करू लागली. समाज प्रयोगाचे पहिले पर्व संपून दुसरे पर्व सुरू झाले. फुले, मोकलितवादी यांचे समाजहोनाचे कार्य संपुष्टात येऊन लिंक, छापी, आवडकर युग सुरू झाले. पुढे देश स्वतंत्र्य झाला, पण मराठी वाङ्मय मात्र एका विशिष्ट चौकटीत बांधित होते.

1960 नंतर मात्र मराठी साहित्य प्रवाहात, अस्मिता साहित्य, दमित साहित्य, आदिवासी साहित्य, स्मो-वादी साहित्य असे विविध प्रवाह नावाक्याला येत गेले. पण 20-्या अर्द्याने साठोत्तर मराठी साहित्यातील 'दमित साहित्य' हा प्रवाह नावाक्याला आला आणि त्याने स्वतंत्रपणे आपली नवी ओळख साहित्य प्रांतात करून दिली साहित्याने प्रचलित मराठी वाङ्मयात मोलाची भर घातली; तसेच इतर साहित्यप्रवाहांच्या मागाने आपले वेगळेपणाची सिद्ध केले.

मराठी साहित्याने दुर्मलित ठेवलेल्या समाजमनाचे, अपेक्षित जीवनाचे चित्रण दमित साहित्य प्रवाहाने सामाजिक जाणिवेतून केले. यातूनच दमित साहित्य प्रवाहाचा अर्थ झाला.

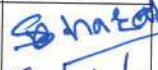
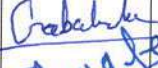

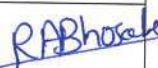

* विषयविवेचन

दमितांच्या जीवनाचे अखोल चित्रण अनुभवा-च्या आधारे करून अपेक्षितांना समाजाच्या स्मोर आणून ही समाजव्यवस्था बदलविण्याची ताकद ज्या साहित्यात असेल त्याला दमित साहित्य मानावे. दमित साहित्य हे सामाजिक जबाबदारी देऊन जन्माला आलेले आहे. वे-पण साहित्यनिर्मिती हा इच्छा व्यक्ती या साहित्याचा नाही सामाजिक परिवर्तनाची मोठी जबाबदारी या साहि-

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट- २०१८-१९

रोल नं	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१४	१.भारती सीमा सुरेश	१. दोहरा अभिशाप नारी जीवन की समस्या	
५१७	२.दबडे अनिल बाळू	२. डायरी स्वरूप, तत्व और प्रकार	
५१६	३.चौगुले प्रियांका	३. मातीराम, बिहारी, केशवदास एक अध्ययन	
५२०	प्रकाश	४. अनुवाद के प्रकार और गुण	
५२१	४.नलावडे सोनुली मारुती	५. भाषा विज्ञान की परिभाषा और महत्व	
	५.निकम विनय भीमराव		
५१५	१.भोसले रेश्मा	१. आना इस देश के उपन्यास की कथावस्तू	
५१८	अशोक	२. आलोचना के प्रकार और आलोचक के गुण	
५१९	२.मुल्लांनी	३. प्रयोगवाद और साठोत्तरी कविता	
५२२	सदामहुसेन हानिफ	४. इंटरनेट, फेसबुक, , ईमेल एक अध्ययन	
५२३	३.नदाफ सोहेल हिम्मत	५. भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	
	४.पाटील तृप्ती चंद्रकांत		
	५.सासणे राहुल मोहन		

Head
 Department of Hindi
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेठ वडगांव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगांव.

हिंदी विभाग

09/10

प्रोजेक्ट का नाम – डायरी के स्वरूप तत्त्व और प्रकार

– अभ्यासक –

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
01	भारती सीमा सुरेश	514	Bharati
02	नलवडे सोनुली मारुती	520	Nalvade
03	दबडे अनिल बाळू	517	Dabade
04	चौगुले प्रियांका प्रकाश	516	Chougule
05	निकम विनय भिमराव	521	Nikam

मार्गदर्शक – डॉ. एन. आय. शेख.

डॉ. वर्षारणी सहदेव.

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन – 2018 – 2019

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur,

डायरी के तत्त्व

डायरीशैली आत्मकथा परक, भावप्रबल, गहन विधा है। डायरी का शाब्दिक अर्थ प्रतिदिन की घटनाओं का प्रभावी ढंग से लेखन है। डायरी या दैनिक लेखन में उस प्रकार की प्रवृत्ति वाले लेखक अपने दैनिक अनुभवों का, भेटवार्ताओं का स्थानिक निरक्षणों का विवरण देते हैं। डायरी के तत्त्व निम्न प्रकार हैं। -

① वर्ण विषय :-

किसी डायरी की विषयवस्तु घटना, व्यक्ति, वातावरण, दृश्य, भाव, विचार समस्या आदि पर आधारित होती है। घटनाएँ डायरी का आधार होती हैं। घटनाएँ आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वैयक्तिक समस्या मूलक आदि अनेक प्रकार की होती हैं, जिनका संबंध डायरी लेखक से होता है।

डायरी लेखक लिखते समय जिन प्रसंगों का चुनाव करता है, उससे ही उसकी रीचकता सिद्ध हो जाती है। विषय का यह चुनाव कृत्रिम पद्धति से अथवा जानबुझकर न हो, वह उपन्यास हो। इस विषय वर्णन की अपनी कुछ शर्तें हैं।

② वर्णन में रीचकता :-

पाठक का मन उसकी ओर आकृष्ट हो इसलिए उसमें रीचकता होनी चाहिए। यह रीचकता दो कारणों से आ सकती है - कौतुहल और नवीनता। अर्थात् घटनाओं के वर्णन में संक्षिप्तता का होना भी जरूरी है।

③ घटनाओं में क्रमबद्धता :-

डायरी लेखन में सुसंगठितता और तर्कशुद्धता होनी चाहिए।

Seminar presentation - Literary Criticism and Appreciation

Semester V paper No. VII (2018-2019)

[illegible]

26.

CD, S. P. Pacific

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Dr. parvaz A.L

Scrymgeour

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

STUDENT SEMINAR 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Lyrical Types
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	Sonnet as a form of Lyric
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Critical Appreciation of ' The Flea'
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Andrew Marvell's ' To His Coy Mistress'
05	531	Mr. More RohitPandurang	The Elegy
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	To Mrs M.B. On Her Birthday
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	The Metaphysical Poetry
08	534	Ms.PowarNehaGovind	Description of Beauty in' Song To A Fair'
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	' Come With Me' As A Pastoral Poem
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Shall I Compare Thee To A Summer's Day

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kr

1. List of students
2. List of topics
3. List of poems
4. List of authors

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

STUDENT SEMINAR 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Use of Magic in the "The Tempest"
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	Shakespearean Drama
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Character sketch of Caliban
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Character sketch of Prospero
05	531	Mr. More RohitPandurang	The Tempest as a Romance
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	Elements of Drama
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	Use of Magic in The Tempest
08	534	Ms.PowarNehaGovind	Character sketch of Miranda
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	Prospero and Miranda
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Ferdinand and Miranda

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बॉक
नॉनर्स १०, १००, २०००
२०००, १००, १००, १००
१००, १००, १००, १००

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON
INTERNAL EVALUATION CHART 2018 -2019

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English
Seminar

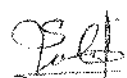
PAPER: Understanding Novel

NAME OF TEACHER: Dr. Yadav P. P.

Sr. No.	Name of the Student	Project Title
525	Miss. Koli Priyanka Manoj	Critical Analysis of Matteo
527	Miss. Kumbhar Nikita Krishnath	Character Sketch of Matteo
528	Miss. Landage Asmita Annasaheb	Critical Analysis of Laila
530	Miss. Mhettar Shruti Sanjay	Realistic Novel
531	Mr. More Rohit Pandurang	Minor Characters in the novel Journey to Ithaca
532	Miss. Patil Pooja Kiran	Science Fiction
533	Mr. Pawar Sharad Balaso	Transfiction
534	Miss. Powar Neha govind	Character Sketch of Laila
535	Miss. Shaikh Saniya Balekhan	Character Sketch of Sophie
536	Mr. Vaychal Vipul Vijay	Campus Novel

Teachers Signature

(Dr. P.P. Yadav)

 (Dr. S. P. Patil)

Head

Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Semester V paper No. XI (2018-2019)

EC
(D.B.S.P. Padhi)

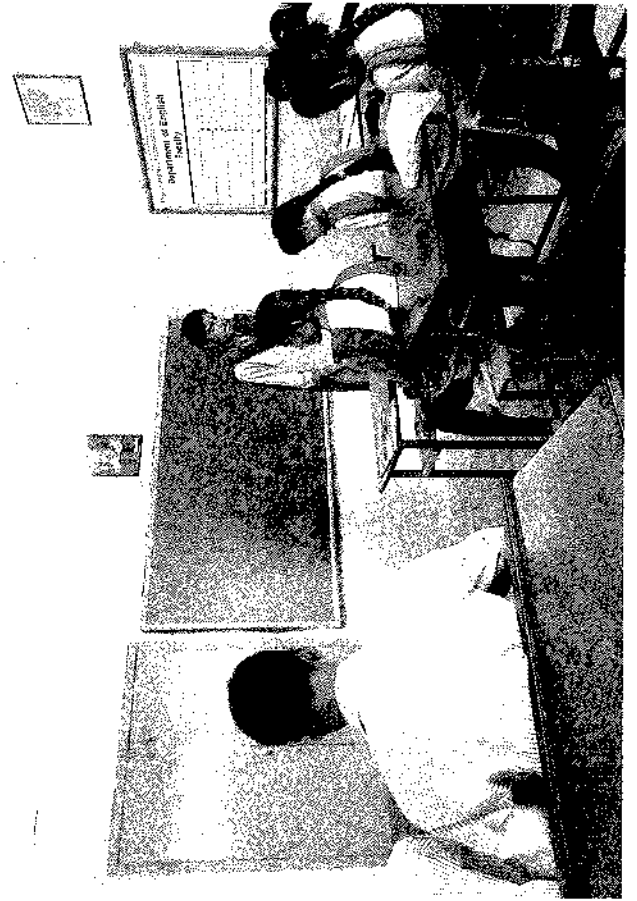
100. power A.L.

Storvick

Shri. Vijaysinha Yadav College,
Peth Vadgaon

Department of English

"Seminar Paper Presentation"

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan
Prasarak Seva Mandal's
Shri Vijaysinha Yadav
Arts & Science College

Year - 2018 - 2019

Teacher Name - Mr. S.P. Patil

Name - patil pooja kiran

Class - B.A III

Subject - Poetry

Roll NO - 532

Paper NO -

Topic Name - To the M. B. & M. B.

Birthday

Seen & Verified

(Dr. S.P. Patil)
Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Introduction

Alexander Pope was born in London on 21st May 1688. His parents were Catholics. As a result, he did not get admission to any public school. Little Alexander learned to read and write by himself. A priest, however, gave him lessons in Greek and Latin. He was a voracious reader and liked to read anything, especially poetry. His love of reading was also due to his physical deformity. Though a boy with a handsome face, he was a dwarf by stature and a little deformed. This physical stature was a result of a severe illness in his boyhood. Pope never enjoyed good health. His life was one long disease. Constant care and nursing was the need of his life. Headache was his lifelong headache.

This resulted in his being irritable and impatient. He could not tolerate being spoken to and shunned company. This may probably explain why he had few friends and many enemies. He was a generous and sincere person to his few friends but very severe with his enemies. His literary career is a career of quarrels and literary disputes with those with whom he disagreed or those whom he disapproved. That is why in his days he was famous for his quarrels with a number of persons that included people like Wycherley, Henry Cromwell and Addison. Pope died on 30th May 1744.

Pope's age is called the Augustan Age. The writers of this period were inspired by the classical poets of the period, when King Augustus ruled the Roman Empire. Horace, Ovid and other classical writers were their models. However, Pope dominated the literature of his day so much that the period got

the name the Age of Pope.

The literary career of Pope begins in the real sense with the "Essay on Criticism", which made him famous. In this and in later poems he virtually followed the advice of Walsh, who advised him to seek correctness in versification, language and everything he did in the field of literature. The poetic career of Pope can be analyzed divided in (A) Pastoral Poems

(B) Didactic Poems (C) Satiric Poems and (D) Other Poems.

The poem we are supposed to study belongs to the last group. Mrs. M. B. in the title has been identified as Mrs. Martha Blount, a close friend of not only Alexander Pope but of the Pope family. On our friend's birthday we send him a wish today on face-book, what's app or mobile phone. We say "Happy Birthday Dear --" or "many, many happy returns of the day Dear --". Here Pope does the same. But that is not just a wish or a blessing. There is much more hidden under it. We will discover it and look at it in details as we go through the poem.

To Mrs. M.B. On Her Birthday

—by Alexander Pope

Oh be thou blest with all that Heav'n can send,
Long Health, long Youth, long pleasure, and a Friend:
Not with those Toys the female world admire,
Riches that vex, and Vanities that tire.
With added years if Life bring nothing new,
But, like a sieve, let ev'ry blessing thro'.
Some joy still lost, as each vain year runs o'er,
And all we gain, some sad Reflection more;
Is that a Birth-day? 'tis alas! too clear,
'Tis but the funeral of the former year.
Let joy or Ease, let Affluence or content,
And the gay Conscience of a life well spent,
Calm ev'ry thought, inspire ev'ry grace.
Glow in thy heart, and smile upon thy face.
Let day improve on day, and year on year,
Without a pain, a Trouble, or a Fear:
Till Death unfelt that tender frame destroy,
In some soft Dream, or Extasy of joy,
Peaceful sleep out the sabbath of the Tomb,
And wake to Raptures in a Life to come.

Summary

Happy birthday, Dear Mrs. M.B. May god bless you with all the gifts. He can bestow on you, such as long health, long youth, long pleasure and a real friend. But let you be spared from the things that ladies normally love, such as riches, vanities.

If life brings nothing new to you with the added years and lets every blessing go away out of you as through a sieve such as joys and useless years run over, how can it be called a Birth-Day? On the contrary, it is the funeral of the former year.

So let joy, ease, riches, satisfaction and conscience of life be used properly and let calmness encourage every grace in you. Let there be glow in your heart and smile on your face. Let every day and every year prove better to the previous one. Let there be no pain, trouble or fear in your life till you breathe your last, and let death destroy bring your end without giving you any trouble. It should be like a soft, joyful dream and a peaceful sleep that god enjoyed on the sabbath day and in your next life you should enjoy all ecstasies.

Group Project - Literary Criticism and Appreciation

Semester VI paper No. XII (2018-2019)

Sr. No.	Name of student	Roll No.	Title of Group Project	Marks
1	Landage Asmita Annasaheb	528	Critical Appreciation of Poem	09
	Mhetar Shruti Sanjay	530		09
	Patil Pooja Kiran	532		09
	Pawar Neha Govind	534		09
2	Shaikh Saniya Balekhan	535	Romantic Criticism, fancy & imagination	09
	Koli Priyanka Manoj	525		09
	Pawar Shrad Balaso	533		09
	More Rohit Pandurang	531		09
	Vaychal Vipul Vijay	536		09

(Dr. Pooja A. L.)

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yedav
Peth Vadgaon, Dist. Solapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Amrita Pritam: Modern Indian Women Poet
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	-----
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	World Famous Churches
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	World Famous Churches
05	531	Mr. More RohitPandurang	NandiniSahu : Modern Indian Women Poet
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	World Famous Churches
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	GauriDeshpande: Modern Indian Women Poet
08	534	Ms.PowarNehaGovind	World Famous Churches
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	Kamala Das
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Sarojini Naidu

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	National School of Drama
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	-----
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Elizabethan Theatres
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Victorian Theatres
05	531	Mr. More RohitPandurang	National School of Drama
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	Theatres of Ancient Rome
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	Whistling Woods International
08	534	Ms.PowarNehaGovind	World Famous Elizabethan Theatres
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	SangeetNatakAkademi
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	National Centre for Performing Arts

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

10/11/19
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

INTERNAL EVALUATION CHART 2018 -2019

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: Understanding Novel

NAME OF TEACHER: Dr. Yadav P. P.

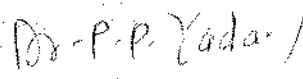
Group Project List

Sr. No.	Name of the Student	Seminar Title
525	Miss. Koli Priyanka Manoj	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
527	Miss. Kumbhar Nikita Krishanath	-
528	Miss. Landage Asmita Annasaheb	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
530	Miss. Mhettar Shruti Sanjay	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
531	Mr. More Rohit Pandurang	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
532	Miss. Patil Pooja Kiran	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
533	Mr. Pawar Sharad Balaso	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
534	Miss. Powar Neha Govind	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
535	Miss. Shaikh Saniya Balekhan	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
536	Mr. Vaychal Vipul Vijay	Major and Minor Characters in the Novel Baromas

C.D.S. P. Patil

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yada
Peth Vadgaon

Teachers Signature

Dr. P. P. Yadav

Group Project (Structure and function of English Language)

Semester VI paper No. XVI (2018-2019)

Sr. No.	Name of student	Roll No.	Title of Group Project	Marks
1	Landage Asmita Annasaheb	528	Finite and Non Finite Cluses	09
	Mhetar Shruti Sanjay	530		09
	Patil Pooja Kiran	532		09
	Pawar Neha Govind	534		09
2	Shaikh Saniya Balekhan	535	Cohesive Devices and Discourse Analysis	09
	Koli Priyanka Manoj	525		09
	Pawar Shrad Balaso	533		09
	More Rohit Pandurang	531		09
	Vaychal Vipul Vijay	536		09

(Dr. Pawan A.T.)

(Dr. S. P. Patil)
Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Activity No: 01

Name of Activity: **Inaugural Function of COC in Spoken English and Vijaywant Film Society**

Date and Time: **16-08-2018 (10.00 am to 12.00 pm.)**

Target Group: **Arts and Science faculty students**

Venue : **Seminar Hall, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College.**

Name of Organizer: **Department of English**

Name of Resource Person: **Chief Guest: Dr. A. M. Sarwade**

Head, Department of English, SUK

Guest of Honour: Dr. Y.B.Gonde

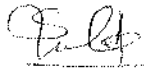
Principal, Shankarrao Jagtap Arts& Commerce College, Wagholi

Details of the Event:

Department of English successfully runs a COC in Spoken English since 2016 sponsored by UGC, New Delhi. For the academic year 2018-19, the inauguration of the course was performed by the auspicious hands of Dr. A. M. Sarawade and in presence of Dr. Y. B. Gonde.

The department has initiated an innovative activity of screening classical movies for the students under the “Vijaywant Film Society” in association with Federation of Film Societies of Western Region, Mumbai.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Activity No: 2

Name of Activity:	MoU with Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur
Date and Time:	21-08-2018
Target Group:	Arts Faculty students
Venue :	Hon. Principal Cabin
Name of Organizer:	Dr. S. P. Patil, Head, Department of English, Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College and Dr. C. R. Chougule, Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur

Details of the Event:

An MoU was signed between the two colleges for exchange and collaboration for Research, Student and Faculty Exchange, Joint organization of Seminars, Conferences and Workshops. This initiative was targeted for the benefit and development of students and faculty members.

Objectives of the MoU:

1. To promote and enhance academic interest.
2. To provide advice for implementation of quality education.
3. To encourage bright student of both colleges for graduate and post graduate education.
4. To conduct joint supervision of research projects.
5. To imbibe literary and aesthetic approach among the students.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 3

Title: Guest Lecture on regarding "How to Face an Interview" and "William Blake's poem The Sick Rose".

Your lecture has been scheduled for B. A. III (Compulsory English) on Monday, 29th October, 2018. Please convey your acceptance. Waiting for your positive reply.

Level: College Level

Platform: Offline

Stakeholders: 84

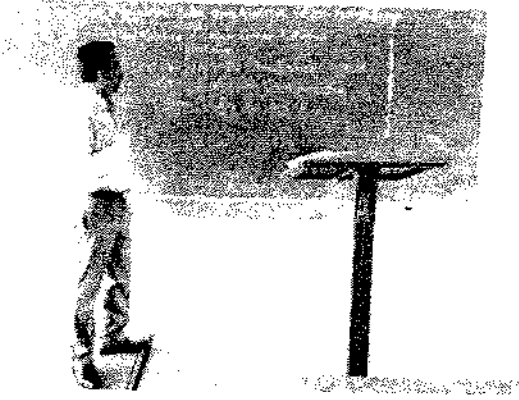
Date: 29th October, 2018

Time: 11.00 a.m.

Resource Person: Dr. Chandrakant Chougule,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur

Details:

The lecture was scheduled for B. A. III (Compulsory English) regarding "How to Face an Interview" and "William Blake's poem The Sick Rose".

Dr. Chandrakant Chougule,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur

Place: Peth Vadgaon

Date: 03/09/2020

Dr. Suresh P. Patil

Head

Department of English
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 4

Title: Students Exchange Programme Under MoU

College Name: Gopal Krishna College, Kolhapur

Level: College Level

Platform: Offline

Stakeholders: 16

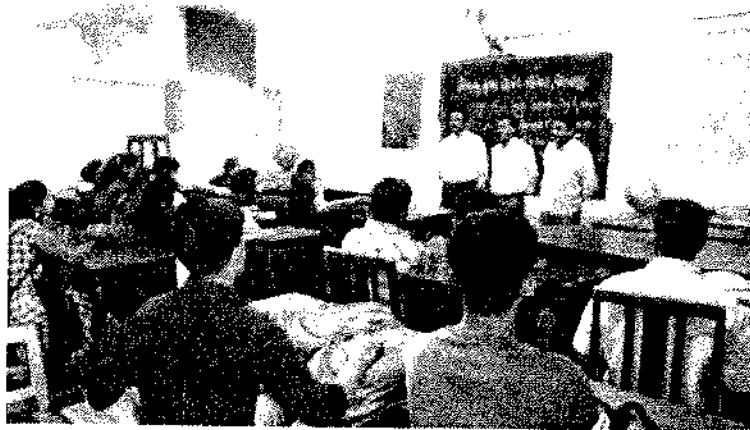
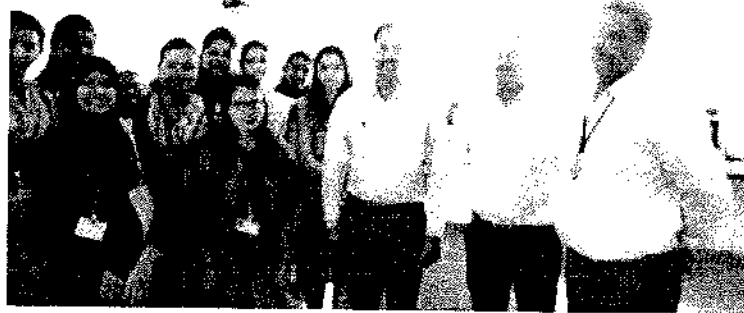
Date: 12th December, 2018

Time: 11.00 am to 02.00 pm

Participants Person: Dr. Chandrakant Chougule,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur
And Students of English Department

Details.

The students of Shri. Gopal Krishna College, Kolhapur visited our college to see the language lab facility, library facility and teaching-learning processed conducted in the college.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Place: Peth Vadgaon

Date: 03-09-2020

Dr. Suresh P. Patil

Head

Head

Department of English

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 5

Title: Guest Lecture on "English for Communication: A Prose" under MoU between the two colleges

Level: Under MOU

Place: Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur

Platform: Offline

Stakeholders: 70

Date: 12/02/2019

Time: 11.00.a.m.

Resource Person: Dr. Suresh P. Patil

Head, Department of English,

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Details:

The lecture was conducted for B. A. III (Compulsory English) regarding "English for Communication: A Prose" under MoU between the two colleges.

Dr. Suresh P. Patil

Head, Department of English,

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Place: Peth Vadgaon

Date: 03/09/2020

Dr. Suresh P. Patil

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

Department of English

Report of Study Tours [~~2016 to 2021~~] 2018-19

Department of English conducted various student centric activities to enhance student performance in academic development. The Study Tours is one of those activities that promoted overall development of students of second and third year. The importance of educational excursions includes giving students the chance to build closer bonds with their classmates, experience new environments and enjoy a day away from the classroom. There are many benefits of study tours such as:

1. Talking with Locals
2. Cultural Observation
3. Connecting Different Issues
4. Instilling A Passion for Travel
5. Real-World Experience

The details of the activity are as following:

S.N.	Date	Place	Name of Faculty	Class	No. of Students
1	27/02/2019	Kaneheri Math, Kagal, Kolhapur	Dr.A.L. Powar	B.A. II	07

Following are the outcomes of this study tour:

1. Awareness of Indian Culture
2. Increased interest in Indian Historical Places.
3. Fostering cooperative environment.
4. Improved enthusiasm in nature.
5. Growth in aesthetic appreciation and research approach.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Date: 20/02/2019.

Notice

All students of B.A.-II - (English) are hereby informed that, we have organized one-day trip of Kanyeshi - Pathi on 27/02/2019 Wednesday at exactly 9:00 am in the morning. Those who are interested they should give their names to Dr. Power A-L.

Dr. S.P. Patil (Sr)

Patil

Head of the Department

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Power A-L
Dr. Power A-L

- 1) Souzabh Shiraji Patil
- 2) Rohita Raghunatha Bamane
- 3) Kamal Bapusaheb Honmore.
- 4) Jyoti Suresh Patel
- 5) Geeta Sanjay Ganbavale
- 6) Sabina Surtaj Mamin
- 7) Pradnya Gao Power
- 8) Aniket Dilip Nandarkar

Patil

Honmore

Patel

Ganbavale

Mamin

Patil
(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri /Smt. /Dr. Pawar Anil L.
Department: English
Shri V. Y. Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Date 26/04/2019

To,

The Principal

Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Subject: Seeking Permission for Study Tour

Dear Madam,

With respect to above mentioned subject, study tour of class BA II
Subject English is arranged on the date and place mentioned below. This study
tour of concerned class and subject is according to the syllabus of Shivaji University,
Kolhapur.

Kindly grant us the permission to organize the study tour.

Place: Karebi Matt, Kolhapur.

Duration: 27 Feb. 2019 - morning 9:00 am

P. B.

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Yours Faithfully

Shri V. Y. Arts & Science College

Note: The list of participating students, faculty and Nonteaching staff is attached.

Shri V. Y. Arts & Science College
26/04/19

26/04/19
permission
granted

अ.न.

प्राध्यापकांचे नांव

विभाग

सही

1. डॉ. पोवर अगर ल्हू इंग्रजी

2. _____

3. _____

4. _____

अ.न.

कर्मचा-यांचे नांव

विभाग

सही

1. _____

2. _____

अ.न.

विद्यार्थ्यांचे नांव

रोल नं. जन्मतारीख

सही

1. पटेल ज्योती सुरेश

336

10/7/1998

2. कोमल बापूसहिब हिंगमोर

405

01/02/1999

3. प्रज्ञा गौतम पोवार

343

14/7/1999

4. गीता संजय बाणबावले

404

6/8/1993

5. रोहिता रघुनाथ वामन

332

18/8/1991

6. आर्यश्री उदय कावळे

402

14/10/1992

7. अमिकेत दिलीप नाईकर

409

19/3/1999

8. कुनाल सनकर

410

/ /19

9. सोरभ पाटील

418

/ /19

10. प्राजक्ता धनाजी मीन

316

/ /19

11. _____

/ /19

12. _____

/ /19

13. _____

/ /19

14. _____

Head

Department of English
Dr. Vijaysinha Yadav College
Veth Vadgaon, Dist. Kolhapur

— विद्यार्थ्यांचे हमीपत्र —

मी श्री / श्रीमती गिता संजय गाणबावले
वर्ग B.A. II असे लिहून देतो की, English (op)
विभागाच्या दि. 14/2/2019 ते 24/2/2019 रोजी आयोजित केलेल्या
शैक्षणिक सहलीमध्ये मी स्वतः सहभागी होवू इच्छितो/इच्छिते. सदर सहलीमध्ये मी
माझे स्वतःचे जबाबदारीवर येत आहे. या सहलीमध्ये मी कोणत्याही प्रकारचे
गैरवर्तन करणार नाही, व कॉलेजच्या अथवा संस्थेच्या वदनामीस कारणीभूत होईल
असे वर्तन करणार नाही. अशी हमी देतो. माझ्या शिक्षकांनी सांगितलेल्या सुचनांचे
पूर्ण पालन करेन. तरी मला सहलीमध्ये सहभागी होण्याची परवानगी मिळावी. ही
दिनंती.

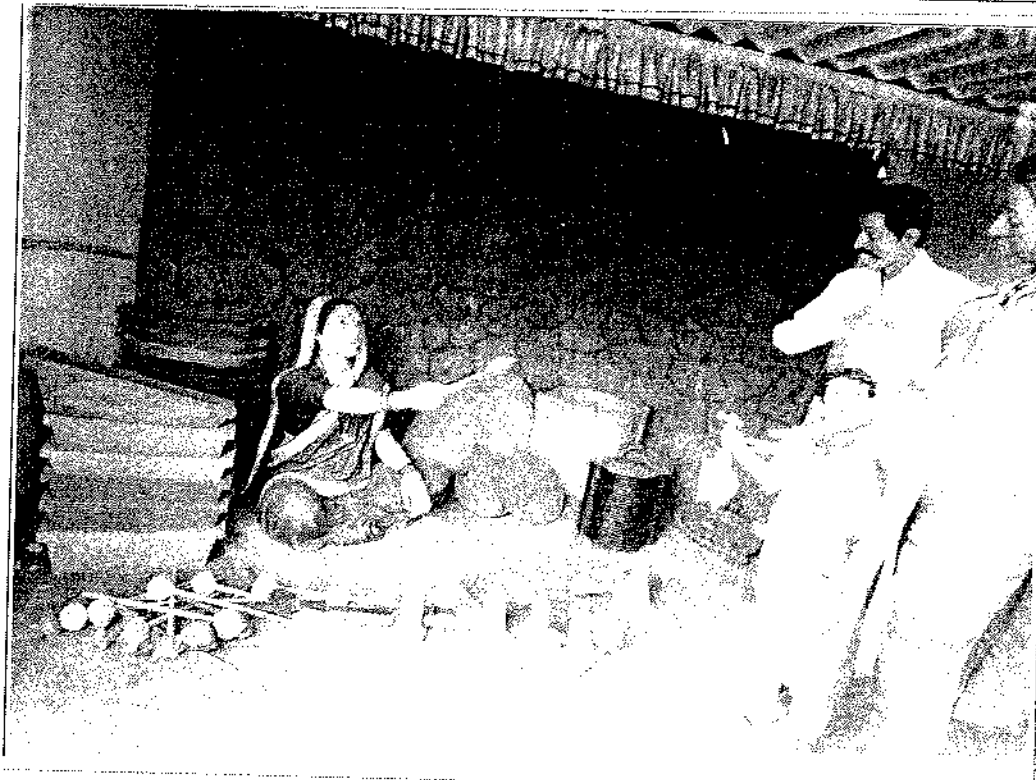
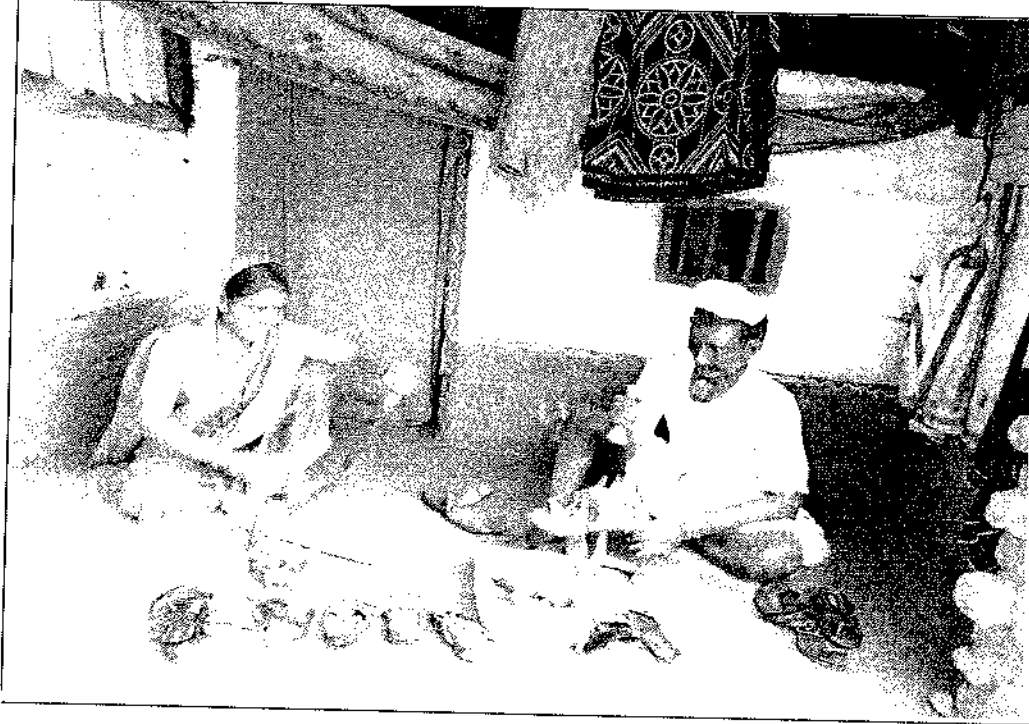
विद्यार्थ्यांचे नाव :- गिता संजय गाणबावले
रोल नंबर :- 404 सही Jyambavale.

— पालकांचे हमीपत्र :-

मी संजय बाबुराव गाणबावले
रा. पेठ वडगाव ता. हातकणगाव जि. कोल्हापूर
गावचा रहिवाशी असून माझा मुलगा / मुलगी —
आपल्या कॉलेजमध्ये B.A. II वर्गात शिकतो / शिकते वी / ती
English (op) विषयाच्या शैक्षणिक सहलीमध्ये स्वतःच्या जबाबदारीवर
सहभागी होत आहे. वी / ती सदर सहलीमध्ये गैरवर्तन करणार नाही. तरी त्यास
सदर सहलीमध्ये सहभागी करून द्यावे.

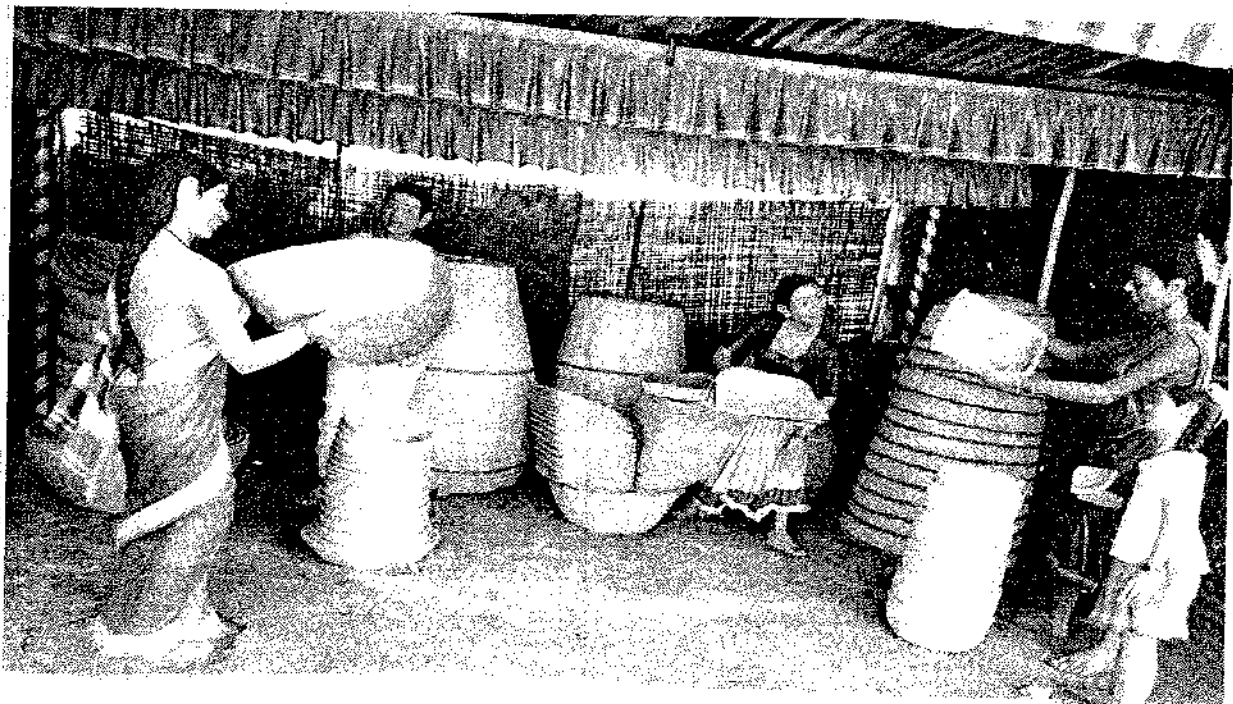
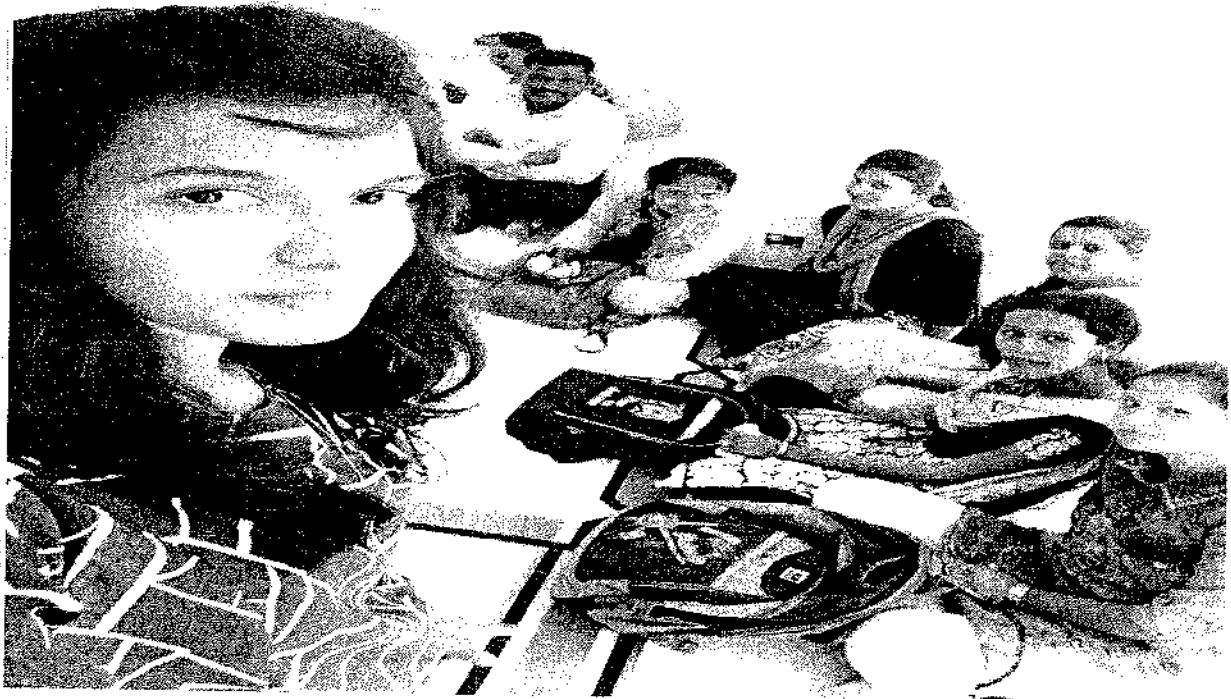
पालकांचे नांव :- संजय गाणबावले
पत्ता :- पेठ वडगाव
सही :- [Signature]

Department trip at Kaneri Math,
Kolhapur -Academic year 2018-2019

Dr. A.L. Pawar
Dr. A.L. Pawar

Dr. S.P. Patil
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Kalyan
(Dr. A. L. Pawar)

S. P. Patil
(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. A. L. Poojary
 Mr. A. L. Poojary

Dr. S. P. Patil
 Dr. S. P. Patil
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Po. Sci

2018-19

Roll No.	Name of Student	Title of Project
537	Bhopale Vkas Vilas	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13- Bhartatil Budget Paddhaticha Abhyas 14. Indo Russia relation - a study 15- chinachya parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya Dwandwadi vicharacha Abhyas
538	Bhosale Sivprasad Dattatray	
539	Bodake Laxman Dagadu	
540	Hajare Mayur Madhukar	
541	Ingale Swapanali Manik	
542	Mane Vishal Dattatray	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha Abhyas 13- max Weberchya Nokarshahi Siddhantacha chikisak Abyas 14- Indo Pak Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas 16- Marxchya atirikt Mulyachya Siddhantacha abhyas
543	Panhalkar Sarika Prabhakar	
544	Panhalkar sujata Shivaji	
545	Patil Anuja Jaysing	
546	Patill Aslesha Arvind	
547	Patil Neha Sanjay	12- Bharatatil Strivadachya Itihasacha Abhyas 13- Renis Likertchya Vyavasthapan Tatvancha Abhyas 14- Shityuddhachya Itihasacha Abhyas 15- Chinachya Ek pakshachyachi aHukumshahi abhyas 16 Leninche Krantiche Tatvdyan
548	Patil Rohit Sambhaji	
549	Pendhari Amir Balam	
550	Pinjari Mohsin Rafik	
551	Shelake Yogesh Sambhaji	
552	Udale Akashay Prakash	

Head

Head,
Department of Political Science
V. Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय ,पेठ वडगाव

राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग -३

२०१८-२०१९

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १६ पेपरचे नाव :- प्राश्चाच्या राजकीय
विषय : ठेठीलते पितार विचार

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	६४७	Bhorele Vhasant	
२	६४८	Bhorele Sijendra	
३	६४९	Borele Laxman	
४	६४०	Majare Mayur	
५	६४१	Ingle Swarnima	
६			
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख
Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peih Vadgaon, Dist. Kolhapur

★ नागरी समाजविषयक हेगेलचे विचार

हेगेलने आपल्या 'फिर्नोसोफी ऑफ राईट' या ग्रंथात न्याय व नीतिविषयक विचार मांडलेले आहेत त्याने सामाजिक संस्थांचा अभ्यास करताना कुटुंबसंस्था नागरी समाज व शासनसंस्था अशा चढत्या क्रमाने त्याचे महत्त्व व ज्येष्ठत्व सांगितलेले आहे. हेगेलने नैतिकतेचा विचार व्यक्तिगत नीती आणि सामाजिक नीती या दोन दृष्टिकोनातून केला आहे. त्याने व्यक्तिगत नीती आणि सामाजिक नीती या दोन दृष्टिकोनातून केला आहे. त्याने व्यक्तिगत नीतीचा विचार करताना व्यक्तीच्या हक्काबरोबरच कर्तव्यावर अधिक भर दिला आहे. व्यक्ती व्हा आणि इतरांना व्यक्ती म्हणून आदर दाखवा, हे कांढचे तत्व स्वीकारून हेगेलने सामाजिक हिताच्या दृष्टीने कर्तव्याचा पार पाडावी लागतात. नी व्यक्ती इतरांच्या हिताचा कल्याणाचा विचार करून वर्तन करते तीच खरी नैतिकता होय. हेगेलने व्यक्तिनिष्ठ परिस्थिती, व्यक्तीला भिळवावयाचे उद्दिष्ट आणि सामाजिक हिताच्या यांचा विचार करून व्यक्तिगत नीती व सामाजिक नीती या दोहोंत समन्वय साधण्याचा प्रयत्न केलेला आहे स्वतःच्या हिताबरोबरच सर्वांचे हित सर्वांचे कल्याण हे सूत्र पकडून हेगेलने नैतिकतेचे विश्लेषण केलेले आहे.

हेगेलच्या मते, नीतिमतेचे आविष्करण कुटुंब नागरी समाज आणि शासनसंस्था याद्वारे होत असते. या तिन्ही घटकांत अत्यंत निकटचे संबंध असतात त्यांच्या परस्पर संबंधातून आणिकामातून व्यक्तिविकास आणि समाजविकास घडून येतो. व्यक्तीचे हित, विकास साधणारी प्राथमिक संस्था म्हणून कुटुंब हा घटक महत्वाचा आहे. हेगेलने विभक्त, एकेरी कुटुंबपद्धतीचा पुरस्कार पुरस्कार केलेला आहे. त्याच्या मते, पती आणि त्यांची

अपत्ये बाँचाच कुटुंबात समावेण केला जातो हे आप्पाजन प्रेमाच्या भावनेने एकत्रित बांधलेले असतात कुटुंबातील सर्व गोष्टी सागार्दिक असतात कुटुंबातील घटकात प्रेम, सहकार्य, परस्पर विश्वास, परस्परालागी त्याग, समंजस पुवृत्ती, अलक्षणीलता इत्यादी गुण आढळतात विवाह, कुटुंबाचे दान आणि अपत्यांचे शिक्षण या अवस्थातून कुटुंबाचे संक्रमण चालू असते कुटुंबाचे विघटन होण्याची कीर्ती या अवस्थांमध्येच अंतर्भूत असतात बालके ही कुटुंबाचे केवळ घटक असतात ती स्वतःसाठी जगत असतात. कुटुंबात त्यांची वाढ विकास होत असतो. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची नडणखडण झाली, ती जगण्यास पात्र झाली की ती बालके व्यक्ती म्हणून स्वतंत्र राहतात, वेगळे कुटुंब करतात अशा प्रकारे झळ कुटुंबाचे विघटन होऊन अनेक कुटुंबे निर्माण होतात. कुटुंबाच्या या लोपातूनच नागरी सभ्यताची नडणखडण होत असते. सामाजिक नीतीच्या विकासाची ही एक संक्रमण अवस्थाच होय असे हेगेलचे मत आहे.

हेगेलने विवाहसंस्थेला नैतिक संस्था मानले आहे. विवाह करणे हे व्यक्तीचे नैतिक कर्तव्य आहे. परंतु विवाह केलाच पाहिजे अशी सक्ती कोणावर करता येणार नाही. विवाह बंधनाने एकत्र आलेल्या पती-पत्नीत भतेभेद, संवर्ष असतील तर चर्च, न्यायालय अशा लक्षाद्या वरिष्ठ नैतिक अधिकार संस्थेकडून त्यांच्या भतेभेदांची शहनिशा करूनच त्यांना घटस्थोत्थाची परवानगी देण्याची व्यवस्था असेल. हेगेल स्वतः सुधारणावादी पॉटेस्टंट पंथाचा होता. त्यामुळे घटस्थोत्थाविषयीचे त्याचे धोरण उदारमतवादी होते. विवाह हरविण्याचा अधिकार वडीलद्याच्या मंडळींकडे असावा असे त्याचे मत होते. तो काहीसा प्रेमविवाहाच्या विरोधी

होता. कुटुंबातील मालमत्तेचा वारसा पत्नी व मुलांना असावा असे त्याचे मत होते. तत्कालीन जर्मन समाजात मृत्युपत्राद्वारे कुटुंबप्रमुखाला आपली मालमत्ता मिहाला किंवा अन्य नातलगाला देण्याचा कायदेशीर हक्क होता. परंतु हेगेलला हा अधिकार अमान्य होता. अशा अधिकारत्या वापर झाला तर कुटुंबातील वारसदाराना अपत्यांना वारिष्ठ परिस्थितीत तोंड द्यावे लागते. तसेच संपत्तीचा वारसा मिळवा म्हणून आप्तजन नातलग लाचरीने लंपटपणाचे त्या कुटुंबाचे स्वरूप बिघडवून टाकतात तेव्हा संपत्तीचा वारसा पत्नी व मुले यांच्याकडेच येणे न्याय्य आहे. असे हेगेलचे मत होते.

हेगेलच्या मते कुटुंबाची एकात्मता अत्यंत महत्त्वाची होय. व्यक्तीला कुटुंबातील नात्यात आणि साफल्यात एकात्मता लाभते. कुटुंबाची एकात्मता ही आत्मतत्वाच्या एकतेची आणि व्यापकतेची निदर्शक असते. तेव्हा कुटुंबातील कार्य पुरुषांनी, वडीलदाया. भंडोळींनी कुटुंबातील दळ्यांत पत्नी, मुले यांच्यात शिस्त लावून एकता टिकविण्याची आणि सुसंवाद साधण्याची भूमिका पार पाडावी. कुटुंबातील व्यक्तीत परस्पर संबंध असतात. त्यांच्यात परस्पर सहकार्य असते. भावनांची देवाण-घेवाण असते. त्यांची एकात्मतेची भावना मानसिक व अर्थिक गुतांगुतीची असते. कुटुंबातील प्रत्येक दळ्याने स्वतःच्या हिताबरोबर इतरांचे हितही जोपासावे. अशा प्रकारे कुटुंबाच्या एकात्मतेतून व्यक्तिगत हित आणि सामूहिक हित साधले जाते.

★ नागरी समाज (टांचा डोक्टरी)

हंगेलच्या भते, कुडुंबाच्या एकात्मतेकूनच मागरी समाजाचे आविष्करण होते. कुडुंबात मानवी नैतिकतेचे प्रकटीकरण भयंकित स्वरूपात लोप पावून तेथे अनेक कुडुंबे निर्माण होतात तेव्हा तेथे एका कुडुंबाची एकात्मता समूहवृत्ती आढळते. कुडुंबात व्यक्तीला स्वामित्व व धनसंचय प्रवृत्तीने पूर्ण समाधान लाभत नाही. पुत, नातेवाईक, सगेसोमरे यांच्या गोतावळ्यात राहून व्यक्तीला आपल्या नैतिकतेच्या गुणांची प्रतीता करता येत नाही. तेव्हा व्यक्तीच्या पुढे एकच मार्ग उरतो आणि तो म्हणजे तिने स्वतःला असे समजावे की मी कोणी अशुभ एक व्यक्ती (अहंभाव) म्हणून राहणार नाही. मी एक समूहाचा स्वतंत्र घटक म्हणून नांदणार आहे. कुडुंबिक जीवनाशी तेथील संचयशी किंवा स्वामित्वाशी भासा काहीही संबंध उरणार नाही. स्वतंत्र घटक म्हणून समूहवृत्तीने मी समाजात राहणार आहे. अशा प्रकारे कुडुंबिक एकात्मतेचा लोप होऊन समूहवृत्ती वाढत राहते आणि त्यातून नागरी समाज निर्माण होतो असे हंगेलचे मत आहे.

हंगेलच्या भते, नागरी समाज अनेक व्यक्तींचा मिळून बनलेला आहे. अशा समाजातील लोकांच्या गरजांची प्रतीता करण्यासाठी सर्व व्यक्तींची एक संघटित, योजनाबद्ध, आर्थिक स्वना निर्माण केली जाते. अशा आर्थिक संघटनांत विशेषीकरण, श्रमविभागन आणि परस्पर सहकार्य यांच्या योग्य प्रकारे वापर केला जातो. नागरी समाजात आर्थिक श्रेष्ठ प्रस्थापित करण्यासाठी योग्य अशा कायदांची निर्मिती. त्यांची अभिनवजावणी करावी लागते. तसेच न्यायदान व्यवस्था पोलीस कार्ये, महामंडळे यांची अककम व कार्यक्षम अशी यंत्रणा निर्माण करवी लागते.

हेगेलने नागरी समाजाचा विचार पुढील तीन विभागात केलेला आहे

अ) गरजांची व्यवस्था (System of Wants)

ब) न्यायदानाची प्रशासकीय व्यवस्था (Administration of Justice)

क) सार्वजनिक सुरक्षितता आणि महामंडळे (Police and Corporations)

हेगेलने मानवी गरजांची वाढ कशी होत गेली अर्थविभागाची तत्वे कसे व्यापक होत गेले आणि आर्थिक रचना अधिक गुंतागुंतीची कशी होत गेली यांची मार्मिक विश्लेषण केले आहे. हेगेलच्या मते, समाजात शेतकरी आणि शेतकरी शेतकरी आणि कामगार मनींदार यांचा वर्ग, कारखाने, व्यापार या क्षेत्रात अर्थ करणाऱ्यांचा कामगार वर्ग आणि समाजाचे विविध व्यवसाय चक्रवर्ती नोकरीसाठी वर्ग असे तीन वर्ग असतात. अशा नागरी समाजात लोकसंख्या व उद्योगवृद्धी याची वाढ झाली मानवी गरजांची पूर्तता करण्यासाठी वस्तूंचे उत्पादन वाढले. अर्थविभागात वाढले. नफ्याचे प्रमाण वाढले. आधुनिक यंत्रशुद्धीन समाजरचनेत अर्थजीवी लोक कसे वेगळे व परावलंबी झाले आणि समाजातील शेवट्या व्यक्ती कशा जीवंत झाल्या याविषयीचे आर्थिक चिन्तन करून हेगेलने त्यावर काही उपाय सुचविले आहेत. त्याच्या मते, या आर्थिक पैचप्रसंगातून सुटण्यासाठी ब्रिटनप्रमाणे साम्राज्यवादी दोरण वाजारपेठांची स्थापना, मांडवळदारांचे संघ (कार्पोरेशन्स) या गोवतींचा अधिकार नागरी समाजाने केला पाहिजे. मांडवळदार व कामगार यांनी मित्र संघ स्थापन करावेत आणि संघांकडे जमा होणाऱ्या मांडवळातून अर्थजीवी लोकांच्या आर्थिक गरजा भागविल्या जाव्यात असे हेगेलचे मत होते.

नागरी समाजातील भाळमतेचे योग्य पद्धतीने वितरण करण्यासाठी, सर्वधिया गरजांची पूर्तता योग्यप्रकारे होण्यासाठी

कायद्यांची, नियमांची गरज असते. सर्वना कायद्यासमोर समान मानून कायद्याचे संरक्षण मिळाले पाहिजे; नियमांची गरज असते, सर्वना कायद्यासमोर समान मानून कायद्याचे संरक्षण मिळाले पाहिजे; त्यासाठी शासकीय, प्रशासकीय व न्यायालयीन व्यवस्था असली पाहिजे. हेगेलच्या मते नागरी समाजासाठी लिखित स्वरूपाची कायद्यांची संस्था निर्माण केली पाहिजे. न्यायदान, प्रशासन यांची व्यवस्था ठेवली पाहिजे. नागरी समाजात सामाजिक सुरक्षितता निर्माण होण्यासाठी पोलीस यंत्रणा असली पाहिजे. नागरिकांच्या जीविताला आणि मालमालाला कायद्याचे संरक्षण मिळवून देण्यासाठी पोलीस दल, न्यायालयीन यंत्रणा निर्माण केली पाहिजे.

हेगेलने नागरी समाजाच्या कल्पनेवरूनच आफ्टी राज्याची (state) कल्पना मांडलेली आहे. हेगेलच्या राष्ट्र या कल्पनेत लोकसमूहाची, त्याच्या एकात्मतेची जाणीव आढळते. एकात्म राष्ट्रजीवन म्हणजे राष्ट्र अशी हेगेलची धारणा आहे. त्यांच्या मते, राष्ट्रीय जीवनाला स्वयं नागव्यासाठी आणि त्याच्या अंतर्बहिर् संरक्षणासाठी दंडयोजनाची आवश्यकता असते. त्यासाठी राज्यघटना, कायदा यांचा आधार घ्यावा लागतो. संरक्षणासाठी सैन्य, पोलीस यंत्रणा ठेवावी लागते. नागरी समाजातील विविध वर्गांचे परस्पर संबंध जोपासण्यासाठी त्यांचे संवर्धन व संरक्षण करण्यासाठी शासनसंस्था आवश्यक असते. राष्ट्रीय जीवनासंबंधी ज्ञानप्रबोधन करण्यासाठी आणि लोकमत जागृत ठेवण्यासाठी निर्वाडि वृत्तपत्रे आणि राजकीय, सामाजिक संस्था यांची गरज असते. अशा प्रकारचा राष्ट्रीय जीवन जोपासणारा नागरी समाज म्हणजेच हेगेलची राज्याची कल्पना होय. अशा राष्ट्रीय जीवनाच्या अस्तित्वालाच तो 'एकात्म राष्ट्रजीवन' असे संबोधलेले संबोधतो.

हेगेलने कुटुंब, नागरी समाज आणि राज्य यांची मीमांसा नैतिकतेच्या दृष्टिकोनातून केलेली आहे. त्याच्या मते, व्यक्तीचे जमनीवन संकल्प स्वातंत्र्यावर आधारलेले असून त्याचे पुढीकरण व पुढिली व्यक्तीच्या कौटुंबिक जीवनात व समूहजीवनात येते समूहजीवनाच्या पुढे व्यक्तीला स्वतंत्र स्वतः (अस्तित्व) व वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान असते. अशा व्यक्तींचा मिळून नागरी समाज बनलेला असतो. परंतु अशा नागरी समाजात व्यक्तींना आपापल्या स्वायत्ती, हितसाधने दडपडावे लागते. समाज स्वायत्ती, हितसाधने, लोकसंघ स्थापन करतात. अशा वेळी व्यक्ती व्यक्तिगत स्वायत्तीन बाहेर पडते परंतु संघाच्या स्वायत्ती असते. अशा नागरी समाजात संघाचे उद्दिष्ट मर्यादित असते. व्यापारी, व्यावहारिक आपला नफा-तोटा पाहतात, श्रमजीवी, कामकरी आपले वेतन पाहतात तर मध्यमवर्गीय आपापल्या व्यवसाय कायति मग्न असतात. अशा अमानातीक कायदा व सुव्यवस्था याचे रक्षण करणारी व्यवस्था बांध्य, उपरी व अधून वाटते. अशा या नागरी समाजाच्या विकीर्ण द्विधा, विषम अवस्थेनूनच स्टेट (राज्य) या एकात्म आणि अर्वात्मिक कल्पनेचा उदय झाला हेगेलच्या मते, कुटुंब ही संस्था सार्वत्रिक स्वरूपाची आहे, तर नागरी समाज विशेष गेदात्मक (Particularistic) विकीर्ण स्वरूपाचा आहे या दोहोंत द्वैतात्मक विरोधाभास आहे आणि त्यांच्या समन्वयातून एकरूपतेतून राज्याची (State) निर्मिती झालेली आहे.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2018-19

Students Research Projects

As a Part of Student research activity of college

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	“महाविद्यालयातील मुलींचा शिक्षण व विकास विषयक दृष्टीकोन: श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय व श्री बळवंतराव यादव महाविद्यालय, पेठवडगाव यांच्या विशेष संदर्भाने”	1)Lolage Pooja Dattatray (BA-II) 2) Chougule Kiran Annaso (BA-III) 3)Karande Amruta Suryakant (BA-II) 4)Mulik Snehal Sambhaji (BA-II)	Completed as Part College Research Activity	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2018-19

B.A. - III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	भेंडवडे गावातील सांस्कृतिकरण आणि पश्चातीकरण	1) Koli Akshay Pandit 2) Mane Ranjit Machindra 3) Khandekar Abhijit Arjun	Completed	
०२	घुणकी गावातील जाती व्यवस्थेतील परिवर्तन : काही निरीक्षणे	1) Sawant Jivan Suryakant 2) Sutar Shubham Shivaji 3) Kale Nikhil Maruti	Completed	
०३	महिला कामगारांच्या आकांक्षा आणि ताण: न्यू मॉडर्न ऑटो केअरचा अभ्यास	1) Gavad Poonam Vishwas 2) Chougule Kiran Annaso 3) Adake Arati Ananda 4) Chougule Bapu Baban	Completed	
४	किणी गावातील मुलींचा शिक्षण आणि विकास विषयक दृष्टीकोन: एक अभ्यास	1) Gadade Rahul Navnanrao 2) Kisave Dnyaneshwar Balu 3) Waghmode Sagar Vishnu	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ECONOMICS

GROUP PROJECTS 2018-19

TEACHER: Dr. A.V.Jadhav and Dr.R.H.Karande

CLASS: B.A. III

Group No.1

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	583	Dabhade Vinayak Narayan	Factor Pricing (Paper XII) Interpretation of Data and Report Writing (Paper XIII) Economic Thoughts of Mahatma Jotiba Phule (Paper XIV) History of Planning (Paper XIV) Balance of Payment(Paper XVI)
02	580	Arage Akshay Dilip	
03	598	Vaydande Hemant Aakaram	
04	584	Dhale Akshay Ravindra	

Group No.2

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	585	Fakir Sahil Shahanvaj	Monopoly (Paper XII) Classification of Data (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.B.R.Ambedkar (Paper XIV) World Bank (Paper XV) International Monetary Fund (Paper XVI)
02	596	Pawar Digambar Subhash	
03	594	Patil Ajit Sanjay	
04	590	Londhe Uttam Vishwas	

Group No.3

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	582	Chavan Megha Prakash	Monopolistic Competition (Paper XII) Methods of Data Collection (Paper XIII) Economic Thoughts of Rajarshri Shahu (Paper XIV) Budget 2019 (Paper XV) Country and Currency (Paper XVI)
02	592	Patil Shivani Shahajirao	
03	587	Kamble Aishwarya Bhimrao	
04	593	Patil Rutuja Netaji	
05	591	Maske Kishoree Balaso	

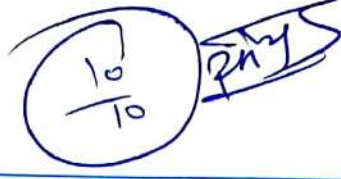
Group No.4

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	581	Bodare Aparna Maruti	Perfect Competition (Paper XII) Classification of Economist (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.Marshall (Paper XIV) Five year Plans (Paper XV) Economics Articles (Paper XVI)
02	588	Khade Punam Ramchandra	
03	597	Sutar Vinaya Vijay	
04	586	Jagtap Poonam Ravindra	
05	589	Khot Supriya Shivaji	
06			

HEAD, D.
Department of Economics
DEPARTMENT OF ECONOMICS
V. T. College, Peth Vadgaon, Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Page No
Date

श्री बाबू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ पेठ
वडगाव

श्री विजयसिंह यादव कला व विज्ञान
महाविद्यालय पेठ वडगाव

सन - २०१८ - २०१९

विषय - नियोजनाचे अर्थशास्त्र

प्रकल्पाचे नाव - जीएसटी (GST)

पेपर नं - १५

अ.क्र	विद्यार्थिनामे नाव
①	अनघा प्रकाश पाटील
②	स्वाती दिलीप काटकर
③	वनेता दिगंबर पोळ
④	प्राजक्ता प्रकाश पाटील
⑤	सुशोभी शांतीनाथ पाटील
⑥	प्रणिता समाजी पाटील
⑦	अशिया शौकत मोमीन

मागदर्शक - कांरडे सर

(प्रत्यक्ष सर्वेक्षण)

FOR EDUCATIONAL USE

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A1-1

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

अनुक्रमिका

Page No
Date

- ① प्रमाणपत्र
- ② प्रतिज्ञापत्र
- ③ प्रश्नावली
- ④ जीमसटी अंतर्गत वस्तु व सेवा प्रगाळी काव्यविषयकी
- ⑤ कर दर संवर्धन
- ⑥ जीमसटी करप्रणाळी बाबतची माहिती संक्षिप्त स्वरुपात देण्यात येत आहे
- ⑦ दंड अंतर्गत येणारे अपराध कर
- ⑧ जीमसटी करप्रणाळीचे स्वरुप व सर्वसाधारण फायदे
- ⑨ जीमसटीचा वसहकांना फायदा
- ⑩ दंड करप्रणाळी अंतर्गत लुहण करदात्यांना प्राप्त होणारे फायदे
- ⑪ जीमसटीचे लेटे
- ⑫ जीमसटीचा परिणाम
- ⑬ वस्तु व सेवा कर परिषदेची वाटचाल
- ⑭ वस्तु व सेवा कर मंडळ
- ⑮ दंड तयारीत महाराष्ट्राचे योगदान
- ⑯ दंड माहिती तंत्रज्ञान नीती
- ⑰ दंड नियम
- ⑱ इन्फो टेक्नॉलॉजी क्रेडिटचा अर्थ
- ⑲ जीमसटीमधील बदल
- ⑳ कर आकारणी आणि कर सवलत
- ㉑ वैशिष्ट्ये ,
- ㉒ दंड लावर
- ㉓ सदस्य
- ㉔ आमरणपत्र

प्रस्तावना

संपूर्ण देशातध्ये अमत्यक्ष कराच्या प्रकसमान पद्धतीमध्ये ८६१ (अवर्कष कुरण्याचा निर्णय केंद्रासन व राज्यसासन यांच्या चर्चा अंतर्गत ठेव्यात आता ८८ च्या अवर्कष करित संविधानात बदल करण्याचे आवश्यकता होते त्यानुसार संविधान बदल करण्याबाबतचे विधेयक लोकसभेत मांडण्यात आले व लोकसभेत संविधान विधेयक २०१४ दि ६ मे २०१५ रोजी केले लोकसभेत विधेयक स्मृत करित राज्यसभेकडे पाठवण्यात आले राज्यसभेत कही बदलास केल्लेयत विधेयक दि ३ ऑगस्ट २०१६ रोजी रमथ केले व बदलास विधेयक लोकसभेकडे दिनांक ८ ऑगस्ट २०१६ रोजी रवीकरत केले व संविधान विधेयक प्रेरित केले लोकसभा आणि राज्यसभा प्रेरित केले संविधान विधेयक २०१४ ला संविधान अनुच्छेद ३६८(२) खालीक परंतु कायदेत रूपांतर करण करत आवश्यकपेक्षा राज्यास विधेयक मंडळ अनुसमर्थन दिले त्यानुसार संसदेने प्रेरित संविधान विधेयक २०१४ मूढामोहित वाङ्मयी यांनी ८ सप्टेंबर २०१६ रोजी संमती दिले नंतर संविधान कायदे २०१६ आरित्त आता

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ

श्री विजयसिंह यादव आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज पेंठ वडगांव

ता : हातकणंगले , जि : कोल्हापूर

8
10

पेपरचे नांव — आधुनिक महाराष्ट्र

पेपर नंबर — १५

शेतकरी संघर्ष

अं.न	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल.न	सही
1	हर्षवर्धन दत्ताजी पाटील	560	<i>Verati</i>
2	स्नेहल श्रीकांत काटकर	556	<i>Skatkar</i>
3	ओमकार विश्वास देशमुख	554	<i>Omkar</i>
4	समिर अब्दूलकरिम जमादार	555	<i>Samir</i>
5	ऐश्वर्या बाबासो लाटे	557	<i>Ablate</i>

मार्गदर्शक शिक्षक

श्री.माने एस.व्ही

श्री.सुरवसे एन.पी

Sumase

Sumase

सही

Sumase

Sumase

Head

Department of History
Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन — 2018—2019

Sumase
Principal

Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

અનુક્રમણિકા

અ. નં	મુદ્દો
૧	પ્રસ્તાવના
૨	ઇતિવૃત્તો
૩	સ્વાતંત્ર્યોત્તર કાલ
૪	તેલંગાણાની શેતકર્તી સંઘર્ષ
૫	હેંડાબાદચ્છા નિજામવિરુદ્ધ વિજય
૬	હેંડાબાદ સુકર્તી
૭	શેતકર્તી સંઘર્ષના [સહારાપુર] અંશરૂપ જોશી
૮	સંદર્ભ

१२. नावना

समाजातील आर्थिकदृष्ट्या अत्यंत दारिद्र्य आणि समाजातील उच्च वर्गाच्याकडून नाडला गेलेला वर्ग म्हणजे शेतकरी, शेतरीवर शब्बारी कुळे हाच होता. दशमान जमीनदार शेतमालक झाले. आणि त्यांच्या शेतरीवर ठेवने वा वाट्याने जोगवारी कुळे झाली. पोरामा, त्यांच्या देण्याला पुरावोर राहिला नाही. शेतकऱ्यांवर सर्व बाजूंनी अन्याय होऊ लागल्यानंतर हिंदुस्थानच्या कोही भागांत शेतकऱ्यांच्या चळवळी सुरू झाल्या व त्यातून पहिले बंड १७८३ साली उगाली शेतकऱ्यांनी जुलमी जमीनदारांविरुद्ध केले होते. हिंदुस्थानच्या पश्चिम किनाऱ्यावरील मलबार भागातील मुस्लीम, सीपला जमातीने ब्रिटिशांविरुद्ध लढाजबरीने विद्रोह घडविला. इंग्लंडाच्या अन्यायाविरुद्ध बंड उभारले होते. दक्षिण महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांनीही १८६० च्या दशकात त्यांच्या कापसाचे भाव अचानक कोराळव्यामुळे चळवळ सुरू केली. ब्रिटिश सरकारने शेतसारा वाढवल्यामुळे शेतकऱ्यांना कर्जबाजारी व्हावे लागले. १८९३-९४ मध्ये शेतसारात ३० ते ४० टक्के वाढ केली. तरीही शेतकऱ्यांचा असतोय लाक्षणिक होता याची नोंद घेण्याची गरज आहे.

Sumit

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

	Name of Student	Title of Project
562	Pimpale Kranti Shivdas	1-हडाप्पा संस्कृती २. उद्योगधंदे व व्यापार ३. डॉ. आंबेडकरांचे योगदान ४. धरणग्रस्तानच्या चळवळी ५. सिंधुदुर्ग किल्याची माहिती
558	Mulla Afroz Karim	
563	Sayyad Farhan Mahmados	
559	Nandrekar Shubham Ashok	
562	Pimpale Kranti Shivdas	
555	Jamdar Sahir Abdulkarim	१. सम्राट अशोकाची कामगिरी २. मुघल कालीन स्थापत्य वास्तू ३. हरित क्रांतीची माहिती ४. शेतकरी संघर्ष ५. अजिंठा वेरूळ एक पर्यटन स्थळ
557	Late Aishwarya Babaso	
554	Deshmukh Omkar Vishwas	
560	Patil Harshwardhan Dattaji	
556	Katkar Snehal Shrikant	
561	Patil Shamal Dattaray	१. प्राचीन भारतीय नाण्यांची माहिती २. वस्तु संग्रहालय ३. संतांची कामगिरी ४. पंचवार्षिक योजना ५. दलित चळवळ
565	Shing Virendra Mahadev	
564	Shikhare Vidhika Vijay	
550	Chavan Shubham Shankar	
561	Patil Shamal Dattaray	
552		

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Geography

B. A. Part – III Project Work 2018-19

Roll No.	Name of the Student	Project Titles			Practical Project
		Paper No. X	Paper No. XI	Paper No. XII	
599	Bandgar Archana Siddhanna	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	स्त्री भूण हत्या	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
600	Bansode Sachin Shrikant	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
601	Bhandari Pallavi Dilip	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	जातीव्यवस्था व जात पंचायत	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
602	Chavan Komal Uttam	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
603	Jadhav Sangram Sanjay	--	--	--	--
604	Koli Vishal Anand	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारतीय जनता पक्ष	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
605	Kumbhar Prajakta Sampatrao	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	महाराष्ट्रातील राजकारण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
606	Kumbhar Ujwala Laxman	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	महिलांचे सक्षमीकरण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
607	Momin Mustafa Iqbal	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-पाकिस्तान सीमा युद्ध	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
608	Patil Pooja Sunil	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनांचा अभ्यास	राजकारण व महिला आरक्षण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
609	Patil Prashila Pandurang	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-पाकिस्तान सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
610	Potdar Neeta Anandrao	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर	मौ. अंबपवाडी मधील	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष	कसबा वडगावमधील मायलेन्स

		कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	उपाययोजनांचा अभ्यास		झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
611	Powar Rohan Rajaram	--	--	--	--
612	Powar Vivek Popat	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनांचा अभ्यास	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
613	Waghmare Atish Meghaji	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमिउपयोजनाचा अभ्यास	स्त्री भूण हत्या	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
614	Waghmode Jyoti Sayaji	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमिउपयोजनाचा अभ्यास	राज्यसभा-लोकसभा महिलांचे वर्चस्व	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास

(Dr. D. J. Bhandare)

Padhar
Head,
Department of Geography
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur.

Manepal
(Dr. M.A. pal)

(Dr. D. J. Bhandare)

Screenshots of Theory Projects

2018-2019

Page : 6
Date : / /

लेक बी न न मातांकन
श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ संचालित
प्रवर्तकता आनमय : प्रदीप

**श्री. विजयसिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय पेठ
वडगाव,**

स्थापना जुलै ११-१९९९

प्रकल्प अहवाल

मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनांचा अभ्यास

बी. ए. भाग - 3

भूगोलशास्त्र विभाग

मागदिशक्ति

प्रा. बी. एस. जाधव

वर्ष - 2018-19

विद्यार्थ्यांचे नाव	रोल नं.	सही
१) कु. विवेक पोपट पोवार	612 07	
२) कु. पूजा खुमिल पाटील	608 08	Paj
३) कु. अरुणा सिद्धान्ना वडगार	599 08	
४) सौ. निता आनंदराव पोतदार	610 08	NAP

प्रस्तावना

मानवाच्या भूपृष्ठावरील अस्तित्वापासून मानव निसर्गाच्या आविर्भूतात राहतो. अगदी अनादी काळापासून निसर्गातील विविध गोष्टींच्या उपयोग करून व स्वतःच्या उदरनिर्वाह करून आजच्या विकासाच्या टप्प्या त्याने गाठला आहे. या विकासासाठी निसर्गात विपुल प्रमाणात मिळणारी साधनसंपत्ती महत्वाची आहे. कारण निसर्गात या साधनसंपत्तीच्या मानव पूर्णपणे उपयोग घेतो आहे.

अन्न, वस्त्र आणि निवास या मानवाच्या प्राथमिक गरजा असून या पूर्ण करण्यासाठी मानव नेहमी प्रयत्नशील असतो. प्राथमिक लक्षा इतर गरजा पूर्ण करण्यासाठी त्याला आपल्या समोवतालच्या पर्यावरणातील साधनसंपत्तीवर अवलंबून राहावे लागते. नैसर्गिक साधनसंपत्तीची कमतरता असून वरील सर्व धडकोचा विचार करता मानव व मानवी लोकसंख्या याला विशेष महत्त्व दिले आहे.

या संशोधनात विचार करून आम्ही सर्वेक्षणासाठी मोठे अंदाजपत्रक या लक्षणात वसाहतीशी जोडून देण्यात आली

निष्कर्ष

मोठे अंदाजपत्रक येथील ग्राम क्षेत्राच्या भाव्यमातृलू तेथील साधनसंपत्तीच्या अभ्यास करण्यात आला. या आम्ही वसाहतीत दोन्ही प्रकारची साधनसंपत्ती उत्तम प्रकारची लाभली आहे.

नैसर्गिक वनस्पती वनस्पती ही द्वयरी महत्त्वपूर्ण साधनसंपत्ती असून या साधनसंपत्तीचे येथे अक्षरे प्रमाण फायदा आहे. मानव प्रयत्नांनी साधनसंपत्तीचे क्षेत्र वाढवणे गरजेचे आहे. या साधनसंपत्तीच्या प्रमाणावर वसाहतीत केले जाईल तर त्याचे परिणाम येथील व्यामानावरती होऊ शकतात.

या गावच्या मानवी साधनसंपत्ती मध्ये लोकसंख्या ही साधनसंपत्ती महत्त्वपूर्ण असून लोकसंख्येची वाढ मोठ्या प्रमाणात आहे. आर्थिक लोकसंख्या वाढत राहिल्यास अविश्व मध्ये अनेक समस्या मिळण लागतील.

08/10/19

Roll No-604

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ
संचालित

श्री. विजयासिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय, पेठ वडमंठ

बी. ए. भाग - 3

प्रकल्प अहवाल

“ भारतीय जनता पक्ष ”

— अभ्यासक —

विशाल आनंद कोळी

मार्गदर्शक - प्रा. पम. ए. पटेल सर

शैक्षणिक वर्ष - 2018-19

भारतीय जनता पक्ष

भारतीय जनता पक्ष (हिंदी: भारतीय जनता पार्टी) हा भारत देशामधील एक प्रमुख राजकीय पक्ष आहे. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस व भाजप हे दोन भारतामधील राष्ट्रीय पक्ष आहेत. भारतीय जनता पक्षाची विचारधारा राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघासोबतसंलग्न असून त्याची धोरणे उजवीकडे झुकणारी मानली जातात. सध्याच्या घडीला संसदेच्या लोकसभा सभागृहामध्ये भाजपचे बहुमत असून विद्यमान भारतीय पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे भाजपचे सदस्य आहेत.

अनुक्रमणिका

- १ इतिहास
  - १.१ भारतीय जनसंघ (१९५१-७७)
  - १.२ जनता पार्टी (१९७७-८०)
  - १.३ भारतीय जनता पार्टी (१९८०-चालू)
- २ कटिबद्धता
- ३ पक्षांतर्गत संरचना
- ४ पक्षाध्यक्ष
- ५ अन्य महत्त्वाचे नेते
- ६ भारतीय जनता पक्षातले गुन्ह्यांची पार्श्वभूमी असलेले नेते
- ७ संदर्भ
- ८ बाह्य दुवे

निष्कर्ष

१९५१ साली स्थापन झालेल्या भारतीय जनसंघ या पक्षाची वाटचाल जनता पार्टी (१९७७-८०) तय त्यानंतर भारतीय जनता पार्टीमध्ये पुनर्गठन झाल्याचे दिसून येते. हा पक्ष उजव्या विचारसरणीचा आहे. हिंदुत्ववाद केंद्रित मानून या पक्षाची वाटचाल चालते. अल्प विहारी वाजपेयी व जयप्रकाश आझादींच्या मुळे पक्षाची वाढ झाली. या पक्षात गुन्ह्यांची पार्श्वभूमी असलेले काही नेते होऊन गेले. आज प्रधानमंत्री पदासाठी व प्रमुख पक्ष म्हणून हा भारत जनता पक्ष हा पक्ष आपलास दिसून येतो.

०८/१०

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2018-19

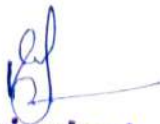
Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar
Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

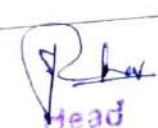
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE PETH VADGAON

B. Sc.III (2018-19)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (PROJECT WORK)

Sr. No.	Name Of Students	Title Of Project	Name of Guide
1.	Desai Vaibhav Subhash More Vikram Sanjay Kothari Kailas Shamrao	Determination of percentage of Ca & Mg in milk & milk product	Mrs. R. A Pawar
2.	Buchade Sadhana Bajirao Chougule Sarita Sambhaji Chavan Vishal Hanmant	Cooking oil smoke point	Dr. C. B. Mane
3.	Kamlakar Nilam Sambhaji Sayyad Vajiha Hamid Patil Rutuja Tanaji	Preparation of golden rain from KI and PbNO ₃	Dr. C. B. Mane
4.	Kambale Manasi Dhanaji Gavade Pragati Kashinat Mulla Alisha Chandulal	Natural dyes on fabric	P. B. Tambavekar
5.	Ingavale Suvarna Chandrakant Patil Rohini Ramesh Patil Jyoti Suhas	Presence of insecticides & pesticides in fruits and vegetables	Mr. R. A. Shinde
6.	Trupti Sunil Babar Shafin Altaf Wathare Arpana Gangaram Patil	Analysis of pickles	Mr. K. S. Jagadhane
7.	Patil Priyanka Shivaji Rutuja Rajesh Malkar	Synthesis of natural shampoo	Miss P. B. Tambavekar
8.	Mulik Pooja Narendra More Dipti Baban Ashwini Anil Patil	Analysis of Milk	Mr. K. S. Jagadhane
9.	Khot Shital Vikas Patil Anuradha Shripati Bhosale Snehal Sanjay	Recycle of thermocol	Dr. C. B. Mane
10.	Patil Varsharani Prataprao Patil Supriya Dnyandeve More Aishwarya Ramesh	Comparative study of water quality of warna river from different region of walwa tahsil	Dr. C. B. Mane
11.	Patil Rushikesh Sanjay Mane Shivraj Tanaji Mull Samir Nasir	Water Analysis	Mrs. R. A Pawar
12.	Patil Rushikesh Malgonda Patil Aniket Adgonda Patil Shubham Popat	Determination of content of tooth powder	Mr. K. S. Jagadhane
13.	Mule Sanket Suresh Patil Prathmesh Manik Mullani Salman Sikandar	Determination of Fermentation rate	Mrs. R. A. Chavan
14.	Mohite Babaso Arjun Patil Akash Abaso Sangar Shubham Dilip	Determination of Fe and Ca in Milk	Mr. K. S. Jagadhane
15.	Patil Rutuja Namdev Patil Dipti Jalinder Patil Komal Balaso	Preparation & applications of biodegradable plastics	Mrs. R. A Pawar
16.	Sardar Khot Sangram Powar Patil Aniket	Analysis of Cold drinks	Mr. R. A. Shinde

Head
 Department of Chemistry
 Shri Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Roll No. 1347

Exam Seat No. : _____

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

A

Project Report On

**"Analysis of different sample of Cold
Drinks"**

Submitted to

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

As a Partial fulfillment of the
Degree of Bachelor of Science in Chemistry

-: Submitted by :-

Mr. Patil Mayur Baban

-: Under the Guidance of :-

Mr. Shinde R. A.

Department of Chemistry

-: Year :-

2018-2019

Roll No. 1347

Exam Seat No. : _____

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "*Analysis of different sample of Cold Drinks*" is being submitted here with as a partial fulfillment of the award of degree of Bachelor of Science in Chemistry under the faculty of science of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon is the result of original project work completed by *Mr. Patil Mayur Baban* Under my supervision and guidance and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed early the basis for the award of degree of this or any other college.

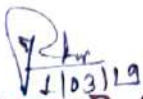
➤ Physical :-

➤ Inorganic :-

➤ Organic :-

Examiner

Mr. Shinde R. A.
Project Guide

Prof. Pawar R. A.
Head of
Department of Chemistry
V. Y. College, Peth Vadgaon, K. D. W. R.
Chemistry Department

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science college,
Peth Vadgaon

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to honorable Dr. Vijaya Chavan the Principal of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon for having provided facilities and encouragement. I also grateful to Mr. Shinde R. A. Assistant Professor in Chemistry, Department of Chemistry for having encouraged, motivated and provided guidance for doing this project work, I am grateful to Prof. Pawar R. A. Head of Department of Chemistry and other faculty member for their constant support and blessing.

It gives me great pleasure to express my deep sense of gratitude of thanks to my friends who have helped me directly in completing this project work.

Place:- Peth Vadgaon

Date :-

Mr. Patil Mayur Baban

B.Sc III, Chemistry

DECLARATION

Respected Sir,

I hereby declare that the project work on "*Analysis of different sample of Cold Drinks*" submitted by me as a partial fulfillment for the Degree, Bachelor of Science in Chemistry Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon has not previously formed the basis for the award of any degree of this or any other collage.

Place : Peth Vadgaon.

Date :

Mr. Patil Mayur Baban

INDEX

Sr.No.	Contents	Page No.
1	Introduction	1 - 5
2	Estimation of Sucrose	6 - 10
3	Estimation of Ascorbic Acid from different cold drinks	11 - 15
4	Test for Glucose	16
5	Detection of pH	17

Introduction

Define cold drinks-

The main production of soft drink was started in 1830's since then from these experimental beginning there was an evolution until in 1781 when the words first cola flavored beverage was introduced these drinks were called soft drinks only separate them from hard alcoholic drinks.

The era of cold drinks began in 1952 but the industrialization in India marked its beginning with launching of Limca and Gold Spot by Parle groups of companies since the beginning of cold drinks was highly profitable and luring many multinational companies launched their brand in India like Pepsi and Coke.

The majority of people viewed Sprite, Miranda and Limca to give feeling of lightness, while Pepsi and Thumps' Up activate pulse and brain.

1. Coca-Cola-

The drink is called Coca-Cola because of the cocaine leaf and cola fruits that were used to add flavor. Dr. Pemberton's partner and bookkeeper Frank Robinson suggested the name Coca-Cola because he thought using the latter C twice would be better than if they used K in the word cola.

Coca-Cola history has that beverage been given the original formula called for caramel to give Coca-Cola its rich brown color and although the recipe has undergone some changes through the years none of them affected the ultimate colour of the product.

One can of coke (330ml) contains 100% of your daily sugar allowance and there's no denying that will have a corrosive effect on your teeth over time. It is also a dilute meaning however cooling and thirst quenching it might seem.

- 1] Kidney failure-drinking coke daily.
- 2] Risk failure
- 3] Heart and blood problems.
- 4] Skin problems.
- 5] Obesity.
- 6] dental erosion.

Vitamin deficiency the phosphoric acid contained in coke along with caffeine which has a diuretic effect.

Shri Vijay sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2018-19

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as fallows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Student Centric Methods - 2018-19

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2018-19, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	August to September 2018	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2018 to March 2019	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Study tours	December 2018 & January 2019	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
4	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2018 to March 2019	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. Rajaram H. Atigre)
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Dr. Vijaya R. Chavan)
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2018-19 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1378 1362 1377	1.Mr. Omkar Balaso Sutar 2.Miss Pranoti Yosef Ghatge 3.Miss Anjali Madan Sutar	Physical fitness and haematological study of Hockey players	Dr. S. V. Maske
2	1375 1369 1379	1.Kamble Neha Sanjay 2.Nikam Shweta Anandrao 3.Tomke Priyanka Pravin	Study of vegetable pests from Bhendawade	Dr. A. S. Pawar
3	1375 1364 1376	1.Miss. Peerzade Jabeen Anwar 2.Miss. Jadhav Gitanjali Phulsing 3.Miss. Peerzade Saima Abdulmunaf	Study of diversity of insects from Peth vadgaon region	Mr. K. A. Madane
4	1363 1373 1380	1.Miss Hujare Rutuja Sitaram 2.Miss Patil Shilpa Ganpati 3. Miss Varinge Tejashree Pandit	Effect of Vermiwash and Soil Bacteria - Azotobacter on Wheat seed germination	Dr. R. H. Atigre
5	1367 1368 1371	1. Miss. Mali Rohini Vishwanath 2. Miss. Nalawade Rani Laxman 3. Miss. Patil Priyanka Mahadev	Comparative account of assessment of water quality from different sources at Peth Vadgaon	Miss. T. C. Patil
6	1366 1381 1372	1.Miss Kekare Jyoti Maruti, 2.Miss Yadav Prajakta Prakash and 3.Mr. Patil Sandip Jaysing	Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination	Dr. R. H. Atigre
7	1370 1374	1.Patil Pallavi Dhanaji 2.Pawar Sonali Tanaji	An Innovative Way For Bio Waste Management: Formulation Of Fish Feed From Chicken Waste	Dr. S. V. Maske

Dr. Rajaram Hindurao Atigre

Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Roll No - 1366 PRN No - 2016031354
Roll No - 1381 PRN No - 2015015500601213
Roll No 1372 PRN No -

A Project Report entitled,

**“COMPARATIVE STUDY OF EFFECT OF
VERMICOMPOST AND FISH MANURE ON
WHEAT SEEDS GERMINATION”**

Submitted to

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

For the partial fulfillment of Bachelors Degree In

ZOOLOGY

By

Sr. No	Student name	Roll No.
1	Miss. Kekare Jyoti Maruti	1366
2	Miss. Yadav prajakta Ashok	1381
3	Mr. Patil Sandip Jaysing	1372

Under the guidance of

Dr. Atigre R. H.

Head, Department of Zoology,

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

2018 – 2019

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled, "Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination" submitted to the Shivaji university, Kolhapur in partial fulfillment of requirements for the award of the bachelors degree in Zoology is original research work carried out by Miss Kekare Jyoti Maruti, Miss Yadav Prajakta Prakash and Mr. Patil Sandip Jaysing under my supervision and guidance and the project report has not formed the basis for the award of any degree/diploma associate ship/ fellowship or the similar title to any candidate of any university.

Place: Peth Vadgaon

Date:

Examined
Bimbalkar
Examiners

[Signature]
Supervisor
(Dr. Atigre R. H.)

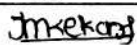
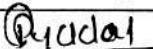
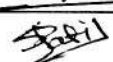
[Signature]
Head
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

Declaration

We hereby declare that, the present work entitled, “Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination” in the form of project report is an original work carried out by us under the guidance of Dr. Atigre R. H., Asst. Professor and Head, Department of zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. We also declare that this project report has not formed the basis for award of any degree diploma / Associate ship fellowship or other similar title to any candidate in any university.

Place – Peth Vadgaon

Date-

Sr. No	Student name	Roll No.	Signature
1	Miss. Kekare Jyoti Maruti	1366	
2	Miss. Yadav prajakta Ashok	1381	
3	Mr. Patil Sandip Jaysing	1372	

Acknowledgement

We consider ourselves very fortunate to have worked under the inspiring guidance of Dr. Atigre R. H. Asst. Professor and Head, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, who introduced us to this modern area of research. Words are inadequate to express our thanks towards him who inspired the passion for research.

We are also thankful to Prin. Dr. V. R. Chavan, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, for providing all the facilities to carry out this work.

I am also thankful to Dr. S.V Maske, Shri Madane K. A., Smt. Pawar A. S. and Miss Thorvat T. R. for their support and guidance in the completion of the project. I am also thankful to Shri Yadav Ranjit, Lab Assistant, Shri Rongate Shrinivas, Lab. Assistant and Shri Ghabak Anil Lab. Attendant for their all time help during the completion of the project.

We owe a deep sense of gratitude to our parents for their constant encouragement during the tenure of this study.

My wholehearted thanks are also due to all those who have directly or indirectly contributed to the successful completion of this work.

Miss. Kekare Jyoti Maruti
Miss. Yadav prajakta Ashok
Mr. Patil Sandip Jaysing

Index

Chapter No.	Contain	Page No.
I	Introduction	1-2
II	Material & Methods	3-8
III	Observation & Results	9-10
IV	Discussion & Conclusion	11
	References	12-13

Chapter 1 - Introduction

Nowadays many intensive field vegetable production systems are not sustainable due to causing severe environmental damage. Often large amount of vermicompost remains in the soil after harvest of the crop. This vermicompost comprises residual soil nitrogen and crop residues vermicompost. Both vermicompost sources affect ground water quality through nitrate leaching and air quality through nitrous oxide emission (S. Gular, 2005). Vermicompost fertilizer enables farmers to achieve the high yields that drive modern agriculture. The use of vermicompost fertilizer will continue to increase substantially as global population and food requirements grow.

Integrated use of chemical fertilizer and recycle organic waste may be an approach for sustainable production of crops. This may improve the efficiency of chemical fertilizers and thus reduce their use. Integrated use of organic and inorganic fertilizer can improve crop productivity and sustain soil health and fertility (V. Satyanarayana, 2009). Application of compost along with chemical fertilizers has been reported to give highest yield and maximum return. This treatment may also help to alleviate certain nutritional problems that result in poor health and individual productivity (H.N. Aaghar, 2006). The use of fish manure could be an important alternative for recycling this organic waste, reducing the direct risks of water pollution from the fish farming industry (F.J Salazar 2006). The results of study carried out by Naylor et.al. 1999 indicate that fish manure is similar in its chemical composition to other livestock manures, and should be suitable for use as an agricultural fertilizer. In addition, it is hoped that these data will also help regulatory agencies and farmers make sensible and pragmatic decisions concerning the appropriate and safe disposal of manure wastes collected from land based trout culture facilities. Agriculture carried by use of fish manure can be a way of reducing the environmental impact of nutrient rich streams and the amount of chemical fertilizer needed for (E. Castro, 2009). This

study was conducted to determine the response of various doses of fish manure and ammonium nitrate fertilizers on plant growth, yield and nutrient content of lettuce. In today's era, heavy doses of chemical fertilizer and pesticides are being used by the farmers to get a better yield of various field crops. These chemical fertilizers and pesticides decreased soil fertility and cause health problem to the consumers. Due to adverse effect of chemical fertilizer, interest has been stimulated for the use of organic manures (Follet et al., 1981). The green revolution in India promoted the indiscriminate use of chemical fertilizer and pesticides to obtain a better crop yield. In course of time the tropical soil after receiving such chemical turned unproductive due to lack of proper amendments of organic matters (Kale, 1998). The best alternative of the present day's environmental dispersion is to make proper use of the available unutilized organic biodegradable wastes in order to convert them into compost within a short period (Edwards, 1988)

Chapter 2 - Materials and Methods

The plant used in present study is Wheat- *Triticum aestivum* belonging to family Poaceae and subfamily Pooideae. It is a grass widely cultivated for its seed, a cereal grain which is a worldwide staple food (Mauseth 2014, Belderok, et al 2000, UN FAO, 2014). The many species of wheat together make up the genus *Triticum*. Wheat is grown on more land area than any other food crop (220.4 million hectares, 2014) (Curtis 2002). World trade in wheat is greater than for all other crops combined (FAO 2016).

Wheat is an important source of carbohydrates (Day L, et al 2006). Globally, it is the leading source of vegetal protein in human food, having a protein content of about 13%, which is relatively high compared to other major cereals (FAO 2017) but relatively low in protein quality for supplying essential amino acids (FAO 2013, Ludvigsson, et al 2013). When eaten as the whole grain, wheat is a source of multiple nutrients and dietary fiber (Day Let al 2006).

Technological advances in soil preparation and seed placement at planting time, use of crop rotation and fertilizers to improve plant growth, and advances in harvesting methods have all combined to promote wheat as a viable crop. When the use of seed drills replaced broadcasting sowing of seed in the 18th century, another great increase in productivity occurred.

Yields of pure wheat per unit area increased as methods of crop rotation were applied to long cultivated land and the use of fertilizers became widespread. Improved agricultural husbandry has more recently included threshing machines and reaping machines (the 'combine harvester'), tractor-drawn cultivators and planters, and better varieties.

In India wheat crop is considered as Kharif crop. For present experimental germination studies the seeds of *Triticum aestivum* are used.

Preparation of Vermicompost

Leaf litter was collected periodically from the Coimbatore and kept in large plastic container. The collected leaf litter was sun dried cut into small pieces of 4 to 5 cm length and kept ready for composting. Compost mixture was prepared in the ratio of 1:1 [w/w] of leaf and cow dung [13kg] in round plastic container, sprinkled with water to maintain moisture content and was allowed for pre-digestion. Pre-digestion of consort mixture was done for 21 days with regular mixing for pre-decomposition by the microbes. On 21 day of pre-digestion, the weight of the predigested compost mixture was noted.

After 21 days pre-digestion, 10 kg of pre-digested mixture was transferred to the plastic container. *Eisenia foetida* (Savigny, 1826) earthworms (total biomass of 520 Gms) were introduced into which each container containing the pre-digested mixture. Vermicomposting was allowed for 19 days with regular sprinkling of water to maintain the moisture content (65-70% RH) in the mixture at the end of 19 days of vermicomposting, the vermicompost from the container were spread separately on a polythene sheet. From the vermicompost adult worms and young ones were handpicked and isolated. The vermicompost thus obtained the composting leaf litter was dried and for cultivation of plant.

Preparation of Fish Manure

Dried and ground fish or fish guano is a valuable fertilizer obtained mainly from two sources as the refuse from fish packing and canning establishments and the Pomace (Oil) from the extraction of oil from fish. The product from the latter source is especially rich in fertilizing constituents, containing from 7 to 8 per cent of nitrogen and 6 to 8 per cent of phosphoric acid. The availability of the nitrogen is nearly as great as that of dried blood and tankage. The phosphoric acid is frequently more available than that in other organic matter. The availability of

the fertilizing constituents depends largely upon the proportion of oil present. A considerable proportion of the latter delays decomposition in the soil, and thus reduces the availability. The oil is removed and the fish prepared for use as a fertilizer on a commercial scale by cooking with water in tanks heated with steam. The oil rises to the surface of the water and the two are drawn off together. The residue is pressed, dried, and ground. In some cases, after the first pressing, the material is subjected to the action of steam under pressure and sulphuric acid (5 per cent.) to render the fertilizing constituents more available. The uncooked fish is sometimes treated directly with sulphuric acid to prevent offensive decomposition and to increase the availability of the nitrogen and phosphoric acid.

Fish manures are prepared and used in considerable quantities, especially along the northeastern coast in America, in Norway, and other regions where the supply of material is abundant. Fish manure is exported in considerable quantities from Norway.

In localities where it can be readily obtained from fishermen, fish-scrap is frequently used without preparation of any kind. Naturally, this product is very variable in composition, the nitrogen ranging from 2.5 to 8 per cent and the phosphoric acid from 2 to 6 per cent. The fertilizing constituents of this material are less available than those of the dried and finely ground fish. The whole fish are also sometimes used as manure, either directly or composted with other materials. It is stated in Bradford, *History of Plymouth Plantation* (Boston, 1856), that the Indian Squanto first taught the New England colonists to use the menhaden as a fertilizer for corn, instructing them to put the fish under the hills at the time of planting.

Experimental Methodology - Germination of seeds:

The effect of Vermicompost and Fish Manure on seeds of Wheat were investigated. The seeds were allowed to germinate in the cups. In each cup three seeds were sown and treatment

was given as per the table 1. Number of seeds germinated and length of Hypocotyl were measured at the of tenth day.

The effect of the treatment on seed germination of wheat was studied by one set as treated with water which is considered as control, and other sets were treated with 10% VC (Vermi Compost), 20% VC, 10% FM (Fish Manure) and 20% FM. Cups were maintained at a room temprature under natural light conditions and periodically observed. Then total number of seeds germinated was calculated for the control and treated plant. From this observation the percentage of germination was calculated.

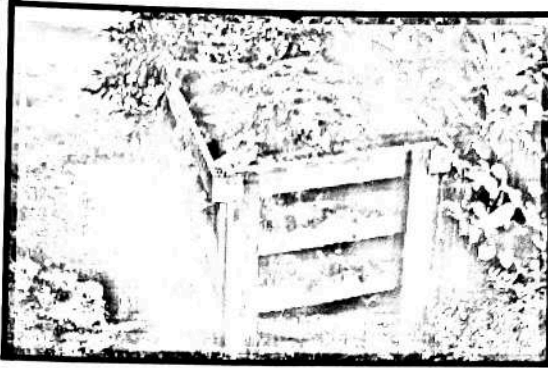
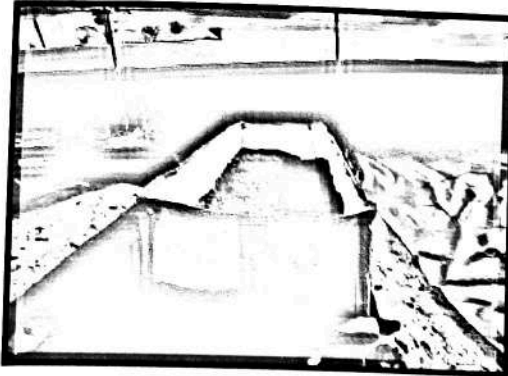
Statistical analysis:

The results where statistically analyzed according to standard method. The mean was calculated according to standard method.

Sr. No.	Title	Concentration of fertilizer
1	Control	20 gm coco pit
2	10% VC	2 gm VC + 18 gm coco peat
3	20% VC	4 gm VC + 16 gm coco peat
4	10% FM	2 gm FM + 18 gm coco peat
5	20% FM	4 gm FM + 16 gm coco peat

Table No. 1 Different concentrations of Fertilizers

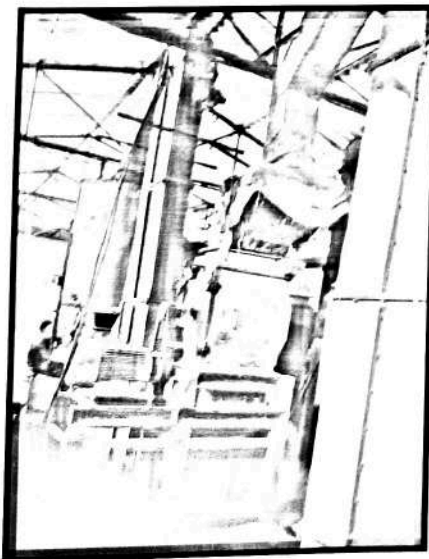
Plate No. 1

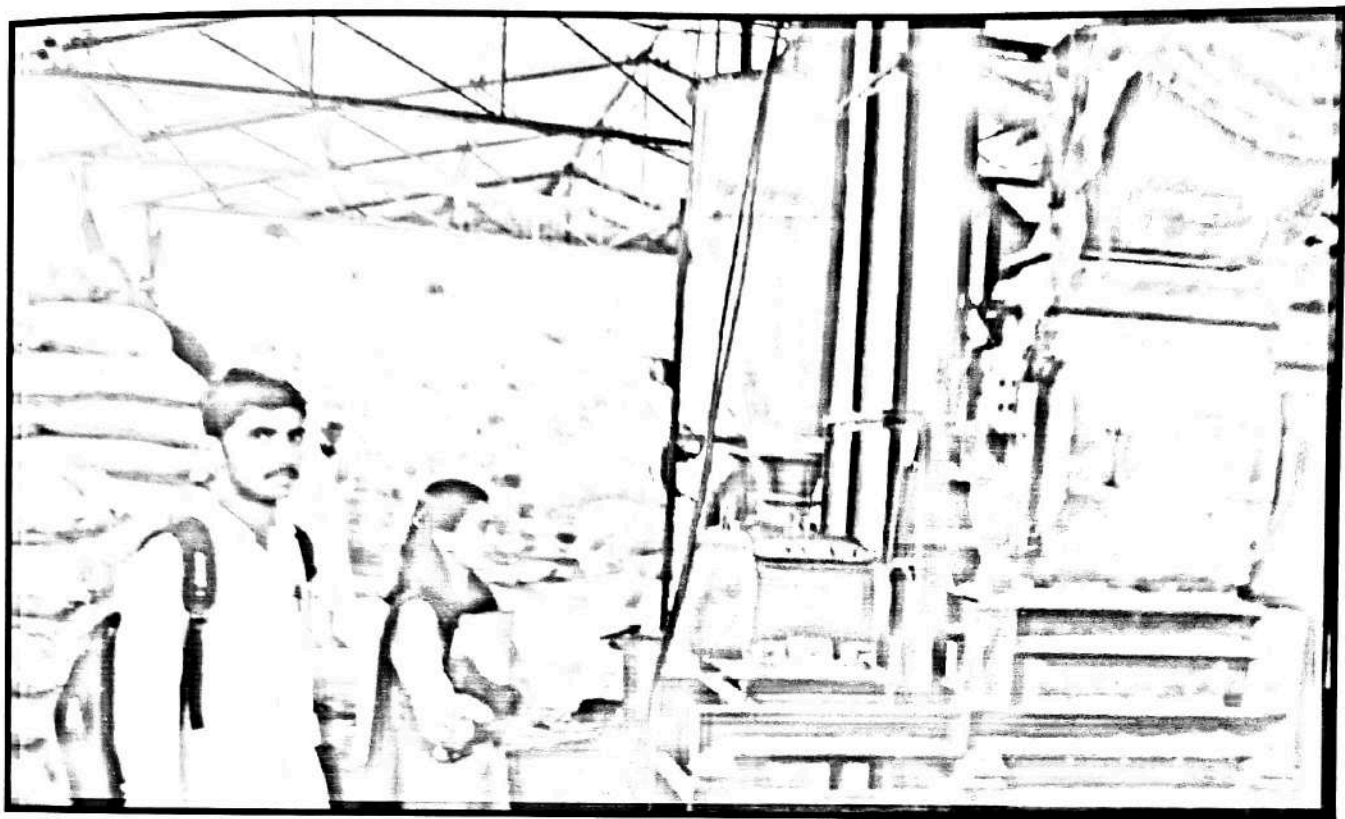
Vermicomposting unit

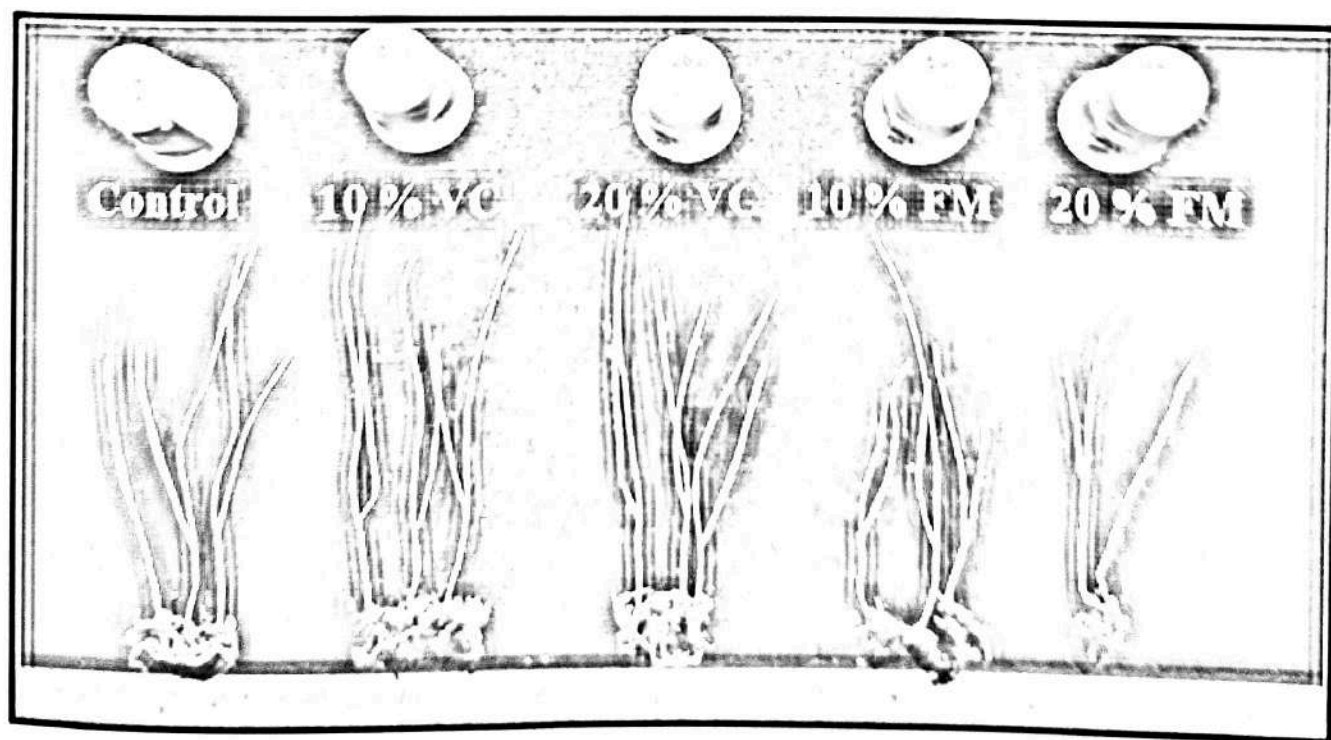
Raw material for Fish manure preparation

Raw material crushing machine

We visited the unit at Pokharni, Dist. Sangli

Wheat seeds germinated

Chapter 3 - Observation and Results

Germination of Seeds

To study the effect of Vermiwash and fish manure on the germination of seeds they were allowed to germinate in the cups and the treatment were given as per table 1. The Hypocotyl length was measured on tenth day. The effect was studied by soaking the seeds in water for one set which served as the control containing 20 gm Coco Peat while the experimental cups were containing the mixture of Coco Peat and vermicompost as well as Coco Peat and fish manure as given in table no 1.

After germination the cups were maintained at a room temperature and periodically observed. Then the total number of seeds germinated was calculated for the control and treated plant. From this observation the percentage of germination was calculated.

Germination percentage:

The germination percentage was determined for the control, as well as 10% VC (Vermi Compost), 20% VC, 10% FM (Fish Manure) and 20% FM. Seeds that were treated with 10% VC, 20% VC, 10% FM and control shows 100% germination while those treated with 20% FM shows 66% germination (Table 2).

$$\text{Germination percentage} = \frac{\text{NG}}{\text{NT}} \times 100$$

Where, NG = Number of seeds germinated.

NT = Number of seeds treated.

Parameters of seedlings - Hypocotyl length:

The seedling character observed was Hypocotyl length. The seedlings were kept under observation for ten days. The length of Hypocotyl was measured on tenth day and it was noted.

The length was observed to be maximum in 20% VC followed by 10% VC, control, 10% FM and 20% FM as given in table no. 3.

Sr. No.	Fertilizer	Germination %
1	control	100
2	10% VC	100
3	20% VC	100
4	10% FM	100
5	20% FM	66.66

Table 2 Germination percentage of wheat seeds

SR. NO.	TREATMENT	SEEDLING HEIGHT			MEAN
		1	2	3	
1.	control	22 cm	25 cm	24 cm	23 cm
2.	10% VC	27 cm	25 cm	24 cm	25.3 cm
3.	20% VC	28 cm	24 cm	25 cm	26 cm
4.	10% FM	15 cm	23 cm	17 cm	18.3 cm
5.	20% FM	15 cm	17 cm	-	16 cm

Table 3 Effect of Vermicompost and Fish Manure on Hypocotyl growth of wheat.

Chapter IV: Discussion and Conclusion

The present study has been conducted on Wheat to determine the potential of Vermicompost and Fish Manure. The effect of these two biofertilizers was studied in bringing about seed germination and seedling growth parameters. The composition of Vermicompost and Fish Manure need to be standardized to suit the plant to which it will be applied. The results obtained in the present study shows that the Vermicompost is better than the Fish Manure for the seed germination purposes. These results have correlated with the result of Eva Broad and others (2017). They prepared the Fish Manure and studied its effect on various plants. They conclude that the Fish Manure is not so effective for seed germination. The reason behind this may be that the micro and macro nutrients of the plants are not readily available in the Fish Manure as they are available in the Vermicompost.

Bibliography

1. Belderok, Robert 'Bob'; Mesdag, Hans; Donner, Dingena A (2000), Bread-Making Quality of Wheat, Springer, p. 3, ISBN 978-0-7923-6383-5
2. Crops/World Total/Wheat/Area Harvested/2014 (pick list)". United Nations, Food and Agriculture Organization, Statistics Division (FAOSTAT). 2014. Archived from the original on 6 September 2015. Retrieved 8 December 2016.
3. Crops/World Total/Wheat/Production Quantity/2014 (pick list)". United Nations, Food and Agriculture Organization, Statistics Division (FAOSTAT). 2014. Archived from the original on 6 September 2015. Retrieved 8 December 2016.
4. Curtis; Rajaraman; MacPherson (2002). "Bread Wheat". Food and Agriculture Organization of the United Nations.
5. Day L, Augustin MA, Batey IL, Wrigley CW (2006). "Wheat-gluten uses and industry needs". Trends in Food Science & Technology (Review). **17** (2): 82–90. doi:10.1016/j.tifs.2005.10.003.
6. E. Castro, P. Manas, and J. De las Heras, Scientia Horticulture, 123 (2), 148-155 (2009).
7. Edwards CA (1988). Use of earthworms in breakdown and management of organic wastes. In Edwards .C.A(Ed.) Earthworm ecology. CRC Press LLC, Boca Raton, Florida, pp. 327-354.)
8. Eva Brod, Johan Oppen, Annbjørg Overli Kristoffersen, Trond Knapp Haraldsen, and Tore Krogstad (Dec. 2017), Drying or anaerobic digestion of fish sludge: Nitrogen fertilization effects and logistics, Ambio, 46(8): 852–864
9. F. J. Salazar, and R.C. Saldana, Bioresource Technology 98 (17), 3322-3327 (2007).

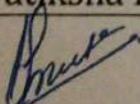
**SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE,
PETH VADGAON**

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

PROJECT LIST

2018-2019

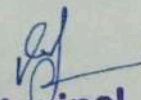
Sr. No.	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME	GUIDE NAME
1	Bhandare Vrushali Vijay Bhosale Shital Dilip	Online charity management system	Ms. Mohite S. M.
2	Bhosale Shital Dilip Bhandare Vrushali Vijay	Chat bot system	Ms. Patil P.S.
3	Bugale Nikita Vilas Toraskar Mahima Baban	Smart health disease	Ms. Patil P.S.
4	Chavan Abhilasha Avinash	Online e-health smart card	Ms. Mohite S. M.
5	Chavan Ashish Bhikaji	Food recipes rating system	Ms. Patil P.S.
6	Chavan Mayuri Sanjay Tamboli Maksuda Ramjan	e-rating and card management system	Ms. Desai S. S.
7	Dongare Aniket Prakash	Online application tracking system	Ms. Mohite S. M.
8	Jadhav Snehal Sanjay Sutar Snehal Bhupal	Student performance analysis system	Ms. Patil P.S.
9	Mane Dhanashri Jaysing	Online examination system	Ms. Desai S. S.
10	Mane Vrunda Mahadev	Canteen automation system	Ms. Mohite S. M.
11	Nilkanth Neha Nandkishor	Employee performance evaluation	Ms. Patil P.S.
12	Nirmale Komal Uttam	Online book recommendation system	Ms. Desai S. S.
13	Patil Manaswi Kiran	Hr management system	Ms. Mohite S. M.
14	Patil Arati Bhagvan Shevale Shivani Pratapsinha	Bus pass with barcode card scan	Ms. Patil P.S.
15	Patil Omkar Shivajirao Sutar Ashwini Vasantao	Online eBook maker	Ms. Desai S. S.
16	Patil Pranay Prakash Sawant Pratibha Tanaji	Class management system	Ms. Mohite S. M.
17	Patil Pratiksha Rajaram	Canteen automation system	Ms. Patil P.S.

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A
PROJECT REPORT
ON
"ONLINE COLLEGE EVENT MANAGEMENT
SYSTEM"

FOR
PERSONAL AND PUBLIC USE
SUBMITTED TO

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal Sanchalit

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON

BY
Mr. Patil Pranay Prakash.

UNDER THE GUIDENCE OF
Prof. Miss. Mohite S. M.(M.Sc Comp.Sci.)

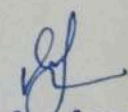

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Year 2018-2019

Head
Department of Computer Science,
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CERTIFICATE

This is to certify that, Mr. Paul Pranay Prakash have completed their project work on "Online College Event Management System" for Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth-Vadgaon. In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Computer Science (B.Sc-III)" during the year 2018-2019 affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

The work has been carried out under my guidance. To best of Knowledge, the matter present in this project has not been submitted earlier and is has original work. This project works shows their hard work and sincer effort.

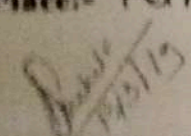
Project Name: "Online College Event Management System"

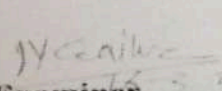
Front End: "JAVA(Jsp)"

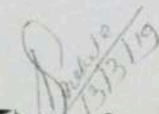
Back End: "Oracle 10g"

Date:- 12/03/2019

Place:- Peth Vadgaon

Project Guide

Examiner

Head
Department of Computer Science,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

16-5-2019
Head of Department

DECLARATION

We undersigned, hereby declare that the project entitled 'Online College Event Management System' is original work prepared by us under the guidance of Prof. Miss. Mohite S. M. The empirical findings in this report are based on the data collected by us. The matter presented in this report is not copied from any other source. We understand that any such copying reliable to be punished in any way that the university authority they fit.

This work is humbly submitted to "Shivaji University Kolhapur" for the award degree of "Bachelor of Science in Computer Science(B.Sc.)" for us.

Thanking you.

Date: 12/03/2019

Mr. Patil Pranay Prakash

INDEX

Sr.No.	Table	Page No.
1	Introduction	1-2
2	Introduction to College Event Management	3-13
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Introduction To System 2) Existing and proposed system 3) Requirement 4) Problem Definition 5) Module Specification 6) Scope 7) Objective 	
3	Modeling Diagram	14-17
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Data Flow Diagram 2) ERD Diagram 	
4	Implementation	18-20
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Student 2) Admin 	
5	About Languages	21-28
	<ul style="list-style-type: none"> 1) About Frontend 2) About Backend 	

APPENDIX

7	User Manual	32-33
8	Input output Screens	34-43
9	Hardware And Software Specification	44
10	Conclusion	45
11	Future Enhancement	46
12	Bibliography	47

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

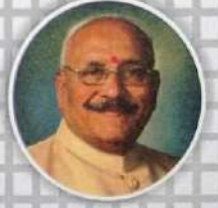
NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.2: Average percentage of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during last five years

1.3.2.1: Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship year-wise during last five years

Sr. No.	Content
01	Project lists along with sample Project (2017-18)

20960-20966

गट प्रकल्प

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	विषय	रोल न.	
१	गावडे अंकिता भिमराव	छंद व छंदाचे स्वरूप	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARMane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	RRPawar
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	Rcsavant
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	ssshinde
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	KTeli
१	गावडे अंकिता भिमराव	मराठीचा उगमकाळ एक शोध	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARMane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	RRPawar
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	Rcsavant
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	ssshinde
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	KTeli
१	गावडे अंकिता भिमराव	महानुभाव - आचारधर्म	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARMane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati

८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>
१	गावडे अंकिता भिमराव	सर्जनशील लेखन स्वरूप व विशेष	५०१	<u>ABGavade</u>
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	<u>RVGurav</u>
३	कांबळे भाग्यश्री सद्दु		५०३	<u>BLKambale</u>
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	<u>PKKhade</u>
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	<u>ARMane</u>
६	पाटील आरती अशोक		५०६	<u>AAPatil</u>
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	<u>ACSwati</u>
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>
१	गावडे अंकिता भिमराव	सुंभ आणि पीळ - आशय	५०१	<u>ABGavade</u>
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ	अभिव्यक्ती	५०२	<u>RVGurav</u>
३	कांबळे भाग्यश्री सद्दु		५०३	<u>BLKambale</u>
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	<u>PKKhade</u>
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	<u>ARMane</u>
६	पाटील आरती अशोक		५०६	<u>AAPatil</u>
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	<u>ACSwati</u>
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>

Dr. P. B. Gaiwad

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

क्षी. निगमविह आदन कला व
विज्ञान महानिद्यालय, पेठ वडगाव
2017-2018

शिवाजी विद्यापीठ प्रकल्प

द्वितीय त्र

पे. नं. - 16

वाडग्रय प्रवादांचे अध्ययन.

दलित साहित्य

शीर्षक - तुंग झानि पीठ

गावडे झंकित मिश्रान

थेल नं. - 633

मार्गदर्शक - डॉ. प्रशांत गायकवाड

1. दलित साहित्याच्या व्याख्या पुरेणा स्वरूप वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

दलित साहित्य हा स्वतंत्रांतर काळातील वाङ्मयीन प्रवाह आहे परंतु निष्पन्न वाङ्मयीन चळवळ नसून तिच्या सामाजिक परिवर्तनाशी दलित संबंध आहे कादंबरी, कविता नाटक, आत्मकथन या माध्यमातून उपेक्षितांचे जीवन दलित साहित्यापासून चित्रित होत आहे.

1)

दलितांनी दलितांच्या जीवनात लिहिलेले वाङ्मय म्हणजे दलित वाङ्मय होय. दलित वाङ्मयाप्रमाणेच कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, आत्मचरित हे त्याचे बाह्यरूप आहे त्याचा आकार हाच त्याचा होणारा आवधिक परिणाम इ. सर्वललित वाङ्मयाप्रमाणेच दिसते. परंतु दलित वाङ्मय ही दलित वाङ्मयाची शाखा नव्हे निदान दलित लेखक व समीक्षक त्यांच्या हृष्टीने तरी दलित वाङ्मयातील ती मुक्त प्रवाहनाची त्यांच्या हृष्टीने दलित वाङ्मय हा स्वतंत्र, स्वयंभू असा वाङ्मय प्रकार आहे त्याची पुरेणा, स्वरूप, तत्वज्ञान व फलमुक्ती या सर्वांबाबत दलित वाङ्मय हे दलित वाङ्मयापेक्षा संपूर्ण निशब्द आहे.

2)

'दलित' या शब्दाचा पारंपरिक अर्थ छिन्नसह साहित्याकडे पाहिले गेले आहे. अस्पृश्य समजल्या जाणाऱ्या जातीत जन्माला, त्याला दलित असे समजले जाते. मागासलेल्या खेरीय जातींचा म्हणजे, म्हणजे महार, मांग, मांगगाऊडी कुमदिवासी, भिल्ल, कातकरी, वडार, ठोबारी, केकाडी इ. जमातींचा समावेश दलित या संज्ञेत केला जातो वास्तविक पाहता अधिक हृष्ट्या मागासलेल्या वर्गाबाबत त्यात समावेश करायला हरकत नाही.

हिंदी विभाग

प्राजेक्ट- 2017-18

रोल न.	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१५ ५११ ५१४ ५२० ५१६ ५१३	१. योगिता कृष्णात पाटील २. करिश्मा शकिल महाबरी ३. वृशाली लक्ष्मण कुंभार ४. वडार प्रदीप अशोक ५. पाटील सुनिता रामचंद्र	१. दोहरा अभिशाप में व्यक्त दलित चेतना २. डायरी स्वरूप और प्रकार ३. चायावाद और प्रगतिवाद ४. इन्टरनेट संदर्भ एक अध्ययन भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	<u>Y.Padhi</u> <u>Pankhaban</u> <u>V.Kundh</u> <u>Vardip</u> <u>SP.Padhi</u>
५१२ ५१८ ५१७ ५१९ ६२४	१. आनम मुस्ताक मोमीन २. किशोर महादेव पाडळकर ३. पल्लवी बाजीराव पाटील ४. अमृता शरद माळी	१. आना इस देश के उपन्यास की कथावस्तु २. आलोचना के प्रकार और आलोचक के गुण ३. प्रयोगवाद और साठोत्तरी कविता ४. अनुवाद के प्रकार और गुण ५. भाषा विज्ञान का अन्य ज्ञान विज्ञानों से संबंध	<u>Am</u> <u>Pankhaban</u> <u>SP.Padhi</u> <u>Am</u>
६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९	१. अंकिता दत्तात्रय खाडे २. वनिता उत्तम इंगळे ४. अंजनी आनंद जंगम ५. अनिता जालिंदर भोसले ६. विश्वजीत सुरेंद्र जाधव	१. कौशल्या बैसंत्री का व्यक्तित्व एवं कृतित्व २. प्रगीत तत्व और भेद ३. मोतीराम, बहारी, देव, केशवदास एक अध्ययन ४. इन्टरनेट, फेसबुक, , , एक अध्ययन ५. भाषा विज्ञान की पारिभाषा तथा महत्त्व	<u>B.Padhi</u> <u>A.A. Jadhav</u> <u>Am</u> <u>M.S. Jadhav</u> Principal

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेठ वडगांव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगांव.

प्रोजेक्ट का नाम – भाषा विज्ञान के प्रधान अंग
– अभ्यासक –

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
०१	पाटील योगिता कृष्णात	५१७	
०२	महाबरी शकील करिश्मा	५१२	
०३	कुंभार वृषाली लक्ष्मण	५११	
०४	वडर प्रदिप अशोक	६३०	
०५	पाटील सुनिता रामचंद्र	५१६	

मार्गदर्शक – डॉ. एन. आय. शेख.
डॉ. वर्षारानी सहदेव.

09/10

सन – २०१७ – २०१८

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

भाषा विज्ञान के प्रधान अंग - एक परिचय

* ध्वनिविज्ञान

* शब्दविज्ञान

* वाक्यविज्ञान

* पदविज्ञान

* रूपविज्ञान

* अर्थविज्ञान

13
Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of English

Group Projects - Literary Criticism and Appreciation

Semester VI - Paper No. XII (2017-2018)

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	518	Bijali Heena Amin	Critical Appreciation of Poem
02	519	Jadhav Nikita Shashikant	
03	520	JadhavPatil Priyanka Kondiram	
04	521	Kamble Jayashri Balaso	Critical Question based on poem
05	522	Kavle Swarup Uttam	
06	523	Kolhapure Prashant Ananda	
07	524	Kumbhar Nikita Krushnat	Some important Critical Essays
08	525	Londhe Rakshanda Bhimrao	
09	526	Madane Aarati Raghunath	
10	527	Mahapure Prajakta Sanjay	Literary terms and Literary Criticism
11	528	Patel Alisha Gulab	
12	529	Patil Poonam Ananda	
13	530	Patil Swapnali Hindurao	Passage analysis Critically
14	631	Bachche Abhijit Manik	
15	632	Bhosale Priyanka Ashok	
16	633	Ghodvil Poonam Tukaram	
17	634	Gurav Mayuri Balaso	
18	635	Kumbhar Megharani Bhand	
19	636	Kumbhar Suchita Sanjay	
20	637	Mulla Supiya Bashir	
21	638	Patil Rajat Sunil	
22	639	Suryavanshi Dhanashri Tanaji	

Teacher

Dr. A.L. Powar

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2017-18

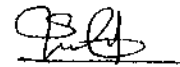
PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

S.N.	ROLL. NO.	NAME OF STUDENT	TOPIC
01	520	Priyanka Kondiram Patil	Kubla Khan
02	525	Rakshanda Bhimrao Londhe	
03	626		
04	633	Poonam Tukaram Ghodvil	
05	637	Supiya Bashir Mulla	

06	522	Swarup Uttam Kavale	Folk Songs
07	528	Alisha Gulab Patel	
08	529	Poona Anandrao Patil	
09	636	Suchita Sanjay Kumbhar	
10	639	Dhanashri Tanaji Suryavanshi	
11	518	Heena Amin Bijali	Flowers
12	519	Nikita Shashikant Jadhav	
13	521	Jayshree Balaso Kamble	
14	523	Prashant Ananda Kolhapure	

HEAD

(S. P. Patil)

DEPARTMENT OF ENGLISH

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2017-18

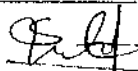
PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

S.N.	ROLL. NO.	NAME OF STUDENT	TOPIC
01	520	Priyanka Kondiram Patil	Natyasanstha in Maharashtra
02	525	Rakshanda Bhimrao Londhe	
03	626		
04	633	Poonam Tukaram Ghodvil	
05	637	Supiya Bashir Mulla	

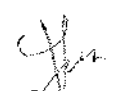
06	522	Swarup Uttam Kavale	Indian Classical Dance
07	528	Alisha Gulab Patel	
08	529	Poona Anandrao Patil	
09	636	Suchita Sanjay Kumbhar	
10	639	Dhanashri Tanaji Suryavanshi	
11	518	Heena Amin Bijali	Dashavatara
12	519	Nikita Shashikant Jadhav	
13	521	Jayshree Balaso Kamble	
14	523	Prashant Ananda Kolhapure	

HEAD
(S.P. Patil)

DEPARTMENT OF ENGLISH

Sr. No.	Name of the Student	Project Title	Marks
518	Bijali Heena Amin	Modern Indian English Novelists	08
519	Jadhav Nikita Shashikant	Modern Indian English Novelists	08
520	JadhavPatil Priyanka Kond	Critical Summary of Baromas	08
521	Kamble Jayashri Balaso	Modern Indian English Novelists	08
522	Kavle Swarup Uttam	Indian Women Novelist	08
523	Kolhapure Prashant Ananda	Modern Indian English Novelists	08
524	Kumbhar Nikita Krushnat		-
525	Londhe Rakshanda Bhimrao	Critical Summary of Baromas	08
526	Madane Aarati Raghunath	Critical Summary of Baromas	08
527	Mahapure Prajakta Sanjay		-
528	Patel Alisha Gulab	Indian Women Novelist	08
529	Patil Poonam Ananda	Indian Women Novelist	08
530	Patil Swapnali Hindurao	Critical Summary of Baromas	08
631	Bachche Abhijit Manik		-
632	Bhosale Priyanka Ashok		-
633	Ghodvil Poonam Tukaram	Critical Summary of Baromas	08
634	Gurav Mayuri Balaso		-
635	Kumbhar Megharani Bhand	Indian Women Novelists	08
636	Kumbhar Suchita Sanjay	Indian Women Novelist	08
637	Mulla Supiya Bashir	Critical Summary of Baromas	08
638	Patil Rajat Sunil		-
639	Suryavanshi Dhanashri Tanaji	Indian Women Novelist	08

 (Dr. S. P. Patil)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

 Teachers Signature

(Dr. P. P. Yadav)

2017-2018

Group project

B.A III. Semester. VI

Topic: The structure and function of English language

Roll No	Name of student	Topic of seminar
518	Bisai Heena Anur	Sub-ordination
519	Jadhav Nikita S	"
520	Kamble Tayashree B.	"
521	Kavale Swarn. U.	"
522	Kolhapure prashant A.	"
523	donde Rakshanda B.	cohesive devices
524	Madane Aarti R	"
525	patel Alisha Gulab	"
526	patil poornam Ajanda	"
527	patil Swapnae Hindurao	"
632	Bhosale priyanka Ashok	Discourse Analysis
633	Ghodvil poornam Tukaram	"
635	Kumbhar Megharani B.	"
636	Kumbhar Suchitra S.	"
637	Mauq Supriya Bashir	"
639	Supriya Dhanshree T.	"

Teacher in charge

Gowar

[Dr. Pooja A. G.]

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Political science 2017-18

B.A. III Semester 6

Project

Roll No.	Name of Student	Title of Project
531	Bankar Adityan Nandkumar	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13-
532	Bhagvat Shubham Mahadev	Bhartatil Budjet Paddhaticha Abhyas 14.
533	Bhasar Shubham Subhash	Indo Russia relation - a study 15- chinachya
534	Jadhav Nikita Uttam	parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya
535	Khade Sushant Ramchandra	Dwandwadi vicharacha Abhyas
536	Khot Udaysinh Shivaji	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha
537	Lugade Nikita Ramchandra	Abhyas 13- max Weberchya Nokarshahi
538	Mane Ajinkya Rangrao	Siddhantacha chikisak Abyas 14- Indo Pak
539	Patil Abhaykumar Shrikant	Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas
540	Patil Raviraj Bajirao	16- Marxchya atirikt Mulyachya
541	Patil Rupali Shivaji	Siddhantacha abhyas
542	Phonde Arun Bhagoji	12- Bharatatil Strivadachya Itihasacha
543	Powar Pramod Sanjay	Abhyas 13- Renis Likertchya Vyavasthapan
544	Romane Sukanya Ranjana	Tatvancha Abhyas 14- Shityuddhachya
545	Thorat Akshay Dilip	Itihasacha Abhyas 15- Chinachya Ek
640	Fonde Madhuri Rajaram	pakshachyachi aHukumshahi abhyas 16
641	Hajare Pravin Sadashiv	Leninche Krantiche Tatvdyan
642	Langarkar Sanket Chandrakant	12 Paryavaran Rakshanat Sour Urjeche
643	Machale Naresh Rajesh	Yogdan 13 Riggs yanchi Lolkiya Samajachi
644	Samudre Supriya Umaji	Sankalpana 14- Indo USA relation after cold
645	Waghamare Sagar Sudam	war 15- Swedanmadhil pakshpaddhati 16-
		Karl Maxchi Saamyavadachi Sankalpana

Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव
राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग - ३

२०१७ - २०१८

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १६

पेपरचे नाव :- राजशास्त्र

विषय : पाश्चात्य राजकीय विचार - कार्ल मार्क्स

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	६४०	Fonde Madhuri Rajaram	<u>MRemele</u>
२	६४१	Hajare Pravin Sadashiv	<u>PRH</u>
३	६४२	Langenkar Sanket Chandrakant	<u>selangankar</u>
४	६४३	Machale Naresh Rajesh	<u>NRmachale</u>
५	६४४	Samudre Supriya Umaji	<u>SSSamudre</u>
६	६४५	Waghmare Sagar Sudam	<u>SWW</u>
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख
Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

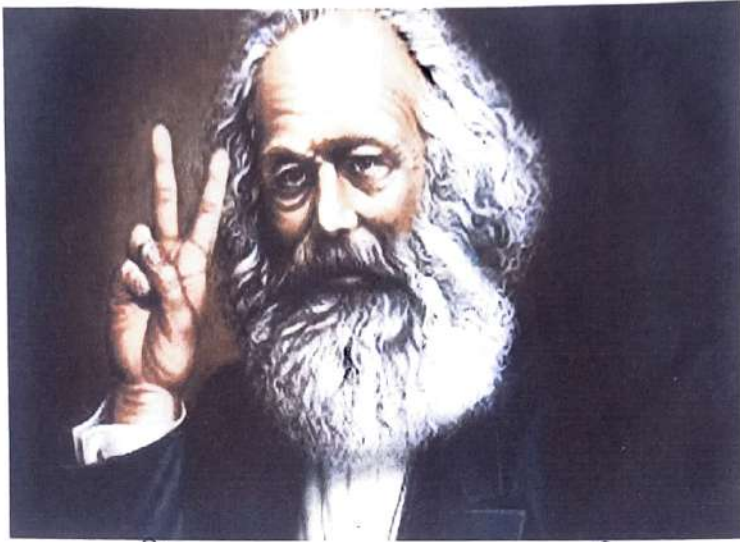
प्रस्तावना ४

आधुनिक राजकीय तत्वज्ञानात एक येश समाजवादी विचारवंत म्हणून कार्ल मार्क्सचे स्थान असामान्य व अजरामर झालेले आहे. शास्त्रीय समाजवादाला जन्म देणाऱ्या ह्या महान विचारवंताचा जन्म ५ मे, १८१८ रोजी प्रशियाच्या षार्लन प्रांतातील रायर येथे एका मध्यमवर्गीय ज्यू कुटुंबात झाला. त्याचे वडील प्रथम परिचय होते. परंतु नंतर त्यांनी ख्रिश्चन धर्माचा स्वीकार केला होता. त्यामुळे मार्क्सला ज्यू धर्माचे असल्याचा त्रास सहन करावा लागला नाही. लहानपणी मार्क्स अत्यंत बुद्धिमान होता. इतिहास, तत्वज्ञान व कायदा या विषयांची त्याला विशेष आवड होती. कायद्याच्या अभ्यासासाठी त्याला वयाच्या सतराव्या वर्षी बॉन विद्यापीठात पाठविण्यात आले. १८३५ साली कायद्याची पदवी संपादन केल्यानंतर पुढील शिक्षणासाठी तो वॉर्निन विश्वविद्यालयात दाखल झाला. वयाच्या तेविसाव्या वर्षी १८४१ साली मार्क्सने 'डॉक्टर ऑफ फिलॉसोफी' ही पदवी मिळविली. त्यांच्या प्रबंधाचा विषय होता, "डेमोक्रेटसचे प्रकृतिवादी तत्वज्ञान व एपिक्युरसचे प्रकृतिवादी तत्वज्ञान यांमधील फरक." त्यानंतर बॉन विश्वविद्यालयात प्राध्यापक म्हणून अध्यापनचे कार्य करणाऱ्या त्यांचा विचार होता, परंतु त्यांच्या क्रांतिकारक विचारसरणीमुळे त्यांना तेथे नोकरी मिळाली नाही. त्यामुळे मार्क्सने पत्रकाराचा व्यवसाय सुरू केला. पुढे तो 'व्हेनिस टाइम्स' या वृत्तपत्राचा संपादक झाला. परंतु त्याच्या उग्र व क्रांतिकारक लिखाणामुळे सरकारने त्याला जर्मनी सोडून जाण्याचा आदेश दिला. १८४५ मध्ये मार्क्स जर्मनी सोडून फ्रान्समध्ये गेला. तेथे त्याने समाजवादी साहित्याचा अभ्यास केला. फ्रान्सला जाण्यापूर्वी म्हणजेच संपादक असताना मार्क्सचा जेनी नावाच्या मुलीशी विवाह झाला होता. या पती पत्नीचे एकमेकांवर उत्कट प्रेम होते. जेनी आपल्या पतीच्या नशिवात, समात आणि अगड्यात त्याची केवळ

सहस्रमचिखी होती. एवढेच नव्हे तर सर्वतोपरी सुज्ञानतेने
 आणि गाढ तळमळीने या तिनित ती सक्रियपणे समरस
 आली. होती. पॅरिस येथे प्रुष्ठा आणि लुई व्हेक यांच्या
 साहाय्याने मार्क्सने फ्रेंच कम्युनिझम व राजकीय अर्थशास्त्र
 यांचे अध्ययन केले. येथेच त्याची फ्रेडरिक एंगल्सशी ओळख
 आली. त्या भेटीचे पुढे गाढ मैत्रीत रूपांतर आले; आणि ही
 ऐतिहासिक स्वरूपाची मैत्री जीवनभर टिकून राहिली. एक
 धनिक व जिवलग मित्र म्हणून मार्क्सच्या जीवनात एंगल्सला
 फार मोठे महत्त्व होते. 1848 मध्ये मार्क्स आणि एंगल्स यांनी
 संयुक्त रीतीने 'साम्यवादी पक्षाचा जाहीरनामा' (Communist
 Manifesto) प्रकाशित केला. मार्क्सने या ग्रंथाद्वारे शास्त्रीय
 समाजवादी तत्वप्रणाली जागापुढे ठेवली. 1849 साली कार्ल
 मार्क्स लंडनला गेला. मार्क्सचे इंग्लंडमधील आयुष्य फार त्रासचे
 व दारिद्र्यावस्थेत गेले. संशोधन, वाचन आणि लेखन यांमध्ये
 मार्क्सने आपले संपूर्ण जीवन घालविले. त्याने 1864 मध्ये
 Socialist International नावाची मगूर संघटना स्थापन केली.
 1864 मध्ये मार्क्सचा 'दास कैपिटल' हा ग्रंथ प्रसिद्ध आला.
 एंगल्सच्या मदतीने त्याने हा ग्रंथ पुरा केला. या ग्रंथाचा पहिला
 खंड मार्क्सच्या ह्यातीत प्रसिद्ध होऊन बाकीचे दोन त्याच्या
 मृत्यूनंतर एंगल्सने प्रसिद्ध केले. इंग्लंडमधील संपूर्ण 34 वर्षांच्या
 वास्तव्यात मार्क्सला अत्यंत हलाखीचे दिवस काढवे लागले.
 साध्या आणि स्वस्त दराच्या दोन खोल्यांच्या घरात तो राहत
 होता. पत्नीचे आजारपण आणि मुलांचा सांभाळ यामुळे
 मार्क्सला कौटुंबिक सुख वेताचेच मिळाले होते. कुटुंबाचा खर्च
 चालविण्यासाठी आपले कपडे, चीजवस्तू गहाण ठेवण्याचा
 प्रसंग अनेक वेळा मार्क्सवर आला होता. दारिद्र्याचे चटके
 सतत वसत असतानाही मार्क्सने आपले लेखन व संघटना-
 त्मक कार्य शेवटपर्यंत मोठे नव्हते. नाही म्हत्वे तरी एंगल्सने
 त्याला अनेक वेळा आर्थिक साहाय्य केले होते. 14 मार्च, 1883
 रोजी लंडन येथे कार्ल मार्क्सचे निधन आले.

कार्ल मार्क्स

जन्म - 5-मे 1818 , मृत्यू - 14 मार्च - 1883.

मार्क्सचे ग्रंथवेखन :-

कार्ल मार्क्सने आपल्या विविध ग्रंथांद्वारे समाजवादी विचार प्रकट केलेले आहेत. मांडवलशाही समाजाचे दोष , आर्थिक शोषण , वर्गसंघर्ष , कामगारांची क्रांती , वर्ग-विरहीत आणि राज्यविरहीत समाज , इत्यादीविषयक विचार त्याने आपल्या ग्रंथातून स्पष्ट केले आहेत. मार्क्सचे काही महत्त्वाचे ग्रंथ पुढीलप्रमाणे सांगता येतील.

- 1 . Holy Family - (1845)
- 2 . The Poverty of Philosophy - (1847)
- 3 . The council communist Manifesto (1848)
- 4 . civil War and class Struggle in France . (1849)

5. A. Contribution to the critique of political Economy.
6. Value price and profit - (1865)
7. Das capital - (1867)
8. The critique of the Gotha Programme. (1891)
9. Eighteenth Brummaire of Louis Bonaparte (1894)
10. Revolution and counter Revolution (1894).

अशा प्रकारे मार्क्सने विविध स्वरूपाचे ग्रंथलेखन केले असले तरीही त्याचे कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो व कॅपिटल हे दोन प्रमुख ग्रंथ म्हणून ओळखले जातात.

कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो (Communist Manifesto) हा ग्रंथ मार्क्सने 1848 मध्ये लिहिला फ्रेडरिक एंगल्सच्या मदतीने हा ग्रंथ पुरा आला. आर्थिक घटकांवर आधारलेल्या वर्गामधील संघर्षाचा पूर्व - इतिहास, आधुनिक काळातील भांडवलदार आणि मजूर यांमधील संघर्ष, भांडवलशाहीची विनाशाकडे वाटचाल, मजुरांची संघटकवृत्ती आणि मजुरांनी प्रत्यक्षात करावयाचा कार्यभाग इत्यादींसोबत किंवा इत्यादीं-संबंधीचे विचार या ग्रंथात मांडले आहेत. या ग्रंथाविषयी वुड्रिज स्मेल यांनी असे म्हटले आहे की, ' साम्यवादी पक्षाचा जाहीरनामा ' हा ग्रंथ मार्क्सने एंगल्सच्या मदतीने लिहिला असून तो इतिहासात राजकीय विचारांचा एक उत्कृष्ट व अभेसर ग्रंथ म्हणून ओळखला जातो.' ह्या ग्रंथाचे जगातील सर्व भाषांतून भाषांतर आलेले आहे. साम्यवादी

विचारांची ओळख करून देणारा हा ग्रंथ म्हणजे साम्यवादचे नायबलच होय.

दास कॅपिटल (Das Capital) हा ग्रंथ मार्क्सने इ.स. 1867 मध्ये लिहिला. या ग्रंथाचे तीन खंड असून त्यापैकी दोन खंडांचे प्रकाशन मार्क्सच्या मृत्यूनंतर (1885 व 1894) एंगल्सने केले. ह्या ग्रंथात ऐतिहासिक भौतिकवाद, अतिरिक्त मूल्य, मांडवल-शाहीचे दोष, दारिद्र्य, बेकारी व शोषण नसलेल्या राज्याची स्थापना इत्यादी विषयक विचार मार्क्सकपणे मांडलेल्या आहेत. मार्क्सच्या विचारांवर पडलेला प्रभाव :-

१. हेगेलच्या तत्त्वज्ञानाच्या प्रभाव :-

मार्क्सने बॉन व बर्लिन

या विद्यापीठांत हेगेलच्या तत्त्वज्ञानाचा अभ्यास केला होता. हेगेलच्या द्वंदात्मक भौतिकवादाचा परिणाम मार्क्सच्या भौतिकवाद-वर आलेला आहे. विरोधविकासवादाची कल्पना मार्क्सने हेगेल-कडून घेतलेली दिसते. वास्तविक हेगेल अध्यात्मवादी होता, तर मार्क्स भौतिकवादी होता; तरीपण वेदावादाची कल्पना दोहोंच्या वाकतीत सारखीच वाटते. मार्क्सने ऐतिहासिक भौतिकवादाची मीमांसा करताना हेगेलच्या सिद्धांतातील बौद्धिक तत्त्वे घेतली आहेत असे दिसून येते.

२. फ्रेंच समाजवादी साहित्याचा प्रभाव : युद्यो, सेंट सायमन, चार्ल्स फेरियर या फ्रेंच विचारवंतांचा मार्क्सच्या तत्त्वज्ञानावर परिणाम आलेला होता. आपल्या फ्रान्सच्या वास्तव्यात मार्क्सने फ्रेंच समाजवादी साहित्याचा अभ्यास केला होता.

३. इंग्लिश विचारवंतांचा प्रभाव :- मॅडम स्मिथ, रिकार्डो, विल्यम थॉमसन, जे.एस. मिल इत्यादी इंग्लिश विचारवंतांच्या आर्थिक व सामाजिक विचारांचा प्रभाव मार्क्सच्या साम्यवादी

विचारांवर पडला होता.

4. फ्रेडरिक एंगल्सचा प्रभाव :-

एंगल्स मूल्या गमनीया, परंतु इंग्लंडमधील त्याच्या वडिलांच्या कापड गिरणी व्यवसायामुळे तेथे वास्तव्य करित होता. मार्क्स आणि एंगल्स यांची मैत्री अत्यंत घनिष्ठ होती. 'कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो', 'दास कैपिटल' हे दोन्ही ग्रंथ मार्क्स एंगल्सच्या मदतीने लिहू शकला, तसेच प्रसिद्ध करू शकला. मार्क्स आणि एंगल्स या दोन्ही दोघांनी मिळून 'कम्युनिस्ट तत्वज्ञान' मांडलेले आहे असे म्हणणे अधिक श्रेयस्कर ठरेल.

5. फ्रान्समध्ये आलेला वर्गसंघर्ष आणि राज्यक्रांती (1789) यांचा परिणाम मार्क्सवर आलेला दिसतो. मार्क्सने 'दि सिव्हिल वॉर इन फ्रान्स', 'क्लास स्ट्रगल इन फ्रान्स' असे ग्रंथ लिहिले. वर्गसंघर्षातून क्रांती घडून येते आणि समाजपरिवर्तन होते अशी विचारसरणी मार्क्सला फ्रान्सच्या राज्यक्रांतीतूनच स्फुरलेली होती.

कार्ल मार्क्सच्या साम्यवादी विचारसरणीचा आढावा घेताना पुढील सिद्धांतांचा व मुद्द्यांचा विचार करणे आवश्यक ठरते.

१. मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादाचा सिद्धांत (विरोधविकासवादाचा सिद्धांत)
२. अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत व भांडवलशाहीवरील मार्क्सची टीका.
३. वर्गसंघर्षाचा सिद्धांत
४. मार्क्सचे राज्यविषयक विचार.

५. मार्क्सचा क्रांतिविषयक सिद्धांत
(कामगारवर्गाची व कामगारवर्गाची हुकुमशाही)

६. साम्यवादी समाजस्यना.

- मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादी मीमांसेवरील

टीका :-

१. कार्ल मार्क्सच्या इतिहासाच्या भौतिकवादी मीमांसेत केवळ आर्थिक घटकांचाच विचार केलेला आहे. कारण समाजाचे परिवर्तन होताना आर्थिक घटकांवरीलून इतर घटकही कारणीभूत ठरतात. धर्म, संस्कृती, राष्ट्रप्रेम इत्यादी घटकांतून इतिहास घडविला जातो.
२. एसेल यांच्या मते, राजकीय जीवनातील महत्वाच्या घडामोडी भौतिक परिस्थिती आणि मानवी भावना (इच्छा) यांच्या परस्परसंबंधातून होत असतात. केवळ भौतिक वस्तुवादावर इतिहास आधारलेला नसतो; तर तो राष्ट्रवादावर आधारलेला असतो.
३. वेपर यांच्या मते, स्वाभिमान आणि महत्वाकांक्षा यासाठी राजकीय सत्तेत व समाजव्यवस्थेत बदल घडविला जातो. पोपची सत्ता, साम्राज्यवाद यांच्या पाठीशी आर्थिक घटक कारणीभूत नसतो.
४. सेवार्सनच्या मते, मानवी इतिहासात आर्थिक घटक हा एकमेव घटक नसून इतरही घटक (धर्म, संस्कृती, राष्ट्रप्रेम, महत्वाकांक्षा इ.) महत्वाचे असतात.

५. जॉन गॅलब्रेथ व वॉल्ट रोस्टोल्क :-

या अमेरिकन अर्थशास्त्रज्ञांच्या मते, मार्क्सने केलेले इतिहासाचे भौतिकवादी विवेचन कालबाह्य व दिशाभूल करणारे आहे. कारण भांडवलशाही समाजव्यवस्थेतून समाजवादी व्यवस्था निर्माण होणे कठीण आहे; औद्योगिकीकरणानंतर जो नवा समाज उदयाला येत आहे तो भांडवलशाहीही नाही आणि समाजवादीही नाही, असे त्यांचे मत आहे.

६. ऐतिहासिक भौतिकवादातून मार्क्सने साम्यवादी समाजस्यनेचे जे वर्णन केलेले आहे ते काल्पनिक व अपूर्ण स्वरूपाचे वाटते. कारण आज रशिया, चीन या देशांनी मार्क्सवादी प्रणाली स्वीकारूनही तेथे राज्यविरहीत समाजव्यवस्था निर्माण झालेली नाही. उलट राज्ये अधिकच बळकट व शक्तिशाली बनलेली आहेत.

अशा प्रकारे मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादावर टीका होत असली तरीही त्याने मानवी इतिहासाचे आर्थिक दृष्टीकोनातून केलेले विश्लेषण हे अर्थपूर्ण व महत्वाचे मानले जाते. अशा रितीने इतिहासाचे भौतिकवादी विवरण करून मार्क्सने 'साम्यवादी समाजस्यना' ही पुढची अपरिहार्य अवस्था आहे. असे राजकीय भविष्य वर्तविले होते.

माकर्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत (Theory of Surplus Value) :

कार्ल माकर्सने आपल्या 'दस कॅपिटल' या ग्रंथात 'अतिरिक्त मूल्यांचा सिद्धांत' मांडलेला आहे. वेपरच्या मते, माकर्सच्या या सिद्धांतावर रिकार्डच्या विचारांचा काही अंशी प्रभाव पडलेला असतो. भांडवलदाश्वर्गाकडून श्रमिकांची, मजुरांची पिळवणूक करा पकारे होते हे दाखवून देण्यासाठी माकर्सने हा सिद्धांत प्रतिपादिला आहे. मजुराला त्याच्या श्रमाचा मोबदला पुरेपूर न देता, कमी मोबदल्यात अधिक वस्तु उत्पादन करून घेऊन, अधिक नफा मिळविण्याची जी आर्थिक शीषणाची पद्धती आहे तिचे स्वरूप मजुरांशी समजावून देण्यासाठी माकर्सने अतिरिक्त मूल्यांचा सिद्धांत मांडलेला आहे. म्हणूनच या सिद्धांताला 'नफ्याचा सिद्धांत' असेही संबोधले जाते.

वस्तुंचे मूल्य ठरविताना दोन तत्वांचा स्वीकार केला जातो. उपयुक्ततावादी लोकांच्या मते, वस्तुंचे मूल्य त्या वस्तूच्या उपयोगितेवरून ठरविले जाते. थॉडलट दुसरे तत्त्व असे आहे की, वस्तुनिर्मितीसाठी खर्च केल्या जाणाऱ्या श्रमानुसार वस्तुंचे मूल्य ठरविले जाते. कार्ल माकर्सने यापैकी दुसऱ्या तत्त्वाचा स्वीकार केलेला आहे. माकर्सच्या मते, वस्तुंचे मूल्य हे तिच्यावर खर्च आलेल्या सामाजिक श्रमावरून ठरते. बाजारात विक्रीसाठी आलेल्या सर्व वस्तूंमध्ये एक सामान्य गीष्ट असते ती म्हणजे त्या सर्व वस्तूंवर खर्च केले जाणारे सामाजिक श्रम होत.

माकर्सच्या मते, मानवी श्रमाशिवाय कोणतीही वस्तु निर्माण होऊ शकत नाही. मजुरांजवळ उत्पादननिर्मितीसाठी लागणारे भांडवल व अन्य साधने नसतात, तर त्याच्याजवळ फक्त श्रम हा घटक असतो. कामगाराजवळ उत्पादन निर्मितीची क्षमता असते. अर्थात, मजुरांजवळ उत्पादनाची साधने नसल्यामुळे त्याला भांडवलदाश्याच्या कारखान्यात काम करावे

लागते. आपल्या प्राथमिक गरजा भागविण्यासाठी कामगाराला आपले त्वम विक्री लागतात. भांडवलदार वर्ग श्रमिकांना कमीत कमी मोबदला देऊन जास्तीत जास्त नफा मिळविण्यासाठी घडपडत असतो. मजुराला आपला व आपल्या कुटुंबियांचा चरितार्थ चालविण्यासाठी आपले त्वम भांडवलदारांना विक्री लागतात. भांडवलदार जेव्हा मजुरांना त्यांच्या त्वमाच्या मोबदला देऊन निर्माण झालेली वस्तू बाजारात विकतो; तेव्हा त्या वस्तूचे मूल्य मजुराला दिलेल्या मोबदल्यापेक्षा कितीतरी जास्त असते. यालाच अतिरिक्त मूल्य असे म्हटले जाते. सोप्या भाषेत असे म्हणता येईल की, "एखाद्या वस्तुनिर्मितीसाठी दिली जाणारी जी मजुरी असते तिच्यापेक्षा त्या वस्तूची बाजारातील किंमत जास्त असते. म्हणजे जी जास्त किंमत असते किंवा जी तफावत पडते. तिला अतिरिक्त मूल्य असे म्हणतात." अतिरिक्त मूल्य म्हणजेच भांडवलदाराच्या नफा होय.

(Surplus Value is the difference between the value of the wages which a labourer produces and which he actually receives-Marr.)

कार्ल मार्क्सच्या मते, भांडवलदारवर्ग वस्तू निर्मितीसाठी श्रमिकांना जी मजुरी देतो ती मजुरी त्याच्या सर्व गरजा भागविण्यासाठी जितक्या वस्तू लागतात त्याच्या मूल्यांवरूनच ठरविली जाते. श्रमिकांची मजुरी ठरविण्यासाठी ही जी उपद्धती भांडवलदारांकडून स्वीकारली जाते. त्याला कार्ल मार्क्स 'मजुरी ठरविण्याचा लोथंडी नियम' (The Iron Law of wages) असे म्हणतो. म्हणजेच मजुराला जगण्यासाठी जेवढी आवश्यक आहे तेवढीच मजुरी दिली जाते. वास्तविक भांडवलदार.

माकसिचा वर्गसिंधर्षाचा सिध्दांत

(Theory of class Struggle)

‘कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो’ या ग्रंथात माकसिने पुढील शब्दात वर्गसिंधर्षाची विश्लेषण केलेले आहे “ आजपर्यंतच्या संपूर्ण समाजाचा इतिहास हा वर्गसिंधर्षाचाच इतिहास आहे. स्वामी आणि गुलाम, उत्तकुलीन आणि सामान्य, गमीनदार आणि कूळ, कारखानदार व कामगार, घोड्यात सांगावयाचे तर गुलूम करणारा आणि गुलूम सोसणारा असे दोन्ही वर्ग नेहमी परस्परांच्या विरोधात असतात. या दोन्ही वर्गात कधी गुप्तपणे तर कधी उघडपणे असा सतत संघर्ष चालू असून त्या संघर्षातून कधी क्रांतीच्या मार्गांनी समाजाची पुनर्रचना होते, तर कधी या दोन्ही वर्गांचा परस्परांशी संघर्ष करताना सारख्याच प्रमाणात नारा होतो. (The history of all hitherto to existing Society is the history of class struggles. Freeman and slave, Patrician and Plebeian, Lord and Serf, guild-master and journeyman, in a word, oppressor and oppressed, stood in constant opposition to one another, combined on an uninterrupted, now hidden, now open fight, a fight that each time ended, either in a revolutionary reconstitution of Society at large, or in the common ruin of the contending classes.)

माकसिने इतिहासाचा आधार भौतिकवाद आहे हे सांगून त्या भौतिकवादी तत्त्वानुसार समाजात वर्गसिंधर्ष नेहमी अटळ असतो असे म्हटले आहे. त्याच्या मते, मानवी समाजाच्या उदयापासून इतिहासाची मीमांसा केली तर असे आढळून येते की, इतिहासाच्या प्रत्येक अवस्थेत एक वर्ग होते. मध्ययुगामध्ये शरंजामदार आणि कूळ, शूदास असे वर्ग होते, तर आधुनिक भांडवलशाही समाजव्यवस्थेत भांडवलदार आणि मजूर असे वर्ग निर्माण झाले आहेत. भांडवलशाही समाजात

पुस्तक

लेखक

पश्चात्य राजकीय विचारवंत

प्रा. बी. बी. पाटील

शासकीय यंत्रणा

प्रा. बी. बी. पाटील

Department of Sociology Year 2017-18

B.A. -III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	घुणकी गावातील कुटुंब व्यवस्थेतील बदलत्या स्वरूपाचा अभ्यास	1) Angapurkar Sharddha Surykant 2) Dinde Archana Sadashiv 3)Jadhav Shneha Ansnda 4) Sid Akash Uttam 5) Sutar Shubhangi Pandit	Completed	
०२	हाडपेवाडी (ता.मालवण जि. सिंधुदुर्ग) येथील सामाजिक परिवर्तन: काही निरीक्षणे	1)Gujar Shubham Rajaram 2) Mullla Salman Shakil 3)Naikwadi Isamail Mubark 4)Kambale Abhijit Bhanudas 5) Sutar Saurabh Bhimrao	Completed	
०३	कारखान्यात काम करणाऱ्या महिलांचा ताण आणि अपेक्षा:प्रणवादित्य मिल (ता.हातकणगले) काही निरीक्षणे	1)Jamdar Minnaj Esmail 2) Kambale Reshma Shamaraao 3)Kamble Rohini Suresh 4)Kamble Prasad Ramesh 5) Patil Rutuja Subhash	Completed	
०४	पश्चातीकरणा चा घुणकी (ता.हातकणगले)महिलां वरील प्रभावाचा अभ्यास	1)Sangar Prajakta Rajendra 2)Kothawale Diksha Sanjay 3) Sutar Ashwini Appaso 4) More Shital Dayanand	Completed	
०५	निरीक्षण तंत्रातील गुण आणि दोष: पेठवडगाव येथील मुलींचा अभ्यास	1)Patil Nikesh Namdev 2)Patil Gourav Dhondiram 3) Naik Kiran Sanjay 4)Kulkarni Gourai Raghunath	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ECONOMICS

GROUP PROJECTS 2017-18

TEACHER: Dr. A.V.Jadhav and Dr.R.H.Karande

CLASS: B.A. III

Group No.1

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	583	Dhodade Vaishali Bandu	Perfect Competition (Paper XII) Information of Economist (Paper XIII) Economic Thoughts of Dadabhai Nauroji (Paper XIV) Five Year Plans (Paper XV) Foreign Capital in India (Paper XVI)
02	591	Patil Dipali Sambhaji	
03	649	Adake Amruta Nadkumar	
04	585	Kamble Jotsna Arun	
05	602	Walandkar Shahin Harun	
06	590	Patil Ankita Annaso	

Group No.2

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	592	Patil Omkar Santaji	Factor Pricing (Paper XII) Processing and Presentation of Data (Paper XIII) Mahatma Jotiba Phule (Paper XIV) 11 and 12 th Five Year Plans (Paper XV) Unemployment (Paper XVI)
02	603	Waghare Amet Ananda	
03	587	Kumbhar Akash Krishnat	
04	584	Hajare Satish Ashok	
05	582	Dhodade Sandip vitthal	
06	592	Patil Omkar Santaji	

Group No.3

Sr No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	601	Sonawane Uday Uttam	Monopolistic Competition (Paper XII) Interpretation of Data and Report Writing (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.B.R.Ambedkar (Paper XIV) NITI Ayog (Paper XV) Balance of Trade and Balance of Payment (Paper XVI)
02	599	Sawant Vikas Makaji	
03	588	Malekar Rushikesh Bhanudas	
04	600	Sheke Susant Rajendra	

Group No.4

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	596	Patil Vrashali Shantiath	Monopoly (Paper XII) Techniques of Data Analysis (Paper XIII) Economic Thoughts of Rajarshri Shahu (Paper XIV) Goods and Service Tax (Paper XV) Import and Export Police in India (Paper XVI)
02	593	Patil Prajakta Prakash	
03	589	Momin Ashiya Shoukat	
04	650	Patil Angha Prakash	
05	597	Pol Shweta Digamber	
06	586	Katkar Swati Dilip	
07	594	Patil Pranita Sambhaji	

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Barbie

शिवाजी विद्यापीठाच्या कोल्हापूर

बी.ए. भाग III (अर्थशास्त्र)

पदवी साठी सादर केलेला

लघुशोध प्रकल्प. [2017-18]

मार्गदर्शक - डॉ. ए. व्ही. जाधव. (सर)

डॉ. आर. एच. कारंते. (सर)

अ.क्र.	विद्यार्थीनीचे नाव	रोलनं.	स्थळी.
1)	कु आशिया शोकत मोमीन.	589	~~Ammit~~
2)	कु श्वेता दिगंबर पोळ.	597	~~Del~~
3)	कु वृषाली शांतीनाथ पाटील.	596	~~Patil~~
4)	कु. प्राजक्ता प्रकाश पाटील.	599	~~Prakash~~
5)	कु अनघा प्रकाश पाटील.	550	~~Prakash~~
6)	कु प्रणिता संभाजी पाटील.	594	~~Prakash~~
7)	कु स्वाती दिलिप काटकर.	586	~~Katkar~~

Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Barbie

Barbie

अनुक्रमिका...

नं	घटक नाव	पान नं
1)	पस्तावना	01
2)	अव्यास पद्धती	02-04
	i) संशोधनाची गरज	
	ii) संशोधनाचे महत्त्व	
	iii) संशोधनाची उद्दीष्टे	
	iv) संशोधन पद्धती	
	v) संशोधनाचे क्षेत्र	
	vi) संशोधनाच्या मर्यादा	
3)	डिजिटल साक्षरता काय आहे ?	05
4)	डिजिटल साक्षरतेची व्याख्या	06
5)	राष्ट्रीय डिजिटल साक्षरता अभियान	07
6)	गरज डिजिटल साक्षरतेची	08
7)	ग्रामीण डिजिटल साक्षरता अभियानाचे फायदे	09
8)	दिशा डिजिटल साक्षरता अभियान	10
9)	पी.एम.जी दिशा अंतर्गत डिजिटल साक्षरता प्रशिक्षण जिल्हा मिहाराष्ट्र संकल्प	11-12
10)	ग्रामीण लोक & डिजिटल साक्षरता याचे सहसंबंध	13-14
11)	ग्रामीण भागातील लोकांचे डिजिटल साक्षरतेस मिळालेला प्रतिसाद	15-26

Barbie

प्रस्तावना

देशाच्या ग्रामीण डीजिटल साक्षरतेचा प्रसार करण्यासाठी केंद्रशासनाने प्रधानमंत्री ग्रामीण साक्षरता अभियान (PMG दिशा) योजनेस मान्यता दिली आहे. देशातील विविध राज्यातील ग्रामीण भागातील 6 कोटी जनतेस डीजिटली साक्षर करण्याचा या योजनेचा उद्देश असून देशातील ग्रामीण भागातील 40% जनतेस व प्रत्येक खरातील एका व्यक्तीस डिजिटल साक्षर करण्याचे उद्दीष्ट आहे. म्हणजेच ग्रामीण भागातील जनतेस संगणक वा डिजिटल प्रदानांची विविध उपकरणे हाताळण्याचे ज्ञान होव्याकरिता प्रशिक्षण देऊन त्याद्वारे माहिती तंत्रज्ञानाचा व अनुषंगिक ऑनलाइन सेवांचा वापर करून डिजिटल प्रदानांद्वारे देशाच्या प्रगतीस चालना देणे हे या योजनेचे उद्दीष्ट आहे.

प्रधानमंत्री ग्रामीण साक्षरता अभियान (पी.एम.जी.दिशा) ही योजना महाराष्ट्र राज्य माहिती तंत्रज्ञान महामंडळाच्या अमलबजावणी यंत्रणेद्वारे राज्य शासनाच्या संबंधित विभाग, जिल्हा ई-प्रशासन समिती, जिल्हा स्तरावरील विविध विभागांचे अधिकारी प्रशिक्षण संस्था किंवा यांच्या सहकार्याने राबविण्यात येणार आहे.

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित
श्री विजयसिंह यादव आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज पेठ वडगांव
ता: हातकणंगले, जि:कोल्हापुर

बी.ए. भाग - ३

विभाग-इतिहास

प्रकल्पाचे नाव

संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ

मार्गदर्शक

प्रा. डॉ. पी. सुरवसे सर

प्रा. डॉ. एस. व्ही. माने सर

सन २०१७-२०१८

9/10

विषय:- इतिहास

पेपरचे नाव :- आधुनिक महाराष्ट्र

प्रकल्प विषय:- संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ

अं.न	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल.न	सही
1	अमोल वाल्मिक कोळी	550	<u>A.V. Koli</u>
2	चेतन प्रभाकर पन्हाळकर	553	<u>Ganhal Koli</u>
3	सविता सुभाष पाटील	647	<u>Savita</u>
4	प्रदिप धोडीराम पाटील	554	<u>Pradi</u>
5	रूपेश कुबेर वाकशे		

नॉनदर्शक शिक्षक

सही

1) नाने एस. व्ही.

2) सुरवसे एन.पी

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्राची निर्मिती होऊन 55 वर्षे उलटली असली तरी आजही संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ ही मराठी माणसाच्या जिद्दाळ्याचा विषय आहे. संत महंतांची , शुरांची व वीरांची भूमी असलेल्या महाराष्ट्राला वैभवशाली ऐतिहासिक व सांस्कृतिक वारसा लाभला आहे. छत्रपती शिवरायांचा महाराष्ट्र, संतश्रेष्ठ ज्ञानेश्वर माऊलीचा व संतमालिकेचा कळस म्हणून ओळखला जाणाऱ्या तुकाराम महाराजांचा महाराष्ट्र म्हणून ओळखला जातो. याचा आम्हास आजही अभिमान वाटतो. 19 व्या 20 व्या शतकातील इतिहास सेशोधकांनी शिवाजीराजे म्हणजे योगपुरुष, महापुरुष म्हणून त्यांचा गौरव केला. याच युगपुरुषाने मराठी रयतेमध्ये स्वराज्य, स्वधर्म, स्वभाषा व संस्कृतीविषयी जागृती घडवून आणली. यांमुळे मराठी माणसात अस्मिता निर्माण झाली. महात्मा फुले, महर्षी कर्वे, राजर्षी शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, कर्मवीर भाऊराव पाटील, डॉ. बापूजी साळुंखे इत्यादींनी समाज प्रगतशील व पुरोगामी होण्यासाठी समाजसुधारकांची चळवळ गतिमान केली. राजकीय, धार्मिक, सामाजिक, शैक्षणिक जागृती यांमुळे भारतीयांमध्ये राष्ट्रवाद वाढीस लागला. यामधून 1947 मध्ये भारत स्वतंत्र झाला. भाषावार प्रांतरचनेची मागणी मोठ्या प्रमाणात वाढली. महाराष्ट्रातही मराठी भाषिक राज्याची मागणी करणारी ' संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ ' इ.स. 1946 पासून सुरू झाली. या चळवळीच्या कर्तबगारीमुळे 1 मे, 1960 रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली. याचा सविस्तर वृत्तांत आपणास पुढीलप्रमाणे अभ्यासता येईल.

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेट वडगाव

इतिहास विभाग

BA – III (Project)

2017 – 2018

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
1)	557	यादव रणजित सुरेश	1) गौतम बुद्ध आणि बौद्ध धर्माची कामगिरी 2) सुफी संप्रदाय 3) स्त्रियांच्या चळवळी 4) पानिपत युद्धाचे परिणाम 5) इतिहास लेखन उपाययोजना
	548	धनवडे विपूल अधिक	
	546	गावडे उत्तम पांडुरंग	
	556	वाकसे सुधीर तानाजी	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
2)	554	प्रदीप धोंडिराम पाटील	1) प्राचीन भारतातील इतिहासातील नाण्यांचा अभ्यास 2) मुघलकालीन प्रशासकीय साधने 3) संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ 4) स्त्रियांच्या चळवळी 5) कोल्हापूर येथील वस्तुसंग्रहालय
	553	पन्हाळकर चेतन प्रभाकर	
	647	पाटील सविता सुभाष	
	555	वाकसे रूपेश कुबेर	
	550	कोळी अमोल वाल्मिक	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
3)	547	चव्हाण शुभम राजाराम	1) प्राचीन भारताच्या इतिहासातील नाण्यांचा अभ्यास 2) अकबराचे धार्मिक धोरण 3) पंजाबमधील दहशतवाद 4) पानिपतच्या अपयशाची कारणे 5) कोल्हापूर एक ऐतिहासिक ठिकाण
	546	भारती सीमा सुरेश	
	552	नाडे सुरज संभाजी	
	551	माने मिताली माणिक	
	549	जाधव संग्राम आनंदा	

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

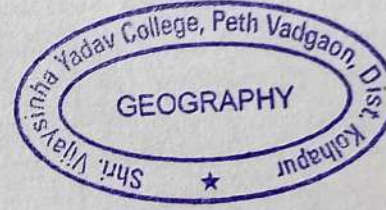
Department of Geography

B. A. Part – III Project Work 2017-18

Roll No.	Name of the Student	Theory Project Titles			Practical Project
		Paper No. X Economic Geography of India	Paper No. XI Urban Geography	Paper No. XII Political Geography	
604	Adake Avinash Anandrao	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	मौजे तामगाव मधील जलसाधनमंपत्तीचा अभ्यास
605	Bodare Poonam Maruti	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	
606	Gurav Alka Shankar	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	
607	Kalyankar Priyanka Shrikant	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	भारताच्या सीमा	
608	Kamble Prakash Subhash	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	भारताच्या सीमा	
609	Kamble Sanil Rajendra	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	भारताच्या सीमा	
610	Karade Dipali Dilip	भारतातील कापूस पिक	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
611	Nikam Vinay Bhimrao	भारतातील कापूस पिक	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
612	Panhalkar Sachin Sambhaji	भारतातील कापूस पिक	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
613	Patil Anil Vijay	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
614	Patil Maruti Mahadev	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
615	Patil Prakash Tukaram	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
616	Patil Snehal Sambhaji	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
617	Patil Umesh Shankar	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
618	Pol Komal Harihar	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
619	Sanadi Saddam Mansoor	भारतातील आयात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	रीम्लंड सिद्धांत	
620	Shedage Shital Sarjerao	भारतातील आयात व्यापार	नगरांची स्थान व स्थिती	रीम्लंड सिद्धांत	
652	Dhanawade Asmita Sudhir	भारतातील आयात व्यापार	नगरांची स्थान व स्थिती	रीम्लंड सिद्धांत	
653	Kamble Shurutika Sanjay	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांची स्थान व स्थिती	भारत-पाकिस्तान फाळणी	

654	Mandavkar Namrata Sanjay	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांची स्थान व स्थिती	भारत-पाकिस्तान फाळणी	
655	Naikawadi Ankush Arun	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांचे वर्गीकरण	भारत-पाकिस्तान फाळणी	
656	Patil Namrata Krushnat	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
657	Sutar Shital Bapu	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
658	Toraskar Aniket Suresh	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
		Mr. D. J. Bhandare	Dr. B. S. Jadhav	Dr. M. A. Patil	Dr. D. J. Bhandare

[Signature]
Head
 Department of Geography
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

नेक बी ++ मानांकन
श्री शरदु शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ पेठ वडगांव
प्रज्वलितो ज्ञानमयः प्रदीप
श्री विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय
पेठ वडगांव

स्थापना जुलै ११-१९९९

प्रकल्प अहवाल

क॥ वडगांव मधील उपयोजनाचा अभ्यास

बी.ए. भाग ३

भूगोलशास्त्र विभाग

मार्गदर्शक

प्रा. बी. एस. जाधव

वर्ष २०१७-२०१८

अभ्यासक

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	रोल नं.	सही
1.	कोळी विशाल आनंदा	604	07 Koli
2.	कुंभार राजकता संपतशव	605	10 Kumbhar
3.	मुस्तफा इकबाल मोमीन	607	10 Mommin
4.	पाटील प्रशिखा पांडुरंग	609	08 P. P. Patil
5.	वाढामोडे ज्योती सयाजी	614	07 Jyoti

अनुक्रमिका

GOODLUCK
DATE / /

प्रकरण

तपशील

प्रतिज्ञापन

अणनिर्देशन

प्रकरण पहिले

१.१

१.२

१.३

१.४

१.५

अभ्यासक्षेत्राचा भौगोलिक आढावा.

प्रस्तावना

अभ्यासक्षेत्र

अभ्यास विषय निवड

अभ्यासाचा उद्देश

माहिती संकलन अभ्यास पद्धती

प्रकरण दुसरे

२.१

२.२

१)

II)

III)

IV)

भुमीउपयोजन संकल्पना

प्रकार

अभ्यासक्षेत्रातील भुमीउपयोजन

व्यापारी क्षेत्र (C.B.D)

निवासी क्षेत्र

शेती क्षेत्र

पडीक क्षेत्र

प्रकरण तिसरे

निष्कर्ष

संदर्भ

प्रकरण पहिले

अभ्यासक्षेत्राचा भौगोलिक आढावा

प्रस्तावना

वडगाव हे शहर कोल्हापूर जिल्ह्यातील एक खास गाव असून, ते कोल्हापूर शहरापासून २० किमी. अंतरावर आहे. कसबा वडगावची उंची समुद्रसपाटीपासून ९५० मी इतकी आहे. सरासरी उष्ण तापमान जास्तीत जास्त २९ अंश सेल्सिअस व कमीत कमी २० अंश सेल्सिअस असे आहे. पाऊस सरासरी १९८ मिलीमीटर पडतो.

वडगाव हे गाव या गावात प्रवेश करणाऱ्या रूपा वेशित आहे त्या वेशिते गावात येण्याचे मागणी देण्याजुस मोहमोही वृक्षे असून ती या गावात येणाऱ्या सर्व मागविद आहेत. हे गाव सखल भागात असल्याने लांबून भावते दर्शन घडत नाही. फक्त वराची झाडेच दृष्टीक्षेपक्ष पडतात, ही भागाचुकी वडाती झाडे जणुकाय भावात येणाऱ्या लोकांचे स्वागताय लोदव वेशीवर उभी राहिलेली आहेत. या आडच्या प्रथम होणाऱ्या दर्शनावडुनच की काय या गावास वडगाव हे नाव प्राप्त आले असावे मरी कल्पना येते.

10/10/2020
10/10/2020

PAGE No.:
DATE: / /

श्री. विजयसिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय, पेठ वडगाव.

विद्यार्थीनीचे नाव - कु. प्रियांका श्रीकांत कल्याणकर

वर्ग - बी. ए. भाग III

रोल नं. - 607

प्रकल्प विषय - भारतीय छतनेतील. कायदेमंडळ
व कार्यकारी मंडळ; आणी
न्यायमंडळाचा अभ्यास

सामग्रीदर्शक शिक्षक - प्रा. एम. ए. पाटील

शैक्षणिक वर्ष - 2017 - 18

PAGE No.:

DATE: / /

अनुक्रमणिका

अ. न	तपशील
	क्रम - निर्देशक
	* प्रकरण पहिले
1)	प्रस्तावना
	* प्रकरण दुसरे
2)	अभ्यास क्षेत्र
3)	अभ्यासाचे महत्त्व
	~~अभ्यासाचे महत्त्व~~
	* प्रकरण तिसरे
	प्रस्तावना
5)	केंद्रशासनाचे प्रमुख तीन घटक
6)	कायदेमंडळ
7)	कार्यकारी मंडळ
8)	न्यायमंडळ
9)	महाराष्ट्रातील नागरी स्थानिक शासनसंस्था
10)	महानगरपालिका
11)	नगर परिषद
12)	नगर पंचायत
13)	जिल्हा परिषद
14)	कटक मंडळ
15)	पंचायत समिती
16)	ग्राम पंचायत
17)	* प्रकरण चौथे
	निष्कर्ष
	* प्रकरण पाचवे
	संदर्भ सूची

प्रकरण पहिले

PAGE No.:

DATE: / /

प्रस्तावना

प्रत्येक देशात विशिष्ट ध्येय व हेतू ठेवून प्रत्येक विषयाच्या अभ्यास केला. अभ्यास द्वारे सर्व विषयांच्या अभ्यास करणे गरजेचे आहे. उदा. भूगोल, इतिहास, हिंदी, इंग्रजी, मराठी या सर्व विषयांच्या भूगोलाशी ही संबंध आहे. प्रत्येक विषयांचे संशोधन करून हे विषय एकमेकांशी निगडित आहेत. याशिवाय राजकीय भूगोल हा एक वैज्ञानिक विषय या नात्याने हा एक नवीन विषय आहे. राजकीय भूगोल ही मानवी भूगोलाची शाखा असल्याने या शाखेच्या जन्म भूगोलाशी जोडला जातो.

त्याचप्रमाणे राजकीय भूगोलामध्ये वेगवेगळ्या विषयांच्या अभ्यास केला जातो. तसेच कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ यांचाही अभ्यास केला जातो. संसदीय लोकशाही संवधी संघराज्याच्या स्थानविषयी विधीमंडळाची स्थाना अशा अनेक बाबतीत जगातील इतर देशांचे अनुभव घटनाकारांच्या समोर होते.

या घटनेतील कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ यांनुसार सर्व राज्यकारभार हात असलेला निर्देशनास येतो.

प्रकरण चौथे निष्कर्ष

PAGE No.:

DATE: / /

काळानुसार बदलेल्या परिस्थितीनुसार वेगवेगळ्या गोष्टी बदलत जातात. संसद कायदे करत आणि त्या कायदांनुसार अंमलबजावणीची जबाबदारी कार्यकारी मंडळावर असते. राज्यघटनेच्या आणि कायद्याच्या चौकोटीत राहून कार्यकारी मंडळ लोककल्याणी होणे आणि कार्यक्रम असते. तसेच न्यायमंडळ हे शासनस्ये एक महत्त्वाचे कार्य आहे न्यायदान करणे व त्याद्वारे लोकशाहीव्यवस्था मजबूत करण्याची जबाबदारी न्यायमंडळावर असते. याशिवाय भारतातील ग्रामीण भागातील ग्राम पंचायत, पंचायत समिती, आणि जिल्हा परिषद पंचायती राज्य व्यवस्थेचे घटक आहे.

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: Project

2017-18

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

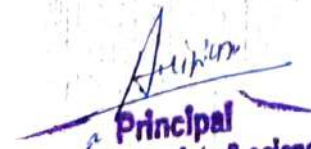
Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar

Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & science College
PethVadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE PETH VADGAON

B. Sc.III (2017-18)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (PROJECT REPORT)

Sr. No.	Name Of Students	Title Of Project
1	Patil Prashant Pandit	Synthesis Of Azo dyes
	Patil Swapnil Sarjerao	
	Gaikwad Nitesh Bajirao	
2	Powar Vishwajeet Chandrakant	Chemical Analysis & Effect on Seed germination of Agnihotra Ash
	Kadam Vijay Dattatray	
	Sutar Sourabh Ashok	
3	Shinge Rohan Maruti	Preparation uses & effect of Bakelite
	Phadtare Rushikesh Sarjerao	
	Toraskar Sourabh Subhash	
4	Gadekar Shivani Sunil	Analysis Of Pickles
	Lokhande Pooja Vilas	
	Jagtap Snehal Uttamrao	
5	Pujari Sarika Ananda	Pesticides in Fruits & Vegetables
	Patil vasudha Rajkumar	
	Patil Apurva Tanaji	
6	Ghatge Aarati Suryakant	Synthesis of CoAl_2O_4 by Sol-gel method
	Kutte Kajol Rangrao	
	Bhosale Akshay Sambhaji	
7	Patil Kalyani Tanajee	Preparation Of potash alum from scrap Al.
	Patil Tejaswini Rajendra	
	Mali Namrata Vitthal	
8	Chougule Gouri Sanjay	Effect of heat on Vitamin-C In Tomatoes
	Khot Poonam Popat	
	Koli Rani Pandhari	
9	Sisale Raviraj Ramesh	Analysis of Water from Textile Industries
	Zirange Vijay Pandurang	
	Jadhav Dipak Hanumant	
10	Barge Sushant Manik	Preparation of Soya milk& its comparision with respect to curd formation & effect of Temp. & taste
	Kalage Pankaj Pundlik	
	Waghmode Vijay Prakash	
11	Suryawanshi Kiran Kakaso	Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel method
	Jangam Ashalesha Rajendra	
	Khurd Arati Sunil	
12	Jamadar Aman Shahanawaj	Analysis Of Soil
	Mane Abhijeet Sanjeev	
	Pol Pankaj Bhanudas	

Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Solapur

Exam Seat No. : _____

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon Sanchalit

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

A

Project Report On
"Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method"

Submitted to,

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

As a Partial fulfillment of the
Degree of Bachelor of Science in Chemistry

-: Submitted by :-

Miss. Jangam Ashlesha Rajendra

-: Under the Guidance of :-

Prof. Jadhav S. V.

Department of Chemistry

-: Year :-

2017-2018

Exam Seat No. : ____

CERTIFICATE

*This is to certify that the project report entitled “**Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method**” is being submitted here with as a partial fulfillment of the award of degree of Bachelor of Science in Chemistry under the faculty of science of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon is the result of original project work completed by **Miss. Jangam Ashlesha Rajendra** Under my supervision and guidance and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed early the basis for the award of degree of this or any other college.*

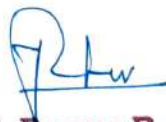
- **Physical** :-
- **Inorganic** :-
- **Organic** :-

Examiner

Prof. Jadhav S. V.

Project Guide

Prof. Pawar R. A.

Head of Department

Head,
Department of Chemistry
V. Y. College, Peth Vadgaon, Kolhapur

**Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science college,
Peth Vadgaon**

DECLARATION

Respected Sir,

I hereby declare that the project work on "*Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method*" submitted by me as a partial fulfillment for the Degree, Bachelor of Science in Chemistry Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon has not previously formed the basis for the award of any degree of this or any other collage.

Place : Peth Vadgaon.

Date : 08/02/2018

Miss. Jangam Ashlesha Rajendra

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to honorable Nikam A. H. the Principal of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon for having provided facilities and encouragement. I also grateful to Prof. Jadhav S. V. Assistant Professor in Chemistry, Department of Chemistry for having encouraged, motivated and provided guidance for writing this project work, I am grateful to Prof. Pawar R. A. Head of Department of Chemistry and Dr. Mane C. B. Assistant Professor in Chemistry Department and other faculty member for their constant support and blessing.

It gives me great pleasure to express my deep sense of gratitude of thanks to my friends who have helped me directly in completing this project work.

Place:- Peth Vadgaon

Date :- 08/02/2018

Miss. Jagngam Ashlesha Rajendra
B.Sc III, Chemistry

INDEX

Sr. No.	Details	Page No.
1.Spinels		
1.1	Introduction	2
1.2	Structure	3
1.3	Classification of spinels	5
1.4	Applications	6
2.Experimental Procedure and Characterization Technique		
2.1	Experimental Techniques	8
2.2	Characterization Techniques	10
3. Result and Discussion		
3.1	X-ray diffraction study	14
3.2	IR study	15
4	Conclusions	16
5	References	17

Chapter 1

Introduction: Spinel

1.1 Introduction

Materials science in a primitive form is one of the oldest forms in the field of engineering and applied science, which is concerned with the relation of composition, structure and processing of materials to their properties and uses. The role of chemistry in material science is a vital one and has in turn made enormous contributions to this field. Solid-state chemistry has emerged as a major subfield of chemistry and established itself as an applied science of space age. This branch of science has been utilized in studying the various aspects of solid materials. Among the different types of materials, transition metal oxides are well familiar with their various kinds of applications in science and technology. These transition metal oxides play a very crucial role in the field of ceramics, electronic materials, magnetic materials, semiconductors, oxide-composites etc., and exhibiting interesting properties.

The mixed-metal oxides have gained an enormous importance in various fields. Their physico-chemical properties such as magnetic permeability, high electrical resistivity makes them useful for application in magnetic and electric devices. Apart from their technological importance as magnetic materials, mixed-metal oxides have also well established catalytic as well as gas sensing properties.

All these properties mainly depends upon their chemical composition and microstructure of the materials. Generally, mixed-metal oxides are prepared at high sintering temperature by using solid state reaction. On the other hand, like for gas sensing and catalytic activity, lower density and high surface area materials are also preferred. In recent years different modern methods have been developed in this area. Study of these

Shri Vijaysinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2017-18

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as follows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & science College
PethVadgaon, Dist. Kolhapur.

Mrs. R. A. Pawar
Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Student Centric Methods - 2017-18

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2017-18, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, drawing/painting competitions under Life Science Carnival, guest lecture and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	July to September 2017	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2017 to March 2018	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Guest lecture	09-08-2017 06-02-2018	Awareness about biodiversity protection and conservation Career opportunities in Zoology
4	Life Science Carnival	23-01-2018	Creativity, Morphology of Animals
5	Study tours	December 2017 & January 2018	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
6	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2017 to March 2018	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. R. H. Atigre)

Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Mr. A. H. Nikam)

I/C Principal
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2017-18 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1362 1360 1369	1. Miss. Momin Sayama Shabbir 2. Miss. Kumbhar Gouri Madhukar 3. Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam	Diversity of insects from Peth Vadgaon area	Mr. K. A. Madane
2	1365 1357	1. Miss Pallavi Sayaji Patil 2. Miss Pooja Vishwas Gondhali	Study of Birds in Peth Vadgaon and adjoining area	Dr. Atigre R. H.
3	1368 1355 1364	1. Satpute Gouri Kishor 2. Gaikwad Priyanka Krushnat 3. Patil Avadhut Shivaji	Study on Some Ethological aspects	Dr. Maske S. V.
4	1353 1361	1. Apugade Nilam Balaso 2. Mali Snehal Dilip	Fish diversity from Warna river of Kolhapur district	Dr. Maske S. V.
5	1370 1356	1. Tamboli Karishma Javed 2. Gawade Pooja Kuber	Role of Birds in Environment	Dr. Atigre R. H.
6	1367 1363 1359	1. Patil Tejaswini Appaso 2. Nayakawadi Aishwarya J. 3. Kamble Pooja Dattatraya	Butterfly Diversity From Peth Vadgaon	Dr. Atigre R. H.
7	1366 1354 1358	1. Patil Snehal Ramchandra 2. Chechare Komal Sambhaji 3. Ingalkar Vanashri Balaso	Comparative study of some parameters of drinking water in Peth Vadgaon	Dr. Atigre R. H.

Dr. Rajaram Hindurao Atigre
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri shahu shikshan prasarak seva mandal's

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

**A
Project Report on**

“Diversity of insects from Vadgaon area.”

*For the Partial Fulfillment of The Degree of
BACHELOR OF SCIENCE
IN ZOOLOGY*

Submitted By

**Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar
Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam**

**Under the Guidance of
Asst. Prof. Madane K.A.**

**Department of Zoology,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur – 416 112.**

2017-2018

Exam. No: 1360

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

CERTIFICATE

This is to certify that **Miss Kumbhar Gouri Madhukar** has successfully completed project work entitled "**Diversity of insects from Vadgaon area.**" towards the partial fulfillment for the Degree of B.Sc. Zoology during 2017- 2018.

This report represents the bonafide work of the students.

Project Guide,

Examiner

Head,
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur.

Exam. No:

Declaration

We hereby declare that the present work in the form of project entitled “**Diversity of insects from Vadgaon area.**” is an original work carried out by us under the guidance of Mr. K. A. Madane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav College, Peth vadgaon

Place: Peth vadgaon

Date: 1 / 02 /2018

Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Shirke-kumbhar Pooja Uttam
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar

ACKNOWLEDGEMENT

We take this golden opportunity to express our heartfelt thanks and deep sense of gratitude to Dr. R. H. Atigre Head, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. Who has been a constant source of encouragement to complete this project work and giving his excellent guidance and suggestion from time to time during course of this work.

We are thankful to Dr. S. V. Maske, Mrs. Nimbalkar Y.S., Mrs. Khandekar R.S. and Mr. K. A. Madane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon for their inspiration and ever willing help.

Lastly, we would like to thank all our friends, family members and well wishers for their goodwill to complete the project work.

Place: Peth vadgaon

Date: / 02 /2017

Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar
Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam

Index

Sr. No	Index	Page No.
1	Introduction	
2	Need of Project	
3	Study Area	
4	Materials and Methods	
5	Observations and Results	
6	Discussion	
7	Conclusion	
8	References	

Introduction

Biodiversity is the variety of life and its processes and the genetic difference among them and communities and ecosystem in which they occur. Biodiversity has 3 components genetical, organismal and ecological.

1. Genetic diversity: Nucleotides, genes, individual populations.
2. Species diversity: Individual, population species, genera, families' phyla, kingdoms.
3. Ecological diversity: Ecosystem, biographic, provinces.

The biodiversity that exist today is a product of over 35 billion years of evolution, involving speciation, migration, extinction and human influence. During the last 100 years great losses of genetic diversity have been noticed. Many species are on the verge of extinction. India shows extensive reserve of biological resources but, biodiversity in India is at a higher risk of extinction because of high degree of endemism.

Today, species are going to extinct at an acceleration and dangerous manner, because of human activities. They directly affect species and ecosystem such as habitat loss, over exploitation, climate change, pollution, etc. According to vitousek more than two million species will be loosed in the next decade of which 50% will be arthropods. Due to large and diverse ecosystems, India is considered to be one of the richest varieties of plant, animals and microorganisms have been estimated from the world. (Rajamany,1993)

India is ideal place for forests and wildlife However being the second most populated country in the world and enormous pressure of exploding human population, the country shrinking the forest and wiping of the rich fauna and flora. To conserve the remaining greenery and the rare life forms. India has made efficient in-situ and ex-situ conservation programs. These efforts have established protected area network in the country.

Insect affect many aspects of our lives. Despite their small size, all kinds of natural and modified, terrestrial and aquatic ecosystems support communities of insect that present a bewildering variety if life styles, forms and functions (Gullan and Cranston, 2010) Insets are the most varied organisms on the earth. Almost exactly half 50.8% of the species of living thing and 72% of all animals are insects, about 3% of all species of insects live freshwater and perhaps 0.1 % are found in marine intertidal zone (Howell et al,1978).

The presence of insects at a particular habitat depends on a wide range of factors availability of food and climate conditions (Allan el al, 1973). They are the most important other than abundance of larval food, plants conditions suitable for egg laying and suitable flowers for feeding of adults which govern the distribution of insects The abundance of predators and parasitoids the prevalence of disease also determine the populations of insects (pollard and Yates, 1993).

Insects are characterized by distinct body division viz. head thorax and abdomen; a single pair of antennae, three pairs of walking legs and one or two pairs of wings (Mani 1994). The integument is hardened into an exoskeleton, covering the body muscles with striated fibers and arranged segmentally. Some insects are smaller than the larger protozoa but others are larger than the mammals. The shapes of insects very much, some insects are spherical, other are

flattened like a leaf or elongated like hairs, scales, spiny horns and other grotesque appendages. The head is composed of 6 segments, thorax 3 and the abdomen 9-10 segments and rarely with 11 or 6 segments.

Economically, insects are very important, they damage our agricultural, forest, floricultural, moricultural and horticultural crops. They also cause damage to grains, healths of humans, cattle's and other animals, lay waste our industries and bring death. However, many insects are useful to man. They give us our clothing, food and medicine and numerous other useful products. They bring about the cross – pollination of flowers and thus, assist in setting of seeds and growth of valuable fluids. Keeping in view all above facts, the present topic was chosen.

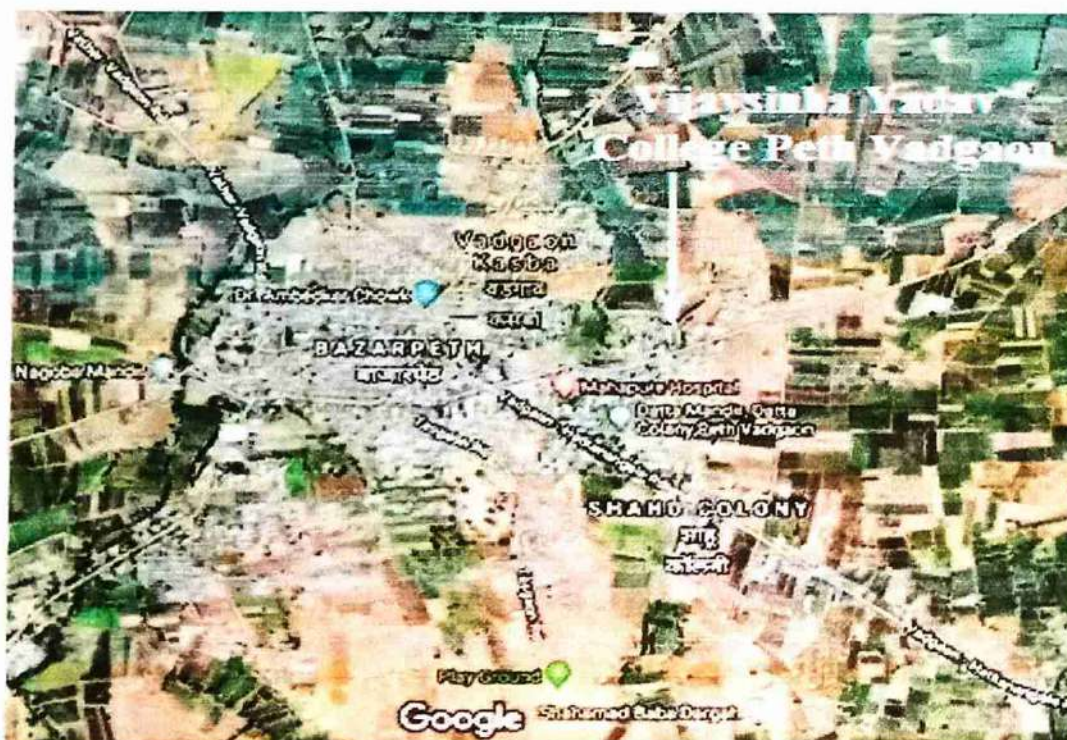
NEED OF PROJECT

To study the diversity of insects in and around Peth Vadgaon city. To observe the different insect. The wood boring types generally favor Dying or dead branches on otherwise – healthy trees. While a few types attack green wood ; some of these are serious pests capable of killing trees and causing major economic damages. Most wasps are beneficial in their natural habitat and are critically important in natural biocontrol.

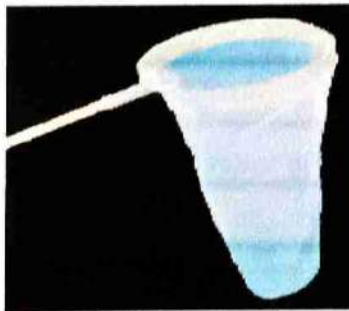
STUDY AREA

The study area of our project is in and around Peth Vadgaon city. We observed the insects in college campus. Some insects were collected from the farms near the college. The Monsoon is the luxurious period for insects. So in this natural vegetation large no. of insects are found. They live in their natural habitat. We had observed insect from the hilly area of Bahubali, kumbhoj area. There are varieties of insect which are beautiful but some are harmful from these insects we collected some insects and preserved it. The Peth Vadgaon is located at 16°83'N Latitude and 74°31' E Longitude.

MATERIAL AND METHODOLOGY

Insects have been collected from various spots of Peth Vadgaon city and college campus, during august 2017 to Feb. 2018 by using insect collecting net at 7 days interval during morning and evening hours. We observed different insects, and then by insect collection net we collected them. By using chloroform, insects were narcotized for preservation of insect they were kept in oven at 50 degree Celsius dehydration, To study insects in the surrounding area. We collected the insects like wasps, Moths, grasshopper, bees and some beetles etc. The specimens have been photographed with the help of camera. Common species of insects were preserved in insect box. After observations rare species, were released from where they were collected.

Insect net

Pit-fall Method

Light trap

OBSERVATION AND RESULTS

Long headed grasshopper

Classification

Kingdom : Animalia

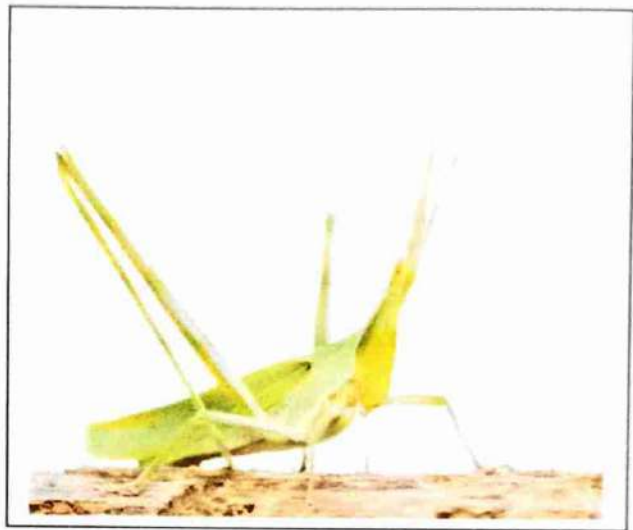
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Type : Long headed grasshopper

Morphology

Identified by its green color with brown strips on its head, the long headed grasshopper gets its name because of its long head which has short and flat antennae. It has long hind legs as well. When disturbed, the long headed grasshopper opens its wings, makes noise and shows its pinkish-red abdomen. They feed on blades of grass are slow moving and poor flyers

Economical importance

Katydids display remarkable adaptations for defense, a consequence in part of their generally poor flying ability, which leaves them highly vulnerable to predation. Cryptically coloured species, which blend in with the environment, rely primarily on the mimicry of vegetation. The peacock katydid (*Pterochroza ocellata*), for example, precisely mimics the discoloration of a dead

Acrida turrita

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

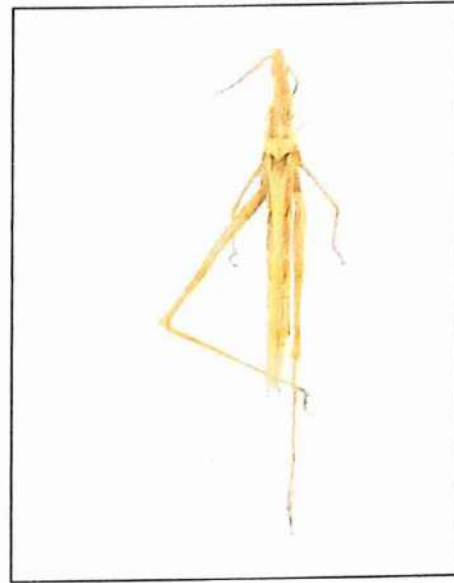
Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Genus : *Acrida*

Species : *turrita*

Morphology:

Brown; tegmina long, narrow and pointed, extending when closed beyond the abdomen; head slender, longer than the pronotum by the length of the fastigium in front of the eyes ; wings hyaline, pointed at the extremity

Economic importance:

Insects of this genus are omnivorous, and are a well known pest of many agricultural crops.

American Grasshopper

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Type : American grasshopper

Morphology:

The overall body colour gradually changes from pinkish-brown or reddish brown. It is a large, usually has cream strip extending from head to forewing. The adults bear fully developed wings with large dark brown spots on a lighter background. Adults are distinctly different in appearance from the immature stages. The length of male is 39-45mm and female is 42-45mm, saltatorial legs are present. It is feed on a variety of grasses and foliage of woody plants. It is pests

Economic Importance:

It is feed on a variety of grasses and foliage of woody plants. It is a crop pests.

Praying mantis

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

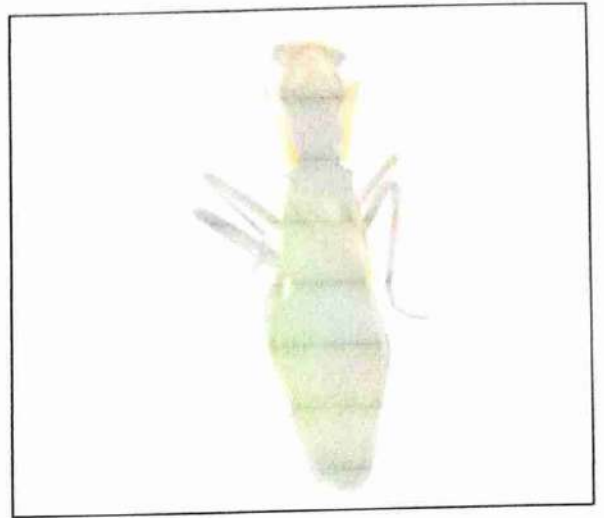
Sub-phylum : Hexapoda

Class : Insecta

Order : Mantoidea

Genus : *Mantis*

Specie: *religiosa*

Morphology-

The mantis thorax consists of a prothorax, mesothorax, and a metathorax. In all species apart from the genus Mantoidea, the prothorax which bears the head and forelegs, is much longer than the other two thoracic segments. Mantises have two grasping spiked forelegs ("raptorial legs") in which prey items are caught and held securely.

Economical Importance:

Organic gardeners who avoid pesticides may encourage mantises as a form of biological pest control. Tens of thousands of mantis egg cases are sold each year in some garden stores for this purpose. During fall, praying mantis females deposit oothecae on the underside of a leaf or on a twig. If the egg case survives winter, the offspring, called nymphs, emerge in late spring or early summer.

Stick Insect

Classification:

Kingdom- Animalia

Phylum- Arthropoda

Class- Insecta

Order- Phasmida

Family- Bacillidae

Type- Stick insect

Morphology:

They are commonly called phasmids. Adult is relatively large, about 1.5cm to 30cm in length, greenish in colour. Head small, prognathous with long antennae, mandibulate type of mouth parts present. Prothorax small, meso and meta thorax are large; the legs are typically long and slender. These creatures look like stick so called stick insect.

Economical Importance:

Phasmids are herbivorous, feeding mostly on the leaves of trees and shrubs, and a conspicuous component of many neotropical (South American) systems. The presence of phasmids lowers the net production of early successional plants by consuming them and then enriches the soil by defecation. Phasmatodea are recognized as injurious to forest and shade trees by defoliation

Man faced stink bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

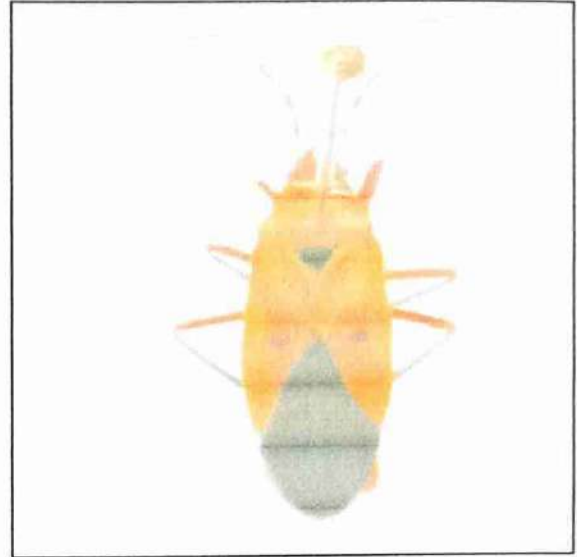
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type- Man faced stink bug

Morphology-

Known as the Man-faced Stink Bug or Man-faced Stink Bug, *Catantopus incarnatus* is a species of true bug (Heteroptera) about 3 cms in length, native to Southeast Asia and India. The bugs are found in four bright color morphs: red, orange, yellow and cream with dark eye spots on their leathery scutellum (shield-like projection of their thorax) and forewings, advertising their noxious taste and also perhaps functioning as eyespots to mislead predators. Overall, the spotted pattern resembles a man's face when one views the dorsal side of the bug oriented head down.

Economical importance-

Catantopus incarnatus has recently been found to be a costly pest to the cashew industry in Karnataka, India, where they can be found in large aggregates of up to 300 individuals on one tree. The bugs use their long stylet to pierce the skin of the cashew apple, and suck out the juices, leaving the fruit vulnerable to colonization by fruit flies and microbes. Damage to the cashew apple reducing the yield of cashew nuts, which are dependent on the apple for growth.

Green stink bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

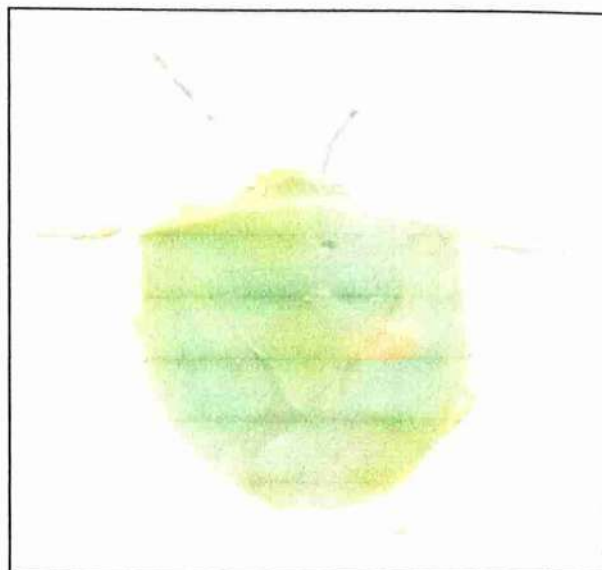
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type- Green stink bug

Morphology-

Like other stink bugs, adult green stink bugs are shield-shaped with fully developed wings. They are solid light green and measure 14 to 19 mm in length. The head and pronotum frequently are bordered by a narrow, orange-yellow line. Both adults and nymphs have piercing and sucking mouthparts for removing plant fluids.

Economic importance-

The green stink bug attacks the developing fruits of several cultivated trees, and the type of damage varies with the age of the developing fruit. The earlier feeding occurs in the development of the fruit, the more severe the damage. Injuries are usually caused by adults as the nymphs are not mobile enough to move to early-producing fruit trees like peaches or nectarines. However, in grapes, adults often lay eggs early in the season and the small nymphs will begin to suck the juices out of the maturing fruit.

Shield bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

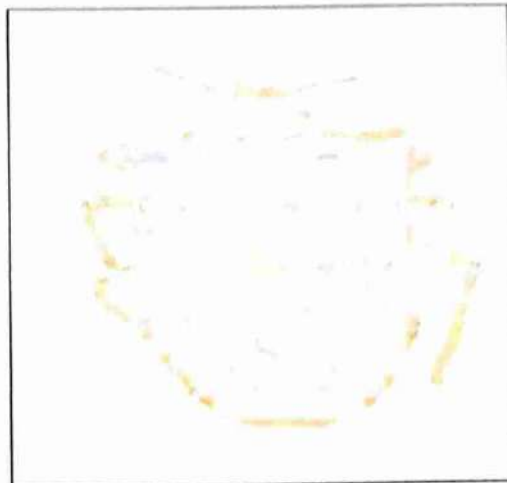
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type : Shield bug

Morphology:

Body is green or brown in colour. The scutellum is typically half of an inch long, as usually trapezoidal in shape, giving this family the name **shield bug**. The forewing developed in the form of hemelytra. It has tendency to eject a foul smelling glandular substance secreted from pores in the thorax when disturbed.

Economic importance:

It is predator of other insects such as Mexican bean beetle, Japanese beetle and other pest insects.

Reduviid bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Reduviidae

Type : Reduviid bug

Morphology:

These are predatory insects. Body measures about 4-40mm in length. These bugs are generally black or dark brown in colour. The most common species have an elongated head with a distinct narrowed neck, long legs and prominent segmented tube for feeding. The most distinctive features that the tip of the rostrum fits into a groove in the prosternum where it is rasped against ridges produce sound, a tactic often used to intimidate predators.

Economic Importance:

Some suck blood from vertebrates, including humans, and transmits diseases

Greater Banded Hornet

Classification-

Kingdom: - Animalia

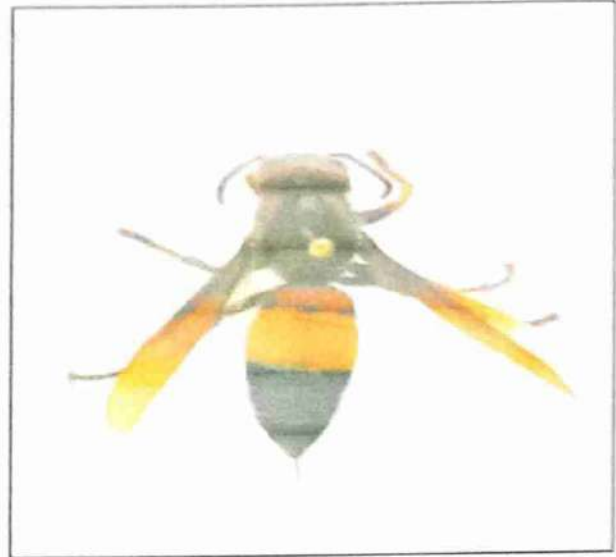
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hymenoptera

Family: Vespidae

Type- Greater banded hornet

Morphology:

This is a medium-sized to large species. Queens reach 30mm or more, males average 26mm and workers average 24 to 26mm. There is some geographical variance within this species. Generally, the second abdominal segment carries a large area of bright yellow, while the rest of the abdomen is black. In Hong Kong, the head and sides of the thorax are usually reddish.

Economic importance:

Like other social wasps, hornets build communal nests by chewing wood to make a papery pulp. Each nest has one queen, who lays eggs and is attended by workers who, while genetically female, cannot lay fertile eggs. Most species make exposed nests in trees and shrubs, but some build their nests underground or in other cavities. In the tropics, these nests may last year-round, but in temperate areas, the nest dies over the winter, with lone queens hibernating in leaf litter or other insulative material until the spring.

Hornets are often considered pests, as they aggressively guard their nesting sites when threatened. This is particularly true for hornets nesting close to human habitation, as their stings are more dangerous than those of bees.

Bumble bee

Classification:

Kingdom : Animalia

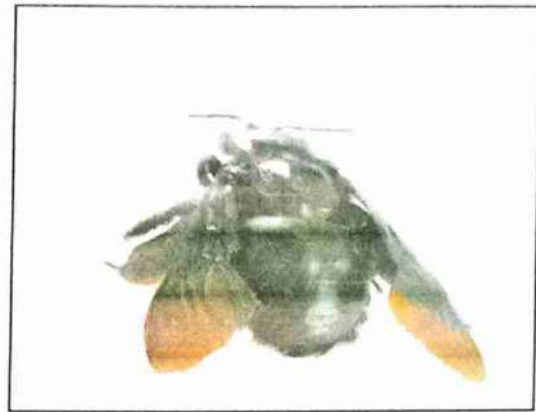
Phylum - Arthropoda

Class : Insecta

Order : Hymenoptera

Family : Apidae

Type- Bumble bee

Morphology:

Bumble bees are social insect that are characterized by black and yellow body hairs, of the in bands. However dome species have orange or red on their bodies, or many be entirely black another obvious characteristic is the soft nature of the hair called pile that covers their entire body making them appear and feel fuzzy

Environmental Importance:

Bumble bees are increasingly cultured for agriculture use as pollinators because they can pollinate plant species that other pollinators cannot by using a techniques known as buzz pollination The agricultural use of bumble bees is limited on pollination.

Hawk moth

Classification-

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Sphingidae

Type- Hawk moth

Morphology

Daphnis nerii known as the oliender Hawk-moth or army green Moth, the adults feed on nectar of a great variety of flower. They have a preference for fragrant sp. Like petunia, jasmine and honey suckle They are especially active in twilight time, hovering over the flower after sunset the caterpillar feed mainly on oleander leaves, highly toxic plant to which toxicity they are immune.

Economical Importance:

Particularly their caterpillars are major agriculture pest Due to their color they have ability to camouflage. But adults are not harmful.

Fruit sucking moth

Classification-

Kingdom : Animalia

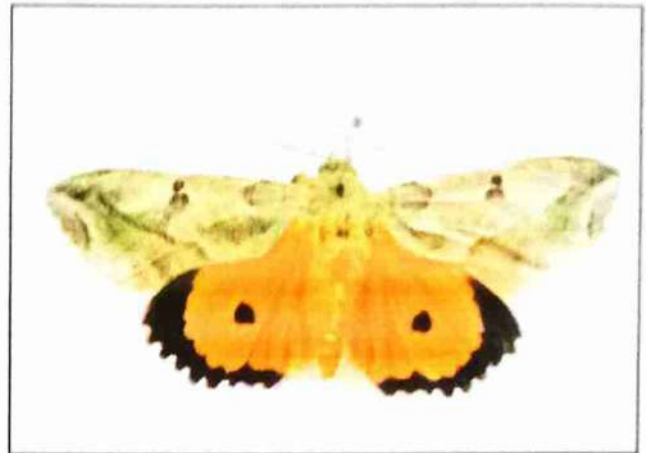
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Noctuidae

Type- Fruit sucking moth

Morphology:

The adult moth has fawn forewings with a variable pattern pale and dark lines and patches. Forewings are pattern brown, grey and buff, hindwings and abdomen predominantly clear yellow orange. The hindwings have 2-10mm black margin, white marginal spots, and a 3mm central black spot, hence the name **dot underwing**. The moth has a wingspan of about 16mm. Piercing and sucking type of mouth parts.

Economic Importance:

It considered a pest of citrus and other fruit trees.

Common Mormon

Classification-

Kingdom : Animalia

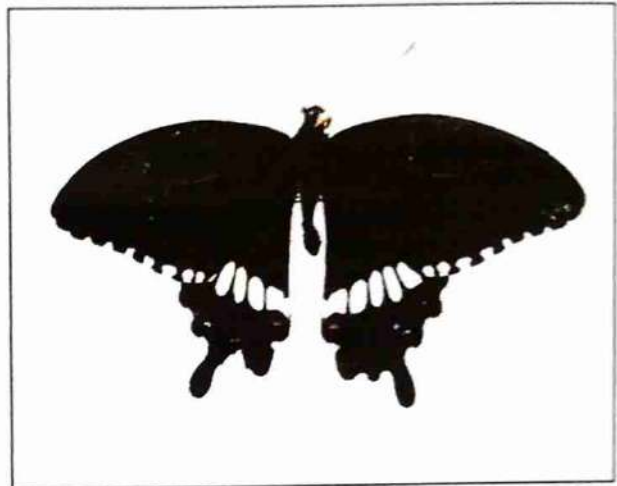
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Papilionidae

Type : Common mormon

Morphology:

It is a large sized butterfly with a wingspan about 90-100mm. The male has morph only. It is a dark coloured swallow tailed butterfly. The upper forewings have a series of white spots decreasing in size towards the apex. The upper hindwing has a complete decalcated band of elongated white spot. It may or may not be equal to three marginal red crescents. The male are smaller in size than the forms of morphs.

Economic importance:

In the early morning the butterflies fly low over the ground, and settle to bask for long periods on low vegetation. Both sexes will nectar at lantana and a wide variety of other wild and cultivated flowers.

Dragon fly

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Odonata

Family : Libellulidae

Type : dragon fly

Morphology:

Body colour is yellowish, measures about 3cm and wingspan 4.9cm in length. Head large, highly movable; compound eyes are large occupying the greater part of head. Biting and chewing type of mouth parts. Abdomen is elongated, tapering and slender. They are strong fliers and can be seen well away from water. Hindwings are as usually shorter and wider than the forewings, at rest the wings are held open.

Economic Importance:

Dragonflies and damselflies are predatory both in the aquatic nymphal and adult stages. Nymphs feed on a range of freshwater invertebrates and larger ones can prey on tadpoles and small fish.

Mango stem borer

Classification:

Kingdom : Animalia

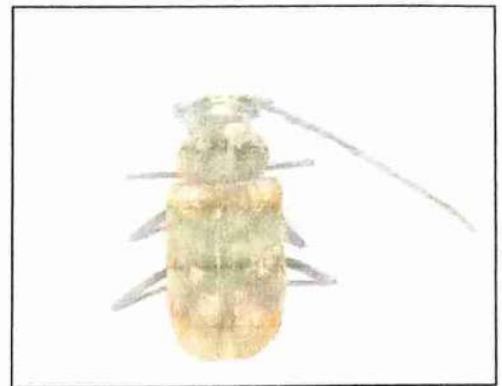
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family : Cerambycidae

Type : Mango stem borer

Morphology:

Medium-large sized, head prognathous; freely movable; mandibulate type of mouth parts; compound eyes well developed; serrate type of antennae present. Body colour light brown. Forewing modified into elytra, hindwing membranous used in the flight. Body wall heavily sclerotised, pigmented and legs are well developed. Abdomen sessile with 10 segments without anal cerci.

Economic Importance:

Powdery mildew, anthracnose, die back phoma blight, bacterial canker, red rust.

Rhinoceros beetle

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family scarabidae

Type : Rhinoceros beetle

Morphology:

These are among the largest of beetles in the world. named for the impressive hornlike structures on the frontal portions of males. These beetles have rounded, convex backs, and their coloration varies from black to mottled greenish gray. Some are shiny, almost metallic, whereas others may be covered with short, fine hairs, giving them a velveteen appearance.

Economic Importance:

On oil palm the economic threshold for rhinoceros still needs to be investigated

Slight damage: limited signs of damage to fronds with little or no damage to spears.

Medium damage: numerous damaged fronds but with new healthy spears.

Dung beetle

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family : Scarabaeidae

Type : Dung beetle

Morphology:

These beetles feeds partly or exclusively in dung. It can burry dung 250 times heavier than itself in one night. It can grow to 3cm long and 2cm wide. Dung beetles are currently the only known non human animal to navigate and orient themselves using the milky way.

Economic Importance:

They improve nutrient recycling and soil structure. They also protect livestock.

Discussion

Insects found everywhere in the world and are dominant animals on the earth. In the ecosystem they play important role for balancing the nature. They are also associated with human in many ways. Insects are useful as well as harmful to human. They feed on plants, animals and act as parasitoid and predators against many insects' pests. They secrete pheromones and hormones to attract their own species. Man has been used these chemicals to control insects pests. They act as good biocontrol agents in IMP. Some useful products. They are also used in forensic science.

In other hand, some insect act as harmful pests of agriculture, forest, stored grains, household and domestic animals some insects transmit various diseases to human and animals class insect represents a very large diversity in ecological, morphological, physiological and reproductive characteristics. In the present work, morphological diversity has been studied.

Conclusion

The species of insects from 8 orders have been reported from Peth Vadgaon and adjacent area. However, diversity plays an important role in sustainable development of a country or a region. This work will add great relevance for the development of the region by providing base line data.

Reference

- Atwal, A.S (1988) agricultural pests of India and south East asia, Kalyani Publisher, New Delhi.
- Atwal, A.S and Shaema, o.p.(1968). The introduction of *Apis mellifera* queen into *Apis indica* colonies and the associated behavior of the two species India Bee.
- Ayyar, T.V Ramakrishna (1962) Handbook of Economic Entomology for south India controller of stationary and printing, Govt. of madras.
- Fraser F.C (1933-36) Odonata, Fauna British India.3 cols. Graman, p.1927. Odonata of Connecticut st. Geol.nat.HIST. surv. Connecticut Bull, 39; 1 -331.
- http://cyclopedia.wikia.com/wiki/Commonhousehold_pests.
- <https://www.cals.ncse/dell/course/ent425/text18/medical.html>
- <https://www.whatwhenhow.com/insects/vertebrary-entamology-insects/>
- <https://livestockvetent.tamu.edu/insectets/>.
- Mani, M.S (1955) Introduction of Entomology Agra University, press Agra, India.
- Mani, M.S (1974) Ecology and Biogeography in India. The Hague Dr. W Junk P. 773.
- Rajmany. R (1993) Remarks on Insect Biodiversity, Hexapoda.
- Srivastava K.P 1993 a textbook of applied Entomology II kalyani Publisher India
- Vitousek et al,(1986). Man is continuously manipulating 70% of the more than two million species will be loosed in the next decade of which 50% will be arthropods.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE

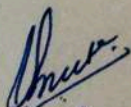
PETH VADGAON

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

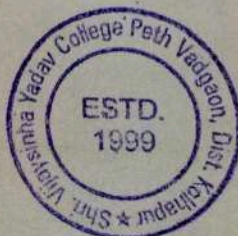
PROJECT LIST

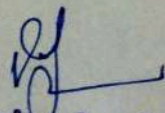
2017-2018

Sr.No	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME
1	Alugade Suraj Bhosale Ashwini	Bank Management System in C# .NET
3	Burud Ashwini Chavan Ashwini	Gym Management System in C# .NET
4	Yadav Tejashwini Patil Jayshree	Mobile Quiz Through WiFi Project
5	Mohite Akshay T. Donane Sangram s.	Library Management system
6	Singh Somiya A. Gaikwad Pooja R.	Android Merchant Application Using Qr
7	Momin Alisha Karlekar Rohini S.	Advanced Mobile Store
8	Gaikwad Pooja R. Thakar Prashant	Hospital management system
10	Patil Shivanii Shinde Rupali	Online charity system
11	Solanki Sanjay Yadav Pooja	Advanced Mobile Store
12	Zirange Swati Sate Raju	Library management system

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A
PROJECT REPORT
ON

"GAME FINDER"
FOR
PERSONAL AND PUBLIC USE
SUBMITTED TO

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON

BY
Mr. Sathe Raju Ramdas

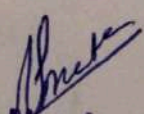
UNDER THE GUIDENCE OF
Prof. Miss. Mohite S. M. (MSc. Comp. Sci)

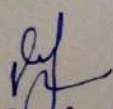

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Year 2017-2018

Head
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CERTIFICATE

This is to certify that, Mr. Sathe Raju Ramdas have completed their project work on "Game Finder" for Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth-Vadgaon. In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Computer Science (B.Sc-III)" during the year 2017-2018 affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

The work has been carried out under my guidance. To best of knowledge and brief, the matter present in this project has not been submitted earlier and it has original work. This project works shows their hard work and sincere effort.

Project Name: "GAME FINDER"

Front End: "PHP"

Back End: "MySql"

Date: 24 Feb 2018

Place: Peth Vadgaon

[Signature]
11/2/18

Project Guide

[Signature]
28/02/18

Examiner

[Signature]
21/2/18
Head

Department of Computer Science,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Head of Department

INDEX

Sl. No.	Table	Page No.
1.	Introduction to Game Finder	1-2
2.	Introduction to system <ul style="list-style-type: none"> • Module Specification • Scope Of System • Objective 	3-7
3.	Modeling Diagram <ul style="list-style-type: none"> • Data Flow Diagram • ERD Diagram 	8-11
4.	About Languages <ul style="list-style-type: none"> • About Frontend • About Backend 	12-15
5.	Data Dictionary <ul style="list-style-type: none"> • Database Structure 	16-21
6.	User Manual	22-23
7.	Hardware And Software Requirements	24-25
8.	Input Output Screens	26-39
9.	Conclusion	40-41
10.	Future Enhancement	42-43
11.	Biblligraphy	44-45

Estd. : July, 1999

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमय प्रदीपः ॥

UGC (2F & 12B) Dt. 16-8-2011
Perm. Aff. No. SU/AFFI/T-2/UMK/4818 Dt. 15-7-2010

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon's

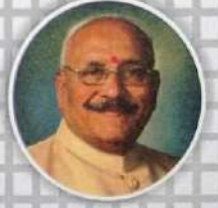
NAAC Accredited - 'B++' (2.83)
Aug. 2016

SHRI. VIJAYSINHA YADAV COLLEGE

PETH VADGAON

Tal. Hatkanangale Dist. Kolhapur (Maharashtra) 416 112 ☎ (0230) 2471599

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur

✉ vyadavcollege@rediffmail.com

🌐 www.vympv.ac.in

President :

Shri. Gulabrao Pol
I.P.S.

Secretary :

Sou. Vidya Gulabrao Pol
M.A., B.Ed.

Vice President :

Smt. Vijayadevi V. Yadav

Principal :

Dr. Vijaya R. Chavan
M.Sc., Ph.D.

CRITERION I

CURRICULAR ASPECTS

1.3: Curriculum Enrichment

1.3.2: Average percentage of courses that include experiential learning through project work/field work/internship during last five years

1.3.2.1: Number of courses that include experiential learning through project work/field work/internship year-wise during last five years

Sr. No.	Content
01	Project lists along with sample Project (2016-17)

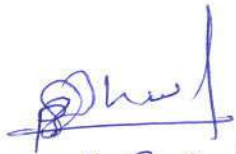
बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०१६-२०१७

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १२- काव्यशास्त्र	विषय रसप्रक्रिया स्वरुप ,विशेष	
५०१	भांबुरे नरेंद्र रवींद्र			N.R.Bhamburde
५०२	खोत धनश्री मारुती			D.M.Khot
५०३	खोत ज्योती तुकाराम			J.T.Khot
५०४	कोळी अर्चना सुरेश			A.S.Koli
५०५	लंबे पूनम सदाशिव			P.Lambe
५०६	पाटील अमृता माणिक			Ampati
५०७	पाटील हिम्मत दिलीप			H.D.Patil
५०८	पाटील पल्लवी कैलास			Pallavi Patil
५१०	पोवार श्वेताली वसंत			S.P. Warde
६२१	धोंगडे पूनम जालिंदर			Poonam
६२२	जाधव सुदिप दत्तात्रय			S.D.J.
६२३	पंडित विदुला विजय			V.Pandit

Dr. P. B. Gaidwad

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

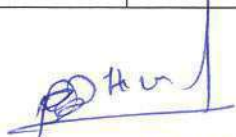
बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०१६-२०१७

गटप्रकल्प

रोल नं	विद्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १३- भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	विषय मराठीचा उगमकाळ	
५०१	भांबुरे नरेंद्र रवींद्र			N.R. Bhanu
५०२	खोत धनश्री मारुती			D.M. Khot
५०३	खोत ज्योती तुकाराम			J.T. Khot
५०४	कोळी अर्चना सुरेश			A.S. Koli
५०५	लंबे पूनम सदाशिव			P. Lambhe
५०६	पाटील अमृता माणिक			A. Patil
५०७	पाटील हिम्मत दिलीप			H.D. Patil
५०८	पाटील पल्लवी कैलास			Pallavi Patil
५१०	पोवार श्वेताली वसंत			S. Pawar
६२१	धोंगडे पूनम जालिंदर			P. Dongde
६२२	जाधव सुदिप दत्तात्रय			S.D. J.
६२३	पंडित विदुला विजय			V. Pandit

Dr. P. B. Gaiwad

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०१६-२०१७

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १४- मराठी वाडमयाचा इतिहास	विषय शाहिरी काव्य-स्वरूप	
५०१	भांबुरे नरेंद्र रवींद्र			N.R.Bhamburde
५०२	खोत धनश्री मारुती			D.M.Khot
५०३	खोत ज्योती तुकाराम			J.T.Khot
५०४	कोळी अर्चना सुरेश			A.S.Koli
५०५	लंबे पूनम सदाशिव			P.Lambe
५०६	पाटील अमृता माणिक			A.Patil
५०७	पाटील हिम्मत दिलीप			H.D.Patil
५०८	पाटील पल्लवी कैलास			Pallavi Patil
५१०	पोवार श्वेताली वसंत			G.V.Pawar
६२१	धोंगडे पूनम जालिंदर			Poonam
६२२	जाधव सुदिप दत्तात्रय			S.D.J.
६२३	पंडित विदुला विजय			V.Pandit

Dr. P. B. Gaiwad

Principal
Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

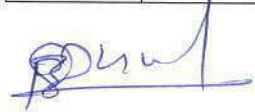
बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०१६-२०१७

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १५- मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन	विषय स्मरणिका संपादन आणि ग्रंथपरीक्षण	
५०१	भांबुरे नरेंद्र रवींद्र			N.R.Bhambure
५०२	खोत धनश्री मारुती			D.M.Khot
५०३	खोत ज्योती तुकाराम			J.T.Khot
५०४	कोळी अर्चना सुरेश			A.S.Koli
५०५	लंबे पूनम सदाशिव			P.Lambe
५०६	पाटील अमृता माणिक			Ampati
५०७	पाटील हिम्मत दिलीप			H.D.Patil
५०८	पाटील पल्लवी कैलास			Pallavi Patil
५१०	पोवार श्वेताली वसंत			S.V.Polwar
६२१	धोंगडे पूनम जालिंदर			Poonam
६२२	जाधव सुदिप दत्तात्रय			S.D.S.
६२३	पंडित विदुला विजय			V.Pandit

Dr. P. B. Dainode

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बी.ए. भाग- ३

मराठी विभाग

सहावे सत्र २०१६-२०१७

गटप्रकल्प

रोल नं	विध्यार्थ्याचे नाव	पेपर नंबर १६ - वाडमय प्रवाहांचे अध्ययन: आदिवासी	विषय-माझी काटेमुंदरीची शाळा-आशय	
५०१	भांबुरे नरेंद्र रवींद्र			N.R. Bham
५०२	खोत धनश्री मारुती			D.M. Khot.
५०३	खोत ज्योती तुकाराम			J.T. Khat
५०४	कोळी अर्चना सुरेश			A.S. Koli
५०५	लंबे पूनम सदाशिव			Lambe
५०६	पाटील अमृता माणिक			Amritil
५०७	पाटील हिम्मत दिलीप			H.D. Patil
५०८	पाटील पल्लवी कैलास			Pallavi Patil
५१०	पोवार श्वेताली वसंत			S. Powar
६२१	धोंगडे पूनम जालिंदर			Poonam
६२२	जाधव सुदिप दत्तात्रय			S.D. J.
६२३	पंडित विदुला विजय			V. Pandit

Dr. P. B. Gaiwad

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. विजयसिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय, पेठ वडगाव

सत्र - २०१६ - २०१७

शिवाजी विद्यार्थी प्रकल्प
द्वितीय वर्ष

वे नं १५

मराठी वाङ्मयचा इतिहास

शिक्षक - शाहीर कनिता

विद्यार्थी - कोळी शर्मना सुरेश

रोल नं ५०५

प्रार्थदर्शक - प्रा. पद्मा पाटील

Dr. P. R. Kulkarni

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

शाहिबांच्या वाडू: मरा सेवेचा परिचय :-
अनंत फंदी, परशुराम, रामजोशी, अंगनभाऊ
होताजी वाळा

परिचय -

अंगनापासून ते परशुराम - प्रभाकर पर्यंत अनेकानेक शाहिबांनी आपल्या प्रतिभेच्या जोरावर शाहिबी कविता फुलविली. पण या शाहिबांच्या वदल माहिती मिळत नाही. अद्यापि शाहिबांच्या चरित्राची व त्यांच्या वाडू: मरा सेवेची माहिती अगत्यास कांना मिळाली आहे. अनंत फंदी, परशुराम, रामजोशी, प्रभाकर अंगनभाऊ व होताजी वाळा यांच्यापैकी बहुतेकांनी पोवाड्या वरील लावण्याही रचल्या आहेत. या शाहिबांच्या वाडू: मरा सेवेचा आता आपण परिचय करून देणार आहोत।

अनंत फंदी (८६ अ. १७४४ ते १८१९)

नगर - अंगमनेरकडील हा शाहिर गोष्टी व अराफी होता. बालपणातच थाला कव्यरसपूर्ती मिळाली याने अमाप लोकप्रियता व पैसा मिळविला. दुस-या वाजीरावाची त्याच्यावर विशेष मज्जी होती. पूर्ण पथात याने उत्तम अंगारपर व-याच लावण्या रचल्या याने तमाशाचे फड चालविले पोवाडे, कटाव, फटके व लावण्या असे स्फुटकव्य लिहून याने कीर्ती मिळवली. आदिलशाही होळकरांच्या उपदेशांमुळे फंदीने तमाशाचा त्याग करून कीर्तनकार म्हणून कीर्ती मिळवली. पेशवातील हा ज्येष्ठ शाहीर होय.

अराई माधवरावांपासून ते दुस-या वाजीरावाच्या काळापर्यंत घडलेली हकीकत खत: वाजीरावाने लिहून दिली आणि फंदीने त्यावर कविता लिहिली. 'माधव अंध' किंवा 'माधवनिधान' काव्य 'या नावाने ओळखले जाते. 'फंदी अनंत कवनाचा अंगार' असा होताजीने ज्या फंदीचा श्रवण केला आहे. या फंदीने या काव्यात दुस-या वाजीरावाची स्तुती केली आहे. तो शाहिबास मद-तुलाचा पुतळा वाहतो. अद्यापि अद्यापि असेही अंधांचे स्वरूप सांगितले आहे.

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट - 2016-17

रोल न.	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१५ ५११ ५१४ ५२० ५१६ ५१३	१. अर्चना नंदकुमार पांडव २. निशारानी राजेंद्र बागल ३. स्नेहल शहाजी इंगवले ४. कोमल बालासो वाकसे ५. उमेश संजय सनगर ६. अक्षय महावीर बुक्शेट	१. दोहरा अभिशाप में व्यक्त दलित चेतना २. डायरी स्वरूप और प्रकार ३. हमारी अध्ययन यात्रा ४. इन्टरनेट, फेसबुक, ई मेल, ट्वीटर ५. भाषा विज्ञान का साहित्य से संबंध	A. M. Pandey N. A. Bagal S. S. Ingole K. S. B. K. S.
५१२ ५१८ ५१७ ५१९ ६२४	१. पूजा धनाजी भोसले २. अपरना उत्तम शिंदे ३. पुजा गजानन शेळके ४. पोर्णिमा बजरंग सूर्यवंशी ५. ऋतुजा रंगराव जंगम	१. आना इस देश के उपन्यास की कथावस्तु २. आलोचना के प्रकार ३. मातीराम, बिहारी, देव, केशवदास एक अध्ययन ४. इलेक्ट्रॉनिक स्तोत्रों का संदर्भ ५. भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	P. S. Sale B. K. S. B. K. S. S. S. Ingole D. S. Ingole

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

॥ श्री. शाहूशिक्षणप्रसारणसेवामंडळ, पेठवडगांव ॥

श्री. विजयसिंह यादवकला व विज्ञानमहाविद्यालय
पेठवडगाव

09
10

-: प्रोजेक्टकानाम :- दोहरा अभिशाप में व्यक्त दलित चेतना

-: अभ्यासक:-

अ.नं.	विद्यार्थ्यांची नावे	रोलनं.	सही
१	अर्चना नंदकुमार पांडव	५१५	A.N.Pandav
२	निशाराणी राजेंद्र बागल	५११	N.R.Bagal
३	स्नेहल शहाजी इंगवले	५१४	Sneghal
४	वैमल बाळासो वाकसे	५२०	Vaimal
५	उमेश संजय सणगर	५१६	Umesh
६	अक्षय महावीर बुकसेट	५१३	Akshay

मार्गदर्शक :- डॉ. एन. आय. शेख

डॉ. वर्षारानी सहदेव

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन :- २०१६ - २०१७

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

दोहरा अभिवाप में व्यक्त

दलित चेतना

कौमल्या बैसंत्रीका आत्मवृत्त दोहरा अभिवाप दलित साहित्य की अनुपम और अद्वितीय कृती है। दलित साहित्य विमर्श में इस कृति का कई मायनों में विशेष महत्त्व है। पहला तो यह की यह हिन्दी का पहला ऐसा आत्मवृत्त है। जिसे एक दलित लेखिका द्वारा लिखा गया है। दूसरा यह है कि लेखिका ने स्वयंम दलित होने के कारण जिस ईमानदारी और प्रतिबद्धता के साथ दलित महिलाओं के उत्पीड़न और संघर्ष की दिखाया। वह अपने आप में अद्वितीय है। तिसरा यह है कि यह तीन पीढ़ी की कथा है। जिसमें लेखिका की माँ भागीरथी नानी आजी और स्वयं लेखिका के जीवन का मार्मिक प्रथम विवाद चित्रण हुआ है। दोहरा अभिवाप जब छप कर आया था। तब लेखिका की स्त्री मुक्ति की चारणा को लेकर कई दलित साहित्यकार उनपर व्यक्तिगत आरोप लगाने तक से नहीं चुके। उस समय इन रुढ़िवादी दलित लेखकों द्वारा उनके लेखन और निजी जीवन पर कई प्रश्न चिन्ह खड़े किए गए थे परंतु प्रश्नचिन्ह कितने भी खड़े हो आत्मवृत्त में उठाए गए दलित स्त्री के संघर्ष और त्याग की झुठला नहीं सकते।

कौमल्या बैसंत्री का आत्मवृत्त दोहरा अभिवाप भारतीय समाज में दलित स्त्रियों की घोषणा करती है। पूत्र भाई पति सब मुझपर नाबाल हो सकते हैं। पर मुझे भी तो स्वतंत्रता चाहिए कि मैं अपनी बात समाज के सामने आऊं होंगे परंतु समाज और परिवार के भय से अपने अनुभव समाज के सामने उजागर करने से डरती और समाज जीवन भर धुटन में जीती है। समाज की आँखें खोलने के लिए ऐसे अनुभव सामने आने की जरूरत है।

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON
[Year-2016-2017]

Students Group Project

CLASS: B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: XII Literary Criticism

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Students Name	Title
1	521	Bhandari Kajal Kiran	Romantic Criticism
2	522	Chandanshive Pravin Ganpati	
3	523	Gondhali Vidyarani Ramesh	
4	524	Jangam Manik Mahadev	
5	525	Kamble Gajanan Bhupal	John Keats as a Critic
6	526	Koli Madhavi Jagannath	
7	527	Mulani Khalil Mubarak	
8	528	Mulla Javed Allabaksha	
9	529	Patel Simran Liyakat	Difference Between Fancy and Imagination
10	530	Patil Aishwarya Panditrao	
11	531	Patil Bhagyashri Sanjay	
12	532	Patil Komal Sanjay	
13	533	Patil Priyanka Tanaji	Victorian Criticism
14	534	Patil Rahul Babaso	
15	535	Patil Rohini Dhondiram	
16	536	Patil Shubhada Bajirao	
17	537	Phutane Arya Ajay	T. S. Eliot and His Works
18	538	Sid Sushma Hambirrao	
19	539	Chougule Akshay Vasant	

(Mr. S.P.Patil)

Head

Department of English
Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

[Year-2016-2017]

Students Group Project

CLASS: B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: XIII Understanding Poetry

NAME OF TEACHER: Dr. S.P.Patil

S.N.	Roll No.	Students Name	Title
1	521	Bhandari Kajal Kiran	Romantic Poets
2	522	Chandanshive Pravin Ganpati	
3	523	Gondhali Vidyarani Ramesh	
4	524	Jangam Manik Mahadev	
5	525	Kamble Gajanan Bhupal	Twentieth Century Poets
6	526	Koli Madhavi Jagannath	
7	527	Mulani Khalil Mubarak	
8	528	Mulla Javed Allabaksha	
9	529	Patel Simran Liyakat	Modern Poets
10	530	Patil Aishwarya Panditrao	
11	531	Patil Bhagyashri Sanjay	
12	532	Patil Komal Sanjay	
13	533	Patil Priyanka Tanaji	Modern Indian Poets
14	534	Patil Rahul Babaso	
15	535	Patil Rohini Dhondiram	
16	536	Patil Shubhada Bajirao	
17	537	Phutane Arya Ajay	Lyrical Forms
18	538	Sid Sushma Hambirrao	
19	539	Chougule Akshay Vasant	

(Mr. S.P.Patil)

Head

Department of English

Head

**Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.**

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

[Year-2016-2017]

Students Group Project

CLASS: B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: XIV Understanding Drama

NAME OF TEACHER: Dr. S. P. Patil

S.N.	Roll No.	Students Name	Title
1	521	Bhandari Kajal Kiran	Tennessee Williams
2	522	Chandanshive Pravin Ganpati	
3	523	Gondhali Vidyarani Ramesh	
4	524	Jangam Manik Mahadev	
5	525	Kamble Gajanan Bhupal	Mahesh Dattani
6	526	Koli Madhavi Jagannath	
7	527	Mulani Khalil Mubarak	
8	528	Mulla Javed Allabaksha	
9	529	Patel Simran Liyakat	American Drama
10	530	Patil Aishwarya Panditrao	
11	531	Patil Bhagyashri Sanjay	
12	532	Patil Komal Sanjay	
13	533	Patil Priyanka Tanaji	Indian English drama
14	534	Patil Rahul Babaso	
15	535	Patil Rohini Dhondiram	
16	536	Patil Shubhada Bajirao	
17	537	Phutane Arya Ajay	Drama as a Form
18	538	Sid Sushma Hambirrao	
19	539	Chougule Akshay Vasant	

(Mr. S.P. Patil)

Head

Department of English

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

**SHRI. SHAHU SHIKSHAN PRASARAK SEVA MANDAL'S
SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON
INTERNAL EVALUATION CHART 2016 -2017**

Project

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: Understanding Novel

NAME OF TEACHER: Dr. Yadav P. P.

Roll No.	Students Name	Tital
521	Bhandari Kajal Kiran	Critical Analysis of the novel Disgrace
522	Chandanshive Pravin Ganpati	Critical Analysis of the novel Baromas
523	Chandanshive Pravin Ganpati	
524	Gondhali Vidhyarani Ramesh	Critical Analysis of the novel Disgrace
525	Jangam Manik Mahadev	Characters in Disgrace and Baromas
526	Kamble Gajanan Bhupal	Analysis of the Characters in the novel Disgrace
527	Koli Madhavi Jagannath	
528	Mulani Khalil Mubarak	Characters in Disgrace and Baromas
529	Mulla Javed Allabaksha	Analysis of the Characters in the novel Baromas
530	Patel Siimran Liyakat	Analysis of the Characters in the novel Baromas
531	Patil Aishwarya Panditrao	Analysis of the Characters in the novel Baromas
532	Patil Bhagyashri Sanjay	Critical Analysis of the novel Baromas
533	Patil Komal Sanjay	Analysis of the Characters in the novel Baromas
534	Patil Priyanka Tanaji	Analysis of the Characters in the novel Disgrace
535	Patil Rahul Babaso	Critical Analysis of the novel Disgrace
536	Patil Rohini Dhondiram	Analysis of the Characters in the novel Disgrace
537	Patil Shubhada Bajiro	Critical Analysis of the novel Baromas
538	Phutane Arya Ajay	
539	Sid Sushama Hambirrao	Critical Analysis of the novel Disgrace
625	Chougule Akshay Vasant	Critical Analysis of the novel Baromas

Dr. P. P. Patil
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of English

Group Projects

The Structure and Function of the Language

Semester VI paper No. XVI (2016-2017)

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	521	Bhandari Kajal Kiran	Register Analysis of the Passage
02	522	Chandanshive Pravin Ganpati	
03	524	Gondhali Vidhyarani Ramesh	
04	525	Jangam Manik Mahadev	
05	526	Kamble Gajanan Bhupal	Phonetically Analysis of words
06	527	Koli Madhavi Jagannath	
07	528	Mulani Khalil Mubarak	
08	529	Mulla Javed Allabaksha	
09	530	Patel Siimran Liyakat	Morphological Analysis of Words
10	531	Patil Aishwarya Panditrao	
11	532	Patil Bhagyashri Sanjay	
12	533	Patil Komal Sanjay	
13	534	Patil Priyanka Tanaji	Identifications of form and Function Labels of the Phrases
14	535	Patil Rahul Babaso	
15	536	Patil Rohini Dhondiram	
16	537	Patil Shubhada Bajiro	
17	538	Phutane Arya Ajay	
18	539	Sid Sushama Hambirrao	
19	625	Chougule Akshay Vasant	

Teacher

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College Peth Vadgaon

Department of Political science 2016-17

Project

Roll No.	Name of Student	Title of Project
540	Chibade Bharat Dagadu	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13- Bhartatil Budget Paddhaticha Abhyas 14. Indo Russia relation - a study 15- chinachya parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya Dwandwadi vicharacha Abhyas
541	Koli Swapnali suresh	
542	Londbe Vishal Ananda	
543	Mulik Swapnil Sambhaji	
544	Mundale Dhenanjay Dilip	
545	Nikam Vikram Vilas	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha Abhyas 13- max Weberchya Nokarshahi Siddhantacha chikisak Abyas 14- Indo Pak Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas 16- Marxchya atirikt Mulyachya Siddhantacha abhyas
546	Patil Ajit Bhiku	
547	Patil Ravindra Dattu	
548	Patil Satish Shamrao	
549	Patil Swapnil Ashok	
550	Varute Akshay Vasant	

Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव
राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग - ३

२०१६-१७

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १६

पेपरचे नाव :- पाश्चात्य राजकीय
विचार भाग II

विषय : कार्ल मार्क्सचे राज्यासंबंधीचे विचार

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	५४५	Nikam vikram vilas	<u>WNikam</u>
२	५४६	patil Ajit Bhiku	<u>ABP</u>
३	५४७	patil Ravindra Duttu	<u>patil.R.D</u>
४	५४८	patil satish shamrao	<u>SSpatil</u>
५	५४९	patil swapnil Ashok	<u>AP</u>
६	५५०	varute Akshay vasant	<u>AVarute</u>
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख
Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

समाजसत्तावाद

मार्क्सने आपल्या पूर्वीच्या समाजसत्ता-वादाची कल्पनाविव्रान्त रमागारे म्हणून हेटाळणी केली व त्याची विचारापेक्षा आपला विचार वेगळा आहे हे दाखवण्यासाठी त्याला शास्त्रीय व वैज्ञानिक हे विशेषण लावले. मार्क्सचा विचार वेगळा आहे. हे खरे पण नीच केवळ एक समाजसत्तावादच विचार आहे. अशी जी समजूत करून देण्यात मार्क्सनी मुख्यत्वे खरी नाही मार्क्सपूर्व विचारांही समाजसत्तावाद आहेच आणि नीती व न्याय यावरील भर जर मार्क्सवादत अंतर्भूत झाले. असता. तर मार्क्सवाद अधिक कल्याणकारक ठरला

असता.

मार्क्सवाद उजोठिसाव्या शतमान वाढला त्याचे पहिले विशदीकरण १८४८ साली प्रसिद्ध झालेल्या साम्यवादी जाहीरनाम्यात (द कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो) आढळते जाहीरनामा मार्क्स व एंगेल्स दोघांनी मिळून लिहीला पण त्यात मार्क्सचाच अधिक हात होता. या सुमाराय भांडवलशाहीच्या युरोपमधील अनेक देशात विनाश होऊन तिची गेड व कट्ट फळे समाजाच्या पदरान पडू लागली. होमी गेड फळे वरील वगळ्या हाती. तर कट्ट फळे ग्रामिणीय सामान्य जनतेच्या हाती. कामाच्या दिवस शब्दनिष्ठा वाढवून आपल्या मजिनुयाद कामगार लावलेला मजुराला पगाल देणे व आपला नफा वाढवणे हे भांडवलदारांचे धोरण होते.

या व्यवस्थेविरोध कामगारांचे तीव्र असंतोष मजला होता. तो असंतोष फुलवून त्याचे क्रान्तिकारक उठावात रूपांतर करायचे होते. अशी मार्क्सची त्याच्या मित्रांची व इतर समाजवाद्यांची कल्पना होती. १८४८ हे युरोपमधील क्रांतीचे वर्ष त्यावधी युरोपमधील अनेक देशात क्रांतीकारक उठाव झाले. त्या उठावात सामील होण्याचे आव्हान साम्यवादी जाहीरनाम्याने कामगाराने एक व्हा संघटनाखेरीज कुठल्या जवळ समाजवाद्यांचे तरी दुसरे काही नाही.

कार्ल मार्क्स :-

जन्म १८१८ - मृत्यु : १८८३) हे १९
हे एक जर्मन अर्थशास्त्रज्ञ व तत्त्वज्ञ होते. त्यांनी अनेक
विषयावर लिखाण केले व त्यांचे वर्गसंघर्षावरील हे
जानून प्रसिद्ध आहे. फ्रेड्रिख एंगेल्स प्रमाणे मार्क्सनी देखील
तत्त्वज्ञान व राजकीय चळवळीमध्ये भाग घेतला. कार्ल मार्क्स
यांनी दाम कॅपिटल या ३ भागांचा पहिला खंड इ.स १८६७
मध्ये प्रसिद्ध केला.

कार्ल मार्क्स यांच्या विचारांची लोकप्रियता
सोविएट रशियाच्या विघटनानंतर जमी झाली. असली
तरी ते विचार शिक्षण क्षेत्र, राजकीय क्षेत्र कामगार चळवळीमध्ये
अजूनही लोकप्रिय आहेत. मार्क्स यांचे विचार अनेक
कम्युनिस्ट राज्यां आणि राजकीय चळवळीमध्ये अजूनही
आदर्श मानले जातात. ते वर्ग संघर्षाचे प्रणेते होते.

जीवन

कार्ल मार्क्स यांचा जन्म जर्मनीतील ट्रियर या
गावी झाला. त्यांचे वडील - हाउस मॅड येथे वकीलानेचा व्यवसाय
कायत असत. बॉन विद्यापीठात विद्या शिकवून पदवी मिळवल्या
नंतर त्यांनी बर्लिन विद्यापीठात डॉक्टरेट पदवी मिळवल्यासाठी
प्रवेश घेतला इ.स १८४१ मध्ये त्यांचा प्रबोध मान्य होऊन
त्यांच्या नावामागे डॉक्टर ही उपाधी लागली. मार्क्स यांचा
सामाजिक चळवळीवरील प्रभाव अतुलनीय आहे. मार्क्स
स्वतः एक उत्कृष्ट अर्थशास्त्रज्ञ व तत्त्वज्ञ होते. जर्मनीतील
जेना विद्यापीठामध्ये कायदा आणि तत्त्वज्ञानाचे शिक्षण
घेतल्यानंतर मार्क्स यांनी पुतलार म्हणून काम सुरू केले. कार्ल
मार्क्स यांनी १८४८ रोजी कम्युनिस्ट विचारसरणीचा पाया
घातला.

राज्यासंबंधी विचार :-

राज्याचा आधार पाश्चाती राज्यानी द्याच असलो. वर्गीय हितसंवर्धनाच्या गरजेनून शोषकांनी राज्याची निर्मिती केली. सर्वांचे कल्याण हा कधीच राज्याचा हेतु नसले राज्ये सर्वांच्या कल्याणासाठी नसल्यामुळे ती विभयान्ना गेल्याच परिणेत. मार्क्सच्या मत हातांनी कराचचे काम हे बौद्धिक कामापेक्षा आर्थिक महत्त्वाचे असते.

उत्पादन ही सामाजिक अभिक्रिया आहे. तिच्यामुळेच समाज उदयाला आला. 'माणुस दा निसवति' सामाजिक आहे. उदारमतवादाच्या म्हणण्याप्रमाणे तो अप्पात्मक नाही' असो मार्क्सचे म्हणणे आहे.

एकदा समाजाची आर्थिक संरचना कळाली की समाजातील इतर संरचना सहजपणे समजुन घेता येऊ शकतील असे मार्क्सला वाटले. इमल्याचा पायावर अजिबात प्रभाव पडत नाही असे मार्क्सचे म्हणणे नव्हते. या गोष्टीवर भा. ल. मोठे जोर देतात. आर्थिक संरचनेमध्यो उत्पादनाची साधने उत्पादकाचे प्रेरक आाती उत्पादनाचे घटक अशीही संज्ञा आहे. सरंजामशाहीत जमीन हा लघु मांडवलशाहीत मांडवल हा उत्पादनासाठी कोणत्या प्रकारचे घटक असतो. उत्पादनाच्या प्रेरकांमध्ये उत्पादनासाठी कोणत्या प्रकारचे बल वापरले जाते किंवा कोणत्या प्रकारची संग्रसम किंवा तंत्रज्ञान वापरले जाते याचा समावेश होतो. उत्पादनाच्या संबंधांमध्ये 'असलेले' आाती 'नसलेले' असे दोन गट येतात. या दोन गटांच्या हिलांमध्ये मेळ बसत सर नसल्याने वगसिंधकसि प्रारंभ होतो.

इतिहासपूर्व अवस्था, गुलाम वाळ - गारा समाज, सरंजामशाही, मांडवलशाही आाती साम्यवाद अशा इतिहासाच्या पाच अवस्था मार्क्सने सांगितलेल्या आहेत.

युक्तीवाद :-

माक्सिने हेराळणी केलेला कल्पना-जगातील अद्वैतवाद वा युटोपिआ पुन्हा माक्सवादांमध्ये निराळ्या युक्तीवादावर आधारलेला - अवतरलेला आहे असे दिसते. अशा तऱ्हेची अनुकूल वा प्रतिकूल व अद्वैत अनुकूल वा प्रतिकूल टिका आज माक्सवादावर काही छोटे साम्यवाद देश सोडले, तर संबंध जगभर चालु आहे. शंभरवीं वर्षे होऊन गेली, तरी माक्सवादाबद्दलच कुतूहल संपले नाही, हे एक त्याचे वैशिष्ट्य म्हणुन सांगता येईल. कारण जगाच्या राजकारणाला त्याला वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान प्राप्त झाले आहे.

माक्सवादाचे अनेक पैलू आहेत. त्यापैकी आर्थिक व राजकीय अधिक गाजले तरी मुख्यतः आहे तो तत्वज्ञान हा त्याच्या अभ्यासाचा मुळ विषय. अर्थकारणाला व राजकारणाला तात्वीक बळकटवी, असा त्याचा आग्रह होता. त्याने जी बळकट सुचविणी ली भौतिकवादाची. माक्स हा हेगेलचा उत्तम अभ्यासक होता. त्याचा विरोध-विकासवाद त्याला पटला; पण हेगेलच्या विचार-मंडनाचा मुळ पाया जो केवळ तत्वचैतन्यावाद वा भाववाद, तो त्याला पटला नाही. केवळ चैतन्य मुळे नसुन भुत वस्तु किंवा जड द्रव्य (मॅटर) मुळे आहे.

भुत वस्तु स्थिर व स्थायी नसुन ती सतत बदलणारी सदैव गतिमान असते. या वस्तुंच्या व्यापारातून वा विरोधविकासातून विश्व निर्माण होऊन प्रणी व नंतर मनुष्य निर्माण झाला, मनुष्यांनी समाज निर्माण केला. भौतिक जीवनाची भौतिक साधने निर्माण करीलच मनुष्य जगतो; निर्माणपद्धती जशी असते. तसे विशिष्ट सामाजिक संबंध निर्माण होतात. उत्पादनपद्धती बदलते. त्याबरोबर सामाजिक संबंध बदलतात; म्हणजे सामाजिक वर्ग बदलतात.

माक्सची तत्वज्ञाबद्दलची भुमीका :-

समाज मनुष्यानिर्मित असल्याकारणाने योग्य ऐतिहासिक परिस्थितीत मनुष्ये लो बदलू शकतात. म्हणून योग्य परिस्थिती निर्माण करून कामगार स्वर्ग ब्रांडवलशाहीतून समाजसत्तावाद समाज निर्माण करू शकतील, असा हा सर्वसाधारणपणे माक्सचा भौतिकवादी कायदेशीमतेवर भर देणारा, तात्त्विक दृष्टीकोन आहे. माक्सवादाचे अधिकारण व राजकरण यांना तो पायाभूत आहे. आतापर्यंत तत्वज्ञांनी केवळ, जग समजावून घेण्याचा प्रयत्न केला; आपली जबाबदारी जग बदलणे ही आहे; ही माक्सची तत्वज्ञाबद्दलची भुमीका होती. समाजव्यवस्था बदलत असले आणि हा बदल उत्पादनसाधने, उत्पादनपद्धती व व्यापकतेत निर्माण झालेले सामाजिक संबंध यांच्या बदलांमुळे घडून येतो. हा मुळ सिध्दांत होय. यालाच ऐतिहासिक भौतिकवाद असे म्हणतात. इतिहास घडतो व बदलतो तो भौतिक कारणांमुळे; आजुबाजुच्या परिस्थितीमुळे. त्यामध्ये वस्तुंच्या उत्पादनाची व विनिमयाची साधने व पद्धती बदलल्यामुळे. त्यामध्ये परमेश्वरी योजना नसले किंवा भेदान व्यक्तींचे कर्तृत्वाचे महत्त्वाचे नसले. या सिध्दांतानुसार माक्सने त्याच्या काळापर्यंतच्या मानवऐतिहासाची संगती ही स्थूलमानाने लावून दाखविली.

अगदी सुरुवातीला जीवनाचे मनुष्य-प्राणी टोळ्या करून भटकत होता. नंतर तो स्थिर समाज बनवून एका ठिकाणी राहू लागला. या काळाला वर्गीय विभक्तता समताप्रधान समाजव्यवस्था रुढ होती. कारण त्या सर्व संपत्ती सार्वजनिक होती; तिच्या माक्सने प्राथमिक साम्यवाद असे नाव दिले आहे. त्यानंतर स्वाजगी संपत्ती निर्माण होऊ लागली. त्याबरोबर आर्थिक वर्ग निर्माण होऊ लागले; वर्गकिमहासही लगेच प्रारंभ झाला.

भांडवलशाही अर्थव्यवस्था :-

माक्सनि भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेचे

खोला लक्ष्युद्ध चिंतन केले. भांडवलशाही उत्पादन नफ्यासाठी होते. उत्पादनाचा सर्व खर्च वजा जाता जे उरले तो हा नफा होय. म्हणून उत्पादनाचा खर्च कमी करण्याकडे भांडवलदारांचे सहोदित लक्ष असले. मजुरी ही उत्पादन खर्चातील महत्वाची बाब असले. विशेष यातायात न करता व्याप्ता ली कमी अगर जास्त करता येते. मजुरी कमी करण्याचा एकच मार्ग नाही, ली कमी करण्यासाठी कामाचे तारु अगर गती अगर उत्पादन वाढवता येते. म्हणजे तेवढ्यात मजुरीत कामगारांकडून अधिक काम म्हणजे उत्पादन करून घेण्यात येत या ना. त्या निमित्ताने कामगारांची संख्याही कमी करता येत. या कामी नवनवीन यंत्रांचा उपयोग होतो. अशाप्रमाणे वातावरणाच्या शोधात भांडवलदार नेहमीच असतो. कामाची उत्पादकता वाढवून नफा मिळविणे हेच उद्योगकाचे मुख्य उद्दिष्ट असले.

कामगारांना जगव्यापुरता आाही कुटुंब

निवड्यापुरता कामगारांच्या कामालुन निमठा झालेल्या संपत्तीतला भाग दिता जालो. कामगारांचे निमठा केलेल्या संपत्तीतील उरलेला भाग मातक आपल्याकडे ठेवलो. लोच नफा. नफा म्हणजे शोषण वा पिळवणुक, नफा हेच अतिरेक्य मुख्य. अशा रितीने स्वतःचा नफा वाढविल्याचे भांडवलदारांचे उद्योग नेहमीच कामगारांच्या मुळावर येतात. स्पष्टीत टिकावयाचे तर असे उद्योग त्यांना सहोदित करावे लागतातच. म्हणजेच सकलदर्शनीदेखील कामगारांचे व संभव भांडवलदारांचे हितसंबंध परस्परावेरीही आहेत. यालुनच लेद व वर्गकलह सुरु होतो व त्याचे पुढे वर्गयुद्धांत रुपांतर होय. माक्सवादाचे वर्गकलह आाही वर्गयुद्ध यांना पुढे मोठे महत्त्व स्थान आहे.

भांडवलशाहीची चौकट :-

एकेक महान उद्योगसमूह म्हणजे मक्केदाऱ्या निर्माण होतात. ही रूपाढा वंदू केलेली जाते. किंमती चढ्या देवव्याकरिता व्यापारी सोडेबाजी चालू होते. उत्पादनावर व भावावर नियंत्रण लादवी लागतात. या अज्यवर्तित सापडलेली भांडवलशाही संस्थेने वाढव्यानेल्या कामगारांना पुरेस काम देऊ शकत नाही व समाजाला हव्या त्या वस्तु शरत किंमतीत पुरवू शकत नाही. म्हणून भांडवलशाहीची चौकट मोडून त्या पलीकडे जाणे कुमप्राप्त ठरते.

भांडवलशाहीची चौकट मोडव्याचा व त्या पलीकडे जाव्याचा मार्गही मार्क्सवादाने दाखवून दिलेला आहे. कांती अटक आहे. हा मार्क्सवादाचा सिद्धांत. समाजाला अत्यंत नाडलेला, पिडलेला वर्ग जो कामगारांचा, तो ही कांती घडवून आणेल. कामगार सुरुवातीला आपले कारखाना निहास संघ बनवतात. ते संघ या 'घडीच्या मागव्या मिठावेव्यासाठी' भरसतात. हलके 'हलके' ते संघटन वाढत जाते व त्याला रावदव्याची स्वरूप प्राप्त होते. लवकरच कामगार राजकीय मागव्याही करू लागतात. व्यासावी ते आपल्या राजकीय पक्षही बनवतात. राजसत्ता हस्तगत करव्याची भावश्यकता त्यांना भासू लागते. दरम्यान त्यांची दुरावस्था, मारेली, बेकारी वगैरे वाढलेली असते. मग कांती करून भांडवलशाही व तिचे राज्य उलथून पाडव्या-खेरीज लढाईसाठी उभा ठाकतो. रावेकी कामगारचर्चाची सामर्थ्य व संस्थात्मक रूप वाढलेले असते व भांडवलदार-वागाचे रूप कमी झालेले असते.

भांडवलशाहीचा पराभव होतो तिच्या जागी कामगारांचे राज्य येते. ही कांती शसस्त्र कांती असते. भागी लिच्यामध्ये स्वतःही सांगिते लागते. इंग्लंडसारख्या अपवादभूत देशांमध्येच ती शांत लेनेही पार पडू शकते असे ~~का~~ मार्क्सला काळांतराने वाटू लागले.

बदलांचे पुरस्कर्ते व्हा :-

जर आपल्या समाजात काही चुकीची घडत असेल, काही अन्याय होतोच, असमानता आहे असे तुम्हाला वाटत असेल तर तुम्ही आवाज उठवता, आंदोलन करता आणि बदलासाठी प्रयत्न करता.

मांडवमशाही म्हणजे पुण्या शेतकाम ब्रिटनमध्ये पिचलेल्या कामगारांसाठी एक प्रकारची बंदी-शाळा होती, पण काम माक्सचा बदलांवर विश्वास होता. इतरांनी देखील या तत्वावर विश्वास ठेवावा असं आवक त्यांनी घरला. हो कल्पना पुढे लोकप्रिय झाली.

समितींनी लोकांविरुद्ध भेदभाव, वर्गभेद आणि विशिष्ट वर्गाच्या वर्चस्वाच्या विरुद्ध कायदा भेदा अनेक गोष्टीविरुद्ध संघाटित लढा दिल्याने अनेक देशांच्या सामाजिक परिस्थितीत मोठे बदल झाले.

जुस नेल्सन हे लंडनमधील 'माक्स' इम फोरस्टेव्हम'चे एक आयोजक आहेत. 'समाजात बदल होण्यासाठी तुम्हाला क्रांतीची गरज असते. आपण समाज बदलण्यासाठी आंदोलन करतो. त्यामुळे कामाच्या लाखांची संख्या आठवड्यात आठवड्यास सामान्य लोकांना घरा आले आहे.' असं ते सांगतात.

माक्स नेल्सनीच तत्वज्ञ म्हणून ओळखले जातात. पण नेल्सन यांना हा मुद्दा फारसा पटत नाही. असं म्हटल्यामुळे त्यांनी फक्त तत्वज्ञान आणि सिद्धांत लिहिणे असं वाटल्याची राखण आहे. पण माक्स यांच्या कायकडे नीट लक्ष दिलं तर असं लक्षात येईल की ते एक कार्यकर्ते होते. त्यांनी 'इंटरनॅशनल वर्किंगमन असोसिएशनची' स्थापना केली. संप करणाऱ्या गरीब कामगारांच्या बाजूने ते उभे होते."

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2016-17

B.A. - III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	“कारखान्यात काम करणाऱ्या महिलांचा ताण आणि अपेक्षा: पेठवडगाव येथील सूत गिरणीचा अभ्यास”	1)Chinde Prasad Rajendra 2) Chougule Shubhada Shridhar 3)Jadhav Sonali Milind	Completed	
०२	“महाविद्यालयीन मुलींचा शिक्षण आणि विकास विषयक दृष्टीकोन”	1)Karde Shamal Sunil 2) Koli Rohini Madhukar 3)Koravi Bhikaji Sitaram 4)Mane Amol Sarjerao	Completed	
०३	“सागरेश्वर क्षेत्र भेट: काही निरीक्षणे”	1)Talkar Vishwajit Balraj 2)Wagh Rarika Prakah 3) Patil Sanket Uddhv	Completed	
०४	“भेंडवडे गावातील सांस्कृतिकरण आणि पश्चातीकरण”	1)Bhosale Rahul Ramesh 2) Naik Varsha Kallapa 3) Majgaonkar Varsharani Sambhaji	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV COLLEGE, PETH VAADGAON

DEPARTMENT OF ECONOMICS

GROUP PROJECTS   2016-2017

Teacher Name: Shri.A.V.Jadhav and Shri.R.H.Karande

Class: B.A.III

Group No.1

Sr.No.	Roll No	Name of the Student	Topic
1	574	Avghade Vishal Lalaso	Foreign Capital in India (Paper no.XVI)
2	576	Bhouite Vinayak Avdut	Economics Thoughts of Dadabhai Nauroji (Paper no.XIV)
3	580	Ingawale Gajanan Raghunath	Information of Economist (Paper no. XIII)
4	581	Jadhav Deepak Krushnat	Five Year Plans (Paper no.XV)
5	582	Jadhav Digvijay Surendra	Perfect Computation (Paper no XII)
6	597	Sawant Vinayak Vihwasrao	

Group No.2

Sr.No.	Roll No	Name of the Student	Topic
1	584	Jangam Suraj Arjun	Processing and Presentation of Data(Paper no.XIII)
2	585	Kamble Goutam Rajaram	Mahatma Jotiba Phule (Paper no.XIV)
3	586	Koli Shridhar Shamrao	Factor Pricing (Paper no.XII)
4	590	Patil Arun Babaso	Unemployment (Paper no XVI)
5	595	Ramoji Vinodkumar Sangappa	11 and 12 th five Year Plans (XV)
6	599	Suryavanshi Ranjit Bhimrao	

Group No.3

Sr.No.	Roll No	Name of the Student	Topic
1	600	Sutar Sharif Jainuddin	Water Pollution of Warana River
2	602	Yadav Vinod Manshing	
	594	Powar Priyanka Shankar	
	596	Salunkhe Priyanka Dattatry	

Group No.4

Sr.No.	Roll No	Name of the Student	Topic
1	575	Bhosale Sujata Dhondiram	Monopoly (Paper no.XII)
2	577	Chavan Asmita Pandurang	Import and Export Policy in India (Paper no.XVI)
3	579	Gaikwad Komal SHridhar	Techniques of Data Analysis (Paper no.XIII)
4	583	Jagtap Shubhangi Madhukar	Rajarshri Shahu Maharaj (Paper no.XIV)
5	587	Mali Anandi Mangal	Goods and Service Tax (Paper No XV)
	598	Suryavanshi Aishwary Anil	

Group No.5

Sr.No.	Roll No	Name of the Student	Topic
1	588	Mane Rani Sarjerao	NITI Ayog (Paper no.XV)
2	589	More Aishvarya Vishwas	Monopolistic Computation (Paper no.XII)
3	591	Patil Madhuri Nagnath	Balance of Trade and Balance of Payment (Paper no.XVI)
4	592	Patil Poonam Tanaji	Dr.Babasaheb Ambedkar (Paper no.XIV)
5	593	Powar Bhagyashri Subhas	Report Writing (Paper no.XIII)
6	601	Yadav Supriya Jaywantrao	

Head,
 Department of Economics
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री.विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय
पेठ वडगाव

बी.ए.भाग III

अर्थशास्त्र विषयांतर्गत सादर केलेला प्रकल्प

प्रकल्पाचे नाव

“ वारणा नदीचे होत असलेले जलप्रदूषण व त्यावरील उपाय ”

विध्यार्थाची नावे

- १.सुतार शरीफ जैनुद्दिन
- २.यादव विनोद मानशिंग
- ३.पोवार प्रियांका शंकर
- ४.साळुंखे प्रियांका दत्तात्रय

मार्गदर्शक: १.डॉ जाधव ए.व्ही.

२.श्री.कारंडे आर.एच.

10/10

वर्ष: २०१६-२०१७

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

अनुक्रमणिका

अ.नं.	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१)	प्रकरण पहिले - प्रस्तावना • प्रस्तावना	१
२)	प्रकरण दुसरे - अभ्यास क्षेत्र व अभ्यास पध्दती • अभ्यास क्षेत्र • वारणा नदीचे मूल स्थान व पाणी साठविण्याचे ठिकाण • अभ्यास निवड • पध्दती व उद्दिष्टे	३
३)	प्रकरण तिसरे - अहवाल लेखन • वारणा नदीचे होत असलेल्या प्रदूषणाचा उगम • वारणा नदीमध्ये होत असलेल्या प्रदूषणाचा स्त्रोत/कारणे • वारणा नदीचे होत असलेल्या प्रदूषणाचे परिणाम	७
४)	प्रकरण चौथे - निष्कर्ष • निष्कर्ष • उपाय	१२
५)	प्रकरण पाचवे - संदर्भ सूची	१७

-: प्रकरण पहिले :-

प्रस्तावना

प्रस्तावना :

प्रदूषण हा राक्षस पृथ्वीतलाव गीळंकृत करायला निघाला आहे. या राक्षसाने आपल्या पाशवी विळख्याने पर्यावरणास वेढले आहे. आजचे पर्यावरण आजारी पडले आहे. ते दुबळे आणि क्षीण बनले त्याला सशक्त बनविण्याचे काम आज तुम्ही-आम्ही सर्वांनमोर आहे. आणि प्रत्येकाचे आज महत्वाचे काम पर्यावरण संरक्षणाचे व प्रदूषणाच्या नियंत्रणाचे आहे.

प्रदूषण हे अनेक प्रकारचे आहे. त्या हवा, जल, मृदा, ध्वनी इ. चा समावेश होतो. या प्रत्येक प्रदूषणाची कारणे मानवच असल्याचे आढळून येते. मानवाच्या पर्यावरणातील अतिरेकी हस्तक्षेपामुळेच प्रदूषणास सुरुवात झाली. प्रत्येक प्रदूषण हे त्याच्यापासून सुरुवात होते. तर प्रदूषण मुक्ततेसाठी प्रत्येकाने वैयक्तीकरित्या प्रदूषणाच्या नियंत्रणासाठी प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. एखाद्या गोष्टीची सुरुवात नष्ट केली तर ती गोष्ट नाहीशी होते.

प्रदूषणासारख्या विनाशकारी गोष्टींवर पूर्णपणे मात करण्याइतके आपले तंत्रज्ञान विकसित झाले नसले तरी प्रदूषण कमी करण्याचे अनेक मार्ग आहेत.

औद्योगिक उत्सर्जनामुळे होणारे हवेचे प्रदूषण विशिष्ट उत्सर्जन नियंत्रण योजना वापरून कमी होऊ शकले. प्रदूषकांची निर्मिती कमी व्हावी यासाठी प्रक्रियांमध्ये बदल करावा लागेल. प्रदूषकांची व्यवस्थित उत्सर्जन होण्यासाठी धुराड्यांची उंची वाढविणे हा आणखी एक उपाय आहे. सार्वजनिक वाहतूक कार्यक्षम करून वैयक्तिक वाहनांचा वापर कमी केल्याने वाहनांचे प्रदूषण कमी होऊ शकेल. शिसेमुक्त पेट्रोल वापरल्यास शिशाचे प्रदूषण कमी होते. वाहनांची देखभाल करून ती उत्तम स्थितीत ठेवल्यास प्रदूषण कमी होण्यास हातभार लागतो. जलप्रदूषण प्रामुख्याने सांडपाणी व कारखान्यातून बाहेर पडणाऱ्या, अशुद्ध पाण्यामुळे होते. पाण्यात सोडण्याआधी सांडपाणी शुद्धीकरण पद्धत वापरून व

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ, पेठ वडगांव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगांव

बी.ए. भाग - ३

इतिहास विभाग

-: प्रकल्पाचे नांव :-

“यशवंतराव चव्हाण”

-: मार्गदर्शक :-

प्रा. एस्. व्ही. माने सर

प्रा. एन्. पी. सुरवसे सर

सन २०१६-२०१७

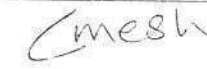

--: विषय :-

इतिहास

--: प्रकल्पाचे नाव :-

यशवंतराव चव्हाण

अ.क्र.	नाव	रोल नं.	सही
१)	पाटील प्रणिल चंद्रकांत	५५८	
२)	हारुंगडे उमेश ज्ञानदेव	६४०	
३)	पाटील रोहिणी चंद्रकांत	५५९	
४)	भोसले शिल्पा शिवाजी	५५१	

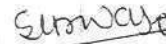
शिक्षकांचे मार्गदर्शन

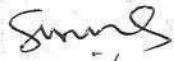
सही

प्रा. एस्. व्ही. माने सर

प्रा. एन्. पी. सुरवसे सर

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

-: प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र हे देशातील प्रगत व पुरोगामी राज्य आहे. या महाराष्ट्राच्या निर्मितीत व वाटचालीत राजकीय पक्ष, व्यक्ती व इतर अनेक जणांचे योगदान महत्वपूर्ण आहे. त्यापैकी महाराष्ट्राचा जडणघडणी मधील महत्वाचे व पहिले महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री यशवंतराव चव्हाण हे होते. स्वातंत्र्यपूर्व काळात आणि नंतर अनेक राजकीय व समाज परिवर्तनाच्या चळवळी झाल्या. जनतेने संयुक्त महाराष्ट्राच्या निर्मितीसाठी जो रणसंग्राम केला त्याचा इतिहास म्हणजे तेथून मराठी जनतेच्या बलिदानाचा व स्वाभिमानाचा इतिहास आहे. यशवंतराव चव्हाण यांच्यापासून आज देवेंद्र फडणवीस यांच्या पर्यंत अनेकांनी महाराष्ट्राचे नेतृत्व केले. बलिदानातून निर्माण झालेल्या महाराष्ट्राचा सामाजिक, सांस्कृतीक व आर्थिकदृष्ट्या समृद्ध व संपन्न करण्यासाठी तसेच आधुनिक शिखरावर पोहोचविण्यासाठी यशवंतरावजी चव्हाण यांच्या सारख्या प्रगल्भ नेत्यांनी महान प्रयत्न केले.

यशवंतराव चव्हाण यांचा जन्म १२ मार्च इ.स. १९१३ कराड मध्ये झाला. आणि त्यांचे शिक्षण टिळक हायस्कूल कराड येथे झाले. यशवंतराव चव्हाण यांनी १९५६-५७ पासूनच महाराष्ट्राच्या राजकारणावर काँग्रेसचे वर्चस्व होते. यशवंतरावांनी विविध विचारांचे व गटाचे नेते एकत्र आणून महाराष्ट्राच्या उभारणीसाठी बेरजेचे राजकारण केले. याला 'यशवंतनीती' असेही म्हटले जाते. यशवंतराव चव्हाण यांनी घेतलेल्या निर्णयामुळे व त्यांच्या योगदानामुळे ते आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार ठरले आहेत.

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव

इतिहास विभाग

BA – III (Project)

2016 – 2017

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
1)	551	भोसले शिल्पा शिवाजी	1) हर्षवर्धन 2) यशवंतराव चव्हाण 3) अजिंठा – वेरूळ 4) मुघलकालीन प्रशासन 5) पन्हाळा किल्ला
	558	पाटील प्रणिल चंद्रकांत	
	559	पाटील राहिणी चंद्रकांत	
	560	हारुगडे उमेश ज्ञानदेव	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
2)	552	चौगुले दिपाली बाबासो	1) प्राचीन भारतातील इतिहासातील नाण्यांचा अभ्यास 2) मुघलकालीन प्रशासकीय साधने 3) महाराष्ट्रातील संतांची कामगिरी 4) पंडित नेहरूंचे परराष्ट्रीय धोरण 5) कोल्हापूर एक इतिहासिक ठिकाण
	553	गुरव पल्लवी रामचंद्र	
	561	पोवार गोरखनाथ राजाराम	
	532	शिंदे पद्मराज प्रशांत	
	633	शिंदे पद्मराज प्रशांत	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
3)	556	पाटील अरुणा नागनाथ	1) गौतम बुद्ध आणि बौद्ध धर्माची कामगिरी 2) मुघलकालीन प्रशासन व्यवस्था 3) मराठा सत्तेतील शूर पराक्रमी सरदार महादजी शिंदे 4) कोल्हापूरच्या शासकीय वस्तुसंग्रहालयाचा अभ्यास 5) हरितक्रांती
	562	साळोखे सोनाली नागनाथ	
	629	नलगे अश्विनी पंडित	
	554	कांबळे रोहन दिलीप	
	557	पाटील गणेश तुकाराम	

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

			3) राजीव गांधी यांचे अंतर्गत धोरण 4) मराठ्याची महसूल व्यवस्था 5) इतिहासाचे स्वरूप
9	560	हारुगडे उमेश ज्ञानदेव	1) सोळा महाजन पदाची ओळख 2) औरंगजेबाचे दक्षिण मोहिम 3) अटलबिहारी वाजपेय 4) पेशवेकालीन स्त्री जीवन 5) इतिहास लेखन प्रक्रिया
10	561	पोवार गोरखनाथ राजाराम	1) कुषाणाचे सांस्कृतिक परिणाम 2) मुगलकालीन स्थापत्य कला 3) जागतिकीकरण 4) शिवकालीन अष्टप्रधान मंडळ 5) इतिहास लेखनाचे प्रवाह
11	562	सांळोखे सोनाली नागनाथ	1) सातवाहनकालीन सांस्कृतिक प्रगती 2) मुगलकालीन सामाजिक जीवन 3) भारत रशिया संबंध 4) मराठाकालीन व्यापार 5) मध्ययुगीन इतिहास लेखन प्रवाह
12	629	नलगे अश्विनी पंडित	1) वैदिक वाङ्मय 2) अल्लाऊद्दिनचे अंतर्गत धोरण 3) इंदिरा गांधी व बांग्लादेश मुक्तीसंग्राम 4) मराठ्याचे आरमार 5) इतिहासाचे प्रकार
13	633	शिंदे पद्मराज प्रशांत	1) प्राचीन काळातील स्त्रियांची स्थिती 2) मध्ययुगीन भारतातील व्यापार 3) पंचवार्षिक योजना 4) पेशवेकालीन स्त्री जीवन 5) अजिंठा व वेरुळ पर्यटन स्थळ

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

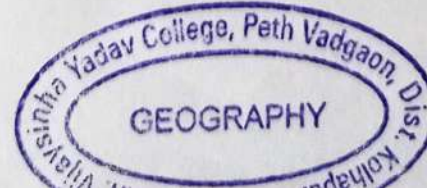

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Geography

B. A. Part – III Project Work 2016-17

Roll No.	Name of the Student	Theory Project Titles			Practical Project
		Paper No. X Economic Geography of India	Paper No. XI Urban Geography	Paper No. XII Political Geography	
603	Bansode Reshma Rajendra	भारतातील खनिजे	नागरीकरण संकल्पना	भारतातील प्रांतरचना	पर्जन्य काळातील जलसंधारण क्षमतेचा सूक्ष्म अभ्यास: शिवाजीनगर पेठ वडगाव
604	Chavan Varsha Dattatray	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योगाचा अभ्यास	नागरीकरण संकल्पना	हृदयस्थळ सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
605	Desai Asma Sahebji	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	भारतातील दशलक्षी शहरे	हृदयस्थळ सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
606	Durgule Umesh Ananda	मोटरवाहन उद्योग	महाराष्ट्रातील शहरांचा अभ्यास	भारतातील प्रांतरचना	
608	Gurav Pranoti Dilip	भारतातील तांदूळ पिक	भारतातील दशलक्षी शहरे	भारतातील प्रांतरचना	
609	Jadhav Swapnesh Sharad	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	भारतातील दशलक्षी शहरे	हृदयस्थळ सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
610	Kamble Akshay Babasaheb	भारतातील कापूस उत्पादक प्रदेश	महाराष्ट्रातील शहरांचा अभ्यास	रीम्लंड सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
611	Kamble Poonam Bhagwan	महाराष्ट्रातील कापूस उत्पादन	कोल्हापूर जिल्ह्यातील शहरांचा अभ्यास	रीम्लंड सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
613	Patil Ashlesha Jaysing	भारतातील लोहमार्ग	भारतातील शहरांचा अभ्यास	रीम्लंड सिद्धांत व त्याचे जगावरील परिणाम	
614	Patil Avinash Vishnu	भारतातील हवाई मार्ग	महाराष्ट्रातील शहरांचा अभ्यास	कृष्णा व गोदावरी पाणी वाद	
615	Petkar Mahesh Bhauso	भारतातील दगडी कोळसा उत्पादक प्रदेश	भारतातील शहरांचा अभ्यास	कृष्णा व गोदावरी पाणी वाद	
616	Powar Rushikesh Dilip	भारताचे आयात व्यापार धोरण	भारतातील नागरी समस्या	कृष्णा व गोदावरी पाणी वाद	
617	Rathod Amita Chandu	भारतातील निर्यात पदार्थांचे वितरण	कोल्हापूर जिल्ह्यातील शहरांचा अभ्यास	ईशान्य भारतातील संघर्ष	
618	Vadar Pradip Ashok	हरित क्रांतीचा अभ्यास	भारतातील नागरी समस्या	ईशान्य भारतातील संघर्ष	
619	Vasudev Rahul Bharat	हरित क्रांतीचा अभ्यास	भारतातील नागरी समस्या	ईशान्य भारतातील संघर्ष	
		Dr. M. A. Patil	Mr. D. J. Bhandare	Dr. B. S. Jadhav	Dr. D. J. Bhandare

Padhar
Head
Department of Geography
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2016-17

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijay Sinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijay Sinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Sr. No.	Name of student	Project Name
1) Patil Ashwini Gangaraj 2) Patil Pooja Sunjay 3) Jadhav Diksha Arjun	1) Arun 2) P. G	Synthesis & characterisation of silver nanoparticles
1) Arunade Snehal Suresh 2) Mulla Jasmin Rashid 3) Suryavanshi Tejashwini Rajendra		Analysis of citric acid in lemon juice
1) Bhosale Aniket Jyotam 2) Bhandari Jyotam Popat 3) Patil Akshay Kumar Balaji		Analysis of Honey & detection of content
1) Bhandigare Akshay Babasaheb 2) Bhosale Prasad Sambhaji 3) Patil Akshay Shivaji		Extraction of caffeine
1) Bhise Gitanjali Kumar 2) Chavan Dhanshri Madhukar 3) Patil Snehal Anilrao		Preparation of silver nanoparticles by solanum tuberosum trilobatum
1) Chaugale Dipeeka Nilas 2) Mahadkar Asma Altaf 3) Hasure Nivya Mahavir		Effect of temp. on vitamin-C in different fruits
1) Chavan Humali Yashwantrao 2) Patil Ashwini Satejrao 3) Desai Smriti Raj Kumar		Analysis of cold drink
1) Jadhav Shubham Jyotam 2) Chavan Nishal Sambhaji		Analysis of cement
1) Gholap Pragkta Ashok 2) Khot Ashwini Anilrao 3) Patil Dhanshri Prakash		Quantitative Determination of Glucose in fruit juices
1) Gurav Anuja Ramrao 2) Jangam Pragkta Sudhakar 3) Patil Tejaswini Bhimrao		Analysis of textile industry waste water from different regions of Kolhapur district
1) Jadhav Uttamrao Prashant 2) Kore Smriti Nandkumar 3) Khade Snehal Prakash		Pesticides in fruits & vegetables
1) Sutar Aniket Prashant 2) Shinde Akshay Satejrao 3) Jabale Prashant Madhukar		Synthesis of Isoxazol Derivative
1) Jangam Geetika Aslam 2) Suryavanshi Gayatri Parvati 3) Hame Anmol Anilrao		Preparation & characterization of Sinc Thin film by silver method
1) Kamble Pratiksha Shashikant 2) Shinde Snehal Shivaji 3) Patil Priyanka Prakash		Determination of quantity of Casein & titrable acidity in milk
1) Kande Vajishwari Sunil 2) Asagaonkar Tejashwini Patil 3) Vibhute Supriya Smriti		Soil Analysis
1) Patil Swati Satejrao 2) Patil Snehal Shankar		Investigation of Analysis of River water in different region
17 24 37		

Shri shahu shikshan prasarak seve mandal's Peth Vadgaon Sanchalit,
Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science
College, Peth Vadgaon.

A

PROJECT REPORT ON

**"Preparation & Characterization of SnS Thin
Film by SILAR method"**

SUBMITTED TO,

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

**AS A PARTIAL FULFILLMENT OF THE
DEGREE BACHELOR OF SCIENCE IN CHEMISTRY**

Submitted By

MR. SURYAWANSHI SAGAR RAMESH

EXAM SEAT NO.

Under the Guidance of

PROF. PAWAR R. A.

Department Of Chemistry

YEAR

2016-2017

PRN: 2014015500781751

EXAM SEAT NO.: 1260

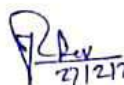
CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "Preparation & Characterization of SnS Thin Film by SILAR method" is being submitted here with As A Partial Fulfillment Of The award of Degree of Bachelor Of Science In Chemistry under the faculty of science of Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon is the result of original project work completed by MR. SURYAWANSHI SAGAR RAMESH under my supervision and guidance and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed early the basis for the awarded of degree of this or any other college.

- Physical :-
- Inorganic:-
- Organic :-

Examiner

27/12/2017

Mrs. Pawar R.A.

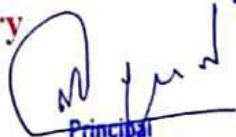
Project Guide

Department Of Chemistry

27/12/2017

Mrs. Pawar R.A.

Head,
Department of Chemistry
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

Principal
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

Dr. Bachulkar M.Y.

Principal

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

DECLARATION

Respected Sir,

We here by declare that the project work on "Preparation & Characterization of SnS Thin Film by SILAR method" submitted by me As A Partial Fulfillment Of The award of Degree of Bachelor Of Science In Chemistry under the faculty of science of Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon has not previously formed the basis for the awarded of any degree of this or any other college.

Place:- Peth Vadgaon

Date: 25/02/2017

MR. SURYAWANSHI SAGAR RAMESH

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to honorable **Dr. Bachulkar M. Y.** the Principal of Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon for having provided facilities and encouragement. I also grateful to Mrs. Pawar R. A. Head Of Department Of Chemistry, for having encouraged motivated and provided guidance for writing this project work, I am grateful to Dr. Mane C. B. Assistant Professor in Chemistry department and other faculty member for their constant support and blessing.

It gives me great pleasure to express my deep sense of gratitude of thanks to my colleagues and friend who have helped me directly in completing project work.

It gives me great pleasure to thanks all friends for their secretarial assistance. I also express my sincere thanks to publishers for the readiness and encouragement in bringing out this project as an ideal one. I strongly believe that the completion of project was possible of God's Blessing.

Place:- Peth Vadgaon

Date: 25/02/2017

MR. SURYAWANSHI SAGAR RAMESH
B.Sc.III, Chemistry

Preparation & Characterization of SnS thin film by SILAR method

CHAPTER 1

INTRODUCTION :-

Now a days there are increasing demand of number of products thus it is necessary to prepare more effective & useful compounds. In recent year metal chalcogenic thin layer have a number of applications in various fields of modern technologies including coatings, Interference filters, sensors, polarizer, thermoelectric cooling materials, narrow band filters solar cells photoconductors, IR detectors, waveguide coatings, magnetic & superconducting films microelectronic devices etc. Further semiconducting compounds have much importance because of their wide range of application in various fields of science and technology.

Among them Tin sulfide is an important semiconductor material which has great interest due to their importance in basic scientific research & potential applications for solid state solar cell. Electro conductive coatings, lithium ion batteries electrodes. The high absorbance of the films also used for photo thermal conversion of solar energy. Due to this outstanding properties of tin sulfide we choose these material to preparation. . tin sulfides semiconducting metal chalcogenide have attracted extensive interest due to its photoconductivity properties for solar energy conversion due to report of high absorption coefficient tin sulfide belongs to groups IV – VI of compounds formed with tin as the cation & sulfur as the anion the constituent elements are nontoxic cheap and abundant in nature leading to the development of devices that are environmentally safe & have public acceptability.

The tin sulfide is a very important optical semiconductor which can exhibit both p type and n type conduction depending on the more concentration of tin & sulfur. SnS thin film has an energy band gap of about 1.3ev between Si & Ga and has potential applications in current controlled devices sensor & laser switching device. SnS films are highly suitable for many applications in a number of solid state devices such as photovoltaic, photo electrochemical

Shri Vijaysinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: Project

2016-17

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as follows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & science College
PethVadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon
Department of Zoology

Student Centric Methods - 2016-17

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2016-17, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, guest lecture and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	July to October 2016	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2016 to March 2017	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Guest lecture	25-03-2017	Awareness about biodiversity protection and conservation
4	Study tours	December 2016 & January 2017	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
5	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2016 to March 2017	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. R. H. Atigre)
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Dr. M. Y. Bachulkar)
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2016-17 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1265 1274	1.Mr. Chougule Ankush Krushnat 2.Miss. Simran Jakir Shaikh	Study of Some Snakes from Peth Vadgaon	Mr. Mane N. R.
2	1271 1272	1.Miss. Peerzade Jasmin Anwar 2. Miss. Peerzade Rukhasar Afsar	Study of some insects from Vadgaon area	Mr. Mane N. R.
3	1273 1269	1.Miss.Pharene Priyanka Namdeo 2.Miss. Kamble Shubhangi Sanjay	Preparation of Vermiwash and its efficiency as a antimicrobial activity against E.coli and S.aureus	Mr. Mane N. R.
4	1264 1268	1.Mr.Bhise Rohit Prakash 2.Mr.Kadam Rohitkumar Shivaji	Study of life cycle of some moths from Peth Vadgaon	Dr. R. H. Atigre
5	1267 1270	1.Miss.Hujare Poonam Prakash 2.Miss.Mane Komal Bajirao	Study of Birds in Peth Vadgaon and adjoining area	Dr. S. V. Maske

Dr. Rajaram Hindurao Atigre
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri shahu shikshan prasarak seva mandal's

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

A
Project Report on

**“Preparation of Vermiwash and its efficiency as a
antimicrobial activity against *E.coli* and *S.aureus*”**

*For the Partial Fulfillment of The Degree of
BACHELOR OF SCIENCE
IN ZOOLOGY*

**Submitted By
Miss. Shubhangi Sanjay Kamble
Miss. Priyanka Namdev Pharane**

**Under the Guidance of
Asst. Prof. Mane N. R.**

**Department of Zoology,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur – 416 112.**

2016-2017

Exam. No:
2014015500778973

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

CERTIFICATE

This is to certify that **Miss. Priyanka Namdev Pharane** has successfully completed project work entitled "**Preparation of Vermiwash and its efficiency as a antimicrobial activity against *E.coli* and *S.aureus***" towards the partial fulfillment for the Degree of B.Sc. Zoology during 2016- 2017.

This report represents the bonafide work of the students.

Gma.m.19
11/3/17
Project Guide,

Examined
P. Pharsane
14/3/17
Examiner

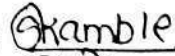
Ximmi
11/3/17
Head,
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur.

Declaration

We hereby declare that the present work in the form of project entitled **“Preparation of Vermiwash and its efficiency as a antimicrobial activity against *E.coli* and *S.aureus*”** is an original work carried out by us under the guidance of Mr. N. R. Mane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav College, Peth vadgaon

Place: Peth vadgaon

Date: 11 / 03 / 2017

Miss. Shubhangi Sanjay Kamble
Miss. Priyanka Namdev Pharane

ACKNOWLEDGEMENT

We take this golden opportunity to express our heartfelt thanks and deep sense of gratitude to Dr. R. H. Atigre Head, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. Who has been a constant source of encouragement to complete this project work and giving his excellent guidance and suggestion from time to time during course of this work.

We are thankful to Dr. S. V. Maske, Dr. A. S. Pawar, Mr. N. R. Mane and Mr. K. A. Madane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon for their inspiration and ever willing help. We are also thankful to Seema Biotech Talsande Kolhapur For providing Earthworm.

Lastly, we would like to thank all our friends, family members and well wishers for their goodwill to complete the project work.

Place: Peth vadgaon

Date: 11 / 03 / 2017

Miss. Shubhangi Sanjay Kamble

Miss. Priyanka Namdev Pharane

INDEX

Sr. No	Content	Page no.
1	Introduction	1 – 9
2	Material and Methods	10 – 12
3	Observation and Results	13
4	Discussion	14-21
5	Conclusion	22
6	Bibliography	18-23

INTRODUCTION

It is well known that the earthworms have the ability to support the growth of plants and they can increase the fertility of the soil. There are about 3920 named species of earthworm so far reported worldwide. In India, so far, 509 species, referable to 67 genera and 10 families, have been reported (*Kale, 1991*). Earthworms play an important role in agro-ecosystem like enhancing decomposition, humus formation, nutrient cycling and soil structural development (*Kladiviko et al., 1986*). The practice of vermiculture is at least a century old but it is now being revived worldwide with diverse ecological objectives such as waste management, soil detoxification and regeneration and sustainable agriculture. Earthworms act in the soil as aerators,grinders,crushers, chemical degraders and biological stimulators. They secrete enzymes, proteases, lipases, amylases, cellulases and chitinases which bring about rapid biochemical conversion of the cellulosic and 2 the proteinaceous materials in the variety of organic wastes which originate from homes, gardens, dairies and farms.

Earthworms have been used in medicine for various remedies since 1340 AD (*Stephenson, 1930*). Earthworm has been recognized in orientalmedicine as anti- inflammatory, analgesic and antipyretic agent (*Noda, 1992*). It shows anticancer effect by preventing excess glucose

uptake (*Nagasawa et al., 1991*). Microorganisms are known to play a major role in soil characteristics; invertebrates are believed to act as regulators of antimicrobial activity. Earthworm surface excreta were found to have potent antimicrobial activity. It is also having anti coagulatory or fibrinolytic activity which results in the facilitation of blood circulation. The earthworm has been suspected to contain proteases which dissolve the fibrin clots or anticoagulants which selectively interfere with the intrinsic pathway of blood coagulation cascade. Medicinal properties of earthworm have been describe (*Yegnanarayan et al.,1987*). Earthworms have largely been used internally and externally as powerful aphrodisiacs. Anti inflammatory activity of earthworm extracts was studied. The anti inflammatory and antipyretic activities of biologically active extract isolated form whole earthworm, *Lampito mauritii* were determined. Antimicrobial potency of *Eudrilus eugeniae* extracts on certain plant pathogens were studied (*Shobha and Kale, 2008*). Anti tumor activities of earthworm fibrinolytic enzyme on human hepatoma cells were studied (*Abhishek Mathur et al.,2010*).

Ecology of earthworms

Earthworms are burrowing animals and form tunnels by literally eating their way through the soil. The distribution of earthworms in soil depends on

factors like soil moisture, availability of organic matter and pH of the soil. They occur in diverse habitats specially those which are dark and moist. Organic materials like humus, cattle dung and kitchen wastes are highly attractive sites for some species. Earthworms are generally absent or rare in soil with a very coarse texture, in soil and high clay content, or soil with pH < 4 (Gunathilagraj, 1996). Earthworms are very sensitive to touch, light and dryness. Water-logging in the soil can cause them to come to the surface. Worms can tolerate a temperature range between 5°C to 29°C. A temperature of 20°C to 25°C and moisture of 50–60 percent is optimum for earthworm function (Hand, 1988).

Biology of earthworms

Earthworms are long, narrow, cylindrical, bilaterally symmetrical, segmented animals without bones. The body is dark brown, glistening and covered with delicate cuticle. They weigh about 700–1400 mg after 10 weeks. They have a muscular gizzard which finely grinds the food (fresh and decaying plant debris, living or dead larvae and small animals, and bacteria and protozoa mixed with earth) to a size of 2–4 microns. The gut of the earthworm is inhabited by millions of decomposer micro-organisms. They are bisexual animals and cross-fertilization occurs as a rule. Copulation may last for about an hour, the worms then separate. Later the clitellum of each

worm eject cocoon where sperms enter to fertilize the eggs. Up to 3 cocoons per worm per week are produced. From each cocoon about 10–12 tiny worms emerge. Earthworms continue to grow throughout their life and the number of segments continuously proliferates from a „growing zone“ just in front of the anus. Earthworms contain 70–80 percent high quality lysine rich protein on a dry weight basis. They can be useful as animal feed. Usually the life span of an earthworm is about 3 to 7 years depending upon the type of species and the ecological situation.

Eisenia fetida

Eisenia fetida is also known as the red worm, red wiggler, brandling worm, dung worm, and the tiger worm. This is a common earthworm. 'Red' obviously refers to the worm's dark reddish color. 'To brandle' refers to a movement of shaking or thrashing - which can also be described as 'wiggling.' This is a common movement for *Eisenia fetida* when it is harshly handled or fears predation. 'Tiger' refers to the stripes. This worm has a striped appearance due to its body segments. 'Dung' refers to one of the worm's common habitats. '*fetida*' is derived from the Latin word 'fetid' which refers to a foul odor. This would be the coelomic fluid that this worm ejects

from its body when roughly handled. Each of these names including its scientific name *Eisenia fetida* relate to some of its physical characteristics.

It is found extensively around the world in various habitats and not only in the ground. This is a common worm to use as fishing bait but has also made a name for itself by being associated with garbage and waste! It is probably the most widely used worm for vermicomposting.

Classification

Domain –Eukarya

Kingdom- Animalia

Phylum- Annelida

Class – Oligochaeta

Order – Haplotaxida

Family- Lumbricidae

Genus- *Eisenia*

Species- *fetida*

This earthworm species is most commonly found in vermicomposting bins or on worm farms since it is such a commercial species. This species originated in Europe but now some people would even go as far as to say that it is haemerobiont which means that its habitat and geographical location would be totally dependent on human culture.

However, because it is an epigeic composter, it can often times be found in the woods within the ground cover of leaves. Otherwise it is found in manure piles on farms or fields. Experiments have been conducted that have tested the viability of *Eisenia fetida* in many different manure types including cow, goat, pig, rabbit, and horse. Though it does better in some than others, it does not suffer in any. It adapted well to many different climates including variable temperatures, moisture contents, and pH levels. Its digestive system, similar to other Annelids, runs from the mouth which is the first body segment to the anus which is its last body segment. What makes this worm such an excellent species for vermicomposting is the fact that it can digest organic materials and excrete them as usable broken down bits of material. This species is a well-known composter. It will feed on basically any organic matter. However, vermicompost experts will warn against dairy, oils, and meat – not because the worms won't eat them, but because these foods have the potential to

draw the attention of other unwanted organisms into your worm bin. Over time the red wiggler has created several symbiotic relationships within its digestive system in order to adequately break down food fast enough.

Vermiwash

Vermi wash is a liquid fertilizer collected after the passage of water through a column of earthworm culture. It is also defined as an extraction of coelomic fluid of earthworm along with its excretory products and micronutrients from soil organic molecules. Vermi wash is rich in nutrients, hormones, amino acid, vitamin, and enzymes. Thus spray of vermi wash on plants helps in good growth. Along with growth promoting characteristics it is also observed that microorganisms never degrade vermi wash. No bacterial and fungal growth is seen on vermiwash. It may be due to some antimicrobial activity. So, work was conducted to detect the antimicrobial activity of vermi wash. The brownish-red liquid which collects in all vermicomposting practices is also “productive” and “protective” for farm crops. This liquid partially comes from the body of earthworms (as worm’s body contain plenty of water) and is rich in amino acids, vitamins, nutrients like nitrogen, potassium, magnesium, zinc, calcium, iron and copper and some growth hormones like “auxins”, “cytokinins”. It also contains plenty of nitrogen-fixing and phosphate solubilising bacteria (nitrosomonas,

nitrobacter and actinomycetes). Vermiwash has great “growth promoting” as well as “pest killing” properties. Buckerfield and Webster (1998) reported that weekly application of vermiwash increased radish yield by 7.3%. Thangavel et al. (2003) also observed that both growth and yield of paddy increased with the application of vermiwash and vermicast extracts. Farmers from Bihar in North India reported growth promoting and pesticidal properties of this liquid. They used it on brinjal and tomato with excellent results. The plants were healthy and bore bigger fruits with unique shine over it. Spray of vermiwash effectively controlled all incidences of pests and diseases significantly reduced the use of chemical pesticides and insecticides on vegetable crops and the products were significantly different from others with high market value (Suhane et al., 2007; Sinha et al., 2009). George et al. (2007) studied the use of vermiwash for the management of „Thrips“ (*Scirtothrips dorsalis*) and „Mites“ (*Polyphagotarsonemus latus*) on chilli amended with vermicompost to evaluate its efficacy against thrips and mites. Vermiwash was used in three different dilutions e.g. 1:1, 1:2 and 1:4 by mixing with water both as “seedling dip” treatment and “foliar spray”. Six rounds of vermiwash sprays were taken up at 15 days interval commencing at two weeks after transplanting.

Microorganisms are known to play a major role in soil characteristics, invertebrates are believed to act as regulators of antimicrobial activity. Earthworms live in an environment filled with various kinds of pathogens. Physiologically and evolutionally speaking, earthworm survival in such an environment must have favored the development of efficient defense mechanisms against various environmental pathogens during the course of evolution, including the production of certain antimicrobiological substances, especially active proteins and enzymes (*Wenli et al .,2011*).

Earthworm vermiwash and vermicompost were found to have potent antimicrobial activity. Hence, in the present research study the vermiwash prepared from the earthworm *Eisenia fetida* was tested against two bacterial strains *Escherichia coli* and *Staphylococcus aureus*.

Material and Methods

Experimental animal

Eisenia fetida (Plate No.1, fig. No.1) was selected as the experimental animal. *E. fetida* was procured from Seema Biotech Talsande, Kolhapur.

Preparation of Vermiwash

A plastic tank of dimensions 20 liters (PlateNo.1, Fig.No.3) was fitted with a plastic gate valve to facilitate drainage of elutes. Inside he barrel (bottom to top) three layers are arranged- first layer of brick pieces (30 cm), second layer of coarse sand (30 cm) and third layer of garden soil (30 cm). Above the soil, a layer of shade dried (~1kg) and powdered cow dung (~10 kg) was added. This was gently moistened with distilled water and the excess of water was drained off. The unit was moistened every day by adding Distilled water (80% moisture). On this, 300 adult *Eisenia fetida* were released(plate No.1,fig. No.2). After 120 days (3 months), elutes were collected daily by slowly. The color of vermiwash ranges from yellowish to black (Plate No.2, Fig.No.4). After 1 to 2 days the process of extraction has been completed. Collected elutes were stored at 4°C. 5 ml of stored vermiwash taken in 15 ml falcon tube (centrifuge tube) and centrifuged at 3000 rpm to 10 minutes. Pellet is discarded and supernant is taken in 10 ml syringe and vermiwash is

sterilize by using syringe filter (0.22 μ m) (Plate No.2, Fig No.1) in another falcon tube and this used for analysis antimicrobial activity against *E.coli* and *S. aureus*.

Bacterial strain-

For present study two bacterial strains were selected *E.coli* and *S. aureus*.

The bacterial strains were obtained from the Department of microbiology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, Kolhapur and stored at 4°C.

Culture medium-

The media used for bacterial culture was Nutrient Agar.

Composition-

Beef Extract.....	3 g
Peptone	5 g
Agar	15 g
Distilled Water.....	100 ml
Final pH 6.8 +/- 0.2	

Preparation of Nutrient Agar-

Suspended 3 g of Beef extract, 5gm of peptone and 15 g agar in 100 ml of distilled water and checked the pH it should be 6.8-7. Heated this mixture while stirring to fully dissolve all components. Autoclaved the dissolved

mixture at 121 degrees Celsius for 15 minutes. Once the nutrient agar has been autoclaved, allow it to cool but not solidify. Poured nutrient agar into each plate and leave plates on the sterile surface until the agar has solidified (Plate No. Fig No. 4) and stored the plates in a refrigerator until use.

Antimicrobial activity-

Antimicrobial activity of vermiwash was studied by using Well diffusion assay. Firstly bacterial suspension is prepared in 0.86 % NaCl (normal saline) solution from culture strains taking loopful sample in sterile condition (laminar air flow). Prepared sample inoculated on the nutrient agar plate and distributed completely over the plate by sterile spreader (Plate No.2, Fig.No. 2). The two wells were prepared on inoculated nutrient agar plate by using cork borer (Plate No.2, Fig No.3). 0.1 ml of sterile filtered vermiwash was added in wells of experimental nutrient agar plate and 0.1 ml of distilled water was added in control nutrient agar plate, incubated at 37°C Overnight and the zones of inhibition were recorded on next day (after 18 hours).

Plate No.1

Fig.No.1 *E. fetida*

Fig.No.2 *E. fetida* in vermiwash unit

Fig.No.3 Maintaining vermiwash unit

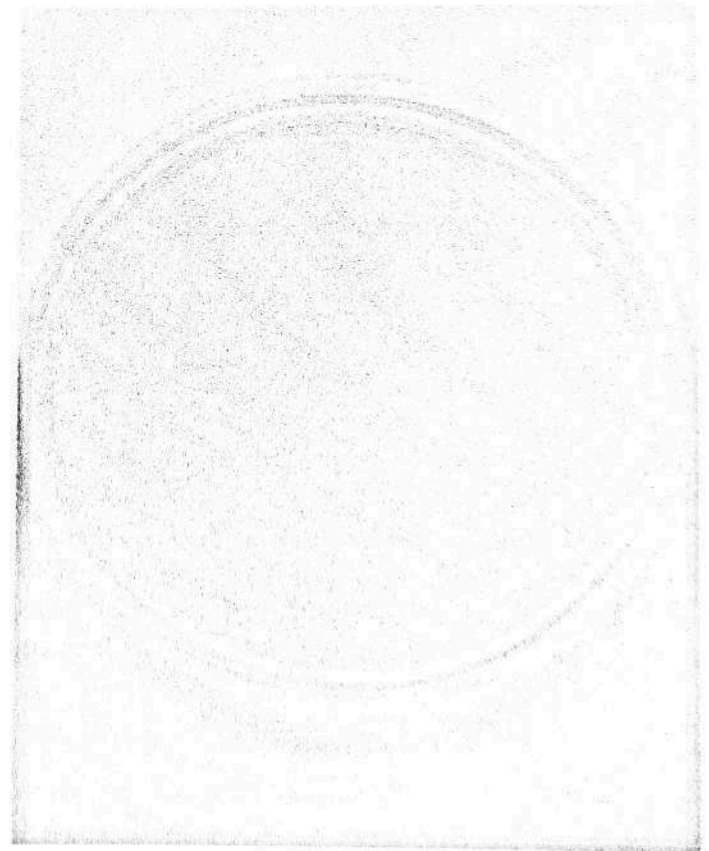
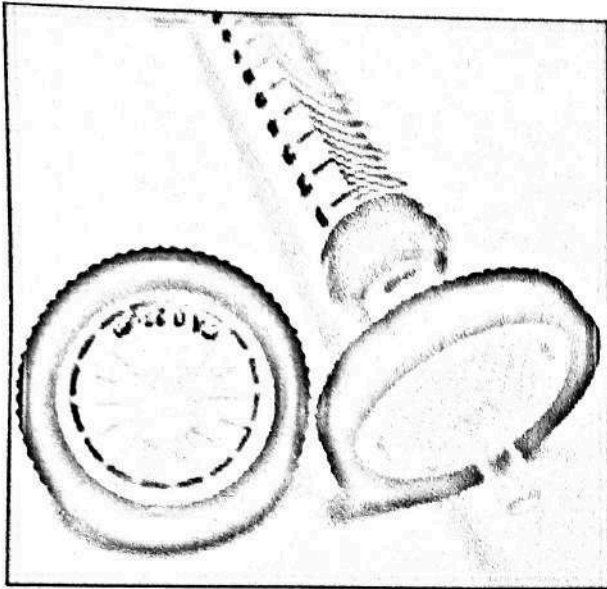

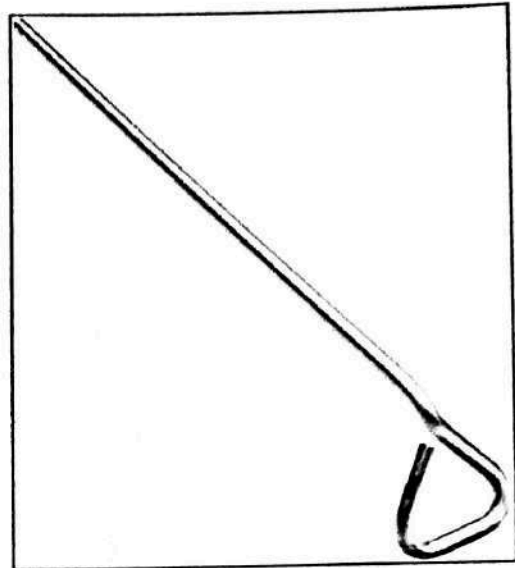
fig.No.4 Prepared nutrient agar plate

Plate No.2

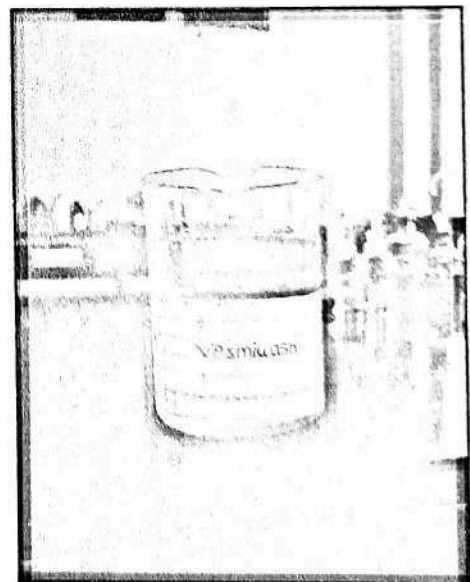
Fig.No.1 Syringe filter

Fig.No.2 spreader

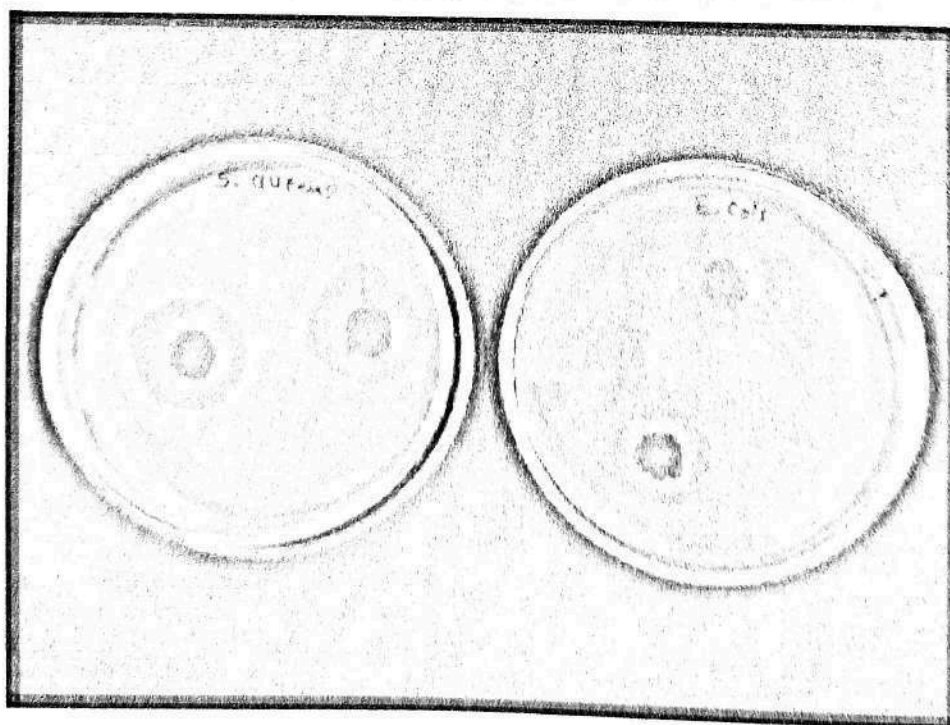
Fig.No.3 Cork borer

Fig.No.4 collected vermiwash

Observations and Results

Vermiwash prepared from *Eisenia fetida* was tested for antibacterial activities. For antimicrobial assay two strains of bacteria *E.coli* and *S. aureus* were used. The well diffusion assay on Nutrient agar plate indicated to inhibit the growth of bacteria. Vermiwash was able to inhibit the growth of *E.coli* at a maximum level 10 mm diameter of inhibition zone and less inhibited in 6 mm. In the control plates there is no any inhibition zone observed around the well. In the well diffusion assay were *S.aureus* highly inhibited (10 mm-12mm inhibition zone) as compared to *Escherichia coli* (8mm-10mm inhibition zone).

Fig. Inhibition zone on nutrient agar plate

DISCUSSION

The liquid elute collected from vermicompost unit with enormous quantity of water and called as Vermiwash (Zambare et al., 2008; Abdullah, 2008). However, there is no mention about the viability of the worms in these reports after the collection procedure. There are many investigations on benefits of earthworm. The gut extracts of earthworms have antibacterial and antifungal activity (*Shobha and Kale, 2008* and *Govindarajan and Prabakaran, 2012*). The dried earthworm powder of two species shows a strong antibacterial activity against the *S. aureus*, *P. mirabilis*. (Prakash and Gunasekaran, 2011). Petroleum ether extract of dried earthworm powder showed maximum potency against *Staphylococcus aureus* in comparison to *Streptococcus pyogens*. Petroleum ether extract was found to possess maximum antifungal activity against *Aspergillus niger* in comparison to *Candida albicans* (*Abishek mathur et al, 2010*).

There have been several reports that earthworms and their excretory products (vermicast) can induce excellent plant growth and enhance crop production. Baker et al., (1997) found that the earthworms (*Aporrectodea trapezoids*) increased growth of wheat crops (*Triticum aestivum*) by 39%, grain yield by 35%, lifted protein value of the grain by 12% and also resisted

crop diseases as compared to the control. Baker et al. (2006) also reported that earthworms significantly altered soil structure and water holding capacity. The grain yields of wheat and soybean increased by 47 and 51%, respectively, Palanisamy (1996) reported that earthworms and its vermicast improve the growth and yield of wheat by more than 40%. Bhatia et al. (2000), Sharma (2001) and Suthar (2010a, 2010b) also reported better yield and growth in wheat crops applied with vermicompost in soil. Kale et al. (1992) who studied on the agronomic impacts of vermicompost on rice crops (*Oryza sativa*) reported that greater population of nitrogen fixers, actinomycetes and mycorrhizal fungi inducing better nutrient uptake by crops and better growth. Jeyabal and Kuppuswamy (2001) studied the impact of vermicompost on rice legume cropping system in India.

There are several investigations on medicinal properties of earthworm, vermiwash and vermicompost. Several proteases were separated from the earthworm they could dissolve casein, gelatin, and albumin (Keilin, 1920). Mihara et al. (1983) isolated a group of proteases with fibrinolytic activity from the earthworm *Lumbricus rubellus*. It is demonstrated that the earthworm crude extract has the ability to kill the cancer cells directly in vitro (Zhang and Wang 1987) and inhibit the occurrence and development of tumor in vivo (Wang et al., 1986). Furthermore, it has been proved that the

earthworm proteases enhance the curative effects by both radiation therapy and chemotherapy (*Zhang et al., 1991; Zhang et al., 1992*).

Despite the abundance of evidence suggesting earthworms could contribute significantly to improving in situ xenobiotic remediation through mixing, aeration, and improved soil fertility, there has been surprisingly little research on their use in a bioremediation strategy and especially the textile bioremediation. (*Elsas and Heijnen, 1990, Wiegel and Wu, 2000*).

The present study clearly indicates that the *Eisenia fetida* vermiwash have unknown bioactive compounds to inhibit the growth of bacteria. Hence, vermiwash has a good potential to develop a new drug.

Conclusion

The result of present study indicates that vermiwash has antimicrobial activity against *E.coli* and *S.aureus* forms inhibition zone in nutrient agar plate. The results obtained from the present investigation reveals that it can be used for production of drugs against the microorganisms *E.coli* and *S.aureus*. We also recommend that these baseline observations need to be verified by conducting further detailed work.

Bibliography

- Abdullah Adil Ansari. (2008).** Effect of vermicompost and vermiwash on the productivity of spinach (*Spinacia oleracea*), Onion (*Allium cepa*) and Potato (*Solanum tuberosum*). World Journal of Agricultural Sciences. 4 (5): 554-557.
- Abhishek Mathur, Satish, K., Verma, Rakshanda Bhat, Santosh K. Singh, Archana Prakash, Prasad, G.B.K.S. and Dua, V.K. 2010.** Antimicrobial activity of Earthworm extracts.J. Chem.Pharm. Res., 2(4):364-370.
- Baker G.H, Brown G, Butt K, Curry J.P, Scullion J. (2006).** Introduced earthworms in agricultural and reclaimed land: their ecology and influences on soil properties, plant production and other soil biota. Biol. Invasions. 8: 1301-1316.
- Baker G.H, Williams P.M, Carter P.J, Long N.R. (1997).** Influence of lumbricid earthworms on yield and quality of wheat and clover in glasshouse trials. J. Soil Biol. Biochem.29(3/4): 599-602.
- Bhatia S, Sinha R.K, Sharma R. (2000).** Seeking alternatives to chemical fertilizers for sustainable agriculture: Study of the impact of vermicompost on growth and yield of potted wheat crops. Int. J. Environ. Educ. Info. Univ. Salford, U.K. 19(4): 295-304.

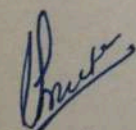
**SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,
PETH VADGAON**

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

PROJECT LIST

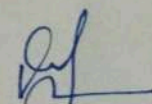
2016-2017

Sr.No	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME	GUIDE NAME
1	Bhore Sakshi Y. Chaougule Varsha R.	Online blood bank management system	Miss. Mohite S. M.
3	Gatade Anuradha A. Powar Smita J.	Online mobile shop system	Miss. Patil P.S.
4	Gore Pramod R. Patil Avinash A.	Toys management system	Miss. Kanase S. S.
5	Hujare Sukanya S. Patil Vidyadevi V.	Jewellery management system	Miss. Mohite S. M.
6	Kadam Shubham D.	Grocery shop system	Miss. Patil P.S.
7	Kamble Ankush V. Kumbhar Akshay A.	Online examination system	Miss. Kanase S. S.
8	Kokate Poonam S. Patil Nandini R.	Hospital management system	Miss. Mohite S. M.
9	Mane Sukanya S. Patil Ashwini V.	Online charity system	Miss. Patil P.S.
10	Naik Vishakha D. Patil pranita P.	Online Taxi booking system	Miss. Kanase S. S.
11	Patil Priyanka D. Patil Sneha B.	Library management system	Miss. Mohite S. M.
12	Patil Shubham P. Petker Ajit S.	Cloud computing	Miss. Patil P.S.
13	Shinde Tejswini S.	Chat-bot system	Miss. Kanase S. S.

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

20960-20966

गट प्रकल्प

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	विषय	रोल न.	
१	गावडे अंकिता भिमराव	छंद व छंदाचे स्वरूप	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARmane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	RRPawar
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	Rcsavant
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	ssshinde
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	KTeli
१	गावडे अंकिता भिमराव	मराठीचा उगमकाळ एक शोध	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARmane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	RRPawar
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	Rcsavant
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	ssshinde
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	KTeli
१	गावडे अंकिता भिमराव	महानुभाव - आचारधर्म	५०१	ABGavade
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	RvGurav
३	कांबळे भाग्यश्री सदु		५०३	BLKambale
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	PKKhade
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	ARmane
६	पाटील आरती अशोक		५०६	AAPatil
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	Acswati

८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>
१	गावडे अंकिता भिमराव	सर्जनशील लेखन स्वरूप व विशेष	५०१	<u>ABGavade</u>
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ		५०२	<u>RVGurav</u>
३	कांबळे भाग्यश्री सद्दु		५०३	<u>BLKambale</u>
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	<u>PKKhade</u>
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	<u>ARMane</u>
६	पाटील आरती अशोक		५०६	<u>AAPatil</u>
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	<u>ACSwati</u>
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>
१	गावडे अंकिता भिमराव	सुंभ आणि पीळ - आशय	५०१	<u>ABGavade</u>
२	गुरव रूपाली विश्वनाथ	अभिव्यक्ती	५०२	<u>RVGurav</u>
३	कांबळे भाग्यश्री सद्दु		५०३	<u>BLKambale</u>
४	खाडे पुजा कृष्णात		५०४	<u>PKKhade</u>
५	माने अश्विनी रमेश		५०५	<u>ARMane</u>
६	पाटील आरती अशोक		५०६	<u>AAPatil</u>
७	चाबुकस्वार स्वाती अरूण		६२१	<u>ACSwati</u>
८	पोवार रोहण राजाराम		६२२	<u>RR Pawar</u>
९	संकपाळ सुशांत संजय		६२३	
१०	सावंत ऋषिकेश चंद्रकांत		६२४	<u>Rcsavant</u>
११	शिंदे संजय सुभाष		६२६	<u>Ssshinde</u>
१२	तेली किरण तानाजी		६२७	<u>KTeli</u>

Dr. P. B. Gaiwad

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

क्षी. निगमविह आदन कला व
विज्ञान महानिद्यालय, पेठ वडगाव
2017-2018

शिवाजी विद्यापीठ प्रकल्प

द्वितीय त्र

पे. नं. - 16

वाडग्रय प्रवादांचे अध्ययन.

दलित साहित्य

शीर्षक - तुंग झानि पीठ

गावडे झंकिता मिसरान

थेल नं. - 633

मार्गदर्शक - डॉ. प्रशांत गायकवाड

1. दलित साहित्याच्या व्याख्या पुरेणा स्वरूप वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

दलित साहित्य हा स्वतंत्रांतर काळातील वाङ्मयीन प्रवाह आहे परंतु निष्पन्न वाङ्मयीन चळवळ नसून तिच्या सामाजिक परिवर्तनाशी दलित संबंध आहे कादंबरी, कविता नाटक, आत्मकथन या माध्यमातून उपेक्षितांचे जीवन दलित साहित्यापासून चित्रित होत आहे.

1)

दलितांनी दलितांच्या जीवनात लिहिलेले वाङ्मय म्हणजे दलित वाङ्मय होय. दलित वाङ्मयाप्रमाणेच कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, आत्मचरित हे त्याचे बाह्यरूप आहे त्याचा आकार हाच त्याचा होणारा आवधिक परिणाम इ. सर्वललित वाङ्मयाप्रमाणेच दिसते. परंतु दलित वाङ्मय ही दलित वाङ्मयाची शाखा नव्हे निदान दलित लेखक व समीक्षक त्यांच्या हृष्टीने तरी दलित वाङ्मयातील ती मुक्त प्रवाहनाची त्यांच्या हृष्टीने दलित वाङ्मय हा स्वतंत्र, स्वयंभू असा वाङ्मय प्रकार आहे त्याची पुरेणा, स्वरूप, तत्वज्ञान व फलमुक्ती या सर्वांबाबत दलित वाङ्मय हे दलित वाङ्मयापेक्षा संपूर्ण निशब्द आहे.

2)

'दलित' या शब्दाचा पारंपरिक अर्थ छिन्नसह साहित्याकडे पाहिले गेले आहे. अस्पृश्य समजल्या जाणाऱ्या जातीत जन्माला, त्याला दलित असे समजले जाते. मागासलेल्या खेरीय जातींचा म्हणजे, म्हणजे महार, मांग, मांगगाऊडी कुमदिवासी, भिल्ल, कातकरी, वडार, ठोबारी, केकाडी इ. जमातींचा समावेश दलित या संज्ञेत केला जातो वास्तविक पाहता अधिक हृष्ट्या मागासलेल्या वर्गाबाबत त्यात समावेश करायला हरकत नाही.

हिंदी विभाग

प्राजेक्ट- 2017-18

रोल न.	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१५ ५११ ५१४ ५२० ५१६ ५१३	१. योगिता कृष्णात पाटील २. करिश्मा शकिल महाबरी ३. वृशाली लक्ष्मण कुंभार ४. वडार प्रदीप अशोक ५. पाटील सुनिता रामचंद्र	१. दोहरा अभिशाप में व्यक्त दलित चेतना २. डायरी स्वरूप और प्रकार ३. चायावाद और प्रगतिवाद ४. इन्टरनेट संदर्भ एक अध्ययन भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	<u>Y.Padhi</u> <u>Pankhaban</u> <u>V.Kundh</u> <u>Vardip</u> <u>SP.Padhi</u>
५१२ ५१८ ५१७ ५१९ ६२४	१. आनम मुस्ताक मोमीन २. किशोर महादेव पाडळकर ३. पल्लवी बाजीराव पाटील ४. अमृता शरद माळी	१. आना इस देश के उपन्यास की कथावस्तु २. आलोचना के प्रकार और आलोचक के गुण ३. प्रयोगवाद और साठोत्तरी कविता ४. अनुवाद के प्रकार और गुण ५. भाषा विज्ञान का अन्य ज्ञान विज्ञानों से संबंध	<u>Am</u> <u>Pankhaban</u> <u>SP.Padhi</u> <u>Am</u>
६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९	१. अंकिता दत्तात्रय खाडे २. वनिता उत्तम इंगळे ४. अंजनी आनंद जंगम ५. अनिता जालिंदर भोसले ६. विश्वजीत सुरेंद्र जाधव	१. कौशल्या बैसंत्री का व्यक्तित्व एवं कृतित्व २. प्रगीत तत्व और भेद ३. मोतीराम, बहारी, देव, केशवदास एक अध्ययन ४. इन्टरनेट, फेसबुक, , , एक अध्ययन ५. भाषा विज्ञान की पारिभाषा तथा महत्व	<u>B.Padhi</u> <u>A.A. Jadhav</u> <u>Am</u> <u>M.S. Jadhav</u> Principal

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेठ वडगांव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगांव.

प्रोजेक्ट का नाम – भाषा विज्ञान के प्रधान अंग
– अभ्यासक –

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
०१	पाटील योगिता कृष्णात	५१७	
०२	महाबरी शकील करिश्मा	५१२	
०३	कुंभार वृषाली लक्ष्मण	५११	
०४	वडर प्रदिप अशोक	६३०	
०५	पाटील सुनिता रामचंद्र	५१६	

मार्गदर्शक – डॉ. एन. आय. शेख.
डॉ. वर्षारणी सहदेव.

09/10

सन – २०१७ – २०१८

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

भाषा विज्ञान के प्रधान अंग - एक परिचय

* ध्वनिविज्ञान

* शब्दविज्ञान

* वाक्यविज्ञान

* पदविज्ञान

* रूपविज्ञान

* अर्थविज्ञान

1/3

Head

Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of English

Group Projects - Literary Criticism and Appreciation

Semester VI - Paper No. XII (2017-2018)

Sr. no.	Roll. No.	Name of the students	Seminar Topic
01	518	Bijali Heena Amin	Critical Appreciation of Poem
02	519	Jadhav Nikita Shashikant	
03	520	JadhavPatil Priyanka Kondiram	
04	521	Kamble Jayashri Balaso	Critical Question based on poem
05	522	Kavle Swarup Uttam	
06	523	Kolhapure Prashant Ananda	
07	524	Kumbhar Nikita Krushnat	Some important Critical Essays
08	525	Londhe Rakshanda Bhimrao	
09	526	Madane Aarati Raghunath	
10	527	Mahapure Prajakta Sanjay	Literary terms and Literary Criticism
11	528	Patel Alisha Gulab	
12	529	Patil Poonam Ananda	
13	530	Patil Swapnali Hindurao	Passage analysis Critically
14	631	Bachche Abhijit Manik	
15	632	Bhosale Priyanka Ashok	
16	633	Ghodvil Poonam Tukaram	
17	634	Gurav Mayuri Balaso	
18	635	Kumbhar Megharani Bhand	
19	636	Kumbhar Suchita Sanjay	
20	637	Mulla Supiya Bashir	
21	638	Patil Rajat Sunil	
22	639	Suryavanshi Dhanashri Tanaji	

Teacher

Dr. A.L. Powar

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2017-18

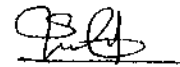
PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

S.N.	ROLL. NO.	NAME OF STUDENT	TOPIC
01	520	Priyanka Kondiram Patil	Kubla Khan
02	525	Rakshanda Bhimrao Londhe	
03	626		
04	633	Poonam Tukaram Ghodvil	
05	637	Supiya Bashir Mulla	

06	522	Swarup Uttam Kavale	Folk Songs
07	528	Alisha Gulab Patel	
08	529	Poona Anandrao Patil	
09	636	Suchita Sanjay Kumbhar	
10	639	Dhanashri Tanaji Suryavanshi	
11	518	Heena Amin Bijali	Flowers
12	519	Nikita Shashikant Jadhav	
13	521	Jayshree Balaso Kamble	
14	523	Prashant Ananda Kolhapure	

HEAD

(S. P. Patil)

DEPARTMENT OF ENGLISH

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2017-18

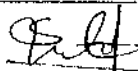
PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

S.N.	ROLL. NO.	NAME OF STUDENT	TOPIC
01	520	Priyanka Kondiram Patil	Natyasanstha in Maharashtra
02	525	Rakshanda Bhimrao Londhe	
03	626		
04	633	Poonam Tukaram Ghodvil	
05	637	Supiya Bashir Mulla	

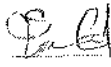
06	522	Swarup Uttam Kavale	Indian Classical Dance
07	528	Alisha Gulab Patel	
08	529	Poona Anandrao Patil	
09	636	Suchita Sanjay Kumbhar	
10	639	Dhanashri Tanaji Suryavanshi	
11	518	Heena Amin Bijali	Dashavatara
12	519	Nikita Shashikant Jadhav	
13	521	Jayshree Balaso Kamble	
14	523	Prashant Ananda Kolhapure	

HEAD
(S.P. Patil)

DEPARTMENT OF ENGLISH

Sr. No.	Name of the Student	Project Title	Marks
518	Bijali Heena Amin	Modern Indian English Novelists	08
519	Jadhav Nikita Shashikant	Modern Indian English Novelists	08
520	JadhavPatil Priyanka Kond	Critical Summary of Baromas	08
521	Kamble Jayashri Balaso	Modern Indian English Novelists	08
522	Kavle Swarup Uttam	Indian Women Novelist	08
523	Kolhapure Prashant Ananda	Modern Indian English Novelists	08
524	Kumbhar Nikita Krushnat		-
525	Londhe Rakshanda Bhimrao	Critical Summary of Baromas	08
526	Madane Aarati Raghunath	Critical Summary of Baromas	08
527	Mahapure Prajakta Sanjay		-
528	Patel Alisha Gulab	Indian Women Novelist	08
529	Patil Poonam Ananda	Indian Women Novelist	08
530	Patil Swapnali Hindurao	Critical Summary of Baromas	08
631	Bachche Abhijit Manik		-
632	Bhosale Priyanka Ashok		-
633	Ghodvil Poonam Tukaram	Critical Summary of Baromas	08
634	Gurav Mayuri Balaso		-
635	Kumbhar Megharani Bhand	Indian Women Novelists	08
636	Kumbhar Suchita Sanjay	Indian Women Novelist	08
637	Mulla Supiya Bashir	Critical Summary of Baromas	08
638	Patil Rajat Sunil		-
639	Suryavanshi Dhanashri Tanaji	Indian Women Novelist	08

 (Dr. S. P. Patil)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

 Teachers Signature

(Dr. P. P. Yadav)

2017-2018

Group project

B.A III. Semester. VI

Topic: The structure and function of English language

Roll No	Name of student	Topic of seminar
518	Bisai Heena Anur	Sub-ordination
519	Jadhav Nikita S	"
520	Kamble Tayashree B.	"
521	Kavale Swarnu. U.	"
522	Kolhapure prashant A.	"
523	donde Rakshanda B.	cohesive devices
524	Madane Aarti R	"
525	patel Alisha Gulab	"
526	patil poornam Ajanda	"
527	patil Swapnae Hindurao	"
632	Bhosale priyanka Ashok	Discourse Analysis
633	Ghodvii poornam Tukaram	"
635	Kumbhar Megharani B.	"
636	Kumbhar Suchitra S.	"
637	Mauq Supriya Bashir	"
639	Supriya Dhanshree. T.	"

Teacher in charge

Gowar

[Dr. Pooja A. G.]

Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Political science 2017-18

B.A. III Semester 6

Project

Roll No.	Name of Student	Title of Project
531	Bankar Adityan Nandkumar	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13-
532	Bhagvat Shubham Mahadev	Bhartatil Budjet Paddhaticha Abhyas 14.
533	Bhasar Shubham Subhash	Indo Russia relation - a study 15- chinachya
534	Jadhav Nikita Uttam	parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya
535	Khade Sushant Ramchandra	Dwandwadi vicharacha Abhyas
536	Khot Udaysinh Shivaji	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha
537	Lugade Nikita Ramchandra	Abhyas 13- max Weberchya Nokarshahi
538	Mane Ajinkya Rangrao	Siddhantacha chikisak Abyas 14- Indo Pak
539	Patil Abhaykumar Shrikant	Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas
540	Patil Raviraj Bajirao	16- Marxchya atirikt Mulyachya
541	Patil Rupali Shivaji	Siddhantacha abhyas
542	Phonde Arun Bhagoji	12- Bharatatil Strivadachya Itihasacha
543	Powar Pramod Sanjay	Abhyas 13- Renis Likertchya Vyavasthapan
544	Romane Sukanya Ranjana	Tatvancha Abhyas 14- Shityuddhachya
545	Thorat Akshay Dilip	Itihasacha Abhyas 15- Chinachya Ek
640	Fonde Madhuri Rajaram	pakshachyachi aHukumshahi abhyas 16
641	Hajare Pravin Sadashiv	Leninche Krantiche Tatvdyan
642	Langarkar Sanket Chandrakant	12 Paryavaran Rakshanat Sour Urjeche
643	Machale Naresh Rajesh	Yogdan 13 Riggs yanchi Lolkiya Samajachi
644	Samudre Supriya Umaji	Sankalpana 14- Indo USA relation after cold
645	Waghamare Sagar Sudam	war 15- Swedanmadhil pakshpaddhati 16-
		Karl Maxchi Saamyavadachi Sankalpana

Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय , पेठ वडगाव
राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग - ३

२०१७ - २०१८

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १६

पेपरचे नाव :- राजशास्त्र

विषय : पाश्चात्य राजकीय विचार - कार्ल मार्क्स

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	६४०	Fonde Madhuri Rajaram	<u>MRemele</u>
२	६४१	Hajare Pravin Sadashiv	<u>PRH</u>
३	६४२	Langenkar Sanket Chandrakant	<u>selangankar</u>
४	६४३	Machale Naresh Rajesh	<u>NRmachale</u>
५	६४४	Samudre Supriya Umaji	<u>SSSamudre</u>
६	६४५	Waghmare Sagar Sudam	<u>SWW</u>
७			

विषय शिक्षक

Head
विभाग प्रमुख
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

प्रस्तावना ४

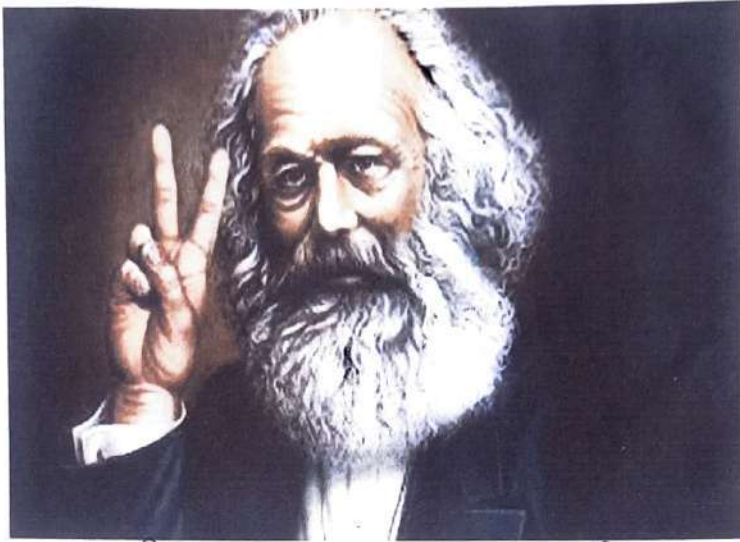
आधुनिक राजकीय तत्वज्ञानात एक येश समाजवादी विचारवंत म्हणून कार्ल मार्क्सचे स्थान असामान्य व अजरामर झालेले आहे. शास्त्रीय समाजवादाला जन्म देणाऱ्या ह्या महान विचारवंताचा जन्म ५ मे, १८१८ रोजी प्रशियाच्या षार्लन प्रांतातील रायर येथे एका मध्यमवर्गीय ज्यू कुटुंबात झाला. त्याचे वडील प्रथम परिश्रम होते. परंतु नंतर त्यांनी ख्रिश्चन धर्माचा स्वीकार केला होता. त्यामुळे मार्क्सला ज्यू धर्माचे असल्याचा त्रास सहन करावा लागला नाही. लहानपणी मार्क्स अत्यंत बुद्धिमान होता. इतिहास, तत्वज्ञान व कायदा या विषयांची त्याला विशेष आवड होती. कायद्याच्या अभ्यासासाठी त्याला वयाच्या सतराव्या वर्षी बॉन विद्यापीठात पाठविल्यात आले. १८३५ साली कायद्याची पदवी संपादन केल्यानंतर पुढील शिक्षणासाठी तो बर्लिन विश्वविद्यालयात दाखल झाला. वयाच्या तेविसाव्या वर्षी १८४१ साली मार्क्सने 'डॉक्टर ऑफ फिलॉसोफी' ही पदवी मिळविली. त्यांच्या प्रबंधाचा विषय होता, "डेमोक्रेटसचे प्रकृतिवादी तत्वज्ञान व एपिक्युरसचे प्रकृतिवादी तत्वज्ञान यांमधील फरक." त्यानंतर बॉन विश्वविद्यालयात प्राध्यापक म्हणून अध्यापनचे कार्य करण्याचा त्यांचा विचार होता, परंतु त्यांच्या क्रांतिकारक विचारसरणीमुळे त्यांना तेथे नोकरी मिळाली नाही. त्यामुळे मार्क्सने पत्रकाराचा व्यवसाय सुरू केला. पुढे तो 'व्हेनिस टाइम्स' या वृत्तपत्राचा संपादक झाला. परंतु त्याच्या उग्र व क्रांतिकारक लिखाणामुळे सरकारने त्याला जर्मनी सोडून जाण्याचा आदेश दिला. १८४५ मध्ये मार्क्स जर्मनी सोडून फ्रान्समध्ये गेला. तेथे त्याने समाजवादी साहित्याचा अभ्यास केला. फ्रान्सला जाण्यापूर्वी म्हणजेच संपादक असताना मार्क्सचा जेनी नावाच्या मुलीशी विवाह झाला होता. या पती पत्नीचे एकमेकांवर उत्कट प्रेम होते. जेनी आपल्या पतीच्या नशिवात, समात आणि अगड्यात त्याची केवळ

सहस्रमंथरिणी होती. एवढेच नव्हे तर सर्वतोपरी सुज्ञानतेने
 आणि गाढ तळमळीने या तिनित ती सक्रियपणे समरस
 आली होती. पॅरिस येथे प्रुष्ण आणि लुई व्हेक यांच्या
 साहाय्याने मार्क्सने फ्रेंच कम्युनिझम व राजकीय अर्थशास्त्र
 यांचे अध्ययन केले. येथेच त्याची फ्रेडरिक एंगल्सशी ओळख
 आली. ह्या मैत्रीचे पुढे गाढ मैत्रीत रूपांतर आले; आणि ही
 ऐतिहासिक स्वरूपाची मैत्री जीवनभर टिकून राहिली. एक
 धनिक व जिवलग मित्र म्हणून मार्क्सच्या जीवनात एंगल्सला
 फार मोठे महत्त्व होते. 1848 मध्ये मार्क्स आणि एंगल्स यांनी
 संयुक्त रीतीने 'साम्यवादी पक्षाचा जाहीरनामा' (Communist
 Manifesto) प्रकाशित केला. मार्क्सने या ग्रंथाद्वारे शास्त्रीय
 समाजवादी तत्वप्रणाली जागापुढे ठेवली. 1849 साली कार्ल
 मार्क्स लंडनला गेला. मार्क्सचे इंग्लंडमधील आयुष्य फार त्रासचे
 व दारिद्र्यावस्थेत गेले. संशोधन, वाचन आणि लेखन यांमध्ये
 मार्क्सने आपले संपूर्ण जीवन घालविले. त्याने 1864 मध्ये
 Socialist International नावाची मगूर संघटना स्थापन केली.
 1864 मध्ये मार्क्सचा 'दास कैपिटल' हा ग्रंथ प्रसिद्ध झाला.
 एंगल्सच्या मदतीने त्याने हा ग्रंथ पुरा केला. या ग्रंथाचा पहिला
 खंड मार्क्सच्या ह्यातीत प्रसिद्ध होऊन बाकीचे दोन त्याच्या
 मृत्यूनंतर एंगल्सने प्रसिद्ध केले. इंग्लंडमधील संपूर्ण 34 वर्षांच्या
 वास्तव्यात मार्क्सला अत्यंत हलाखीचे दिवस काढवे लागले.
 साध्या आणि स्वस्त दराच्या दोन खोल्यांच्या घरात तो राहत
 होता. पत्नीचे आजारपण आणि मुलांचा सांभाळ यामुळे
 मार्क्सला कौटुंबिक सुख वेताचेच मिळाले होते. कुटुंबाचा खर्च
 चालविण्यासाठी आपले कपडे, चीजवस्तू गहाण ठेवण्याचा
 प्रसंग अनेक वेळा मार्क्सवर आला होता. दारिद्र्याचे चटके
 सतत वसत असतानाही मार्क्सने आपले लेखन व संघटना-
 त्मक कार्य शेवटपर्यंत मोठे नव्हते नाही म्हत्वे तरी एंगल्सने
 त्याला अनेक वेळा आर्थिक साहाय्य केले होते. 14 मार्च, 1883
 रोजी लंडन येथे कार्ल मार्क्सचे निधन झाले.

कार्ल मार्क्स

जन्म - ५-मे १८१८ , मृत्यू - १४ मार्च - १८८३.

मार्क्सचे ग्रंथसंकेतन :-

कार्ल मार्क्सने आपल्या विविध ग्रंथांद्वारे समाजवादी विचार प्रकट केलेले आहेत. मांडवलाही समाजाचे दोष , आर्थिक शोषण , वर्गसंघर्ष , कामगारांची क्रांती , वर्ग-विरुद्ध आणि राज्यविरुद्ध समाज , इत्यादीविषयक विचार त्याने आपल्या ग्रंथातून स्पष्ट केले आहेत. मार्क्सचे काही महत्त्वाचे ग्रंथ पुढीलप्रमाणे सांगता येतील.

- 1 . Holy Family - (1845)
- 2 . The Poverty of Philosophy - (1847)
- 3 . The council communist manifesto (1848)
- 4 . civil War and class Struggle in France . (1849)

5. A. Contribution to the critique of political Economy.
6. Value price and profit - (1865)
7. Das capital - (1867)
8. The critique of the Gotha Programme. (1891)
9. Eighteenth Brummaire of Louis Bonaparte (1894)
10. Revolution and counter Revolution (1894).

अशा प्रकारे मार्क्सने विविध स्वरूपाचे ग्रंथलेखन केले असले तरीही त्याचे कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो व कॅपिटल हे दोन प्रमुख ग्रंथ म्हणून ओळखले जातात.

कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो (Communist Manifesto) हा ग्रंथ मार्क्सने 1848 मध्ये लिहिला फ्रेडरिक एंगल्सच्या मदतीने हा ग्रंथ पुरा आला. आर्थिक घटकांवर आधारलेल्या वर्गामधील संघर्षाचा पूर्व - इतिहास, आधुनिक काळातील भांडवलदार आणि मजूर यांमधील संघर्ष, भांडवलशाहीची विनाशाकडे वाटचाल, मजुरांची संघटकवृत्ती आणि मजुरांनी प्रत्यक्षात करावयाचा कार्यभाग इत्यादींसोबत किंवा इत्यादीं-संबंधीचे विचार या ग्रंथात मांडले आहेत. या ग्रंथाविषयी वुड्रिज स्मेल यांनी असे म्हटले आहे की, ' साम्यवादी पक्षाचा जाहीरनामा ' हा ग्रंथ मार्क्सने एंगल्सच्या मदतीने लिहिला असून तो इतिहासात राजकीय विचारांचा एक उत्कृष्ट व अभेसर ग्रंथ म्हणून ओळखला जातो.' ह्या ग्रंथाचे जगातील सर्व भाषांतून भाषांतर आलेले आहे. साम्यवादी

विचारांची ओळख करून देणारा हा ग्रंथ म्हणजे साम्यवादचे नायबलच होय.

दास कॅपिटल (Das Capital) हा ग्रंथ मार्क्सने इ.स. 1867 मध्ये लिहिला. या ग्रंथाचे तीन खंड असून त्यापैकी दोन खंडांचे प्रकाशन मार्क्सच्या मृत्यूनंतर (1885 व 1894) एंगल्सने केले. ह्या ग्रंथात ऐतिहासिक भौतिकवाद, अतिरिक्त मूल्य, मांडवल-शाहीचे दोष, दारिद्र्य, बेकारी व शोषण नसलेल्या राज्याची स्थापना इत्यादी विषयक विचार मार्क्सकडून मांडलेल्या आहेत. मार्क्सच्या विचारांवर पडलेला प्रभाव :-

१. हेगेलच्या तत्त्वज्ञानाच्या प्रभाव :-

मार्क्सने बॉन व बर्लिन या विद्यापीठांत हेगेलच्या तत्त्वज्ञानाचा अभ्यास केला होता. हेगेलच्या द्वंदात्मक भौतिकवादाचा परिणाम मार्क्सच्या भौतिकवाद-वर आलेला आहे. विरोधविकासवादाची कल्पना मार्क्सने हेगेल-कडून घेतलेली दिसते. वास्तविक हेगेल अध्यात्मवादी होता, तर मार्क्स भौतिकवादी होता; तरीपण वेदावादाची कल्पना दोहोंच्या वाकतीत सारखीच वाटते. मार्क्सने ऐतिहासिक भौतिकवादाची मीमांसा करताना हेगेलच्या सिद्धांतातील बौद्धिक तत्त्वे घेतली आहेत असे दिसून येते.

२. फ्रेंच समाजवादी साहित्याचा प्रभाव : युथो, सेंट सायमन, चार्ल्स फेरियर या फ्रेंच विचारवंतांचा मार्क्सच्या तत्त्वज्ञानावर परिणाम आलेला होता. आपल्या फ्रान्सच्या वास्तव्यात मार्क्सने फ्रेंच समाजवादी साहित्याचा अभ्यास केला होता.

३. इंग्लिश विचारवंतांचा प्रभाव :- मॅडम सिम्य, रिकार्डो, विल्यम थॉमसन, जे.एस. मिल इत्यादी इंग्लिश विचारवंतांच्या आर्थिक व सामाजिक विचारांचा प्रभाव मार्क्सच्या साम्यवादी

विचारांवर पडला होता.

4. फ्रेडरिक एंगल्सचा प्रभाव :-

एंगल्स मूल्या गमनीया, परंतु इंग्लंडमधील त्याच्या वडिलांच्या कापड गिरणी व्यवसायामुळे तेथे वास्तव्य करित होता. मार्क्स आणि एंगल्स यांची मैत्री अत्यंत घनिष्ठ होती. 'कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो', 'दास कॅपिटल' हे दोन्ही ग्रंथ मार्क्स एंगल्सच्या मदतीने लिहू शकला, तसेच प्रसिद्ध करू शकला. मार्क्स आणि एंगल्स या दोन्ही दोघांनी मिळून 'कम्युनिस्ट तत्वज्ञान' मांडलेले आहे असे म्हणणे अधिक श्रेयस्कर ठरेल.

5. फ्रान्समध्ये आलेला वर्गसंघर्ष आणि राज्यक्रांती (1789) यांचा परिणाम मार्क्सवर आलेला दिसतो. मार्क्सने 'दि सिव्हिल वॉर इन फ्रान्स', 'क्लास स्ट्रगल इन फ्रान्स' असे ग्रंथ लिहिले. वर्गसंघर्षातून क्रांती घडून येते आणि समाजपरिवर्तन होते अशी विचारसरणी मार्क्सला फ्रान्सच्या राज्यक्रांतीतूनच स्फुरलेली होती.

कार्ल मार्क्सच्या साम्यवादी विचारसरणीचा आढावा घेताना पुढील सिद्धांतांचा व मुद्द्यांचा विचार करणे आवश्यक ठरते.

१. मार्क्सचा ऐतिहासिक भौतिकवादाचा सिद्धांत (विरोधविकासवादाचा सिद्धांत)
२. अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत व भांडवलशाहीवरील मार्क्सची टीका.
३. वर्गसंघर्षाचा सिद्धांत
४. मार्क्सचे राज्यविषयक विचार.

५. मार्क्सचा क्रांतिविषयक सिद्धांत
(कामगारवर्गाची व कामगारवर्गाची हुकुमशाही)

६. साम्यवादी समाजस्यना.

- मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादी मीमांसेवरील

टीका :-

१. कार्ल मार्क्सच्या इतिहासाच्या भौतिकवादी मीमांसेत केवळ आर्थिक घटकांचाच विचार केलेला आहे. कारण समाजाचे परिवर्तन होताना आर्थिक घटकांवरीलून इतर घटकही कारणीभूत ठरतात. धर्म, संस्कृती, राष्ट्रप्रेम इत्यादी घटकांतून इतिहास घडविला जातो.
२. रसेल यांच्या मते, राजकीय जीवनातील महत्वाच्या घडामोडी भौतिक परिस्थिती आणि मानवी भावना (इच्छा) यांच्या परस्परसंबंधातून होत असतात. केवळ भौतिक वस्तुवादावर इतिहास आधारलेला नसतो; तर तो राष्ट्रवादावर आधारलेला असतो.
३. वेपर यांच्या मते, स्वाभिमान आणि महत्वाकांक्षा यासाठी राजकीय सत्तेत व समाजव्यवस्थेत बदल घडविला जातो. पोपची सत्ता, साम्राज्यवाद यांच्या पाठीशी आर्थिक घटक कारणीभूत नसतो.
४. सेवार्सनच्या मते, मानवी इतिहासात आर्थिक घटक हा एकमेव घटक नसून इतरही घटक (धर्म, संस्कृती, राष्ट्रप्रेम, महत्वाकांक्षा इ.) महत्वाचे असतात.

५. जॉन गॅलब्रेथ व वॉल्ट रोस्टोल्क :-

या अमेरिकन अर्थशास्त्रज्ञांच्या मते, मार्क्सने केलेले इतिहासाचे भौतिकवादी विवेचन कालबाह्य व दिशाभूल करणारे आहे. कारण भांडवलशाही समाजव्यवस्थेतून समाजवादी व्यवस्था निर्माण होणे कठीण आहे; औद्योगिकीकरणानंतर जो नवा समाज उदयाला येत आहे तो भांडवलशाहीही नाही आणि समाजवादीही नाही, असे त्यांचे मत आहे.

६. ऐतिहासिक भौतिकवादातून मार्क्सने साम्यवादी समाजस्यनेचे जे वर्णन केलेले आहे ते काल्पनिक व अपूर्ण स्वरूपाचे वाटते. कारण आज रशिया, चीन या देशांनी मार्क्सवादी प्रणाली स्वीकारूनही तेथे राज्यविरहीत समाजव्यवस्था निर्माण झालेली नाही. उलट राज्ये अधिकच बळकट व शक्तिशाली बनलेली आहेत.

अशा प्रकारे मार्क्सच्या ऐतिहासिक भौतिकवादावर टीका होत असली तरीही त्याने मानवी इतिहासाचे आर्थिक दृष्टीकोनातून केलेले विश्लेषण हे अर्थपूर्ण व महत्वाचे मानले जाते. अशा रितीने इतिहासाचे भौतिकवादी विवरण करून मार्क्सने 'साम्यवादी समाजस्यना' ही पुढची अपरिहार्य अवस्था आहे. असे राजकीय भविष्य वर्तविले होते.

माकर्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिद्धांत (Theory of Surplus Value) :

कार्ल माकर्सने आपल्या 'दस कैपिटल' या ग्रंथात 'अतिरिक्त मूल्यांचा सिद्धांत' मांडलेला आहे. वेपरच्या मते, माकर्सच्या या सिद्धांतावर रिकार्डच्या विचारांचा काही अंशी प्रभाव पडलेला असतो. भांडवलदाश्वर्गाकडून श्रमिकांची, मजुरांची पिळवणूक करा प्रकारे होते हे दाखवून देण्यासाठी माकर्सने हा सिद्धांत प्रतिपादिला आहे. मजुराला त्याच्या क्षमाचा मोबदला पुरेपूर न देता, कमी मोबदल्यात अधिक वस्तु उत्पादन करून घेऊन, अधिक नफा मिळविण्याची जी आर्थिक शोषणाची पद्धती आहे तिचे स्वरूप मजुरांशी समजावून देण्यासाठी माकर्सने अतिरिक्त मूल्यांचा सिद्धांत मांडलेला आहे. म्हणूनच या सिद्धांताला 'नफ्याचा सिद्धांत' असेही संबोधले जाते.

वस्तुंचे मूल्य ठरविताना दोन तत्वांचा स्वीकार केला जातो. उपयुक्ततावादी लोकांच्या मते, वस्तुंचे मूल्य त्या वस्तूच्या उपयोगितेवरून ठरविले जाते. थॉडलट दुसरे तत्त्व असे आहे की, वस्तुनिर्मितीसाठी खर्च केल्या जाणाऱ्या क्षमानुसार वस्तुंचे मूल्य ठरविले जाते. कार्ल माकर्सने यापैकी दुसऱ्या तत्त्वाचा स्वीकार केलेला आहे. माकर्सच्या मते, वस्तुंचे मूल्य हे तिच्यावर खर्च आलेल्या सामाजिक क्षमावरून ठरते. बाजारात विक्रीसाठी आलेल्या सर्व वस्तूंमध्ये एक सामान्य गीष्ट असते ती म्हणजे त्या सर्व वस्तूंवर खर्च केले जाणारे सामाजिक क्षम होत.

माकर्सच्या मते, मानवी क्षमाशिवाय कोणतीही वस्तु निर्माण होऊ शकत नाही. मजुरांजवळ उत्पादननिर्मितीसाठी लागणारे भांडवल व अन्य साधने नसतात, तर त्याच्याजवळ फक्त क्षम हा घटकच असतो. कामगाराजवळ उत्पादन निर्मितीची क्षमता असते. अर्थात, मजुरांजवळ उत्पादनाची साधने नसल्यामुळे त्याला भांडवलदाश्याच्या कारखान्यात काम करावे

लागते. आपल्या प्राथमिक गरजा भागविण्यासाठी कामगाराला आपले त्वम विक्री लागतात. भांडवलदार वर्ग श्रमिकांना कमीत कमी मोबदला देऊन जास्तीत जास्त नफा मिळविण्यासाठी घडपडत असतो. मजुराला आपला व आपल्या कुटुंबियांचा चरितार्थ चालविण्यासाठी आपले त्वम भांडवलदारांना विक्री लागतात. भांडवलदार जेव्हा मजुरांना त्यांच्या त्वमाच्या मोबदला देऊन निर्माण झालेली वस्तू बाजारात विकतो; तेव्हा त्या वस्तूचे मूल्य मजुराला दिलेल्या मोबदल्यापेक्षा कितीतरी जास्त असते. यालाच अतिरिक्त मूल्य असे म्हटले जाते. सोप्या भाषेत असे म्हणता येईल की, "एखाद्या वस्तुनिर्मितीसाठी दिली जाणारी जी मजुरी असते तिच्यापेक्षा त्या वस्तूची बाजारातील किंमत जास्त असते. म्हणजे जी जास्त किंमत असते किंवा जी तफावत पडते. तिला अतिरिक्त मूल्य असे म्हणतात." अतिरिक्त मूल्य म्हणजेच भांडवलदाराच्या नफा होय.

(Surplus Value is the difference between the value of the wages which a labourer produces and which he actually receives-Marr.)

कार्ल मार्क्सच्या मते, भांडवलदारवर्ग वस्तू निर्मितीसाठी श्रमिकांना जी मजुरी देतो ती मजुरी त्याच्या सर्व गरजा भागविण्यासाठी जितक्या वस्तू लागतात त्याच्या मूल्यांवरूनच ठरविली जाते. श्रमिकांची मजुरी ठरविण्यासाठी ही जी अपेक्षित भांडवलदारांकडून स्वीकारली जाते. त्याला कार्ल मार्क्स 'मजुरी ठरविण्याचा लोथंडी नियम' (The Iron Law of wages) असे म्हणतो. म्हणजेच मजुराला जगण्यासाठी जेवढी आवश्यक आहे तेवढीच मजुरी दिली जाते. वास्तविक भांडवलदार.

माकसीचा वर्गसंघर्षाचा सिध्दांत

(Theory of class Struggle)

‘ कम्युनिस्ट मॅनिफेस्टो ’ या ग्रंथात माकसीने पुढील शब्दात वर्गसंघर्षाची विश्लेषण केलेले आहे “ आजपर्यंतच्या संपूर्ण समाजाचा इतिहास हा वर्गसंघर्षाचाच इतिहास आहे. स्वामी आणि गुलाम, उत्तकुलीन आणि सामान्य, गमीनदार आणि कूळ, कारखानदार व कामगार, घोड्यात सांगावयाचे तर गुलूम करणारा आणि गुलूम सोसणारा असे दोन्ही वर्ग नेहमी परस्परांच्या विरोधात असतात. या दोन्ही वर्गात कधी गुप्तपणे तर कधी उघडपणे असा सतत संघर्ष चालू असून त्या संघर्षातून कधी क्रांतीच्या मार्गांनी समाजाची पुनर्रचना होते, तर कधी या दोन्ही वर्गांचा परस्परांशी संघर्ष करताना सारख्याच प्रमाणात नारा होतो. (The history of all hitherto to existing Society is the history of class Struggles. Freeman and Slave, Patrician and Plebeian, Lord and Serf, guild-master and journeyman. in a word, oppressor and oppressed, stood in constant opposition to one another, combined on an uninterrupted, now hidden, now open fight, a fight that each time ended, either in a revolutionary reconstitution of Society at large, or in the common ruin of the contending classes.)

माकसीने इतिहासाचा आधार भौतिकवाद आहे हे सांगून त्या भौतिकवादी दृष्टीनुसार समाजात वर्गसंघर्ष नेहमी अटळ असतो असे म्हटले आहे. त्याच्या मते, मानवी समाजाच्या उदयापासून इतिहासाची मीमांसा केली तर असे आढळून येते की, इतिहासाच्या प्रत्येक अवस्थेत एक वर्ग होते. मध्ययुगामध्ये शरंजामदार आणि कूळ, श्रद्धास असे वर्ग होते, तर आधुनिक भांडवलशाही समाजव्यवस्थेत भांडवलदार आणि मजूर असे वर्ग निर्माण झाले आहेत. भांडवलशाही समाजात

पुस्तक

लेखक

पश्चात्य राजकीय विचारवंत

प्रा. बी. बी. पाटील

शासकीय यंत्रणा

प्रा. बी. बी. पाटील

Department of Sociology Year 2017-18

B.A. -III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	घुणकी गावातील कुटुंब व्यवस्थेतील बदलत्या स्वरूपाचा अभ्यास	1) Angapurkar Sharddha Surykant 2) Dinde Archana Sadashiv 3)Jadhav Shneha Ansnda 4) Sid Akash Uttam 5) Sutar Shubhangi Pandit	Completed	
०२	हाडपेवाडी (ता.मालवण जि. सिंधुदुर्ग) येथील सामाजिक परिवर्तन: काही निरीक्षणे	1)Gujar Shubham Rajaram 2) Mullla Salman Shakil 3)Naikwadi Isamail Mubark 4)Kambale Abhijit Bhanudas 5) Sutar Saurabh Bhimrao	Completed	
०३	कारखान्यात काम करणाऱ्या महिलांचा ताण आणि अपेक्षा:प्रणवादित्य मिल (ता.हातकणगले) काही निरीक्षणे	1)Jamdar Minnaj Esmail 2) Kambale Reshma Shamaraao 3)Kamble Rohini Suresh 4)Kamble Prasad Ramesh 5) Patil Rutuja Subhash	Completed	
०४	पश्चातीकरणा चा घुणकी (ता.हातकणगले)महिलां वरील प्रभावाचा अभ्यास	1)Sangar Prajakta Rajendra 2)Kothawale Diksha Sanjay 3) Sutar Ashwini Appaso 4) More Shital Dayanand	Completed	
०५	निरीक्षण तंत्रातील गुण आणि दोष: पेठवडगाव येथील मुलींचा अभ्यास	1)Patil Nikesh Namdev 2)Patil Gourav Dhondiram 3) Naik Kiran Sanjay 4)Kulkarni Gourai Raghunath	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ECONOMICS

GROUP PROJECTS 2017-18

TEACHER: Dr. A.V.Jadhav and Dr.R.H.Karande

CLASS: B.A. III

Group No.1

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	583	Dhodade Vaishali Bandu	Perfect Competition (Paper XII) Information of Economist (Paper XIII) Economic Thoughts of Dadabhai Nauroji (Paper XIV) Five Year Plans (Paper XV) Foreign Capital in India (Paper XVI)
02	591	Patil Dipali Sambhaji	
03	649	Adake Amruta Nadkumar	
04	585	Kamble Jotsna Arun	
05	602	Walandkar Shahin Harun	
06	590	Patil Ankita Annaso	

Group No.2

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	592	Patil Omkar Santaji	Factor Pricing (Paper XII) Processing and Presentation of Data (Paper XIII) Mahatma Jotiba Phule (Paper XIV) 11 and 12 th Five Year Plans (Paper XV) Unemployment (Paper XVI)
02	603	Waghare Amet Ananda	
03	587	Kumbhar Akash Krishnat	
04	584	Hajare Satish Ashok	
05	582	Dhodade Sandip vitthal	
06	592	Patil Omkar Santaji	

Group No.3

Sr No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	601	Sonawane Uday Uttam	Monopolistic Competition (Paper XII) Interpretation of Data and Report Writing (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.B.R.Ambedkar (Paper XIV) NITI Ayog (Paper XV) Balance of Trade and Balance of Payment (Paper XVI)
02	599	Sawant Vikas Makaji	
03	588	Malekar Rushikesh Bhanudas	
04	600	Sheke Susant Rajendra	

Group No.4

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	596	Patil Vrashali Shantiath	Monopoly (Paper XII) Techniques of Data Analysis (Paper XIII) Economic Thoughts of Rajarshri Shahu (Paper XIV) Goods and Service Tax (Paper XV) Import and Export Police in India (Paper XVI)
02	593	Patil Prajakta Prakash	
03	589	Momin Ashiya Shoukat	
04	650	Patil Angha Prakash	
05	597	Pol Shweta Digamber	
06	586	Katkar Swati Dilip	
07	594	Patil Pranita Sambhaji	

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Barbie

शिवाजी विद्यापीठाच्या कोल्हापूर

बी.ए. भाग III (अर्थशास्त्र)

पदवी साठी सादर केलेला

लघुशोध प्रकल्प. [2017-18]

मार्गदर्शक - डॉ. ए. व्ही. जाधव. (सर)

डॉ. आर. एच. कारंते. (सर)

अ.क्र.	विद्यार्थीनीचे नाव	रोलनं.	स्थळी.
1)	कु आशिया शोकत मोमीन.	589	~~Ammini~~
2)	कु श्वेता दिगंबर पोळ.	597	~~Del~~
3)	कु वृषाली शांतीनाथ पाटील.	596	~~Patil~~
4)	कु. प्राजक्ता प्रकाश पाटील.	599	~~Prakash~~
5)	कु अनघा प्रकाश पाटील.	550	~~Prakash~~
6)	कु प्रणिता संभाजी पाटील.	594	~~Patil~~
7)	कु स्वाती दिलिप काटकर.	586	~~Katkar~~

Cham's
IKON
Symbol of scholars

Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Barbie

Barbie

अनुक्रमिका...

नं	घटक नाव	पान नं
1)	पस्तावना	01
2)	अव्यास पद्धती	02-04
	i) संशोधनाची गरज	
	ii) संशोधनाचे महत्त्व	
	iii) संशोधनाची उद्दीष्टे	
	iv) संशोधन पद्धती	
	v) संशोधनाचे क्षेत्र	
	vi) संशोधनाच्या मर्यादा	
3)	डिजिटल साक्षरता काय आहे ?	05
4)	डिजिटल साक्षरतेची व्याख्या	06
5)	राष्ट्रीय डिजिटल साक्षरता अभियान	07
6)	गरज डिजिटल साक्षरतेची	08
7)	ग्रामीण डिजिटल साक्षरता अभियानाचे फायदे	09
8)	दिशा डिजिटल साक्षरता अभियान	10
9)	पी.एम.जी दिशा अंतर्गत डिजिटल साक्षरता प्रशिक्षण जिल्हामिहाराय संकल्प	11-12
10)	ग्रामीण लोक & डिजिटल साक्षरता याचे सहसंबंध	13-14
11)	ग्रामीण भागातील लोकांचे डिजिटल साक्षरतेस मिळालेला प्रतिसाद	15-26

Barbie

प्रस्तावना

देशाच्या ग्रामीण डीजिटल साक्षरतेचा प्रसार करण्यासाठी केंद्रशासनाने प्रधानमंत्री ग्रामीण साक्षरता अभियान (PMGD दिशा) योजनेस मान्यता दिली आहे. देशातील विविध राज्यातील ग्रामीण भागातील 6 कोटी जनतेस डीजिटली साक्षर करण्याचा या योजनेचा उद्देश असून देशातील ग्रामीण भागातील 40% जनतेस व प्रत्येक खरातील एका व्यक्तीस डिजिटल साक्षर करण्याचे उद्दीष्ट आहे. म्हणजेच ग्रामीण भागातील जनतेस संगणक वा डिजिटल प्रदानांची विविध उपकरणे हाताळण्याचे ज्ञान होव्याकरिता प्रशिक्षण देऊन त्याद्वारे माहिती तंत्रज्ञानाचा व अनुषंगिक ऑनलाइन सेवांचा वापर करून डिजिटल प्रधानाद्वारे देशाच्या प्रगतीस चालना देणे हे या योजनेचे उद्दीष्ट आहे.

प्रधानमंत्री ग्रामीण साक्षरता अभियान (पी.एम.जी.दिशा) ही योजना महाराष्ट्र राज्य माहिती तंत्रज्ञान महामंडळाच्या अमलबजावणी यंत्रणेद्वारे राज्य शासनाच्या संबंधित विभाग, जिल्हा ई-प्रशासन समिती, जिल्हा स्तरावरील विविध विभागांचे अधिकारी प्रशिक्षण संस्था किंवा यांच्या सहकार्याने राबविण्यात येणार आहे.

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित
श्री विजयसिंह यादव आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज पेठ वडगांव
ता: हातकणंगले, जि:कोल्हापुर

बी.ए. भाग - ३

विभाग-इतिहास

प्रकल्पाचे नाव

संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ

मार्गदर्शक

प्रा. डॉ. पी. सुरवसे सर

प्रा. डॉ. एस. व्ही. माने सर

सन २०१७-२०१८

9/10

विषय:- इतिहास

पेपरचे नाव :- आधुनिक महाराष्ट्र

प्रकल्प विषय:- संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ

अं.न	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल.न	सही
1	अमोल वाल्मिक कोळी	550	<u>A.V. Koli</u>
2	चेतन प्रभाकर पन्हाळकर	553	<u>Ganhal Koli</u>
3	सविता सुभाष पाटील	647	<u>Savita</u>
4	प्रदिप धोडीराम पाटील	554	<u>Pradi</u>
5	रूपेश कुबेर वाकशे		

नॉनदर्शक शिक्षक

सही

1) नाने एस. व्ही.

2) सुरवसे एन.पी

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्राची निर्मिती होऊन 55 वर्षे उलटली असली तरी आजही संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ ही मराठी माणसाच्या जिद्दाळ्याचा विषय आहे. संत महंतांची , शुरांची व वीरांची भूमी असलेल्या महाराष्ट्राला वैभवशाली ऐतिहासिक व सांस्कृतिक वारसा लाभला आहे. छत्रपती शिवरायांचा महाराष्ट्र, संतश्रेष्ठ ज्ञानेश्वर माऊलीचा व संतमालिकेचा कळस म्हणून ओळखला जाणाऱ्या तुकाराम महाराजांचा महाराष्ट्र म्हणून ओळखला जातो. याचा आम्हास आजही अभिमान वाटतो. 19 व्या 20 व्या शतकातील इतिहास सेशोधकांनी शिवाजीराजे म्हणजे योगपुरुष, महापुरुष म्हणून त्यांचा गौरव केला. याच युगपुरुषाने मराठी रयतेमध्ये स्वराज्य, स्वधर्म, स्वभाषा व संस्कृतीविषयी जागृती घडवून आणली. यांमुळे मराठी माणसात अस्मिता निर्माण झाली. महात्मा फुले, महर्षी कर्वे, राजर्षी शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, कर्मवीर भाऊराव पाटील, डॉ. बापूजी साळुंखे इत्यादींनी समाज प्रगतशील व पुरोगामी होण्यासाठी समाजसुधारकांची चळवळ गतिमान केली. राजकीय, धार्मिक, सामाजिक, शैक्षणिक जागृती यांमुळे भारतीयांमध्ये राष्ट्रवाद वाढीस लागला. यामधून 1947 मध्ये भारत स्वतंत्र झाला. भाषावार प्रांतरचनेची मागणी मोठ्या प्रमाणात वाढली. महाराष्ट्रातही मराठी भाषिक राज्याची मागणी करणारी ' संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ ' इ.स. 1946 पासून सुरू झाली. या चळवळीच्या कर्तबगारीमुळे 1 मे, 1960 रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली. याचा सविस्तर वृत्तांत आपणास पुढीलप्रमाणे अभ्यासता येईल.

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेट वडगाव

इतिहास विभाग

BA – III (Project)

2017 – 2018

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
1)	557	यादव रणजित सुरेश	1) गौतम बुद्ध आणि बौद्ध धर्माची कामगिरी 2) सुफी संप्रदाय 3) स्त्रियांच्या चळवळी 4) पानिपत युद्धाचे परिणाम 5) इतिहास लेखन उपाययोजना
	548	धनवडे विपूल अधिक	
	546	गावडे उत्तम पांडुरंग	
	556	वाकसे सुधीर तानाजी	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
2)	554	प्रदीप धोंडिराम पाटील	1) प्राचीन भारतातील इतिहासातील नाण्यांचा अभ्यास 2) मुघलकालीन प्रशासकीय साधने 3) संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ 4) स्त्रियांच्या चळवळी 5) कोल्हापूर येथील वस्तुसंग्रहालय
	553	पन्हाळकर चेतन प्रभाकर	
	647	पाटील सविता सुभाष	
	555	वाकसे रूपेश कुबेर	
	550	कोळी अमोल वाल्मिक	

अ.क्र.	रोल नंबर	विद्यार्थ्यांची नावे	प्रकल्पाचे नाव
3)	547	चव्हाण शुभम राजाराम	1) प्राचीन भारताच्या इतिहासातील नाण्यांचा अभ्यास 2) अकबराचे धार्मिक धोरण 3) पंजाबमधील दहशतवाद 4) पानिपतच्या अपयशाची कारणे 5) कोल्हापूर एक ऐतिहासिक ठिकाण
	546	भारती सीमा सुरेश	
	552	नाडे सुरज संभाजी	
	551	माने मिताली माणिक	
	549	जाधव संग्राम आनंदा	

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

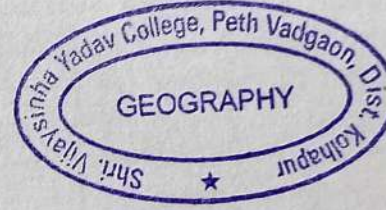
Department of Geography

B. A. Part – III Project Work 2017-18

Roll No.	Name of the Student	Theory Project Titles			Practical Project
		Paper No. X Economic Geography of India	Paper No. XI Urban Geography	Paper No. XII Political Geography	
604	Adake Avinash Anandrao	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	मौजे तामगाव मधील जलसाधनमंपत्तीचा अभ्यास
605	Bodare Poonam Maruti	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	
606	Gurav Alka Shankar	भारतातील शक्तीसाधने	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	राज्य व राष्ट्र संकल्पना	
607	Kalyankar Priyanka Shrikant	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	पेठ वडगाव मधील सुती वस्त्रोद्योग	भारताच्या सीमा	
608	Kamble Prakash Subhash	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	भारताच्या सीमा	
609	Kamble Sanil Rajendra	भारतातील सुतीवस्त्रोद्योग	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	भारताच्या सीमा	
610	Karade Dipali Dilip	भारतातील कापूस पिक	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
611	Nikam Vinay Bhimrao	भारतातील कापूस पिक	कोल्हापूर शहरातील सीबीडी	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
612	Panhalkar Sachin Sambhaji	भारतातील कापूस पिक	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	हृदयस्थळ सिद्धांताचा अभ्यास	
613	Patil Anil Vijay	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
614	Patil Maruti Mahadev	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
615	Patil Prakash Tukaram	भारतातील रस्ते महामार्ग	महाराष्ट्रातील दशलक्षी शहरे	भारत -पाकिस्तान सीमावाद	
616	Patil Snehal Sambhaji	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
617	Patil Umesh Shankar	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
618	Pol Komal Harihar	भारतातील निर्यात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद व युद्धे	
619	Sanadi Saddam Mansoor	भारतातील आयात व्यापार	भारतातील नागरी समस्यांचा अभ्यास	रीम्लंड सिद्धांत	
620	Shedage Shital Sarjerao	भारतातील आयात व्यापार	नगरांची स्थान व स्थिती	रीम्लंड सिद्धांत	
652	Dhanawade Asmita Sudhir	भारतातील आयात व्यापार	नगरांची स्थान व स्थिती	रीम्लंड सिद्धांत	
653	Kamble Shurutika Sanjay	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांची स्थान व स्थिती	भारत-पाकिस्तान फाळणी	

654	Mandavkar Namrata Sanjay	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांची स्थान व स्थिती	भारत-पाकिस्तान फाळणी	
655	Naikawadi Ankush Arun	भारतातील लोहपोलाद उद्योग	नगरांचे वर्गीकरण	भारत-पाकिस्तान फाळणी	
656	Patil Namrata Krushnat	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
657	Sutar Shital Bapu	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
658	Toraskar Aniket Suresh	भारतातील गहू उत्पादक प्रदेश	नगरांचे वर्गीकरण	कृष्णा नदीचा पाण्याबाबतचा वाद	
		Mr. D. J. Bhandare	Dr. B. S. Jadhav	Dr. M. A. Patil	Dr. D. J. Bhandare

Head
 Department of Geography
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

नेक बी ++ मानांकन
श्री शरदु शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ पेठ वडगांव
प्रज्वलितो ज्ञानमयः प्रदीप
श्री विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय
पेठ वडगांव

स्थापना जुलै ११-१९९९

प्रकल्प अहवाल

क॥ वडगांव मधील उपायोजनाचा अभ्यास

बी.ए. भाग ३

भूगोलशास्त्र विभाग

मार्गदर्शक

प्रा. बी. एस. जाधव

वर्ष २०१७-२०१८

अभ्यासक

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	रोल नं.	सही
1.	कोळी विशाल आनंदा	604	07 Koli
2.	कुंभार राजकता संपतशव	605	10 Kumbhar
3.	मुस्तफा इकबाल मोमीन	607	10 Monamin
4.	पाटील प्रशिखा पांडुरंग	609	08 P. P. Patil
5.	वाढामोडे ज्योती सयाजी	614	07 Jyoti

अनुक्रमिका

GOODLUCK
DATE / /

प्रकरण

तपशील

प्रतिज्ञापन

अणनिर्देशन

प्रकरण पहिले

१.१

१.२

१.३

१.४

१.५

अभ्यासक्षेत्राचा भौगोलिक आढावा.

प्रस्तावना

अभ्यासक्षेत्र

अभ्यास विषय निवड

अभ्यासाचा उद्देश

माहिती संकलन अभ्यास पद्धती

प्रकरण दुसरे

२.१

२.२

१)

II)

III)

IV)

भुमीउपयोजन संकल्पना

प्रकार

अभ्यासक्षेत्रातील भुमीउपयोजन

व्यापारी क्षेत्र (C.B.D)

निवासी क्षेत्र

शेती क्षेत्र

पडीक क्षेत्र

प्रकरण तिसरे

निष्कर्ष

संदर्भ

प्रकरण पहिले

अभ्यासक्षेत्राचा भौगोलिक आढावा

प्रस्तावना

वडगाव हे शहर कोल्हापूर जिल्ह्यातील एक खास गाव असून, ते कोल्हापूर शहरापासून २० किमी. अंतरावर आहे. कसबा वडगावची उंची समुद्रसपाटीपासून ९५० मी इतकी आहे. सरासरी उष्ण तापमान जास्तीत जास्त २९ अंश सेल्सिअस व कमीत कमी २० अंश सेल्सिअस असे आहे. पाऊस सरासरी १९८ मिलीमीटर पडतो.

वडगाव हे गाव या गावात प्रवेश करणाऱ्या रूपा वेशित आहे त्या वेशिते गावात येण्याचे मागणी देण्याजुस मोहमोही वृक्षे असून ती या गावात येणाऱ्या सर्व मागविद आहेत. हे गाव सखल भागात असल्याने लांबून भावते दर्शन घडत नाही. फक्त वराची झाडेच दृष्टीक्षेपक्ष पडतात, ही भागाचुकी पडती झाडे जणुकाय भावात येणाऱ्या लोकांचे स्वागताय लोदव वेशीवर उभी राहिलेली आहेत. या आश्रया प्रथम होणाऱ्या दर्शनावडुलच की काय या गावास वडगाव हे नाव प्राप्त आले असावे मरी कल्पना येते.

10/10/2020
10/10/2020

PAGE No.:
DATE: / /

श्री. विजयसिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय, पेठ वडगाव.

विद्यार्थीनीचे नाव - कु. प्रियांका श्रीकांत कल्याणकर

वर्ग - बी. ए. भाग III

रोल नं. - 607

प्रकल्प विषय - भारतीय घटनेतील कार्यदेमंडळ
व कार्यकारी मंडळ; आणी
न्यायमंडळाचा अभ्यास

सामग्रीदर्शक शिक्षक - प्रा. एम. ए. पाटील

शैक्षणिक वर्ष - 2017 - 18

अनुक्रमणिका

अ. न	तपशील
	क्रम - निर्देशक
	* प्रकरण पहिले
1)	प्रस्तावना
	* प्रकरण दुसरे
2)	अभ्यास क्षेत्र
3)	अभ्यासाचे महत्त्व
	~~अभ्यासाचे महत्त्व~~
	* प्रकरण तिसरे
	प्रस्तावना
5)	केंद्रशासनाचे प्रमुख तीन घटक
6)	कार्यदेमंडळ
7)	कार्यकारी मंडळ
8)	न्यायमंडळ
9)	महाराष्ट्रातील नागरी स्थानिक शासनसंस्था
10)	महानगरपालिका
11)	नगर परिषद
12)	नगर पंचायत
13)	जिल्हा परिषद
14)	कटक मंडळ
15)	पंचायत समिती
16)	ग्राम पंचायत
17)	* प्रकरण चौथे
	निष्कर्ष
	* प्रकरण पाचवे
	संदर्भ सूची

प्रकरण पहिले

PAGE No.:

DATE: / /

प्रस्तावना

प्रत्येक देशात विशिष्ट ध्येय व हेतू ठेवून प्रत्येक विषयाच्या अभ्यास केला. अभ्यास द्वारे सर्व विषयांच्या अभ्यास करणे गरजेचे आहे. उदा. भूगोल, इतिहास, हिंदी, इंग्रजी, मराठी या सर्व विषयांच्या भूगोलाशी ही संबंध आहे. प्रत्येक विषयांचे संशोधन करून हे विषय एकमेकांशी निगडित आहेत. याशिवाय राजकीय भूगोल हा एक वैज्ञानिक विषय या नात्याने हा एक नवीन विषय आहे. राजकीय भूगोल ही मानवी भूगोलाची शाखा असल्याने या शाखेचा जन्म भूगोलाशी जोडला जातो.

त्याचप्रमाणे राजकीय भूगोलामध्ये वेगवेगळ्या विषयांच्या अभ्यास केला जातो. तसेच कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ यांचाही अभ्यास केला जातो. संसदीय लोकशाही संवधी संघराज्याच्या स्थानविषयी विधीमंडळाची स्थाना अशा अनेक बाबतीत जगातील इतर देशांचे अनुभव घटनाकारांच्या समोर होते.

या घटनेतील कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ, न्यायमंडळ यांनुसार सर्व राज्यकारभार हात असलेला निर्देशनास येतो.

प्रकरण चौथे निष्कर्ष

PAGE No.:

DATE: / /

काळानुसार बदलेल्या परिस्थितीनुसार वेगवेगळ्या गोष्टी बदलत जातात. संसद कायदे करत आणि त्या कायदांनुसार अंमलबजावणीची जबाबदारी कार्यकारी मंडळावर असते. राज्यघटनेच्या आणि कायद्याच्या चौकोटीत राहून कार्यकारी मंडळ लोककल्याणी होणे आणि कार्यक्रम असते. तसेच न्यायमंडळ हे शासनचे एक महत्वाचे कार्य आहे न्यायदान करणे व त्याद्वारे लोकशाही व्यवस्था मजबूत करायची जबाबदारी न्यायमंडळावर असते. याशिवाय भारतातील ग्रामीण भागातील ग्राम पंचायत, पंचायत समिती, आणि जिल्हा परिषद पंचायती राज्य व्यवस्थेचे घटक आहे.

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: Project

2017-18

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar

Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & science College
PethVadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE PETH VADGAON

B. Sc.III (2017-18)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (PROJECT REPORT)

Sr. No.	Name Of Students	Title Of Project
1.	Patil Prashant Pandit	Synthesis Of Azo dyes
	Patil Swapnil Sarjerao	
	Gaikwad Nitesh Bajirao	
2.	Powar Vishwajeet Chandrakant	Chemical Analysis & Effect on Seed germination of Agnihotra Ash
	Kadam Vijay Dattatray	
	Sutar Sourabh Ashok	
3.	Shinge Rohan Maruti	Preparation uses & effect of Bakelite
	Phadtare Rushikesh Sarjerao	
	Toraskar Sourabh Subhash	
4.	Gadekar Shivani Sunil	Analysis Of Pickles
	Lokhande Pooja Vilas	
	Jagtap Snehal Uttamrao	
5.	Pujari Sarika Ananda	Pesticides in Fruits & Vegetables
	Patil vasudha Rajkumar	
	Patil Apurva Tanaji	
6.	Ghatge Aarati Suryakant	Synthesis of CoAl_2O_4 by Sol-gel method
	Kutte Kajol Rangrao	
	Bhosale Akshay Sambhaji	
7.	Patil Kalyani Tanajee	Preparation Of potash alum from scrap Al.
	Patil Tejaswini Rajendra	
	Mali Namrata Vitthal	
8.	Chougule Gouri Sanjay	Effect of heat on Vitamin-C In Tomatoes
	Khot Poonam Popat	
	Koli Rani Pandhari	
9.	Sisale Raviraj Ramesh	Analysis of Water from Textile Industries
	Zirange Vijay Pandurang	
	Jadhav Dipak Hanumant	
10.	Barge Sushant Manik	Preparation of Soya milk& its comparision with respect to curd formation & effect of Temp. & taste
	Kalage Pankaj Pundlik	
	Waghmode Vijay Prakash	
11.	Suryawanshi Kiran Kakaso	Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel method
	Jangam Ashalesha Rajendra	
	Khurd Arati Sunil	
12.	Jamadar Aman Shahanawaj	Analysis Of Soil
	Mane Abhijeet Sanjeev	
	Pol Pankaj Bhanudas	

Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Solapur

Exam Seat No. : _____

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon Sanchalit

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

A

Project Report On
"Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method"

Submitted to,

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

As a Partial fulfillment of the
Degree of Bachelor of Science in Chemistry

-: Submitted by :-

Miss. Jangam Ashlesha Rajendra

-: Under the Guidance of :-

Prof. Jadhav S. V.

Department of Chemistry

-: Year :-

2017-2018

Exam Seat No. : ____

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method" is being submitted here with as a partial fulfillment of the award of degree of Bachelor of Science in Chemistry under the faculty of science of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon is the result of original project work completed by Miss. Jangam Ashlesha Rajendra Under my supervision and guidance and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed early the basis for the award of degree of this or any other college.

- Physical :-
- Inorganic :-
- Organic :-

Examiner

Prof. Jadhav S. V.

Project Guide

Prof. Pawar R. A.

Head of Department

Head,
Department of Chemistry
V. Y. College, Peth Vadgaon, Kolhapur

**Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science college,
Peth Vadgaon**

DECLARATION

Respected Sir,

I hereby declare that the project work on "*Synthesis of NiAl_2O_4 by Sol-gel Method*" submitted by me as a partial fulfillment for the Degree, Bachelor of Science in Chemistry Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon has not previously formed the basis for the award of any degree of this or any other collage.

Place : Peth Vadgaon.

Date : 08/02/2018

Miss. Jangam Ashlesha Rajendra

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to honorable Nikam A. H. the Principal of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon for having provided facilities and encouragement. I also grateful to Prof. Jadhav S. V. Assistant Professor in Chemistry, Department of Chemistry for having encouraged, motivated and provided guidance for writing this project work, I am grateful to Prof. Pawar R. A. Head of Department of Chemistry and Dr. Mane C. B. Assistant Professor in Chemistry Department and other faculty member for their constant support and blessing.

It gives me great pleasure to express my deep sense of gratitude of thanks to my friends who have helped me directly in completing this project work.

Place:- Peth Vadgaon

Date :- 08/02/2018

Miss. Jagngam Ashlesha Rajendra
B.Sc III, Chemistry

INDEX

Sr. No.	Details	Page No.
1.Spinels		
1.1	Introduction	2
1.2	Structure	3
1.3	Classification of spinels	5
1.4	Applications	6
2.Experimental Procedure and Characterization Technique		
2.1	Experimental Techniques	8
2.2	Characterization Techniques	10
3. Result and Discussion		
3.1	X-ray diffraction study	14
3.2	IR study	15
4	Conclusions	16
5	References	17

Chapter 1

Introduction: Spinel

1.1 Introduction

Materials science in a primitive form is one of the oldest forms in the field of engineering and applied science, which is concerned with the relation of composition, structure and processing of materials to their properties and uses. The role of chemistry in material science is a vital one and has in turn made enormous contributions to this field. Solid-state chemistry has emerged as a major subfield of chemistry and established itself as an applied science of space age. This branch of science has been utilized in studying the various aspects of solid materials. Among the different types of materials, transition metal oxides are well familiar with their various kinds of applications in science and technology. These transition metal oxides play a very crucial role in the field of ceramics, electronic materials, magnetic materials, semiconductors, oxide-composites etc., and exhibiting interesting properties.

The mixed-metal oxides have gained an enormous importance in various fields. Their physico-chemical properties such as magnetic permeability, high electrical resistivity makes them useful for application in magnetic and electric devices. Apart from their technological importance as magnetic materials, mixed-metal oxides have also well established catalytic as well as gas sensing properties.

All these properties mainly depends upon their chemical composition and microstructure of the materials. Generally, mixed-metal oxides are prepared at high sintering temperature by using solid state reaction. On the other hand, like for gas sensing and catalytic activity, lower density and high surface area materials are also preferred. In recent years different modern methods have been developed in this area. Study of these

Shri Vijaysinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2017-18

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as follows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav Arts & science College
PethVadgaon, Dist. Kolhapur.

Mrs. R. A. Pawar
Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Student Centric Methods - 2017-18

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2017-18, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, drawing/painting competitions under Life Science Carnival, guest lecture and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	July to September 2017	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2017 to March 2018	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Guest lecture	09-08-2017 06-02-2018	Awareness about biodiversity protection and conservation Career opportunities in Zoology
4	Life Science Carnival	23-01-2018	Creativity, Morphology of Animals
5	Study tours	December 2017 & January 2018	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
6	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2017 to March 2018	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. R. H. Atigre)

Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Mr. A. H. Nikam)

I/C Principal
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2017-18 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1362 1360 1369	1. Miss. Momin Sayama Shabbir 2. Miss. Kumbhar Gouri Madhukar 3. Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam	Diversity of insects from Peth Vadgaon area	Mr. K. A. Madane
2	1365 1357	1. Miss Pallavi Sayaji Patil 2. Miss Pooja Vishwas Gondhali	Study of Birds in Peth Vadgaon and adjoining area	Dr. Atigre R. H.
3	1368 1355 1364	1. Satpute Gouri Kishor 2. Gaikwad Priyanka Krushnat 3. Patil Avadhut Shivaji	Study on Some Ethological aspects	Dr. Maske S. V.
4	1353 1361	1. Apugade Nilam Balaso 2. Mali Snehal Dilip	Fish diversity from Warna river of Kolhapur district	Dr. Maske S. V.
5	1370 1356	1. Tamboli Karishma Javed 2. Gawade Pooja Kuber	Role of Birds in Environment	Dr. Atigre R. H.
6	1367 1363 1359	1. Patil Tejaswini Appaso 2. Nayakawadi Aishwarya J. 3. Kamble Pooja Dattatraya	Butterfly Diversity From Peth Vadgaon	Dr. Atigre R. H.
7	1366 1354 1358	1. Patil Snehal Ramchandra 2. Chechare Komal Sambhaji 3. Ingalkar Vanashri Balaso	Comparative study of some parameters of drinking water in Peth Vadgaon	Dr. Atigre R. H.

Dr. Rajaram Hindurao Atigre
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Shri shahu shikshan prasarak seva mandal's

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

**A
Project Report on**

“Diversity of insects from Vadgaon area.”

*For the Partial Fulfillment of The Degree of
BACHELOR OF SCIENCE
IN ZOOLOGY*

Submitted By

**Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar
Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam**

**Under the Guidance of
Asst. Prof. Madane K.A.**

**Department of Zoology,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur – 416 112.**

2017-2018

Exam. No: 1360

*Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College,
Peth Vadgaon.*

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

CERTIFICATE

This is to certify that **Miss Kumbhar Gouri Madhukar** has successfully completed project work entitled "**Diversity of insects from Vadgaon area.**" towards the partial fulfillment for the Degree of B.Sc. Zoology during 2017- 2018.

This report represents the bonafide work of the students.

Project Guide,

Examiner

Head,
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur.

Exam. No:

Declaration

We hereby declare that the present work in the form of project entitled “**Diversity of insects from Vadgaon area.**” is an original work carried out by us under the guidance of Mr. K. A. Madane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav College, Peth vadgaon

Place: Peth vadgaon

Date: 1 / 02 /2018

Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Shirke-kumbhar Pooja Uttam
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar

ACKNOWLEDGEMENT

We take this golden opportunity to express our heartfelt thanks and deep sense of gratitude to Dr. R. H. Atigre Head, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. Who has been a constant source of encouragement to complete this project work and giving his excellent guidance and suggestion from time to time during course of this work.

We are thankful to Dr. S. V. Maske, Mrs. Nimbalkar Y.S., Mrs. Khandekar R.S. and Mr. K. A. Madane Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon for their inspiration and ever willing help.

Lastly, we would like to thank all our friends, family members and well wishers for their goodwill to complete the project work.

Place: Peth vadgaon

Date: / 02 /2017

Miss. Momin Sayama Shabbir
Miss. Kumbhar Gouri Madhukar
Miss. Shirke-Kumbhar Pooja Uttam

Index

Sr. No	Index	Page No.
1	Introduction	
2	Need of Project	
3	Study Area	
4	Materials and Methods	
5	Observations and Results	
6	Discussion	
7	Conclusion	
8	References	

Introduction

Biodiversity is the variety of life and its processes and the genetic difference among them and communities and ecosystem in which they occur. Biodiversity has 3 components genetical, organismal and ecological.

1. Genetic diversity: Nucleotides, genes, individual populations.
2. Species diversity: Individual, population species, genera, families' phyla, kingdoms.
3. Ecological diversity: Ecosystem, biographic, provinces.

The biodiversity that exist today is a product of over 35 billion years of evolution, involving speciation, migration, extinction and human influence. During the last 100 years great losses of genetic diversity have been noticed. Many species are on the verge of extinction. India shows extensive reserve of biological resources but, biodiversity in India is at a higher risk of extinction because of high degree of endemism.

Today, species are going to extinct at an acceleration and dangerous manner, because of human activities. They directly affect species and ecosystem such as habitat loss, over exploitation, climate change, pollution, etc. According to vitousek more than two million species will be loosed in the next decade of which 50% will be arthropods. Due to large and diverse ecosystems, India is considered to be one of the richest varieties of plant, animals and microorganisms have been estimated from the world. (Rajamany,1993)

India is ideal place for forests and wildlife However being the second most populated country in the world and enormous pressure of exploding human population, the country shrinking the forest and wiping of the rich fauna and flora. To conserve the remaining greenery and the rare life forms. India has made efficient in-situ and ex-situ conservation programs. These efforts have established protected area network in the country.

Insect affect many aspects of our lives. Despite their small size, all kinds of natural and modified, terrestrial and aquatic ecosystems support communities of insect that present a bewildering variety if life styles, forms and functions (Gullan and Cranston, 2010) Insets are the most varied organisms on the earth. Almost exactly half 50.8% of the species of living thing and 72% of all animals are insects, about 3% of all species of insects live freshwater and perhaps 0.1 % are found in marine intertidal zone (Howell et al,1978).

The presence of insects at a particular habitat depends on a wide range of factors availability of food and climate conditions (Allan el al, 1973). They are the most important other than abundance of larval food, plants conditions suitable for egg laying and suitable flowers for feeding of adults which govern the distribution of insects The abundance of predators and parasitoids the prevalence of disease also determine the populations of insects (pollard and Yates, 1993).

Insects are characterized by distinct body division viz. head thorax and abdomen; a single pair of antennae, three pairs of walking legs and one or two pairs of wings (Mani 1994). The integument is hardened into an exoskeleton, covering the body muscles with striated fibers and arranged segmentally. Some insects are smaller than the larger protozoa but others are larger than the mammals. The shapes of insects very much, some insects are spherical, other are

flattened like a leaf or elongated like hairs, scales, spiny horns and other grotesque appendages. The head is composed of 6 segments, thorax 3 and the abdomen 9-10 segments and rarely with 11 or 6 segments.

Economically, insects are very important, they damage our agricultural, forest, floricultural, moricultural and horticultural crops. They also cause damage to grains, healths of humans, cattle's and other animals, lay waste our industries and bring death. However, many insects are useful to man. They give us our clothing, food and medicine and numerous other useful products. They bring about the cross – pollination of flowers and thus, assist in setting of seeds and growth of valuable fluids. Keeping in view all above facts, the present topic was chosen.

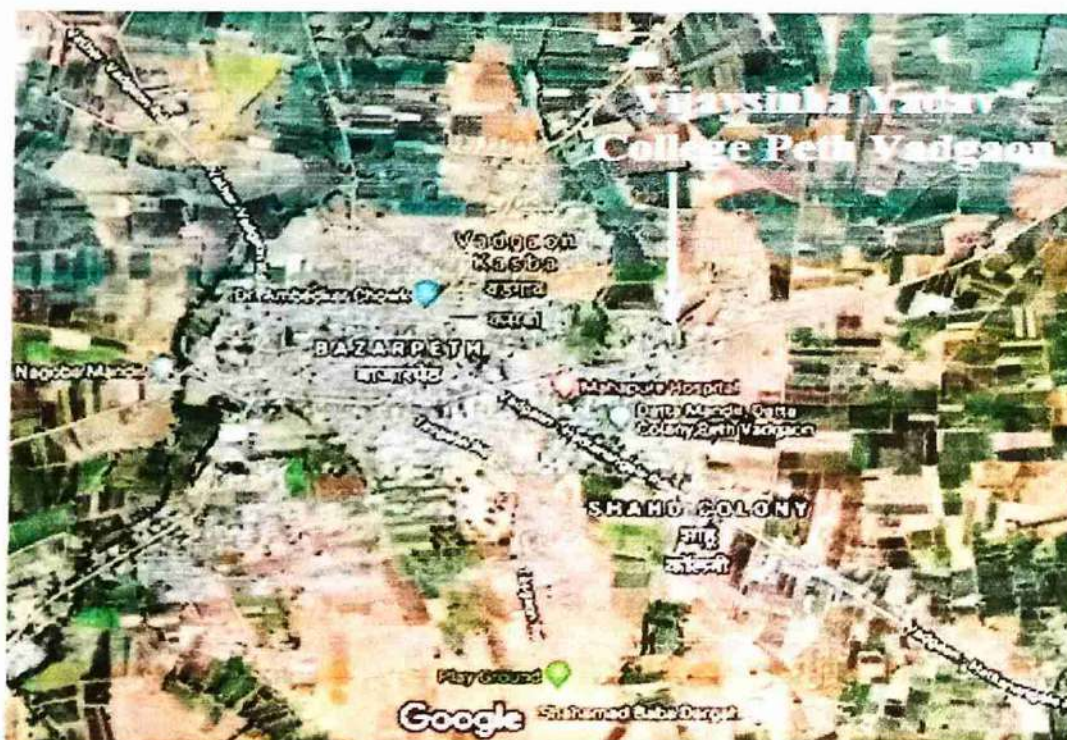

NEED OF PROJECT

To study the diversity of insects in and around Peth Vadgaon city. To observe the different insect. The wood boring types generally favor Dying or dead branches on otherwise – healthy trees. While a few types attack green wood ; some of these are serious pests capable of killing trees and causing major economic damages. Most wasps are beneficial in their natural habitat and are critically important in natural biocontrol.

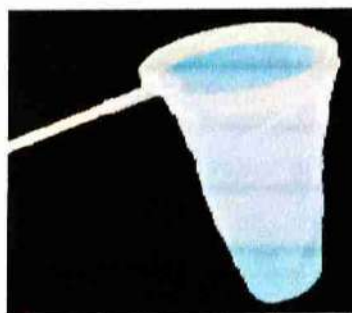
STUDY AREA

The study area of our project is in and around Peth Vadgaon city. We observed the insects in college campus. Some insects were collected from the farms near the college. The Monsoon is the luxurious period for insects. So in this natural vegetation large no. of insects are found. They live in their natural habitat. We had observed insect from the hilly area of Bahubali, kumbhoj area. There are varieties of insect which are beautiful but some are harmful from these insects we collected some insects and preserved it. The Peth Vadgaon is located at 16°83'N Latitude and 74°31' E Longitude.

MATERIAL AND METHODOLOGY

Insects have been collected from various spots of Peth Vadgaon city and college campus, during august 2017 to Feb. 2018 by using insect collecting net at 7 days interval during morning and evening hours. We observed different insects, and then by insect collection net we collected them. By using chloroform, insects were narcotized for preservation of insect they were kept in oven at 50 degree Celsius dehydration, To study insects in the surrounding area. We collected the insects like wasps, Moths, grasshopper, bees and some beetles etc. The specimens have been photographed with the help of camera. Common species of insects were preserved in insect box. After observations rare species, were released from where they were collected.

Insect net

Pit-fall Method

Light trap

OBSERVATION AND RESULTS

Long headed grasshopper

Classification

Kingdom : Animalia

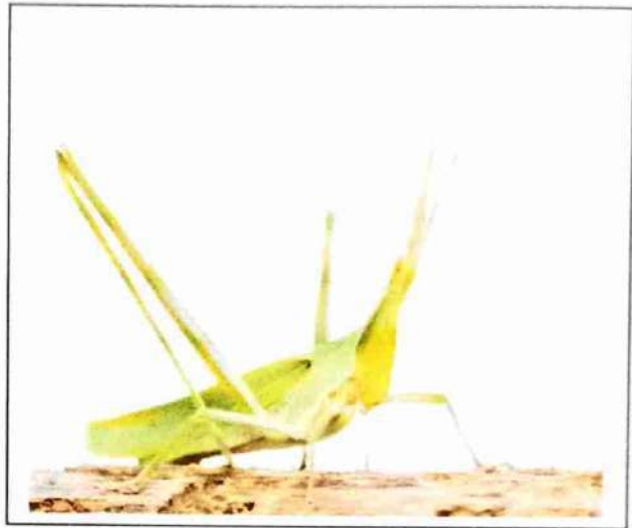
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Type : Long headed grasshopper

Morphology

Identified by its green color with brown strips on its head, the long headed grasshopper gets its name because of its long head which has short and flat antennae. It has long hind legs as well. When disturbed, the long headed grasshopper opens its wings, makes noise and shows its pinkish-red abdomen. They feed on blades of grass are slow moving and poor flyers

Economical importance

Katydids display remarkable adaptations for defense, a consequence in part of their generally poor flying ability, which leaves them highly vulnerable to predation. Cryptically coloured species, which blend in with the environment, rely primarily on the mimicry of vegetation. The peacock katydid (*Pterochroza ocellata*), for example, precisely mimics the discoloration of a dead

Acrida turrita

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

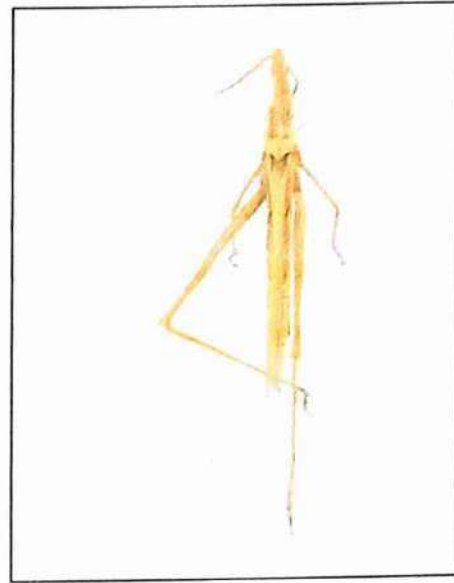
Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Genus : *Acrida*

Species : *turrita*

Morphology:

Brown; tegmina long, narrow and pointed, extending when closed beyond the abdomen; head slender, longer than the pronotum by the length of the fastigium in front of the eyes ; wings hyaline, pointed at the extremity

Economic importance:

Insects of this genus are omnivorous, and are a well known pest of many agricultural crops.

American Grasshopper

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Orthoptera

Family : Acrididae

Type : American grasshopper

Morphology:

The overall body colour gradually changes from pinkish-brown or reddish brown. It is a large, usually has cream strip extending from head to forewing. The adults bear fully developed wings with large dark brown spots on a lighter background. Adults are distinctly different in appearance from the immature stages. The length of male is 39-45mm and female is 42-45mm, saltatorial legs are present. It is feed on a variety of grasses and foliage of woody plants. It is pests

Economic Importance:

It is feed on a variety of grasses and foliage of woody plants. It is a crop pests.

Praying mantis

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

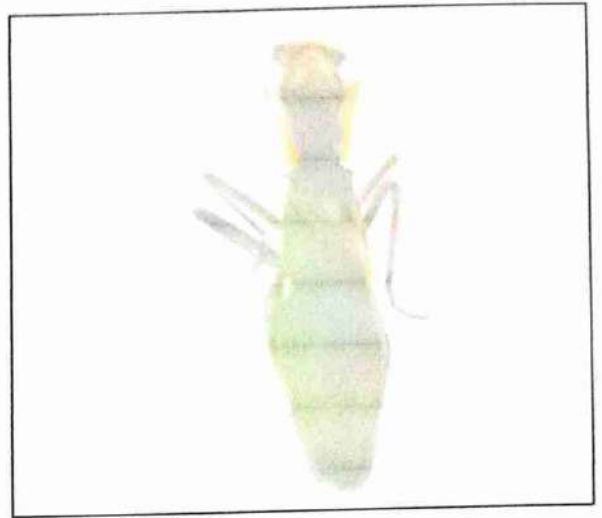
Sub-phylum : Hexapoda

Class : Insecta

Order : Mantoidea

Genus : *Mantis*

Specie: *religiosa*

Morphology-

The mantis thorax consists of a prothorax, mesothorax, and a metathorax. In all species apart from the genus Mantoidea, the prothorax which bears the head and forelegs, is much longer than the other two thoracic segments. Mantises have two grasping spiked forelegs ("raptorial legs") in which prey items are caught and held securely.

Economical Importance:

Organic gardeners who avoid pesticides may encourage mantises as a form of biological pest control. Tens of thousands of mantis egg cases are sold each year in some garden stores for this purpose. During fall, praying mantis females deposit oothecae on the underside of a leaf or on a twig. If the egg case survives winter, the offspring, called nymphs, emerge in late spring or early summer.

Stick Insect

Classification:

Kingdom- Animalia

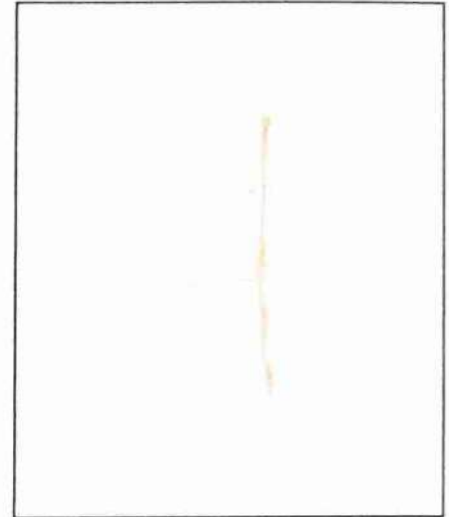
Phylum- Arthropoda

Class- Insecta

Order- Phasmida

Family- Bacillidae

Type- Stick insect

Morphology:

They are commonly called phasmids. Adult is relatively large, about 1.5cm to 30cm in length, greenish in colour. Head small, prognathous with long antennae, mandibulate type of mouth parts present. Prothorax small, meso and meta thorax are large; the legs are typically long and slender. These creatures look like stick so called stick insect.

Economical Importance:

Phasmids are herbivorous, feeding mostly on the leaves of trees and shrubs, and a conspicuous component of many neotropical (South American) systems. The presence of phasmids lowers the net production of early successional plants by consuming them and then enriches the soil by defecation. Phasmatodea are recognized as injurious to forest and shade trees by defoliation

Man faced stink bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

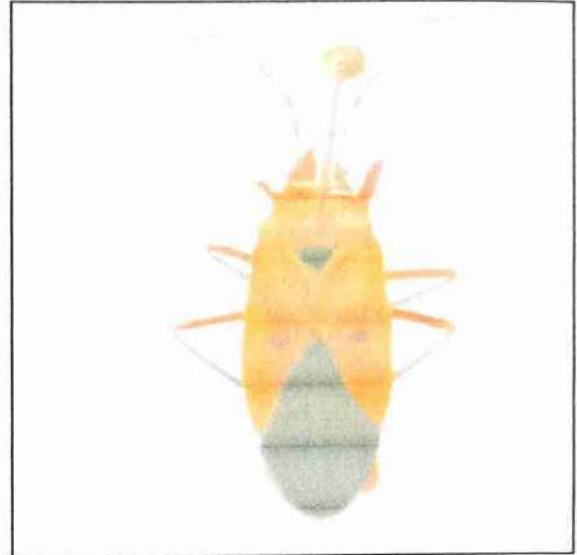
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type- Man faced stink bug

Morphology-

Known as the Man-faced Stink Bug or Man-faced Stink Bug, *Catantopus incarnatus* is a species of true bug (Heteroptera) about 3 cms in length, native to Southeast Asia and India. The bugs are found in four bright color morphs: red, orange, yellow and cream with dark eye spots on their leathery scutellum (shield-like projection of their thorax) and forewings, advertising their noxious taste and also perhaps functioning as eyespots to mislead predators. Overall, the spotted pattern resembles a man's face when one views the dorsal side of the bug oriented head down.

Economical importance-

Catantopus incarnatus has recently been found to be a costly pest to the cashew industry in Karnataka, India, where they can be found in large aggregates of up to 300 individuals on one tree. The bugs use their long stylet to pierce the skin of the cashew apple, and suck out the juices, leaving the fruit vulnerable to colonization by fruit flies and microbes. Damage to the cashew apple reducing the yield of cashew nuts, which are dependent on the apple for growth.

Green stink bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

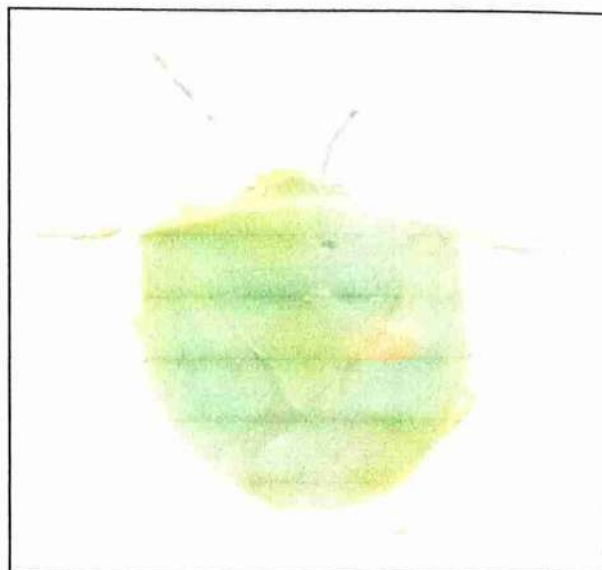
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type- Green stink bug

Morphology-

Like other stink bugs, adult green stink bugs are shield-shaped with fully developed wings. They are solid light green and measure 14 to 19 mm in length. The head and pronotum frequently are bordered by a narrow, orange-yellow line. Both adults and nymphs have piercing and sucking mouthparts for removing plant fluids.

Economic importance-

The green stink bug attacks the developing fruits of several cultivated trees, and the type of damage varies with the age of the developing fruit. The earlier feeding occurs in the development of the fruit, the more severe the damage. Injuries are usually caused by adults as the nymphs are not mobile enough to move to early-producing fruit trees like peaches or nectarines. However, in grapes, adults often lay eggs early in the season and the small nymphs will begin to suck the juices out of the maturing fruit.

Shield bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

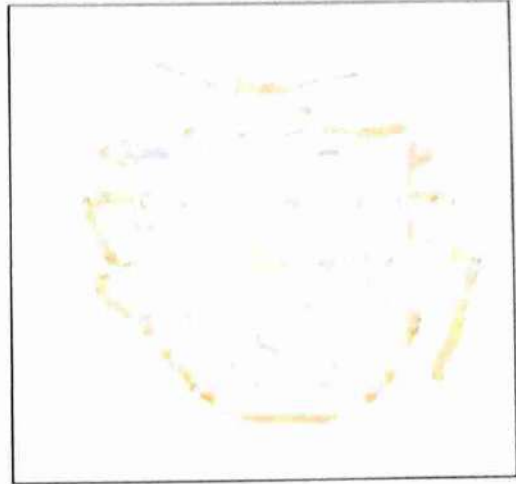
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Pentatomidae

Type : Shield bug

Morphology:

Body is green or brown in colour. The scutellum is typically half of an inch long, as usually trapezoidal in shape, giving this family the name **shield bug**. The forewing developed in the form of hemelytra. It has tendency to eject a foul smelling glandular substance secreted from pores in the thorax when disturbed.

Economic importance:

It is predator of other insects such as Mexican bean beetle, Japanese beetle and other pest insects.

Reduviid bug

Classification-

Kingdom: - Animalia

Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hemiptera

Family: Reduviidae

Type : Reduviid bug

Morphology:

These are predatory insects. Body measures about 4-40mm in length. These bugs are generally black or dark brown in colour. The most common species have an elongated head with a distinct narrowed neck, long legs and prominent segmented tube for feeding. The most distinctive features that the tip of the rostrum fits into a groove in the prosternum where it is rasped against ridges produce sound, a tactic often used to intimidate predators.

Economic Importance:

Some suck blood from vertebrates, including humans, and transmits diseases

Greater Banded Hornet

Classification-

Kingdom: - Animalia

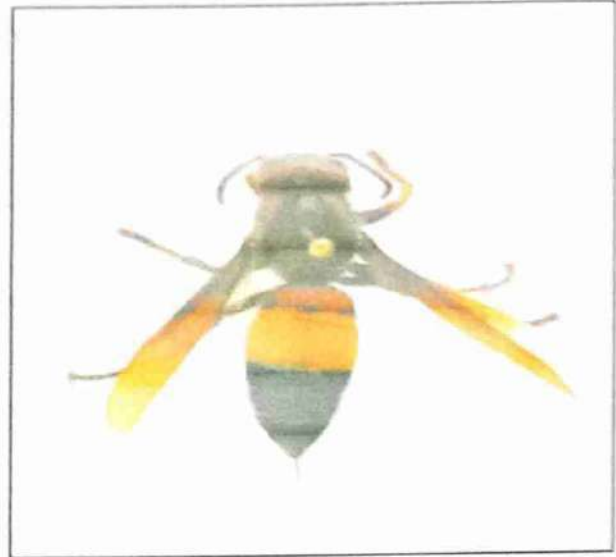
Phylum: Arthropoda

Class: Insecta

Order: Hymenoptera

Family: Vespidae

Type- Greater banded hornet

Morphology:

This is a medium-sized to large species. Queens reach 30mm or more, males average 26mm and workers average 24 to 26mm. There is some geographical variance within this species. Generally, the second abdominal segment carries a large area of bright yellow, while the rest of the abdomen is black. In Hong Kong, the head and sides of the thorax are usually reddish.

Economic importance:

Like other social wasps, hornets build communal nests by chewing wood to make a papery pulp. Each nest has one queen, who lays eggs and is attended by workers who, while genetically female, cannot lay fertile eggs. Most species make exposed nests in trees and shrubs, but some build their nests underground or in other cavities. In the tropics, these nests may last year-round, but in temperate areas, the nest dies over the winter, with lone queens hibernating in leaf litter or other insulative material until the spring.

Hornets are often considered pests, as they aggressively guard their nesting sites when threatened. This is particularly true for hornets nesting close to human habitation, as their stings are more dangerous than those of bees.

Bumble bee

Classification:

Kingdom : Animalia

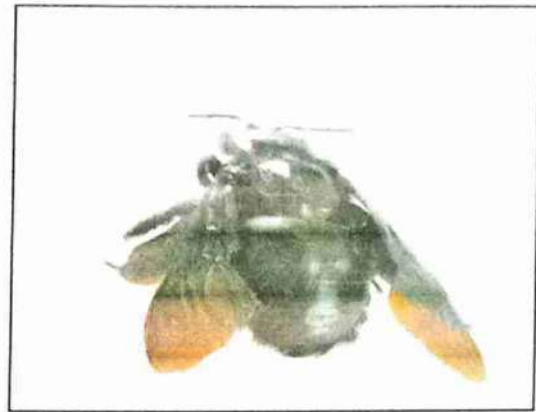
Phylum - Arthropoda

Class : Insecta

Order : Hymenoptera

Family : Apidae

Type- Bumble bee

Morphology:

Bumble bees are social insect that are characterized by black and yellow body hairs, of the in bands. However dome species have orange or red on their bodies, or many be entirely black another obvious characteristic is the soft nature of the hair called pile that covers their entire body making them appear and feel fuzzy

Environmental Importance:

Bumble bees are increasingly cultured for agriculture use as pollinators because they can pollinate plant species that other pollinators cannot by using a techniques known as buzz pollination The agricultural use of bumble bees is limited on pollination.

Hawk moth

Classification-

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Sphingidae

Type- Hawk moth

Morphology

Daphnis nerii known as the oliender Hawk-moth or army green Moth, the adults feed on nectar of a great variety of flower. They have a preference for fragrant sp. Like petunia, jasmine and honey suckle They are especially active in twilight time, hovering over the flower after sunset the caterpillar feed mainly on oleander leaves, highly toxic plant to which toxicity they are immune.

Economical Importance:

Particularly their caterpillars are major agriculture pest Due to their color they have ability to camouflage. But adults are not harmful.

Fruit sucking moth

Classification-

Kingdom : Animalia

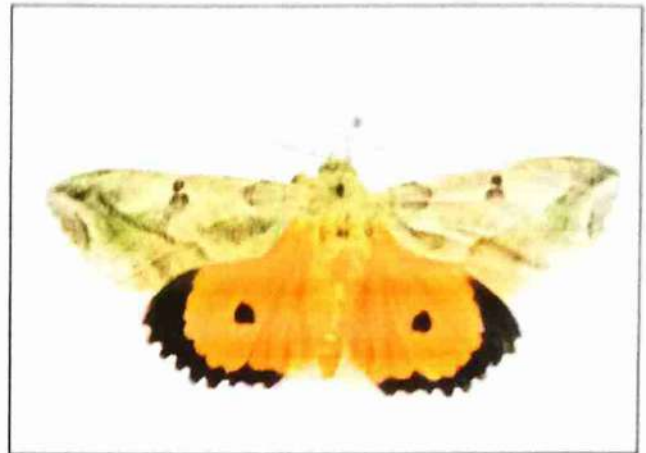
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Noctuidae

Type- Fruit sucking moth

Morphology:

The adult moth has fawn forewings with a variable pattern pale and dark lines and patches. Forewings are pattern brown, grey and buff, hindwings and abdomen predominantly clear yellow orange. The hindwings have 2-10mm black margin, white marginal spots, and a 3mm central black spot, hence the name **dot underwing**. The moth has a wingspan of about 16mm. Piercing and sucking type of mouth parts.

Economic Importance:

It considered a pest of citrus and other fruit trees.

Common Mormon

Classification-

Kingdom : Animalia

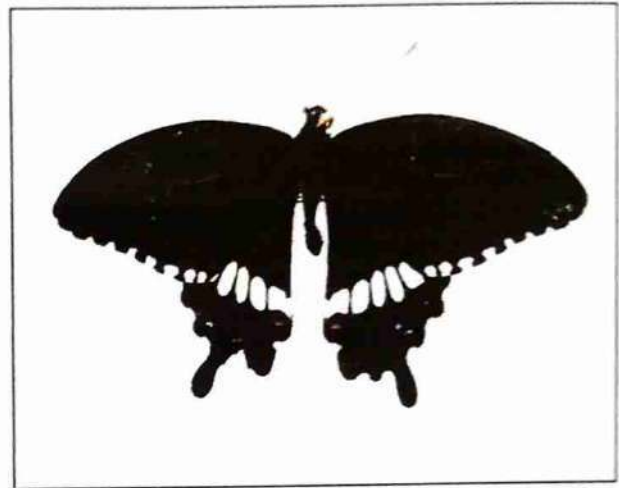
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Lepidoptera

Family : Papilionidae

Type : Common mormon

Morphology:

It is a large sized butterfly with a wingspan about 90-100mm. The male has morph only. It is a dark coloured swallow tailed butterfly. The upper forewings have a series of white spots decreasing in size towards the apex. The upper hindwing has a complete decalcated band of elongated white spots. It may or may not be equal to three marginal red crescents. The males are smaller in size than the forms of morphs.

Economic importance:

In the early morning the butterflies fly low over the ground, and settle to bask for long periods on low vegetation. Both sexes will nectar at lantana and a wide variety of other wild and cultivated flowers.

Dragon fly

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Odonata

Family : Libellulidae

Type : dragon fly

Morphology:

Body colour is yellowish, measures about 3cm and wingspan 4.9cm in length. Head large, highly movable; compound eyes are large occupying the greater part of head. Biting and chewing type of mouth parts. Abdomen is elongated, tapering and slender. They are strong fliers and can be seen well away from water. Hindwings are as usually shorter and wider than the forewings, at rest the wings are held open.

Economic Importance:

Dragonflies and damselflies are predatory both in the aquatic nymphal and adult stages. Nymphs feed on a range of freshwater invertebrates and larger ones can prey on tadpoles and small fish.

Mango stem borer

Classification:

Kingdom : Animalia

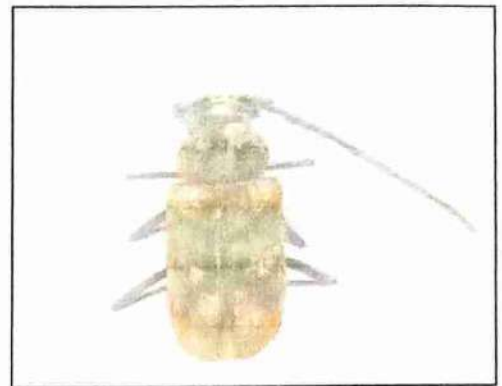
Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family : Cerambycidae

Type : Mango stem borer

Morphology:

Medium-large sized, head prognathous; freely movable; mandibulate type of mouth parts; compound eyes well developed; serrate type of antennae present. Body colour light brown. Forewing modified into elytra, hindwing membranous used in the flight. Body wall heavily sclerotised, pigmented and legs are well developed. Abdomen sessile with 10 segments without anal cerci.

Economic Importance:

Powdery mildew, anthracnose, die back phoma blight, bacterial canker, red rust.

Rhinoceros beetle

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family scarabidae

Type : Rhinoceros beetle

Morphology:

These are among the largest of beetles in the world. named for the impressive hornlike structures on the frontal portions of males. These beetles have rounded, convex backs, and their coloration varies from black to mottled greenish gray. Some are shiny, almost metallic, whereas others may be covered with short, fine hairs, giving them a velveteen appearance.

Economic Importance:

On oil palm the economic threshold for rhinoceros still needs to be investigated

Slight damage: limited signs of damage to fronds with little or no damage to spears.

Medium damage: numerous damaged fronds but with new healthy spears.

Dung beetle

Classification:

Kingdom : Animalia

Phylum : Arthropoda

Class : Insecta

Order : Coleoptera

Family : Scarabaeidae

Type : Dung beetle

Morphology:

These beetles feeds partly or exclusively in dung. It can burry dung 250 times heavier than itself in one night. It can grow to 3cm long and 2cm wide. Dung beetles are currently the only known non human animal to navigate and orient themselves using the milky way.

Economic Importance:

They improve nutrient recycling and soil structure. They also protect livestock.

Discussion

Insects found everywhere in the world and are dominant animals on the earth. In the ecosystem they play important role for balancing the nature. They are also associated with human in many ways. Insects are useful as well as harmful to human. They feed on plants, animals and act as parasitoid and predators against many insects' pests. They secrete pheromones and hormones to attract their own species. Man has been used these chemicals to control insects pests. They act as good biocontrol agents in IMP. Some useful products. They are also used in forensic science.

In other hand, some insect act as harmful pests of agriculture, forest, stored grains, household and domestic animals some insects transmit various diseases to human and animals class insect represents a very large diversity in ecological, morphological, physiological and reproductive characteristics. In the present work, morphological diversity has been studied.

Conclusion

The species of insects from 8 orders have been reported from Peth Vadgaon and adjacent area. However, diversity plays an important role in sustainable development of a country or a region. This work will add great relevance for the development of the region by providing base line data.

Reference

- Atwal, A.S (1988) agricultural pests of India and south East asia, Kalyani Publisher, New Delhi.
- Atwal, A.S and Shaema, o.p.(1968). The introduction of *Apis mellifera* queen into *Apis indica* colonies and the associated behavior of the two species India Bee.
- Ayyar, T.V Ramakrishna (1962) Handbook of Economic Entomology for south India controller of stationary and printing, Govt. of madras.
- Fraser F.C (1933-36) Odonata, Fauna British India.3 cols. Graman, p.1927. Odonata of connectical st. Geol.nat.HIST. surv. Connecticut Bull, 39; 1 -331.
- http://cyclopedia.wikia.com/wiki/Commonhousehold_pests.
- <https://www.cals.ncse/dell/course/ent425/text18/medical.html>
- <https://www.whatwhenhow.com/insects/vertebrary-entamology-insects/>
- <https://livestockvetent.tamu.edu/insectets/>.
- Mani, M.S (1955) Introduction of Entomology Agra University, press Agra, India.
- Mani, M.S (1974) Ecology and Biogeography in India. The Hague Dr. W Junk P. 773.
- Rajmany. R (1993) Remarks on Insect Biodiversity, Hexapoda.
- Srivastava K.P 1993 a textbook of applied Entomology II kalyani Publisher India
- Vitousek et al,(1986). Man is continuously manipulating 70% of the more than two million species will be loosed in the next decade of which 50% will be arthropods.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE

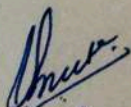
PETH VADGAON

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

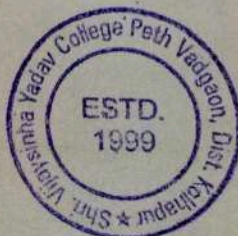
PROJECT LIST

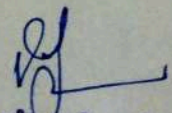
2017-2018

Sr.No	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME
1	Alugade Suraj Bhosale Ashwini	Bank Management System in C# .NET
3	Burud Ashwini Chavan Ashwini	Gym Management System in C# .NET
4	Yadav Tejashwini Patil Jayshree	Mobile Quiz Through WiFi Project
5	Mohite Akshay T. Donane Sangram s.	Library Management system
6	Singh Somiya A. Gaikwad Pooja R.	Android Merchant Application Using Qr
7	Momin Alisha Karlekar Rohini S.	Advanced Mobile Store
8	Gaikwad Pooja R. Thakar Prashant	Hospital management system
10	Patil Shivanii Shinde Rupali	Online charity system
11	Solanki Sanjay Yadav Pooja	Advanced Mobile Store
12	Zirange Swati Sate Raju	Library management system

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A
PROJECT REPORT
ON

"GAME FINDER"
FOR
PERSONAL AND PUBLIC USE
SUBMITTED TO

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal's
SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON

BY
Mr. Sathe Raju Ramdas

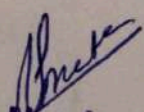
UNDER THE GUIDENCE OF
Prof. Miss. Mohite S. M. (MSc. Comp. Sci)

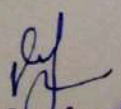

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Year 2017-2018

Head
Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CERTIFICATE

This is to certify that, Mr. Sathe Raju Ramdas have completed their project work on "Game Finder" for Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth-Vadgaon. In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Computer Science (B.Sc-III)" during the year 2017-2018 affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

The work has been carried out under my guidance. To best of knowledge and brief, the matter present in this project has not been submitted earlier and it has original work. This project works shows their hard work and sincere effort.

Project Name: "GAME FINDER"

Front End: "PHP"

Back End: "MySql"

Date: 21 Feb 2018

Place: Peth Vadgaon

[Signature]
11/2/18

Project Guide

[Signature]
28/02/18

Examiner

[Signature]
21/2/18

Head

Department of Computer Science,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Head of Department

INDEX

Sl. No.	Table	Page No.
1.	Introduction to Game Finder	1-2
2.	Introduction to system <ul style="list-style-type: none"> • Module Specification • Scope Of System • Objective 	3-7
3.	Modeling Diagram <ul style="list-style-type: none"> • Data Flow Diagram • ERD Diagram 	8-11
4.	About Languages <ul style="list-style-type: none"> • About Frontend • About Backend 	12-15
5.	Data Dictionary <ul style="list-style-type: none"> • Database Structure 	16-21
6.	User Manual	22-23
7.	Hardware And Software Requirements	24-25
8.	Input Output Screens	26-39
9.	Conclusion	40-41
10.	Future Enhancement	42-43
11.	Biblllography	44-45

बी.ए. भाग - ३

मराठी

अर्थसत्र २०१८-२०१९

गट प्रकल्प

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	छंद आणि वृत्त	<u>Chavhan</u>	५०१
२	चव्हाण शुभम राजाराम			५०२
३	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
४	जामदार शिवराज सुनिल		<u>Shiv</u>	५०४
५	जासुद शितल राजेंद्र		<u>R. Jasud</u>	५०५

६	खोत शिवानी भगवान		~~SBKhat~~	५०६
७	कोळी अमित संभाजी		~~अमित संभाजी~~	५०७
८	मिरजे अकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
९	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
१०	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
११	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय	Roll No.	रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	शब्दांच्या जाती		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		~~A.A. Jadhav~~	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		~~Shiv~~	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		~~R.Jasud~~	५०५
५	खोत शिवानी भगवान		~~SBKhat~~	५०६
६	कोळी अमित संभाजी		~~अमित संभाजी~~	५०७
७	मिरजे अकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	शाहिरी वाङ्मय सवेचा परिचय		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		~~A.A. Jadhav~~	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		~~Shiv~~	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		~~R.Jasud~~	५०५
५	खोत शिवानी भगवान		~~SBKhat~~	५०६
६	कोळी अमित संभाजी		~~अमित संभाजी~~	५०७
७	मिरजे अकिता कलगोंडा		~~Akmita~~	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		~~P.P. Patil~~	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		~~V.Y. Patil~~	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		~~Pooja P.M.~~	५११

Barde
Dheval R.V

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय	सही	रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	कथा आणि कविता लेखन		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		Shiv	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		R. Jasud	५०५
५	खोत शिवानी भगवान			५०६
६	कोळी अमित संभाजी		अमित संभाजी	५०७
७	मिरजे अंकिता कलगोंडा		A.K. Mirje	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		P.P. Patil	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		V.Y. Patil	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		Pooovar PM	५११

अ. क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विषय		रोल नंबर
१	चव्हाण भाग्यश्री उत्तम	छलित साहित्य स्वरूप		५०१
२	जाधव आकांक्षा अश्विनकुमार		A.A. Jadhav	५०३
३	जामदार शिवराज सुनिल		Shiv	५०४
४	जासुद शितल राजेंद्र		R. Jasud	५०५
५	खोत शिवानी भगवान			५०६
६	कोळी अमित संभाजी		अमित संभाजी	५०७
७	मिरजे अंकिता कलगोंडा		A.K. Mirje	५०८
८	पाटील प्राजक्ता प्रमोद		P.P. Patil	५०९
९	पाटील वैष्णवी यशवंत		V.Y. Patil	५१०
१०	पोवार प्रियांका माणिक		Pooovar PM	५११

Davale
Dhavale R.V

Principal
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री विजयसिंह यादव कॉलेज पेंठ
वडगाव

मराठी विभाग

सन - २०१८ - २०१९

शिवाजी विद्यापीठ प्रकल्प

द्वितीय सत्र

पेपर १६

पेपरचे नावः वाङ्मय प्रवाहाने अध्ययन

शिर्षकः- दलित साहित्य

पिढ्यचे नावः- अमित संभाजी कोळी

रोल नं - ५०७

मार्गदर्शकः- मा. रामचंद्र टवळे

Dhavarle

Dhavarle R. V

Principal -

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

दमित साहित्य व्याख्या, प्रेरणा, स्वरूप स्पष्ट करा

1960 नंतर मात्र मराठी वाङ्मय प्रांतात जवळच्या विचारधारा येऊ लागल्या त्यातून नवी तरुण पिढी मेखन करू लागली. समाज प्रयोगाचे पहिले पर्व संपून दुसरे पर्व सुरू झाले. फुले, मोकलितवादी यांचे समाजहोनाचे कार्य संपुष्टात येऊन लिंक, छापी, आवडकर युग सुरू झाले. पुढे देश स्वतंत्र्य झाला, पण मराठी वाङ्मय मात्र एका विशिष्ट चौकटात बांधित होते.

1960 नंतर मात्र मराठी साहित्य प्रवाहात, अस्मिता साहित्य, दमित साहित्य, आदिवासी साहित्य, स्मो-वादी साहित्य असे विविध प्रवाह नावारूपास येत गेले. पण 20-्या अर्धाने आगळ्या मराठी साहित्यातील 'दमित साहित्य' हा प्रवाह नावारूपास आला आणि त्याने स्वतंत्रपणे आपली नवी ओळख साहित्य प्रांतात करून दिली साहित्याने प्रचलित मराठी वाङ्मयात मोलाची भर घातली; तसेच इतर साहित्यप्रवाहांच्या मागाने आपले वेगळेपणाची सिद्ध केले.

मराठी साहित्याने दुर्मलित ठेवलेल्या समाजमनाचे, अपेक्षित जीवनाचे चित्रण दमित साहित्य प्रवाहाने सामाजिक जाणिवेतून केले. यातूनच दमित साहित्य प्रवाहाचा अर्थ झाला.

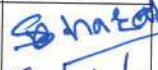
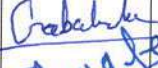

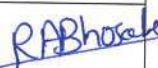

* विषयविवेचन

दमितांच्या जीवनाचे अखोल चित्रण अनुभवा-च्या आधारे करून अपेक्षितांना समाजाच्या स्मोर आणून ही समाजव्यवस्था बदलविण्याची ताकद ज्या साहित्यात असेल त्याला दमित साहित्य मानावे. दमित साहित्य हे सामाजिक जबाबदारी देऊन जन्माला आलेले आहे. के-वढा साहित्यनिर्मिती हा इच्छा व्यक्ती या साहित्याचा नाही सामाजिक परिवर्तनाची मोठी जबाबदारी या साहि-

हिंदी विभाग

प्रोजेक्ट- २०१८-१९

रोल नं	छात्र का नाम	विषय	हस्ताक्षर
५१४	१.भारती सीमा सुरेश	१. दोहरा अभिशाप नारी जीवन की समस्या	
५१७	२.दबडे अनिल बाळू	२. डायरी स्वरूप, तत्व और प्रकार	
५१६	३.चौगुले प्रियांका	३. मातीराम, बिहारी, केशवदास एक अध्ययन	
५२०	प्रकाश	४. अनुवाद के प्रकार और गुण	
५२१	४.नलावडे सोनुली मारुती	५. भाषा विज्ञान की परिभाषा और महत्व	
	५.निकम विनय भीमराव		
५१५	१.भोसले रेशमा	१. आना इस देश के उपन्यास की कथावस्तू	
५१८	अशोक	२. आलोचना के प्रकार और आलोचक के गुण	
५१९	२.मुल्लांनी	३. प्रयोगवाद और साठोत्तरी कविता	
५२२	सदामहुसेन हानिफ	४. इंटरनेट, फेसबुक, , ईमेल एक अध्ययन	
५२३	३.नदाफ सोहेल हिम्मत	५. भाषा विज्ञान के प्रधान अंग	
	४.पाटील तृप्ती चंद्रकांत		
	५.सासणे राहुल मोहन		

Head
 Department of Hindi
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारण सेवा मंडळ, पेठ वडगांव

श्री. विजयसिंह यादव कला व विज्ञान महाविद्यालय,
पेठ वडगांव.

हिंदी विभाग

09/10

प्रोजेक्ट का नाम – डायरी के स्वरूप तत्त्व और प्रकार

– अभ्यासक –

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नांव	रोल नं	सही
01	भारती सीमा सुरेश	514	Bharati
02	नलवडे सोनुली मारुती	520	Nalvade
03	दबडे अनिल बाळू	517	Dabade
04	चौगुले प्रियांका प्रकाश	516	Chougule
05	निकम विनय भिमराव	521	Nikam

मार्गदर्शक – डॉ. एन. आय. शेख.

डॉ. वर्षारानी सहदेव.

Head
Department of Hindi
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन – 2018 – 2019

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur,

डायरी के तत्त्व

डायरीशैली आत्मकथा परक, भावप्रबल, गहन विधा है। डायरी का शाब्दिक अर्थ प्रतिदिन की घटनाओं का प्रभावी ढंग से लेखन है। डायरी या दैनिक लेखन में उस प्रकार की प्रवृत्ति वाले लेखक अपने दैनिक अनुभवों का, भेटवार्ताओं का स्थानिक निरक्षणों का विवरण देते हैं। डायरी के तत्त्व निम्न प्रकार हैं। -

① वर्ण विषय :-

किसी डायरी की विषय वस्तु घटना, व्यक्ति, वातावरण, दृश्य, भाव, विचार समस्या आदि पर आधारित होती है। घटनाएँ डायरी का आधार होती हैं। घटनाएँ आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वैयक्तिक समस्या मूलक आदि अनेक प्रकार की होती हैं, जिनका संबंध डायरी लेखक से होता है।

डायरी लेखक लिखते समय जिन प्रसंगों का चुनाव करता है, उससे ही उसकी रोचकता सिद्ध हो जाती है। विषय का यह चुनाव कृत्रिम पद्धति से अथवा जानबुझकर न हो, वह उपन्यास हो। इस विषय वर्णन की अपनी कुछ शर्तें हैं।

② वर्णन में रोचकता :-

पाठक का मन उसकी ओर आकृष्ट हो इसलिए उसमें रोचकता होनी चाहिए। यह रोचकता दो कारणों से आ सकती है - कौतुहल और नवीनता। अर्थात् घटनाओं के वर्णन में संक्षिप्तता का होना भी जरूरी है।

③ घटनाओं में क्रमबद्धता :-

डायरी लेखन में सुसंगठितता और तर्कशुद्धता होनी चाहिए।

Seminar presentation - Literary Criticism and Appreciation

Semester V paper No. VII (2018-2019)

[illegible]

26.

CD, S. P. Pacific

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Dr. parvaz A.L

Scrymgeour

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

STUDENT SEMINAR 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Lyrical Types
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	Sonnet as a form of Lyric
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Critical Appreciation of 'The Flea'
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Andrew Marvell's 'To His Coy Mistress'
05	531	Mr. More RohitPandurang	The Elegy
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	To Mrs M.B. On Her Birthday
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	The Metaphysical Poetry
08	534	Ms.PowarNehaGovind	Description of Beauty in 'Song To A Fair'
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	'Come With Me' As A Pastoral Poem
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Shall I Compare Thee To A Summer's Day

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kr

Dr. S.P. Patil
Head of Department
English Department
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kr

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

STUDENT SEMINAR 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Use of Magic in the "The Tempest"
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	Shakespearean Drama
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Character sketch of Caliban
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Character sketch of Prospero
05	531	Mr. More RohitPandurang	The Tempest as a Romance
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	Elements of Drama
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	Use of Magic in The Tempest
08	534	Ms.PowarNehaGovind	Character sketch of Miranda
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	Prospero and Miranda
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Ferdinand and Miranda

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

बॉक
नॉनर्स १०, १००, २०००
२०००, १००, १००, १००
१००, १००, १००, १००

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON
INTERNAL EVALUATION CHART 2018 -2019

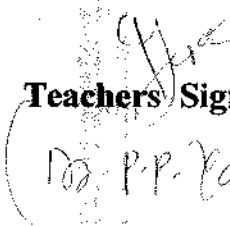
CLASS- B. A. III

SUBJECT: English
Seminar

PAPER: Understanding Novel

NAME OF TEACHER: Dr. Yadav P. P.

Sr. No.	Name of the Student	Project Title
525	Miss. Koli Priyanka Manoj	Critical Analysis of Matteo
527	Miss. Kumbhar Nikita Krishnath	Character Sketch of Matteo
528	Miss. Landage Asmita Annasaheb	Critical Analysis of Laila
530	Miss. Mhettar Shruti Sanjay	Realistic Novel
531	Mr. More Rohit Pandurang	Minor Characters in the novel Journey to Ithaca
532	Miss. Patil Pooja Kiran	Science Fiction
533	Mr. Pawar Sharad Balaso	Transfiction
534	Miss. Powar Neha govind	Character Sketch of Laila
535	Miss. Shaikh Saniya Balekhan	Character Sketch of Sophie
536	Mr. Vaychal Vipul Vijay	Campus Novel

Teachers' Signature

(Dr. P.P. Yadav)

(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Seminar presentation (Structure and function of English Language)

Semester V paper No. XI (2018-2019)[illegible]

EE
(D.D.S.P. Padali)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

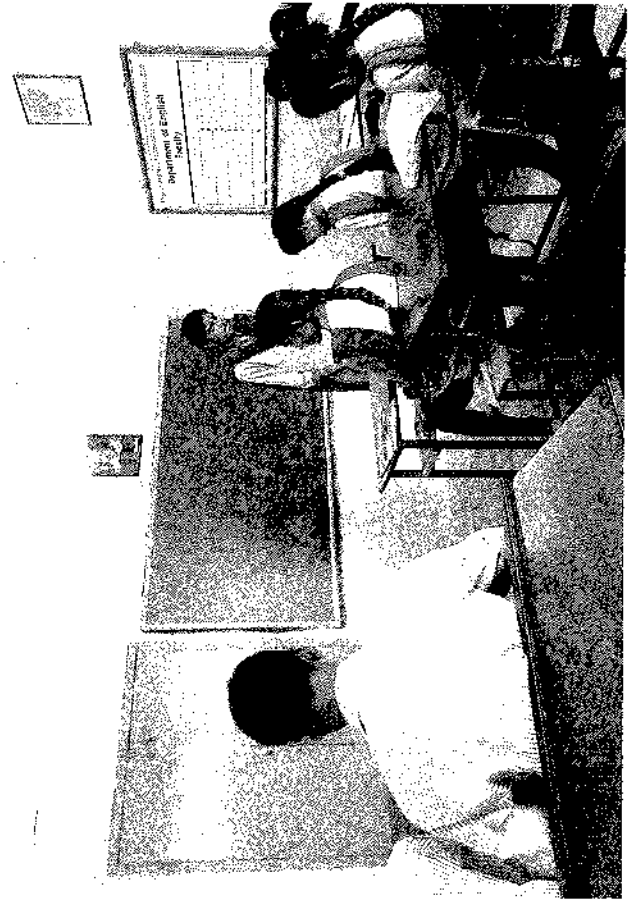
100. power A.L.

Storvick

Shri. Vijaysinha Yadav College,
Peth Vadgaon

Department of English

"Seminar Paper Presentation"

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Shahu Shikshan
Prasarak Seva Mandal's
Shri Vijaysinha Yadav
Arts & Science College

Year - 2018 - 2019 .

Teacher Name - Mr. S.P. Patil

Name - patil pooja kiran

Class - B.A III

Subject - Poetry

Roll NO - 532

Paper NO -

Topic Name - To the M. B. & M. B.

Birthday

Seen & Verified

(Dr. S.P. Patil)
Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Introduction

Alexander Pope was born in London on 21st May 1688. His parents were Catholics. As a result, he did not get admission to any public school. Little Alexander learned to read and write by himself. A priest, however, gave him lessons in Greek and Latin. He was a voracious reader and liked to read anything, especially poetry. His love of reading was also due to his physical deformity. Though a boy with a handsome face, he was a dwarf by stature and a little deformed. This physical stature was a result of a severe illness in his boyhood. Pope never enjoyed good health. His life was one long disease. Constant care and nursing was the need of his life. Headache was his lifelong headache.

This resulted in his being irritable and impatient. He could not tolerate being spoken to and shunned company. This may probably explain why he had few friends and many enemies. He was a generous and sincere person to his few friends but very severe with his enemies. His literary career is a career of quarrels and literary disputes with those with whom he disagreed or those whom he disapproved. That is why in his days he was famous for his quarrels with a number of persons that included people like Wycherley, Henry Cromwell and Addison. Pope died on 30th May 1744.

Pope's age is called the Augustan Age. The writers of this period were inspired by the classical poets of the period, when King Augustus ruled the Roman Empire. Horace, Ovid and other classical writers were their models. However, Pope dominated the literature of his day so much that the period got

the name the Age of Pope.

The literary career of Pope begins in the real sense with the "Essay on Criticism", which made him famous. In this and in later poems he virtually followed the advice of Walsh, who advised him to seek correctness in versification, language and everything he did in the field of literature. The poetic career of Pope can be analyzed divided in (A) Pastoral Poems

(B) Didactic Poems (C) Satiric Poems and (D) Other Poems.

The poem we are supposed to study belongs to the last group. Mrs. M. B. in the title has been identified as Mrs. Martha Blount, a close friend of not only Alexander Pope but of the Pope family. On our friend's birthday we send him a wish today on face-book, what's app or mobile phone. We say "Happy Birthday Dear --" or "many, many happy returns of the day Dear --". Here Pope does the same. But that is not just a wish or a blessing. There is much more hidden under it. We will discover it and look at it in details as we go through the poem.

To Mrs. M.B. On Her Birthday

—by Alexander Pope

Oh be thou blest with all that Heav'n can send,
Long Health, long Youth, long pleasure, and a Friend:
Not with those Toys the female world admire,
Riches that vex, and Vanities that tire.
With added years if Life bring nothing new,
But, like a sieve, let ev'ry blessing thro'.
Some joy still lost, as each vain year runs o'er,
And all we gain, some sad Reflection more;
Is that a Birth-day? 'tis alas! too clear,
'Tis but the funeral of the former year.
Let joy or Ease, let Affluence or content,
And the gay Conscience of a life well spent,
Calm ev'ry thought, inspire ev'ry grace.
Glow in thy heart, and smile upon thy face.
Let day improve on day, and year on year,
Without a pain, a Trouble, or a Fear:
Till Death unfelt that tender frame destroy,
In some soft Dream, or Extasy of joy,
Peaceful sleep out the sabbath of the Tomb,
And wake to Raptures in a Life to come.

Summary

Happy birthday, Dear Mrs. M. B. May god bless you with all the gifts. He can bestow on you, such as long health, long youth, long pleasure and a real friend. But let you be spared from the things that ladies normally love, such as riches, vanities.

If life brings nothing new to you with the added years and lets every blessing go away out of you as through a sieve such as joys and useless years run over, how can it be called a Birth-Day? On the contrary, it is the funeral of the former year.

So let joy, ease, riches, satisfaction and conscience of life be used properly and let calmness encourage every grace in you. Let there be glow in your heart and smile on your face. Let every day and every year prove better to the previous one. Let there be no pain, trouble or fear in your life till you breathe your last, and let death destroy bring your end without giving you any trouble. It should be like a soft, joyful dream and a peaceful sleep that god enjoyed on the sabbath day and in your next life you should enjoy all ecstasies.

Group Project - Literary Criticism and Appreciation

Semester VI paper No. XII (2018-2019)

Sr. No.	Name of student	Roll No.	Title of Group Project	Marks
1	Landage Asmita Annasaheb	528	Critical Appreciation of Poem	09
	Mhetar Shruti Sanjay	530		09
	Patil Pooja Kiran	532		09
	Pawar Neha Govind	534		09
2	Shaikh Saniya Balekhan	535	Romantic Criticism, fancy & imagination	09
	Koli Priyanka Manoj	525		09
	Pawar Shrad Balaso	533		09
	More Rohit Pandurang	531		09
	Vaychal Vipul Vijay	536		09

(Dr. Pooja A. L.)

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yedav
Peth Vadgaon, Dist. Solapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING POETRY

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	Amrita Pritam: Modern Indian Women Poet
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	-----
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	World Famous Churches
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	World Famous Churches
05	531	Mr. More RohitPandurang	NandiniSahu : Modern Indian Women Poet
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	World Famous Churches
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	GauriDeshpande: Modern Indian Women Poet
08	534	Ms.PowarNehaGovind	World Famous Churches
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	Kamala Das
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	Sarojini Naidu

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE,

PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ENGLISH

GROUP PROJECT 2018-19

PAPER: UNDERSTANDING DRAMA

CLASS: B.A. III

TEACHER: Dr. S.P.PATIL

01	525	Ms.KoliPriyanka Manoj	National School of Drama
02	527	Ms.Kumbhar Nikita Krishnat	-----
03	528	Ms.LandageAsmitaAnnasaheb	Elizabethan Theatres
04	530	Ms.MhettarShruti Sanjay	Victorian Theatres
05	531	Mr. More RohitPandurang	National School of Drama
06	532	Ms.PatilPoojaKiran	Theatres of Ancient Rome
07	533	Mr.PawarSharadBalaso	Whistling Woods International
08	534	Ms.PowarNehaGovind	World Famous Elizabethan Theatres
09	535	Ms.ShaikhSaniyaBalekhan	SangeetNatakAkademi
10	536	Mr.VaychalVipul Vijay	National Centre for Performing Arts

HEAD

DEPARTMENT OF ENGLISH

[Dr. S.P.PATIL]

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

10/11/19
Dr. S.P. Patil
Head of Department
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

INTERNAL EVALUATION CHART 2018 -2019

CLASS- B. A. III

SUBJECT: English

PAPER: Understanding Novel

NAME OF TEACHER: Dr. Yadav P. P.

Group Project List

Sr. No.	Name of the Student	Seminar Title
525	Miss. Koli Priyanka Manoj	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
527	Miss. Kumbhar Nikita Krishanath	-
528	Miss. Landage Asmita Annasaheb	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
530	Miss. Mhettar Shruti Sanjay	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
531	Mr. More Rohit Pandurang	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
532	Miss. Patil Pooja Kiran	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
533	Mr. Pawar Sharad Balaso	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
534	Miss. Powar Neha Govind	Major and Minor Characters in the Novel Disgrace
535	Miss. Shaikh Saniya Balekhan	Major and Minor Characters in the Novel Baromas
536	Mr. Vaychal Vipul Vijay	Major and Minor Characters in the Novel Baromas

C.D.S.P. Patil

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yada-
Peth Vadgaon

Teachers Signature

(Dr. P.P. Yadav)

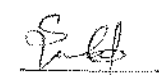

Group Project (Structure and function of English Language)

Semester VI paper No. XVI (2018-2019)

Sr. No.	Name of student	Roll No.	Title of Group Project	Marks
1	Landage Asmita Annasaheb	528	Finite and Non Finite Cluses	09
	Mhetar Shruti Sanjay	530		09
	Patil Pooja Kiran	532		09
	Pawar Neha Govind	534		09
2	Shaikh Saniya Balekhan	535	Cohesive Devices and Discourse Analysis	09
	Koli Priyanka Manoj	525		09
	Pawar Shrad Balaso	533		09
	More Rohit Pandurang	531		09
	Vaychal Vipul Vijay	536		09

 (Dr. pooja A. L.)

 (Dr. S. P. Patil)
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Activity No: 01

Name of Activity: **Inaugural Function of COC in Spoken English and Vijaywant Film Society**

Date and Time: **16-08-2018 (10.00 am to 12.00 pm.)**

Target Group: **Arts and Science faculty students**

Venue : **Seminar Hall, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College.**

Name of Organizer: **Department of English**

Name of Resource Person: **Chief Guest: Dr. A. M. Sarwade**

Head, Department of English, SUK

Guest of Honour: Dr. Y.B.Gonde

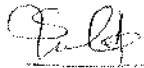
Principal, Shankarrao Jagtap Arts& Commerce College, Wagholi

Details of the Event:

Department of English successfully runs a COC in Spoken English since 2016 sponsored by UGC, New Delhi. For the academic year 2018-19, the inauguration of the course was performed by the auspicious hands of Dr. A. M. Sarawade and in presence of Dr. Y. B. Gonde.

The department has initiated an innovative activity of screening classical movies for the students under the “Vijaywant Film Society” in association with Federation of Film Societies of Western Region, Mumbai.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Activity No: 2

Name of Activity:	MoU with Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur
Date and Time:	21-08-2018
Target Group:	Arts Faculty students
Venue :	Hon. Principal Cabin
Name of Organizer:	Dr. S. P. Patil, Head, Department of English, Shri. Vijaysinha Yadav Arts and Science College and Dr. C. R. Chougule, Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur

Details of the Event:

An MoU was signed between the two colleges for exchange and collaboration for Research, Student and Faculty Exchange, Joint organization of Seminars, Conferences and Workshops. This initiative was targeted for the benefit and development of students and faculty members.

Objectives of the MoU:

1. To promote and enhance academic interest.
2. To provide advice for implementation of quality education.
3. To encourage bright student of both colleges for graduate and post graduate education.
4. To conduct joint supervision of research projects.
5. To imbibe literary and aesthetic approach among the students.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 3

Title: Guest Lecture on regarding "How to Face an Interview" and "William Blake's poem The Sick Rose".

Your lecture has been scheduled for B. A. III (Compulsory English) on Monday, 29th October, 2018. Please convey your acceptance. Waiting for your positive reply.

Level: College Level

Platform: Offline

Stakeholders: 84

Date: 29th October, 2018

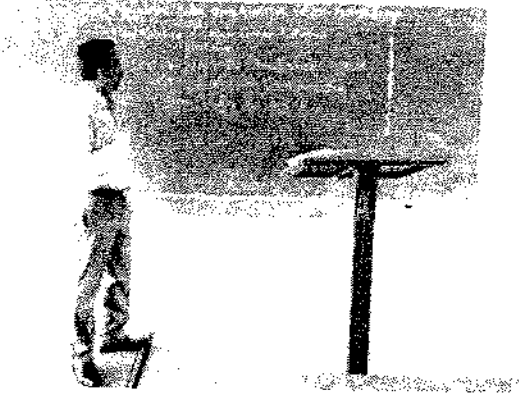
Time: 11.00 a.m.

Resource Person: Dr. Chandrakant Chougale,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur

Details:

The lecture was scheduled for B. A. III (Compulsory English) regarding "How to Face an Interview" and "William Blake's poem The Sick Rose".

Dr. Chandrakant Chougule,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur

Place: Peth Vadgaon

Date: 03/09/2020

Dr. Suresh P. Patil

Head

Department of English
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 4

Title: Students Exchange Programme Under MoU

College Name: Gopal Krishna College, Kolhapur

Level: College Level

Platform: Offline

Stakeholders: 16

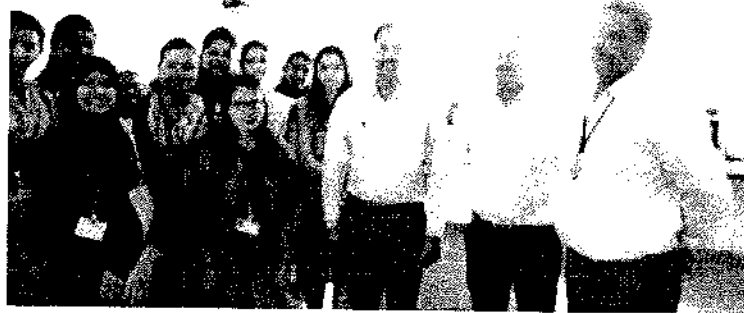
Date: 12th December, 2018

Time: 11.00 am to 02.00 pm

Participants Person: Dr. Chandrakant Chougule,
Head, Department of English,
Gopal Krishna Gokhale College,
Kolhapur
And Students of English Department

Details.

The students of Shri. Gopal Krishna College, Kolhapur visited our college to see the language lab facility, library facility and teaching-learning processed conducted in the college.

[Signature]
(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Place: Peth Vadgaon

Date: 03-09-2020

Dr. Suresh P. Patil

Head

Head

Department of English

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of English

Report of Webinar

Activity 5

Title: Guest Lecture on "English for Communication: A Prose" under MoU between the two colleges

Level: Under MOU

Place: Gopal Krishna Gokhale College, Kolhapur

Platform: Offline

Stakeholders: 70

Date: 12/02/2019

Time: 11.00.a.m.

Resource Person: Dr. Suresh P. Patil

Head, Department of English,

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Details:

The lecture was conducted for B. A. III (Compulsory English) regarding "English for Communication: A Prose" under MoU between the two colleges.

Dr. Suresh P. Patil

Head, Department of English,

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Place: Peth Vadgaon

Date: 03/09/2020

Dr. Suresh P. Patil

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur

Department of English

Report of Study Tours [~~2016 to 2021~~] 2018-19

Department of English conducted various student centric activities to enhance student performance in academic development. The Study Tours is one of those activities that promoted overall development of students of second and third year. The importance of educational excursions includes giving students the chance to build closer bonds with their classmates, experience new environments and enjoy a day away from the classroom. There are many benefits of study tours such as:

1. Talking with Locals
2. Cultural Observation
3. Connecting Different Issues
4. Instilling A Passion for Travel
5. Real-World Experience

The details of the activity are as following:

S.N.	Date	Place	Name of Faculty	Class	No. of Students
1	27/02/2019	Kaneheri Math, Kagal, Kolhapur	Dr.A.L. Powar	B.A. II	07

Following are the outcomes of this study tour:

1. Awareness of Indian Culture
2. Increased interest in Indian Historical Places.
3. Fostering cooperative environment.
4. Improved enthusiasm in nature.
5. Growth in aesthetic appreciation and research approach.

(Dr. S. P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Date: 20/02/2019.

Notice

All students of B.A.-II - (English) are hereby informed that, we have organized one-day trip of Kanyeshi - Pathi on 27/02/2019 Wednesday at exactly 9:00 am in the morning. Those who are interested they should give their names to Dr. Power A-L.

Dr. S.P. Patil (Sr)

Patil

Head of the Department

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Power A-L
Dr. Power A-L

- 1) Souzabh Shiraji Patil
- 2) Rohita Raghunatha Bamane
- 3) Kamal Bapusaheb Honmore.
- 4) Jyoti Suresh Patel
- 5) Geeta Sanjay Ganbavale
- 6) Sabina Surtaj Mamin
- 7) Pradnya Gao Power
- 8) Aniket Dilip Nandarkar

Patil

Honmore

Patel

Ganbavale

Mamin

Patil
(Dr. S.P. Patil)

Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri /Smt. /Dr. Pawar Anil L.
Department: English
Shri V. Y. Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur
Date 26/04/2019

To,

The Principal

Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College,
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Subject: Seeking Permission for Study Tour

Dear Madam,

With respect to above mentioned subject, study tour of class BA II
Subject English is arranged on the date and place mentioned below. This study
tour of concerned class and subject is according to the syllabus of Shivaji University,
Kolhapur.

Kindly grant us the permission to organize the study tour.

Place: Karebi Matt, Kolhapur.

Duration: 27 Feb. 2019 - morning 9:00 am

P. B.

Head

Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Yours Faithfully

Shri V. Y. Arts & Science College

Note: The list of participating students, faculty and Nonteaching staff is attached.

S. S. K.
26/2/19

8/
26/2/19
permission
granted

अ.न.

प्राध्यापकांचे नांव

विभाग

सही

1. डॉ. पोवर अगर ल्हू इंग्रजी

2. _____

3. _____

4. _____

अ.न.

कर्मचा-यांचे नांव

विभाग

सही

1. _____

2. _____

अ.न.

विद्यार्थ्यांचे नांव

रोल नं. जन्मतारीख

सही

1. पटेल ज्योती सुरेश

336

10/7/1998

2. कोमल बापूसहिब हिंगमोर

405

01/02/1999

3. प्रज्ञा गौतम पोवार

343

14/7/1999

4. गीता संजय बाणबावले

404

6/8/1993

5. रोहिता रघुनाथ वामन

332

18/8/1991

6. आर्यश्री उदय कावळे

402

14/10/1992

7. अमिकेत दिलीप नाईकर

409

19/3/1999

8. कुनाल सनकर

410

/ /19

9. सौरभ पाटील

418

/ /19

10. प्राजक्ता धनाजी मीन

316

/ /19

11. _____

/ /19

12. _____

/ /19

13. _____

/ /19

14. _____

Head

Department of English
Dr. Vijaysinha Yadav College
Veth Vadgaon, Dist. Kolhapur

— विद्यार्थ्यांचे हमीपत्र —

मी श्री / श्रीमती गिता संजय गाणबावले
वर्ग B.A. II असे लिहून देतो की, English (op)
विभागाच्या दि. 14/2/2019 ते 24/2/2019 रोजी आयोजित केलेल्या
शैक्षणिक सहलीमध्ये मी स्वतः सहभागी होवू इच्छितो/इच्छिते. सदर सहलीमध्ये मी
माझे स्वतःचे जबाबदारीवर येत आहे. या सहलीमध्ये मी कोणत्याही प्रकारचे
गैरवर्तन करणार नाही, व कॉलेजच्या अथवा संस्थेच्या वदनामीस कारणीभूत होईल
असे वर्तन करणार नाही. अशी हमी देतो. माझ्या शिक्षकांनी सांगितलेल्या सुचनांचे
पूर्ण पालन करेन. तरी मला सहलीमध्ये सहभागी होण्याची परवानगी मिळावी. ही
दिनंती.

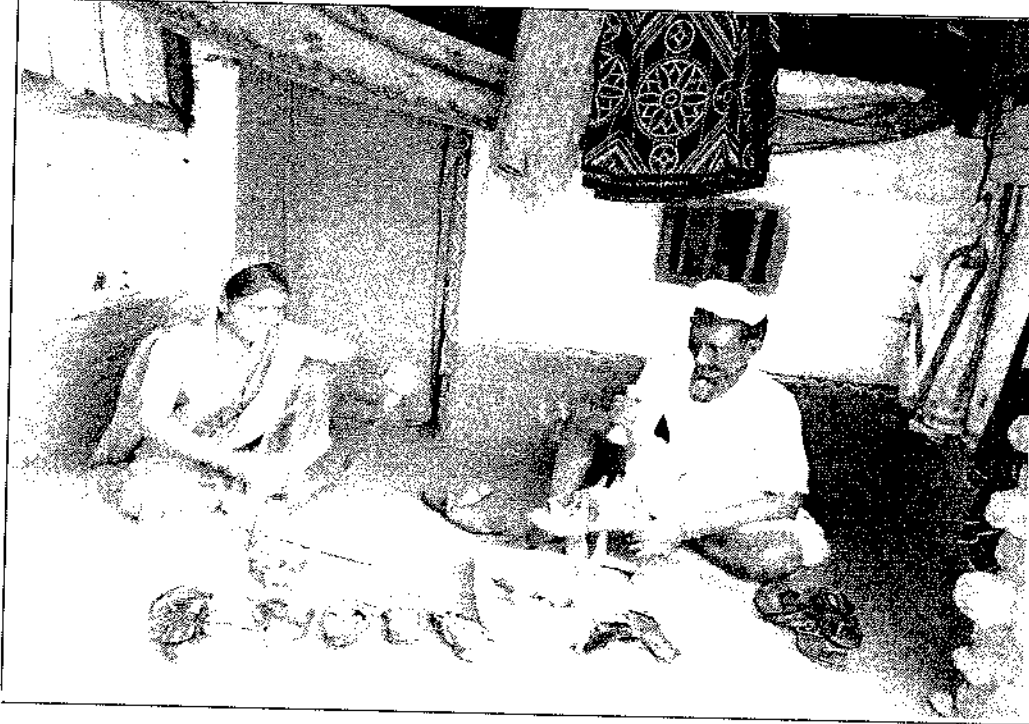
विद्यार्थ्यांचे नाव :- गिता संजय गाणबावले
रोल नंबर :- 404 सही Jyambavale.

— पालकांचे हमीपत्र :—

मी संजय बाबुराव गाणबावले
रा. पेठ वडगाव ता. हातकणगाव जि. कोल्हापूर
गावचा रहिवाशी असून माझा मुलगा / मुलगी —
आपल्या कॉलेजमध्ये B.A. II वर्गात शिकतो / शिकते वी / ती
English (op) विषयाच्या शैक्षणिक सहलीमध्ये स्वतःच्या जबाबदारीवर
सहभागी होत आहे. वी / ती सदर सहलीमध्ये गैरवर्तन करणार नाही. तरी त्यास
सदर सहलीमध्ये सहभागी करून द्यावे.

पालकांचे नांव :- संजय गाणबावले
पत्ता :- पेठ वडगाव
सही :- [Signature]

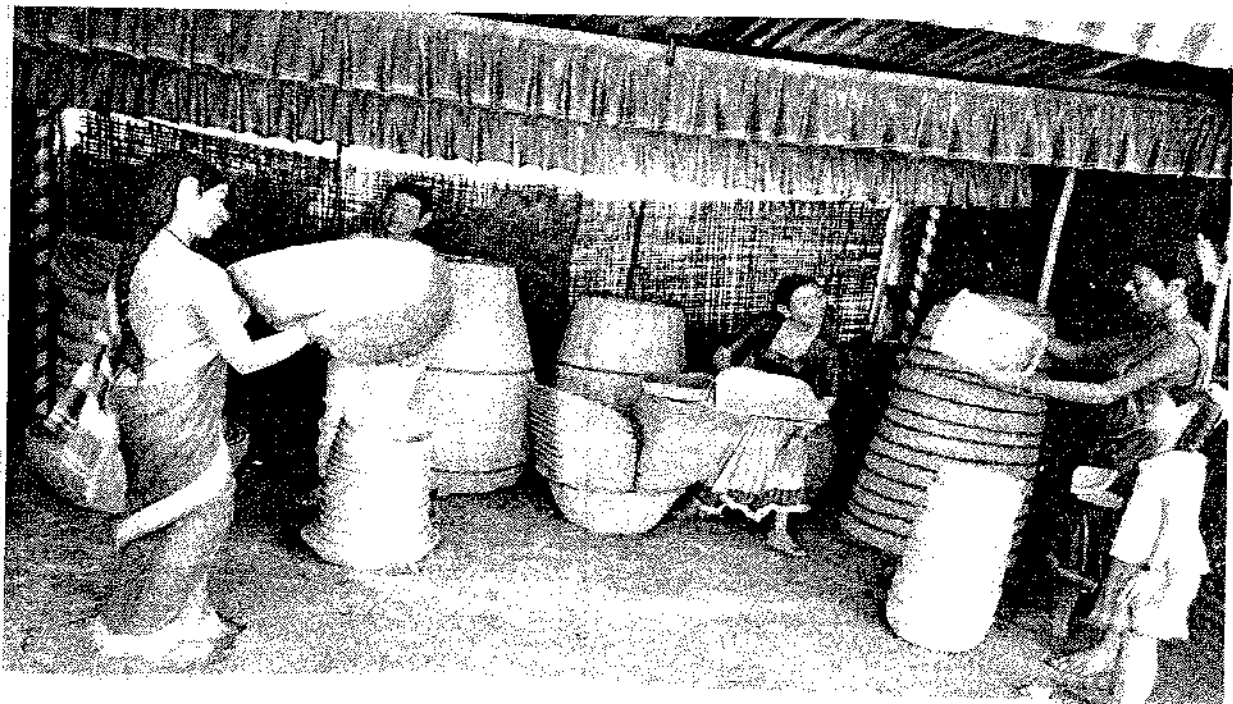
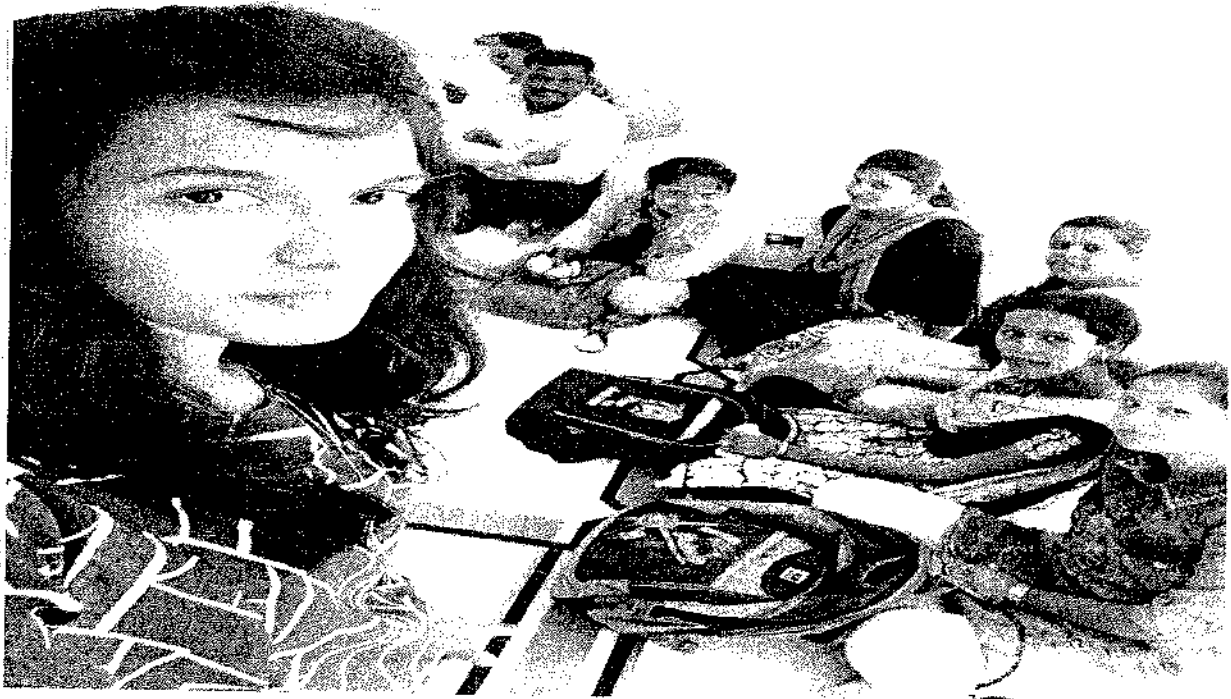
Department trip at Kaneri Math,
Kolhapur -Academic year 2018-2019

Dr. A.L. Pawar
Dr. A.L. Pawar

Dr. S.P. Patil
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Kusum
(Dr. A. L. Pawar)

S. P. Patil
(Dr. S. P. Patil)
Head
Department of English
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri. A. L. Poojary
 Mr. A. L. Poojary

Dr. S. P. Patil
 Dr. S. P. Patil
 Head
 Department of English
 Shri. Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

प०।स०।

2018-19

Roll No.	Name of Student	Title of Project
537	Bhopale Vkas Vilas	12- Bhartiya Strivadacha Abhyas 13- Bhartatil Budget Paddhaticha Abhyas 14. Indo Russia relation - a study 15- chinachya parrastra dhoranacha abhyas 16- Hegelchya Dwandwadi vicharacha Abhyas
538	Bhosale Sivprasad Dattatray	
539	Bodake Laxman Dagadu	
540	Hajare Mayur Madhukar	
541	Ingale Swapanali Manik	
542	Mane Vishal Dattatray	12- Bharatatil Bahusanskritivadacha Abhyas 13- max Weberchya Nokarshahi Siddhantacha chikisak Abyas 14- Indo Pak Relation 15- Lokpal sankalpanecha Abyas 16- Marxchya atirikt Mulyachya Siddhantacha abhyas
543	Panhalkar Sarika Prabhakar	
544	Panhalkar sujata Shivaji	
545	Patil Anuja Jaysing	
546	Patill Aslesha Arvind	
547	Patil Neha Sanjay	12- Bharatatil Strivadachya Itihasacha Abhyas 13- Renis Likertchya Vyavasthapan Tatvancha Abhyas 14- Shityuddhachya Itihasacha Abhyas 15- Chinachya Ek pakshachyachi aHukumshahi abhyas 16 Leninche Krantiche Tatvdyan
548	Patil Rohit Sambhaji	
549	Pendhari Amir Balam	
550	Pinjari Mohsin Rafik	
551	Shelake Yogesh Sambhaji	
552	Udale Akashay Prakash	

Head

Head,
Department of Political Science
V. Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय, पेठ वडगाव

राज्यशास्त्र विभाग

बी. ए. भाग - ३

२०१८-२०१९

सेमिस्टर : ६

प्रोजेक्ट

पेपर नं. १६ पेपरचे नाव :- प्राश्नांच्या राजकीय
विषय : ठेकीलते पितार विचार

अ.न.	रोल नं.	विद्यार्थ्याचे नाव	सही
१	६३७	Bhorele Vhasant	
२	६३८	Bhorele Sijendra	
३	६३९	Borele Laxman	
४	६४०	Majare Mayur	
५	६४१	Ingle Swarnima	
६			
७			

विषय शिक्षक

विभाग प्रमुख
Head
Department of Political Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peih Vadgaon, Dist. Kolhapur

★ नागरी समाजविषयक हेगेलचे विचार

हेगेलने आपल्या 'फिर्लोसोफी ऑफ राईट' या ग्रंथात न्याय व नीतिविषयक विचार मांडलेले आहेत त्याने सामाजिक संस्थांचा अभ्यास करताना कुटुंबसंस्था नागरी समाज व शासनसंस्था अशा चढत्या क्रमाने त्याचे महत्त्व व ज्येष्ठत्व सांगितलेले आहे. हेगेलने नैतिकतेचा विचार व्यक्तिगत नीती आणि सामाजिक नीती या दोन दृष्टिकोनातून केला आहे. त्याने व्यक्तिगत नीती आणि सामाजिक नीती या दोन दृष्टिकोनातून केला आहे. त्याने व्यक्तिगत नीतीचा विचार करताना व्यक्तीच्या हक्काबरोबरच कर्तव्यावर अधिक भर दिला आहे. व्यक्ती व्हा आणि इतरांना व्यक्ती म्हणून आदर दाखवा, हे कांढचे तत्व स्वीकारून हेगेलने सामाजिक हिताच्या वरीन कर्तव्या पार पाडावी लागतात. नी व्यक्ती इतरांच्या हिताचा कल्याणाचा विचार करून वर्तन करते तीच खरी नैतिकता होय. हेगेलने व्यक्तिनिष्ठ परिस्थिती, व्यक्तीला भिळवावयाचे उद्दिष्ट आणि सामाजिक हिताच्या यांचा विचार करून व्यक्तिगत नीती व सामाजिक नीती या दोहोंत समन्वय साधण्याचा प्रयत्न केलेला आहे स्वतःच्या हिताबरोबरच सर्वांचे हित सर्वांचे कल्याण हे सूत्र पकडून हेगेलने नैतिकतेचे विश्लेषण केलेले आहे.

हेगेलच्या मते, नीतिमतेचे आविष्करण कुटुंब नागरी समाज आणि शासनसंस्था याद्वारे होत असते. या तिन्ही घटकांत अत्यंत निकटचे संबंध असतात त्यांच्या परस्पर संबंधातून आणिकामातून व्यक्तिविकास आणि समाजविकास घडून येतो. व्यक्तीचे हित, विकास साधणारी प्राथमिक संस्था म्हणून कुटुंब हा घटक महत्वाचा आहे. हेगेलने विभक्त, एकेरी कुटुंबपद्धतीचा पुरस्कार पुरस्कार केलेला आहे. त्याच्या मते, पती आणि त्यांची

अपत्ये बाँचाच कुटुंबात समावेण केला जातो हे आप्पाजन प्रेमाच्या भावनेने एकत्रित बांधलेले असतात कुटुंबातील सर्व गोष्टी सागार्दिक असतात कुटुंबातील घटकात प्रेम, सहकार्य, परस्पर विश्वास, परस्परालागी त्याग, समंजस पुवृत्ती, अस्वशीलता इत्यादी गुण आढळतात विवाह, कुटुंबाचे दान आणि अपत्यांचे शिक्षण या अवस्थातून कुटुंबाचे संक्रमण चालू असते कुटुंबाचे विघटन होण्याची कीर्ती या अवस्थांमध्येच अंतर्भूत असतात बालके ही कुटुंबाचे केवळ घटक असतात ती स्वतःसाठी जगत असतात. कुटुंबात त्यांची वाढ विकास होत असतो. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची नडणखंडण झाली, ती जगण्यास पात्र झाली की ती बालके व्यक्ती म्हणून स्वतंत्र राहतात, वेगळे कुटुंब करतात अशा प्रकारे झळ कुटुंबाचे विघटन होऊन अनेक कुटुंबे निर्माण होतात. कुटुंबाच्या या लोपातूनच नागरी सभ्यताची नडणखंडण होत असते. सामाजिक नीतीच्या विकासाची ही एक संक्रमण अवस्थाच होय असे हेगेलचे मत आहे.

हेगेलने विवाहसंस्थेला नैतिक संस्था मानले आहे. विवाह करणे हे व्यक्तीचे नैतिक कर्तव्य आहे. परंतु विवाह केलाच पाहिजे अशी सक्ती कोणावर करता येणार नाही. विवाह बांधनाने एकत्र आलेल्या पती-पत्नीत भतेभेद, संवर्ष असतील तर चर्च, न्यायालय अशा दळ्याद्या वरिष्ठ नैतिक अधिकार संस्थेकडून त्यांच्या भतेभेदांची जाहनिशा करूनच त्यांना घट-स्फोटाची परवानगी देण्याची व्यवस्था असेल. हेगेल स्वतः सुधारणावादी प्रॉटेस्टंट पंथाचा होता. त्यामुळे घटस्फोटाविषयीचे त्याचे दोरण उदारमतवादी होते. विवाह हरविण्याचा अधिकार वडीलद्याच्या मंडळींकडे असावा असे त्याचे मत होते. तो काहीसा प्रेमविवाहाच्या विरोधी

होता. कुंडुबातील मालमतीचा वारसा पत्नी व मुलांना असावा असे त्याचे मत होते. तत्कालीन जर्मन सभानात मृत्युपत्ताद्वारे कुंडुबप्रमुखाला आपली मालमता मिहाला किंवा अन्य नातलगाला देण्याचा कायदेशीर हक्क होता. परंतु हेगेलला हा अधिकार अमान्य होता. अशा अधिकारत्या वापर झाला तर कुंडुबातील वारसदाराना अपत्यांना वरिष्ठ परिस्थितीत तोंड द्यावे लागते. तसेच संपत्तीचा वारसा मिळवा म्हणून आप्तजन नातलग लाचरीने लंपटपणाचे त्या कुंडुबाचे स्वरूप बिघडवून हाकतात तेव्हा संपत्तीचा वारसा पत्नी व मुले यांच्याकडेच येणे न्याय्य आहे. असे हेगेलचे मत होते.

हेगेलच्या मते कुंडुबाची एकात्मता अत्यंत महत्त्वाची होय. व्यक्तीला कुंडुबातील नात्यात आणि साफल्यात एकात्मता लाभते. कुंडुबाची एकात्मता ही आत्मतत्वाच्या एकतेची आणि व्यापकतेची निष्पत्ती असते. तेव्हा कुंडुबातील कार्य पुरुषांनी, वडीलदाया, भंडोळींनी कुंडुबातील घटकांत (पत्नी, मुले यांच्यात) शिस्त लावून एकता टिकविण्याची आणि सुसंवाद साधण्याची भूमिका पार पाडावी. कुंडुबातील व्यक्तीत परस्पर संबंध असतात. त्यांच्यात परस्पर सहकार्य असते. भावनांची देवाण-घेवाण असते. त्यांची एकात्मतेची भावना मानसिक व अर्थिक गुतांगुतीची असते. कुंडुबातील प्रत्येक घटकाने स्वतःच्या हिताबरोबर इतरांचे हितही जोपासावे. अशा प्रकारे कुंडुबाच्या एकात्मतेतून व्यक्तिगत हित आणि सामूहिक हित साधले जाते.

★ नागरी समाज (टांचा डोळ्यात)

हंगेलच्या भते, कुडुंबाच्या एकात्मतेकूनच मागरी समाजाचे आविष्करण होते. कुडुंबात मानवी नैतिकतेचे प्रकटीकरण भयंकित स्वरूपात लोप पावून तेथे अनेक कुडुंबे निर्माण होतात तेव्हा तेथे एका कुडुंबाची एकात्मता समूहवृत्ती आढळते. कुडुंबात व्यक्तीला स्वामित्व व धनसंचय प्रवृत्तीने पूर्ण समाधान लाभत नाही. पुत, नातेवाईक, सगेसोमरे यांच्या गोतावळ्यात राहून व्यक्तीला आपल्या नैतिकतेच्या गुणांची प्रतीता करता येत नाही. तेव्हा व्यक्तीच्या पुढे एकच मार्ग उरतो आणि तो म्हणजे तिने स्वतःला असे समजावे की मी कोणी अशुभ एक व्यक्ती (अहंभाव) म्हणून राहणार नाही. मी एक समूहाचा स्वतंत्र घटक म्हणून नांदणार आहे. कुडुंबिक जीवनाशी तेथील संचयशी किंवा स्वामित्वाशी भासा काहीही संबंध उरणार नाही. स्वतंत्र घटक म्हणून समूहवृत्तीने मी समाजात राहणार आहे. अशा प्रकारे कुडुंबिक एकात्मतेचा लोप होऊन समूहवृत्ती वाढत राहते आणि त्यातून नागरी समाज निर्माण होतो असे हंगेलचे मत आहे.

हंगेलच्या भते, नागरी समाज अनेक व्यक्तींचा मिळून बनलेला आहे. अशा समाजातील लोकांच्या गरजांची प्रतीता करण्यासाठी सर्व व्यक्तींची एक संघटित, योजनाबद्ध, आर्थिक स्वना निर्माण केली जाते. अशा आर्थिक संघटनांत विशेषीकरण, जमपिभागन आणि परस्पर सहकार्य यांच्या योग्य प्रकारे वापर केला जातो. नागरी समाजात आर्थिक श्रेय प्रस्थापित करण्यासाठी योग्य अशा कायद्यांची निर्मिती. त्यांची अभिव्यक्तावणी करावी लागते. तसेच न्यायदान व्यवस्था पोलीस कार्ये, महामंडळे यांची अककम व कार्यक्षम अशी यंत्रणा निर्माण करवी लागते.

हेगेलने नागरी समाजाचा विचार पुढील तीन विभागात केलेला आहे

अ) गरजांची व्यवस्था (System of Wants)

ब) न्यायदानाची प्रशासकीय व्यवस्था (Administration of Justice)

क) सार्वजनिक सुरक्षितता आणि महामंडळे (Police and Corporations)

हेगेलने मानवी गरजांची वाढ कशी होत गेली अर्थविभागाची तत्वे कसे व्यापक होत गेले आणि आर्थिक रचना अधिक गुंतागुंतीची कशी होत गेली यांची मार्मिक विश्लेषण केले आहे. हेगेलच्या मते, समाजात शेतकरी आणि शेतकरी शेतकरी आणि कामगार मनींदार यांचा वर्ग, कारखाने, व्यापार या क्षेत्रात अर्थ करणाऱ्यांचा कामगार वर्ग आणि समाजाचे विविध व्यवसाय चक्रवर्ती नोकरीसाठी वर्ग असे तीन वर्ग असतात. अशा नागरी समाजात लोकसंख्या व उद्योगवृद्धी याची वाढ झाली मानवी गरजांची पूर्तता करण्यासाठी वस्तूंचे उत्पादन वाढले. अर्थविभागात वाढले. नफ्याचे प्रमाण वाढले. आधुनिक यंत्रशुद्धीन समाजरचनेत अर्थजीवी लोक कसे वेगळे व परावलंबी झाले आणि समाजातील शेवट्या व्यक्ती कशा जीवंत झाल्या याविषयीचे आर्थिक चिन्तन करून हेगेलने त्यावर काही उपाय सुचविले आहेत. त्याच्या मते, या आर्थिक पैचप्रसंगातून सुटण्यासाठी ब्रिटनप्रमाणे साम्राज्यवादी दोरण वाजारपेठांची स्थापना, मांडवळदारांचे संघ (कार्पोरेशन्स) या गोवतींचा अधिकार नागरी समाजाने केला पाहिजे. मांडवळदार व कामगार यांनी मित्र संघ स्थापन करावेत आणि संघांकडे जमा होणाऱ्या मांडवळातून अर्थजीवी लोकांच्या आर्थिक गरजा भागविल्या जाव्यात असे हेगेलचे मत होते.

नागरी समाजातील भाळमतेचे योग्य पद्धतीने वितरण करण्यासाठी, सर्वोच्च गरजांची पूर्तता योग्यप्रकारे होण्यासाठी

कायद्यांची, नियमांची गरज असते. सर्वना कायद्यासमोर समान मानून कायद्याचे संरक्षण मिळाले पाहिजे; नियमांची गरज असते, सर्वना कायद्यासमोर समान मानून कायद्याचे संरक्षण मिळाले पाहिजे; त्यासाठी शासकीय, प्रशासकीय व न्यायालयीन व्यवस्था असली पाहिजे. हेगेलच्या मते नागरी समाजासाठी लिखित स्वरूपाची कायद्यांची संस्था निर्माण केली पाहिजे. न्यायदान, प्रशासन यांची व्यवस्था ठेवली पाहिजे. नागरी समाजात सामाजिक सुरक्षितता निर्माण होण्यासाठी पोलीस यंत्रणा असली पाहिजे. नागरिकांच्या जीविताला आणि मालमालाला कायद्याचे संरक्षण मिळवून देण्यासाठी पोलीस दल, न्यायालयीन यंत्रणा निर्माण केली पाहिजे.

हेगेलने नागरी समाजाच्या कल्पनेवरूनच आफ्टी राज्याची (state) कल्पना मांडलेली आहे. हेगेलच्या राष्ट्र या कल्पनेत लोकसमूहाची, त्याच्या एकात्मतेची जाणीव आढळते. एकात्म राष्ट्रजीवन म्हणजे राष्ट्र अशी हेगेलची धारणा आहे. त्यांच्या मते, राष्ट्रीय जीवनाला स्वयं नागव्यासाठी आणि त्याच्या अंतर्बहिर् संरक्षणासाठी दंडयोजनेची आवश्यकता असते. त्यासाठी राज्यघटना, कायदा यांचा आधार घ्यावा लागतो. संरक्षणासाठी सैन्य, पोलीस यंत्रणा ठेवावी लागते. नागरी समाजातील विविध वर्गांचे परस्पर संबंध जोपासण्यासाठी त्यांचे संवर्धन व संरक्षण करण्यासाठी शासनसंस्था आवश्यक असते. राष्ट्रीय जीवनासंबंधी ज्ञानप्रबोधन करण्यासाठी आणि लोकमत जागृत ठेवण्यासाठी निव्वीड वृत्तपत्रे आणि राजकीय, सामाजिक संस्था यांची गरज असते. अशा प्रकारचा राष्ट्रीय जीवन जोपासणारा नागरी समाज म्हणजेच हेगेलची राज्याची कल्पना होय. अशा राष्ट्रीय जीवनाच्या अस्तित्वालाच तो 'एकात्म राष्ट्रजीवन' असे संबोधलेले संबोधतो.

हेगेलने कुटुंब, नागरी समाज आणि राज्य यांची मीमांसा नैतिकतेच्या दृष्टिकोनातून केलेली आहे. त्याच्या मते, व्यक्तीचे जमनीवन संकल्प स्वातंत्र्यावर आधारलेले असून त्याचे पुढीकरण व पुढील व्यक्तीच्या कौटुंबिक जीवनात व सभ्यजीवनात येते सभ्यजीवनाच्या पुढे व्यक्तीला स्वतंत्र स्वत्व (अस्तित्व) व वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान असते. अशा व्यक्तींचा मिळून नागरी समाज बनलेला असतो. परंतु अशा नागरी समाजात व्यक्तींना आपापल्या स्वायत्तीसाठी, हितासाठी धडपडावे लागते. सभ्य स्वायत्तीसाठी, हितासाठी, लोकसंघ स्थापन करतात. अशा वेळी व्यक्ती व्यक्तिगत स्वायत्तीन बाहेर पडते परंतु संघाच्या स्वायत्ति असते. अशा नागरी समाजात संघाचे उद्दिष्ट मर्यादित असते. व्यापारी, व्यावहारिक आपला नफा, तोटा पाहतात, श्रमजीवी, कामकरी आपले वेतन पाहतात तर मध्यमवर्गीय आपापल्या व्यवसाय कायति मग्न असतात. अशा अभागातीक कायदा व सुव्यवस्था याचे रक्षण करणारी व्यवस्था बघ्य, उपरी व अधून वाटते. अशा या नागरी समाजाच्या विकीर्ण द्विधा, विषम अवस्थेनूनच स्टेट (राज्य) या एकात्म आणि अर्वात्मिक कल्पनेचा उदय झाला हेगेलच्या मते, कुटुंब ही सभ्यते सार्वत्रिक स्वरूपाची आहे, तर नागरी समाज विशेष गेदात्मक (Particularistic) विकीर्ण स्वरूपाचा आहे या दोहोंत द्विधात्मक विरोधाभास आहे आणि त्यांच्या समन्वयातून एकत्रपणे तून राज्याची (State) निर्मिती झालेली आहे.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2018-19

Students Research Projects

As a Part of Student research activity of college

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	“महाविद्यालयातील मुलींचा शिक्षण व विकास विषयक दृष्टीकोन: श्री विजयसिंह यादव महाविद्यालय व श्री बळवंतराव यादव महाविद्यालय, पेठवडगाव यांच्या विशेष संदर्भाने”	1)Lolage Pooja Dattatray (BA-II) 2) Chougule Kiran Annaso (BA-III) 3)Karande Amruta Suryakantt (BA-II) 4)Mulik Snehal Sambhaji (BA-II)	Completed as Part College Research Activity	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth- Vadgaon, Kolhapur

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Pethvadgaon

Department of Sociology Year 2018-19

B.A. - III, Semester-VI

Students Research Projects

Sr. No.	Title al of the Projects	Name of the Students	Status	Remark
०१	भेंडवडे गावातील सांस्कृतिकरण आणि पश्चातीकरण	1) Koli Akshay Pandit 2) Mane Ranjit Machindra 3) Khandekar Abhijit Arjun	Completed	
०२	घुणकी गावातील जाती व्यवस्थेतील परिवर्तन : काही निरीक्षणे	1) Sawant Jivan Suryakant 2) Sutar Shubham Shivaji 3) Kale Nikhil Maruti	Completed	
०३	महिला कामगारांच्या आकांक्षा आणि ताण: न्यू मॉडर्न ऑटो केअरचा अभ्यास	1) Gavad Poonam Vishwas 2) Chougule Kiran Annaso 3) Adake Arati Ananda 4) Chougule Bapu Baban	Completed	
४	किणी गावातील मुलींचा शिक्षण आणि विकास विषयक दृष्टीकोन: एक अभ्यास	1) Gadade Rahul Navnanrao 2) Kisave Dnyaneshwar Balu 3) Waghmode Sagar Vishnu	Completed	

Head,
Department of Sociology
V. Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

DEPARTMENT OF ECONOMICS

GROUP PROJECTS 2018-19

TEACHER: Dr. A.V.Jadhav and Dr.R.H.Karande

CLASS: B.A. III

Group No.1

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	583	Dabhade Vinayak Narayan	Factor Pricing (Paper XII) Interpretation of Data and Report Writing (Paper XIII) Economic Thoughts of Mahatma Jotiba Phule (Paper XIV) History of Planning (Paper XIV) Balance of Payment(Paper XVI)
02	580	Arage Akshay Dilip	
03	598	Vaydande Hemant Aakaram	
04	584	Dhale Akshay Ravindra	

Group No.2

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	585	Fakir Sahil Shahanvaj	Monopoly (Paper XII) Classification of Data (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.B.R.Ambedkar (Paper XIV) World Bank (Paper XV) International Monetary Fund (Paper XVI)
02	596	Pawar Digambar Subhash	
03	594	Patil Ajit Sanjay	
04	590	Londhe Uttam Vishwas	

Group No.3

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	582	Chavan Megha Prakash	Monopolistic Competition (Paper XII) Methods of Data Collection (Paper XIII) Economic Thoughts of Rajarshri Shahu (Paper XIV) Budget 2019 (Paper XV) Country and Currency (Paper XVI)
02	592	Patil Shivani Shahajirao	
03	587	Kamble Aishwarya Bhimrao	
04	593	Patil Rutuja Netaji	
05	591	Maske Kishoree Balaso	

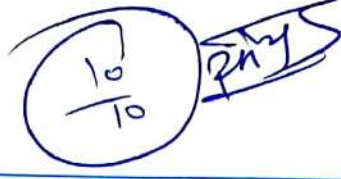
Group No.4

Sr. No	Roll.No	Name of Students	TOPIC
01	581	Bodare Aparna Maruti	Perfect Competition (Paper XII) Classification of Economist (Paper XIII) Economic Thoughts of Dr.Marshall (Paper XIV) Five year Plans (Paper XV) Economics Articles (Paper XVI)
02	588	Khade Punam Ramchandra	
03	597	Sutar Vinaya Vijay	
04	586	Jagtap Poonam Ravindra	
05	589	Khot Supriya Shivaji	
06			

HEAD, D.
Department of Economics
DEPARTMENT OF ECONOMICS
V. T. College, Peth Vadgaon, Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Page No
Date

श्री बाबू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ पेठ
वडगाव

श्री विजयसिंह यादव कला व विज्ञान
महाविद्यालय पेठ वडगाव

वर्ष - २०१८ - २०१९

विषय - नियोजनाचे अर्थशास्त्र

प्रकल्पाचे नाव - जीएसटी (GST)

पेपर नं - १५

अ.क्र	विद्यार्थिनामे नाव
①	अनघा प्रकाश पाटील
②	स्वाती दिलीप काटकर
③	ववेना दिगंबर पोळ
④	प्राजक्ता प्रकाश पाटील
⑤	सुशोभी शांतीनाथ पाटील
⑥	प्रणिता सम्राजी पाटील
⑦	अशिया शौकत मोमीन

मागदर्शक - कांरडे सर

(प्रत्यक्ष सर्वेक्षण)

FOR EDUCATIONAL USE

Head
Department of Economics
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A1-1

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

अनुक्रमिका

Page No
Date

- ① प्रमाणपत्र
- ② प्रतिज्ञापत्र
- ③ प्रश्नावली
- ④ जीमसटी अंतर्गत वस्तु व सेवा प्रगाळी काव्यविषयकी
- ⑤ कर दर संवर्धन
- ⑥ जीमसटी करप्रणाळी बाबतची माहिती संक्षिप्त स्वरुपात देव्यात येत आहे
- ⑦ दंडा अंतर्गत येणारे असत्यद कर
- ⑧ जीमसटी करप्रणाळीचे स्वरुप व सर्वसाधारण फायदे
- ⑨ जीमसटीचा वसहकांना फायदा
- ⑩ दंडा करप्रणाळी अंतर्गत लुहण करदात्यांना प्राप्त होणारे लाभ
- ⑪ जीमसटीचे तोटे
- ⑫ जीमसटीचा परिणाम
- ⑬ वस्तु व सेवा कर परिषदेची वाटचाल
- ⑭ वस्तु व सेवा कर मंडळ
- ⑮ दंडा तयारीत महाराष्ट्राचे योगदान
- ⑯ दंडा माहिती तंत्रज्ञान नीती
- ⑰ दंडा नियम
- ⑱ इन्फो टेक्नॉलॉजी क्रेडिटचा अर्थ
- ⑲ जीमसटीमधील बदल
- ⑳ कर आकारणी आणि कर सवलत
- ㉑ वैशिष्ट्ये ,
- ㉒ दंडा लावर
- ㉓ सदस्य
- ㉔ आमरणपत्र

प्रस्तावना

संपूर्ण देशातध्ये अमत्यक्ष कराच्या प्रकसमान पद्धतीमध्ये ८६१ अवलंब कुरण्याचा निर्णय केंद्रासन व राज्यसासन यांच्या चर्चा अंतर्गत ठेव्यात आता ८८ च्या अवलंब करित संविधानात बदल करण्याचे आवश्यकता होते त्यानुसार संविधान बदल करण्याबाबतचे विधेयक लोकसभेत मांडण्यात आले व लोकसभेत संविधान विधेयक २०१४ दि ६ मे २०१५ रोजी केले लोकसभेत विधेयक स्मृत करित राज्यसभेकडे पाठवण्यात आले राज्यसभेत कही बदलास केल्लेयत विधेयक दि ३ ऑगस्ट २०१६ रोजी गृह्य केले व बदलास विधेयक लोकसभेकडे दिनांक ८ ऑगस्ट २०१६ रोजी रवीकरत केले व संविधान विधेयक प्रेरित केले लोकसभा आणि राज्यसभा प्रेरित केले संविधान विधेयक २०१४ ला संविधान अनुच्छेद ७६४(२) खालीक परंतु कायदेत रूपांतर करण करत आवश्यकपेक्षा राज्यास विधेयक मंडक अनुसमर्थन दिले त्यानुसार संसदेने प्रेरित संविधान विधेयक २०१४ मूढामोहित वाङ्मयी यांनी ८ सप्टेंबर २०१६ रोजी संमती दिले नंतर संविधान कायदे २०१६ आरित्तव आता

॥ प्रज्वलितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥

श्री शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ

श्री विजयसिंह यादव आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज पेंठ वडगांव

ता : हातकणंगले, जि : कोल्हापूर

8
10

पेपरचे नांव — आधुनिक महाराष्ट्र

पेपर नंबर — १५

शेतकरी संघर्ष

अं.न	विद्यार्थ्यांची नावे	रोल.न	सही
1	हर्षवर्धन दत्ताजी पाटील	560	<i>Verati</i>
2	स्नेहल श्रीकांत काटकर	556	<i>Skatkar</i>
3	ओमकार विश्वास देशमुख	554	<i>Omkar</i>
4	समिर अब्दूलकरिम जमादार	555	<i>Samir</i>
5	ऐश्वर्या बाबासो लाटे	557	<i>Ablate</i>

मार्गदर्शक शिक्षक

श्री.माने एस.व्ही

श्री.सुरवसे एन.पी

Sumase

Sumase

सही

Sumase

Sumase

Head

Department of History
Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

सन — 2018—2019

Sumase
Principal

Shri. Vijaysinh Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

અનુક્રમણિકા

અ. નં	મુદ્દે
૧	પ્રસ્તાવના
૨	ઇતિવૃત્ત્યે
૩	સ્વાતંત્ર્યોત્તર કાલ
૪	તેલંગાણાની શેતકર્તી સંઘર્ષ
૫	હેંડાબાદચ્ચા નિજામવિરુદ્ધ વિજય
૬	હેંડાબાદ સુકર્તી
૭	શેતકર્તી સંઘર્ષના [સહારાપુર] અંશરૂપ જોશી
૮	સંદર્શ

१२. नावना

समाजातील आर्थिकदृष्ट्या अत्यंत दारिद्र्य आणि समाजातील उच्च वर्गाच्याकडून नाडला गेलेला वर्ग म्हणजे शेतकरी, शेतरीवर शब्बारी कुळे हाच होता. दशमान जमीनदार शेतमालक झाले. आणि त्यांच्या शेतरीवर ठेवने वा वाट्याने जोगवारी कुळे झाली. पोरामा, त्यांच्या देण्याला पुरावोर राहिला नाही. शेतकऱ्यांवर सर्व बाजूंनी अन्याय होऊ लागल्यानंतर हिंदुस्थानच्या कोही भागांत शेतकऱ्यांच्या चळवळी सुरू झाल्या व त्यातून पहिले बंड १७८३ साली उगाली शेतकऱ्यांनी जुलमा जमीनदारांविरुद्ध केले होते. हिंदुस्थानच्या पश्चिम किनाऱ्यावरील मलबार भागातील मुस्लीम, सीपला जमातीने ब्रिटिशांविरुद्ध लढाजबरीने शिक्षण घर्षा स्वीकारण्याच्या अन्यायाविरुद्ध बंड उभारले होते. दक्षिण महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांनीही १८६० च्या दशकात त्यांच्या कापसाचे भाव अचानक कोराळव्यामुळे चळवळ सुरू केली. ब्रिटिश सरकारने शेतसारा वाढवल्यामुळे शेतकऱ्यांना कर्जबाजारी व्हावे लागले. १८९३-९४ मध्ये शेतसारात ३० ते ४० टक्के वाढ केली. तरीही शेतकऱ्यांचा असतोय लाक्षणिक होता याची नोंद घेण्याची गरज आहे.

Sumit

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

	Name of Student	Title of Project
562	Pimpale Kranti Shivdas	1-हडाप्पा संस्कृती २. उद्योगधंदे व व्यापार ३. डॉ. आंबेडकरांचे योगदान ४. धरणग्रस्तानच्या चळवळी ५. सिंधुदुर्ग किल्याची माहिती
558	Mulla Afroz Karim	
563	Sayyad Farhan Mahmados	
559	Nandrekar Shubham Ashok	
562	Pimpale Kranti Shivdas	
555	Jamdar Sahir Abdulkarim	१. सम्राट अशोकाची कामगिरी २. मुघल कालीन स्थापत्य वास्तू ३. हरित क्रांतीची माहिती ४. शेतकरी संघर्ष ५. अजिंठा वेरूळ एक पर्यटन स्थळ
557	Late Aishwarya Babaso	
554	Deshmukh Omkar Vishwas	
560	Patil Harshwardhan Dattaji	
556	Katkar Snehal Shrikant	
561	Patil Shamal Dattaray	१. प्राचीन भारतीय नाण्यांची माहिती २. वस्तु संग्रहालय ३. संतांची कामगिरी ४. पंचवार्षिक योजना ५. दलित चळवळ
565	Shing Virendra Mahadev	
564	Shikhare Vidhika Vijay	
550	Chavan Shubham Shankar	
561	Patil Shamal Dattaray	
552		

Head
Department of History
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon

Department of Geography

B. A. Part – III Project Work 2018-19

Roll No.	Name of the Student	Project Titles			Practical Project
		Paper No. X	Paper No. XI	Paper No. XII	
599	Bandgar Archana Siddhanna	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	स्त्री भूण हत्या	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
600	Bansode Sachin Shrikant	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
601	Bhandari Pallavi Dilip	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	जातीव्यवस्था व जात पंचायत	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
602	Chavan Komal Uttam	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-चीन सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
603	Jadhav Sangram Sanjay	--	--	--	--
604	Koli Vishal Anand	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारतीय जनता पक्ष	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
605	Kumbhar Prajakta Sampatrao	शरद सहकारी साखर कारखाना, नरंदे याचा भौगोलिक अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	महाराष्ट्रातील राजकारण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
606	Kumbhar Ujwala Laxman	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	महिलांचे सक्षमीकरण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
607	Momin Mustafa Iqbal	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-पाकिस्तान सीमा युद्ध	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
608	Patil Pooja Sunil	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनांचा अभ्यास	राजकारण व महिला आरक्षण	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
609	Patil Prashila Pandurang	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमीउपयोजनाचा अभ्यास	भारत-पाकिस्तान सीमावाद	कसबा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
610	Potdar Neeta Anandrao	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर	मौ. अंबपवाडी मधील	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष	कसबा वडगावमधील मायलेन्स

		कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	उपाययोजनांचा अभ्यास		झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
611	Powar Rohan Rajaram	--	--	--	--
612	Powar Vivek Popat	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनांचा अभ्यास	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
613	Waghmare Atish Meghaji	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	नरंदे गावामधील भूमिउपयोजनाचा अभ्यास	स्त्री भूण हत्या	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास
614	Waghmode Jyoti Sayaji	नरंदे येथील शरद सहकारी साखर कारखान्याच्या मळी शुद्धीकरण प्रकल्पाचा अभ्यास	कII वडगावमधील भूमिउपयोजनाचा अभ्यास	राज्यसभा-लोकसभा महिलांचे वर्चस्व	कमवा वडगावमधील मायलेन्स झोनच्या ध्वनिप्रदूषणाचा अभ्यास

(Dr. D. J. Bhandare)

Padhar
Head,
Department of Geography
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur.

Manepal
(Dr. M.A. pal)

(Dr. D. J. Bhandare)

Screenshots of Theory Projects

2018-2019

Page : 6
Date : / /

लेक बी न न मा मांकन

श्री. शाह शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ संचालित

प्रपत्रांकितो ज्ञानमयः प्रदीप

श्री. विजयसिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय पेठ
वडगाव,
स्थापना जुलै ११-१९९९

प्रकल्प अहवाल

मौ. अंबपवाडी मधील उपाययोजनाच्या अभ्यास

बी. ए. भाग - 3

भूगोलशास्त्र विभाग

मागदिशक्ति

प्रा. बी. एस. जाधव

वर्ष - 2018-19

विद्यार्थ्याचे नाव	रोल नं.	सही
१) कु. विवेक पोपट पोवार	612 07	
२) कु. पूजा खुमिल पाटील	608 08	Puj
३) कु. अरुणा सिद्धान्ता वडगार	599 08	
४) सौ. निता आनंदराव पोतदार	610 08	NAP

प्रस्तावना

मानवाच्या भूपृष्ठावरील अस्तित्वापासून मानव निसर्गाच्या आविर्भूतात राहतो. अगदी अनादी काळापासून निसर्गातील विविध गोष्टींच्या उपयोग करून व स्वतःच्या उदरनिर्वाह करून आजच्या विकासाच्या टप्प्या त्याने गाठला आहे. या विकासासाठी निसर्गात विपुल प्रमाणात मिळणारी साधनसंपत्ती महत्वाची आहे. कारण निसर्गात या साधनसंपत्तीच्या मानव पूर्णपणे उपयोग घेतो आहे.

अन्न, वस्त्र आणि निवास या मानवाच्या प्राथमिक गरजा असून या पूर्ण करण्यासाठी मानव नेहमी प्रयत्नशील असतो. प्राथमिक लक्षा इतर गरजा पूर्ण करण्यासाठी त्याला आपल्या समोवतालच्या पर्यावरणातील साधनसंपत्तीवर अवलंबून राहावे लागते. नैसर्गिक साधनसंपत्तीची कमतरता असून वरील सर्व धडकोचा विचार करता मानव व मानवी लोकसंख्या याला विशेष महत्त्व दिले आहे.

या संशोधनाचा विचार करून आम्ही सर्वेक्षणासाठी मोठे अंदाजपत्रक या लक्षणाकडे वसाहतीशी जोडून देण्यात आले.

निष्कर्ष

मोठे अंदाजपत्रक येथील ग्राम क्षेत्राच्या भाष्यमातृल तेथील साधनसंपत्तीच्या अभ्यास करण्यात आला. या अभ्यास वसाहतीत दोन्ही प्रकारची साधनसंपत्ती उत्तम प्रकारची लाभली आहे.

नैसर्गिक वसाहती वनस्पती ही दुसरी महत्त्वपूर्ण साधनसंपत्ती असून या साधनसंपत्तीचे येथे अक्षरे प्रमाण फारच कमी आहे. मानव प्रयत्नांनी साधनसंपत्तीचे क्षेत्र वाढवणे गरजेचे आहे. या साधनसंपत्तीच्या प्रमाणावर वसाहतीत केले जाईल तर त्याचे परिणाम येथील व्यामानावरती होऊ शकतात.

या गावच्या मानवी साधनसंपत्ती मध्ये लोकसंख्या ही साधनसंपत्ती महत्त्वपूर्ण असून लोकसंख्येची वाढ मोठ्या प्रमाणात आहे. अशीच लोकसंख्या वाढत राहिल्यास अविश्व मध्ये अनेक समस्या मिळण लागतील.

08/10/19

Roll No-604

श्री. शाहू शिक्षण प्रसारक सेवा मंडळ
संचालित

श्री. विजयासिंह यादव कला व
विज्ञान महाविद्यालय, पेठ वडमंठ

बी. ए. भाग - 3

प्रकल्प अहवाल

“ भारतीय जनता पक्ष ”

— अभ्यासक —

विशाल आनंद कोळी

मार्गदर्शक - प्रा. पम. ए. पटेल सर

शैक्षणिक वर्ष - 2018-19

भारतीय जनता पक्ष

भारतीय जनता पक्ष (हिंदी: भारतीय जनता पार्टी) हा भारत देशामधील एक प्रमुख राजकीय पक्ष आहे. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस व भाजप हे दोन भारतामधील राष्ट्रीय पक्ष आहेत. भारतीय जनता पक्षाची विचारधारा राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघासोबतसंलग्न असून त्याची धोरणे उजवीकडे झुकणारी मानली जातात. सध्याच्या घडीला संसदेच्या लोकसभा सभागृहामध्ये भाजपचे बहुमत असून विद्यमान भारतीय पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे भाजपचे सदस्य आहेत.

अनुक्रमणिका

- १ इतिहास
  - १.१ भारतीय जनसंघ (१९५१-७७)
  - १.२ जनता पार्टी (१९७७-८०)
  - १.३ भारतीय जनता पार्टी (१९८०-चालू)
- २ कटिबद्धता
- ३ पक्षांतर्गत संरचना
- ४ पक्षाध्यक्ष
- ५ अन्य महत्त्वाचे नेते
- ६ भारतीय जनता पक्षातले गुन्ह्यांची पार्श्वभूमी असलेले नेते
- ७ संदर्भ
- ८ बाह्य दुवे

निष्कर्ष

१९५१ साली स्थापन झालेल्या भारतीय जनसंघ या पक्षाची वाटचाल जनता पार्टी (१९७७-८०) तऱ्हा ल्यानंतर भारतीय जनता पार्टीमध्ये रुपांतर झाल्याचे दिसून येते. हा पक्ष उजव्या विचारसरणीचा आहे. हिंदुत्ववाद केंद्रित मानून या पक्षाची वाटचाल चालते. अरब बिहारी राजपुत्री व जायकृष्ण आशुबाणीद्वारा मुळे पक्षाची वाढ झाली. या पक्षात गुन्ह्यांची पार्श्वभूमी असलेले काही नेते होऊन गेले. आज प्रधानमंत्री पदासाठी व प्रमुख पक्ष म्हणून हा भारत जनता पक्ष हा पक्ष आपलास दिसून येतो.

०८/१०

Shri Vijay Sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

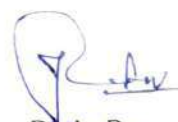
Student Centric Activity: **Project**

2018-19

Every year department of Chemistry organizes Project for B. Sc. III students. The aims of the personal project are to allow students to: demonstrate the personal abilities and skills required to produce and present an extended piece of work. Engage in personal inquiry, action and reflection on specific topics and issues. Focus on, and demonstrate an understanding of, the areas of interaction.

Objective

- Initiation, planning, execution, regulation and closure as well as the guidance of the project team's operations towards achieving all the agreed upon goals within the set scope, time, quality and budget standards.
- Think positive to stay focused.
- Stay resilient.
- Make time to read.
- Manage your time.

Mrs. R. A. Pawar
Head
Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS & SCIENCE COLLEGE PETH VADGAON

B. Sc.III (2018-19)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (PROJECT WORK)

Sr. No.	Name Of Students	Title Of Project	Name of Guide
1.	Desai Vaibhav Subhash More Vikram Sanjay Kothari Kailas Shamrao	Determination of percentage of Ca & Mg in milk & milk product	Mrs. R. A Pawar
2.	Buchade Sadhana Bajirao Chougule Sarita Sambhaji Chavan Vishal Hanmant	Cooking oil smoke point	Dr. C. B. Mane
3.	Kamlakar Nilam Sambhaji Sayyad Vajiha Hamid Patil Rutuja Tanaji	Preparation of golden rain from KI and PbNO ₃	Dr. C. B. Mane
4.	Kambale Manasi Dhanaji Gavade Pragati Kashinat Mulla Alisha Chandulal	Natural dyes on fabric	P. B. Tambavekar
5.	Ingavale Suvarna Chandrakant Patil Rohini Ramesh Patil Jyoti Suhas	Presence of insecticides & pesticides in fruits and vegetables	Mr. R. A. Shinde
6.	Trupti Sunil Babar Shafin Altaf Wathare Arpana Gangaram Patil	Analysis of pickles	Mr. K. S. Jagadhane
7.	Patil Priyanka Shivaji Rutuja Rajesh Malkar	Synthesis of natural shampoo	Miss P. B. Tambavekar
8.	Mulik Pooja Narendra More Dipti Baban Ashwini Anil Patil	Analysis of Milk	Mr. K. S. Jagadhane
9.	Khot Shital Vikas Patil Anuradha Shripati Bhosale Snehal Sanjay	Recycle of thermocol	Dr. C. B. Mane
10.	Patil Varsharani Prataprao Patil Supriya Dnyandeve More Aishwarya Ramesh	Comparative study of water quality of warna river from different region of walwa tahsil	Dr. C. B. Mane
11.	Patil Rushikesh Sanjay Mane Shivraj Tanaji Mull Samir Nasir	Water Analysis	Mrs. R. A Pawar
12.	Patil Rushikesh Malgonda Patil Aniket Adgonda Patil Shubham Popat	Determination of content of tooth powder	Mr. K. S. Jagadhane
13.	Mule Sanket Suresh Patil Prathmesh Manik Mullani Salman Sikandar	Determination of Fermentation rate	Mrs. R. A. Chavan
14.	Mohite Babaso Arjun Patil Akash Abaso Sangar Shubham Dilip	Determination of Fe and Ca in Milk	Mr. K. S. Jagadhane
15.	Patil Rutuja Namdev Patil Dipti Jalinder Patil Komal Balaso	Preparation & applications of biodegradable plastics	Mrs. R. A Pawar
16.	Sardar Khot Sangram Powar Patil Aniket	Analysis of Cold drinks	Mr. R. A. Shinde

Head
 Department of Chemistry
 Shri Vijaysinha Yadav College
 Peth Vadgaon Dist. Kolhapur

Roll No. 1347

Exam Seat No. : _____

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal, Peth Vadgaon

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon

A

Project Report On

**"Analysis of different sample of Cold
Drinks"**

Submitted to

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

As a Partial fulfillment of the
Degree of Bachelor of Science in Chemistry

-: Submitted by :-

Mr. Patil Mayur Baban

-: Under the Guidance of :-

Mr. Shinde R. A.

Department of Chemistry

-: Year :-

2018-2019

Roll No. 1347

Exam Seat No. : _____

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled "*Analysis of different sample of Cold Drinks*" is being submitted here with as a partial fulfillment of the award of degree of Bachelor of Science in Chemistry under the faculty of science of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon is the result of original project work completed by *Mr. Patil Mayur Baban* Under my supervision and guidance and to the best of my knowledge and belief the work embodied in this project has not formed early the basis for the award of degree of this or any other college.

➤ Physical :-

➤ Inorganic :-

➤ Organic :-

Examiner

Mr. Shinde R. A.
Project Guide

Prof. Pawar R. A.
Head of
Department of Chemistry
V. Y. College, Peth Vadgaon, K. D. W. R.
Chemistry Department

Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science college,
Peth Vadgaon

ACKNOWLEDGEMENT

I am grateful to honorable Dr. Vijaya Chavan the Principal of Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon for having provided facilities and encouragement. I also grateful to Mr. Shinde R. A. Assistant Professor in Chemistry, Department of Chemistry for having encouraged, motivated and provided guidance for doing this project work, I am grateful to Prof. Pawar R. A. Head of Department of Chemistry and other faculty member for their constant support and blessing.

It gives me great pleasure to express my deep sense of gratitude of thanks to my friends who have helped me directly in completing this project work.

Place:- Peth Vadgaon

Date :-

Mr. Patil Mayur Baban

B.Sc III, Chemistry

DECLARATION

Respected Sir,

I hereby declare that the project work on "*Analysis of different sample of Cold Drinks*" submitted by me as a partial fulfillment for the Degree, Bachelor of Science in Chemistry Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth Vadgaon has not previously formed the basis for the award of any degree of this or any other collage.

Place : Peth Vadgaon.

Date :

Mr. Patil Mayur Baban

INDEX

Sr.No.	Contents	Page No.
1	Introduction	1 - 5
2	Estimation of Sucrose	6 - 10
3	Estimation of Ascorbic Acid from different cold drinks	11 - 15
4	Test for Glucose	16
5	Detection of pH	17

Introduction

Define cold drinks-

The main production of soft drink was started in 1830's since then from these experimental beginning there was an evolution until in 1781 when the words first cola flavored beverage was introduced these drinks were called soft drinks only separate them from hard alcoholic drinks.

The era of cold drinks began in 1952 but the industrialization in India marked its beginning with launching of Limca and Gold Spot by Parle groups of companies since the beginning of cold drinks was highly profitable and luring many multinational companies launched their brand in India like Pepsi and Coke.

The majority of people viewed Sprite, Miranda and Limca to give feeling of lightness, while Pepsi and Thumps' Up activate pulse and brain.

1. Coca-Cola-

The drink is called Coca-Cola because of the cocaine leaf and cola fruits that were used to add flavor. Dr. Pemberton's partner and bookkeeper Frank Robinson suggested the name Coca-Cola because he thought using the latter C twice would be better than if they used K in the word cola.

Coca-Cola history has that beverage been given the original formula called for caramel to give Coca-Cola its rich brown color and although the recipe has undergone some changes through the years none of them affected the ultimate colour of the product.

One can of coke (330ml) contains 100% of your daily sugar allowance and there's no denying that will have a corrosive effect on your teeth over time. It is also a dilute meaning however cooling and thirst quenching it might seem.

- 1] Kidney failure-drinking coke daily.
- 2] Risk failure
- 3] Heart and blood problems.
- 4] Skin problems.
- 5] Obesity.
- 6] dental erosion.

Vitamin deficiency the phosphoric acid contained in coke along with caffeine which has a diuretic effect.

Shri Vijay sinha Yadav College, Pethvadgaon

Department of Chemistry

Student Centric Activity: **Project**

2018-19

Outcomes

Department of Chemistry carried out project for B.Sc.-III students. In this academic year each student carried out one project on different subject. Some of the positive outcomes of this activity are as fallows.

Project outcomes are the changes that occur as a result of your actions. These typically involve improvements for a product or service. When designing a project, it's important to know what your project outcomes are so you have a way of measuring your success and understand what your overall goal is. The benefits that a project or intervention is designed to deliver. Outputs: the tangible and intangible products that result from project activities.

- Students collect data and interrelate it.
- Students develop cooperative nature.
- Students read various research paper related to project.
- Patience and thinking ability increases.

Mrs. R. A. Pawar

Head

Department of Chemistry
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Shri Vijaysinha Yadav College, Peth Vadgaon

Department of Zoology

Student Centric Methods - 2018-19

The department of zoology is conducting different student centric activities for all over progression of the students. The activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology, poster presentation sessions, article writing, guest lectures, and study tours, etc. are conducted for the students. The main objective to conduct these activities is to develop research attitude, presentation skills and personality of the students.

In Academic year 2018-19, the activities like seminars, research projects, Zoology corner-Annual question series in Zoology and study tours were conducted. After conducting each activity students counselling drive is run to discuss the do's and don'ts for these activities with the students. The teachers from the department explain the students about their positive things as well as drawbacks in each activity. This guidance motivates the students for their overall development. The students get benefit of these activities in their higher education such as M. Sc., Ph. D. as well as in their jobs.

Sr. No.	Name of activity	Date	Outcome
1	Seminars of the students	August to September 2018	Explanation methods, Referencing skill, Stage daring in the students,
2	Research Projects	December 2018 to March 2019	Research attitude, Reference searching, report writing skills
3	Study tours	December 2018 & January 2019	To correlate the theoretical knowledge with experiential learning
4	Zoology corner-Annual question series in Zoology	July 2018 to March 2019	Referencing skill, Answer writing skill, presentation on paper

(Dr. Rajaram H. Atigre)
Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

(Dr. Vijaya R. Chavan)
Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE, PETH VADGAON

Dept. of Zoology

2018-19 B. Sc. III - List of Field Projects

Students of B. Sc. III have completed following projects as per the syllabus of B. Sc. III prescribed by Shivaji University, Kolhapur. They were supervised by the faculty of department mentioned against them.

Sr. No.	Roll No.	Name of the Student	Name of Project	Name of Guide
1	1378 1362 1377	1.Mr. Omkar Balaso Sutar 2.Miss Pranoti Yosef Ghatge 3.Miss Anjali Madan Sutar	Physical fitness and haematological study of Hockey players	Dr. S. V. Maske
2	1375 1369 1379	1.Kamble Neha Sanjay 2.Nikam Shweta Anandrao 3.Tomke Priyanka Pravin	Study of vegetable pests from Bhendawade	Dr. A. S. Pawar
3	1375 1364 1376	1.Miss. Peerzade Jabeen Anwar 2.Miss. Jadhav Gitanjali Phulsing 3.Miss. Peerzade Saima Abdulmunaf	Study of diversity of insects from Peth vadgaon region	Mr. K. A. Madane
4	1363 1373 1380	1.Miss Hujare Rutuja Sitaram 2.Miss Patil Shilpa Ganpati 3. Miss Varinge Tejashree Pandit	Effect of Vermiwash and Soil Bacteria - Azotobacter on Wheat seed germination	Dr. R. H. Atigre
5	1367 1368 1371	1. Miss. Mali Rohini Vishwanath 2. Miss. Nalawade Rani Laxman 3. Miss. Patil Priyanka Mahadev	Comparative account of assessment of water quality from different sources at Peth Vadgaon	Miss. T. C. Patil
6	1366 1381 1372	1.Miss Kekare Jyoti Maruti, 2.Miss Yadav Prajakta Prakash and 3.Mr. Patil Sandip Jaysing	Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination	Dr. R. H. Atigre
7	1370 1374	1.Patil Pallavi Dhanaji 2.Pawar Sonali Tanaji	An Innovative Way For Bio Waste Management: Formulation Of Fish Feed From Chicken Waste	Dr. S. V. Maske

Dr. Rajaram Hindurao Atigre

Head
Department of Zoology
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur

Roll No - 1366 PRN No - 2016031354
Roll No - 1381 PRN No - 2015015500601213
Roll No 1372 PRN No -

A Project Report entitled,

**“COMPARATIVE STUDY OF EFFECT OF
VERMICOMPOST AND FISH MANURE ON
WHEAT SEEDS GERMINATION”**

Submitted to

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

For the partial fulfillment of Bachelors Degree In

ZOOLOGY

By

Sr. No	Student name	Roll No.
1	Miss. Kekare Jyoti Maruti	1366
2	Miss. Yadav prajakta Ashok	1381
3	Mr. Patil Sandip Jaysing	1372

Under the guidance of

Dr. Atigre R. H.

Head, Department of Zoology,

Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

2018 – 2019

CERTIFICATE

This is to certify that the project report entitled, "Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination" submitted to the Shivaji university, Kolhapur in partial fulfillment of requirements for the award of the bachelors degree in Zoology is original research work carried out by Miss Kekare Jyoti Maruti, Miss Yadav Prajakta Prakash and Mr. Patil Sandip Jaysing under my supervision and guidance and the project report has not formed the basis for the award of any degree/diploma associate ship/ fellowship or the similar title to any candidate of any university.

Place: Peth Vadgaon

Date:

*Examined
Bimbalkar*
Examiners

[Signature]
Supervisor
(Dr. Atigre R. H.)

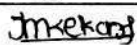
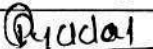
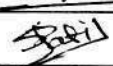
[Signature]
Head
Department of Zoology
V.Y. College, Peth-Vadgaon, Kolhapur

Declaration

We hereby declare that, the present work entitled, “Comparative study of effect of Vermicompost and Fish Manure on Wheat seeds germination” in the form of project report is an original work carried out by us under the guidance of Dr. Atigre R. H., Asst. Professor and Head, Department of zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon. We also declare that this project report has not formed the basis for award of any degree diploma / Associate ship fellowship or other similar title to any candidate in any university.

Place – Peth Vadgaon

Date-

Sr. No	Student name	Roll No.	Signature
1	Miss. Kekare Jyoti Maruti	1366	
2	Miss. Yadav prajakta Ashok	1381	
3	Mr. Patil Sandip Jaysing	1372	

Acknowledgement

We consider ourselves very fortunate to have worked under the inspiring guidance of Dr. Atigre R. H. Asst. Professor and Head, Department of Zoology, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, who introduced us to this modern area of research. Words are inadequate to express our thanks towards him who inspired the passion for research.

We are also thankful to Prin. Dr. V. R. Chavan, Shri Vijaysinha Yadav Arts and Science College, Peth Vadgaon, for providing all the facilities to carry out this work.

I am also thankful to Dr. S.V Maske, Shri Madane K. A., Smt. Pawar A. S. and Miss Thorvat T. R. for their support and guidance in the completion of the project. I am also thankful to Shri Yadav Ranjit, Lab Assistant, Shri Rongate Shrinivas, Lab. Assistant and Shri Ghabak Anil Lab. Attendant for their all time help during the completion of the project.

We owe a deep sense of gratitude to our parents for their constant encouragement during the tenure of this study.

My wholehearted thanks are also due to all those who have directly or indirectly contributed to the successful completion of this work.

Miss. Kekare Jyoti Maruti
Miss. Yadav prajakta Ashok
Mr. Patil Sandip Jaysing

Index

Chapter No.	Contain	Page No.
I	Introduction	1-2
II	Material & Methods	3-8
III	Observation & Results	9-10
IV	Discussion & Conclusion	11
	References	12-13

Chapter 1 - Introduction

Nowadays many intensive field vegetable production systems are not sustainable due to causing severe environmental damage. Often large amount of vermicompost remains in the soil after harvest of the crop. This vermicompost comprises residual soil nitrogen and crop residues vermicompost. Both vermicompost sources affect ground water quality through nitrate leaching and air quality through nitrous oxide emission (S. Gular, 2005). Vermicompost fertilizer enables farmers to achieve the high yields that drive modern agriculture. The use of vermicompost fertilizer will continue to increase substantially as global population and food requirements grow.

Integrated use of chemical fertilizer and recycle organic waste may be an approach for sustainable production of crops. This may improve the efficiency of chemical fertilizers and thus reduce their use. Integrated use of organic and inorganic fertilizer can improve crop productivity and sustain soil health and fertility (V. Satyanarayana, 2009). Application of compost along with chemical fertilizers has been reported to give highest yield and maximum return. This treatment may also help to alleviate certain nutritional problems that result in poor health and individual productivity (H.N. Aaghar, 2006). The use of fish manure could be an important alternative for recycling this organic waste, reducing the direct risks of water pollution from the fish farming industry (F.J Salazar 2006). The results of study carried out by Naylor et.al. 1999 indicate that fish manure is similar in its chemical composition to other livestock manures, and should be suitable for use as an agricultural fertilizer. In addition, it is hoped that these data will also help regulatory agencies and farmers make sensible and pragmatic decisions concerning the appropriate and safe disposal of manure wastes collected from land based trout culture facilities. Agriculture carried by use of fish manure can be a way of reducing the environmental impact of nutrient rich streams and the amount of chemical fertilizer needed for (E. Castro, 2009). This

study was conducted to determine the response of various doses of fish manure and ammonium nitrate fertilizers on plant growth, yield and nutrient content of lettuce. In today's era, heavy doses of chemical fertilizer and pesticides are being used by the farmers to get a better yield of various field crops. These chemical fertilizers and pesticides decreased soil fertility and cause health problem to the consumers. Due to adverse effect of chemical fertilizer, interest has been stimulated for the use of organic manures (Follet et al., 1981). The green revolution in India promoted the indiscriminate use of chemical fertilizer and pesticides to obtain a better crop yield. In course of time the tropical soil after receiving such chemical turned unproductive due to lack of proper amendments of organic matters (Kale, 1998). The best alternative of the present day's environmental dispersion is to make proper use of the available unutilized organic biodegradable wastes in order to convert them into compost within a short period (Edwards, 1988)

Chapter 2 - Materials and Methods

The plant used in present study is Wheat- *Triticum aestivum* belonging to family Poaceae and subfamily Pooideae. It is a grass widely cultivated for its seed, a cereal grain which is a worldwide staple food (Mauseth 2014, Belderok, et al 2000, UN FAO, 2014). The many species of wheat together make up the genus *Triticum*. Wheat is grown on more land area than any other food crop (220.4 million hectares, 2014) (Curtis 2002). World trade in wheat is greater than for all other crops combined (FAO 2016).

Wheat is an important source of carbohydrates (Day L, et al 2006). Globally, it is the leading source of vegetal protein in human food, having a protein content of about 13%, which is relatively high compared to other major cereals (FAO 2017) but relatively low in protein quality for supplying essential amino acids (FAO 2013, Ludvigsson, et al 2013). When eaten as the whole grain, wheat is a source of multiple nutrients and dietary fiber (Day Let al 2006).

Technological advances in soil preparation and seed placement at planting time, use of crop rotation and fertilizers to improve plant growth, and advances in harvesting methods have all combined to promote wheat as a viable crop. When the use of seed drills replaced broadcasting sowing of seed in the 18th century, another great increase in productivity occurred.

Yields of pure wheat per unit area increased as methods of crop rotation were applied to long cultivated land and the use of fertilizers became widespread. Improved agricultural husbandry has more recently included threshing machines and reaping machines (the 'combine harvester'), tractor-drawn cultivators and planters, and better varieties.

In India wheat crop is considered as Kharif crop. For present experimental germination studies the seeds of *Triticum aestivum* are used.

Preparation of Vermicompost

Leaf litter was collected periodically from the Coimbatore and kept in large plastic container. The collected leaf litter was sun dried cut into small pieces of 4 to 5 cm length and kept ready for composting. Compost mixture was prepared in the ratio of 1:1 [w/w] of leaf and cow dung [13kg] in round plastic container, sprinkled with water to maintain moisture content and was allowed for pre-digestion. Pre-digestion of consort mixture was done for 21 days with regular mixing for pre-decomposition by the microbes. On 21 day of pre-digestion, the weight of the predigested compost mixture was noted.

After 21 days pre-digestion, 10 kg of pre-digested mixture was transferred to the plastic container. *Eisenia foetida* (Savigny, 1826) earthworms (total biomass of 520 Gms) were introduced into which each container containing the pre-digested mixture. Vermicomposting was allowed for 19 days with regular sprinkling of water to maintain the moisture content (65-70% RH) in the mixture at the end of 19 days of vermicomposting, the vermicompost from the container were spread separately on a polythene sheet. From the vermicompost adult worms and young ones were handpicked and isolated. The vermicompost thus obtained the composting leaf litter was dried and for cultivation of plant.

Preparation of Fish Manure

Dried and ground fish or fish guano is a valuable fertilizer obtained mainly from two sources as the refuse from fish packing and canning establishments and the Pomace (Oil) from the extraction of oil from fish. The product from the latter source is especially rich in fertilizing constituents, containing from 7 to 8 per cent of nitrogen and 6 to 8 per cent of phosphoric acid. The availability of the nitrogen is nearly as great as that of dried blood and tankage. The phosphoric acid is frequently more available than that in other organic matter. The availability of

the fertilizing constituents depends largely upon the proportion of oil present. A considerable proportion of the latter delays decomposition in the soil, and thus reduces the availability. The oil is removed and the fish prepared for use as a fertilizer on a commercial scale by cooking with water in tanks heated with steam. The oil rises to the surface of the water and the two are drawn off together. The residue is pressed, dried, and ground. In some cases, after the first pressing, the material is subjected to the action of steam under pressure and sulphuric acid (5 per cent.) to render the fertilizing constituents more available. The uncooked fish is sometimes treated directly with sulphuric acid to prevent offensive decomposition and to increase the availability of the nitrogen and phosphoric acid.

Fish manures are prepared and used in considerable quantities, especially along the northeastern coast in America, in Norway, and other regions where the supply of material is abundant. Fish manure is exported in considerable quantities from Norway.

In localities where it can be readily obtained from fishermen, fish-scrap is frequently used without preparation of any kind. Naturally, this product is very variable in composition, the nitrogen ranging from 2.5 to 8 per cent and the phosphoric acid from 2 to 6 per cent. The fertilizing constituents of this material are less available than those of the dried and finely ground fish. The whole fish are also sometimes used as manure, either directly or composted with other materials. It is stated in Bradford, *History of Plymouth Plantation* (Boston, 1856), that the Indian Squanto first taught the New England colonists to use the menhaden as a fertilizer for corn, instructing them to put the fish under the hills at the time of planting.

Experimental Methodology - Germination of seeds:

The effect of Vermicompost and Fish Manure on seeds of Wheat were investigated. The seeds were allowed to germinate in the cups. In each cup three seeds were sown and treatment

was given as per the table 1. Number of seeds germinated and length of Hypocotyl were measured at the of tenth day.

The effect of the treatment on seed germination of wheat was studied by one set as treated with water which is considered as control, and other sets were treated with 10% VC (Vermi Compost), 20% VC, 10% FM (Fish Manure) and 20% FM. Cups were maintained at a room temprature under natural light conditions and periodically observed. Then total number of seeds germinated was calculated for the control and treated plant. From this observation the persentage of germination was calculated.

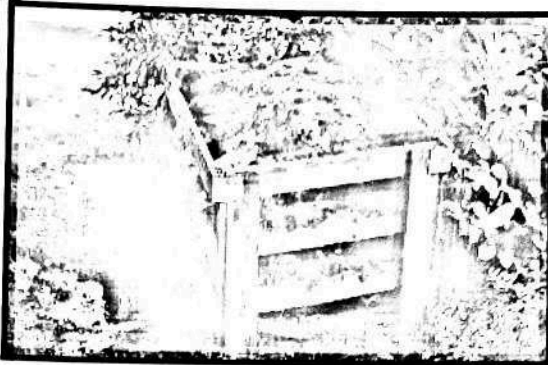
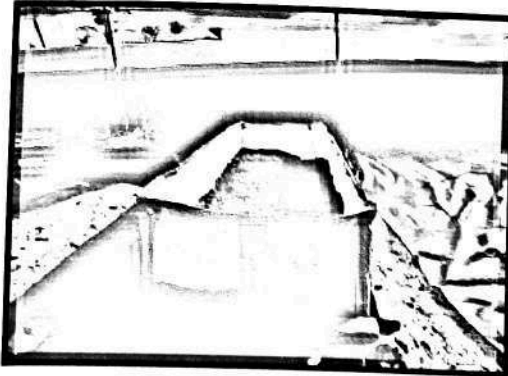
Statistical analysis:

The results where statistically analyzed according to standard method. The mean was calculated according to standard method.

Sr. No.	Title	Concentration of fertilizer
1	Control	20 gm coco pit
2	10% VC	2 gm VC + 18 gm coco peat
3	20% VC	4 gm VC + 16 gm coco peat
4	10% FM	2 gm FM + 18 gm coco peat
5	20% FM	4 gm FM + 16 gm coco peat

Table No. 1 Different concentrations of Fertilizers

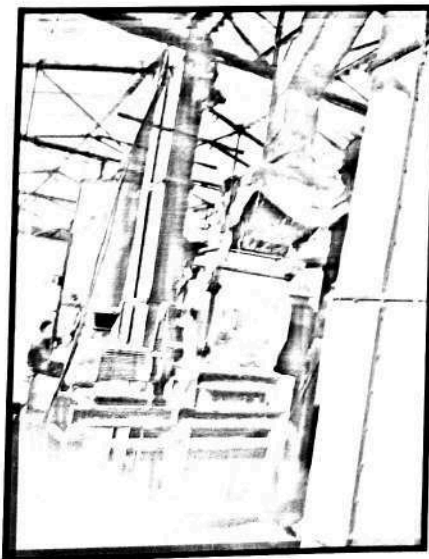
Plate No. 1

Vermicomposting unit

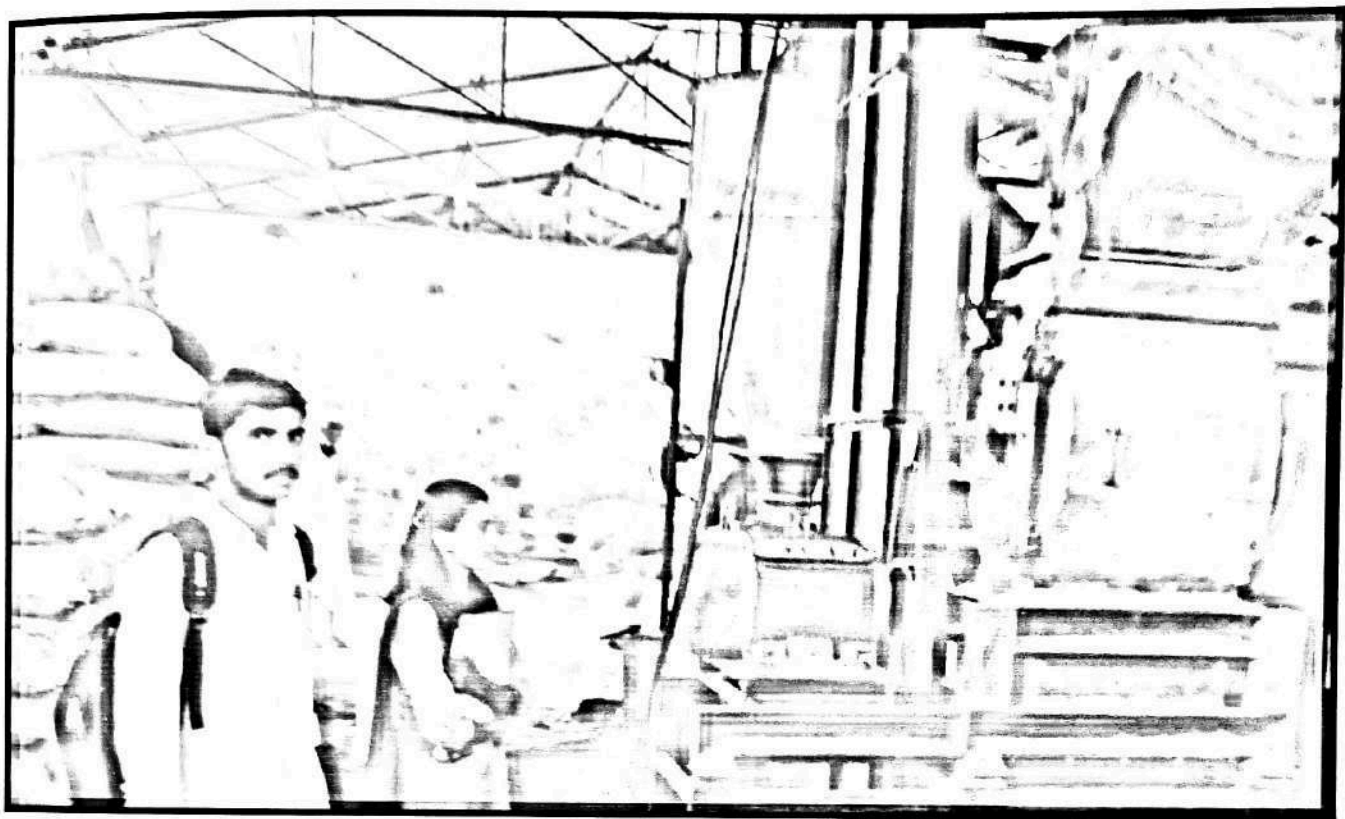

Raw material for Fish manure preparation

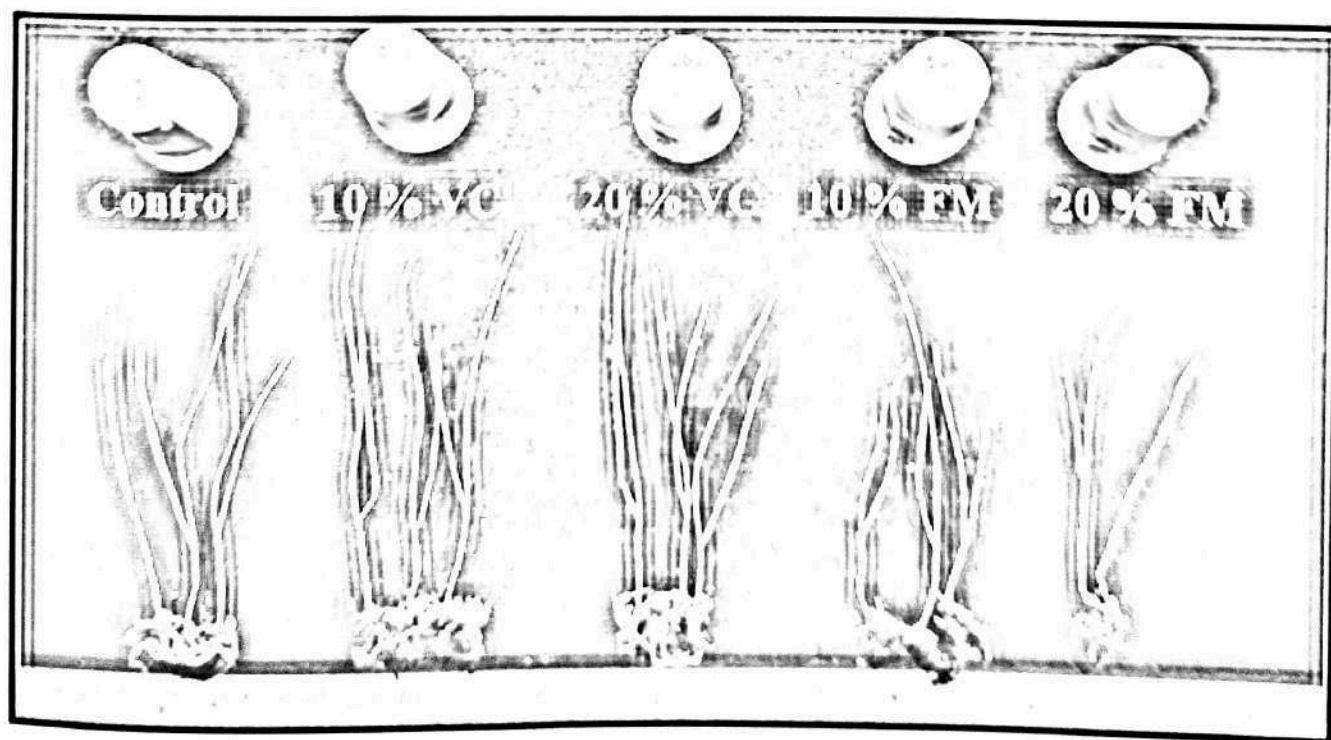

Raw material crushing machine

We visited the unit at Pokharni, Dist. Sangli

Wheat seeds germinated

Chapter 3 - Observation and Results

Germination of Seeds

To study the effect of Vermiwash and fish manure on the germination of seeds they were allowed to germinate in the cups and the treatment were given as per table 1. The Hypocotyl length was measured on tenth day. The effect was studied by soaking the seeds in water for one set which served as the control containing 20 gm Coco Peat while the experimental cups were containing the mixture of Coco Peat and vermicompost as well as Coco Peat and fish manure as given in table no 1.

After germination the cups were maintained at a room temperature and periodically observed. Then the total number of seeds germinated was calculated for the control and treated plant. From this observation the percentage of germination was calculated.

Germination percentage:

The germination percentage was determined for the control, as well as 10% VC (Vermi Compost), 20% VC, 10% FM (Fish Manure) and 20% FM. Seeds that were treated with 10% VC, 20% VC, 10% FM and control shows 100% germination while those treated with 20% FM shows 66% germination (Table 2).

$$\text{Germination percentage} = \frac{\text{NG}}{\text{NT}} \times 100$$

Where, NG = Number of seeds germinated.

NT = Number of seeds treated.

Parameters of seedlings - Hypocotyl length:

The seedling character observed was Hypocotyl length. The seedlings were kept under observation for ten days. The length of Hypocotyl was measured on tenth day and it was noted.

The length was observed to be maximum in 20% VC followed by 10% VC, control, 10% FM and 20% FM as given in table no. 3.

Sr. No.	Fertilizer	Germination %
1	control	100
2	10% VC	100
3	20% VC	100
4	10% FM	100
5	20% FM	66.66

Table 2 Germination percentage of wheat seeds

SR. NO.	TREATMENT	SEEDLING HEIGHT			MEAN
		1	2	3	
1.	control	22 cm	25 cm	24 cm	23 cm
2.	10% VC	27 cm	25 cm	24 cm	25.3 cm
3.	20% VC	28 cm	24 cm	25 cm	26 cm
4.	10% FM	15 cm	23 cm	17 cm	18.3 cm
5.	20% FM	15 cm	17 cm	-	16 cm

Table 3 Effect of Vermicompost and Fish Manure on Hypocotyl growth of wheat.

Chapter IV: Discussion and Conclusion

The present study has been conducted on Wheat to determine the potential of Vermicompost and Fish Manure. The effect of these two biofertilizers was studied in bringing about seed germination and seedling growth parameters. The composition of Vermicompost and Fish Manure need to be standardized to suit the plant to which it will be applied. The results obtained in the present study shows that the Vermicompost is better than the Fish Manure for the seed germination purposes. These results have correlated with the result of Eva Broad and others (2017). They prepared the Fish Manure and studied its effect on various plants. They conclude that the Fish Manure is not so effective for seed germination. The reason behind this may be that the micro and macro nutrients of the plants are not readily available in the Fish Manure as they are available in the Vermicompost.

Bibliography

1. Belderok, Robert 'Bob'; Mesdag, Hans; Donner, Dingena A (2000), Bread-Making Quality of Wheat, Springer, p. 3, ISBN 978-0-7923-6383-5
2. Crops/World Total/Wheat/Area Harvested/2014 (pick list)". United Nations, Food and Agriculture Organization, Statistics Division (FAOSTAT). 2014. Archived from the original on 6 September 2015. Retrieved 8 December 2016.
3. Crops/World Total/Wheat/Production Quantity/2014 (pick list)". United Nations, Food and Agriculture Organization, Statistics Division (FAOSTAT). 2014. Archived from the original on 6 September 2015. Retrieved 8 December 2016.
4. Curtis; Rajaraman; MacPherson (2002). "Bread Wheat". Food and Agriculture Organization of the United Nations.
5. Day L, Augustin MA, Batey IL, Wrigley CW (2006). "Wheat-gluten uses and industry needs". Trends in Food Science & Technology (Review). **17** (2): 82–90. doi:10.1016/j.tifs.2005.10.003.
6. E. Castro, P. Manas, and J. De las Heras, Scientia Horticulture, 123 (2), 148-155 (2009).
7. Edwards CA (1988). Use of earthworms in breakdown and management of organic wastes. In Edwards .C.A(Ed.) Earthworm ecology. CRC Press LLC, Boca Raton, Florida, pp. 327-354.)
8. Eva Brod, Johan Oppen, Annbjørg Overli Kristoffersen, Trond Knapp Haraldsen, and Tore Krogstad (Dec. 2017), Drying or anaerobic digestion of fish sludge: Nitrogen fertilization effects and logistics, Ambio, 46(8): 852–864
9. F. J. Salazar, and R.C. Saldana, Bioresource Technology 98 (17), 3322-3327 (2007).

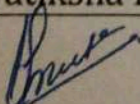
**SHRI VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE COLLEGE,
PETH VADGAON**

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

PROJECT LIST

2018-2019

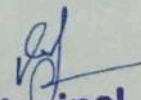
Sr. No.	NAME OF STUDENTS	PROJECT NAME	GUIDE NAME
1	Bhandare Vrushali Vijay Bhosale Shital Dilip	Online charity management system	Ms. Mohite S. M.
2	Bhosale Shital Dilip Bhandare Vrushali Vijay	Chat bot system	Ms. Patil P.S.
3	Bugale Nikita Vilas Toraskar Mahima Baban	Smart health disease	Ms. Patil P.S.
4	Chavan Abhilasha Avinash	Online e-health smart card	Ms. Mohite S. M.
5	Chavan Ashish Bhikaji	Food recipes rating system	Ms. Patil P.S.
6	Chavan Mayuri Sanjay Tamboli Maksuda Ramjan	e-rating and card management system	Ms. Desai S. S.
7	Dongare Aniket Prakash	Online application tracking system	Ms. Mohite S. M.
8	Jadhav Snehal Sanjay Sutar Snehal Bhupal	Student performance analysis system	Ms. Patil P.S.
9	Mane Dhanashri Jaysing	Online examination system	Ms. Desai S. S.
10	Mane Vrunda Mahadev	Canteen automation system	Ms. Mohite S. M.
11	Nilkanth Neha Nandkishor	Employee performance evaluation	Ms. Patil P.S.
12	Nirmale Komal Uttam	Online book recommendation system	Ms. Desai S. S.
13	Patil Manaswi Kiran	Hr management system	Ms. Mohite S. M.
14	Patil Arati Bhagvan Shevale Shivani Pratapsinha	Bus pass with barcode card scan	Ms. Patil P.S.
15	Patil Omkar Shivajirao Sutar Ashwini Vasantao	Online eBook maker	Ms. Desai S. S.
16	Patil Pranay Prakash Sawant Pratibha Tanaji	Class management system	Ms. Mohite S. M.
17	Patil Pratiksha Rajaram	Canteen automation system	Ms. Patil P.S.

Head

Department of Computer Science
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal

Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

A
PROJECT REPORT
ON
“ONLINE COLLEGE EVENT MANAGEMENT
SYSTEM”

FOR
PERSONAL AND PUBLIC USE
SUBMITTED TO

Shri. Shahu Shikshan Prasarak Seva Mandal Sanchalit

SHRI. VIJAYSINHA YADAV ARTS AND SCIENCE
COLLEGE, PETH VADGAON

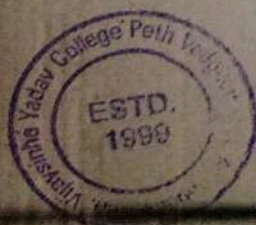
BY
Mr. Patil Pranay Prakash.

UNDER THE GUIDENCE OF
Prof. Miss. Mohite S. M.(M.Sc Comp.Sci.)

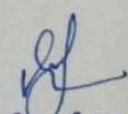

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

Year 2018-2019

Head
Department of Computer Science,
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Principal
Shri. Vijaysinha Yadav College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

CERTIFICATE

This is to certify that, Mr. **Paul Pranay Prakash** have completed their project work on "Online College Event Management System" for **Shri. Vijaysinha Yadav Arts & Science College, Peth-Vadgaon.** In practical fulfillment of the degree course "Bachelor of Computer Science (B.Sc-III)" during the year 2018-2019 affiliated to **Shivaji University, Kolhapur.**

The work has been carried out under my guidance. To best of Knowledge, the matter present in this project has not been submitted earlier and is has original work. This project works shows their hard work and sincer effort.

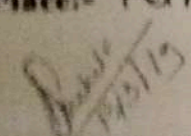
Project Name: "Online College Event Management System"

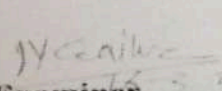
Front End: "JAVA(Jsp)"

Back End: "Oracle 10g"

Date:- 12/03/2019

Place:- Peth Vadgaon

Project Guide

Examiner

Head

Department of Computer Science,
Shri Vijaysinha Yadav Arts & Science College
Peth Vadgaon, Dist. Kolhapur.

Head of Department

DECLARATION

We undersigned, hereby declare that the project entitled 'Online College Event Management System' is original work prepared by us under the guidance of Prof. Miss. Mohite S. M. The empirical findings in this report are based on the data collected by us. The matter presented in this report is not copied from any other source. We understand that any such copying reliable to be punished in any way that the university authority they fit.

This work is humbly submitted to "Shivaji University Kolhapur" for the award degree of "Bachelor of Science in Computer Science(B.Sc.)" for us.

Thanking you.

Date: 12/03/2019

Mr. Patil Pranay Prakash

INDEX

Sr.No.	Table	Page No.
1	Introduction	1-2
2	Introduction to College Event Management	3-13
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Introduction To System 2) Existing and proposed system 3) Requirement 4) Problem Definition 5) Module Specification 6) Scope 7) Objective 	
3	Modeling Diagram	14-17
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Data Flow Diagram 2) ERD Diagram 	
4	Implementation	18-20
	<ul style="list-style-type: none"> 1) Student 2) Admin 	
5	About Languages	21-28
	<ul style="list-style-type: none"> 1) About Frontend 2) About Backend 	

APPENDIX

7	User Manual	32-33
8	Input output Screens	34-43
9	Hardware And Software Specification	44
10	Conclusion	45
11	Future Enhancement	46
12	Bibliography	47